KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

31.

1918.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN

JULKAISEMA.

HELSINKI.
1921.

HELSINGISSÄ
SANOMALEHTI- JA KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINO
1921.

SISÄLLYSLUETTELO.

Siv.

Alkulause V

I. Kaupunginvaltuusto.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 3

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat asiat 3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat 4
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat 18
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat 23
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 31

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 55

C. Muut asiat 184

II. Rahatoimikamari.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 265

1. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutusta koskevat asiat 265
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat 266

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 280

C. Muut asiat 286

III. Tilastokonttori 288

IV. Palotoimikunta 296

V. Vaivaishoitohallitus 302

VI. Kaupunginkirjasto 323

VII. Kaupungin yleisten töiden hallitus 331

VIII. Majoituslautakunta 342

IX. Holhouslautakunta 348

X. Oikeusaputoimisto 350

XI. Sosialilautakunta 354

XII. Kunnan työnvälitystoimisto 359

XIII. Hätäapukomitea 366

XIV. Huoneenvuokralautakunta 378

XV. Verotusvalmistelukunta 380

XVI. Museolautakunta 382

XVII. Musiikkilautakunta 383

Asialuettelo 387

ALKULAUSE.

Esillä oleva vuosikerta „Kertomusta Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta" on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin julkaistut saman julkaisusarjan vuosikerrat; kuitenkin puuttuu tästä Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajan kesäkuun 1 p:n 1918—kesäkuun 1 p:n 1919 väliseltä ajalta antama kertomus, joka on hävinnyt kaupunginvaltuuston kansliassa.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) ovat yliopettaja, filosofianlisensiaatti A. K. Ottelinin laatimat, jonka rahatoimikamari oli ottanut vuosien 1916—18 kertomusten mainittujen osain toimittajaksi. Käsikirjoitus on tilastokonttorissa suuresti muovailtu.

Muuten on kertomuksen eri osastojen muodollista puolta muovailtu, jonka ohella osa vuosikertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerotiedot, on, mikäli se on käynyt päinsä, konttorissa tarkistettu, jolloin, kuten aikaisemmissakin konttorin toimittamissa vuosikerroissa, lukuisia korjauksia on tehty.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin lähinnä edellisissäkin vuosikerroissa.

Helsingin kaupungin tilastokonttorissa, lokakuun 21 päivänä 1921.

Otto Bruun.
v. t.

OIKAISTAVIA.

Siv. 10, riv. 19 ylh., on: *sopimattomana;* lue: *sopivana.*
„ 23, „ 6 alh., „ *takimmaiseen;* lue: *takamaiseen.*
„ 112, kolmannessa reunaotsakkeessa, on: *vaivais.;* lue: *vaivais-.*
„ 115, riv. 16 alh., on: *paitsi s:n,* mitkä sanat ovat poistettavat.
„ 115, jälkeen riv. 17 alh. on lisättävä: *Muist.: Taloudenhoidon opettajattaret saavat vapaasti koulun laittamaa ruokaa.*
„ 156, riv. 17 ylh., on: *olevaina;* lue: *olevain.*
„ 165, „ 8 „ „ *Soltzenberg;* lue: *Stoltzenberg.*
„ 313, „ 3 alh. „ *Mustikkamaalla;* lue: *Sinivuorenmaalla.*

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuuston vuoden varrella pitämässä ensimmäisessä kokouksessa päätettiin [1]), että kaupunginvaltuusmiestehtävään valitut henkilöt uuden kunnallislain määräysten mukaisesti hoitaisivat sitä, kunnes uusi vaali oli ehditty toimittaa ja siten valitut uudet luottamusmiehet voivat ryhtyä toimimaan. Samanlainen päätös tehtiin [2]) punaisen kapinan kukistamisen jälkeen, koska valtuusmiehet katsoivat olevan pysyminen toimessaan, niin kauan kuin ei uutta kaupungineduskuntaa väliaikaisen kunnallislainsäädännön määräysten mukaisesti ollut aikaansaatu eikä kysymystä kaupunkien kunnallishallinnon järjestämisestä hallituksen ja eduskunnan toimesta lopullisesti järjestetty.

Näin ollen toimivat kaupunginvaltuusmiehinä vuonna 1918 seuraavat aikaisemmin valitut henkilöt:

Johtaja A. E. Alfthan.
Professori A. O. Aschan.
Johtaja G. H. T. Bengelsdorff.
Lääketieteentohtori vphra A. H. de la Chapelle.
Lakitieteentohtori A. F. Charpentier.
Rakennusmestari N. L. Eskola.
Ylimäär. professori A. E. af Forselles.
Toimittaja A. R. Frenckell.
Insinööri E. von Frenckell.
Filosofiantohtori L. Harmaja.
Professori A. L. Hjelmman.
Professori C. E. Holmberg.
Rakennusmestari A. S. Hongell.
Pankinjohtaja J. M. Honkajuuri.
Rehtori E. M. Hornborg.
Johtaja R. W. Huber.
Kolleginasessori O. J. F. Häggman
Lääninеläinlääkäri A. H. Höijer.
Ent. lääkintöneuvos G. R. Idman.
Filosofiantohtori H. A. Ivalo.
Konsuli E. E. Krogius.
Kauppaneuvos L. K. Krogius.
Varatuomari A. M. Lassenius.
Apteekkari E. W. C. Laurén.
Johtaja E. L. Lerche.
Arkkitehti C. H. Lindberg.
Johtaja A. I. Lindfors.
Ent. esittelijäsihteeri A. A. Listo.
Filosofiantohtori O. Mantere.
Kansakoulunopettaja A. Noponen.
Pankinjohtaja J. A. Norrmén.
Työnjohtaja F. Nummivuori.
Ent. senaattori J. K. Paasikivi.
Filosofiantohtori K. A. Paloheimo.
Filosofiantohtori O. A. Rosenqvist.

[1]) Kvston pöytäk. 8. 1. 1 §. — [2]) S:n 16. 4. 1 §.

Rehtori V. T. Rosenqvist.
Rakennusmestari K. J. Rousti.
Jumaluusopintohtori M. J. Ruuth.
Apteekkari G. W. Salingre.
Pankinjohtaja E. E. Schybergson.
Ylimäär. professori J. J. Sederholm.
Johtaja A. H. Soini.
Lakitieteenkandidaatti A. Sourander.
Ent. senaattori O. E. Stenroth.
Johtaja J. Stjernvall.
Konsuli K. E. K. Stockmann.
Lääketieteenlisensiaatti E. E. W. Suolahti.
Varatuomari A. G. A. Söderholm.
Ylijohtaja O. A. Tarjanne.
Lääketieteenlisensiaatti E. A. Tollet.
Rakennusmestari M. E. Udd.
Johtaja E. W. Walldén.
Professori A. G. Wallensköld.
Johtaja F. von Wright.
Kunnallisneuvos V. J. von Wright.
Lääketieteentohtori H. J. W. Zilliacus.
Pankinjohtaja C. A. Öhman.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1917 myöntynyt [1]) kolmen kaupunginvaltuusmiehen eronpyyntöön ja myöskin herrat Paasikivi ja Stenroth oli vapautettu tehtävistään sekä herra O. Rosenqvist oli kapinan aikana murhattu, valittiin täydennysvaaleissa näiden sijaan seuraavat henkilöt, jotka ottivat osaa valtuuston töihin lokakuun 8 päivästä lähtien:

Ylijohtaja E. E. Böök.
Pankinjohtaja C. G. Estlander.
Pankinjohtaja P. J. Hynninen.
Pankinjohtaja E. V. Leander.
Johtaja K. A. Niklander.
Lääketieteentohtori F. Saltzman.

Sittenkuin edelleen herra F. von Wright oli vapautettu kaupunginvaltuusmiestehtävästä, valittiin hänen sijaansa johtaja J. A. M. Björkenheim, joka marraskuun 12 päivästä lähtien otti osaa valtuuston työhön.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi herra Norrmén ja varapuheenjohtajana herra Stenroth sekä, hänen erottuaan, herra Walldén.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntana olivat, paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, herrat af Forselles, Lassenius, Paloheimo, V. T. Rosenqvist, Tarjanne ja Tollet varsinaisina sekä herrat Charpentier ja Ivalo varajäseninä.

Kaupunginvaltuuston sihteerintehtäviä hoiti syyskuun 1 päivään asti ent. prokuraattorinsihteeri J. Uggla sekä siitä lähtien varatuomari K. Furuhjelm. Lokakuun 1 päivästä toimi filosofianmaisteri K. Rein toisena sihteerinä. Notaarina oli toimittaja K. V. Puuska.

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 249.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 22 kertaa.

Vuoden varrella saapui 1,380 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edelliseltä vuodelta ratkaisemattomista 165 asiasta ratkaistiin vuoden varrella 1,387 sekä poistettiin 18, joten vuoteen 1919 siirtyi 140 asiaa.

Valtuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 716 ja lähetettyjen kirjelmäin luku 1,478.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1918 käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat asiat.

Toimenpiteitä Töölön alueen kaupunginasemakaavan osittaiseksi muuttamiseksi.

Kivelänkadun tonttien n:ojen 1 ja 3 myyntikysymyksen yhteydessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto periaatteessa hyväksyä ehdotuksen Töölön alueen voimassa olevan kaupunginasemakaavan osittaiseksi muuttamiseksi sekä kehoitti rahatoimikamaria antamaan tästä johtuvan esityksen valtuustolle.

Apollonkadun tontin n:o 5 a myyntiin liitettiin [2]) ehto että tontti oli järjesteltävä korttelien n:ojen 436 ja 448 järjestelykaavan mukaisesti paikan varaamiseksi erinäisille julkisille rakennuksille.

Lausunto Munkkiniemen yhdyskunnan erään osan rakennuskaavaehdotuksesta.

Maaherran välityksellä oli kaupunginvaltuustolta vaadittu lausuntoa Helsingin pitäjässä sijaitsevan Munkkiniemen taajaväkisen yhdyskunnan 4, 5 ja 9 kaupunginosan rakennuskaavan ehdotuksesta. Valtuusto päätti [3]) lausua, ettei kaupungin puolelta ollut mitään muistuttamista edellä mainittujen 4 ja 5 kaupunginosan rakennuskaavaehdotusta vastaan, mutta että 9 kaupunginosan rakennuskaavaehdotus olisi laadittava uudestaan ja täydennettävä kaupunginasemakaava-arkkitehdin esittämäin toivomusten mukaisesti. Viimeksi mainittuun kaupunginosaan oli nimittäin suunniteltu laajoja tehdasalueita, mutta kaikkien niitä ympäröiväin katujen viereisiin tontteihin ei ollut piirustettu rakennusrajoja, minkätähden katujen kapeuden vuoksi rakennukset voivat tulla liian lähekkäin; ei myöskään asuinkorttelien ja tehdasalueen välille ollut merkitty erottavaa istutusta eikä avonaista alaa. Edelleen huomautti valtuusto, että Munkkiniemen yhdyskuntaa olisi kehoitettava ennen puheen-

---

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 9 §; ks. myös tätä kert. siv. 16. — [2]) S:n 1. 7. 25 §; ks. myös tätä kert. siv. 17. — [3]) S:n 10. 12. 6 §.

alaisten alueiden luovuttamista rakennettaviksi ryhtymään sen suuntaisiin toimenpiteisiin, ettei näiltä alueilta Huopalahteen johdettu likavesi aikaansaisi terveydellisiä haittoja kaupungille.

Rakennuskaavan aikaansaaminen Pakinkylän huvilayhdyskunnalle.

Kun Helsingin kaupunki oli Helsingin pitäjän Baggbölen kylän suurimpia maanomistajia ja kaupungille kuuluva maa kolmelta taholta ympäröi Pakinkylän taajaväkistä yhdyskuntaa, esittivät Helsingin pitäjän kunnanvaltuutetut, että mainittua huvila-aluetta varten laadittaisiin rakennuskaava kaupungin toimesta. Rahatoimikamari puolsi myöntymistä tähän anomukseen ja piti tarkoituksenmukaisena, että rakennuskaava laadittaisiin samalla kuin kaupungin Helsingin pitäjästä hiljattain ostamain maa-alueiden jaoituskaavakin. Kamarin esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]) Pakinkylän huvilayhdyskunnan rakennuskaavan siihen kuuluvine rakennusjärjestyksineen laadittavaksi kaupungin kustannuksella ja sen toimesta, minkä ohessa mainitun yhdyskunnan alueen korkeusmittaussuunnitelman laatimista varten osoitettiin valtuuston käyttövaroista 20,000 markkaa.

2. *Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.*

Erinäisten Helsingin pitäjän Kårbölen kylän tilain osto.

Sittenkuin maanmittari K. L. J. Bergman oli asianomaisten omistajain puolesta kaupungin lunastettavaksi tarjonnut erinäiset Helsingin pitäjän Kårbölen kylässä sijaitsevat tilat, teki [2]) rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle joulukuun 12:ntena 1917 päivätyn esityksen asiasta. Tilojen yhteenlaskettu pinta-ala oli 290.399 ha ja kauppahinta kaikkiaan 1,205,000 markkaa eli keskimäärin 41.5 penniä neliömetriltä. Rahatoimikamarin mielestä oli ehdotettu maatilain osto tarpeellinen rengas kaupunkialueen suunnitelmanmukaisessa kehityksessä, sillä ainoastaan kapea vyöhyke Malmgårdin kruununvirkatalon tiluksia erotti kaupungin omistamaa Reimarsin taloa nyt puheena olevasta tilusryhmästä, jonka osto siten tarjosi mahdollisuuden saattaa kaupunginaseman ulkopuolella sijaitsevat kaupungin tilukset paremmin yhteen jaksoon. Mitä puheenalaisen tilusryhmän käyttämiseen tuli, huomautti rahatoimikamari, että tilat tasaisen pintamuodostuksensa johdosta oivallisesti soveltuivat asutustarkoituksiin ja yleisten laitosten paikaksi. Sotaväen sota-aikana tekemät leveät, hyvin rakennetut tiet tuntuvasti helpottivat huvila-asutusta, minkä ohessa kaupungilta säästyisivät ne runsaat kustannukset, joita teiden teettämisestä muutoin voisi olla. Vastamai-

[1]) Kvston pöytäk. 10. 9. 35 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 68 vuod. 1917.

nittujen uusien teiden johdosta oli käytettävänä hyvä kulkuyhteys sekä Sockenbackan ja Hoplaxin asemille että itään Åggelbyhyn ja Kottbyhyn, millä seikalla oli erikoista merkitystä alueiden asutusta silmällä pitäen. Kaupungin varsin rasittuneesta taloudellisesta tilasta huolimatta oli kamari yksimielisesti päättänyt puoltaa tiloja heti ostettavaksi ja laatinut omistajain kanssa alustavat kauppakirjat, jotka velvoittivat kaupunkia kohta, kuin kaupunginvaltuusto oli ne hyväksynyt. Kaikissa kauppakirjoissa oli kaupungille varattu se korvaus, mikä ehkä maksettiin linnoitustöiden johdosta maatiloille koituneista vahingoista, jotka oli arvioitu 200,000 markan vaiheille. Rahatoimikamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

ostaa seuraavat Helsingin pitäjän Kårbölen kylän maatilat alempana mainituista hinnoista ja muutoin alustavissa kauppakirjoissa esitetyin ehdoin, nimittäin:

a) Hömossan nimisen uutistilan n:o 3^6 ynnä Helleberg n:o 5^3 ja Kvetlas n:o 5^4 nimiset palstatilat rakennuksineen ja irtaimistoineen 60,000 markan hinnasta;

b) Haga nimisen uutistilan n:o 3^5 irtaimistoineen 50,000 markan hinnasta;

c) Gamlas nimisen uutistilan n:o 3^7 irtaimistoineen 40,000 markan hinnasta;

d) Gamlas nimisen verotalon n:o 3 osat n:o 3^3 irtaimistoineen sekä Stenkullan uutistilan n:o 5^{10} yhteensä 150,000 markan hinnasta;

e) Gamlas nimisen verotalon n:o 3 osat n:o 3^1 ynnä Rutan n:o 3^4 ja Tomtbacken n:o 3^9 nimiset palstatilat irtaimistoineen 400,000 markan hinnasta;

f) Grankullan uutistilan n:o 5^7 ja Lövkullan palstatilan n:o 5^6 rakennuksineen ja irtaimistoineen 80,000 markan hinnasta;

g) Håkansdalin uutistilan n:o 5^8 irtaimistoineen 80,000 markan hinnasta;

h) Fridkullan uutistilan n:o 5^9 irtaimistoineen 75,000 markan hinnasta;

i) Mariedal n:o 2^1 ja Stenbrottet n:o 5^5 nimiset palstatilat rakennuksineen ja irtaimistoineen 60,000 markan hinnasta; ja

j) Stenbackan palstatilan n:o 3^8 rakennuksineen 10,000 markan hinnasta;

200,000 markan hinnasta ostaa kaikki Tolvmans aktiebolag yhtiön osakkeet;

edellä lueteltujen kiinteistöjen, irtaimistojen ja osakkeiden kauppahinnan sekä lainhuudatuskulujen suoritukseksi osoittaa yhteensä 1,216,000 markkaa maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta;

ryhtyä päätösten toimeenpanon vaatimiin toimenpiteisiin; sekä antaa Boxbacka aktiebolag yhtiön toimeksi toistaiseksi hoitaa siten ostettuja maatiloja.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rahatoimikamarin ehdotuksen kaikilta kohdin, minkä ohessa leskirouva A. Holmbergin anomus Grankullan uutistilan ja Lövkullan palstatilan kaupan purkamisesta evättiin.

Sittemmin mainitsi rahatoimikamari joulukuun 5:ntenä päivätyssä kirjelmässä, että Grankullan uutistilan ja Lövkullan palstatilan kaupalle ei ollut edeltäpäin hankittu kihlakunnanoikeuden hyväksymistä, mikäli kahden alaikäisen tilaosuuksia koski. Leskirouva A. Holmberg oli kuitenkin omasta puolestaan ja näiden molempain alaikäisten holhoojana anonut ja saanut kihlakunnanoikeudelta luvan Helsingin kaupungille myydä vastamainitut tilat holhouslautakunnan hyväksymin ehdoin, nimittäin että kauppahinta oli oleva 125,000 markkaa, siihen luettuna osa irtaimistoakin, sekä että rouva Holmberg lapsineen sai maksutta viiden vuoden aikana nauttia tiloja hyväkseen. Rahatoimikamariin antamassaan ilmoituksessa oli rouva Holmberg edelleen erottanut kaupasta irtaimiston. Kamari oli, siihen nähden että puheenalaiset uutis- ja palstatila sijaitsivat Kårbölen ja muiden kaupungin lunastamien tiluksien sekä kaupungin omistaman Åggelbyn kartanon välillä, joten kaupungin ja Kårbölen välinen yhteys kävisi mahdottomaksi, jos ensinmainitut tilat olivat vieraan hallussa, pitänyt välttämättömänä, että kaupunki lunasti nämä tilat rouva Holmbergin panemin ehdoin sekä, jottei hintaa enää voitaisi korottaa, joulukuun 4 päivänä laatinut kauppakirjan, jonka leskirouva Holmberg oli allekirjoittanut.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin ehdotuksen puheenalaisten tilain ostamisesta korotetusta hinnasta.

Evätty tarjous erään Helsingin pitäjän Malmbyn kylässä sijaitsevan palstatilan ostosta.

Sittenkuin palstatilanomistaja K. O. Suisto oli kaupungin lunastettavaksi tarjonnut Helsingin pitäjän Malmbyn kylän Stensbölen talosta erotetun palstatilan sekä sittemmin ilmoittanut olevansa halukas myymään sen 37,500 markan hinnasta eli 60 pennistä neliömetrin, jonka hintaiseksi kaupungin arviomiehet olivat sen arvanneet, oli kaupungin yleisten töiden hallitus puoltanut kauppaa rahatoimikamarin hyväksyttäväksi. Kun kuitenkin oli käynyt selville, että Pehrsin ja Brusaksen talon välillä sijaitsevan Stensbölen säterin osa käsitti puheena olevan palstatilan lisäksi kolme muuta palstatilaa ja näiden kaikkien lunastaminen oli näyttänyt hallituksesta suotavalta, oli näidenkin palstatilain myyntitarjous hankittu, ja olivat omistajat herrat K. Lith, K. Elg ja G. Kavonius

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 49 §. — [2]) S:n 17. 12. 31 §.

suostuneet kaupungille luovuttamaan tiluspalstansa samasta yksikkö hinnasta, jota Suisto oli vaatinut, Lith sillä ehdolla että kaupunki samalla lunastaisi hänen omistamansa toisenkin, Brusaksen talon tiluksilla sijaitsevan, 0.5 hehtaarin laajuisen palstatilan. Katselmusmiehet puolsivat ostettaviksi kaikkia neljää palstatilaa, joiden yhteenlaskettu pinta-ala oli 16.472 ha, edellä mainitusta yksikköhinnasta eli kaikkiaan 109,000 markasta. Hallitus jätti rahatoimikamarin harkittavaksi, eikö kaupungilla olisi syytä launastaa kaikki puheena olevat palstatilat, varsinkin kun kaupungin joka tapauksessa täytyisi ne vastedes ostaa, koska ne sijaitsivat kaupungin tilusten keskellä.

Asiasta tammikuun 24 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari kuitenkin mainitsi palstatilanomistaja Elgin peruuttaneen myyntitarjouksensa, minkä johdosta muiden puheena olevain palstatilain omistaminen oli kaupungille hyödytön, koska palstatilat ainoastaan toistensa yhteydessä olivat kaupungille tärkeät. Kun kamari sitä paitsi oli pitänyt hakijan vaatimaa hintaa liiallisena, esitti kamari, ettei kaupunginvaltuusto nykyään ottaisi huomioon palstatilanomistaja Suiston tarjousta.

Valtuusto päätti [1]) jättää ostokysymyksen raukeamaan.

Palstatilain ja rakennusten osto Nickbyn mielisairaalalle.

Syyskuun 6:ntena 1917 päivätyssä esityksessä [2]) rahatoimikamari lausui, että 8 tunnin työpäivän käytäntöön ottamisen johdosta Nickbyn mielisairaalassa oli käynyt välttämättömäksi hankkia sopivat asuinhuoneet sairaalan lisätylle henkilökunnalle. Kun ainoastaan kuuden ullakkohuoneen sisustamisesta kahteen sairaalan paviljonkiin olisi kustannuksia 69,400 markkaa, oli kaupungin sairaalaylihallitus koettanut mielisairaalan läheisyydestä saada halvempia asuntoja. Ylihallituksen ilmoitettua, että sairaalan läheisyydestä oli sekä kokonsa että tilavuutensa puolesta sopiva asuinrakennus ynnä ulkohuonerakennus ostettavissa, oli rahatoimikamari tehnyt alustavan sopimuksen mainittujen rakennusten ynnä niiden paikkana olevain palstatilain ostosta sekä, kun tämä asian ratkaisu näytti erittäin edulliselta ja korjaustöiden teettämisellä oli ollut kiire, määrännyt työt aloitettaviksi. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

asunnon hankkimiseksi Nickbyn mielisairaalan lisätylle palveluskunnalle hyväksyä rahatoimikamarin toimenpiteen alustavasti ostaa Boda ja Boda I nimiset, Sipoon pitäjän Nickbyn kylän Joffsin verotalon Tallbacka nimisestä osasta litt. 5[1] erilleen murretut palstatilat rakennuksineen kauppakirjassa mainituin ehdoin sekä tähän tarkoitukseen kaupunginvaltuuston käyttövaroista osoittaa 9,500 markkaa; samoin kuin

[1]) Kvston pöytäk. 21. 5. 22 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 54 vuod. 1917.

että varsinainen valtuusto tämän jälkeen päättäisi:

tarpeellisten muutos- ja korjaustöiden teettämiseksi tiluksella sijaitsevassa asuinrakennuksessa käyttövaroistaan osoittaa 10,800 markkaa.

Kun uuden kunnallislain mukaan kaupunginvaltuusto varsinaisessa kokoonpanossaan oli oikeutettu käsittelemään maanhankintakysymyksiä, päätti [1]) valtuusto hyväksyä kamarin ehdotukset sekä mainittujen palstatilain ostoon että muutos- ja korjaustöihin nähden.

Oulunkylän Kullan torpan huvilatiluksen hankinta.

Rahatoimikamariin antamassaan tarjouksessa marraskuun 30 päivältä 1917 oli toiminimi Veljekset Udd tarjonnut kaupungin lunastettavaksi Oulunkylässä omistamansa Kullan torpan kiinteistön, joka käsitti 16,750 m²:n laajuisen alan ynnä kaksi asuinrakennusta ja talousrakennuksen. Asiasta antamassaan lausunnossa vaivaishoitohallitus puolsi kauppaa, koska vaivaishoidon huostaan otettavain lasten majoittaminen kohtasi suuria vaikeuksia ja puheenalainen huvilaryhmä oli sopiva lastenkodiksi. Toiminimi vaati hintaa 323,750 markkaa, jota vastoin kaupungin katselmusmiehet olivat arvioineet kiinteistön 200,000 markan hintaiseksi. Rahatoimikamarin kesäkuun 6 päivänä tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]) antamalla vastikkeeksi seuraavat Töölön tontit, nimittäin Florantien n:o 14, L. viertotien n:o 15 ja Tunturilaaksonkadun n:o 15, hankkia huvilaryhmän kaupungin omaksi, kuitenkin sillä ehdolla että hakijain tuli sitoutua antamaan kaupungille 40,900 markan määräinen velkakirja mainittujen 3,317.6 m²:n laajuisten ja 240,900 markan hintaisiksi arvattujen tonttien ja Kullan torpan välisen arvonerotuksen tasoittamiseksi. Huvilarakennukset annettiin vaivaishoitohallituksen käytettäviksi lastenhoitotarkoituksiin. Sittemmin täydensi [3]) valtuusto hakijain pyynnöstä edellä mainittua päätöstään siten, että tonttien rakennusaikaa pitennettiin kahdella vuodella rakennusjärjestyksessä määrätyn ajan lisäksi.

Evätty tarjous erään Drumsön osan luovuttamisesta kaupungille.

Kun kauppias Julius Tallberg oli ilmoittanut suostuvansa Osakeyhtiö Suomen teollisuuskonttorille Drumsöstä luovuttamaan erään alueen teollisuustonteiksi, kuitenkin ainoastaan sillä ehdolla että kaupunki ottaisi haltuunsa erään Drumsön itärannalla sijaitsevan alueen, teki mainittu osakeyhtiö kaupunginvaltuustolle anomuksen, että valtuusto ottaisi herra Tallbergin tarjouksen harkittavakseen. Rahatoimikamari antoi asiasta syyskuun 12:ntena päivätyn lausunnon [4]).

Rakennuskonttorin laskelman mukaan oli kaupungille tarjotun maa-alueen pinta-ala n. 300,000 ja vesialueen pinta-ala n. 1,100,000 m². Sitä paitsi sitoutui herra Tallberg Drumsöstä maksutta antamaan

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 53 §. — [2]) S:n 20. 8. 92 §. — [3]) S:n 15. 10. 18 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 23.

tuonnempana mainitun sillan tai pengermän täyteainetta, varaamaan kaupungin käytettäväksi tilaa noin 50 metrin levyisen, kaupungille ja muulle Drumsön alueelle yhteisen, idästä länteen kulkevan kadun teettämiseksi kaupungille tarjotun alueen pohjoispuolelle sekä maksutta varaamaan paikan mainituilta alueilta Drumsön länsirantaan kulkevalle kaksoisraiteiselle rautatielle, joka yhdistäisi satamarataverkon valtionrautateihin, esimerkiksi Albergan aseman luona. Luovutukseen liitti herra Tallberg seuraavat ehdot: 1) että kaupunki ennen vuotta 1925 Merholman ja Drumsön välille rakentaa kiintonaisen sillan kaksia rautatie- ja raitiotieraiteita varten ja varaten riittävästi tilaa ajo- ja jalkamiesliikenteelle sekä saman ajan kuluessa johtaa rautatieraiteet siltaa pitkin teollisuuskonttorille luvatulle alueelle asti; 2) että kaupunki teettää ja pitää kunnossa 50 metrin levyisen kadun Drumsön sillankorvasta Hästskovikin lahteen asti herra Tallbergin tarkoitukseen varaamalla alueella; 3) että, ellei kaupunki tai raitiotieyhtiö ole ennen 1925 vuoden loppua käyttänyt oikeuttaan Drumsöhön rakentaa raitiotietä, herra Tallbergille myönnetään lupa määräämättömän ajan kuluessa rakentaa ja liikennöidä mainittua raitiotielinjaa siihen raiteeseen liittyen, joka on aikomus johtaa Merholman länsirantaan, ollen kaupunki oikeutettu viiden vuoden kuluessa anomuksen tekemisestä lunastamaan raitiotielaitoksen sen rakennusarvoon perustuvan arvion mukaan; 4) että Drumsön silta, joka pysyy kaupungin omaisuutena, maksutta luovutetaan käytettäväksi Drumsön liikennettä varten; sekä 5) että kaupunki pitää voimassa sille tarjotulla alueella olemassa olevat vuokrasopimukset.

Rahatoimikamarin kirjelmän ohessa seurasi kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunto, jossa pengerrys- ja siltalaitteiden sekä muiden tarpeellisten töiden kustannukset arvioitiin 3,360,000 markaksi. Hallitus lausui niinikään käsityksenään, ettei alueen vastaiseen laajentamiseen ollut mahdollisuutta olemassa, syystä että varsinkin sen eteläraja oli epäedullinen, koska teollisuuskonttorille luvattu maakaistale erotti kaupungin venäläisen sotaväen aikaisemmin käyttämästä niemekkeestä, joka välttämättä oli saatava kaupungin haltuun, jos herra Tallbergin tarjous hyväksyttiin. Maan käyttämistä vaikeutti se seikka, että suurin osa Drumsön pohjoisosassa sijaitsevaa niemekettä ei sisältynyt tarjoukseen. Kysymys, voiko kaupunki edullisesti käyttää aluetta satamalaitosten paikkana, oli selvittämättä ja riippui kokonaan siitä kaupungin satamain rakennusohjelmasta, jota kaupunginvaltuuston asettama komitea paraikaa laati. Toinen selvittämätön kysymys koski vastaisilla satama- ja teollisuusalueilla käytettäväin työntekijäin asutusoloja, ja tähän taas liittyi kysymys Drumsön kylän yhdistämisestä Helsingin kaupungin alueeseen.

Mainittuaan erinäisiä lisämyönnytyksiä, joita herra Tallberg ja teollisuuskonttori olivat tehneet edellä kosketeltujen vaikeuksien vähentämiseksi, lausui rahatoimikamari käsityksenään, että puheenalaisesta maan hankinnasta koituvia kustannuksia luultavasti ei saataisi korvatuiksi yksinomaan tontinlunastuksilla. Vaikkei otettaisikaan huomioon sitä vähemmän miellyttävää seikkaa, että sijoitettaisiin teollisuusalue Helsinkiin johtavan väylän varrelle paikkaan, joka tulisi tuntuvasti paremmin käytetyksi herra Tallbergin alkuperäisen suunnitelman mukaisesti eli jaettuna huvilatonteiksi, oli jäljellä se haitta, että mainittu alue oli aivan liian pieni tyydyttääkseen sitä teollisuustonttien tarvetta, joka jo oli jonkin aikaa ollut olemassa ja rauhan tultua edelleen lisääntyisi. Edelleen huomautti kamari, että Hieta- ja Jätkäsaaren laitokset ynnä niihin luonnollisesti liittyvät Lapinniemen ja Merholman laitokset riittäisivät kaupungin tarpeisiin vuosikymmeniksi, joten laitosten ulottaminen Drumsöhön voisi alkaa vasta epämääräisessä tulevaisuudessa, ellei vapaasataman tarve sitä ennen käynyt tuntuvaksi eikä tämän sataman sijoittamista Hieta- ja Jätkäsaareen pidetty sopimattomana. Kamarin mielestä voitiin ne suuret rahamäärät, joita Drumsön silta ja muut puheena olevan satamalaitoksen yhteydessä olevat työt vaatisivat, käyttää kaupungille edullisemmalla tavalla toteuttamalla aikoja sitten suunnitellut toimenpiteet, joiden hyödyllisyydestä kaupungille voi olla ainoastaan yksi mielipide, niinkuin Viikin virkatalon osto, kauan puheena olleen rautatien rakentaminen Sörnäsin niemekkeeltä Vanhankaupungin kauttaMalmille taikka suuren, sopivasti sijaitsevan teollisuusalueen järjestäminen kaupungin ennestään omistamalle maalle. Kamari sentähden ehdotti, ettei tarjous aiheuttaisi toimenpidettä.

Asiaa kaupunginvaltuustolle esiteltäessä [1]) oli olemassa professori K. A. Moringin antama lausunto, josta kävi selville, että voimassa olevan vesioikeuslain säännökset valtaväylän avoinna pitämisestä väyläsalmessa ja sillan rakentamisesta valtaväylään olivat esillä olevaan tapaukseen soveltuvia sekä että näytti olevan mahdollista saada asianmukainen lupa sillan rakentamiseen mainitun salmen poikki.

Valtuusto päätti evätä tarjouksen.

äätös eräiden Merholman osain ynnä vesialueen stosta vahvistettu.

Sittenkuin lisätty kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt [2]) kauppias J. Tallbergin tarjouksen eräin ehdoin kaupungille luovuttaa Helsingin pitäjän Drumsön tilaan kuuluvan osan Merholmaa viereisine vesialueineen, ilmoitti [3]) maistraatti kirjelmässä tammikuun 26

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 10 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 26. — [3]) Kvston pöytäk. 7. 5. 5 §.

päivältä, että senaatti oli saman kuukauden 10 päivänä vahvistanut tätä kauppaa koskevan päätöksen.

Helsingin pitäjän Brunakärrin ja Nyåkerin pakkolunastamiseen myönnytty.

Syyskuun 21 päivänä 1917 antamallaan päätöksellä oikeutti senaatti Helsingin kaupungin pakkolunastusta käyttämällä hankkimaan itselleen omistusoikeuden Helsingin pitäjän Korpaksen taloon kuuluviin Brunakärrin ja Nyåkerin tiluskappaleisiin [1]). Mikäli koski anomusta näiden alueiden yhdistämisestä kaupunkiin, oli senaatti kehoittanut kaupunkia pakkolunastuksen tapahduttua siitä tekemään eri hakemuksen. Asia lähetettiin [2]) rahatoimikamariin tarpeellista toimenpidettä varten.

Mankala fors aktiebolag yhtiön osakkeiden ostoa koskevan päätöksen vahvistus.

Kirjelmässä joulukuun 22 päivältä 1917 ilmoitti [3]) maistraatti, että senaatti oli saman kuukauden 6 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen [4]) 65,109: 45 markan lisämäärärahan myöntämisestä Mankala fors aktiebolag yhtiön osakkeiden ostoon.

Määräraha kiinteistöjen kauppakirjain kartoituksen kustantamiseen.

Rahatoimikamarin marraskuun 4 päivänä tekemän esityksen mukaisesti hyväksyi [5]) kaupunginvaltuusto kamarin toimenpiteen etuantina osoittaa 29,700 markkaa niiden kauppakirjain kartoituksen kustantamiseen, joilla mainittu yhtiö oli ostanut Iitin pitäjässä sijaitsevat maatilansa.

Päätös osakkeiden merkinnästä Helsingin makasiiniosakeyhtiössä vahvistettu.

Sittenkuin lisätty kaupunginvaltuusto oli päättänyt [6]) osoittaa 200,000 markkaa uusien osakkeiden merkitsemiseksi Helsingin makasiiniosakeyhtiössä, ilmoitti [7]) maistraatti kirjelmässä tammikuun 26 päivältä, että senaatti oli saman kuukauden 10 päivänä vahvistanut mainitun päätöksen.

Merholman erään osan vuokraoikeuden ja rakennusten lunastaminen.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt [8]) kaupungille hankkia omistusoikeuden Drumsön maatilaan kuuluvaan Merholman osaan sekä antanut rahatoimikamarin tehtäväksi neuvotella mainitun saaren vuokraajain kanssa vuokrain lakkauttamisesta vastaisen kaupunginjärjestelyn toimeenpanemiseksi, teki [9]) kamari lokakuun 3 päivänä valtuustolle esityksen rouva S. Jonssonin hallussa olevan 3.3 ha:n laajuisen vuokra-alueen ynnä siinä sijaitsevain neljän asuinrakennuksen lunastamisesta. Kaupunki oli välikirjan mukaan velvollinen ennen 1925 vuoden loppua teettämään Merholman poikki kulkevan pääkadun, ja kaupungin etu vaati samaan aikaan pakkolunastamaan koko vuokralle annetun maan, jotta se saataisiin mahdollisimman pian tuloja tuottavaksi. Rahatoimikamarin mielestä ei ollut vähintäkään aihetta olettaa kiinteistöjen hinnan kohdakkoin huojistuvan, sillä niiden arvo oli sodan aikana herkeämättä

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 19. — [2]) Kvston pöytäk. 24. 1. 44 §. — [3]) S:n 24. 1. 41 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 23 — [5]) Kvston pöytäk. 26. 11. 9 §. — [6]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 38. — [7]) Kvston pöytäk. 7. 5. 5 §. — [8]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 26. — [9]) Kvston pain. asiakirj. n:o 29.

kohonnut, minkätähden kamari oli päättänyt puoltaa tarjouksen hyväksymistä, vaikka pyydetty 150,000 markan hinta tuntuikin varsin korkealta. Kun herra Tallberg suorittaisi osan kauppahinnasta, ei lopullista kustannusmäärää vielä voitu mainita, mutta arveltiin sen nousevan noin puoleen pyydetystä hinnasta. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä rouva S. Jonssonin tarjouksen kaupungille myydä Merholmassa omistamansa rakennukset sekä hallintaoikeutensa mainitulta saarelta vuokraamaansa alueeseen;

kauppahinnan, 150,000 markkaa, maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi herra J. Tallbergilta kantaa hänen suoritettavansa osan kauppahinnasta ja aikanansa kaupunginvaltuustolle tehdä ehdotuksen ostoa varten tarpeellisen määrärahan osoittamisesta.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi [1]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

symys Malkadun talon 36 ostosta.

Sittenkuin kaupungin yleisten töiden hallitus oli tallitilan saamiseksi puhtaanapitolaitoksen hevosille ja asuntojen hankkimiseksi saman laitoksen ajomiehistölle tehnyt esityksen Malminkadun talon n:o 36 ostamisesta, esitti [2]) rahatoimikamari kirjelmässä kesäkuun 20 päivältä, että kaupunginvaltuusto päättäisi 290,000 markan hinnasta ostaa puheenalaisen kiinteistön ja osoittaa tarvittavat varat maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta. Valtuusto hyväksyi [3]) tämän esityksen. Kun kuitenkin omistaja oli ilmoittanut tarjouksen olevan voimassa ainoastaan elokuun 1 päivään eikä kaupunginvaltuusto siihen mennessä kokoontunut päätösvaltaisena eikä omistaja sittemmin ollut halukas taloa myymään, sai [4]) kysymys sen ostosta raueta.

ysymys Turn kasarmieen hankkiisesta kaupungille.

Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle eräiden Helsingin kaupungissa sijaitsevain tonttien ja alueiden omistusoikeutta tutkimaan asetetun komitean syyskuun 19 päivänä 1914 antaman mietinnön [5]) selvityksineen Turun kasarmialueen sekä sen viereisten, sotalaitoksen käyttämäin kampinnummen paikkain omistus- ja käyttöoikeudesta. Komitea oli Turun kasarmialuetta koskevain tutkimustensa tulokset koonnut seuraaviin lausuntoihin:

että vuonna 1829 annetulla armollisella määräyksellä Suomen valtiovaroja on osoitettu uuden kasarmin rakennuttamiseksi Katajanokalla olevan, Suomen valtion omistaman kasarmiryhmän sijaan;

että asianomaiset valtionviranomaiset valitsivat vastaiselle kasarmille paikan silloisen Espoon tullin viereltä n. s. kampinnummelta;

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 10 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 14. — [3]) Kvston pöytäk. 20. 8. 12 §. — [4]) S:n 15. 10. 10 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 11.

että kasarmirakennusten pääryhmä, n. s. Turun kasarmi, vuosina 1830—1833 rakennettiin siihen paikkaan, joka voimassa olevaan kaupunginasemakaavaan on merkitty kortteliksi n:o 194;

että kasarmilaitokseen kuuluva harjoituskenttä samaan aikaan järjestettiin sille alalle, joka voimassa olevassa kaupunginasemakaavassa vastaa korttelia n:o 215;

että harjoituskentän länsirajalta osoitettiin paikka erinäisille kasarmiin kuuluville talousrakennuksille, joka tonttitila, niinikään sijaiten nykyisen korttelin n:o 215 alueella, sittemmin erotettiin talouskartanon eli pienemmän kasarmitalon nimiseksi;

että korttelien n:ojen 194 ja 215 käsittämä maa ennen vuotta 1829 oli kaupunkiin yhdistettyä maa-aluetta, käsittäen viljeltyä vuokramaata ja n. s. kampin osia, jota jälkimmäistä 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa oli kaupunginviranomaisten suostumuksella käytetty sotaväen harjoituskenttänä, mutta joka kuitenkin oli edelleen kaupungin omaisuutta;

ettei kasarmin rakennusaikana eikä myöhemminkään ole kaupunginviranomaisten kanssa tehty sopimusta puheena olevain alueiden luovuttamisesta, jota vastoin talousosasto on hyljännyt k. senaatille vuonna 1831 tehdyn esityksen lunastuksen suorittamisesta kaupungille kasarmilaitoksen alaksi käytetystä viljellystä maasta;

että kuitenkin Suomen valtio, joka kaupunginviranomaisten hiljaisella suostumuksella on ottanut haltuunsa päätontin ja talouskartanon kaupungin veroa maksavalle väestölle läheisen tarpeen tyydyttämiseksi, on tämän luovutuksen johdosta saanut maksuttoman hallintaoikeuden paikkaan, niin kauan kuin se on sotilaallisiin tarkoituksiin tarpeellinen;

että harjoituskentän alue, semmoisena kuin sen rajat on merkitty 1836 vuoden kaupunginasemakaavaan, on vuonna 1832 kaupunginviranomaisten kanssa tehdyllä nimenomaisella sopimuksella luovutettu valtiolle määräämättömäksi ajaksi käytettäväksi sotaväen harjoituspaikkana;

että Suomen valtion siten edellä mainittuihin alueisiin saaman hallintaoikeuden täytyy katsoa tuottaneen valtiolle oikeuden luovuttaa paikan Venäjän sotalaitoksen käytettäväksi;

että kasarmialue siihen rakennettuine, Suomen sotalaitokselle kuuluvine rakennuksineen vuonna 1882 annetun määräyksen mukaan on luovutettu Venäjän sotalaitoksen maksutta käytettäväksi toistaiseksi ja kunnes siitä muuta määrättäneen, sillä ehdolla että kunnossapito on mainitun sotalaitoksen velvollisuutena;

että sotalaitoksella sentähden toistaiseksi ja kunnes tästä asianmukaisessa järjestyksessä muuta määrättäneen, on katsottava kau-

punkia kohtaan olevan kiistämätön hallintaoikeus kasarmialueisiin samoin ehdoin ja edellytyksin, mitkä Suomen valtioon nähden ovat voimassa; samoin kuin

että Töölön alueen vahvistetulla kaupunginasemakaavalla on laillinen todistusvoima puheena olevain alueiden rajainjärjestelyyn nähden, kuitenkin siten, että talouskartanon pohjoispuolella korttelin n:o 215 luoteiskolkassa sijaitseva noin 2,254 neliömetrin laajuinen alue ei kuulu kasarmialueisiin, vaan kiistämättä on kaupungin käytettävää omaisuutta.

Kirjelmässä kesäkuun 17 päivältä rahatoimikamari huomautti, että saksalaisen sotaväen keväällä valloittaessa kaupungin Turun kasarmialueen rakennukset ainakin osittain turmeltuivat siinä määrin, että niitä voi pitää miltei arvottomina. Näin ollen näytti erittäin sopivalta nykyään esittää kaupungin puolelta vaatimus mainitun alueen palauttamisesta kaupungin haltuun, jolle se toteensaatavasti kuului aikanaan ainoastaan ollen luovutettu valtiolle sotilastarkoituksiin sekä sittemmin annettu Venäjän sotalaitoksen käytettäväksi. Siinäkin tapauksessa että kotimainen sotaväki tarvitsisi mainituissa huoneistoissa käytettävänä olevaa kasarmitilaa, voitaisiin varmaan osoittaa paikkoja, jotka olisivat tähän tarkoitukseen sopivampia kuin puheena oleva keskeinen alue, joka sitä vastoin olisi kaupungille erittäin arvokas, mihin kunnalliseen tarpeeseen sitä käytettäneenkin. Jottei suotuisa ajankohta jäisi käyttämättä, olisi asiasta heti tehtävä esitys hallitukselle, ja kamarin mielestä tämä oli kaupunginvaltuuston asia.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) senaatilta tiedustella, oliko ja millä ehdoilla valtio suostuvainen palauttamaan alueen kaupungin käytettäväksi, ja antoi rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä asiasta keskusteluihin asianomaisten valtionviranomaisten kanssa.

Kysymys valolle luovutettujen Katajanokan alueiden vastaisesta käytöstä.

Saatuaan ilmoituksen että kysymys Suomen valtiolle luovutettujen ja Venäjän sotalaitoksen hallussa aikaisemmin olleiden Katajanokan alueiden vastaisesta käytöstä oli hallituksessa pohdittavana, oli valmisteluvaliokunta kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta valmistelemaan asiaa, jotta kävisi selville, mitä etuja kaupungilla tässä oli valvottavana. Hallitus oli laadituttanut alustavan luonnoksen Katajanokan itäosan järjestämiseksi ja huomautti antamassaan lausunnossa olevan mahdollista, että täyttämällä sekä pohjoista että kaakkoista ranta-aluetta niihin voitaisiin rakentaa varsin tilavia rantasiltoja. Pohjoispuolinen rantasilta oli erittäin sopiva kytkypaikka lähiseudulla liikehtiville, Kanavatorin viereiseen ahtaaseen tilaan pakotetuille höyrypursille ja höyrylautoille, ehkäpä muullekin liikenteelle. Erittäin tärkeää olisi, että kaupunki

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 14 §.

saisi vastaisiin tarpeisiinsa käytettäväksi rantasillan vierelle suunnitellut uudet korttelit, joista toisessa nykyään oli venevaja ja makasiinirakennus, jota vastoin toinen vielä oli käyttämättä. Asemapiirrokseen oli mainittu rantasilta suunniteltu niin leveäksi, että siinä oli tilaa puuistutukselle, jommoinen lehtokuja kaunistaisi aluetta ja josta luultavasti tulisi suosittu kävelypaikka. Kauniin yhtymäkohdan aikaansaamiseksi kävelypaikan ja Länt. Satamakadun välille olisi korttelі n:o 143 uudesti järjestettävä, niin että sen eteläosa luovutettaisiin kävelypaikaksi. Alueen kaakkoisosaan olisi tilaisuus järjestää makasiinitontteja ja varastopaikkoja, ei tosin sanottavan laajoja, mutta kuitenkin jossain määrin tarpeeseen riittäviä. Pitkin rantasiltaa kävisi niinikään laittaminen rautatieraiteen liittyväksi Rahapajanrannan raideverkkoon ja ehdotettujen varastotonttien yhteydessä käytettäväksi. Katajanokan itäisimmässä osassa sijaitseva telakka edellytettiin pysytettäväksi tähän laitokseen käytettyihin tuntuviin kustannuksiin sekä siitä olevaan hyötyyn katsoen. Ehdotuksessa oli Kauppiaankatua jatkettu itään päin valtion hallussa olevan korttelin n:o 159 eli vankila-alueen halki Katajanokan itä- ja länsiosain yhdistämiseksi keskenään, koska tämä yhteys yleiseltä liikennekannalta katsoen oli sangen tärkeä. Toinen yhdistävä katu oli suunniteltu vankilan eteläpuolelle Linnankadun keskiosasta lähteväksi, mutta se ei kykenisi korvaamaan ensinmainittua, joka tarjosi välittömämpiä yhteyksiä.

Heinäkuun 18 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että valtio sai pitää puheenalaisia alueita hallussaan ainoastaan niin kauan, kuin niitä käytettiin sotilaallisiin tarkoituksiin [1]), ja selvää näytti olevan, että merikasarmi Katajanokalle sijoitettuna oli huonolla paikalla, koska siellä ei ollut tilaa laitoksen laajentamiseen ja satamia oli yltympärillä. Katajanokka olisi etusijassa varattava liikenteen tarpeisiin, koska sinne voisi järjestää hyvän ja mukavan sataman, esim. kappaletavarain tuontia varten. Ylipäätään ei voinut kylliksi panna painoa siihen seikkaan, että juuri Katajanokan keskeiset rantapaikat olivat kaupungille ehdottamasti tarpeelliset ja että uusien pakka- ja tullihuoneiden aikaansaamista olisi sekä kunnan että valtion edun kannalta kaikin tavoin edistettävä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämä asemakaavaluonnos näytti kamarista liian ylimalkaiselta, jotta sitä voisi panna pohjaksi alueen käyttämisestä päätettäessä. Kamarin mielestä olisi asialle eduksi, että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin antamaan seikkaperäinen karttaluonnos etusijassa huomioon ottamalla liikenteen tarpeet, ja voitaisiin tämä luonnos panna vastaisen harkinnan pohjaksi.

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 33 vuod. 1911.

Rahatoimikamari huomautti edelleen, että olisi ryhdyttävä tarmokkaisiin keskusteluihin valtion kanssa ja valtiolle ehkä luvattava korvaukseksi uusia alueita. Keskustelujen yhteydessä olisi myös otettava käsiteltäväksi kysymys Katajanokan lääninvankilan alueen hankkimisesta kaupungille, koska vankila oli sopimaton mainitulla paikalla. Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että puheena olevat alueet olisi kokonaisuudessaan varattava liikenteen tarpeisiin:

että satamaolojen järjestämisvaliokunta saisi toimekseen ensi tilassa ryhtyä valtion kanssa keskusteluihin mainittujen alueiden luovuttamisesta Helsingin kaupungille; sekä

että kysymys Katajanokan uudesti järjestämisestä sekä hakemus asemakaavan muutoksen vahvistamisesta saisi jäädä siksi, kunnes on selvitetty, minkä osan alueista kaupunki voi saada takaisin sekä asia ehtinyt kypsyä ja tulla valmistelluksi.

Valtuusto hyväksyi [1] rahatoimikamarin ehdotukset.

Lapinniemen hallintaoikeuden palauttaminen kaupungille.

Kirjelmässä joulukuun 13 päivältä 1917 rahatoimikamari mainitsi, että vuoden varrella oli ryhdytty valtion kanssa keskusteluihin mielisairaalan paikaksi luovutetun Lapinniemen alueen käyttöoikeuden palauttamisesta kaupungin haltuun, joka alue oli käynyt kaupungille entistään tärkeämmäksi sen johdosta, että Hieta- ja Jätkäsaaren vierelle sekä Ruoholahteen oli ryhdytty rakentamaan satamalaitoksia. Oli laadittu suunnitelma, jonka mukaan valtiolle tarjottaisiin 6—7 ha:n laajuinen alue XV kaupunginosasta Lääkärinkadun luoteispuolelta ja aivan läheltä yliopiston klinikkainsa paikaksi ostamaa korttelia n:o 526, joten yliopistolla olisi käytettävänä laaja alue tarkoituksiinsa. Asian silloisessa vaiheessa kaupunginvaltuusto antoi [2] rahatoimikamarin toimeksi edelleen jatkaa aloitettuja keskusteluja, samalla kuin valtuusto periaatteessa hyväksyi ehdotetun tilusvaihdon.

Kivelänkadun asuntotonttien n:ojen 1 ja 3 myynti.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto periaatteessa hyväksyi rahatoimikamarin lokakuun 22 päivänä tekemän esityksen Töölön alueen kaupunginasemakaavan muuttamisesta, päätti [3] valtuusto oikeuttaa insinööri E. Degerholmin 265,000 markan hinnasta lunastamaan Kivelänkadun tontit n:ot 1 ja 3 siten järjesteltyinä, kuin esityksen oheinen karttaluonnos osoitti, sekä sillä ehdolla, että tontille rakennettiin kivitalo 10 vuoden kuluessa ja että lunastus ei tuottanut oikeutta vaatia Kivelänkadun tasoittamista, ennenkuin kaupunki sen katsoi tarpeelliseksi, sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi tehdä

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 43 §. — [2]) S:n 7. 5. 29 §. — [3]) S:n 12. 11. 9 §; ks. myös tätä kert. siv. 3.

insinööri Degerholmin kanssa kauppakirjan noudattamalla edellä lueteltuja ehtoja ja kaupungin omistamain asuntotonttien myyntiin nähden vahvistettua järjestystä.

Pitkänsillanrannan tonttien n:ojen 5, 7 ja 9 luovutus sairaalan paikaksi.

Kirjelmässä helmikuun 7 päivältä 1917 Duodecim-seura anoi, että korttelissa n:o 297 sijaitsevat Pitkänsillanrannan tontit n:ot 5, 7 ja 9 luovutettaisiin sille sairaalatalon paikaksi, johon taloon myös sijoitettaisiin seuran kokoushuoneisto ja kirjasto. Rahatoimikamarin tammikuun 10 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto, yrityksen yleishyödylliseen laatuun katsoen, päätti [1]) hakijalle luovuttaa puheenalaiset tontit 300,000 markan kauppahinnasta, joka sai olla korottomana lainana tonttien ensimmäistä kiinnitystä vastaan, niin kauan kuin niitä käytettiin edellä mainittuun tarkoitukseen, minkä ohessa luovutukseen kytkettiin lisäehdoksi, että sairaalarakennuksen julkisivupiirustukset oli alistettava kaupungin yleisten töiden hallituksen tarkastettaviksi ja hyväksyttäviksi.

Apollonkadun tontin n:o 5 a luovutus kirkko- ja seurakuntatalon paikaksi.

Helsingin ruotsalaisen metodisti-episkopaalisen seurakunnan kirjelmässä huhtikuun 23 päivältä 1917 kaupunginvaltuustolta anottua tonttia seurakunnan kirkko- ja seurakuntarakennuksen paikaksi päätti [2]) valtuusto 85,000 markasta hakijalle myydä Apollonkadun tontin n:o 5 a, sillä edellytyksellä, että tontti järjestettiin asiakirjain oheisessa karttaluonnoksessa osoitetulla tavalla sekä että kauppahinta sai olla korottomana lainana, niin kauan kuin rakennusta käytettiin edellä mainittuun tarkoitukseen, mutta oli muussa tapauksessa erääntynyt. Tontti käsitti 1,050 m^2:n alan ja sisältyi korttelien n:ojen 436 ja 448 järjestelykaavaan, joka oli laadittu paikan varaamiseksi erinäisille julkisille rakennuksille.

Apollonkadun tontin n:o 12 luovutus tyttökoulun paikaksi.

Föreningen privata svenska flickskolan i Helsingfors nimisen yhdistyksen johtokunnan kirjelmässä tammikuun 7 päivältä kaupunginvaltuustolta anottua, että yhdistykselle talon aikaansaamiseksi mainitulle koululle luovutettaisiin korttelista n:o 436 Töölöstä Apollonkadun tontti n:o 12, ja rahatoimikamarin elokuun 1 päivänä antamassaan lausunnossa esitettyä [3]), että mainittu tontti luovutettaisiin hakijalle 250,000 markan hinnasta eli lukien 88 markkaa neliömetriltä, kuitenkin niin että, katsoen koulun monivuotiseen hyödylliseen toimintaan ja siihen menettelyyn, jota samanlaatuisissa tapauksissa oli noudatettu muihin kouluihin nähden, kauppahinta saisi olla korottomana lainana, niin kauan kuin tonttia käytettiin yhdistyksen ilmoittamaan tarkoitukseen, mutta oli erääntynyt, kohta kuin tontti luovutettiin muuhun tarkoitukseen.

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 40 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 12; kvston pöytäk. 1. 7. 25 §; ks. myös tätä kert. siv. 3. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 20.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto teki päätöksensä [1]) rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti, paitsi että kauppahinnasta oli neljännes eli 62,500 markkaa maksettava tavallisessa järjestyksessä.

Evätty anomus Runebergkadun tontin n:o 56 luovuttamisesta.

Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) toistaiseksi rahatoimikamarin kesäkuun 17 päivänä tekemän esityksen että kaupunki Töölön rukoushuoneyhdistykselle 93,500 markan hinnasta luovuttaisi 1,169 m²:n laajuisen Runebergkadun tontin n:o 56.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.*

Teollisuustonttien kuntoonpano Gumtähdessä.

Marraskuussa 1915 oli kaupunginvaltuusto kehoittanut rahatoimikamaria lausumaan mielensä teollisuustonttien kuntoonpanettamista tarkoittavasta Helsingin kauppiaitten yhdistyksen tekemästä esityksestä. Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari asiakirjain kapinan aikana hukkuneen. Kun kuitenkin erikoisvaliokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan kysymystä lisätilan hankkimisesta teollisuuden tarpeisiin, oli laatinut ehdotuksen eräiden Gumtähden alueiden järjestämiseksi, esitti kamari, ettei yhdistyksen anomus aiheuttaisi toimenpidettä. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) jättää asian lepäämään, kunnes mainitun valiokunnan lausunto asiasta oli saatu.

Siirtolapuutarhain järjestäminen.

Toukokuun 7:ntenä päivätyssä kirjelmässä [4]) sosialilautakunta teki ehdotuksen siirtolapuutarhain perustamisesta kaupungin maalle. Lautakunta teki selkoa, miten ulkomailla ja eräissä Suomenkin kaupungeissa perheille, joilla ei ollut tilaisuutta kesäksi poistua kaupungista, oli hankittu tilaisuus kohtuullisesta maksusta vuokrata pieniä maapalstoja puutarhaviljelykseen; vallitseva elintarvepula oli nyt erikoisesti kiinnittänyt huomion tähän kysymykseen. Lautakunnan mielestä olisi Helsingissäkin ryhdyttävä järjestämään siirtolapuutarhoja. Kaupunginmaan aseman, pintamuodostuksen ja maaperän laadun johdosta kuitenkin oli vaikea löytää tarkoitukseen sopivaa aluetta. Siirtolapuutarhat olisi sijoitettava verraten lähelle niitä kaupunginosia, joissa etusijassa asui työväkeä, ja lautakunta ehdotti sopivaksi paikaksi Greijuksen viljelyspalstoja n:oja 15 ja 16. Kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen mukaan jaettaisiin alue 225 vähäiseen, 150—225 m²:n laajuiseen viljelyspalstaan, minkä ohessa varattaisiin paikka leikkikenttää varten.

---

[1]) Kvston pöytäk. 10. 9. 42 §. — [2]) S:n 20. 8. 70 §. — [3]) S:n 4. 6. 23 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 3.

Teistä, ojista y. m. laskettiin olevan kustannuksia 28,000 markkaa. Maan laatuun ja aikaisempaan ruokkoon sekä yleishyödylliseen tarkoitukseen katsoen lautakunta ehdotti, että palstat vuokrattaisiin määräämällä vuosimaksuksi 150 markkaa hehtaarilta 10 ensimmäisenä, 200 markkaa 10 seuraavana ja 250 markkaa 5 viimeisenä vuonna, joten vuokrakausi olisi 25 vuotta, ollen kuitenkin kaupunki oikeutettu tarpeen vaatiessa saamaan maan aikaisemmin jälleen haltuunsa. Lautakunta oli edellyttänyt, ettei kaupunki itse välittömästi antaisi vastaisia viljelyspalstoja vuokralle, vaan että suurimman osan aluetta sitä varten ottaisivat haltuunsa tähän tarkoitukseen sopivat liittymät, ollen kuitenkin kaupungin varattava itselleen oikeus tarkastaa ja hyväksyä näiden laatimat välikirjat ja kullekin palstalle määrätty suurin vuokra.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) lautakunnan esitykseen rahatoimikamarin ehdottamin vähäisin muutoksin. Valtuusto siis päätti:

laaditun ehdotuksen mukaisesti heti järjestettäväksi siirtolapuutarhoja Greijuksen viljelyspalstoille n:oille 15 ja 16;

valtuuttaa rahatoimikamarin, sosialilautakunnan valmisteltua asiaa, laatimaan ja asianomaisten järjestöjen kanssa tekemään vuokrasopimuksen edellä mainitun siirtolapuutarha-alueen luovuttamisesta ja viljelemisestä; sekä

aluksi jättää siirtolapuutarhayrityksen johdon ja silmälläpidon sosialilautakunnan toimeksi ja sitä varten lautakunnan käytettäväksi kuluvana vuonna osoittaa enintään 2,100 markkaa.

Erään Tokankadun viereisen alueen vuokraus.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [2]) Osakeyhtiö Hietalahden laivatokalle ja konepajalle pihamaaksi ja varastopaikaksi marraskuun 30 päivään 1935 asti vuokrata yhtiön omistaman, Tokankadun varrella sijaitsevan tehdastontin n:o 6 viereisen 517 neliömetrin laajuisen alueen sillä ehdolla, ettei aluetta saa rakentaa eikä kolinaa synnyttävää työtä siinä tehdä, oli toimittaja G. Malmström Munkkisaarenkadun tontin n:o 4 omistajana läänin kuvernöörille valittanut tästä toimenpiteestä. Maistraatin välityksellä vaaditussa selityksessä päätti [3]) kaupunginvaltuusto valituksen johdosta anoa, että sitä aiheettomana ei otettaisi huomioon.

Alueen vuokraus Sinivuorenmaalta.

Aktiebolaget nya varvet yhtiön anomuksen saada Sinivuorenmaalta vuokrata 8,000 m²:n laajuisen alueen hallussaan ennestään kuuden kuukauden irtisanomisen ehdolla olevan ranta-alueen lisäksi voidakseen lisäalueelle rakentaa uusia konepajalaitoksia ja uuden telakan sekä panna sinne säilyyn veneitä oli rahatoimikamari kirjelmässä lokakuun 24 päivältä lähettänyt kaupunginvaltuuston ratkaista-

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 24 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 40. — [3]) Kvston pöytäk. 20. 8. 34 §.

vaksi. Kamarin mielestä ei päätöstä Sinivuorenmaan käytöstä enempää teollisuustarkoituksiin kuin kansanpuistoksikaan olisi tehtävä, ennenkuin kysymys vastaisten satamalaitosten sijoittamisesta oli ratkaistu, minkätähden kamari ehdotti yhtiön anomuksen evättäväksi. Valtuusto jätti [1]) asian lepäämään, kunnes kaupungin yleisten töiden hallitus oli siitä lausunut mielensä.

Anomus saada eettää asuinrakennuksia Sinivuorenmaalle.

Sitä vastoin epäsi [2]) kaupunginvaltuusto saman osakeyhtiön anomuksen saada Sinivuorenmaalle huvilatyyliin teettää rakennuksia yhtiön virkamiehille ja työläisille, koska ei pidetty oikeana nyt luovuttaa osia saaresta teollisuuteen läheisesti liittyviin tarkoituksiin ja kaupungilla tulisi olla vapaat kädet saaren vastaiseen käyttöön nähden.

Myönnettyjä tonttien ja tiluksien vuokraoikeuksia.

Rahatoimikamarin esitysten johdosta päätti kaupungivaltuusto seuraavissa tapuksissa myöntää osin pitennetyn, osin uuden vuokraoikeuden alempana mainittuihin tontteihin ja tiluksiin:

1) rankkuri K. A. Korhoselle [3]) kaupunginportin luona Meilansissa sijaitsevaan n. s. Jakobssonin tonttipalstaan jonkin verran uudesti järjestettynä vuokranpitennystä tammikuun 1 päivästä 1918 tammikuun 1 päivään 1923 500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta;

2) vuokraaja A. K. Wikströmille [4]) Vallilan asuntotonttiin n:o 2 vuokranpitennystä tammikuun 1 päivästä 1919 joulukuun 31 päivään 1928 1,440 markkaan korotetusta vuosivuokrasta sekä velvoittamalla vuokranhaltijan alistumaan tonttirajain järjestelyyn;

3) leskirouva A. Schalienille [5]) 10 vuoden vuokranpitennyksen lokakuun 31 päivästä 1919 lukien ja 2,400 markkaan korotetusta vuosivuokrasta Meilansin tilukseen n:o 2 Toivolaan, hiukan pinta-alaltaan vähennettynä, sekä velvoittamalla vuokraajan, siinä tapauksessa että kaupunki tarvitsi alueen osia, luopumaan niistä suhteellista vuokranhuojistusta vastaan, jossa tapauksessa kaupungin tuli arvion mukaan korvata kustannukset alueella ehkä toimeenpantavasta rakennusten muutosta;

4) leskirouva I. Lindbergille [6]) tilukseen n:o 101 Etelä Blekholmaan (Luotoon) vuokranpitennystä 10 vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, 750 markkaan korotetusta vuosivuokrasta;

5) puutarhuri O. Rosenbergille [7]) Laakson tiluksen tonttipalstaan litt. D. vuokranpitennystä tammikuun 1 päivästä 1919 joulukuun 31 päivään 1923 600 markkaan korotetusta vuosivuokrasta;

6) leskirouva A. S. Holmgrenille [8]) Laakson tiluksen tonttipalstaan litt. C. vuokranpitennystä tammikuun 1 päivästä 1919 joulu-

[1]) Kvston pöytäk. 17. 12. 27 §. — [2]) S:n 17. 12. 28 §. — [3]) S:n 24. 1. 7 §. — [4]) S:n 24. 1. 59 §. — [5]) S:n 21. 5. 10 §. — [6]) S:n 29. 10. 12 §. — [7]) S:n 12. 11. 8 §. — [8]) S:n 12. 11. 31 §.

kuun 31 päivään 1924 300 markkaan korotetusta vuosivuokrasta sekä velvoittamalla vuokraajan alistumaan ilmoitettuun vähäiseen tontinjärjestelyyn;

7) kauppias S. Aladinille [1]) Laakson tiluksen asuntopalstaan litt. A. vuokranpitennystä kesäkuun 1 päivään 1920 300 markan vuosivuokrasta sekä velvoittamalla vuokraajan vuokrakauden päättyessä poistamaan palstalla olevat rakennuksensa;

8) huvilanomistaja O. Tammelinille [2]) maaliskuun 20 päivään 1929 vuokraoikeuden Bölen talon itäosassa huvilapalstan c vierellä sijaitsevan, asiakirjain oheiseen karttaan kirjaimella e merkityn alueen 60 markan vuosivuokrasta sillä ehdolla, että aluetta käytetään yksinomaan viljelykseen ja että kaadetut puut luovutetaan kaupungille;

9) puutarhuri K. Lyningille [3]) vuokraoikeuden Gumtähden viljelmäryhmän entisen viljelyspalstan n:o 40 viljelyspalstaan n:o 2 kymmeneksi vuodeksi ja 1,500 markan vuosivuokrasta, velvoittamalla vuokraajan suhteellista vuokranhuojistusta vastaan tarpeen vaatiessa luovuttamaan alueen osia kaupungin käytettäväksi.

Kottbyn huvilapalstan litt b 2 vuokranhuojistus.

Kun käyttöoikeus Kottbyn huvilapalstaan litt b 2, joka kaupungin kiinteistökirjaan on merkitty Åggelbyn eteläisen huvilaryhmän palstaksi n:o 12, oli pakkolunastuksen johdosta vähentynyt, päätti [4]) kaupunginvaltuusto myöntää vuokraajalle, liikemies F. B. Anderssonille, semmoisen vuokranhuojistuksen, että hänen tuli tammikuun 1 päivään 1928 maksaa vuosivuokraa 120: 20 markkaa, siitä lähtien tammikuun 1 päivään 1938 150: 35 markkaa sekä sittemmin joulukuun 31 päivään 1947 180: 50 markkaa.

Ryttylän tilan käyttö.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä oli Helsingin kaupunkilähetys ilmoittanut, että kapinaliike ja sen johdosta muuttuneet olot olivat pakottaneet lähetyksen tekemään semmoisen muutoksen Ryttylän työsiirtolan toimintaan, että maanviljelystä oli, sen sijaan että sitä niinkuin siihen asti olisivat hoitaneet laitoksen miespuoliset hoidokit, hoidettu palkatulla työvoimalla ja asuinrakennukset toistaiseksi luovutettu kaupungin vaivaishoitohallituksen sinne lähettämäin lasten asunnoiksi. Huomauttaen ettei lähetys hoitanut maatilaa omaksi hyödykseen, vaan talon ja sinne otettujen lasten parhaaksi, anoi lähetys, että valtuusto oikeuttaisi lähetyksen vuodelta 1918 nostamaan koko sen 25,000 markan määrärahan, minkä valtuusto oli Ryttylän tilan kunnossapitoon myöntänyt, vaikka maatilaa olikin nyt käytetty toiseen tarkoitukseen kuin alkuaan oli aikomus. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) oikeuttaa kaupunkilähetyksen

[1]) Kvston pöytäk. 10. 12. 15 §. — [2]) S:n 26. 11. 15 §. — [3]) S:n 10. 12. 14 §. — [4]) S:n 29. 10. 27 §. — [5]) S:n 11. 6. 9 §.

vuonna 1918 käyttämään yhdistykselle työsiirtolan voimassapitoa varten luovutetut Ryttylän huoneukset lastenkotina seuraavin ehdoin:

1) kaupunkilähetys oikeutetaan nostamaan kuluvan vuoden menosäännössä Ryttylän työsiirtolaa varten oleva 25,000 markan määräraha;

2) lastenkoti asetetaan vaivaishoitohallituksen valvonnan ja silmälläpidon alaiseksi, joka yksin on oikeutettu sinne lähettämään lapsia; lasten hoidon ja ravitsemisen toimittaa kaupunkilähetys, joka tästä saa vaivaishoitohallitukselta korvausta todellisten kustannustensa mukaan, niistä pois luettuna kunnan antama apuraha.

Sen ohessa päätti valtuusto käyttövaroistaan myöntää vaivaishoitohallitukselle 15,000 markan määrärahan puheena olevalle lastenkodille tarpeellisten kaluston ja vaatteiden ostoon.

Sittemmin teki rahatoimikamari esityksen määrärahan myöntämisestä erinäisten korjaus- ja muutostöiden teettämiseksi lastenkodin käytettäviksi annetuissa huoneistoissa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kamarin toimenpiteen antaa vaivaishoitohallituksen toimeksi panna nämä työt käyntiin sekä osoitti käyttövaroistaan 45,000 markkaa tähän tarkoitukseen.

Lokakuun 31 päivänä antamassaan lausunnossa [2]) rahatoimikamari, sen johdosta ettei Ryttylän tilaa enää käytetty siihen tarkoitukseen, jota varten se vuonna 1914 oli ostettu, eli miesten työsiirtolaksi, ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

tammikuun 1 päivästä 1919 lähtien irtisanoa kaupunkilähetyksen kanssa tehdyn sopimuksen Ryttylän kartanon käyttämisestä työsiirtolan tarpeisiin, minkä ohessa kaupunkilähetys oikeutettaisiin ehdollisesti rahatoimikamarin arvion mukaan saamaan korvaus käyttämistään kustannuksista;

Ryttylän kartanon rakennukset toistaiseksi annettavaksi vaivaishoitohallituksen käytettäväksi lastenkodin voimassa pitoon; ja

maatilalle, esimerkiksi syyskuun 1 päivästä, järjestettäväksi köyhistä kodeista lähteneitä, kansakoulukurssin suorittaneita oppilaita varten käytännöllisen ammattikoulun, joka asetetaan vaivaishoitohallituksen ja alempain käsityöläiskoulujen johtokunnan alaiseksi; sekä

mainittua tarkoitusta varten tarvittavat varat merkittäväksi 1919 vuoden rahasääntöön.

Kaupunginvaltuusto lähetti [3]) asian valmisteltavaksi valiokuntaan, johon valittiin herrat Lassenius, V. T. Rosenqvist ja Ruuth.

---

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 20 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 38. — [3]) Kvston pöytäk. 26. 11. 12 §.

Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstadin anomuksen saada 50 vuodeksi vuokrata Bengtsårin maatilaan kuuluvan Ekholmen nimisen saaren, koska sitä pidettiin tarpeellisena Bengtsårin kasvatuslaitokselle. Evätty anomus Ekholman saaren vuokralle saamisesta.

4. *Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.*

Kirjelmässä tammikuun 21 päivältä rahatoimikamari ilmoitti myöntyneensä kaupungin yleisten töiden hallituksen anomukseen, että vuodeksi 1917 kaupungin sairaalain korjausta ja kunnossapitoa varten osoitetun määrärahan saisi ylittää 19,600 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) tämän toimenpiteen. Sairaalarakennusten määrärahan ylitys.

Rahatoimikamarin annettua määräyksen tarpeelliseksi havaitun katonkorjauksen teettämisestä eräässä Marian sairaalan ylimääräisen kirurgisen osaston sairassalissa hyväksyi kaupunginvaltuusto tämän toimenpiteen ja osoitti [3]) käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 910: 40 markkaa. Saman sairaalan eristysosastoon kuuluvan paviljongin kuntoonpanettamiseksi myönsi [4]) valtuusto 27,350 markkaa sekä klosettien laittamiseksi mainittuun sekä lastenosaston tarpeisiin käytettyyn paviljonkiin yhteensä 21,200 markkaa, jotka määrärahat merkittäisiin 1919 vuoden menosääntöön. Määrärahoja Marian sairaalan korjauksiin.

Kaupungin sairaalaylihallituksen marraskuun 24 päivänä 1917 tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto osoitti [5]) käyttövaroistaan 31,000 markkaa Kivelän sairaalaan kuuluvan vanhan mielisairaalarakennuksen sisustamiseksi sairaalan alemman palveluskunnan asunnoiksi sekä huoneistojen laittamiseksi yhdelle apulaislääkärille ja ylihoitajattarelle. Niinikään myönnettiin [6]) ylihallituksen marraskuun 13 päivänä tekemän esityksen mukaisesti sairaalalle seuraavat määrärahat: lääkärinasunnon laajennus- ja muutostöitä varten 41,550 markkaa, tien teettämiseksi naisten tuberkulosipaviljonkiin 600 markkaa sekä vesiklosettien ja kylpyhuoneen laittamiseksi takimmaiseen hoitajatarrakennukseen ynnä vesiklosettien laittamiseksi etumaiseenkin hoitajatarrakennukseen 28,000 markkaa. Puheenalaiset määrärahat, yhteensä 70,150 markkaa, oli merkittävä 1919 vuoden menosääntöön. Määrärahoja Kivelän sairaalan sisustustöihin.

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 26 §. — [2]) S:n 7. 5. 9 §. — [3]) S:n 11. 6. 18 §. — [4]) S:n 10. 12. 29 §. — [5]) S:n 24. 1. 40 §. — [6]) S:n 10. 12. 30 §.

Lisämääräraha Nickbyn mielisairaalan korjauksiin.

Lisäyksenä Nickbyn mielisairaalan korjausmäärärahaan osoitti [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 8,620 markkaa, syystä että mainittu määräraha ei riittänyt aidan kustantamiseen raitiotiealueen ympärille.

Määräraha rautasuodattimien hankkimiseksi Nickbyn mielisairaalaan.

Kahden rautasuodattimen hankkimiseksi mainittuun sairaalaan pohjaveden puhdistamiseksi osoitti [2]) kaupunginvaltuusto 37,000 markan etuannin merkittäväksi 1919 vuoden menosääntöön.

Navettarakennuksen teettämistä tarkoittava anomus.

Nickbyn mielisairaalan ylilääkärin anomus, että ylilääkärin alueelle hänen tarpeikseen teetettäisiin navetta, evättiin [3]), koska semmoisen edun ei katsottu kuuluvan palkkaehtoihin.

Kunnalliskodin väliaikaisen sairasosaston lakkautus ja muutostöitä Kivelän sairaalassa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) vaivaishoitohallituksen toukokuun 23 päivänä tekemään esitykseen, että kunnalliskotiin sijoitettu väliaikainen sairasosasto heti lakkautettaisiin ja kunnalliskoti siten saisi käytettäväkseen sairaalan hallussa olevat huoneet. Jotta potilaat voitaisiin muuttaa Kivelän sairaalaan, oli mainitun sairaalan entisen työlaitosrakennuksen alakerta sisustettava sairaanhoitotarkoituksia varten, jolloin m. m. sementtilattiain sijaan oli tehtävä puulattiat ja nämä sopivasti eristettävä. Valtuusto osoitti käyttövaroistaan 8,550 markkaa näiden uusien sairassalien sisustamiseksi Kivelän sairaalaan.

Määräraha Kullan torpan korjauksiin.

Eräiden korjausten toimeenpanemiseksi kaupungin ostamissa Kullan torpan rakennuksissa myönsi [5]) kaupunginvaltuusto 5,500 markkaa, joka rahamäärä oli merkittävä 1919 vuoden menosääntöön.

Määrärahoja kunnalliskodin sisustustöihin.

Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) käyttövaroistaan seuraavat määrärahat kunnalliskodin sisustustöihin: 3 puuammeen laittamiseksi pesulaitokseen 1,050 markkaa, höyrypadan ynnä keittoammeen hankkimiseksi sikalaan 4,700 markkaa, kastelujohtojen laittamiseksi juurikasvimaalle 6,950 markkaa ja makin rakennuttamiseksi 6,500 markkaa eli kaikkiaan 19,200 markkaa.

Määräraha kunnalliskodin sikalaa varten.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [7]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia ylittää kunnalliskodin sikalan lisärakennuksen teettämistä varten vuonna 1917 myönnetyn määrärahan 6,000 markalla.

Kasarminkadun kansakoulutalon sisustaminen rakennuskonttorin huoneistoksi.

Kun rakennuskonttorin käytettävänä Pohjois Esplanadikadun talossa n:oissa 35—37 oleva vuokrahuoneisto ei enää ollut saatavissa kohtuullisesta vuokrasta, esitti rahatoimikamari kirjelmässä toukokuun 17 päivältä Kasarminkadun kansakoulutalon luovutettavaksi tähän tarkoitukseen. Niin avara vuokrahuoneistoa kuin rakennuskonttori tarvitsi, ei ollut saatavissa, eikä rahatoimikamari myöskään voinut osoittaa konttorille paikkaa missään muussa kaupungin rakennuk-

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 16 §. — [2]) S:n 15. 10. 35 §. — [3]) S:n 15. 10. 38 §. — [4]) S:n 1. 7. 28 § ja 20. 8. 21 §. — [5]) S:n 10. 12. 9 §. — [6]) S:n 20. 8. 48 §. — [7]) S:n 7. 5. 9 §.

sessa. Vanhan, rappeutuneen kansakoulutalon kuntoonpanosta johtuvat kustannukset, arviolta kaikkiaan 90,000 markkaa, tosin näyttivät suurilta, mutta korvautuisivat kuitenkin sillä, että rakennusta korjattuna ainakin kymmenen vuotta voitaisiin käyttää tarkoitukseensa. Tosin oli tontti aikaisemmin varattu tyttöjen ammattikoulun tarpeisiin, mutta kamari oli sitä mieltä, että tämän uuden rakennuksen teettämistä edellyttävän tarpeen tyydyttämisen joka tapauksessa täytyi jäädä siksi, kunnes nykyiset korkeat rakennuskustannukset olivat laskeuneet säännölliseen tasoon, jona aikana ehkä voi tarjoutua jokin muu ratkaisu tälle kysymykselle.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]) Kasarminkadun kansakoulutalon sisustettavaksi rakennuskonttorin huoneistoksi ja osoitti käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 90,000 markkaa.

Aleksanterinkaduu talon n:o 1 korjaus- ja sisustustyöt.

Kirjelmässä heinäkuun 11 päivältä rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaisi 15,005 markkaa Aleksanterinkadun talon n:o 1 korjaus- ja sisustustöitä varten sopivan huoneiston laittamiseksi sinne kunnallisen kansanravintohallituksen kalliinajankursseille, ollen loput tähän tarkoitukseen tarpeellisista varoista eli 5,375 markkaa pantava maksettavaksi mainittujen kurssien määrärahasta, sekä niinikään käyttövaroistaan osoittaisi 37,350 markkaa huoneiston kuntoonpanettamiseksi samassa talossa poliisilaitoksen osoite- ja tiedonantotoimistoille.

Valtuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen.

Määräraha rahatoimikonttorin huoneiston laajentamiseen.

Rahatoimikonttorin huoneiston laajentamiseksi myönsi [3]) kaupunginvaltuusto 14,700 markan etuannin, joka sitten merkittiin 1919 vuoden menosääntöön.

Määrärahoja kaupungin rakennusten korjauksiin ja kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön merkitsi [4]) kaupunginvaltuusto siihen määrärahoja m. m. seuraavain kaupungin rakennusten korjauksia ja kunnossapitoa varten: palolaitoksen rakennusten 15,400 markkaa, sairaalain 147,100 markkaa, kunnalliskodin 27,300 markkaa, kaupungin omain kansakoulutalojen 44,100 markkaa, vuokrattujen kansakouluhuoneistojen 6,500 markkaa, poliisilaitoksen rakennusten 29,800 markkaa, kunnan työväenasuntojen 28,000 markkaa, kauppahallien 17,400 markkaa, raatihuoneen 7,100 markkaa, Eläintarhassa olevain kaupunginpuutarhan rakennusten 16,000 markkaa, tulli- ja pakkahuonerakennusten, tavarakatosten y. m. 16,400 markkaa, ent. seurahuoneen 9,400 markkaa, Oulunkylässä sijaitsevain rakennusten 8,600 markkaa ja eräiden puusta olevain tavarasuojain 14,500 markkaa sekä erinäisiä korjauksia varten 76,000 markkaa.

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 7 §. [2]) S:n 20. 8. 40 §. [3]) S:n 26. 11. 21 §. [4]) S:n 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55.

Vapaa huoneisto y. m. Helsingin käsityökoululle.

Tehdystä anomuksesta oikeutti [1]) kaupunginvaltuusto Helsingin käsityökoulun edelleen kolmen vuoden aikana, kesäkuun 1 päivästä lukien, käyttämään maksutonta huoneistoa lämmityksineen ja valaistuksineen kaupungin omistamassa Puutarhakadun talossa n:o 4.

Kalapörssin paikka Etel. Makasiinikadun tontilla n:o 1.

Etel. Makasiinikadun tontin n:o 1 pihamaan erään osan päällystämiseksi II noppakivillä sekä vesipostin, kaivon y. m. teettämiseksi sinne, jotta sitä voitaisiin käyttää kalapörssin tarpeisiin, osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 35,000 markkaa.

Kysymys oman talon rakennuttamisesta alemmille käsityöläiskouluille ja valmistavalle poikain ammattikoululle.

Kirjelmässä marraskuun 30 päivältä 1916 oli valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta ilmoittanut koulun vuokrahuoneistojen osoittautuneen riittämättömiksi oppilasluvun lisääntymisen johdosta, jota paitsi koulu oli irtisanottu muuttamaan kesäkuun 1 päivänä 1918, minkätähden koululle olisi rakennettava oma talo. Sen ohessa johtokunta huomautti, että kaupunginvaltuusto oli vuonna 1911 päättänyt [3]) varata Kansakoulukadun tontin n:o 3 mainitun koulun ja alempain käsityöläiskoulujen tarpeisiin. Viimeksi mainittujen koulujen johtokunta niinikään yhtyi vaatimukseen omain huoneistojen hankkimisesta näille kouluille, huomauttaen, että niiden luultavasti kesäkuun 1 päivänä 1918 täytyi muuttaa Aleksanterinkadun talossa n:o 21 olevista huoneistoistaan.

Marraskuun 29 päivänä 1917 antamassaan lausunnossa rahatoimikamari myönsi suotavaksi, että tämä rakennuskysymys ratkaistaisiin ja koulut siten saisivat omat tarkoituksenmukaiset huoneistot. Suunnattomasti kohonneiden kustannusten vuoksi ei näiden toivomusten toteuttamista kuitenkaan voinut nykyhetkellä puoltaa, minkätähden kamari oli kehoittanut koulujen johtokuntia, siinä tapauksessa ettei vuokrasopimusten pitentämiseen myönnytty, vuokraamaan uudet huoneistot.

Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto jätti [4]) kysymyksen oman talon rakennuttamisesta mainituille oppilaitoksille toistaiseksi.

Sotaväen majoitus kansakouluhuoneistoihin.

Kirjelmässä joulukuun 12 päivältä 1917 suomenkielisten kansakoulujen johtokunta anoi, että kaupunginvaltuusto koettaisi saada venäläisen sotaväen muuttamaan pois jostakin sen käytettävänä kaupungin pohjoisosassa olevasta kansakoulutalosta, mieluimmin Kallion kansakoulusta, sekä että ainakin muutamia huoneita majoituksesta siten vapautuneessa rakennuksessa viipymättä pantaisiin koulutarkoituksiin käyttökelpoiseen kuntoon. Valtuusto päätti [5]) täkäläiselle aluekomitealle esittää vaatimuksen, että sota-

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 17 §. — [2]) S:n 20. 8. 41 §. — [3]) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 70 ja 73. — [4]) Kvston pöytäk. 24. 1. 16 §. — [5]) S:n 24. 1. 47 §.

väen oli poistuttava kansakouluhuoneistoista, sikäli kuin niitä ei välttämättä tarvittu majoitukseen.

Kapinan päätyttyä kansakoulujohtokunnat sittemmin ilmoittivat, että koulutyö oli voitu ainoastaan osittain aloittaa uudelleen, syystä että kouluhuoneistoja käytettiin sotilaallisiin tarkoituksiin. Kaupunginvaltuusto kehoitti [1]) rahatoimikamaria, mikäli mahdollista, ryhtymään toimiin kouluhuoneistojen panettamiseksi siihen kuntoon, että ne syksystä lähtien voitiin käyttää tarkoitukseensa. Kirjelmässä kesäkuun 17 päivältä rahatoimikamari sittemmin ilmoitti [2]) majoituslautakunnan saaneen tehtäväkseen toimia kouluhuoneistojen tyhjennyttämiseksi, ja oli niitä, kohta kuin näin oli laita, ryhdyttävä korjaamaan.

Kirjelmässä syyskuun 4 päivältä ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta kuitenkin ilmoitti, että sotaväki edelleen käytti Annankadun n:o 30 sekä Eläintarhanhuvilan n:o 7 kansakouluhuoneistoja. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) senaatilta anoa toimenpidettä asiassa.

Punavuorenkadun kansakoulutalon rakennustyön toistaiseksi lykkääminen.

Rahatoimikamari oli 1919 vuoden budjettiehdotukseen [4]) merkinnyt 100,000 markkaa Punavuorenkadun varrelle teetettävän uuden kansakoulutalon rakennustyön aloittamiseksi. Budjettivaliokunnan ehdotuksesta [5]) kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti [6]) tämän erän poistettavaksi, joten talon teettäminen sai jäädä toistaiseksi.

Määräraha sähkövalon johtamiseksi Huopalahden kansakouluun.

Sähkövalon johtamiseksi Huopalahden kansakouluun ottamalla virtaa Osakeyhtiö M. G. Steniukselta osoitti [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,400 markkaa.

Voimisteluhuoneistojen lukumäärän lisääminen.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä helmikuun 28 päivältä 1912 oli Naisten voimisteluyhdistys anonut ryhdyttäväksi kaupungin puolelta toimiin uusien voimisteluhuoneistojen hankkimiseksi esimerkiksi siten, että kaupunki rupeaisi sitä varten hankkeissa olevan yhtiön osakkaaksi. Hakijat anoivat vastaisen voimistelutalon paikaksi varattavaksi joko Unionin- ja Puutarhakadun sekä Kaisaniemen välillä sijaitsevan tontin taikka myös Vuorikadun varrella sijaitsevan kolmikulmaisen tontin. Toukokuun 14 päivänä 1918 asiasta antamassaan lausunnossa oli kaupungin yleisten töiden hallitus esittänyt, ettei hakemusta nykyään otettaisi huomioon ja että sen sijaan voimistelusaleja, varsinkin työväenluokalle, hankittaisiin siten, että koulujen voimistelusalit iltaisin luovutettaisiin voimisteluharjoituksia varten, jota ehdotusta kuitenkin oli kansakoulutaholta jyrkästi vastustettu, koska kansakoulujen voimistelusalit tarvittiin eri tarkoituksiin ja ne joka tapauksessa täytyi iltaisin perin pohjin

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 12 §. — [2]) S:n 1. 7. 27 §. — [3]) S:n 24. 9. 18 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 30. — [5]) S:n n:o 54. — [6]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §. — [7]) S:n 15. 10. 33 §.

siivota. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto lausui, että tämän huomiota ansaitsevan anomuksen valmistelu oli viipynyt ylen kauan, ja päätti [1]) olevien olojen johdosta sen evätä, mutta kansakoulujohtokuntia oli kuitenkin kehoitettava, mikäli mahdollista, varaamaan kansakoulujen voimistelusaleissa tilaisuutta voimisteluharjoitusten toimeenpanemiseen.

Kysymys parempain huoneistojen hankkimisesta kansanlastentarhoille.

Kaupunginvaltuustolle joulukuun 13 päivänä 1917 tekemässään esityksessä kansanlastentarhain johtokunta lausui että, vaikka kansanlastentarhat nimellisesti olivatkin yksityisiä yrityksiä, Helsingin kaupunki kuitenkin kantoi kaiken rasituksen näiden laitosten voimassapidosta, minkätähden kaupungin etu vaati huolehtimaan parempain huoneistojen hankkimisesta näille ostamalla kiinteistöjä tai kiinteistöosakkeita. Esitykseen liittyi tietoja, jotka osoittivat lastentarhain vuokrahuoneistoissa kutakin lasta kohti tulevan riittämättömän ilmamäärän ja pinta-alan. Elokuun 15 päivänä asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei kaupunki voinut nykyoloissa ottaa huostaansa lastentarhoja, joista jo oli vuosimenoja noin 650,000 markkaa, joka määrä kunnallistuttamisen johdosta edelleen tuntuvasti kohoaisi. Toimenpiteisiin olisi kuitenkin ryhdyttävä kansanlastentarhain aseman turvaamiseksi, ja kamari ehdotti asetettavaksi komitean, joka saisi tehtäväkseen käsitellä kansanlastentarhain vastaista asemaa koskevaa kysymystä, johon myös kuului nyt tehty esitys sopivain huoneistojen hankkimisesta niille. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) tämän ehdotuksen ja valitsi komiteaan herra Aschanin, pankinjohtaja A. Freyn, lääketieteentohtori H. Lavoniuksen, kansakoulunopettaja S. Ojanteen ja kansanlastentarhan johtajattaren T. Wuorenheimon.

Määräraha Toivoniemen kasvatuslaitoksen korjauksiin ja muutostöihin.

Toivoniemen kasvatuslaitoksen korjaus- ja muutostöihin osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 15,000 markkaa.

Määrärahoja Vallilan ja Kristiinankadun kunnallisten työväenasuntojen sisustustöihin.

Kaupunginvaltuuston antaman valtuuden [4]) nojalla oli valmisteluvaliokunta joulukuun 28 päivänä 1917 valtuuston saman vuoden käyttövaroista myöntänyt [5]) 5,617: 25 markkaa sähkövalon johtamiseksi Vallilan ja Kristiinankadun työväenasuntoihin sekä kahden leivinuunin teettämiseksi ensinmainittuihin, joista leivinuuneista kuitenkin ainoastaan toinen teetettiin.

Kirjelmässä kesäkuun 17 päivältä rahatoimikamari ilmoitti ruokatavarakellarien laittamisesta [6]) Vallilan kunnallisiin työväenasuntoihin olleen kustannuksia 17,753: 94 markkaa, joka rahamäärä oli sopivin panna maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta. Kaupunginvaltuusto myöntyi [7]) tähän ehdotukseen.

[1]) Kvston pöytäk. 10. 12. 44 §. — [2]) S:n 10. 9. 26 §. — [3]) S:n 11. 6. 31 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [5]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [6]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 53. — [7]) Kvston pöytäk. 1. 7. 26 §.

Samaten myöntyi [1]) kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan lokakuun 16 päivänä tekemään esitykseen toisen leivinuunin teettämisestä edellä mainittuihin asuntoihin siten, että tähän tarkoitukseen sai käyttää erään vuodelta 1917 säästyneen 1,400 markan määrärahan ynnä 600 markan lisäyksen valtuuston käyttövaroista.

Määräraha ullakkokonttorien laittamiseksi Hietaniemenkadun majalarakennukseen.

Samalla kertaa sosialilautakunta niinikään teki esityksen ullakkokonttorin teettämisestä kutakin huonekuntaa varten Hietaniemenkadun n. s. majalarakennukseen. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 2,900 markkaa.

Määräraha sähkövalon johtamiseksi Hietaniemen- ja Kristiinankadun työväenasuntoihin.

Rahatoimikamarin joulukuun 28 päivänä 1917 tekemän ehdotuksen mukaisesti myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 900 markkaa sähkövalon johtamiseksi Hietaniemen- ja Kristiinankadun työväenasuntojen pesutupiin.

Määrärahoja työväenasuntojen korjaukseen ja kunnossapitoon.

Sosialilautakunnan esityksestä myönsi [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 18,500 markkaa Vallilan kunnallisten työväenasuntojen korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 300 markkaa Kristiinankadun kunnallisten työväenasuntojen korjauksiin.

Kauppahallin rakentaminen Böleen.

Budjetin käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto osoitti [4]) 50,000 markkaa kauppahallin rakennuttamiseksi Böleen, koska pidettiin suotavana hankkia tämän loitolla kaupungista sijaitsevan yhdyskunnan 2,800 henkeen nousevalle väestölle helpotusta tarvikkeittensa ostossa.

Kysymys poliisivankilan laajentamisesta.

Kirjelmässä lokakuun 15 päivältä 1917 oli poliisilaitos huomauttanut, että silloisissa epäsäännöllisissä oloissa oli etsivän osaston pidättämäin henkilöjen lukumäärä paljon lisääntynyt ja että näiden henkilöjen säilytyshuoneet olivat riittämättömät. Tammikuun 10 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari teki mainitun puutteen poistamiseksi vaihtopuolisia ehdotuksia, joista kamari puolsi muuatta, jonka mukaan vanhan vankilan päälle rakennettaisiin 8 uutta koppia ynnä pesu- ja mukavuushuone ja jonka toteuttamisesta olisi kustannuksia 40,000 markkaa. Muuttuneiden olojen johdosta asia palautettiin [5]) rahatoimikamariin. Asiaa lopullisesti esiteltäessä oli kuitenkin rahatoimikamarilta saapunut elokuun 1:senä päivätty ilmoitus, että poliisilaitos oli katsonut lisärakennuksen voivan jäädä toistaiseksi, minkätähden kamari esitti asian jätettäväksi sillensä. Kaupunginvaltuusto antoi näin ollen asian raueta [6]).

Määräraha sähkövalojohtojen teettämiseksi Fredrikinkadun taloon n:o 54.

Syystä että poliisin käyttämän Fredrikinkadun talon n:o 54 valojohdot oli kapinan aikana hävitetty tai viety pois, myönsi [7]) kaupunginvaltuusto niiden kuntoonpanettamiseksi käyttövaroistaan 6,000 markkaa.

[1]) Kvston pöytäk. 10. 12. 20 §. — [2]) S:n 24. 1. 37 §. — [3]) S:n 30. 12. 6 §. — [4]) S:n 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55. — [5]) Kvston pöytäk. 7. 5. 42 §. — [6]) S:n 20. 8. 74 §. — [7]) S:n 10. 9. 14 §.

Määräraha poliisin koiratarhan korjauksiin.

Poliisin koiratarhan lattiain, vesikaton y. m. korjaamiseen myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,150 markkaa.

Määräraha Aleksanterinkadun talon n:o 22—24 korjauksiin.

Aleksanterinkadun talossa n:o 22—24 poliisikamarin arkiston ulko-oven kohdalla toimitettaviin korjauksiin sekä hyllyjen hankkimiseksi mainittuun arkistoon myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,375 markkaa.

Määräraha sähkövalon johtamiseksi Sörnäsin satamakonttoriin.

Sähkövalon johtamiseksi Sörnäsin satamakonttoriin osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 375 markkaa.

Määräraha satamavartiokojun muuttoa varten.

Erään vartiokojun muuttamiseksi Katajanokalta Länsirantaan myönsi [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markkaa.

Määräraha Pengerkadun talon n:o 5 sisustustöihin.

Sittenkuin anastajat olivat kapinan aikana kaupungin omistamassa Pengerkadun talossa n:o 5 toimenpanneet muutoksia kahdessa vuokrahuoneistossa ja vuokralaiset olivat anoneet huoneistojen panettamista entiseen kuntoonsa, myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,750 markkaa puheenalaisten sisustustöiden teettämiseen.

Määräraha erään Hietakannaksen katoksen sisustustöihin.

Sittenkuin erääseen sotaväen talliksi luovutettuun Hietakannaksen katokseen oli sotaväen pyynnöstä teetetty lautaseinät, osoitti [5]) kaupunginvaltuusto mainittua sisustustyötä varten käyttövaroistaan 6,000 markkaa.

Määräraha Tehtaanpuiston vajan ja lauta-aidan korjaukseen.

Kasvatuslautakunnan anomuksesta myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,700 markkaa erään Tehtaanpuistossa olevan vajan korjaukseen sekä sikäläistä puutarha-aluetta ympäröivän lauta-aidan kuntoon panettamiseen.

Kaupungin uimalaitosten käyttö.

Kaupungin uimalaitosten käyttöön nähden kesällä 1918 päätti [7]) kaupunginvaltuusto:

Helsingin uimaseuran käytettäväksi maksutta luovuttaa Ursinin kallion uimalaitoksen kesän ajaksi sillä edellytyksellä:

1) että laitoksessa pidetään voimassa mies- ja naispuolista osastoa, joissa kaupungin kaikki koululaiset sekä poliisi- ja palomiehistö saavat maksutta kylpeä ja maksutonta uinnin opetusta;

2) että opetusta toimitetaan niin, että todistus uimataidosta voidaan antaa;

3) että seura asettaa järjestysmiehet, jotka maistraatti vahvistettujen järjestyssääntöjen mukaan hyväksyy; sekä

4) että seura on velvollinen, erityisesti sovittuaan päivistä, sallimaan Helsingin uimarien maksutta käyttää laitosta toimeenpannakseen viisi julkista uimanäytäntöä, nimittäin kahtena sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä heinäkuussa sekä yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä elokuussa;

Helsingin uimareille maksutta luovuttaa käyttöoikeuden Jätkäsaaren molempiin uusiin uimahuoneisiin.

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 13 §. — [2]) S:n 29. 10. 6 §. — [3]) S:n 26. 11. 8 §. — [4]) S:n 11. 6. 5 §. — [5]) S:n 11. 6. 36 §. — [6]) S:n 11. 6. 37 §. — [7]) S:n 1. 7. 2 §.

Sitä paitsi päätti kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Helsingin uimaseuralle myöntää 6,000 markan apurahan.

Kaupunginvaltuusto myönsi [1]) käyttövaroistaan 9,000 markan lisämäärärahan Alpin tiluksen kunnossapitoon. Lisämääräraha Alpin kunnossapitoon.

Kaupunginvaltuuston evättyä [2]) ehdotuksen karjatalouden supistamisesta kaupungin maatiloilla teki rahatoimikamari kirjelmässä syyskuun 26 päivältä esityksen Domarbyn kartanon navetta-rakennuksen kuntoon panettamisesta. Täydellisestä korjauksesta olisi kustannuksia 102,400 markkaa, minkätähden ja siihen katsoen, että vastedes ehkä rakennettiin Domarbylle ja kaupungin muille maatiloille yhteinen navetta, kamari esitti Domarbyn navetan väliaikaiseen korjaukseen kaupunginvaltuuston käyttövaroista osoitettavaksi 15,100 markkaa. Tähän esitykseen myönnyttiin [3]). Sittemmin myönsi valtuusto [1]) mainittuja korjauksia varten 5,000 markan lisämäärärahan. Määräraha Domarbyn kartanon navetan väliaikaiseen korjaukseen.

5. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Kirjelmässä huhtikuun 26 päivältä kansanravintohallitus huomautti olevan tärkeää, että kaupungin kaikki viljelyskelpoiset maat, puistotkin, tulevana kesänä käytettiin ravintokasvien viljelyyn; ne alueet, joita eivät yksityiset halunneet, olisi sentähden viljeltävä kaupungin toimesta ja maan viljelyskuntoon panettaminen teetettävä hätäaputyönä asiantuntevan henkilön johdossa. Kaupungin yleisten töiden hallitus siltä vaaditussa lausunnossa ehdotti edellisenä vuonna kaupunginistutuksissa toimeenpannusta viljelyksestä saatujen kokemusten nojalla sekä huomauttaen että mieluimmin olisi viljeltävä suurempia yhtäjaksoisia aloja: Kaupunginmaan käyttö viljelystarkoituksiin.

että Kaisaniemeen istutettaisiin noin 10,000 lantuntainta;

että Savilan puutaimistoissa varattaisiin tilaa 5,000—6,000 keräkaalin taimelle;

että toistaiseksi käyttämättömät Gumtähden lounaisosan sekä kunnalliskodin länsi- ja itäpuoliset viljelyskelpoiset alat käytettäisiin perunanviljelykseen;

että Tähtitorninmäen ja Kaivopuiston nurmialoja ei käytettäisi viljelystarkoitukseen;

että työt teetettäisiin kaupunginpuutarhurin toimesta; sekä

että puheenalaiseen tarkoitukseen osoitettaisiin 15,000 markan etuanti, jolla myös kustannettaisiin viljeltyjen alain asianmukainen vartiointi ja joka sitten korvattaisiin korjatun sadon arvolla.

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 6. §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 33. — [3]) Kvston pöytäk. 15. 10. 17 §.

Toukokuun 6 päivänä asiasta antamassaan lausunnossa oli rahatoimikamari sitä mieltä, että hallitus oli osoittanut asian käytännöllisimmän ratkaisun ja hyvillä syillä esittänyt, ettei kaupungin alueella olevia istutuksia, Kaisanientä lukuun ottamatta, käytettäisi perunain eikä muiden ravintokasvien viljelemiseen. Myöhäiseen vuodenaikaan sekä siihen nähden, että oli välttämätöntä heti aloittaa tarpeelliset valmistelutyöt, oli kamari katsonut voivansa valtuuttaa hallituksen ryhtymään toimiin töiden aloittamiseksi.

Asiaa esiteltäessä teki [1]) kaupunginvaltuusto päätöksensä kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaisesti, minkä ohessa valtuusto hyväksyi rahatoimikamarin toimenpiteet asiassa sekä myönsi pyydetyn 15,000 markan määrärahan, joka oli edeltäpäin osoitettava kaupunginkassasta ja sitten korvattava korjattujen tuotteiden myynnistä kertyneillä varoilla.

Sittemmin teki kaupungin yleisten töiden hallitus esityksen 31,000 markan lisämäärärahan myöntämisestä puheenalaisten viljelysten kustannusten suoritukseen, ja kaupunginvaltuusto myönsi [2]) anotun määrän.

Kysymys kaupungille kuuluvain maatilain oidon uudesti järjestämisestä.

Kirjelmässä kesäkuun 13 päivältä lähetti rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle Boxbacka aktiebolag yhtiön johtokunnan tekemän ehdotuksen että yhtiön hoidossa olevain maatilain karjataloutta supistettaisiin, syystä että Vikin ja Domarbyn maatilain navettarakennukset olivat erittäin rappeutuneessa kunnossa ja uusista rakennuksista koituvain kustannusten kuolettaminen kävisi yhtiölle erittäin rasittavaksi. Kun karjatalous sinänsä ei kannattanut, ehdotti johtokunta etusijassa viljeltäväksi korsirehua, viljaa, ja juurikasveja myytäväksi, joten maatilain tuotto tuntuvasti lisääntyisi, varsinkin kun kaupungilla oli käytettävänään tätä varten tarpeellista lantaa.

Rahatoimikamari puolsi johtokunnan esitystä ja ehdotti sentähden kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Boxbacka aktiebolag yhtiön hoidossa olevilla maatiloilla on etusijassa viljeltävä korsirehua, viljaa, juurikasveja y. m., jota vastoin karjatalous on supistettava mahdollisimman vähiin;

että Boxbacka aktiebolag yhtiön johtokunta valtuutetaan mahdollisimman edullisesti myymään kaupungin omistamat karjat ja aikanansa käteisellä suorittamaan kertynyt myyntihinta kaupunginkassaan; sekä

että kaupungin puhtaanapitolaitos velvoitetaan etusijassa tyydyttämään Boxbacka aktiebolag yhtiön alaisten kaupungin maatilain lantatarvetta.

[1]) Kvston pöytäk. 21. 5. 28 §. — [2]) S:n 20. 8. 49 §.

Antamassaan lausunnossa elintarvelautakunta, käymättä tutkimaan ehdotuksen pohjana olevia taloudellisia laskelmia, vastusti sen toteuttamista, syystä että maidosta ja karjataloustuotteista vallitsi suuri puute sekä oli syytä kaikin tavoin edistää karjanhoitoa lähinnä kaupunkia sijaitsevilla maatiloilla, jota paitsi yhtiön osoittama esimerkki saattoi kehoittaa seuraamaan sitä lähiseudun yksityisillä maatiloilla.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto äänestettyään päätti [1]) evätä rahatoimikamarin esityksen sekä kehoittaa kamaria antamaan ehdotuksen navettarakennuksen kuntoon panettamiseksi [2]).

Mäntymäelle luvattomasti laitetut hautauspaikat.

Kun kapinan aikana oli moniaita ruumiita haudattu Eläintarhan Mäntymäelle, sai valmisteluvaliokunta toimekseen tutkia, kävikö terveydelliseltä kannalta katsoen salliminen pysyttää mainitun hautauspaikan vai oliko ryhdyttävä toimiin ruumiiden poistamiseksi. Terveydenhoitolautakunta, jonka lausunto oli hankittu, ilmoitti, ettei tämän hautauspaikan voinut katsoa tuottavan kaupungille terveydellistä haittaa; siltä varalta ettei sinne haudattuja ruumiita tarvinnut muuttaa pois, saattoi kuitenkin lautakunnan mielestä henkilöjen, jotka ehkä itse halusivat muuttaa jonkun omaisensa ruumiin edellä mainitulta paikalta johonkin kaupungin hautausmaahan, sallia näin tehdä, sillä ehdolla että muutto toimitettiin ennen kesäkuun 1 päivää. Kun ei Mäntymäen hautausmaata kuitenkaan ollut sitä tarkoitusta varten laitettu eikä kirkkolain määräämässä järjestyksessä vihitty sekä kun ei sen perustamisessa, mikä oli tapahtunut kaupunginviranomaisten luvatta, myöskään ollut noudatettu voimassa olevan terveydenhoitosäännön määräyksiä, päätti [3]) kaupunginvaltuusto, siihenkin nähden että Mäntymäen käyttäminen hautausmaana saattoi vaikuttaa häiritsevästi Eläintarhan vahvistetun järjestelykaavan toimeenpanoon, pyytää maistraatin toimenpidettä ruumiiden siirtämiseksi Malmin hautausmaahan, ollen kuitenkin henkilöt, jotka halusivat muuttaa Mäntymäelle haudattujen omaistensa ruumiit johonkin toiseen hautausmaahan, esteettömät näin tekemään, sillä ehdolla että siitä viipymättä ilmoittivat maistraatille.

Kysymys n. s Resvoyn rauhankappelin poistamisesta

Edellä mainitun asian yhteydessä oli myös pantu vireille kysymys Katajanokalla olevan n. s. Resvoyn rauhankappelin poistamisesta. Asia jätettiin [3]) kaupunginviranomaisten ja venäläisen kirkkohallinnon välisten neuvottelujen varaan.

Evätty anomus hautapaikan y. m. luovutta misesta Kaivopuiston valleilta.

Kaatuneiden venäläisten vapaustaistelijain muiston ikuistuttamiskomitean tiedusteltua kaupunginviranomaisilta, kohtaisiko haudan ja muistomerkin laittaminen kaatuneille vapaussankareille

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 64 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 31. — [3]) Kvston pöytäk. 7. 5. 53 §.

Kaivopuiston läntisille valleille estettä, päätti [1]) kaupunginvaltuusto olla tätä anomusta huomioon ottamatta.

Kysymys eräiden n. s. sapöörikasarmin rakennusten käytöstä.

Kirjelmässä kesäkuun 15 päivältä maistraatti ilmoitti senaatin toukokuun 24 päivänä myöntyneen maaherran esitykseen, että neljä Venäjän sotalaitoksen aikaisemmin käyttämällä sapöörikasarmin alueella korttelin n:o 217 pohjoisosassa sijaitsevaa rakennusta (kasarmirakennus, talousrakennus, yksi asuinrakennus ja yksi tallirakennus) annettaisiin poliisilaitoksen käytettäväksi kolmannen poliisiaseman poliisikouluksi, miehistön majapaikaksi y. m. tarpeisiin, sillä ehdolla että kaupunki, joka voimassa olevain säännösten mukaan on velvollinen hankkimaan poliisilaitokselle sopivat huoneistot, piti huolta tarpeellisista korjaus- ja muutosrakennustöistä sekä piti kunnossa rakennukset ja rajakkaiset katuosat. Senaatti varasi itselleen oikeuden sopia kaupunginviranomaisten kanssa mainittujen rakennusten vastaisesta vuokrasta.

Sittenkuin rakennuskonttori oli saanut toimekseen teettää kiireellisimmät korjaustyöt kaupungin käytettäviksi annetuissa rakennuksissa, ilmoitti kaupungin yleisten töiden hallitus poliisilaitoksen vaatimista korjaustöistä olevan kustannuksia kaikkiaan 191,000 markkaa. Hallitus ehdotti että, paitsi jo toimitettuja korjaustöitä, joista oli ollut kustannuksia 30,000 markkaa, teetettäisiin ainoastaan välttämättömimmät työt, jotta rakennuksia voitaisiin käyttää poliisilaitoksen tarpeisiin. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [2]) senaatille tehdä esityksen, että kaupunki saisi edellä mainitut n. s. sapöörikasarmin rakennukset 10 vuodeksi käytettäväkseen poliisilaitoksen tarpeisiin, sillä ehdolla että kaupunki sitoutui panettamaan rakennukset tarkoituksen mukaiseen kuntoon sekä pitämään ne samoin kuin paikkaan rajoittuvat katuosatkin kunnossa. 1919 vuoden budjettiin olisi merkittävä 97,000 markkaa mainittujen kasarmirakennusten korjauksia varten.

Venäjän valtion kiinteistöjen hoito.

Kapinan kukistamisen jälkeen antoi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin tehtäväksi väliaikaisesti hoitaa niitä Helsingin kaupungissa olevia Venäjän valtion kiinteistöjä, joita ei käytetty sotilaallisiin tarkoituksiin. Sittemmin kuitenkin kamari kirjelmässä huhtikuun 19 päivältä pyysi vapautusta tästä tehtävästä, koska valtio oli asettanut toimikunnan hoitamaan mainittuja kiinteistöjä. Valtuusto myöntyi [3]) anomukseen.

Helsingin ja Hangon—Hyvinkään radan välisen rautatielinjan koneellinen tutkimus.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa, heinäkuun 18:ntena päivätyssä kirjelmässä senaatin kulkulaitostoimituskunta mainitsi, että oli ollut kysymys leveäraiteisen rautatien rakentamisesta Helsingistä Hangon—Hyvinkään rautatien Ojakkalan pysäkille. Kun puheena

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 24 §. — [2]) S:n 10. 12. 4 §. — [3]) S:n 25. 4. 11 §.

olevasta rautatiestä nähtävästi tulisi paikallisrata ja sen suurin merkitys oli siinä, että alue, mistä Helsingin kaupunki saa elintarpeita ja muita tarvikkeita, tuntuvasti laajenisi, sekä kun valtiolla oli useita rautateitä rakenteilla ja se niinikään oli ryhtynyt teettämään muita yleisiä töitä, joihin oli sidottuina sekä yleisiä varoja että valtion palveluksessa olevat teknilliset työvoimat, ehdotti toimituskunta, että Helsingin kaupunki, katsoen suunnitellusta radasta kaupungille koituvaan hyötyyn, tutkituttaisi Pitäjänmäen asemalta Ojakkalan pysäkille kulkevan ratasuunnan sekä laadituttaisi radan täydellisen suunnitelman, ja ilmoitti toimituskunta samalla hallituksen suostuvan ottamaan puolella määrällä osaa tutkimuksesta ja suunnitelmain laatimisesta johtuviin menoihin.

Antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyi kaupunginasemakaava-arkkitehdin ja rakennuskonttorin työpäällikön antamaan lausuntoon, jossa huomautettiin, että kaupungille voisi olla suurempaa hyötyä uudesta rautatiestä, jos se lähtisi rautatiehallituksen suunnittelemalta Fredriksperin aseman ja Käpylän pysäkin väliseltä järjestelyratapihalta, joten rata koskettaisi niitä kaupungille kuuluvia alueita, m. m. Domarbyn kartanoa, jotka nykyään olivat vailla mukavaa yhteyttä kaupungin keskuksen kanssa. Tiedusteltaessa, miten rautatiehallitus suhtautui tällaiseen ehdotukseen, oli ratatirehtööri kuitenkin jyrkästi vastustanut muuta lähtökohtaa kuin Pitäjänmäkeä, koska Fredriksperin pohjoispuolelle suunniteltu ratapiha oli aiottu yksinomaan tavaraliikennettä varten. Edelleen huomautettiin lausunnossa, että useat syyt puolsivat koko ratasuunnan siirtämistä koillista kohti ja sen liittämistä Hangon—Hyvinkään rataan Otalammen aseman kohdalla Ojakkalan pysäkin sijasta. Tässä tapauksessa radan kokonaispituus lyhenisi, rata koskettaisi viljavampia ja taajemmin asuttuja seutuja, mikä seikka vastaiseen elintarpeiden tuontiin nähden ei ollut vailla merkitystä, jota paitsi Otalampi näytti Ojakkalaa luonnollisemmalta lähtökohdalta, jos rataa vastedes jatkettaisiin Pusulaan ja Somerolle. Edellä esitettyjen näkökohtain johdosta kaupunginasemakaava-arkkitehti ja työpäällikkö alistivat, eikö olisi syytä tutkituttaa kaksi tai ehkä kolmekin eri ratasuuntaa, jotta lopullinen suunta voitaisiin helpommin määrätä. Kolmen eri ratasuunnan tutkimisesta laskettiin silloisin työpalkoin olevan kustannuksia noin 100,000 markkaa.

Rahatoimikamarin syyskuun 5 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]):

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi heti

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 22 §.

toimittaa Helsingin kaupungin ja Hangon—Hyvinkään radan välisen leveäraiteisen radan koneellisen tutkimuksen, joka myös käsittäisi sekä kulkulaitostoimituskunnan mainitseman että hallituksen ehdottamat suunnat, ollen suurinta huomiota pantava toivomukseen, että rata koskettaisi kaupungille kuuluvia maa-alueita;

antaa hallituksen käytettäväksi tähän tarkoitukseen 100,000 markkaa; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi, sittenkuin työ on suoritettu, ilmoittaa lopullisesti tarvittavan rahamäärän sekä ryhtyä toimiin valtion kustannusosuuden perimiseksi.

Kaupungin satamaolojen järjestäminen.

Maaliskuun 27:ntenä 1917 päivätyssä esityksessä [1]) kaupungin yleisten töiden hallitus teki kaupunginvaltuustolle ehdotuksen Vanhankaupunginlahden, Sörnäsin niemekkeen sekä Santa- ja Busholman satamaolojen järjestämisestä.

Sen johdosta että Sörnäsissä sijaitseville rantasilloille oli alettu purkaa huomattavia kivihiilimääriä, oli sikäläinen puutavaraliike tuntuvasti estynyt, minkätähden mainittua liikettä varten olisi rakennettava erikoinen satama. Rakennuskonttori oli ehdottanut puutavarasataman rakennettavaksi Sörnäsin niemekkeen itäpuolelle. Tämän kysymyksen yhteydessä oli rakennuskonttori havainnut olevan aihetta tutkia, oliko ja missä määrin Vanhankaupunginlahden länsirantaa käytettävä merenkulkutarkoituksiin. Rakennuskonttorissa oli sitä varten laadittu kaksi vaihtopuolista ehdotusta, jotka erosivat toisistaan siinä, että ehdotuksen A mukaan mainittuun rantaan, samalla kun sitä käytettäisiin teollisuustarkoituksiin ja siihen teetettäisiin rautatielaitteita, pitkin pituuttaan rakennettaisiin rantasiltoja syväkulkuisille aluksille, jota vastoin ehdotuksen B mukaan mainittua lahtea käytettäisiin ainoastaan vastaisen tehdasliikkeen paikallissatamana, johon rakennettaisiin yksinkertaisia pistolaitureja; laitoksen voisi kuitenkin viimeksi mainitussa tapauksessa helposti laajentaa ehdotuksen A mukaiseksi. Rakennuskonttorin mielestä oli ehdotus B asetettava etusijaan, syystä että Vanhankaupunginlahdelle johtava väylä oli ahdas ja lahti erittäin matala. Rakennuskonttori oli sentähden ollut sitä mieltä, että aikaisemmin päätettyjä Santa- ja Busholman laitoksia olisi laajennettava laaditun suunnitelman mukaisesti, niin että ne käsittäisivät Utterin saarenkin, joten saataisiin suuri yleinen kauppasatama. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli katsonut voivansa puoltaa ehdotuksia Santa- ja Busholman laitosten laajentamisesta, Vanhankaupunginlahden länsirannan järjestämisestä ehdotuksen B mukaisesti sekä puutavarasataman rakentamisesta Sörnäsin itäisen niemekkeen vie-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 39 vuodelta 1917.

relle. Sen ohessa oli hallitus ottanut harkittavaksi, eikö Pohjoissatamassa sijaitsevia Sumpparin ja Nihdin saaria voitaisi käyttää satamalaitosten paikkana, sekä havainnut, että mainituille saarille teetettävät satamalaitokset kävisivät verraten kalliimmiksi kuin Santa- ja Busholmassa ehdotettujen töiden teettäminen; vastaisen sataman rakentamista sinne eivät kuitenkaan nyt ehdotetut Sörnäsin niemekkeen viereiset laitokset vaikeuttaisi eivätkä saattaisi mahdottomiksi.

Sörnäsin itäisen niemekkeen vierelle ehdotetussa puutavarasatamassa olisi käytettävänä noin 50,000 m² varastoalaa puutavaroille, 450 m. laituritilaa syväkulkuisille aluksille ja 360 m. laituritilaa proomuille. Kustannuksia laskettiin olevan 1,875,000 markkaa, siinä tapauksessa että pistolaiturit tehtiin puusta ja Englantilaiskallio jätettiin jäljelle; jos kallio louhimalla poistettaisiin, kohoaisivat kustannukset 2,700,000 markkaan. Rakentamalla Vanhankaupunginlahteen ehdotuksen A mukainen satamalaitos, saataisiin 2,500 m. laituria 7 m. syvän veden vierellä, 21,300 m. rautatieraidetta, 44,100 m² tavaravajatilaa, 17,000 m² varasto- ja makasiini- sekä 327,100 m² tehdastontteja. Kustannukset arvattiin 13,300,000 markaksi. Vanhankaupunginlahtea käytettäessä ehdotuksen B mukaan saataisiin 540 m. laituria syvä- ja 350 m. matalakulkuisille aluksille, 9,500 m. rautatieraidetta ja 290,400 m² tehdastontteja. Kustannukset arvattiin 4,028,000 markaksi. Santa- ja Busholman laitoksissa, rakennettuina uuden ehdotuksen mukaan, saataisiin käytettäväksi 5,060 m. laituria syväkulkuisille sekä 300 m. pienemmille aluksille, 27,990 m. rautatieraidetta, 55,880 m² tavaravajatilaa, 218,340 m² tontteja yksityisiin tarpeisiin sekä 11,465 m² tonttialaa yleisiä rakennuksia varten. Kustannuksia laskettiin olevan 18,550,000 markkaa, josta määrästä kuitenkin 2,550,000 markkaa jo oli osoitettu ja enimmältä osalta käytetty.

Kaupungin yleisten töiden hallitus kajosi niinikään kysymykseen, missä järjestyksessä ehdotetut laitokset olisi teetettävä, sekä lausui käsityksenään että, katsoen puutavarainviennin erittäin pakottavaan lisätilan tarpeeseen, mitä pikimmin olisi käytävä rakentamaan satamaa Sörnäsin niemekkeen itäpuolelle, että pitkin Vanhankaupunginlahden länsirantaa tekeillä olevaa rautatietä olisi mahdollisimmassa määrässä joudutettava ja Vanhankaupunginlahden ruoppaus aloitettava sekä Santa- ja Busholmaan ehdotetuista rantasilloista Laivarannan jatkamista keskeytymättä jatkettava, samoin kuin että tarpeellisen tilan hankkimiseksi hiilikaupalle Busholman pohjoisrantaan ehdotetun hiililaiturin rakennustyö olisi lähimmässä tulevaisuudessa aloitettava. Kaikki kustannusarviot perustuivat ennen sotaa käypiin yksikköhintoihin.

Kaupungin yleisten töiden hallitus siis ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

puutavarain vientisataman laaditun ehdotuksen mukaisesti rakennettavaksi Sörnäsin niemekkeen itärantaan;

Vanhankaupunginlahden länsirannan järjestettäväksi pääasiallisesti edellä mainitun vaihtopuolisen ehdotuksen B mukaisesti ja siitä johtuvat ruoppaustyöt mahdollisimman pian aloitettaviksi;

hyväksyä vastamainitussa ehdotuksessa esitetyn, Itäisen viertotien ja Vanhankaupunginlahden välisen alueen tehdastonttijaoituksen ja hankkia vahvistuksen siitä johtuvalle kaupunginasemakaavan laajennukselle; sekä

Santa- ja Busholman ynnä Utterin niitä ympäröivine vesialueineen rakennettavaksi vähitellen ja tarpeen mukaan yleiseksi kauppasatamaksi.

Tästä esityksestä oli vaadittu rahatoimikamarin lausuntoa. Kamari lausui [1]), että kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemä ehdotus oli saattanut päiväjärjestykseen erittäin tärkeän kysymyksen. Helsinki oli maamme tärkein tuontipaikka ja sillä oli vientiinkin nähden ratkaiseva merkitys, minkätähden satamaolojen järjestämiseen täytyi panna erikoista huomiota. Pääkaupungin täytyi sodan päätyttyä olla valmis kilpailemaan useiden kauppa- ja merikaupunkien kanssa. Asia ei kuitenkaan vielä näyttänyt olevan kypsä ratkaistavaksi. Mahdollisuuksia uusien satama-alueiden aikaansaamiseen tarjosi venäläisen sotasataman poistaminen sekä Viaporin ja Santahaminan hankkiminen kaupungin haltuun. Edelleen täytyi kaupungin satamalaitosten suunnitteluun olennaisesti vaikuttaa sen seikan, mihin kaupungin teollisuustoiminta vastedes aiottiin sijoittaa. Lopuksi oli laaditut satamasuunnitelmat rajoitettu kolmeen alueeseen, jota vastoin kysymykset muiden satamain, saarien ja ranta-alueiden käyttämisestä olivat jääneet selvittämättä. Lisäksi oli tässä tärkeässä kysymyksessä ilmaantunut kaksi erisuuntaista mielipidettä; toisen mukaan olisi kaupungin pääsatama sijoitettava Santa- ja Busholmaan, toisen mukaan Vanhankaupunginlahdelle. Tämän johdosta oli ulkomaista asiantuntemusta käytettävä hyväksi ennen asian ratkaisemista, ja oli kamari pyytänyt etevältä ruotsinmaalaiselta ammattimieheltä, kapteeni H. G. Thorulfilta lausuntoa rakennuskonttorin laatimista suunnitelmista.

Toistaiseksi oli rahatoimikamarin mielestä työt, kapteeni Thorulfin lausuntoon katsomatta, keskitettävä semmoiseen, mikä joka tapauksessa oli suoritettava ja hyvin soveltui hätäaputöiksi. Kamari asetti etusijaan Sörnäsin laitokset, huomauttaen että Eng-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 72 vuodelta 1917.

lantilaiskallion poistaminen oli joka tapauksessa välttämätön ja että mainitusta kalliosta saadut louhoskivet voitiin käyttää Malmilta Sörnäisiin rakennettavan ja jo aloitetun rautatien penkereen perustukseksi. Nykyisten hintain ja työpalkkain mukaiset kustannusarviot kuitenkin antoivat tulokseksi rakennuskonttorin mainitsemia suuremmat loppusummat, nimittäin ehdotus A ilman Englantilaiskallion louhituttamista 7,500,000 markkaa ja ehdotus B 11,000,000 markkaa. Kun kustannukset siten olivat kohonneet moninkertaisiksi, oli kamari epäröinyt, olisiko tämän vientisataman töitä nyt aloitettava, varsinkin kun sitä varten suunniteltu tila näytti olevan sangen niukka.

Mitä taas Santa- ja Busholman satamalaitoksiin tuli, olisi XX kaupunginosan vahvistetun kaupunginasemakaavan edellyttämät työt heti aloitettava. Laadittu laajennettu suunnitelma, jonka mukaan laitokset ulotettaisiin Utterin saareen asti, kuitenkin vaativat tekemään tuntuvia muutoksia kaupunginasemakaavaan. Kamari oli sentähden ottanut harkittavaksi, mitkä kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [1]) mukaiset tasoitustyöt olisi aloitettava, mihin nähden oli huomattava, että työt olisi järjestettävä niin, ettei pyydetyn asiantuntijan tehtävä vaikeutuisi. Etusijassa olisi sentähden rakennettava Laivaranta ja eräät kadut teetettävä, joten louhoskivet voitaisiin käyttää tarkoituksenmukaisesti. Vaikka mainitut työt eräissä tapauksissa ulottuisivatkin vahvistetun kaupunginasemakaavan ulkopuolelle ja semmoisia töitä esiintyisi, joiden johdosta satamalaitosta olisi laajennettava uuden suunnitelman mukaisesti, olisi ne kaikki kuitenkin järjestettävä niin, että kysymys ehdotetusta laajentamisesta jäisi avoimeksi. Santa- ja Busholman tasoitustöitä varten oli 1918 vuoden budjettiin merkitty 2,950,000 markkaa, joten uusia määrärahoja ei ollut tarpeen.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä [2]) lausuttiin, että oli aika käydä tarkoin ja asiantuntevasti selvittämään kysymystä kaupungin satamaolojen järjestämisestä koko laajuudessaan ei ainoastaan merenkulkuteknilliseltä, vaan myös kaupalliselta ja kunnallistaloudelliselta kannalta. Täydellinen ohjelma olisi laadittava kaupungin satama-alueiden ynnä niihin kuuluvain meriliikennelaitosten kuntoon panettamiseksi, ja ohjelman laadinnassa olisi otettava huomioon ne kaupungin merenkulullisen kehityksen uudet aiheet, joita Viaporin linnoitusalueen ynnä siihen kuuluvan maaryhmän mahdollinen kaupunkiin yhdistäminen saattoivat tuottaa. Huomiota olisi niinikään pantava liikennelaitosten ryhmitykseen sekä siihen, miten niiden asema suhtautui kaupungin rakennettuun

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 67. — [2]) Kvston pöytäk. 7. 5. 16 §.

alueeseen. Kaupunginvaltuusto päätti, rahatoimikamarin toimenpiteet asiassa hyväksyen:

valmistelemaan kysymystä kaupungin satamaolojen järjestämisestä koko laajuudessaan asettaa erikoistoimikunnan;

oikeuttaa tämän toimikunnan käyttämään koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita sekä ottamaan erityisen asiantuntevan sihteerin; samoin kuin

antaa toimikunnan tehtäväksi mahdollisimman pian laatia ja kaupunginvaltuustolle esittää täydellisen ohjelman kaupungin satama-alueiden ynnä niihin kuuluvain meriliikennelaitosten kuntoon panettamiseksi.

Toimikunnan jäseniksi valitsi kaupunginvaltuusto herrat L. Krogiuksen, Paloheimon ja Stjernvallin, kauppiaat J. Kuosmasen ja J. Tallbergin sekä rahatoimikamarin edustajaksi toimikuntaan pankinjohtaja G. Estlanderin.

Kaksoisraide Töölön tavarapihan sekä Santa- ja Busholman satama-alueen väliselle satamaradan osalle.

Marraskuun 18:ntena päivätyssä kirjelmässä [1]) rahatoimikamari teki kaupunginvaltuustolle ehdotuksen satamaradan laajentamisesta laskemalla kaksoisraide Töölön tavara-aseman ja Santa- ja Busholman välille. Vaikkei sitä puheenalaisen satama-alueen laajennusta, jota kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut ja joka oli annettu kaupungin satamakysymyksiä pohtimaan asetetun valiokunnan harkittavaksi, pantaisikaan toimeen ja laitokset rajoitettaisiin kaupunginvaltuuston jo vahvistamaan suunnitelmaan, oli Santa- ja Busholman uusi kaupunginosa täydellisesti rakennetuksi tultuaan oleva niin laaja liikennekeskus, että sen yhteyttä maamme rautatieverkon kanssa ei voinut tyydyttävästi välittää yksi ainoa raide, jota pitkin sitä paitsi kaikki kaupungin eteläisten ja itäisten satama-alueiden liikenne kulki. Kun nyttemmin muuttuneet valtiolliset olot näyttivät oikeuttavan olettamaan lähitulevaisuudessa olevan odotettavana meriliikenteen lisääntymistä sekä kaupungin sentähden kävi välttämättömäksi katsoa, että tämä liikenne mukavain satamalaitosten avulla tuli johdetuksi Helsinkiin mahdollisimman laajassa mitassa, oli satamalaitosten edelleen kehittämistä nykyisenä kalliinakin aikana suositeltava. Rahatoimikari oli sentähden menosääntöehdotukseensa merkinnyt määrärahoja Santa- ja Busholman satamarakennusten jatkamista varten. Tämän johdosta kuitenkin myös kävi välttämättömäksi ryhtyä toimiin sataman saattamiseksi parempaan yhteyteen rautatieverkon kanssa, ollen sitä varten ensiksi toimeenpantava varsinainen radan laajennus ja viimeiseksi sekä työaineiden että työn hintain vakiintumista odotellessa raken-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 46.

nettava tästä johtuvat katujen ylikäytävät. Eri töiden kustannukset oli laskettu seuraavasti:

Kallionlouhinta ja maankaivuu ynnä tukimuurit	Smk	1,127,500: —
Päällystys (pengerrys, ratapölkyt, vaihteet, puhelin- ja merkinantojohdot, mutta ei raiteita)	„	136,100: —
L. viertotien uudesti rakentaminen	„	141,230: —
Fredrikinkadun ylikäytävän uudesti rakentaminen	„	89,470: —
Lapinlahdenkadun „ „ „	„	79,040: —
Santa- ja Busholman ylikäytävän nousun tasoitus	„	63,475: —
Viemäri-, vesi- ja kaasujohtojen uudistus	„	134,620: —
Työnjohto ja sekalaista	„	188,565: —
	Yhteensä Smk	1,960,000: —

Rahatoimikamari puolsi niinikään kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotusta että puheena olevan ratarakennustyön yhteydessä teetettäisiin satamaradalta pistoraide kaupungin ainespihan vierelle, minkä johdosta kustannukset rautatienaseman ja ainespihan välisestä tavarankuljetuksesta tuntuvasti vähenisivät. Pistoraiteen kustannusarvio päättyi 43,000 markkaan.

Edelleen kannatti kamari hallituksen esitystä että satamaradan laajennuksen yhteydessä teetettäisiin erinäisiä katutöitä, nimittäin Arkadia- ja Aurorakadun välisen Läntisen viertotien laajentaminen kaupunginasemakaavan osoittamaan leveyteen sekä Etelä Rautatiekadun tasoitus korttelien n:ojen 215 ja 179 ynnä Työmieskadun tasoitus korttelin n:o 167 viereltä. Näistä töistä oli laskettu olevan kustannuksia seuraavat määrät:

Läntisen viertotien laajennus ynnä satamaradan ylikäytävä	Smk	410,000: —
E. Rautatiekadun tasoitus korttelien n:ojen 215 ja 179 viereltä	„	125,000: —
Työmieskadun tasoitus korttelin n:o 167 viereltä	„	41,000: —
	Yhteensä Smk	576,000: —

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä laaditut suunnitelmat 1) satamaradan laajentamiseksi kaksoisraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Santa- ja Busholman satama-alueen väliseltä osalta sekä 2) pistoraiteen rakentamiseksi satamaradalta kaupungin ainespihan vierelle;

teetettäväksi sekä mainitut työt että Läntisen viertotien laajentamisen Arkadia- ja Aurorakadun väliltä kaupunginasemakaavan mukaiseen leveyteen samoin kuin Etelä Rautatiekadun tasoituksen

korttelien n:ojen 215 ja 179 ynnä Työmieskadun tasoituksen korttelin n:o 167 viereltä;

mainittujen töiden kustannukset, yhteensä 2,579,000 markkaa, maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta sekä merkittäväksi 1919 vuoden budjettiin; samoin kuin

senaatille tehdä alistuksen sekä maksuttomain raidetarpeiden saamisesta suunnitellulle satamaraiteelle että valtioavun myöntämisestä puheena olevaa työtä varten 50 % todellisista kustannuksista tai kerta kaikkiaan 1,000,000 markkaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rahatoimikamarin esityksen, kuitenkin siten, että kysymys Läntisen viertotien ja satamaradan ylikäytävän laajentamisesta lähetettiin budjettivaliokuntaan. Niinikään annettiin rahatoimikamarin toimeksi lausua mielensä siitä, voitiinko ja missä määrin urakkajärjestelmää käyttää puheenalaisessa rautatierakennustyössä.

Budjettia järjesteltäessä budjettivaliokunta ehdotti [2]), että Läntisen viertotien ja satamaradan laajentaminen saisi jäädä toistaiseksi, joten satamaradan laajentamiseen tarvittava rahamäärä vähenisi 410,000 markalla ja olisi siis 2,169,000 markkaa. Valtuusto hyväksyi [3]) tämän ehdotuksen.

Brändön saaren ja Sörnäsin niemekkeen välisen sillan läpikulun väliaikainen järjestäminen.

Heinäkuun 17:ntenä päivätyssä esityksessä Brändö spårvägsaktiebolag yhtiö anoi kaupunginvaltuuston myötävaikutusta siihen, että senaatilta voitaisiin saada lupa yhtiön kesäkuun 22 päivänä 1916 vahvistetun toimilupakirjan 8 §:ssä olevain, kääntösillan aukkoja koskevain määräysten muuttamiseen niin, että ainoastaan toinen aukko 13.5 metrin pituisin siltakaarin väliaikaisesti teetettäisiin nostosillaksi.

Oleviin tavattomiin oloihin katsoen kaupunginvaltuusto päätti [4]) puoltaa myöntymistä yhtiön anomukseen sillä nimenomaisella ehdolla, että silta-aukkoa oli katsottava väliaikaiseksi ja että yhtiö sitoutui vuoden kuluttua kaupunginvaltuuston tekemästä vaatimuksesta rakentamaan sillan toimilupaehtojen mukaisesti.

Åggelbystä kunnalliskotiin vievän kapearaiteisen radan kuntoonpanettaminen.

Kirjelmässä toukokuun 10 päivältä vaivaishoitohallitus mainitsi, että venäläiset sotilasviranomaiset olivat vieneet pois kunnalliskotia varten rakennetun, Åggelbyn asemalta lähtevän raitiotien, ja oli sittemmin polttopuut ynnä muut tarvikkeet kuljetettu hevosella laitokseen. Kunnalliskotiin oli kuitenkin tarpeen yksi lisähevonen, ellei raitiotietä kaatovaunuineen voitu saada takaisin. Elokuun 15 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ilmoitti, että kaikki yritykset saada puheenalainen Venäjälle viety

[1]) Kvston pöytäk. 17. 12. 7 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 54. — [3]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55. — [4]) Kvston pöytäk. 20. 8. 67 §.

raitiotie takaisin olivat olleet turhia. Kamari oli pitänyt taloudellisesti edullisempana laskea uudet raiteet käyttämällä kaupungin varastoissa olevia raidetarpeita, kuin käyttää yksinomaan hevosia kuljetukseen, ja oli raitiotien kuntoonpanotyö jo alkanut. Rahatoimikamarin toimenpiteen hyväksyen kaupunginvaltuusto osoitti[1]) käyttövaroistaan 82,000 markkaa puheenalaisen raitiotien teettämiseen.

Matkustajamaksujen korotus Hagan—Munkkiniemen raitiotiellä.

Rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä joulukuun 10 päivältä 1917 oli Osakeyhtiö M. G. Stenius anonut semmoista muutosta kaupungin ja yhtiön väliseen Hagan ja Munkkiniemen raitioteiden toimilupakirjaan [2]), että maksu yksinkertaiselta matkalta yhtiön linjoilla olisi, matkan pituuteen katsomatta, 25 penniä. Tammikuun 10 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi suostua semmoiseen mainitun toimilupakirjan 8 §:n d) momentin muutokseen, että maksua raitiovaunun käyttämisestä kannettaisiin 25 penniä kultakin matkalta sen pituuteen katsomatta, sillä ehdolla että Osakeyhtiö M. G. Stenius sinä aikana, jona siten korotettua maksua kannetaan, kaupungin sähkölaitokselle suorittaa sovitun virranhinnan korotusta 0.2 penniä kilowattituntia kohti kultakin markalta, jolla halkojen hinta kunakin kuukautena ylittää 8: 50 markan sylihinnan, luettuna vapaasti rautatievaunussa laitoksen voimakeskuksen vierellä, ja pantaisiin korotus heti käytäntöön sekä olisi voimassa, kunnes kaupunginvaltuusto toisin päättää.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) rahatoimikamarin esitykseen.

Sittemmin teki Osakeyhtiö M. G. Stenius marraskuun 7:ntenä päivätyn esityksen, anoen oikeutta kantaa raitioteittensä käyttämisestä maksun, joka enintään 25 pennillä ylitti kaupungissa voimassa olevat maksut. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän anomukseen, ja oli tämä edellä mainitun toimilupakirjan 8 §:n d) momentin muutos oleva voimassa toistaiseksi ja kunnes valtuusto toisin päätti.

Brändön raitiotien matkustajamaksujen korotus.

Brändö spårvägsaktiebolag oli kirjelmässä syyskuun 21 päivältä, huomauttaen, että kun suuret matkustajajoukot käyttivät Brändön linjan vaunuja matkoilla kaupungissa, estyivät Brändöhön tai Sörnäsin niemekkeelle aikovat henkilöt pääsemästä vaunuihin, anonut saada korottaa yksinkertaiselta matkalta kaupungissa yhtiön raitiolinjoilla kannettavaa maksua, joka kaupungin ja yhtiön välisen toimilupakirjan [5]) mukaan oli 15 penniä sekä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön tariffin korotuksen yhteydessä oli korotettu 25

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 16 §. — [2]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 31. — [3]) Kvston pöytäk. 7. 5. 31 §. — [4]) S:n 10. 12. 13 §. — [5]) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 31 ja 1915 vuod. kert. siv. 25.

penniin [1]). Kaupunginvaltuusto päätti [2]), muuttaen mainitun toimilupakirjan 7 §:n d) momenttia, oikeuttaa yhtiön toistaiseksi ja kunnes valtuusto muuta päättää, heti saattamaan kaupungissa olevalla linjallaan käytäntöön yksinkertaiselta matkalta kannettavan maksun, joka enintään 25 pennillä ylitti Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kantaman maksun.

Vesijohdon ulottaminen kunnalliskodin sikalaan.

Vaivaishoitohallituksen tammikuun 31 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [3]) vesijohdon ulotettavaksi kunnalliskodin sikalaan, ja osoitettiin tämän työn teettämiseen 15,500 markkaa 1917 obligatiolainasta.

Vanhankaupungin myllyn koneiston myynti.

Kirjelmässä lokakuun 9 päivältä kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi valtuutta Vanhankaupungin myllylaitoksen myymiseen. Sittenkuin elintarvetoimikunta oli, siihen nähden että mylly sijaitsi loitolla rautatieraiteesta sekä sen koneisto oli vanhettunutta mallia, puoltanut myyntiä, päätti [4]) kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä toimenpiteeseen mainitussa myllyssä olevan koneiston myymiseksi.

Määräraha vesijohtojen korjaukseen ja kunnossapitoon.

Vesijohdon putkiverkon, palopostien ja venttiilien, satamavesipostien ynnä letkujen sekä vesisäiliön korjausta ja kunnossapitoa varten merkitsi [5]) kaupunginvaltuusto 1919 vuoden menosääntöön 110,000 markkaa.

Vesijohtolaitoksen uutistyöt.

Budjettia järjestellessään merkitsi [5]) kaupunginvaltuusto 1919 vuoden menosääntöön vesijohtolaitoksen uutistöitä varten seuraavat määrärahat: uusia johtoja teknillisten laitosten hallituksen määräyksen mukaan 10,000 markkaa, vesijohtokanavan louhinta erinäisiin Pakaan alueen katuihin 200,000 markkaa, Teollisuuskadun alainen vesijohto 59,000 markkaa, vesijohtokanavan louhinta erinäisiin Töölön katuihin 277,350 markkaa, Ahlqvistkadun alainen vesijohto 34,000 markkaa, Sampokadun samoin Mechelin- ja Runebergkadun välille 17,600 markkaa, Ilmarisenkadun samoin Arkadia- ja Runebergkadun välille 27,300 markkaa, Temppelikadun samoin osoitenumerosta 12 Lutherkadulle 9,200 markkaa, Lutherkadun samoin Ilmarisen- ja Temppelikadun välille 42,000 markkaa, Fredrikinkadun samoin osoitenumerosta 79 Lutherkadulle 3,300 markkaa, Viipurinkadun samoin Hangon- ja Karjalankadun välille (lisämääräraha) 23,900 markkaa, korttelia n:o 280 ympäröiväin Lautatarha- ja Työpajakadun osain samoin 6,000 markkaa, Loviisankadun samoin Kotkan- ja Hangonkadun sekä Tammisaaren- ja Heinolankadun välille 25,200 markkaa, Hangonkadun samoin 13,800 markkaa, Tammisaarenkadun samoin 15,200 markkaa, Heinolankadun samoin 16,200 markkaa, Mechelin-

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 130. — [2]) Kvston pöytäk. 15. 10. 54 §. — [3]) S:n 1. 7. 39 §. — [4]) S:n 12. 11. 17 §. — [5]) S:n 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55.

ja Caloniuskadun samoin 45,600 markkaa, Huopalahdenkadun samoin Stenbäck- ja Munkkiniemenkadun välille sekä Munkkiniemenkadun samoin Huopalahden- ja Vappukadun välille 86,000 markkaa.

Kaikkiaan merkittiin 1919 vuoden menosääntöön vesijohtolaitoksen uutistöitä varten 946,650 markkaa 1918 vuoden menosäännön 4,069,000 markan sijasta.

Määrärahoja kaasulaitoksen korjaukseen ja kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön merkitsi [1]) kaupunginvaltuusto siihen kaasulaitoksen pääjohtoverkon korjausta ja kunnossapitoa varten 35,000 markkaa, jakelujohdon korjausta ja kunnossapitoa varten 500 markkaa sekä kaasumittarien korjausta ja kunnossapitoa varten 12,000 markkaa.

Ekshaustorien osto kaasulaitokseen.

Kirjelmässä syyskuun 18 päivältä kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, että kaupunginvaltuusto oli vuonna 1913 myöntänyt [2]) 400,000 markkaa uuden uuniryhmän teettämiseksi kaasulaitokseen sekä ekshaustorin siihen kuuluvine kojeineen ja johtoineen hankkimiseksi mainittuun laitokseen. Sodan puhjetessa olivat uunit rakenteilla, mutta kaasulaitos oli vasta nyt, kun oli toiveita kivihiilien saamisesta, käynyt työtä lopettamaan, jolloin kuitenkin kalliinajan y. m. johdosta oli 60,000 markan lisämääräraha osoittautunut tarpeelliseksi. Ekshaustoria ei vielä sodan puhjetessa ollut tilattu, vaan oli kaasulaitoksen onnistunut tulla toimeen ilman sitä. Puukaasun kovasti syövyttävän vaikutuksen johdosta oli kuitenkin välttämätöntä nyt hankkia kaksi uutta ekshaustoria, ja laskettiin tähän tarkoitukseen tarvittavan 30,000 markan lisämääräraha. Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) esitykseen ja merkitsi sittemmin määrärahan 1919 vuoden menosääntöön.

Määräraha kaasulaitoksen uutistöitä varten.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön merkitsi [1]) kaupunginvaltuusto siihen, paitsi vastamainittuja määrärahoja, 30,000 markkaa uuden kaluston hankkimiseksi kaasulaitokseen, laitoksen pääputkiverkon laajentamiseksi sekä uusien lyhtyjen, patsaiden ja jakelujohtojen sijoittamiseksi.

Määräraha korkeajännitteiskaapelin teettämiseksi Katajanokan valtionkonepajoihin.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen marraskuun 7 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi [4]) 150,000 markkaa korkeajännitteiskaapelin teettämiseksi sähkölaitoksen Kasarminkadun aliasemalta Katajanokan valtionkonepajoihin, jotka olivat taanneet kuluttavansa virtaa niin paljon, että erikoisen kaapelin teettäminen kannatti. Tämä määräraha merkittiin 1919 vuoden menosääntöön.

Määrärahoja sähkölaitoksen korjaus- ja kunnossapitotöihin.

Kaupunginvaltuusto merkitsi [1]) 1919 vuoden budjettiin sähkölaitoksen kaikkien asemain konelaitteiden korjausta ja kunnossa-

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55. — [2]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 73. — [3]) Kvston pöytäk. 15. 10. 28 §. — [4]) S:n 26. 11. 30 §.

pitoa varten 180,000 markkaa, asemarakennusten korjausta ja kunnossapitoa varten 50,000 markkaa sekä johtoverkon korjausta ja kunnossapitoa varten 60,000 markkaa.

Ylitettyjä yleisten töiden määrärahoja.

Rahatoimikamarin tammikuun 17 päivänä tekemän ilmoituksen johdosta päätti [1]) kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään seuraavat osin 1917 vuoden menosääntöön merkityt, osin edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat vieressä mainituin määrin: katujen ja yleisten paikkain erinäiset korjaukset 1,100 markalla, Espoon- y. m. Töölön katujen alainen viemärijohto 10,500 markalla, Sörnäsin rantatien ketokiveyksen uudistus Siltasaarenkadun ja Toisen linjan väliltä 2,800 markalla, Itä Brahekadun alaisen viemärijohdon uudistus Helsinginkadulta noin 180 m. pohjoiseen 5,300 markalla. Niinikään myönnyttiin [2]) saman hallituksen anomukseen saada ylittää seuraavat 1918 vuoden menosäännön tilit vieressä mainituin määrin: sekalaiset satamain korjaukset 51,800 markalla, Turvikin höyrylaivalaiturin korjaus 1,850 markalla, hengenpelastuskalujen, halkomittain y. m. kunnossapito 14,250 markalla sekä pesuhuoneiden ja virutuslaiturien korjaus 5,000 markalla.

Kaupunginvaltuuston antaman valtuuden [3]) nojalla oli valmisteluvaliokunta valtuuston 1917 vuoden käyttövaroista myöntänyt 6,900 markan lisäyksen mainitun vuoden menosäännössä Itäisen viertotien kiveämistä varten olevaan määrärahaan [4]).

Määräraha Savilankadun osittaista aukaisua varten.

Rahatoimikamarin marraskuun 26 päivänä 1917 tekemän esityksen mukaisesti osoitti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 21,000 markkaa Savilankadun aukaisemiseen Läntisen viertotien tontin n:o 27 viereltä, jonka tontin omistajat aikoivat rakentaa.

Pakaan tasoitustyöt.

Kun 1918 vuoden menosääntöön merkittyjen tasoitustöiden ei katsottu riittävän työansion hankkimiseksi linnoitustöistä ja eräistä sotateollisuusyrityksistä irtisanotuille työntekijöille, esitti rahatoimikamari kirjelmässä joulukuun 28 päivältä 1917, että kaupunki ryhtyisi panemaan kuntoon teollisuustontteja, joka työ oli tuottoisampaa kuin tavallisia asuntotontteja ympäröiväin katujen aukaisu.

Mainittua tarkoitusta varten oli laadittu suunnitelma tehdastonttien järjestämiseksi Pakaan alueelle, joka suunnitelma liittyi aikaisemmin laadittuihin jaoituskaavoihin, mutta oli näitä taloudellisesti edullisempi. Tehdastontteja saataisiin noin 80,000 m² ja alueen kuntoonpanettamisesta laskettiin olevan kustannuksia: 2,148,500 markkaa katutöistä, 207,000 markkaa Sörnäsin satamaradalle vievän sivuraiteen teettämisestä, 325,000 markkaa viemärijohdoista ja 200,000 markkaa vesijohdosta (putkijohtoja lukuun

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 13 §. — [2]) S:n 12. 11. 7 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [5]) S:n 24. 1. 4 §.

ottamatta). Näissä töissä voitaisiin pitää noin 700 miestä 3 1/2 kuukautta. Puheenalaisten töiden aloittamismahdollisuudet olivat kuitenkin sen varassa, voitiinko ne erottaa siitä yleisestä suunnitelmasta, joka oli rakennuskonttorissa tekeillä sen kysymyksen selvittämiseksi, mitä mahdollisuuksia oli luovuttaa Pakaan, Gumtähden ja Forsbyn alueet kokonaisuudessaan teollisuustarkoituksiin. Pakaan alueen järjestämisestä erikseen ei kuitenkaan kaupungin yleisten töiden hallituksen mielestä koituisi hankaluutta, koska mainittu alue oli luonnollisten rajain ympäröivistä maista erottama osa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin hyväksyessä [1]) Pakaan alueen eteläosan asemajaoituksen jätettiin kysymys, milloin järjestelytyöt aloitettaisiin ja mitä järjestelmää tonttien luovutuksessa noudatettaisiin, eri selvityksen varaan, joka valtuuston myöhemmin tekemän päätöksen [2]) mukaan oli uusien maa-alueiden hankkimista sekä teollisuustonttien ja varastopaikkain osoittamista koskevia kysymyksiä selvittämään asetetun valiokunnan annettava.

Rahatoimikamarin mielestä ei mikään näyttänyt estävän heti aloittamasta aukaisutyötä, jota vastoin luovutusmuotoa koskeva kysymys olisi jätettävä edellä mainitun valiokunnan lopullisen ehdotuksen varaan. Kun tontteja ruvettaisiin käyttämään vasta jonkin ajan kuluttua, voi suunniteltujen raiteiden laskeminen jäädä toistaiseksi, joten työ käsittäisi ainoastaan katujen aukaisua sekä viemäri- ja vesijohtokanavain louhintaa. Kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi valtuuttaa rahatoimikamarin panemaan käyntiin aukaisu- ja kanavanlouhintatöitä Pakaan alueella laaditun kaupunginasemakaavajaoitusehdotuksen mukaisesti sekä mainittujen töiden kustannukset, kaikkiaan 2,673,500 markkaa, maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta.

Edellä mainitun valiokunnan ilmoitettua katsoneensa Pakaan alueen järjestelyn voivan käydä päinsä riippumatta valiokunnan selvitettäväksi annetun kysymyksen muusta käsittelystä, oli valmisteluvaliokunta kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [3]) nojalla tammikuun 11 päivänä kehoittanut rahatoimikamaria heti aloituttamaan työt. Kaupunginvaltuusto sittemmin hyväksyi [4]) tämän toimenpiteen.

Töölön kadunaukaisutyöt.

Sitä työnhakijain lukumäärän kasvamista, joka oli aiheuttanut rahatoimikamarin esittämään heti aloitettavaksi kadunaukaisutöitä Pakaassa, oli sittemmin edelleen jatkunut, minkätähden rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle ilmoitti hätäaputöitä olevan järjestettävä edelleen noin 1,000 miehelle. Näistä töistä asetti kamari

[1]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 15. — [2]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 6. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk. 24. 1. 56 §.

etusijaan vientisataman rakennuttamisen Sörnäsiin. Rantasiltain ja laiturien teettäminen täytyi tosin jättää seuraavaan kesään, mutta laajoihin aukaisutöihin sekä Englantilaiskallion louhimiseen voitiin heti ryhtyä. Esitystä määrärahan myöntämisestä näitä töitä varten, joihin pitemmäksi aikaa voitiin sijoittaa 4—500 miestä, ei kamari ollut katsonut olevan aihetta nyt tehdä, koska niitä ei voitu erottaa satamarakennussuunnitelman[1]) yhteydestä, jonka välittömästä hyväksymisestä mahdollisuus mainitun työttömäin määrän sijoittamiseen siis riippui. Työn hankkimiseksi muille työttömille ei kamari valmiiden työsuunnitelmain puutteessa ollut voinut ehdottaa muita toimenpiteitä kuin kadunaukaisujen aloittamista Töölössä. Nämä käsittäisivät seuraavain katuosain aukaisun ynnä viemäri- ja vesijohtojen (paitsi putkia) laskemisen: Ahlqvistkadun Temppeli- ja Apollokadun väliltä, paitsi portaita, Ilmarisenkadun Arkadia- ja Runebergkadun väliltä, Sampokadun Mechelin- ja Temppelikadun väliltä, Lutherkadun Ilmarinen- ja Temppelikadun väliltä, Temppelikadun korttelin n:o 426 ympäriltä sekä Fredrikinkadun jatkeen Lutherkadulle asti. Kustannuksia laskettiin olevan 1,740,450 markkaa, josta määrästä vesijohtolaitoksen osalle tulevain töiden kustannukset, 277,350 markkaa, maksettaisiin lainavaroista, jota vastoin loput eli 1,463,100 markkaa voitaisiin suorittaa menosääntöön sekalaisia töitä varten merkitystä määrärahasta.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden[2]) nojalla tammikuun 11 päivänä kehoittaneensa rahatoimikamaria heti aloituttamaan puheenalaiset työt, sikäli kuin ne havaittiin tarpeelliseksi työansion hankkimiseksi Helsingistä kotoisin oleville työttömille. Kaupunginvaltuusto hyväksyi[3]) sittemmin valiokunnan toimenpiteen ja päätti 1917 vuoden obligatiolainasta osoittaa 277,350 markkaa mainituista töistä vesijohtolaitoksen osalle tulevain kustannusten suoritukseen sekä mainittujen katujen tasoituksesta ynnä viemärijohtojen teettämisestä niihin koituvat 1,250,500 ja 212,600 markan menot maksettavaksi kuluvan vuoden menosääntöön sekalaisia töitä varten merkitystä 3,000,000 markan määrärahasta.

Määrärahoja katujen ja yleisten paikkain korjaukseen.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön myönsi[4]) kaupunginvaltuusto kaikkiaan 328,900 markkaa seuraavain katujen ja yleisten paikkain korjaukseen ja kunnossapitoon: Itäinen viertotie Lintulahdenkadun ja Käenkujan väliltä: kaupungin osuuden päällystäminen I noppakivillä 60,700 markkaa; Makasiininranta: I noppakivipäällystyksen erään osan uudistus 17,700 markkaa; Eteläinen

[1]) Ks. tätä kert. siv. 36 ja seur. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 1. 57 §. — [4]) S:n 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55.

laiturinsiipi: kiveyksen uudistus 21,700 markkaa; Pohjoinen laiturinsiipi: I noppakiveyksen uudistus 3,900 markkaa; Virolaisallas: asfalttijalkakäytäväin uudistus 8,000 markkaa, Katajanokan silta: ajotien puupäällystyksen sekä pohjoisen jalkakäytävän asfalttipäällystyksen uudistus 16,200 markkaa; Laivastokatu: alemman penkereen viereisen sementtijalkakäytävän kaupungille kuuluvan osan korjaus 3,700 markkaa; Kanavakatu: puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikan päällystys II noppakivillä sementtiin 33,100 markkaa; Läntinen viertotie: Töölön tavara-aseman viereisen penkereen kaupungille kuuluvan osan uudesti viertäminen 17,500 markkaa; Saunakatu: itäisen jalkakäytävän ja ajotien päällystyksen osittainen uudistus Laivaveistämön läheisyydessä 7,500 markkaa; Itäinen viertotie: sementtijalkakäytävän uudistus Vallilan n:o 3 kohdalla 1,800 markkaa; Pohjoissataman T-muotoisen laiturin kytkypuomien ja pilttuiden uudistus 2,100 markkaa; erinäisten kaupungille kuuluvain katuosain viereisten kaiteiden uudistus ja korjaus 15,000 markkaa, jota paitsi erinäisiä korjauksia varten osoitettiin 120,000 markkaa.

Määrärahoja katujen ja yleisten paikkain teettämiseen.

Samassa tilaisuudessa myönsi [1]) kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 2,903,200 markkaa alempana mainittujen uusien katujen ja yleisten paikkain teettämiseen: Katajanokan pohjoisrannan kaupungille kuuluvan osan päällystäminen ketokivillä 8,100 markkaa, Flemingkadun jatkeen ja Suvantotien välillä kohta Sörnäsin haararadan pohjoispuolella olevan lastauspaikan viertäminen 19,000 markkaa, Lohjantien viertäminen Inarintien ja Pakaankadun väliltä 16,400 markkaa, Somerontien viertäminen Sammatin- ja Kangasalantien väliltä 8,600 markkaa, Rajasaarenkadun viertäminen Seurasaarentien ja Humallahden väliltä 6,400 markkaa, Humalkadun tasoitus Läntisen viertotien ja Topeliuskadun väliltä 13,500 markkaa, Agricolakujan tasoituksen loppuun suorittaminen Torkkeli- ja Flemingkadun väliltä 19,000 markkaa, Kangasalantien tasoitustyön loppuun saattaminen Euran- ja Keiteleentien väliltä 9,000 markkaa, Viipurinkadun tasoitustyön loppuun saattaminen Kotkan- ja Karjalankadun väliltä 24,000 markkaa, Porvoonkadun tasoitustyön loppuun saattaminen Sipoon- ja Eläintarhankadun väliltä 22,000 markkaa, erinäisten Pakaan alueen katujen tasoitus 2,148,500 markkaa, Pengerkadun tasoituksen loppuun saattaminen 30,000 markkaa, Ensimmäisen linjan tasoituksen loppuun saattaminen Castrén- ja Alppilankadun väliltä 34,000 markkaa, Lautatarha- ja Työpajakadun tasoitus kortt. n:o 280 ympäriltä 300,000 markkaa, Torkkelikadun tasoituksen loppuun saattaminen Agricola- ja Pengerkadun väliltä 70,000 markkaa, Loviisankadun tasoituksen loppuun saattaminen Kotkan- ja Karjalan-

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55.

kadun väliltä 23,000 markkaa, Hangonkadun tasoituksen loppuun saattaminen 7,000 markkaa, Tammisaarenkadun samoin 29,000 markkaa, Heinolankadun samoin 11,000 markkaa ja Kaisaniemenkadun samoin 104,700 markkaa.

Määräraha viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon.

Kanavain ja viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon myönsi [1]) kaupunginvaltuusto 1919 vuoden menosäännön vahvistaessaan kaikkiaan 230,000 markkaa.

Määrärahoja uusien viemärien teettämiseen.

Samassa tilaisuudessa [1]) merkittiin budjettiin vieressä mainitut määrärahat uusien viemärien teettämiseksi seuraaviin katuihin: Konstantininkatuun korttelin n:o 7 talojen osoitenumerojen 4—6 välisen rajan ja Pohjoissataman välille 9,000 markkaa, erinäisiin Pakaan alueen katuihin 325,000 markkaa, Lautatarha- ja Työpajakadun eräisiin osiin 43,000 markkaa, Loviisankatuun 15,500 markkaa, Hangonkatuun 3,000 markkaa, Tammisaarenkatuun 8,000 markkaa sekä Heinolankatuun 8,200 markkaa.

Määrärahoja teitä varten.

Vastamainitussa tilaisuudessa [1]) myönsi kaupunginvaltuusto teiden erinäisiin korjaukseen 30,000 markkaa, Kivelän sairaalan ja Seurasaarentien välisen tien vierroksen uudistukseen 4,400 markkaa sekä Nordenskiöldin lehtotieltä pohjoiseen kulkevan tien viertämiseen noin 150 metrin pituudelta 6,400 markkaa.

Määräraha tien teettämiseksi kaupunginpuutarhaan.

Kaupunginpuutarhaan teetettävän tien valmistamiseksi myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 200 markan lisämäärärahan.

Määräraha viertoteiden korjauksiin.

Viertoteiden erinäisiä korjauksia varten merkitsi [1]) kaupunginvaltuusto 1919 vuoden menosääntöön 100,000 markkaa.

Määrärahoja Mynttirannan korjaukseen.

Kun Mynttirannan suojusparrut olivat venäläisen meriväen menettelyn johdosta pahoin vioittuneet, myönsi [3]) kaupunginvaltuusto 1917 menosääntöön merkityn 11,250 markan määrärahan lisäksi käyttövaroistaan 18,750 markan lisämäärärahan niiden uudistamiseksi. Eräiden muiden, niinikään venäläisen meriväen mainitulle laiturille tekemäin vaurioiden korjaamiseksi myönsi [4]) valtuusto lisäksi 20,000 markkaa, antaen sen ohessa rahatoimikamarin tehtäväksi periä Venäjän valtiolta kaupungille tulevan vahingonkorvauksen.

Määrärahoja laiturien ja virutushuoneiden korjaukseen.

Kaupunginvaltuusto osoitti [5]) käyttövaroistaan alempana mainitut määrät seuraavain 1917 vuoden syysmyrskyjen vahingoittamain laiturien ja virutushuoneiden korjauksiin: Tokankadun viemärin päässä olevan venelaiturin 6,000 markkaa, Merisatamassa Kapteeninkadun ja Neitsytpolun välillä olevan venelaiturin 1,000 markkaa, Sörnäsin rantatien virutushuoneen edustalla olevan purkauslaiturin 6,000 markkaa, Pohjoissatamassa olevan T-muotoisen rantasillan pohjoisosan 4,500 markkaa, Merisataman virutushuo-

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiak. n:o 55. — [2]) Kvston pöytäk. 30. 12. 6 §. — [3]) Kvston pöytäk. 4. 6. 5 §. — [4]) S:n 20. 8. 53 §. — [5]) S:n 24. 1. 58 §.

neiden 2,000 markkaa sekä sekalaisten laitosten korjauksiin 500 markkaa eli yhteensä 20,000 markkaa.

Määrärahoja satamain korjaus- ja kunnossapitotöihin.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön osoitti [1]) kaupunginvaltuusto satamain korjaus- ja kunnossapitotöitä varten seuraavat määrärahat: erinäiset korjaukset 140,000 markkaa, alasmenosillat jäille ynnä rantasiltain ja jäärailojen viereiset aidat 25,000 markkaa, satamain ruoppaus 135,000 markkaa, satamain ja kulkuväyläin syvyysmittaukset ja pohjatutkimukset 70,000 markkaa, Taivallahden purkauslaiturin korjaus ja pitentäminen 15 metrillä 26,500 markkaa, Hietaniemen lantalaiturin korjaus ja pitentäminen 20 metrillä sekä levitys 5.50 metristä 8 metriin 36,000 markkaa, Ruoholahden itäisen purkauslaiturin n:o 1 korjaus sekä sillankurkun levittäminen 5 metriin 8,000 markkaa, Aleksanterinkadun päässä ja Katajanokan kanavan vierellä olevan venelaiturin korjaus 3,900 markkaa, Pohjoissataman T-muotoisen laiturin sillankurkun pohjoispuolen korjaus 35,000 markkaa, Siltasaarenrannassa Pitkänsillan vierellä sijaitsevan hiekanpurkauslaiturin korjaus 1,500 markkaa, Pitkänsillan kaakkoispuolisen väliaikaisen rantasillan korjaus 5,700 markkaa, Hakaniemenrannan länsipään väliaikaisen rantasillan korjaus 4,000 markkaa, Eläintarhan venelaiturien kahden itäisimmän rantaportaan korjaus 1,550 markkaa, Haapaniemessä sijaitsevan puhtaanapitolaitoksen hiekanpurkauslaiturin korjaus 1,300 markkaa, Paraisten kalkkiyhtiön purkauslaiturin vierellä Sörnäsin rantatien varrella sijaitsevan purkauslaiturin korjaus ja sillankurkun levitys 5 metriin 8,600 markkaa, Sörnäsin niemekkeen läntisen sillan korjaus ja ulkopuolisen arkun korotus 11,500 markkaa, Sumpparin pohjoispuolella vastapäätä Sörnäsin sataman läntistä siltaa sijaitsevan tihtaalin korjaus 2,800 markkaa sekä kaupungin valloituksessa huhtikuun 12 päivänä 1918 vahingoittuneiden Pitkänsillan kaiteiden ja kiviliistain korjaus 45,000 markkaa eli yhteensä 561,350 markkaa.

Määrärahoja satamain uutistöitä varten.

Samassa tilaisuudessa myönsi [1]) kaupunginvaltuusto seuraavat määrärahat satamain uutistöitä varten: venelaituri 52 soutuveneelle Ruoholahden pohjoisrantaan purkauslaiturien länsipuolelle 4,800 markkaa, venelaituri 65 soutuveneelle Haapaniemeen Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön alueen pohjoispuolelle 12,000 markkaa, XX kaupunginosassa teetettäväin tasoitus- ja laituritöiden jatkaminen 500,000 markkaa sekä uusi kytkylaituri Katajanokan pohjoisrantaan 16,000 markkaa eli yhteensä 532,800 markkaa.

Määräraha erään leikkipaikan aitaamiseen.

Erään leikkipaikaksi käytetyn Pakaan alueen osan aitaamiseen myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,700 markkaa.

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55. — [2]) Kvston pöytäk. 20. 8. 84 §.

Evätty anomus uusien tenniskenttäin järjestämisestä.

Kirjelmässä heinäkuun 12 päivältä Helsingin lawntennisklubi anoi uusia tenniskenttiä laitettavaksi Mäntymäen vierelle. Anomus evättiin [1]) sen toteuttamisesta johtuvain suurten kustannusten johdosta.

Lisämääräraha Vuorimieskadun tontin n:o 6 tasoitusta ja istutusta varten.

Vuorimieskadun entisen tontin n:o 6 erään osan tasoitusta ja istutusta varten myönsi [2]) kaupunginvaltuusto 11,500 markan lisäyksen 1917 vuoden menosääntöön merkittyyn 25,000 markan määrärahaan.

Määräraha Alppilan hiihtomäkeä varten.

Helsingin hiihtoklubin anomuksen Alppilan hiihtomäen korjauttamisesta ja uudesti rakennuttamisesta kaupunginvaltuusto epäsi, [3]) koska anomuksen toteuttamisesta olisi kustannuksia 48,000 markkaa ja työn katsottiin voivan jäädä halvempiin aikoihin.

Sittemmin teki Helsingin hiihtoklubi uuden anomuksen, jossa mainittiin, että niin mäki kuin katsojalavatkin olivat siinä määrin rappiolla, että niiden väliaikainen korjaus oli välttämätön, erittäinkin kevättalvella 1919 pidettävän suuren urheilujuhlan vuoksi. Kaupunginvaltuusto osoitti [4]) 20,770 markkaa edellä mainittuja korjaustöitä varten, sillä ehdolla että Helsingin hiihtoklubi jatkuvan vahingonteon estämiseksi hiihtomäellä piti huolta sen tehokkaammasta vartioinnista. Määräraha merkittiin sittemmin 1919 vuoden menosääntöön.

Istutusmäärärahoja ylitetty.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) rahatoimikamarin toimenpiteen valtuuttaa rakennuskonttorin kaikkiaan 696: 85 markalla ylittämään erinäiset 1917 vuoden istutusmäärärahat.

Lisämääräraha istutuksia varten.

Lisäykseksi istutusten ja puutaimistojen kunnossapitomäärärahaan myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 20,000 markkaa.

Määrärahoja istutusten kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön myönsi [7]) kaupunginvaltuusto istutusten kunnossapitoon seuraavat määrärahat: istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoon 275,000 markkaa, sairaalan toimitettavaan Kivelän istutusten kunnossapitoon 2,500 markkaa, Eläintarhan urheilukentän järjestysmiehen palkkaukseen 3,000 markkaa, Eläintarhan urheilukentän kunnossapitoon 2,200 markkaa, Kaisaniemen tenniskentän samoin 3,100 markkaa, Punanotkon leikkikentän samoin 1,250 markkaa, Haapaniemen urheilukentän samoin 1,750 markkaa, Haapaniemen urheilukentän järjestysmiehen palkkaukseen 1,050 markkaa, kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoaineisiin 39,000 markkaa, kaupunginpuutarhan erinäisten huoneistojen lämmitykseen ja siivoamiseen 900 markkaa, samain valaistukseen 350 markkaa, talvipuutarhan kunnossa-

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 30 §. — [2]) S:n 30. 12. 6 §. — [3]) S:n 4. 6. 27 §. — [4]) S:n 10. 12. 38 §. — [5]) S:n 24. 1. 38 §. — [6]) S:n 30. 12. 6 §. — [7]) S:n 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55.

pitoon 8,100 markkaa, kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkkoihin, tallin rehuihin y. m. menoihin 18,000 markkaa, Alpin kunnossapitoon 5,000 markkaa, vanhempain nurmien ja käytäväin uudistukseen 7,200 markkaa, kaupungin istutuksissa tarvittavan mullan valmistukseen 5,600 markkaa, lannan ostamiseksi taimilavoihin 1,300 markkaa, kaupungin vesilintujen hoitoon 2,000 markkaa, työkalujen ostoon ja korjaukseen 5,200 markkaa, aitain kunnossapitoon 9,000 markkaa, puistosohvain korjaukseen 4,800 markkaa, korvaukseksi kaupungin kaikissa istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetusta vedestä 10,000 markkaa, neljän puistonvartijan palkkaukseen 6,400 markkaa, Turvikissa olevaa H. Borgströmin kansanpuistoa varten 3,400 markkaa sekä suojeluskuntalaisten ja kaatuneitten sotilaitten hautain hoitoa varten 3,600 markkaa.

Määrärahoja istutusten laittamista y. m. varten.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön merkitsi [1]) kaupunginvaltuusto seuraavat määrärahat uusia istutuksia y. m. varten: talvipuutarhan pääkäytävän järjestämiseen 20,000 markkaa, Kaisaniemen tasoitustöiden jatkamiseen 10,000 markkaa, Eläintarhan lammikkojen pohjoispuolisen alueen tasoitustöiden jatkamiseen 11,300 markkaa, Helsinginniemen huvilakaupungissa Ehrensvärd- ja Speranskitien välillä aloitettujen tasoitus- ja istutustöiden jatkamiseen 30,000 markkaa sekä 10 kelkkaradan laittamiseen 15,000 markkaa.

Puhtaanapitolaitoksen määrärahoja ylitetty ja lisätty.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston 90,000 markalla ylittää miehistön ja ajomiesten palkkauksia varten vuodeksi 1917 myönnetyn määrärahan.

Kirjelmässä lokakuun 31 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että seuraaville 1918 vuoden menosäännön tileille tarvittiin lisäystä vieressä mainitut määrät: tavaravajojen puhtaanapito ja trallien pinoaminen rantasilloille sekä Aleksanterinkadun talon n:o 1 ja Länsirannan talon n:o 10 pihamaiden puhtaanapito 2,400 markkaa, kaatopaikkain ja laiturien kunnossapito 7,200 markkaa, vartijain palkkaus 19,500 markkaa, käymäläin ja mukavuuslaitosten puhtaanapito 20,500 markkaa, X, XI ja XII kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain samoin 58,000 markkaa, XIII ja XIV kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain samoin 24,500 markkaa, viertoteiden samoin 20,000 markkaa, Kaivopuiston viertoteiden samoin 1,600 markkaa, teiden samoin 5,000 markkaa sekä hevosten rehut y. m. lokakuun 15 päivästä joulukuun 31 päivään 99,500 markkaa eli kaikkiaan 258,200 markkaa. Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) tämän määrän käyttövaroistaan.

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55. — [2]) Kvston pöytäk. 7. 5. 43 §. — [3]) S:n 12. 11. 13 §.

pitoon 8,100 markkaa, kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkkoihin, tallin rehuihin y. m. menoihin 18,000 markkaa, Alpin kunnossapitoon 5,000 markkaa, vanhempain nurmien ja käytäväin uudistukseen 7,200 markkaa, kaupungin istutuksissa tarvittavan mullan valmistukseen 5,600 markkaa, lannan ostamiseksi taimilavoihin 1,300 markkaa, kaupungin vesilintujen hoitoon 2,000 markkaa, työkalujen ostoon ja korjaukseen 5,200 markkaa, aitain kunnossapitoon 9,000 markkaa, puistosohvain korjaukseen 4,800 markkaa, korvaukseksi kaupungin kaikissa istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetusta vedestä 10,000 markkaa, neljän puistonvartijan palkkaukseen 6,400 markkaa, Turvikissa olevaa H. Borgströmin kansanpuistoa varten 3,400 markkaa sekä suojeluskuntalaisten ja kaatuneitten sotilaitten hautain hoitoa varten 3,600 markkaa.

Määrärahoja istutusten laittamista y. m. varten.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön merkitsi [1]) kaupunginvaltuusto seuraavat määrärahat uusia istutuksia y. m. varten: talvipuutarhan pääkäytävän järjestämiseen 20,000 markkaa, Kaisaniemen tasoitustöiden jatkamiseen 10,000 markkaa, Eläintarhan lammikkojen pohjoispuolisen alueen tasoitustöiden jatkamiseen 11,300 markkaa, Helsinginniemen huvilakaupungissa Ehrensvärd- ja Speranskitien välillä aloitettujen tasoitus- ja istutustöiden jatkamiseen 30,000 markkaa sekä 10 kelkkaradan laittamiseen 15,000 markkaa.

Puhtaanapitolaitoksen määrärahoja ylitetty ja lisätty.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston 90,000 markalla ylittää miehistön ja ajomiesten palkkauksia varten vuodeksi 1917 myönnetyn määrärahan.

Kirjelmässä lokakuun 31 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että seuraaville 1918 vuoden menosäännön tileille tarvittiin lisäystä vieressä mainitut määrät: tavaravajojen puhtaanapito ja trallien pinoaminen rantasilloille sekä Aleksanterinkadun talon n:o 1 ja Länsirannan talon n:o 10 pihamaiden puhtaanapito 2,400 markkaa, kaatopaikkain ja laiturien kunnossapito 7,200 markkaa, vartijain palkkaus 19,500 markkaa, käymäläin ja mukavuuslaitosten puhtaanapito 20,500 markkaa, X, XI ja XII kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain samoin 58,000 markkaa, XIII ja XIV kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain samoin 24,500 markkaa, viertoteiden samoin 20,000 markkaa, Kaivopuiston viertoteiden samoin 1,600 markkaa, teiden samoin 5,000 markkaa sekä hevosten rehut y. m. lokakuun 15 päivästä joulukuun 31 päivään 99,500 markkaa eli kaikkiaan 258,200 markkaa. Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) tämän määrän käyttövaroistaan.

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55. — [2]) Kvston pöytäk. 7. 5. 43 §. — [3]) S:n 12. 11. 13 §.

Määrärahoja puhtaanapitolaitoksen korjauksiin ja kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön merkitsi [1]) kaupunginvaltuusto puhtaanapitolaitoksen korjauksia ja kunnossapitoa varten seuraavat määrärahat: laiturien ja tavarasuojain puhtaanapito, trallien pinoaminen rantasilloille sekä Aleksanterinkadun talon n:o 1 ja Länsirannan talon n:o 10 pihamaiden puhtaanapito 17,500 markkaa, kaatopaikkain ja laiturien kunnossapito 20,000 markkaa, vartijain palkkaus 52,000 markkaa, makkien ja käymäläin puhtaanapito 110,000 markkaa, makkien ja käymäläin korjaus ja maalaus 12,000 markkaa, makkien ja käymäläin vedenkulutus ja desinfioiminen 7,000 markkaa, kaupungin katuosain ja yleisten paikkain puhtaanapito 780,000 markkaa, VI kaupunginosan huvila-alueella olevain kaupungin tieosain puhtaanapito 84,500 markkaa, X, XI ja XII kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain sekä Hermannin teiden puhtaanapito 100,000 markkaa, XIII ja XIV kaupunginosassa olevain kaupungin uusien katuosain puhtaanapito 70,000 markkaa, kaupungin katujen, viertoteiden ja teiden kastelu, työkustannukset 130,000 markkaa, katujen kasteluun ja Kauppatorin huuhteluun käytetty vesi 24,000 markkaa, viertoteiden puhtaanapito 230,000 markkaa, Kaivopuiston viertoteiden samoin 18,000 markkaa, teiden samoin 104,000 markkaa, venesatamain ja jäiden samoin 15,000 markkaa eli kaikkiaan 1,774,000 markkaa.

Määräraha makkien puhtaanapitoa varten.

Yleistä makkien puhtaanapitoa varten merkittiin [1]) 1919 vuoden menosääntöön määrärahoja kaikkiaan 2,110,500 markkaa.

Anomus Korkeasaaren eläintarhan lakkauttamisesta ja biologisen museon perustamisesta sen sijaan.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa esityksessä lokakuun 16 päivältä 1917 olivat erinäiset eläinsuojelusyhdistykset anoneet, että Korkeasaaren eläintarha lakkautettaisiin ja sen sijaan perustettaisiin biologinen museo. Asiasta marraskuun 26 päivänä samaa vuotta antamassaan lausunnossa [2]) rahatoimikamari ilmoitti, että Korkeasaaren eläintarhaa varten oli määrärahoja, vaikkakaan ei yhtä runsaita kuin aikaisemmin, merkitty 1918 vuoden menosääntöön, etusijassa jotta voitaisiin säilyttää eräät eläimet, joiden sijaan oli vaikea saada uusia, ja ehdotti kamari anomusta evättäväksi. Kaupunginvaltuusto yhtyi [3]) rahatoimikamarin ehdotukseen.

Määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitoksia varten.

Järjestäessään 1919 vuoden budjetin merkitsi [1]) kaupunginvaltuusto siihen 150,000 markan määrärahan Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten kunnossapitoa varten.

---

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; kvston pain. asiakirj. n:o 55. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 41 vuodelta 1917. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 1. 22 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

1917 vuoden tilinpäätöksen hyväksymistä koskevan kysymyksen toistaiseksi siirtäminen.

Kun kapinan johdosta kaupungin tilintarkastajain vaalia ei ollut voitu toimittaa tammikuun 2 päivänä 1918 annetussa laissa määrättynä aikana maaliskuun 20 päivänä ja uusia lainmääräyksiä asiasta oli odotettavana sekä kun tilinpäätös kapinan ja sen kaupungin tileihin ja rahatalouteen aikaansaaman sekaannuksen johdosta ei ollut ajoissa valmistunut, päätti [1]) kaupunginvaltuusto siirtää kysymyksen tilinpäätöksen hyväksymisestä sekä vastuunvapauden myöntämisestä rahatoimikamarille ja kaupungin muille hallinnollisille viranomaisille ja lautakunnille seuraavaan syksyyn.

Kaupungin lahjoitusrahastojen hoitokertomus vuodelta 1917.

Rahatoimikamarin kirjelmässä lokakuun 7 päivältä valtuustolle lähetetty, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen 1917 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä esiteltiin [2]) kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta lähetti kaupunginvaltuustolle kertomuksen näiden laitosten toiminnasta vuonna 1917 sekä tilintarkastajain lausunnon laitosten samanvuotisten tilien tarkastuksesta, ja myönsi [3]) valtuusto johtokunnalle vastuunvapauden mainitulta tilivuodelta.

Vahvistettu päätös lainavarojen osoittamisesta vesijohtolaitoksen laajentamiseksi.

Kirjelmässä tammikuun 26 päivältä maistraatti ilmoitti [4]) senaatin saman kuukauden 10 päivänä vahvistaneen kaupunginvaltuuston päätöksen [5]) osoittaa vesijohtolaitoksen laajentamiseksi 1915 vuoden velkakirjalainasta 2,545,541 markkaa ja 1917 vuoden obligatiolainasta 154,549 markkaa.

Lopullinen päätös lainavarain osoittamisesta erinäisiin tarkoituksiin.

Kun marraskuun 27 päivänä 1917 annettu ja tammikuun 1 päivänä 1918 voimaan tullut kaupunkien kunnallislaki ei edellyttänyt lisätyn kaupunginvaltuuston päätöstä mitä tuli lainan ottamiseen kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle, hyväksyi [6]) kaupunginvaltuusto 1918 vuoden budjetin järjestelyssä tehdyt ehdolliset päätökset lainavarain osoittamisesta alempana mainittuihin tarkoituksiin, jotka päätökset oli siirretty [7]) 1917 vuoden päätyttyä toimivain kaupunginvaltuutettujen lopullisesti ratkaistaviksi:

Vesijohdon laajennus	Smk	682,500: —
Vikin kapteeninvirkatalon vuokraoikeud. lunastus	„	220,000: —
XX kaupunginosan tasoitus- ja laiturityöt	„	2,950,000: —
Mechelin- ja Caloniuskadun vesijohtotyöt	„	64,450: —
Erinäisten Meilansin katuosain vesijohtotyöt	„	617,050: —

[1]) Kvston pöytäk. 11. 6. 4 §. — [2]) S:n 29. 10. 5 §. — [3]) S:n 11. 6. 23 §. — [4]) S:n 7. 5. 5 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 62. — [6]) Kvston pöytäk. 8. 1. 2 §. — [7]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 178.

Kaikki nämä määrärahat osoitettiin 1917 vuoden obligatiolainasta.

Uuden obligatiolainan ottaminen.

Kirjelmässä [1]) heinäkuun 16 päivältä rahatoimikamari mainitsi, että olevissa oloissa tuskin ehdittäneen kuluvana vuonna toimittaa kunnan verovelvollisten jäsenten verotusta, mutta toiselta puolen oli kaupungilla suoritettavana tuntuvia menoja, m. m. meren partaalla sijaitsevain alueiden ostosta ja moniaista rakennusyrityksistä, jotka menot olisi maksettava lainavaroista. Kamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi asettaa toimikunnan hankkimaan vähintään 60 miljoonan markan suuruisen kotimaisen obligatiolainan hankintatarjouksia. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) lähettää asian valmisteltavaksi toimikuntaan, joka oikeutettiin sekä antamaan lausunto ehdotuksineen että myös lopullisesti tutkittavaksi ottamaan saapuneet lainatarjoukset. Tähän toimikuntaan valittiin herrat L. Krogius, Lindfors, Listo, Norrmén ja Paloheimo; sittemmin täydennettiin [3]) toimikuntaa valitsemalla siihen lisäksi herrat Lassenius ja Walldén.

Lokakuun 4:ntenä päivätyssä mietinnössä [4]) toimikunta ilmoitti olevansa rahatoimikamarin kanssa yhtä mieltä siitä, että viisas ja kaukonäköinen rahapolitiikka näytti vaativan kaupunkia käyttämään hyväkseen paraikaa vallitsevaa verraten suurta rahanrunsautta hankkiakseen tarpeelliset varat niihin huomattaviin menoihin, joita rauhan jälkeisinä lähivuosina epäilemättä oli odotettavana ja joiden täytyi katsoa olevan sitä laatua, ettei niitä oikeutta myöten ollut pantava nykyisen sukupolven maksettavaksi, vaan oli ne jaettava useammalle vuodelle. Toiselta puolen kuitenkin epävarmat tulevaisuusolot kehoittivat, eikä vähimmin katsoen kunnallishallinnon muodostumiseen uusien kunnallislakien vaikutuksen alaisena, noudattamaan velanteossa suurta varovaisuutta, sitä suuremmalla syyllä, kun valvonta, jota valtio tässä kohden aikaisemmin toimitti, nykyään voimassa olevan kaupunkien kunnallislain mukaan oli kokonaan poistunut. Toimikunta oli sentähden sitä mieltä, että lainavaroja oli pääasiallisesti hankittava ainoastaan tuottaviin yrityksiin ja semmoisiin suurempiin menoihin, jotka eivät uusiintuneet säännöllisesti, vaan tarkoittivat tarpeen tyydyttämistä pitemmäksi ajaksi. Kun toimikunta näitä periaatteellisia näkökohtia seuraten ja sitä paitsi ottaen huomioon, että vallitsevat tavattoman korkeat työpalkat ja tarveainehinnat välttämättä näyttivät vaativan siirtämään suuremmat rakennusyritykset otollisempiin aikoihin, oli tarkastanut rahatoimikamarin laatimaa lainavaroista suoritettavain

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 16. — [2]) Kvston pöytäk. 20. 8. 52 §. — [3]) S:n 24. 9. 30 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 28.

vastaisten menojen luetteloa, oli toimikunta tullut siihen johtopäätökseen, että 40 miljoonan markan suuruisen lainan pitäisi riittää tyydyttämään kaupungin lähiaikaiset lainavaratarpeet.

Saamaansa tehtävää täyttääkseen oli toimikunta kehoittanut täkäläisiä pankkilaitoksia tekemään tarjouksen edellä mainitun suuruisen obligatiolainan hankkimisesta kaupungille. Tämän johdosta oli toimikunnalle annettu yksi ainoa tarjous, jonka Pohjoismaiden osakepankki kauppaa ja teollisuutta varten oli tehnyt erinäisten pankkien puolesta. Tarjouksessa oli m. m. seuraavat ehdot: obligatiot juoksevat 5 ½ % korolla; kuoletusaika ei saa olla 50 vuotta pitempi; kaupunki vastaa kaikista obligatioille, emä- taikka korkolipuille pantavista veroista ja maksuista; kaupungille myönnetään konverttausoikeus kymmenen vuoden kuluttua lainan ottamisesta; laina kuoletetaan pakollisilla vuotuisilla arvonnoilla tahi takaisinostolla avonaisilla markkinoilla kaupungin valinnan mukaan. Tarjous oli liittymää sitova, jos kaupunki antoi myöntävän vastauksen viimeistään ennen pankkiajan päättymistä lokakuun 12 päivänä.

Hankintakurssiin nähden, joka oli 95 % nimellisarvosta, oli liittymä pannut ehdoksi, että se oli pidettävä salassa 1919 vuoden loppuun, mutta toimikunta oli kaupunginvaltuuston nimenomaisesti antaman valtuuden nojalla katsonut olevan hyväksyminen obligatioista tarjotun hinnan, sillä edellytyksellä että kaupunginvaltuusto muutoin hyväksyi tarjouksen. Toimikunta sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi rahatoimikamarin Pohjoismaiden osakepankin kauppaa ja teollisuutta varten edustaman liittymän kanssa tekemään sopimuksen nimellismäärältään 40 miljoonan markan suuruisen obligatiolainan hankkimisesta Helsingin kaupungille edellä mainitussa liittymän tarjouksessa olevin ehdoin, minkä ohessa kamarin toimeksi annettaisiin vahvistaa muut lainaa koskevat yksityiskohtaiset määräykset.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) toimikunnan ehdotuksen.

Henkilöllisen vaivaismaksun korotus.

Rahatoimikamarin marraskuun 4 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]) tammikuun 1 päivästä 1919 lähtien korottaa henkilöllisen vaivaismaksun 2 markkaan mieheltä ja 1 markkaan naiselta.

Kaupungin viranpitäjäin palkanjärjestely.

Kaupunginvaltuuston annettua asettamansa komitean toimeksi laatia lausunnon ehdotuksineen kunnan palkkausolojen järjestämisestä [3]) lähetti komitea valtuustolle kesäkuun 17:ntenä päivätyn mietinnön [4]) asiasta.

[1]) Kvston pöytäk. 8. 10. 2 §. — [2]) S:n 26. 11. 11 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 87. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 8.

Kalliinajanjärjestelyn ja palkanjärjestelyn välistä suhdetta harkittuaan komitea tosin oli katsonut periaatteellisesti suotavaksi, että palkkain lopullinen uudesti järjestäminen saisi jäädä siksi, kunnes sota-ajan luonnottomat olot olivat lakanneet, jota odotellessaan kunta elinkustannusten vaihtelun mukaan sovitetulla kalliinajanavustuksella voisi helpottaa kunnallisten viranpitäjäin toimeentulomahdollisuuksia, mutta oli samalla havainnut, etteivät kunnan viranpitäjäin oikeudenmukaiset edut siten tulisi asianmukaisessa määrässä huomioon otetuiksi. Helsingin kaupungin palkkasäännössä esiintyi niidenkin olojen kannalta katsottuna, jotka vallitsivat ennen sotaa, lukuisia puutteita ja epätasaisuuksia, ja kun eräillä viranpitäjäryhmillä oli aivan liian alhainen pohjapalkka, oli komitea katsonut oikeuden ja kohtuuden vaativan mahdollisimman pian toimeenpanemaan yleisen palkanjärjestelyn. Tuntuvaa elantokustannusten kohoamista oli joka tapauksessa edelleen jatkuva ja kunnan palkansaajia täytyi pitää oikeutettuina saamaan vastaiset toimeentulomahdollisuutensa turvatuiksi väliaikaista kalliinajanjärjestelyä pysyväisemmällä tavalla; muussa tapauksessa oli odotettavana, että pääkaupungin virkamiehistön täydentäminen vastedes kohtaisi tuntuvia vaikeuksia ja että pätevyystaso huomattavasti alenisi.

Komitea oli tutustunut eräissä Ruotsin ja Tanskan kaupungeissa käytäntöön otettuihin palkkausjärjestelmiin, jotka perustuivat siihen, että palkansaajat oli jaettu lukuisiin palkkaryhmiin, joissa oli vakinaiset palkkamäärät sekä useita palkankorotuksia verraten lyhyin väliajoin. Komitean mielestä ei kuitenkaan mitään näistä järjestelmistä ollut sopiva ottaa täällä käytäntöön, varsinkin kun sellaisen, nykyisiä palkkausperusteita jyrkästi muuttavan suunnitelman laatiminen vaatisi runsaan ajan; nykyisissä tavattomissa oloissa tehty yleisen palkanjärjestelyn ehdotus jäisi joka tapauksessa jossain määrin väliaikaiseksi.

Yrittäessään järjestellä palkkoja rahan alentuneen arvon perusteella oli komitea katsonut olevan menetteleminen varovasti ja määrääminen palkanparannuksen alennetun asteikon mukaan, jossa toiselta puolen oli otettu huomioon vakuuden antaminen kunnan virkamiehille siitä, ettei palkka pulakauden päätyttyä palannut entiseen liian alhaiseen määräänsä, sekä toiselta puolen että pienemmät palkansaajat tarvitsivat verraten runsaampaa palkankorotusta kuin paremmassa asemassa olevat palkkaryhmät. Komitea oli asiaa kaikin puolin harkittuaan hyväksynyt palkanjärjestelyssä noudatettavaksi seuraavan kuukausipalkka-asteikon:

Ensimmäinen	100-luku	korotetaan	50 %
Toinen	„	„	40 „
Kolmas	„	„	30 „
Neljäs	„	„	20 „
Viides	100-luku	korotetaan	10 %
Kuudes	„	„	10 „
Seuraavat	100-luvut	„	5 „

Tämän asteikon johdolla oli komitea tarkastanut kaupungin kaikki palkkasäännöt; useissa tapauksissa kuitenkin oli ehdotettu suurempia, toisissa taas pienempiä taikka ei minkäänlaisia korotuksia. Poliisilaitosta ei tässä ollut ensinkään otettu lukuun tämän laitoksen hallinto-oikeudellisen aseman johdosta, ja niihin hallintohaaroihin, rahatoimikamariin, rakennuskonttoriin ja majoituslautakuntaan nähden, joiden uudesti järjestäminen oli hankkeissa, oli komitea yleensä pysyttänyt aikaisemmat palkkamäärät. Eräissä tapauksissa, joissa viranpitäjät olivat aikaisemmin saaneet henkilökohtaista palkanlisäystä, oli komitea katsonut tämän olevan pysytettävä joko kokonaan tai osittain.

Muutamissa tapauksissa olivat komiteaan lähetetyt esitykset tarkoittaneet eri hallintoalain työvoimain uudesti järjestämistä, mutta näiden asiain ei komitea ollut katsonut kuuluvan tehtäväänsä. Eräitä palkkasääntöjen järjestyksen muutoksia kuitenkin oli toimeenpantu. Sivutoimia, joihin liittyi verraten vähäpätöinen palkka, ei ollut palkkasäännössä erikseen lueteltu; sen sijaan oli ainoastaan merkitty menoerä näiden tehtäväin suoritusta varten, mutta itse rahamäärä jätetty ehdottamatta, joten asianomaisten viranomaisten tuli budjetin järjestelyn yhteydessä huomauttaa tästä määrärahatarpeesta. Edelleen oli komitea sitä mieltä, että eräitä alempia toimihenkilöjä, alempaa konttoripalveluskuntaa, siivoojattaria y. m., ei olisi erikseen lueteltava kaupungin palkkasäännössä, vaan palkattava menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta. Asianomaiselle päällystölle olisi nimittäin varattava jonkinlainen toimintavapaus tuollaisten toimihenkilöjen lukumäärään nähden ja näiden palkat järjestettävä osin työvoiman tarjonnan ja kysynnän, osin taas asianomaisten henkilöjen ominaisuuksien mukaan. Kysymys virkasivutulojen poistamisesta ei ollut aiheuttanut komiteaa välittömästi määräämään kantaansa tässä asiassa, mutta jotta vastainen muutos kävisi mahdolliseksi, oli komitean laatimaan kaupungin viranpitäjäin palvelusehtosäännön ehdotukseen [1]) pantu määräys, että asianomainen on velvollinen alistumaan virkasivutulojen lakkauttamiseen tai vähentämiseen. Uudet palkkasäännöt tulisivat noudatettaviksi syyskuun 1 päivästä.

Mietintöä esiteltäessä päätti [2]) kaupunginvaltuusto vaatia rahatoimikamarin lausuntoa asiasta.

Rahatoimikamari oli antamassaan lausunnossa [3]) sitä mieltä että, vaikkakaan komitean ehdottamat uudet palkkasäännöt eivät olleet täysin tyydyttäviä, olisi tämä kauan vireillä ollut kysymys nyt

[1]) Ks. tätä kert. edempänä. — [2]) Kvston pöytäk. 1. 7. 10 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 17.

kuitenkin ratkaistava. Kamari esitti eräitä muutoksia komitean laatimiin palkkasääntöihin sekä ehdotti nämä palkkasäännöt otettaviksi käytäntöön lokakuun 1 päivästä.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto palauttaa sen palkanjärjestelykomiteaan, minkä ohessa kaupungin lauta- ja johtokuntia kehoitettiin lausumaan mielensä tehdyistä ehdotuksista.

Toisessa, syyskuun 30:ntena päivätyssä mietinnössään [2]) komitea pääasiassa pysyi aikaisemmissa ehdotuksissaan. Siihen ajankohtaan nähden, jolloin palkanjärjestelyn pitäisi tulla voimaan, komitea oli sitä mieltä, ettei se voinut käydä päinsä ennen tammikuun 1 päivää 1919, koska järjestelyn toimeenpano vaati erinäisiä valmistavia toimenpiteitä. Jotta kuitenkin kaupungin viranpitäjät saisivat korvauksen siten syntyvän lykkäyksen heille tuottamasta vahingosta, ehdotti komitea heille maksettavaksi kuukausittaista ylimääräistä palkanlisäystä heinäkuun 1 päivästä lukien vuoden loppuun. Tätä lisäystä oli komitean mielestä maksettava viranpitäjille, joilla oli kuukausipalkkaa 400 markkaa tai enemmän, 150 markkaa kuukaudessa, viranpitäjille, joilla oli kuukausipalkkaa 200—400 markkaa, 100 markkaa kuukaudessa ja viranpitäjille, joilla oli kuukausipalkkaa vähemmän kuin 200 markkaa, 75 markkaa kuukaudessa, saaden kuitenkin ne viranpitäjät, joilla oli vapaa asunto, lämpö ja valo, ainoastaan 75 %, ja taas ne, joilla tämän lisäksi oli vapaa ruokakin, ainoastaan 50 % lisäyksestä. Tästä ylimääräisestä palkanlisäyksestä oli komitea laskenut olevan menoja kaikkiaan 978,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [3])

eräin muutoksin hyväksyä palkanjärjestelykomitean myöhemmässä mietinnössään ehdottamat kaupungin laitosten ja virastojen uudet palkkasäännöt, lukuun ottamatta kasvatuslautakunnan palkkasääntöä, joka palautettiin komiteaan;

erinäisille viranpitäjille myöntää henkilökohtaisia palkanlisäyksiä nautittaviksi sen jälkeen, kuin palkanjärjestely oli tullut voimaan;

kaupunginvaltuuston hvväksymiä, voimassa olevain palkkasääntöjen muutoksia sovellettavaksi tammikuun 1 päivästä 1919 lähtien sekä rahatoimikamaria kehoitettavaksi merkitsemään nämä palkkasäännöt 1919 vuoden budjettiehdotukseen;

uusien palkkasääntöjen soveltamisessa kunnan nykyisten viranpitäjäin palkkaetuihin noudatettavaksi niitä ehtoja, mitkä kaupunginvaltuusto siinä kohden harkitsi kohtuulliseksi viranpitäjäin palvelusehtojen yhteydessä vahvistaa;

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 66 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 24. — [3]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §.

muutetun palkkasäännön asianmukaisilta kohdin alistettavaksi senaatin vahvistettavaksi, nimittäin, mikäli maistraattia ja raastuvanoikeutta koski, näiden viranomaisten toimesta, sekä kaupunginkamreerin, kaupunginkassanhoitajan ja ensimmäisen kaupunginlääkärin palkkaetuihin nähden valtuuston tekemässä erityisessä alistuksessa;

kehoittaa asianomaisia johto- ja lautakuntia valtuustolle lähettämään asianhaarain vaatiman ehdotuksen erinäisistä kunnallisista luottamustehtävistä maksettavain palkkioiden korottamiseksi;

kehoittaa asianomaisia kunnan laitoksia ja johtokuntia kaupunginvaltuustolle lähettämään selvityksen ehdotuksineen sellaisiksi muutoksiksi eräiden kunnan viranpitäjäin palkkaukseen käytettäviin, menosääntöön merkittyihin yhteismäärärahoihin, joita nyt toimeenpantu palkanjärjestely vaati, sekä niinikään ottamaan harkittavaksi kysymyksen määrärahan tarpeesta niiden palkansaajain palkkaukseen, jotka tähän asti on palkkasäännöissä erikseen lueteltu, mutta joita ei enää uusissa palkkasäännöissä luetella;

heinäkuun 1 päivästä lähtien kuluvan vuoden loppuun antaa kaupungin menosäännöstä tahi mainittuun menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta palkatuille kaupungin viranpitäjille kuukausittaista palkanlisäystä 150 markkaa, kun pohjapalkka on kuukaudessa 400 markkaa tai enemmän, 100 markkaa, kun mainittu palkka on vähintään 200 markkaa, mutta ei nouse 400 markkaan, sekä 75 markkaa, kun pohjapalkka on 200 markkaa vähempi, ollen tässä kuitenkin vaarinotettava, että viranpitäjä, jonka palkkaetuihin kuuluu vapaa asunto ja lämpö, saa lisäyksestä 75 % ja viranpitäjä, jolla vielä sen lisäksi on vapaa ruoka, asianomaisen lauta- tai johtokunnan harkinnan mukaan, enintään 50 %, sekä että niissä tapauksissa, joissa yhteismäärärahasta palkatulle viranpitäjälle palkanjärjestelyn voimaan astumista odotellessa jo on annettu palkanlisäystä, ensinmainitusta lisäyksestä maksetaan ainoastaan se osa, millä se ylittää tätä ennen myönnetyn lisäyksen;

osoittaa tarkoitukseen tarvittavan rahamäärän, yhteensä 978,000 markkaa, käyttövaroistaan; sekä

kehoittaa palkkalautakuntaa ennen vuoden loppua valtuustolle antamaan ehdotuksen niiksi muutetuiksi kalliinajanlisäysten laskuperusteiksi, joita nyt vahvistettu yleinen palkanjärjestely vaatinee.

Vahvistetut palkkasäännöt ovat toisissa paikoissa tätä kertomusta; myönnetyt henkilökohtaiset palkanlisäykset olivat seuraavat:

Toinen alipalomestari	Smk	1,600: —
Terveydellisten tutkimusten laboratoorin vahtimestari	„	300: —
Marian sairaalan toimitsija	„	1,000: —
Kulkutautisairaalan toimitsija	„	500: —
S:n ensimmäinen koneenkäyttäjä	„	1,300: —
Nickbyn mielisairaalan toimitsija	„	500: —
Valmistavan poikain ammattikoulun metallitöiden alityömestari	„	600: —
Suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja	„	1,000: —
Ruotsinkielisten „ „	„	1,000: —
Vesijohtolaitoksen toimitusjohtaja	„	1,000: —
S:n apulaisjohtaja	„	3,000: —
S:n kemisti	„	3,000: —
Kaasulaitoksen toimitusjohtaja	„	1,000: —
Kaupungininsinööri	„	1,600: —

Sittemmin antoi palkanjärjestelykomitea uuden esityksen kasvatuslautakunnan alaisten laitosten palkkasääntöjen uudesti järjestämisestä [1]), ollen siinä menosääntöihin aikaisemmin erikseen merkityt ruokarahat yhdistetty asianomaisten henkilöiden pohjapalkkaan; sen sijaan niiden toimihenkilöjen, jotka käyttivät laitosten ruokaa, tuli siitä maksaa korvaus. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) komitean ehdotuksen.

Korotettuja kalliinajanlisäyksiä kaupungin viranpitäjille.

Palkanjärjestelykomitean ilmoitettua, että sen palkanjärjestelyehdotus tuskin saattoi tulla loppuun käsitellyksi ennen syksyä, päätti [3]) kaupunginvaltuusto komitean ehdotuksesta kehoittaa kalliinajanlisäysvaliokuntaa mahdollisimman pian ehdottamaan sopivaa kalliinajanlisäysten korotusta kaupungin viranpitäjille huhtikuun 1 päivästä lukien ja kunnes uusi palkkasääntö tuli voimaan.

Valiokunnan mietintö [4]) oli päivätty kesäkuun 6:ntena. Siinä ehdotetut korotetut kalliinajanlisäykset, joiden määrät käyvät selville alempana olevasta taulusta, asettivat elatusryhmän D entistään vähemmän edulliseen asemaan, koska useimpain tähän ryhmään kuuluvain viranpitäjäin oli pakko nauttia ateriansa muualla kuin kotonaan.

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 33. — [2]) Kvston pöytäk. 29. 10. 29 §; ks. tätä kert. edempänä. — [3]) Kvston pöytäk. 4. 6. 36 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 9.

Kuukausipalkka, Smk: —.		A. Elättää paitsi itseään vähintään 6 henkeä.	B. Elättää paitsi itseään 4—5 henkeä.	C. Elättää paitsi itseään 2—3 henkeä.	D. Elättää paitsi itseään enintään 1 hengen.
I.	Enint. 50	*) 325 —	*) 285 —	*) 240 —	*) 200 —
II.	51—100	*) 350 —	*) 315 —	*) 265 —	*) 225 —
III.	101—150	375 —	340 —	290 —	245 —
IV.	151—200	400 —	365 —	315 —	265 —
V.	201—250	425 —	385 —	335 —	285 —
VI.	251—300	450 —	405 —	355 —	305 —
VII.	301—350	475 —	425 —	375 —	325 —
VIII.	351—400	450 —	400 —	350 —	300 —
IX.	401—450	425 —	375 —	325 —	275 —
X.	451—500	400 —	350 —	300 —	250 —
XI.	501—550	375 —	325 —	275 —	225 —
XII.	551—600	350 —	300 —	250 —	200 —
XIII.	601—650	325 —	275 —	225 —	200 —
XIV.	Yli 650	300 —	275 —	225 —	200 —

*) Kuitenkin niin, ettei kukaan saa kalliinajanlisäystä enempää kuin 400 % palkkaetujensa määrästä.

Valiokunnan kaupunginvaltuustolle myöhemmin antaman selvityksen mukaan koituisi näistä korotetuista kalliinajanlisäyksistä lisämenoja 110,960 markkaa kuukaudessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) valiokunnan ehdotuksen äänestettyään; vähemmistö oli sitä mieltä, että pienempi kuukausimääräraha riittäisi, siinä tapauksessa että kalliinajanlisäyksiä annettaisiin jossain määrin alennetun asteikon mukaan. Valtuusto siis päätti:

kalliinajanlisäyksiä kaupungin viranpitäjille huhtikuun 1 päivästä toistaiseksi maksettavaksi valiokunnan ehdottamat määrät näiden lisäysten laskemisessa aikaisemmin noudatettujen perusteiden mukaan; sekä

tästä johtuvain kustannusten suoritukseen käyttövaroistaan osoittaa 110,960 markkaa kuukaudessa, huhtikuun 1 päivästä lukien, niin kauan kuin kalliinajanjärjestelyn muutetut perusteet olivat voimassa, enintään kuitenkin vuoden loppuun asti.

Kaupungin viranpitäjäin kalliinajanlisäysten uudesti järjestely.

Joulukuun 21:ntenä päivätyssä mietinnössä [2]) palkkalautakunta antoi ehdotuksen kaupungin viranpitäjäin kalliinajanlisäysten maksamisessa noudatettaviksi uusiksi perusteiksi. Lautakunta huomautti, että useimmat viranpitäjät tosin hiljattain päätetyn palkanjärjestelyn [3]) johdosta olivat saaneet korotettuja palkkoja, mutta että samaan aikaan tarvikkeiden hinnannousua oli jatkunut, min-

[1]) Kvston pöytäk. 11. 6. 20 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 53. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 57 ja seur.

kätähden ei ollut mahdollista vähentää kalliinajanlisäyksiä. Päin vastoin katsoi lautakunta välttämättömäksi ehdottaa kalliinajanlisäyksiä korotettaviksi, varsinkin kun näitä kalliinajanlisäysten viime järjestelyssä ei korotettu eräissä palkkaluokissa. Mitä kalliinajanlisäysten laskemistapaan tuli, aiheutti aikaisemmin noudatettu menettely jakaa viranpitäjät ryhmiin elatusvelvollisuutensa laajuuden ja pohjapalkan määrän mukaan valiokunnan mielestä eräitä epätasaisuuksia. Lautakunta oli sitä mieltä, että kalliinajanlisäysten vastedes tuli käsittää osin vakinainen määrä, saman suuruinen kaikille elatusryhmille ja palkkaluokille, osin palkan mukaan vaihteleva apumaksu, mihin lisäksi olisi annettava perheenelatusapua. Lautakunta sentähden ehdotti kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi seuraavat:

Helsingin kaupungin viranpitäjille maksettavia kalliinajanlisäyksiä koskevat määräykset.

1) Kaupungin menosääntöön merkityn, päätoimena olevan viran pitäjällä on oikeus 1919 vuoden alusta toistaiseksi saada kalliinajanlisäystä, jota maksetaan osin vakinainen määrä, osin prosentittainen lisäys, osin myös perheenelatusapumaksuna sillä tavoin kuin alempana sanotaan:

a) Vakinainen määrä, saman suuruinen kaikille, on 200 markkaa kuukaudessa, kuitenkin niin että, jos palkkaan sisältyy luontoisetujakin, palkkalautakunnan asia on määrätä, minkä verran vakinaisesta määrästä on niiden osalta vähennettävä.

b) Prosentittainen lisäys luetaan 25 prosentiksi virasta kaupungin menosääntöön numerolleen merkityn käteisen alkupalkan määrästä, kuitenkin sillä rajoituksella että tämä lisäys ei saa olla 125 markkaa suurempi kuukaudessa.

c) Perheenelatusapumaksua annetaan siinä tapauksessa, että viranpitäjällä, paitsi itseään, on elätettävänä useampia kuin yksi henki, ja luetaan kunkin lisäksi olevan hengen osalle 30 markkaa kuukaudessa. Elatusvelvollisuuden laajuuteen nähden sovelletaan yleisen lain säännöksiä, kuitenkin siten, että elatusvelvollisuus lapsiin nähden lakkaa vasta näiden täytettyä 18 vuotta ja että palkkalautakunnalla on oikeus hellittävissä tapauksissa harkinnan mukaan myöntää elatusapumaksua muunkin viranpitäjälle läheisen henkilön osalta.

2) Virka, jota on pidettävä sivutoimena, tuottaa oikeuden ainoastaan prosentittaiseen kalliinajanlisäykseen 1 kohdan b) momentissa mainitun laskuperusteen mukaan.

3) Yhteismäärärahoista palkatuille viranpitäjille määrää kalliinajanlisäyksen palkkalautakunta asianomaisen viranomaisen esityksestä, ollen lautakunnan siinä katsottava, että semmoiselle viranpitäjälle tuleva palkka ja kalliinajanlisäys yhteensä ovat kohtuullisessa suhteessa kaupungin menosääntöön merkityistä viroista maksettaviin palkkaetuihin.

Kustannuksia näiden perusteiden mukaan maksettavista kalliinajanlisäyksistä olisi 510,000 markkaa kuukaudessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) edellä esitetyt kalliinajanlisäysten maksamista koskevat määräykset noudatettaviksi tammikuun 1 päivästä 1919.

Palkkalautakunnan valtuuttaminen antamaan ylimääräisiä kalliinajanlisäyksiä kyvykkäille viranpitäjille.

Sittenkuin palkkalautakuntaan oli lähetetty useita hakemuksia henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä niiden palkkamääräin lisäksi, mitkä kaupunginvaltuusto vähää aikaisemmin oli kaupungin viranpitäjille vahvistanut [2]), mainitsi lautakunta ottaneensa harkittavaksi, mitä menettelyä tällaisiin vaatimuksiin nähden olisi noudatettava. Lautakunta oli tullut siihen käsitykseen että, kun yleinen palkanjärjestely oli toimeenpantu, ei pohjapalkkaa yleensä olisi muutettava, ellei toimen laatu ollut muuttunut, työmäärä lisääntynyt taikka ilmeistä palkan suhteettomuutta voitu näyttää. Kun kuitenkin nykyoloissa eräillä viranpitäjillä, varsinkin teknillisen kasvatuksen saaneilla, usein oli muualla tarjona parempia etuja kuin kaupungin palveluksessa, tulisi lautakunnan saada oikeus esiintyvissä tapauksissa tarkan harkinnan pohjalla myöntää ylimääräisiä henkilökohtaisia kalliinajanlisäyksiä. Lautakunta sentähden anoi valtuutta saada toistaiseksi, kun oli kaupungin palveluksessa pysytettävä tai avonaisiin paikkoihin saatava eteviä työvoimia, antaa ylimääräisiä kalliinajanlisäyksiä kaupunginvaltuuston kalliinajanlisäyksiä varten myöntämästä määrärahasta, kuitenkin niin, ettei tällä tavoin käytetty kokonaismäärä saisi ylittää 10,000 markkaa vuonna 1918 eikä 60,000 markkaa vuonna 1919.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) tähän esitykseen.

Kapinan aikaisten palkkain maksaminen kunnan viranpitäjille.

Kirjelmässä huhtikuun 24 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että laillisen järjestyksen palauduttua kapinan jälkeen toimenpiteisiin oli ryhdytty palkkain maksamiseksi niille kaupungin viranpitäjille, jotka olivat kieltäytyneet alistumasta kapinan aikana toimineiden laittomain viranomaisten määräyksiin eivätkä sentähden tämän hallinnon aikana olleet saaneet nauttia palkkaetujaan. Kamari esitti, että kaikille kaupungin palveluksessa oleville henkilöille, niin virka- kuin palvelusmiehillekin, jotka eivät olleet nostaneet palkkaansa kapinan aikana, maksettaisiin täysi palkka kalliianjanlisäyksineen mainitulta ajalta.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) esitykseen.

Palkan maksaminen sotapalvelukseen ruvenneille kunnan toimihenkilöille.

Kirjelmässä niinikään huhtikuun 24 päivältä rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston periaatteessa päätettäväksi, että Helsingin jääkäriprikaatiin liittyville kaupungin virka- ja palvelusmiehille on, kunnes kysymys Suomen sotaväestä on lopullisesti ratkaistu, kaupungin varoista kuukausittain annettava se määrä, millä asianomaisiin

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 11 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 57 ja seur. — [3]) Kvston pöytäk. 12. 11. 24 §. — [4]) S:n 25. 4. 12 §.

kunnallisiin virkoihin liittyvät palkkaedut ylittävät sotapalveluksessa valtion varoista maksettavan rahapalkan, sekä että puheena olevat virat toistaiseksi pidetään avoimina ja hoidetaan viransijaisilla käyttämällä kaupungin menosääntöön näiden virkain hoitamista varten merkittyjä varoja, kun taas sota-apuina suoritettavat varat maksetaan edeltäpäin kaupunginkassasta ja merkitään eri tilille.

Valtuusto hyväksyi [1]) kamarin ehdotuksen, kuitenkin siten muutettuna, että kaupungin viranpitäjille annettu palkantakuu ei olisi voimassa ainoastaan siksi, kunnes kysymys Suomen sotaväestä on lopullisesti ratkaistu, vaan kuusi kuukautta eli sen ajan, minkä asianomaiset rekryytit olivat sitoutuneet palvelemaan maamme armeijassa, tai myös lyhyemmän ajan, jos sotaväki aikaisemmin laskettaisiin hajalle.

Sittemmin teki kamari uuden, toukokuun 8:ntena päivätyn esityksen, että edellä mainittu palkantakuu koskisi ylipäätään kaikkia kaupungin viranpitäjiä, jotka aseellisina kuuluivat toimivaan armeijaan tai asevelvollisina palvelivat esikunnissa ja sotilasviranomaisten alaisissa laitoksissa tai muussa toimessa armeijassa, kuitenkin ainoastaan sillä edellytyksellä, että sotilaallinen toimi asianomaisen sotilasviranomaisen antaman todistuksen mukaan esti sen ohessa hoitamasta kunnan virkaa. Kun edelleen saattoi epäselvyyttä syntyä kansakoulunopettajiin nähden, jotka olivat ruvenneet sotapalvelukseen kesäloman ajaksi tai siksi ajaksi, jona he olivat joutilaina koulun toiminnan keskeytymisen johdosta, ehdotti kamari kirjelmässä toukokuun 23 päivältä kaupunginvaltuuston päätettäväksi, ettei puheenalaista päätöstä ollut sovellettava kunnan opetuslaitosten opettajiin niiden varsinaisen kesäloman aikana, joten palkantakuu heihin nähden koskisi ainoastaan sitä aikaa, jona koulutyön tuli jatkua.

Kaupunginvaltuusto teki päätöksensä [2]) rahatoimikamarin ehdotusten mukaisesti.

Palkan maksaminen valtion palvelukseen kutsutuille kunnan toimihenkilöille.

Kirjelmässä heinäkuun 26 päivältä rahatoimikamari ilmoitti useita kaupungin virkamiehiä kutsutun valtiorikosoikeuksien jäseniksi tai muuhun tilapäiseen virantoimitukseen valtion palveluksessa. Kamari oli sitä mieltä, ettei näiden virkamiesten palkkaa olisi tämän johdosta vähennettävä, koska kaupungille ei ollut koitunut kustannuksia viransijaisten palkkaamisesta, ja ettei kaupunginhallinnolla toistaiseksi ollut aihetta puuttua asiaan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kamarin käsityksen.

Kunnallispormestari J. von Haartmanin oikeus lukea virkavuosia.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [4]) kunnallispormestari J. von Haartmanin ikäkorotuksiin ja muihin virkaetuihin nähden luke-

[1]) Kvston pöytäk. 25. 4. 13 §. — [2]) S:n 4. 6. 10 §. — [3]) S:n 20. 8. 72 §. — [4]) S:n 10. 12. 41 §.

maan hyväkseen sen 4 vuoden ja 4 1/2 kuukauden ajan, minkä hän määräyksen johdosta oli hoitanut kunnallispormestarin virkaa.

Määräraha avioliittoasiain notaarin palkkaamiseksi.

Maistraatin tammikuun 21 päivänä tekemän esityksen johdosta myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,200 markkaa notaarin palkkaamiseen, jonka tuli avustaa maistraatin puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa avioliittoasiain käsittelyssä avioliiton solmimisesta siviliviranomaisen luona annetun lain mukaan.

Maistraatin virkamiesten menettämäin virkasivutulojen korvaus.

Maistraatin oikeusneuvosmiehen E. Gottlebenin anottua, että hänelle osoitettaisiin maksettavaksi hänelle taattujen virkasivutulojen vähimmän määrän, 5,000 markan, ja vuonna 1917 todellisuudessa kertyneen määrän, 3,450 markan välinen ero, päätti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaa neuvosmies Gottlebenille maksettavaksi 1,550 markkaa.

Kirjelmässä heinäkuun 6 päivältä maistraatti esitti kapinan aikana menetettyjen virkasivutulojen korvauksena maistraatin notaareille myönnettäväksi 300 markkaa kuukaudessa helmikuun 1 ja toukokuun 1 päivän väliseltä ajalta. Tähän esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto osoitti [3]) käyttövaroistaan kaikkiaan 1,800 markkaa tähän tarkoitukseen.

Niinikään myöntyi [4]) kaupunginvaltuusto maistraatin kirjelmässä elokuun 3 päivältä tehtyyn esitykseen samanlaisen korvauksen myöntämisestä toiselle julkiselle notaarille sekä toisen kaupunginvoudin avuksi määrätyille, kaikkiaan 22 ulosottoapulaiselle, samalta ajalta, ja osoitti valtuusto tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan toiselle julkiselle notaarille 3,000 markkaa sekä kullekin ulosottoapulaiselle 300 markkaa eli kaikkiaan 9,600 markkaa.

Edelleen myönsi [5]) kaupunginvaltuusto maistraatin syyskuun 7 päivänä tekemän esityksen mukaisesti samanlaista korvausta maistraatin reistraattorille kaikkiaan 625 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Viransijaisuusmäärärahoja maistraatille.

Maistraatin huhtikuun 22 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti [6]) maistraatin virkaatoimittavan nuoremman oikeusneuvosmiehen aktuaari A. Kyrklundin helmikuun 1 päivästä lukien siihen asti, kuin nuoremman oikeusneuvosmiehen virka oli vakinaisesti täytetty, kantamaan kaikki mainittuun virkaan liittyvät palkkaedut ynnä katselmustoimituksista johtuvien virkasivutulojen menetyksestä menosääntöön merkityn korvauksen sekä osoitti sentähden käyttövaroistaan aktuaari Kyrklundille 333: 33 markkaa kuukaudessa eli sen määrän, mikä viimeksi mainitusta päivästä lukien vuoden loppuun oli vakanssisäästönä menevä sivilivirkakunnan leski- ja orpokassaan.

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 23 §. — [2]) S:n 21. 5. 6 §. — [3]) S:n 20. 8. 50 §. — [4]) S:n 10. 9. 6 §. — [5]) S:n 15. 10. 2 §. — [6]) S:n 21. 5. 36 §.

Viransijaisen palkkaamiseksi maistraatin avustavalle reistraattorille T. Bymanille, joka toimintansa johdosta suojeluskunnassa oli estynyt virkaansa hoitamasta, myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 75 markan kuukausimäärärahan enintään kuudelta kuukaudelta.

Evätty anomus maistraatin notaarien kalliinajanlisäysten korottamisesta.

Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) maistraatin heinäkuun 6 päivänä tekemän esityksen, että maistraatin notaareille tulevia kalliinajanlisäyksiä laskettaessa heidän virkasivutulonsakin otettaisiin lukuun.

Uusi palkkasääntö maistraatille.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [3]) seuraavan:

Maistraatin palkkasäännön.

1 kunnallispormestari, palkkaa	10,000: —		
palkkiota	6,000: —		
edustusrahoja	2,000: —	Smk	18,000: —
1 oikeusneuvosmies, paitsi taattuja 5,000 markan bruttovirkasivutuloja, palkkaa		„	7,000: —
2 kunnallisneuvosmiestä, palkkaa kumpikin	5,000: —		
palkkiota s:n	3,000: —	„	16,000: —
2 notaaria, kumpikin 2,400: — (oikeus pöytäk. lunastukseen)		„	4,800: —
1 maistraatinsihteeri ja ensimmäinen julkinen notaari (oikeus virkasivutuloihin)		„	3,000: —
1 toinen julkinen notaari (oikeus virkasivutuloihin)		„	1,000: —
1 reistraattori		„	4,500: —
1 reistraattorinapulainen		„	3,500: —
1 kanslisti		„	3,000: —
7 maistraatin kaupunginpalvelijaa, kukin 3,600: —		„	25,200: —
1 vahtimestari		„	2,800: —
1 rankkuri, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita		„	2,000: —
		Yhteensä Smk	90,800: —

Uusi palkkasääntö oli maistraatin toimesta alistettava senaatin vahvistettavaksi.

Lisäyksiä maistraatin tarverahain määrärahaan.

Rahatoimikamarin tammikuun 17 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti [4]) rahatoimikonttorin 1,813: 10 markalla ylittämään maistraatin 1917 vuoden tarverahain määrärahan. Vuodeksi 1918 myönsi [5]) valtuusto käyttövaroistaan 6,000 markan lisäyksen mainittuun määrärahaan.

Määrärahoja kaupunginvaltuutettujen, tilintarkastajain ja taksoituslautakunnan vaaleja varten.

Maaliskuun 20 päivänä toimitettavista kaupunginvaltuutettujen ja tilintarkastajain vaaleista johtuviin kustannuksiin osoitti [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 30,000 markkaa sekä toimitettavan taksoituslautakunnan vaalin kustannuksiin 12,000 markkaa.

[1]) Kvston pöytäk. 21. 5. 31 §. — [2]) S:n 20. 8. 56 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §. — [4]) S:n 7. 5. 14 §. — [5]) S:n 17. 12. 1 §. — [6]) S:n 24. 1. 55 §.

Rahatoimikamarin valtuutettua rahatoimikonttorin 1,088: 50 markalla ylittämään kunnallisasetuskokoelman julkaisemista varten vuodeksi 1917 merkityn määrärahan kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän kamarin toimenpiteen. Kunnallisasetuskokoelman määrärahan ylitys.

Yhteisen raastuvanoikeuden esitykseen että raastuvanoikeuden vakinaisten toisen, kolmannen ja neljännen osaston puheenjohtajain palkkiot tammikuun 1 päivästä 1919 korotettaisiin 1,000:sta 2,000 markkaan vuodessa kaupunginvaltuusto myöntyi [2]). Raastuvanoikeuden puheenjohtajapalkkioita korotettu.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksen raastuvanoikeuden vakinaisten jäsenten sekä virka- ja palvelusmiesten virkaloman aikaisten viransijaisten palkkausmäärärahain korottamisesta siten, että oikeuspormestarin ja kolmen osastonpuheenjohtajan viransijaiset saisivat kukin 700 markkaa, kuuden jäsenen, yhden riita-asiain notaarin ja kuuden rikosasiain notaarin viransijaiset kukin 500 markkaa sekä kahdeksan kaupunginpalvelijan viransijaiset kukin 150 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti [2]) jättää uuden esityksen varaan, jossa oli otettava huomioon kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtosäännön määräykset. Kysymys raastuvanoikeuden virkalomamäärärahain korottamisesta.

Kun kaupunginvaltuuston hyväksymää raastuvanoikeuden uudestijärjestämisehdotusta ei katsottu voitavan toteuttaa vuonna 1919, teki yhteinen raastuvanoikeus kirjelmässä lokakuun 14 päivältä esityksen että ensimmäisen osaston väliaikaista toista jaostoa sekä väliaikaista viidettä osastoa mainittuna vuonna edelleen pidettäisiin voimassa ja näiden lisäksi perustettaisiin väliaikainen kuudes osasto. Kun senaatti myöntyi tämän suuntaiseen esitykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että kaupunginvaltuusto oli osoittanut varat näiden osastojen voimassapitoon, esitti yhteinen raastuvanoikeus, että valtuusto myöntäisi määrärahat näitä varten. Määrärahoja raastuvanoikeuden väliaikaisia osastoja varten.

Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [3]) ensimmäisen osaston väliaikaisen toisen jaoston sekä viidennen ja kuudennen väliaikaisen osaston voimassapitoon vuonna 1919 myöntää 20,160, 43,920 ja 48,700 markkaa, joihin määriin ei kuitenkaan ollut luettu vakinaisten viranpitäjäin virkaloman aikaisten viransijaisten palkkioita, joita varten tarvittavain määrärahain myöntämisestä oli tehtävä uusi esitys.

Yhteisen raastuvanoikeuden joulukuun 31 päivänä 1917 tekemän esityksen mukaisesti myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,450 markkaa viransijaisen palkkaamiseksi yhteen raastuvanoikeuden avonaiseen nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaan siksi ajaksi, jolta virkaan liittyvä palkka meni sivilivirkakunnan Määrärahoja raastuvanoikeuden viransijaisia varten.

[1]) Kvston pöytäk. 21. 5. 8 §. — [2]) S:n 26. 11. 32 §. — [3]) S:n 26. 11. 33 §. — [4]) S:n 7. 5. 6 §.

leski- ja orpokassaan. Kirjelmässä elokuun 5 päivältä yhteinen raastuvanoikeus sittemmin ilmoitti, ettei mainittua virkaa silloisten olojen johdosta ollut ehditty täyttää ja että sitä luultavasti täytyi hoidattaa viransijaisella vuoden loppuun, minkätähden tarvittiin lisäksi 1,750 markkaa. Valtuusto myönsi [1]) anotun määrärahan käyttövaroistaan.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä kaupunginvaltuusto palkkalautakunnan ehdotuksen mukaisesti päätti [2]) eräiden viransijaisina toimivain raastuvanoikeuden oikeusneuvosmiesten palkkiot marraskuun 1 päivästä lähtien korotettaviksi ja myönsi tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan kaikkiaan 1,733: 32 markkaa, minkä ohessa valtuusto salli maasta poistuneen nuoremman oikeusneuvosmiehen J. V. af Frosteruksen viransijaiselle maksettavaksi 4,000 markan vuosipalkkion mainittuun virkaan liittyvästä, mutta kaupunginkassaan säästyneestä palkasta. Vuoden 1919 menosääntöön oli merkittävä 2,250 markkaa yhden avonaisen nuoremman oikeusneuvosmiesviran viransijaisuuspalkkioksi.

Kirjelmässä lokakuun 28 päivältä yhteinen raastuvanoikeus ilmoitti, että vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle W. F. Heimbürgerille, joka sairauden tähden nautti virkavapautta eikä ollut velvollinen palkastaan viransijaiselle luovuttamaan enempää kuin kolmanneksen, oli osoittautunut mahdottomaksi hankkia viransijaista, ellei voitu luvata lisäkorvausta 350 markkaa kuukaudessa.

Kaupunginvaltuusto myönsi [3]) anotun määrän kuudelta kuukaudelta, marraskuun 1 päivästä lukien, sekä osoitti käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 700 markkaa vuodeksi 1918.

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan 1,000 markan lisäyksen Helsingin jääkäriprikaatin palvelukseen ruvenneen ylimääräisen oikeusneuvosmiehen T. Nilssonin viransijaisen palkkaamiseksi kuuden kuukauden aikana, toukokuun 1 päivästä lukien.

Samaten osoitti [5]) valtuusto käyttövaroistaan 450 markkaa viransijaisen palkkaamiseksi kuukauden ajaksi kaupunginpalvelija A. E. Sandströmille, joka oli sairauden tähden nauttinut virkavapautta mainitun ajan.

Korvaus raastuvanoikeudessa menetetyistä virkasivutuloista.

Kapinan aikana menetettyjen virkasivutulojen korvaukseksi myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan raastuvanoikeuden pöytäkirjaa pitäville jäsenille, riita-asiain ja ylimääräisille notaareille sekä kaikille yhdelletoista raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijalle yhteensä 10,350 markkaa.

Uusi palkkasääntö raastuvanoikeudelle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä hyväksyi [7]) kaupunginvaltuusto seuraavan uuden:

[1]) Kvston pöytäk. 10. 9. 32 §. — [2]) S:n 17. 12. 13 §. — [3]) S:n 17. 12. 14 §. — [4]) S:n 4. 6. 22 §. — [5]) S:n 17. 12. 12 §. — [6]) S:n 1. 7. 17 §. — [7]) S:n 8. 10. 3 §.

Raastuvanoikeuden palkkasäännön.

1 oikeuspormestari, palkkaa	10,000: —		
palkkiota	6,000: —	Smk	16,000: —
7 vanhempaa oikeusneuvosmiestä, palkkaa kukin	8,000: —		
palkkiota s:n	4,000: —	„	84,000: —
4 nuorempaa oikeusneuvosmiestä (oikeus pöytäkirjanlunastukseen), palkkaa kukin	6,000: —		
palkkiota s:n	1,000: —	„	28,000: —
Palkkio 3 osastonpuheenjohtajalle, kullekin 1,000: —		„	3,000: —
1 riita-asiain pöytäkirjan notaari (oikeus pöytäkirjanlunastukseen)		„	3,600: —
6 rikosasiain pöytäkirjan notaaria, kukin 6,000: —		„	36,000: —
Määräraha kielenkääntäjätehtäviä varten		„	—
8 kaupunginpalvelijaa, kukin 3,600: —		„	28,800: —
		Yhteensä Smk	199,400: —

Uusi palkkasääntö oli raastuvanoikeuden toimesta alistettava senaatin vahvistettavaksi.

Samassa tilaisuudessa kaupunginvaltuusto vahvisti [1]) seuraavan: Uusi palkkasääntö syyttäjille.

Virallisten syyttäjäin palkkasäännön.

3 kaupunginviskaalia (ynnä 800 markkaa taattuja bruttotuloja paloviinan, mallas- y. m. juovutusjuomain kauppaa koskevien asetusten rikkomisesta tuomituista sakoista), palkkaa, kukin	5,000: —		
palkkiota s:n	2,800: —	Smk	23,400: —
1 ylimääräinen kaupunginviskaali		„	5,500: —
		Yhteensä Smk	28,900: —

Kaupunginvaltuusto vahvisti [1]) edelleen seuraavan: Uusi palkkasääntö raatihuoneenarkistolle.

Raatihuoneenarkiston palkkasäännön.

1 aktuaari		Smk	6,000: —
1 arkistoapulainen		„	3,600: —
		Yhteensä Smk	9,600: —

[1]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §.

Uusi palkkasääntö ulosottolaitokselle.

Niinikään vahvisti [1]) kaupunginvaltuusto tässä seuraavan:

Ulosottolaitoksen palkkasäännön.

1 ensimmäinen kaupunginvouti, palkkaa	3,000: —			
palkkiota	1,200: —		Smk	4,200: —
1 toinen kaupunginvouti, palkkaa	4,800: —			
palkkiota	3,000: —		„	7,800: —
1 avustava toinen kaupunginvouti			„	3,000: —
1 rikostuomioiden toimeenpanija, palkkaa	4,000: —			
määräraha kanslia-apua ja puhtaaksikirjoitusta varten	2,400: —		„	6,400: —
Määräraha lainopillisen apulaisen palkkaamiseksi kaupunginvoudinkonttoriin maistraatin määräyksen mukaan			„	— —
12 ulosottoapulaista, kukin 4,000: —			„	48,000: —
21 s:n „ 2,800: —			„	58,800: —
2 s:n „ 3,000: —			„	6,000: —
		Yhteensä	Smk	134,200: —

Kaupunginvaltuutettujen palkkio.

Marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kaupunkien kunnallislain 13 §:n määräysten johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) valtuutetun palkkioksi vahvistaa 5 markkaa kultakin kokoukselta. Puheenjohtaja oli ilmoittanut, ettei hän puolestaan vaatinut korvausta toimensa hoitamisesta.

Kaupunginvaltuuston v.t. sihteerin palkka.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) v. t. sihteerilleen varatuomari J. Ugglalle helmi- ja maaliskuulta taattavaksi ensimmäisen sihteerin virkaan liittyvät palkkaedut sekä, huhtikuun 1 päivästä lukien, siltä ajalta, jona hän yksin hoiti kansliaa, paitsi ensimmäisen sihteerin virasta tulevaa palkkaa, myöskin toisen sihteerin virkaan liittyvän pohjapalkan, osin korvauksena lisätyöstä ja osin kansliatöiden hoidossa tarpeellisen apulaisen palkkaamiseksi. Korvauksen kaupunginvaltuuston valiokuntatöissä tarvittavasta tilapäisestä sihteeriavusta valtuuston puheenjohtaja osoittaisi maksettavaksi laskua vastaan.

Uusi palkkasääntö kaupunginvaltuuston kanslialle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [1]) seuraavan:

Kaupunginvaltuuston kanslian palkkasäännön.

1 ensimmäinen sihteeri	Smk	12,000: —
1 toinen sihteeri	„	10,000: —
1 notaari	„	8,000: —
1 kanslisti	„	3,600: —
1 apulaiskanslisti	„	2,600: —
1 vahtimestari	„	3,000: —
1 vahtimestariapulainen	„	1,800: —
Yhteensä	Smk	41,000: —

[1]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §. — [2]) S:n 24. 1. 50 §. — [3]) S:n 7. 5. 47 §.

Uusi palkkasääntö rahatoimikamarille.

Mietinnöissään [1]) oli palkanjärjestelykomitea rahatoimikamarin hankkeissa olevan uudestijärjestämisen johdosta ehdottanut korotettuja palkkoja ainoastaan kamarin kanslisteille ja vahtimestareille. Kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti [2]) vahvistaa seuraavan:

Rahatoimikamarin palkkasäännön.

1	puheenjohtaja	Smk	10,000: —
1	sihteeri	„	15,000: —
1	apulaissihteeri	„	10,000: —
1	s:n teknillinen	„	12,000: —
1	asiamies	„	7,500: —
1	notaari	„	7,500: —
1	pöytäkirjuri	„	5,400: —
1	kanslisti	„	3,200: —
1	s:n	„	2,600: —
1	vahtimestari	„	3,000: —
1	vahtimestariapulainen	„	2,200: —
1	s:n	„	1,800: —
		Yhteensä Smk	80,200: —

Rahatoimikamarin ensimmäisen sihteerin pohjapalkan korotus.

Sittenkuin rahatoimikamarin ensimmäisen sihteerin virka oli ollut avonaiseksi julistettuna olematta hakijaa ilmoittautunut, esitti rahatoimikamari kirjelmässä marraskuun 11 päivältä tähän virkaan liittyviä palkkaetuja korotettaviksi. Palkkalautakunnan marraskuun 22 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti [3]) kamarin sopimustietä koettamaan saada sopivan henkilön virkaan ja, jos suotuisa tulos saavutettaisiin, alistamaan sopimuksen valtuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi.

Lisämääräraha rahatoimikamarin virkamiesten palkkaamiseksi.

Rahatoimikamarin avonaisten virkain väliaikaisten hoitajain ja erinäisten virkamiesten viransijaisten palkkaamiseksi myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 8,450 markan lisämäärärahan.

Rahatoimikonttorin määrärahoja ylitetty.

Rahatoimikamarin tammikuun 21 päivänä tekemästä esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) kamarin toimenpiteen valtuuttaa rahatoimikonttorin ylittämään 1917 vuoden palkkausmäärärahan 15,500 markalla, tarverahain määrärahan 7,350 markalla, puhelinten ja osuuskirjain ostoa varten olevan määrärahan 300 markalla, puhelinmaksujen määrärahan 3,000 markalla sekä työntekijöille annettavaa vahingonkorvausta y. m. varten olevan määrärahan 900 markalla, eli mainitut määrärahat kaikkiaan 27,050 markalla.

Viransijaisuusmäärärahoja rahatoimikonttorille.

Viransijaisen palkkaamiseksi rahatoimikonttorin apulaiskassanhoitajalle myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 200 markkaa kuukaudessa syyskuun 15 päivästä lukien vuoden loppuun eli

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:ot 8 ja 24. — [2]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §. — [3]) S:n 10. 12. 17 §. — [4]) S:n 30. 12. 6 §; ks. 1917 vuod. kert. siv. 94 ja 243. — [5]) S:n 7. 5. 8 §. — [6]) S:n 24. 9. 14 §.

kaikkiaan 700 markkaa, koska viransijaista ei voitu saada yksistään pohjapalkan määrällä.

Kaupunginvaltuusto myönsi [1]) vanhemmalle kaupunginkirjurille O. Paldanille virkavapautta kivulloisuuden tähden kolmen kuukauden ajaksi tammikuun 1 päivästä lukien ja oikeutettuna siltä ajalta kantamaan täydet palkkaetunsa. Viransijaisen palkkaamiseksi osoitti valtuusto käyttövaroistaan 1,750 markkaa.

Uusi palkkasääntö rahatoimikonttorille.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [2]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Rahatoimikonttorin palkkasäännön.

1 kaupunginkamreeri, palkkaa	7,000: —		
palkkiota	5,000: —	Smk	12,000: —
1 kaupunginkassanhoitaja		„	10,000: —
1 apulaiskassanhoitaja		„	8,000: —
1 vanhempi kaupunginkirjuri		„	9,000: —
2 nuorempaa kaupunginkirjuria, kumpikin 7,000: —		„	14,000: —
4 konttorikirjuria, kukin 3,600: —		„	14,400: —
Määräraha toimitustehtäviin hoitoa varten		„	—: —
1 vahtimestari		„	3,200: —
1 s:n		„	3,000: —
1 vahtimestariapulainen		„	1,800: —
		Yhteensä Smk	75,400: —

Uusi palkkasääntö liikennekonttorille.

Uusi palkkasääntö oli, mikäli kaupunginkamreerin ja kaupunginkassanhoitajan palkkaetuja koski, alistettava senaatin vahvistettavaksi.

Samaten vahvisti [2]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Liikennekonttorin palkkasäännön.

1 kamreeri	Smk	10,000: —
2 vanhempaa kirjuria, kumpikin 6,000: —	„	12,000: —
2 nuorempaa s:n s:n 5,000: —	„	10,000: —
1 vanhempi kassanhoitaja	„	5,000: —
1 nuorempi s:n	„	4,000: —
1 kirjanpitäjä	„	5,000: —
2 vanhempaa konttorikirjuria, kumpikin 3,400: —	„	6,800: —
2 nuorempaa s:n s:n 3,000: —	„	6,000: —
Määräraha kamreerin apulaisen palkkaamiseksi	„	—: —
1 vaakamestari	„	4,500: —
2 apulaisvaakamestaria, kumpikin 3,600: —	„	7,200: —
9 vahtimestaria, kukin 2,800: —	„	25,200: —
Päällysmiehen palkkio	„	—: —
2 hissilaitoksen koneenkäyttäjää, kumpikin 2,200: —	„	4,400: —
1 koneenkäyttäjäapulainen	„	1,800: —
Määräraha lämpöjohdon hoitoa varten	„	—: —
	Yhteensä Smk	101,900: —

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 25 §. — [2]) S:n 8. 10. 3 §.

Liikennekonttorin määrärahain ylitys ja lisäys niihin.

Rahatoimikamarin toimenpiteen sallia ylittää liikennekonttorin kahden koneenkäyttäjän 1917 vuoden palkkausmäärärahan 95: 25 markalla sekä sen samanvuotisen tarverahain määrärahan 2,500 markalla kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]).

Vuoden varrella myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäystä liikennekonttorin lämpöjohdon koneenkäyttäjäin palkkausmäärärahaan 2,018: 30 markkaa, valaistusmäärärahaan 1,300 markkaa, kalustomäärärahaan 1,207: 75 markkaa sekä sähköllä käypäin tavarahissien käyttökustannuksiin 3,000 markkaa.

Kalliinajanlisäyksiä kaupungin työkunnan työntekijöille.

Kirjelmässä tammikuun 10 päivältä rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi korottaa niiden kaupungin työkunnan työntekijäin kalliinajanlisäyksiä, joilla oli pohjapalkkaa 100 markkaa kuukaudessa, 100 markalla kuukaudessa perheenisille, 50 markalla naimisissa oleville lapsettomille työntekijöille sekä 25 markalla naimattomille työntekijöille, tammikuun 1 päivästä lukien, joten näiden kunkin ryhmän kuukausipalkat nousisivat 400, 350 ja 325 markkaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän ehdotuksen.

Tuulaakimaksun laskemisen peruste.

Kirjelmässä kesäkuun 29 päivältä maistraatti ilmoitti [4]) senaatin määränneen, että tuulaakimaksua oli vuosilta 1917 ja 1918 kannettava 2 % tulliverotuksen alaisen tavaran tullimaksun määrästä.

Kun tuulaakimaksun laskemisen peruste oli vahvistettu voimassa olevaksi ainoastaan 1918 vuoden loppuun, mutta saattoi osoittautua tarpeelliseksi, siihen katsomatta että oli nostettu kysymys tämän verotuksen lakkauttamisesta, pysyttää se ainakin jokin väliaika, oli kaupunginvaltuustolta vaadittu lausuntoa asiasta ynnä ilmoitusta, mikä määrä tuulaakimaksua olisi suoritettava. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) lausua, että tuulaakimaksua olisi 1918 vuoden päätyttyä ehkä seuraavana väliaikana kannettava 4 % tullimaksun määrästä.

Satama- ja liikennemaksujen korotus.

Kirjelmässä kesäkuun 29 päivältä maistraatti ilmoitti [6]) senaatin kesäkuun 6 päivänä myöntyneen kaupunginvaltuuston anomukseen kaupungin oikeuttamisesta vuonna 1918 kantamaan satama- ja liikennemaksuja korotettuina 100 %:lla voimassa olevain taksain mukaisista määristä.

Vuorolaivan satamamaksujen huojennus.

Rahatoimikamarin marraskuun 4 päivänä tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi [7]) 40 % satamamaksujen alennusta saksalaiselle Prinzessin Heinrich nimiselle höyrylaivalle, joka ylläpiti säännöllistä liikennettä Helsingin ja Rääveliin välillä.

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 60 § ja 7. 5. 25 §. — [2]) S:n 17. 12. 5 § ja 30. 12. 6 §. — [3]) S:n 7. 5. 44 §. — [4]) S:n 20. 8. 4 §. — [5]) S:n 15. 10. 6 §. — [6]) S:n 1. 8. 5 §. — [7]) S:n 26. 11. 10 §.

Rantasiltain ja satama-alueiden varastopaikoista suoritettavain maksujen korotus.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto, muuttaen marraskuun 25 päivänä 1913 tekemäänsä päätöstä [1]), päätti [2]) korottaa kaupungin rantasilloilla ja satama-alueilla olevain varastopaikkain vuokramaksuja 100 %:illa marraskuun 1 päivästä lukien.

Satamakonttorin erään määrärahan ylitys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia ylittää satamakonttorin 1917 vuoden tarverahain määrärahan kaikkiaan 588: 55 markalla.

Lisämääräraho ja satamakonttorille.

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan satamakonttorille lisäystä tarverahain määrärahaan 2,700 markkaa, moottoriveneen hoitajan palkkausmäärärahaan 400 markkaa, moottoriveneen kustannusmäärärahaan 500 markkaa ja polttoainemäärärahaan 400 markkaa eli yhteensä 4,000 markkaa.

Uusi palkkasääntö satamakonttorille

Kaupunginvaltuusto vahvisti [5]) seuraavan:

Satamakonttorin palkkasäännön.

1	satamakapteeni, paitsi 4 % kannantasummasta	Smk	4,000: —
1	satamakapteenin apulainen	„	7,800: —
1	Sörnäsin satamamestari	„	3,600: —
1	satamakonttorin kirjuri, paitsi 1/2 % kannantasummasta	„	4,500: —
1	kassanhoitaja	„	3,600: —
1	vanhempi satamavahtimestari	„	3,600: —
1	nuorempi s:n	„	2,800: —
1	tarkastuskonstaapeli	„	2,800: —
11	satamakonstaapelia, kukin 2,400: —	„	26,400: —
1	Sörnäsin stamakonstaapeli	„	2,400: —
2	pakkaajaa ja runsijaa, kumpikin 1,500: —	„	3,000: —
1	parmaajainvanhin	„	1,500: —
	Yhteensä	Smk	66,000: —

Viransijaisuusmäärärahoja satamakapteenille ja satamakassanhoitajalle.

Satamakonttorin anottua rahatoimikamarilta ryhtymistä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että eräille konttorin viransijaisille ja toistaiseksi määrätyille toimihenkilöille taattaisiin kalliinajanlisäys, ehdotti rahatoimikamari kirjelmässä kesäkuun 6 päivältä, samalla ilmoittaen ottaneensa kaksi viransijaisina toimivaa satamakonstaapelia ja yhden viransijaisena toimivan satamavahtimestarin vakinaisiksi mainittuihin toimiin, että niin satamakapteenin kuin satamakassanhoitajankin virkoja toistaiseksi saisi hoidattaa viransijaisilla, mutta että mainittuja virkoja nykyään hoitaville viransijaisille taattaisiin henkilökohtaiset kalliinajanlisäykset toukokuun 1 päivästä lukien.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) ehdotuksen ja myönsi tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 3,200 markkaa vuoden loppuosaksi.

[1]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 170. — [2]) Kvston pöytäk. 29. 10. 4 §. — [3]) S:n 24. 1. 60 § ja 7. 5. 14 §. — [4]) S:n 10. 12. 16 §. — [5]) S:n 8. 10. 3 §. — [6]) S:n 1. 7. 3 §.

Satamakonttorin esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi [1]) palkanlisäystä 50 markkaa kuukaudessa heinäkuun 1 päivästä lukien satamakonstaapeleille A. Söderholmille ja A. Österille sekä osoitti tähän tarkoitukseen vuoden loppuosaksi 600 markkaa käyttövaroistaan. Palkanlisäystä satamakonstaapeleille.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) yleisessä palkanjärjestelyssä seuraavan: Uusi palkkasääntö tilastokonttorille.

Tilastokonttorin palkkasäännön.

1 johtaja	Smk	11,000: —
1 ensimmäinen aktuaari	„	8,500: —
1 toinen s:n	„	7,000: —
1 amanuenssi	„	5,400: —
Määräraha kunnalliskertomuksen I ja II osan toimittajalle	„	—: —
2 assistenttiä, kumpikin 3,600: —	„	7,200: —
5 laskuapulaista, kukin 2,800: —	„	14,000: —
1 vahtimestari	„	1,800: —
Yhteensä	Smk	54,900: —

Viransijaisen palkkaamiseksi elokuun 15 päivästä vuoden loppuun tilastokonttorin amanuenssille, sittemmin toiselle aktuaarille filosofiankandidaatti E. Varoselle, joka oli kutsuttu vakinaiseen sotapalvelukseen, osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,850 markkaa. Viransijaisuusmääräraha tilastokonttorille.

Rahatoimikamarin syyskuun 28 p:nä tekemän esityksen että tilastokonttorin johtajalle filosofianmaisteri H. Dalströmille ja saman konttorin aktuaarille filosofianmaisteri O. Bruunille kumpaisellekin myönnettäisiin 2,000 markan henkilökohtainen palkanlisäys kaupunginvaltuusto epäsi [4]), koska mainittujen toimihenkilöiden palkkoja jo oli palkanjärjestelyn johdosta korotettu, toiselle samalla ja toiselle suuremmalla määrällä. Evätty esitys henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä tilastokonttorin toimihenkilöille.

Erikoisen valtuuden [5]) nojalla oli valmisteluvaliokunta joulukuun 28 päivänä 1917 myöntänyt [6]) tilastokonttorille vuodelta 1917 lisämäärärahoja kaikkiaan 64,700 markkaa kaupunginvaltuuston samanvuotisista käyttövaroista. Lisämäärärahoja tilastokonttorille.

Rakennustarkastuskonttorissa palvelevain rakennusinsinööri A. E. Nikanderin ja rakennusvalvoja G. Taucherin anomuksen päästä osallisiksi samanlaisesta palkanjärjestelystä kuin kaupungin muutkin viranpitäjät samoin kuin näille annetusta ylimääräisestä palkanlisäyksestä kaupunginvaltuusto epäsi [7]), koska rakennustar- Rakennustarkastuskonttorin palkkain järjestely.

[1]) Kvston pöytäk. 10. 9. 38 §. — [2]) S:n 8. 10. 3 §. — [3]) S:n 29. 10. 8 §. — [4]) S:n 26. 11. 22 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [6]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [7]) S:n 17. 12. 29 §.

kastus hankkeissa olevan uudestijärjestämisen johdosta oli jätetty erilleen palkanjärjestelystä ja palkkalautakunta jo oli määrännyt maksettavaksi mainitut ylimääräiset palkanlisäykset konttorin viranpitäjille.

Lisämääräraha rakennustarkastuskonttorille.

Kaupunginvaltuusto myönsi [1]) käyttövaroistaan 600 markan lisäyksen rakennustarkastuskonttorin siivoamismäärärahaan.

Määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi revisionikonttoriin.

Ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi revisionikonttoriin osoitti [2]) kaupunginvaltuusto 1,400 markan määrärahan käyttövaroistaan.

Uusi palkkasääntö revisionikonttorille.

Yleisen palkanjärjestelyn yhteydessä vahvisti [3]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Revisionikonttorin palkkasäännön.

1 kaupunginreviisori	Smk	11,000: —
1 reviisori	„	8,000: —
1 ylimääräinen reviisori	„	7,000: —
1 reistraattori	„	4,000: —
1 vahtimestari	„	2,000: —
Yhteensä	Smk	32,000: —

Kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistusehdotusta käsitellessään kaupunginvaltuusto sittemmin vahvisti [4]) revisionikonttorille seuraavan uuden palkkasäännön noudatettavaksi tammikuun 1 päivästä 1919:

Revisionikonttorin palkkasääntö.

1 kaupunginreviisori	Smk	12,000: —
4 reviisoria, kukin 8,000: —	„	32,000: —
1 reistraattori	„	4,000: —
Apulaisten palkkaukseen	„	17,000: —
1 vahtimestari	„	2,000: —
Yhteensä	Smk	67,000: —

Uusi palkkasääntö verotusvalmistelukunnalle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [3]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Verotusvalmistelukunnan palkkasäännön.

1 puheenjohtaja	Smk	11,000: —
1 ensimmäinen sihteeri	„	8,500: —
1 toinen s:n	„	6,000: —
Yhteensä	Smk	25,500: —

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 11 §. — [2]) S:n 20. 8. 45 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §. — [4]) S:n 17. 12. 3 §.

Verotusvalmistelukunnan erään määrärahan ylitys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia ylittää verotusvalmistelukunnan 1917 vuoden jäsenten palkkausmäärärahan 20 markalla.

Määräraha apulaissihteerin palkkaamiseksi holhouslautakuntaan.

Kun kapinan aikainen toiminnan seisahdus oli lisännyt holhouslautakunnan työtä, myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 300 markkaa apulaissihteerin palkkaamiseksi lautakuntaan kahden kuukauden ajaksi.

Lisämääräraha holhouslautakunnalle.

Vahtimestarin palkkausta sekä puhtaaksikirjoitusta ja tarverahoja varten olevaan holhouslautakunnan määrärahaan myönsi [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 200 markan lisäyksen.

Holhouslautakunnan sihteerin palkkaa korotettu.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [4]) kaupunginvaltuusto holhouslautakunnan sihteerin palkan 3,600 markaksi.

Uusi palkkasääntö kunnan työnvälitystoimistolle.

Samassa tilaisuudessa vahvisti [4]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Kunnan työnvälitystoimiston palkkasäännön.

1	johtaja	Smk	8,000: —
1	miesapulainen	„	4,500: —
1	s:n	„	3,000: —
2	naisapulaista, kumpikin 3,000: —	„	6,000: —
2	s:n s:n 2,600: —	„	5,200: —
1	vahtimestari, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	„	2,400: —
	Yhteensä	Smk	29,100: —

Sittemmin määräsi [5]) kaupunginvaltuusto, että kunnan työnvälitystoimiston palveluksessa olevan toisen miesapulaisen vuosipalkka oli, sen johdosta että virka oli muuttunut toisen laatuiseksi, joulukuun 1 päivästä korotettava 3,600 markkaan, sekä osoitti kuluvalta vuodelta käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 175 markan lisämääräarahan.

Lisämääräraho ja kunnan työnvälitystoimistolle.

Ylimääräisen apulaisen palkkaamiseksi kunnan työnvälitystoimistoon myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,000 markan lisämääräarahan.

Sittenkuin vahtimestari U. Vinha oli määrätty oman virkansa ohessa hoitamaan kunnan työnvälitystoimiston avonaista miesapulaisen virkaa myönsi [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan hänen palkkaamisekseen 100 markan kuukausiapumaksun, heinäkuun 15 päivästä lukien, eli kaikkiaan 550 markkaa.

Sosialilautakunnan tarverahain määrärahan ylitys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [8]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia sosialilautakunnan ylittää 1917 vuoden tarverahainsa määrärahan 600 markalla.

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 60 §. — [2]) S:n 21. 5. 33 §. — [3]) S:n 10. 12. 25 §. — [4]) S:n 8. 10. 3 §. — [5]) S:n 26. 11. 35 §. — [6]) S:n 21. 5. 9 §. — [7]) S:n 20. 8. 46 §. — [8]) S:n 7. 5. 35 §.

Sosialilautakunnan vahtimestariapulaisen palkan korotus.

Sosialilautakunnan vahtimestariapulaisen kuukausipalkka korotettiin, toukokuun 1 päivästä lukien, 25:stä 75 markkaan, ja kaupunginvaltuusto myönsi [1]) tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 400 markkaa.

Uusi palkkasääntö sosialilautakunnalle.

Yleisen palkanjärjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan:

Sosialilautakunnan palkkasäännön.

1 sihteeri	Smk	9,000: —
1 työväenopetuslaitosten tarkastaja	„	4,000: —
1 s:n naistarkastaja	„	900: —
Määräraha vahtimestarintehtäviä varten	„	—: —
Yhteensä	Smk	13,900: —

Uusi palkkasääntö oikeusaputoimistolle.

Samassa tilaisuudessa kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan:

Oikeusaputoimiston palkkasäännön.

1 oikeusavustaja	Smk	8,400: —
1 oikeusavustajan apulainen	„	6,000: —
Yhteensä	Smk	14,400: —

Määrärahoja huoneenvuokralautakunnalle.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [3]) saamansa valtuuden [4]) nojalla myöntäneensä kaupunginvaltuuston 1917 vuoden käyttövaroista kunnan huoneenvuokralautakunnalle mainitulta vuodelta 2,000 markan lisämäärärahan. Vuodeksi 1918 myönsi [5]) kaupunginvaltuusto 500 markan lisäyksen mainitun lautakunnan tarverahain määrärahaan.

Huoneenvuokralautakunnan varoista kavalletun rahamäärän tileistä poistaminen.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [6]) huoneenvuokralautakunnan anomukseen saada tileistään poistaa 300 markkaa, jonka määrän kapinan aikana poistunut lautakunnan vahtimestari A. Hällfors oli kavaltanut.

Palkkalautakunnan palkkasääntö ja määrärahat.

Palkkalautakunnan marraskuun 18 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto vahvisti [7]) lautakunnalle seuraavan vuosirahasäännön noudatettavaksi 1919 vuoden alusta:

Palkkalautakunnan menosääntö.

Puheenjohtaja	Smk	3,000: —
4 jäsentä, kukin 30: — kokoukselta	„	4,000: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten	„	3,600: —
Tarverahat	„	1,000: —
Yhteensä	Smk	11,600: —

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 41 §. — [2]) S:n 8. 10. 3 §. — [3]) S:n 8. 1. 3 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [5]) Kvston pöytäk. 17. 12. 6 §. — [6]) S:n 20. 8. 80 §. — [7]) S:n 10. 12. 24 §.

Kalliinajanlisäysten maksamisesta johtuvain kustannusten suorittamiseksi asetettiin [1]) lautakunnan vuonna 1919 käytettäväksi 12,000 markkaa maksettavaksi kalliinajanlisäysmäärärahasta.

Lautakunnan 1918 vuoden menoihin osoitti [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,900 markkaa.

Lisämäärärahoja palolaitokselle.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [2]) saamansa valtuuden [3]) nojalla kaupunginvaltuuston 1917 vuoden käyttövaroista myöntäneensä palolaitokselle erinäisiin mainitun vuoden määrärahoihin kaikkiaan 75,500 markan lisäyksen.

Vuodeksi 1918 myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan useihin palolaitoksen määrärahoihin lisäystä yhteensä 123,112: 20 markkaa.

Määrärahoja palolaitoksen toimitettavaa sairaiden kuljetusta varten.

Kun sairaiden kuljetus yksityisajoneuvojen ja automobiilien puutteen johdosta kohtasi vaikeuksia, esitti rahatoimikamari kirjelmässä marraskuun 14 päivältä, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin palolaitoksen toimintakyvyn lisäämiseksi tässä kohden. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) lisämahdollisuuden hankkimiseksi sairaiden kuljetukseen palolaitokselle ostettavaksi kaksi hevosta yhteensä 10,000 markalla, joka rahamäärä merkittäisiin 1919 vuoden menosääntöön. Tämän lisäksi oli sairaankuljetusvaunun korjausta varten merkittävä 2,000 markkaa ja 3 lisämiehen palkkaamiseksi palokuntaan sekä rehuja, ruokaa, vaatetusta y. m. varten 27,020 markkaa eli yhteensä 39,020 markkaa.

Määrärahoja palomiehistön palkkaetujen epätasaisuuden poistamiseksi.

Eräiden palomiehistön palkkaeduissa vallitsevain epätasaisuuksien poistamiseksi kaupunginvaltuusto päätti [6]):

palolaitoksen kersanttien kuukausipalkat, jotka kaikki toimihenkilöt oli luettava yhteen palkkaluokkaan, korotettavaksi 200:sta ja 225 markasta 316 markkaan 66 penniin, koneenkäyttäjäin kuukausipalkat 225:sta 341 markkaan 66 penniin, ruiskumestarin 250:sta 375 markkaan sekä palomestarinapulaisen 250:sta 450 markkaan;

alipäällystön ja miehistön luontoisedut laskettaviksi samojen perusteiden mukaan kuin aikaisemminkin;

edellä mainitut korotukset luettaviksi tammikuun 1 päivästä 1918; sekä

näihin palkankorotuksiin osoittaa käyttövaroistaan 1,600 markkaa kuukaudessa, kuluvan vuoden alusta lukien, eli yhteensä 19,200 markkaa.

Uusi palkkasääntö palolaitokselle.

Yleisen palkanjärjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto vahvisti [7]) seuraavan:

---

[1]) Kvston pöytäk. 10. 12. 24 §. — [2]) S:n 8. 1. 3 §. — [3]) S:n 1917 vuod. kert. siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk. 15. 10. 11 § ja 10. 12. 10 §. — [5]) S:n 10. 12 12 §. — [6]) S:n 20. 8. 55 §. — [7]) S:n 8. 10. 3 §.

Palolaitoksen palkkasäännön.

1 palomestari, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		Smk	10,500: —
1 ensimmäinen alipalomestari, palkkaa	8,000: —		
vuokrarahoja	2,800: —	„	10,800: —
1 toinen s:n paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	5,400: —
1 palomestarinapulainen, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	5,400: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten		„	—: —
1 ruiskumestari, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	4,500: —
2 koneenkäyttäjää, paitsi s:n, kumpikin 4,100: —		„	8,200: —
9 kersanttia, paitsi s:n, kukin 3,800: —		„	34,200: —
50 korpraalia, kasarmissa, paitsi vapaata ruokaa ja vapaata vaatetusta ynnä vuokrarahoja naineille korpraaleille, kukin 1,200: —		„	60,000: —
28 korpraalia, kasarmissa, paitsi s:n, kukin 900: —		„	25,200: —
13 toisvuotista konstaapelia, kasarmissa, paitsi vapaata ruokaa ja vapaata vaatetusta, kukin 720: —		„	9,360: —
10 ensivuotista konstaapelia, kasarmissa, paitsi s:n, kukin 600: —		„	6,000: —
		Yhteensä Smk	179,560: —

Senaatin vahvistama poliisilaitoksen väliaikainen menosääntö.

Kirjelmässä heinäkuun 7 päivältä maistraatti ilmoitti senaatin huhtikuun 29 päivänä Uudenmaan läänin maaherran ehdotuksesta vahvistaneen Helsingin poliisilaitokselle väliaikaisen menosäännön olevaksi voimassa toukokuun 1 päivästä toistaiseksi, enintään kuitenkin seuraavan syyskuun loppuun. Väliaikainen menosääntö oli laadittu koko vuodelta ja päättyi 7,091,700 markkaan 1916 vuoden vakinaisen menosäännön 1,913,000 markan sijasta. Mainitun väliaikaisen menosäännön vahvistaessaan oli senaatti määrännyt, että kaupungin oli suoritettava kaksi seitsemännestä myöskin vakinaisen menosäännön lisäksi merkityistä menoista.

Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että poliisilaitokselle suoritettava kaupungin apumaksu nousisi, jos väliaikaista menosääntöä sovellettaisiin toukokuun 1 päivästä syyskuun 30 päivään, ainoastaan tältä ajalta 844,250 markkaan, poliisilaitoksen voimassapitokustannusten koko vuodelta ollessa merkittyinä kaupungin budjettiin miljoonaksi markaksi, joten siis väliaikainen menosääntö tuottaisi kaupungille tuntuvia lisäkustannuksia. Rahatoimikamari ja valmisteluvaliokunta olivat kuitenkin sitä mieltä, että ehdotetut toimenpiteet olivat olleet olojen vaatimia, mutta että hallituksen menettely tuottaa kaupungille sitä itseään kuulematta noin suuria menoja ei voinut jäädä huomauttamatta.

Valtuusto päätti [1]) senaatille lähetettävässä kirjelmässä huo-

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 62 §.

mauttaa kaupungin oikeudesta saada vastedes antaa lausunto tällaisista asioista, ennenkuin hallitus ne lopullisesti ratkaisi, sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi tehdä esityksen niistä lisämäärärahoista, joita nyt puheena olevain toimenpiteiden johdosta saattoi olla tarpeen.

Lausunto poliisimenosäännön edelleen korottamisesta.

Kirjelmässä heinäkuun 18 päivältä maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle poliisimestarin ja maaherran laatimat ehdotukset poliisilaitoksen uudeksi menosäännöksi.

Molemmissa ehdotuksissa huomautettiin, että alhaisen palkkatason johdosta oli erittäin vaikea saada avonaisiksi tulleita paikkoja täytetyiksi ja että toimenpiteisiin täytyi ryhtyä palkkain korottamiseksi olojen vaatimusten mukaisiksi. Tämän ohessa ehdotettiin poliisilaitoksen järjestysmuodossa toimeenpantaviksi eräitä uudistuksia. Poliisimestarin laatima ehdotus päättyi 8,760,800, maaherran laatima taas 8,195,900 markkaan. Viimeksi mainitun ehdotuksen mukaan nousisivat kaupungin suoritettavat kaksi seitsemännestä 2,341,685 markkaan.

Antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti sen seikan tärkeydestä, että kaupungille nyt oli suotu tilaisuus antaa lausunto asiasta. Kamarin mielestä ponnistukset kuitenkin olisi enemmän kohdistettava pienemmän, todella kelvollisen poliisikunnan kuin miesluvultaan suuremman, mutta vaikeammin kurissa pidettävän poliisivoiman aikaansaamiseen. Menosääntöön merkitty suuri ylimääräisten konstaapelien luku nähtävästi oli tarkoitettu ei vain tämän kaupungin turvaamiseksi, vaan koko maamme tarpeisiin käytettäväksi. Esillä olevasta ehdotuksesta ei myöskään käynyt selville, oliko lämmitys, valaistus, puhtaanapito, huoneistojen vuokrat, vedenkulutus y. m. s. edelleen kaupungin yksin kustannettava. Ylipäätään näytti kysymys kaipaavan perinpohjaisempaa valmistelua, ja kaupungin olisi vaadittava kumottavaksi huhtikuun 29 päivänä 1918 vahvistettua väliaikaista menosääntöä sekä vahvistettavaksi uusi vakinainen menosääntö, jossa tapauksessa asia olisi erikoiskomitean lähemmin selvitettävä. Kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto yhtyisi maaherran ehdotukseen poliisilaitoksen menosääntöehdotuksen supistamisesta niin, että suurimmaksi vuosipalkaksi määrättäisiin ylikonstaapeleille 7,200 ja konstaapeleille 6,800 markkaa, sekä viranomaisille esittäisi, että kysymys poliisilaitoksen menosääntöehdotuksen hyväksymisestä muilta kohdin saisi raueta ja uusi menosääntöehdotus sopivaan aikaan alistettaisiin kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä [1]) oli esillä valmistelu-

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 62 §.

valiokunnan yksissä neuvoin poliisimestarin ja lisäksi kutsuttujen asiantuntijain kanssa laatima ehdotus lausunnoksi, johon kaupunginvaltuusto yhtyi. Poliisivoiman pysyttämistä miesluvultaan verraten suurena pidettiin vallitsevissa levottomissa oloissa aivan välttämättömänä. Kriitillinen tilanne asetti sangen suuria vaatimuksia pääkaupungin poliisivoimalle. Palkkausolojen tarkastus kuitenkin osoitti, etteivät ne olleet tyydyttävästi järjestettyjä, minkätähden kelvollista poliisimiehistöä olikin joukottain eronnut. Näytti kuitenkin olevan hallituksen ja kunnan velvollisuus valmistaa poliisihenkilökunnalle niin turvallinen asema, että kelvollista ja luotettavaa väkeä saatiin poliisin palvelukseen ja siinä pysymään. Poliisimestarin ehdottamat palkkamäärät näyttivät hyvin harkituilta ja olevien olojen mukaan sovitetuilta. Sitä vastoin voi rahatoimikamarin ehdotus täydellisen palkanjärjestelyn toistaiseksi siirtämisestä saattaa vaaraan koko järjestön ja lamauttaa sen tehokkuuden. Eräiltä kohdin maaherran tekemää ehdotusta kuitenkin oli pidettävä parempana. Palkankorotusten aikaansaamia lisämenoja voitiin jossain määrin tasoittaa vähentämällä poliisivoiman mieslukua, jommoisen toimenpiteen poliisimestari oli ilmoittanut voivansa hyväksyä. Ehdotettujen supistusten johdosta syntyisi noin 700,000 markan suuruinen säästö. Kohtuussyistä olisi väliaikainen palkanjärjestely toimeenpantava elokuun alusta, mutta sitä ei olisi ulotettava vuoden loppua pitemmälle, koska poliisilaitokselle olisi mahdollisimman pian laadittava uusi vakinainen menosääntö.

Poliisilaitoksen uusi väliaikainen menosääntö vahvistettu.

Kirjelmässä syyskuun 14 päivältä maistraatti sittemmin ilmoitti [1]), että senaatti oli elokuun 29 päivänä, muuttaen ja täydentäen huhtikuun 29 päivänä 1918 tekemäänsä päätöstä Helsingin kaupungin poliisilaitoksen väliaikaista menosääntöä koskevassa asiassa, vahvistanut poliisilaitokselle uuden väliaikaisen menosäännön korotettuine kalliinajanlisäyksineen ja ylimääräisine määrärahoineen noudatettavaksi elokuun 1 päivästä vuoden loppuun. Tämä menosääntö päättyi 7,653,800 markkaan. Senaatin päätöksessä lausuttiin m. m., että Helsingin kaupungin tuli kahdella seitsemänneksellä ottaa osaa puheenalaisen väliaikaisen menosäännön mukaisten menojen suoritukseen sekä että poliisilaitoksen yhteyteen perustetun poliisikoulun palkkamenot oli syyskuun 1 päivästä lukien suoritettava yksinomaan valtion varoista.

Poliisilaitoksen vuosirahasäännön vahvistamiseen liitetty varaus.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön kaupunginvaltuusto päätti [2]) poliisilaitoksen voimassa pitoon kaupungin varoista suoritettavan apumaksun merkitä rahatoimikamarin ehdottamin määrin, joka perustui poliisimestarin laatimaan budjettiehdotukseen, mutta

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 7 §. — [2]) S:n 30. 12. 13 §.

varata itselleen oikeuden lähemmältä tutkia mainittua ehdotusta, koska valtuusto ei ollut ehtinyt sitä tarkastaa.

Määräraha kapinan aikaisen poliisimiehistön palkkaukseen.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 päätettyä [1]) osoittaa enintään 300,000 markkaa kuukaudessa poliisimiehistön harjoittamiseen ja järjestämiseen rahatoimikamari ilmoitti uuden poliisimiehistön koko kapinan ajan oleskelleen kaupungissa ja sittemmin ruvenneen kaupungin vakinaisen poliisikunnan jäseniksi. Tämän miehistön elatuksesta tuona aikana johtuneisiin kustannuksiin tarvittavat varat oli antanut tarkoitusta varten asetettu raha-asiain komitea, jolle kaupunki sentähden oli velkaa, ja oli poliisimestari anonut hänelle tilityksen ehdolla osoitettavaksi 345,000 markkaa tämän velan maksamiseksi.

Valtuusto myöntyi [2]) tähän anomukseen ja päätti että, sittenkuin lopputili poliisin kasvatukseen käytetyistä kaupungin varoista oli annettu, valtion kanssa ryhdyttäisiin keskusteluihin mainittujen varojen takaisin saamisesta.

Palkkaa poliisivirkailijoille kapinan ajalta.

Kirjelmässä kesäkuun 7 päivältä maistraatti ilmoitti senaatin toukokuun 24 päivänä antaneen eräille kaupungin poliisilaitoksen ylikonstaapeleille ja konstaapeleille, joiden oli kapinan johdosta täytynyt erota, mutta jotka sittemmin olivat palanneet palvelukseen, kaikkiaan 177,750 markkaa palkkaa kapinan ajalta, sillä ehdolla että Helsingin kaupunki siitä suoritti kaksi seitsemännestä eli 50,785: 71 markkaa. Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että päätös tosin oli niiden periaatteiden mukainen, jotka kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt virkamiestensä kapinan aikaiseen palkkaukseen nähden, mutta kun se oli syntynyt kaupunkia kuulematta, ehdotti kamari, että kaupunginvaltuusto tämän johdosta esittäisi senaatille vakavan vastalauseen.

Lisämääräraho- ja poliisilaitokselle.

Kirjelmässä heinäkuun 27 päivältä maistraatti ilmoitti senaatin vuoden varrella myöntäneen poliisilaitoksen siivoojatarten palkkaukseen ja muihin samantapaisiin menoihin 25,000 markan lisämäärärahan sekä moottoriveneiden kunnossapitoon y. m. 20,000 markan lisämäärärahan, sen ohessa velvoittaen kaupungin näistä kustannuksista suorittamaan kaksi seitsemännestä.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) tätä ja edellistä asiaa käsitellessään senaatille lähetettävässä kirjelmässä huomauttaa kaupungin oikeudesta saada vastedes antaa lausunto tällaisista asioista, ennenkuin hallitus ne lopullisesti ratkaisi.

Poliisilaitokselle kuuluvan kaluston tileistä poisto.

Poliisilaitoksen anomukseen saada tileistä poistaa mainitulle laitokselle kuuluvaa, kapinan aikana hävinnyttä kalustoa kaikkiaan 74,961: 25 markan arvosta kaupunginvaltuusto myöntyi [4]), samalla

---

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 193. — [2]) Kvston pöytäk. 7. 5. 54 §. — [3]) S:n 20. 8. 62 §. — [4]) S:n 20. 8. 30 §.

kuitenkin päättäen, ettei kaupunki luopunut oikeudestaan asianomaisilta vaatia anastetun tavaran korvausta taikka ehdollisesti saada siitä korvaus valtiolta.

Määrärahoja poliisilaitokselle.

Eri kirjelmissä maistraatti saattoi kaupunginvaltuuston tiedoksi seuraavat päätökset määrärahain myöntämisestä poliisilaitokselle:

a) senaatin päätöksen elokuun 1 päivältä 4,900 markan myöntämisestä poliisilaitoksen kirjastolle, sanoma- ja aikakauslehtien tilaamiseksi miehistön lukusaliin sekä sen kalustamiseksi, edellyttäen kaupungin ottavan osaa tämän menon suoritukseen kahdella seitsemänneksellä;

b) senaatin päätöksen elokuun 15 päivältä 36,750 markan myöntämisestä pistoolien sekä näihin tarvittavain patruunain ostoon, edellä mainituin edellytyksin;

c) senaatin samana päivänä tekemän päätöksen 2,250 markan myöntämisestä kahden poliisikonstaapelin palkkaamiseksi helmikuun 1 päivästä huhtikuun 15 päivään, samanlaisin edellytyksin;

d) senaatin päätöksen syyskuun 5 päivältä 15,000 markan myöntämisestä pistoolien ostoon, niinikään samanlaisin edellytyksin;

e) senaatin samana päivänä tekemän päätöksen 3,500 markan myöntämisestä poliisilaitoksen antropometriselle toimistolle, samanlaisin edellytyksin; sekä

f) senaatin syyskuun 27 päivänä tekemän päätöksen enintään 34,000 markan suuruisen lisäyksen myöntämisestä pidätettyjen henkilöjen ruokintamäärärahaan, niinikään edellä mainituin edellytyksin.

Kun puheena olevat määrärahat koskivat vahvistetun menosäännön ulkopuolella olevia menoja eikä kaupungille ollut suotu tilaisuutta antaa niiden tarpeellisuudesta lausuntoa, ei kaupunginvaltuusto pitänyt [1]) kaupunkia velvollisena ottamaan osaa näiden menojen suoritukseen, mutta vallitseviin poikkeusoloihin katsoen valtuusto ei kuitenkaan tahtonut kieltäytyä täyttämästä päätöksissä esitettyjä vaatimuksia, varsinkin kun eräät näistä päätöksistä oli tehty, ennenkuin valtuusto oli päättänyt tehdä edellä kerrotun huomautuksensa kaupungin oikeudesta tulla kuulluksi, ennenkuin tällaiset määrärahakysymykset ratkaistiin.

Lausunto kalliinajanlisäysten myöntämisestä poliisilaitokselle.

Marraskuun 5 päivänä antamassaan välipäätöksessä oli maaherra vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa poliisimestarin tekemästä esityksestä että vuoden kahdelta viime kuukaudelta myönnettäisiin kalliinajanlisäyksiä eräille poliisilaitoksen virka- ja palvelusmiehille. Esityksessään poliisimestari huomautti, että elantokustannukset olivat kohonneet siinä määrin, ettei poliisimiehistö

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 3 §, 15. 10. 3 § ja 29. 10. 2 §.

voinut tulla toimeen silloisilla palkoillaan, minkätähden elokuusta lähtien olikin 220 konstaapelia eronnut, mutta ainoastaan 129 uutta konstaapelia oli voitu ottaa palvelukseen. Ehdotetut palkanlisäykset, jotka maksettaisiin menosääntöön merkityn palkan korotuksina, aiheuttaisivat lisämenoja 87,550 markkaa kuukaudessa.

Rahatoimikamari, jota oli kehoitettu antamaan lausunto tästä esityksestä, antoi asian valmisteltavaksi komitealle, johon kuuluivat ent. kuvernööri I. Gordie, asessori U. J. Castrén ja kamarin jäsen herra Söderholm, sekä yhtyi sitten kaikilta kohdin komitean antamaan lausuntoon. Siinä huomautettiin, että olevissa oloissa oli välttämätöntä parantaa poliisilaitoksen palveluksessa olevain alempiarvoisten toimihenkilöjen palkkaetuja. Komitea puolsi poliisimestarin ehdotusta, että poliisikonstaapelien palkat, jotka 1916 vuoden menosäännön mukaan olivat 2,400 ja 2,000 markkaa vuodessa ja kalliinajanlisäyksineen nousivat 600 markkaan kuukaudessa, korotettaisiin 700 markkaan kuukaudessa. Useissa muissakin kohdin komitea yhtyi poliisimestarin ehdottamiin palkanlisäyksiin, kun taas eräissä tapauksissa ehdotetuista määristä näytti sen mielestä käyvän tinkiminen. Komitean laatiman ehdotuksen mukaan nousisivat poliisilaitoksen lisämenot 84,550 markkaan kuukaudessa, ja oli puheenalaiset palkanlisäykset komitean mielestä maksettava ylimääräisinä kalliinajanlisäyksinä

Kaupunginvaltuusto yhtyi [1]) komitean ja rahatoimikamarin ehdotukseen nimenomaan lausuen, että kaupungin osuus lisämenoista oli suoritettava samaa suhdetta noudattaen kuin vakinaiseen menosääntöön nähden oli säädetty.

Varastetun omaisuuden korvaaminen poliisimiehistölle.

Kirjelmässä tammikuun 20 päivältä poliisimestari ilmoitti, että marraskuussa 1917 vallinneen suurlakon aikana oli hävinnyt kaupungille kuuluvaa, virkahuoneistoissa säilytettyä irtaimistoa 61,997: 35 ja miehistölle kuuluvaa yksityistä omaisuutta 27,015: 70 markan arvosta. Kaupunginvaltuusto osoitti [2]) käyttövaroistaan 27,015: 70 markkaa miehistön kärsimäin vahinkojen korvaamiseksi.

Lisäys poliisilaitoksen vuokramäärärahaan.

Kun Eerikinkadun talon n:o 10 omistaja, johon taloon kolmannen piirin poliisiasema oli sijoitettuna, oli korottanut aseman huoneiston vuosivuokran kesäkuun 1 päivästä 1918 lähtien 7,200 markkaan, osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 259: 56 markkaa lisäykseksi poliisilaitoksen 1918 vuoden vuokramäärärahaan.

Evätty anomus revolverin korvauksen saamisesta.

Rakennusmestari E. J. Varosen anomuksen saada 400 markan korvaus miliisille luovuttamastaan revolverista koteloineen ja patruunineen kaupunginvaltuusto epäsi [4]).

---

[1]) Kvston pöytäk. 17. 12. 2 §. — [2]) S:n 21. 5. 14 §. — [3]) S:n 24. 1. 36 §. — [4]) S:n 11. 6. 10 §.

Vakinaisessa sotapalveluksessa olevain tai kaatuneiden sotilashenkilöjen perheiden avustaminen.

Sosialilautakunnan huhtikuun 27 päivänä tekemän esityksen johdosta päätti [1]) kaupunginvaltuusto ryhtyä toimiin kaatuneiden tai vakinaisessa palveluksessa olevain sotilashenkilöjen perheiden avustamiseksi. Sitä varten asetettiin toimikunta, puheenjohtajana herra Suolahti sekä jäseninä filosofianmaisteri Y. Harvia ja neiti E. Somersalo, minkä ohessa rahatoimikamaria ja Helsingin jääkäriprikaatia kehoitettiin kumpaistakin valitsemaan siihen jäsen. Rahatoimikamari valitsi toimikuntaan lääketieteentohtori H. Lavoniuksen ja Helsingin jääkäriprikaatin esikunta vänrikki V. H. Walleniuksen; filosofianmaisteri Harvian toimeksi annettiin [2]) sittemmin herra Suolahden sijasta kutsua toimikunta koolle. Sen ohessa valtuusto toimikunnan mietintöä odotellessaan valtuutti [2]) rahatoimikamarin harkintansa mukaan osoittamaan maksettavaksi mainitun laatuisia apurahoja, kunnes asiasta muuta määrättäisiin.

Toimikunta antoi mietintönsä [3]) lokakuun 16 päivänä. Siinä toimikunta huomautti, että joulukuun 27 päivänä 1878 annetun asevelvollisuuslain 105 § velvoitti kunnat pitämään huolta vakinaiseen palvelukseen kutsuttujen henkilöjen vaimoista sekä alaikäisistä ja turvattomista lapsista ja että vapaussodan aikana Vaasassa oleskellut senaatti oli uudestaan saattanut voimaan tämän velvollisuuden huomauttamalla helmikuun 18 päivänä 1918 antamansa asevelvolliskutsuntajulistuksen 11 kohdassa kuntia velvollisuudestaan hoivata palvelukseen kutsuttujen vähävaraisten suojeluskuntalaisten perheitä sekä pitää huolta kaatuneiden suojeluskuntalaisten perheistä, elleivät nämä kyenneet omin neuvoin tulemaan toimeen. Sittemmin oli maaherrakin kehoittanut maistraattia hänelle lähettämään selvityksen henkilöistä, joiden tulisi saada avustusta, avustusten määristä sekä tästä johtuneiden kustannusten kokonaismäärästä.

Henkilöt, joihin nähden kunnilla edellä mainittujen lakien ja asetusten johdosta oli avustusvelvollisuus, jakautuivat neljään ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään voitiin lukea vähävaraisten suojeluskuntalaisten ja muiden sotilaiden perheet sinä aikana, minkä perheenelättäjät kapinan jatkuessa palvelivat hallituksen sotajoukoissa; menoista, joita kunnille oli koitunut näiden perheiden avustamisesta, oli ainakin osittain korvausta odotettavana valtion varoista. Toiseen ryhmään kuuluivat niiden vähävaraisten suojeluskuntalaisten perheet, joiden elättäjät olivat kaatuneet sodassa; nämä menot jäivät kuntain itsensä suoritettaviksi, mutta toiveita oli tämän elatusvelvollisuuden vastaisesta järjestämisestä. Kolmantena ryhmänä olivat sodassa haavoittuneet ja sen johdosta kokonaan tai osittain

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 14 §. — [2]) S:n 20. 8. 73 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 31.

työkykynsä menettäneet suojeluskuntalaiset sekä heidän omaisensa; tähän ryhmään nähden oli kuntain siveellinen velvollisuus toistaiseksi ottaa vastatakseen näiden henkilöjen avustamisesta. Neljänteen ryhmään vihdoin kuuluivat vakinaiseen sotapalvelukseen kutsuttujen asevelvollisten perheet; 1878 vuoden asevelvollisuuslain mukaan oli kuntain velvollisuus avustaa näitä. Sittenkuin suojeluskunnat ja muut kapinan kukistamiseksi järjestetyt joukot oli hajoitettu, oli toimikunnan mielestä tuskin enää odotettavana avustusvaatimuksia ensimmäiseen ryhmään kuuluvien henkilöjen taholta. Toiseen ja kolmanteen ryhmään kuuluvien avustukseen oikeutettujen lukumäärä oli sangen vähäinen, minkätähden nämä vaatimukset olisi ratkaistava kussakin eri tapauksessa, ollen kuitenkin niihin nähden päätettävä, että omaisten oikeus avustuksen saamiseen ulottui, paitsi vaimoon ja lapsiin, myöskin vanhempiin ja näiden vanhempiin. Sitä vastoin olisi vahvistettava vakinaiseen palvelukseen kutsuttujen asevelvollisten omaisten avustusperusteet. Tässä oli huomattava, ettei ollut olemassa määräystä, milloin avunanojan oli katsottava olevan avustuksen tarpeessa, eikä myöskään avustusmääristä. Laatimainsa laskelmain perusteella katsoi toimikunta avustukset olevan määrättävä seuraaviksi viikottaiseriksi:

Ansiokyvyttömälle lapsettomalle vaimolle, isälle, äidille tai muulle täysi-ikäiselle yksinäiselle avustukseen oikeutetulle	50	markkaa
Vaimolle, jolla on 1 lapsi	75	„
„ „ „ 2 lasta	100	„
„ „ „ 3 „	125	„
Lapselle, jonka asevelvollinen isä on leskimies tai eronnut, aviottomalle lapselle tai avustukseen oikeutetulle veljelle tai sisarelle, ellei samassa perheessä ole muita avustukseen oikeutettuja	40	„
2 lapselle, joiden asevelvollinen isä on leskimies tai eronnut, ja kahdelle avustukseen oikeutetulle sisarukselle, samoin kuin edellä	65	„
Aikuiselle omaiselle perheessä, jossa vaimo saa avustusta	35	„
2 aikuiselle samanlaisessa tapauksessa	70	„
Avustukseen oikeutetulle veljelle tai sisarelle, jos samassa perheessä on avustukseen oikeutettu aikuinen henkilö	25	„
2 avustukseen oikeutetulle sisarukselle samanlaisessa tapauksessa	50	„

Avustukset antaisi rahatoimikamari sotapalvelukseen kutsutun itsensä tai jonkun hänen avustuksen tarpeessa olevan omaisensa

anomuksesta; ja olisi sotilaspäällystöä kehoitettava miehistölle ilmoittamaan, että avustusta on saatavissa ja miten sitä on haettava.

Toimikunta ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaupunki senaatin helmikuun 18 päivänä 1918 antamassa julistuksessa säädetyn velvoituksen täyttämiseksi, kunnes avustuksen jako valtion tai julkisesti koottujen rahastojen varoista järjestetään, myöntää omista varoistaan rahatoimikamarin harkinnan mukaan avustusta vapaussodassa kaatuneiden, Helsingin kaupungissa hengille kirjoitettujen suojeluskuntalaisten ja hallituksen joukoissa palvelleiden sotilaiden omaisille sekä myöskin samoissa joukoissa palvelleille ja taisteluissa haavoittuneille ja siten tai rintamalla muutoin sairastumisen vuoksi työkykynsä osittain tai kokonaan menettäneille sekä näiden omaisille, mikäli nämä toteensaatavasti ovat tällaisen avustuksen tarpeessa ja samoin, mitä omaisiin tulee, toteensaatavasti ovat olleet kaatuneelta tai haavoittuneelta saamastaan elatuksesta pääsiallisesti riippuvaiset;

että kaupunki joulukuun 27 päivänä 1878 annetun asevelvollisuuslain 105 §:n ja senaatin helmikuun 18 päivänä 1918 antaman julistuksen 11 kohdan mukaisesti ryhtyy edellä esitettyjä perusteita noudattaen jakamaan avustusta sotapalvelukseen kutsuttujen vähävaraisten henkilöiden omaisille;

että avustusten myöntäminen ja jakaminen jätetään rahatoimikamarin tehtäväksi, joka on oikeutettu hankkimaan muitten kunnallisten viranomaisten välityksellä asiassa mahdollisesti tarpeelliseksi katsomaansa selvitystä;

että avustusten jakamisesta kuluvana vuotena aiheutuvat menot merkitään vapaussodan aiheuttamien menojen tilille; sekä

että ensi vuodesta alkaen merkitään kunnan yleiseen menosääntöön VI pääluokan kohdalle erikoinen määräraha tätä tarkoitusta varten, saaden rahatoimikamari tehtäväkseen ehdottaa tähän tarvittavan rahamäärän.

Asiaa esiteltäessä [1]) kaupunginvaltuusto hyväksyi toimikunnan ehdotukset.

Avustusta liikemies V. Heleniuksen perheelle.

Helsingin kaupungin komendanttihallituksen esityksestä myönsi [2]) kaupunginvaltuusto 300 markan tilapäisavustuksen liikemies V. Heleniuksen perheelle, joka elättäjänsä sotapalveluksen johdosta oli joutunut taloudelliseen ahdinkotilaan.

Avustusta kaatuneiden saksalaisten sotilaiden perheille.

Sen adressin yhteydessä, minkä kaupunginvaltuusto lähetti saksalaiselle ylipäällikölle kreivi R. von der Goltzille [3]), päätti [4]) valtuusto antaa 200,000 markkaa käytettäväksi Helsingin kaupun-

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 25 §. — [2]) S:n 4. 6. 15 §. — [3]) Ks. tätä kert. edempänä. — [4]) Kvston pöytäk. 19. 11. 3 §.

gin vapauttamiseksi toimeenpantujen sotaliikkeiden toteuttamisessa kaatuneiden saksalaisten sotilaiden perheiden avustamiseksi.

Saksalaisen sotaväen majoitus.

Kirjelmässä elokuun 6 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle senaatin sota-asiaintoimituskunnan kirjelmän elokuun 2 päivältä, jossa mainittu toimituskunta oli, viitaten tammikuun 19 päivänä 1876 annettuun majoitusohjesääntöön sekä niihin vaikeuksiin ja siihen viivytykseen, jota saksalaisen sotaväen, eritoten upseeriston, majoitus oli kohdannut, kehoittanut maistraattia ryhtymään tehokkaisiin toimiin majoituksen asetustenmukaiseksi toimeenpanemiseksi aikaa hukkaamatta, mihin nähden majoituslautakunnan työvoimia olisi lisättävä ja lautakunnan kanslian työaikaa pitennettävä. Edelleen lausuttiin, että majoitusrasitus oli, siihen nähden että täytyi katsoa sotatilan vallitsevan, kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin suoritettava.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) maistraatille ilmoittaa, että majoituslautakunnan työvoimia oli lisätty ja että kanslia pidettiin avoinna päivittäin klo 10—12 a. p. ja 2—4 i. p. sekä että kysymys majoitusrasituksen jakamisesta valtion ja kunnan kesken oli kaupunginhallinnossa harkittavana.

Kustannuksia huoneiston vuokraamisesta saksalaiselle kenttäintendenttivirastolle.

Kun muuta huoneistoa ei ollut saatavissa, myöntyi [2]) kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan anomukseen saada saksalaisen kenttäintendenttiviraston käytettäväksi vuokrata huoneiston Katariinankadun talosta n:o 3, josta huoneistosta sen haltija pyysi 5,000 markan korvausta sekä 8,000 markan vuosivuokraa; vuokrasopimus päättyisi kesäkuun 1 päivänä 1919.

Toimenpiteitä sotilashenkilöiden ravitsemiseksi.

Kun maamme armeijaan ja saksalaisiin sotajoukkoihin kuuluvain upseerien ruokinta olevissa oloissa kävi ylen kalliiksi, teki Suomen armeijan pääintendenttivirasto esityksen, että kaupungin puolelta ryhdyttäisiin käytännöllisiin toimenpiteisiin ruuan hankkimiseksi upseereille kohtuullisesta maksusta. Kaupunginvaltuusto asetti [3]) komitean, johon valittiin herrat Honkajuuri ja F. von Wright sekä pankinjohtaja A. R. Ehrnrooth, ryhtymään tarpeellisiin toimiin ravinnon hankkimiseksi upseereille kohtuullisesta maksusta, ollen tarvittavat lisäkustannukset kaupungin suoritettava, sekä pitämään valvontaa tässä kohden. Sittemmin komitea ilmoitti kaupungille koituneen kustannuksia kotimaisten ja saksalaisten upseerien ruokinnasta 42,749: 10 markkaa. Valtuusto hyväksyi [4]) rahatoimikamarin toimenpiteen osoittaa mainitun määrän maksettavaksi.

Määräraha saksalaiseen sotilassairaalaan toimitetun maidon kustantamiseksi.

Niinikään hyväksyi [4]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin toimenpiteen osoittaa edeltäpäin suoritettavaksi 5,980: 50 markkaa

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 7 §. — [2]) S:n 29. 10. 32 §. — [3]) S:n 25. 4. 2 §. — [4]) S:n 20. 8. 29 §.

saksalaiseen sotilassairaalaan toimitetun maidon kustantamiseksi. Kysymyksen tämän ja edellisessä kappaleessa mainitun menon korvauksen saamisesta valtion varoista ottaisi rahatoimikamari käsiteltäväksi majoitusrasituksen jakamista valtion ja kunnan kesken koskevaa kysymystä pohtiessaan.

Majoituksesta johtunut korjausmääräraha.

Pursimieskadun talossa n:o 10 sijaitsevassa vieraskodissa toimeenpantavia tarpeellisia korjauksia varten, jonka huoneiston kaupunki oli vuokrannut majoitustarkoituksiin, osoitti [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 20,500 markkaa.

Sotilasmajoituskustannusten suoritus.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä majoituslautakunta ilmoitti, että kaupungin vapautuksen jälkeen oli venäläisen sotaväen käyttämät huoneistot puhdistettu ja desinfioitu. Sittenkuin toukokuun 1 päivästä lähtien oli asetettu kotimainen kaupunginkomendantti, oli majoituslautakunta hänen kanssaan sopinut, että kaikki sekä saksalaiselle että kotimaiselle sotaväelle tarpeelliset huoneistot oli tilattava mainitulta toimihenkilöltä, jonka tuli asiasta ilmoittaa lautakunnalle niiden huoneistojen hankkimiseksi, jotka kaupunki oli velvollinen osoittamaan. Oli kuitenkin herännyt kysymys, kuka oli velvollinen kustantamaan Helsingin jääkäriprikaatin ja Helsingin vartiopataljoonan majoituksen. Lautakunta oli sitä mieltä että, vaikkakin mainitut joukko-osastot oli muodostettu vapaaehtoisista, oli ne kuitenkin majoitukseen nähden asetettava niiden asevelvollisista muodostettujen joukkojen vertaisiksi, joiden majoituskustannukset oli valtion suoritettava. Sama oli laita näiden joukkojen intendenttiviraston. Sitä vastoin ei kaupunki voine vaatia korvausta suojeluskuntain majoituksesta. Saksalaisten sotajoukkojen majoitus näytti olevan valtion kustannettava, mutta kaupungin olisi osoitettava tähän tarkoitukseen tarpeelliset huoneistot. Näistä kaupunki saisi valtiolta korvausta todellisten kustannustensa perusteella, joita siis ei olisi laskettava venäläiselle sotaväelle vahvistetun tariffin mukaan. Majoituslautakunta oli saksalaisen sotaväen majoitukseen osoittanut Sailors homen, koska Pursimieskadun talossa n:o 10 oleva vieraskoti oli luovutettu puolalaisille ja venäläisille pakolaisille. Satunnaisesti komennetuille saksalaisille upseereille oli Hospitsi Betaniasta vuokrattu 10 huonetta, ja saksalainen sotaväki korvaisi kustannukset upseerien todella käyttämistä huoneista. Hotelli seurahuoneen kanssa olleet saman suuntaiset keskustelut eivät toistaiseksi olleet johtaneet tulokseen.

Rahatoimikamari yhtyi pääasiassa majoituslautakunnan käsitykseen; saksalaisen sotaväen majoituskustannukset oli kamarin mielestä ensi sijassa kaupungin suoritettava, mutta kunnan ei olisi

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 47 §.

luovuttava sille lain mukaan tulevasta korvauksesta. Rahatoimikamari anoi valtuutta saada kaupungin puolesta aikanansa hakea valtiolta korvausta sekä kotimaisen että saksalaisen sotaväen majoituksesta sille koituneista kustannuksista.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]):

valtuuttaa rahatoimikamarin edeltäpäin määräämään maksettavaksi korvauksen niistä huoneistoista, joita osin oli saksalaiselle sotaväelle osoitettu, osin mainittu sotaväki oli viranomaisten määräämättä ottanut haltuunsa, kunnes kysymys majoituskustannusten korvaamisesta oli lopullisesti ratkaistu;

myöskin kotimaisen sotaväen majoituskustannuksen korvauksen edeltäpäin maksettavaksi, kunnes kysymys korvausvelvollisuudesta oli lopullisesti ratkaistu;

antaa rahatoimikamarin toimeksi erinäisiin Hotelli seurahuoneella ja Hospitsi Betaniassa majoitustarkoituksiin käytettyjen huoneiden korvaukseen nähden ryhtyä keskusteluihin sekä saksalaisen sotaväen edustajain että mainittujen huoneistojen omistajain kanssa; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria tarkoin ja kaikin puolin tutkittavaksi ottamaan kysymyksen majoitusrasituksen jakamisesta valtion ja kunnan kesken mikäli koski sekä saksalaisen ja kotimaisen sotaväen majoitusta että myös niitä samanlaatuisia menoja, joita kaupungille oli sota-aikana varemmin koitunut, sekä aikanansa tekemään valtuustolle esityksen tästä asiasta.

Lokakuun 24:ntenä päivätyssä esityksessä [2]) rahatoimikamari sittemmin antoi valtuustolle selvityksen kysymyksestä, joka koski majoitusrasituksen jakamista valtion ja Helsingin kaupunkikunnan kesken.

Mitä tuli velvollisuuteen huolehtia majoituksesta huomautti kamari, että tämä sota-aikana kuului kunnille maan puolustukseksi koottuihin sotajoukkoihin nähden. Sittenkuin Suomi joulukuun 6 päivänä 1917 oli julistautunut itsenäiseksi, oli tämä säännös kuitenkin lakannut olemasta voimassa venäläiseen sotaväkeen nähden. Sitä vastoin tuli hallituksen maahamme kutsuman saksalaisen sotaväen kamarin mielestä saada samanlaista majoitusta kuin kotimaisenkin sotaväen. Majoituskustannusten suoritukseen nähden oli voimassa sääntönä, ettei valtio korvannut niitä sota-aikana. Kustannusten, joita kaupungilla oli ollut kotimaisen sotaväen majoituksesta ennen toukokuun 16 päivää, jolloin kapina oli kukistettu ja sotatoimet päättyneet, tuli sentähden jäädä kaupungin rasitukseksi, jota vastoin nämä kustannukset mainitusta päivästä lähtien

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 37 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 37.

oli valtion korvattava, paitsi mikäli koski kauttakulkevia sotajoukkoja sekä leirikokouksia, joita valtio ei ollut velvollinen korvaamaan. Niinikään oli venäläisen sotaväen majoituksesta joulukuun 6 päivään 1917 asti johtuneet kustannukset kaupungin suoritettava, jota vastoin vastaavat kustannukset mainitusta päivästä lähtien oli valtion korvattava, joka puolestaan voi vaatia niistä korvausta Venäjän hallitukselta. Kamari huomautti edelleen, että senaatti oli Suomen kansalle osoittamassaan julistuksessa ilmoittanut valtion korvaavan kaikki saksalaiselle sotaväelle tehdyt tilaukset, majoituksenkin. Lopuksi oli kamari sitä mieltä, että kaupungin majoituskustannusten osuuden laskeminen saisi jäädä siksi, kunnes kaupunginvaltuusto oli vahvistanut ne pääperiaatteet, joiden mukaan majoituskustannukset oli Suomen valtion ja kaupungin kesken jaettava, sekä esitti, että valtuusto päättäisi:

1) kustannusten, joita Helsingin kaupungille on koitunut suomalaisen sotaväen majoituksesta ennen toukokuun 16 päivää 1918, jäävän kaupungin rasitukseksi, mutta mainitun päivän jälkeen olleista samanlaisista kustannuksista vaadittavaksi korvausta Suomen valtiolta, sikäli kuin kustannukset eivät ole johtuneet kauttakulkevista sotajoukoista eikä leirikokouksista, joissa tapauksissa mainitut kustannukset niinikään jäävät kaupungin suoritettaviksi;

2) kustannuksista, joita kaupungilla on ollut venäläisen sotaväen rauhanaikaisesta majoituksesta ennen elokuun 1 päivää 1914 ja jotka eivät ole johtuneet kauttakulkevasta sotaväestä eikä leirikokouksista, sekä kaikesta mainitun sotaväen hyväksi joulukuun 6 päivän 1917 jälkeen annetusta majoituksesta korvausta vaadittavaksi Suomen valtiolta, jota vastoin kaupungin toimittama, kauttakulkevain sotajoukkojen sekä leirikokousten ennen elokuun 1 päivää 1914 aiheuttama majoitus sekä maahan sijoitetun venäläisen sotaväen majoitus viimeksi mainitusta päivästä lähtien joulukuun 6 päivään 1917 asti jää kaupungin rasitukseksi;

3) kaupungille saksalaisen sotaväen majoituksesta koituneista kustannuksista vaadittavaksi korvausta valtiolta; sekä

4) valtuuttaa rahatoimikamarin kaupungin puolesta valtiolta vaatimaan Helsingin kaupungille majoituksesta koituneiden kustannusten korvausta 1—3 ponnessa esitettyjen perusteiden mukaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) rahatoimikamarin esitykseen.

Saksalaisen sotaväen majoitus.

Tämän päätöksen mukaisesti kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan elokuun 29 päivänä tekemän esityksen johdosta päätti [2]):

että Helsingin kaupunki majoituslautakunnan välityksellä

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 17 §. — [2]) S:n 26. 11. 18 §.

toistaiseksi ottaa huolekseen tänne sijoitetun saksalaisen sotaväen majoituksen elokuun 1 päivästä lähtien samoilla perusteilla, mitkä ovat noudatettavinà kotimaisen sotaväen majoitukseen nähden;

että korvaus niistäkin huoneistoista, jotka Helsingin komendanttihallitus oli viime touko-, kesä- ja heinäkuulla vuokrannut ja saksalainen sotaväki ottanut haltuunsa, on, annettuja laskuja tutkittua, edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta; sekä

että rahatoimikamarin on Suomen valtiolta vaadittava korvaus Helsingin kaupungille siten koituneista menoista.

Majoitusvapautta tarkoittava pyyntö.

Varsinaissuomalaisen ja Satakuntalaisen ylioppilasosakunnan esitys, että niiden uudella ylioppilastalolla oleva huoneisto, joka huhtikuusta lähtien oli ollut saksalaisten sotilasviranomaisten käytettävänä, vapautettaisiin ja toinen huoneisto hankittaisiin mainittuun majoitustarkoitukseen, ei muuttuneiden olojen johdosta aiheuttanut [1]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Määräraha ylimääräisten työvoimain hankkimiseksi majoituslautakuntaan.

Kirjelmässä elokuun 29 päivältä rahatoimikamari mainitsi majoituslautakunnan ilmoittaneen ylimääräisten apulaisten tarpeen lautakunnassa osoittautuneen tuntuvaksi, sittenkuin komendanttihallitukseen aikaisemmin perustettu majoitusosasto oli lopettanut toimintansa ja luontoismajoituksen osoittaminen saksalaiselle sotaväelle oli jätetty lautakunnan tehtäväksi, minkätähden lautakunta, joka avukseen saksalaisten upseerien majoituksessa oli ottanut komendanttihallitukseen aikaisemmin samaa tarkoitusta varten asetetun kanslia-apulaisen samasta 550 markan kuukausipalkkiosta, minkä hän siellä oli saanut, sekä lisäksi kielenkääntäjän, esittänyt, että lautakunta näiden lisäksi saisi palvelukseensa ottaa saksankieltä taitavan miesapulaisen majoitusmestarille ja että näihin tarkoituksiin osoitettaisiin 1,500 markkaa kuukaudessa.

Majoituslautakunnan toimenpiteen hyväksyen kaupunginvaltuusto osoitti [2]) käyttövaroistaan 6,900 markkaa puheenalaisten ylimääräisten apulaisten palkkaukseen vuoden jäljellä olevana aikana.

Lisämääräraha majoituslautakunnan tarverahoihin.

Ilmoittaen että edellä mainitusta majoituslautakunnan ylimääräisiä työvoimia varten osoitetusta määrärahasta muuttuneiden olojen johdosta osa luultavasti jäisi käyttämättä lautakunta anoi 500 markan lisäystä tarverahainsa määrärahaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) tähän esitykseen.

Palkanlisäyksiä majoituslautakunnan toimihenkilöille.

Kirjelmässä lokakuun 12 päivältä majoituslautakunta anoi puheenjohtajalleen, sihteerilleen, majoitusmestarilleen ja vahtimestarilleen palkanlisäystä vuoden viideltä viime kuukaudelta. Palkkalautakunnan ilmoitettua, että majoituslautakunnan toimihenkilöille oli heinäkuun 1 päivästä lukien myönnetty samanlaiset ylimääräi-

[1]) Kvston pöytäk. 25. 11. 19 §. — [2]) S:n 24. 9. 6 §. — [3]) S:n 10. 12. 28 §.

set palkanlisäykset kuin kaupungin muillekin viranpitäjille, päätti [1]) kaupunginvaltuusto jättää anomuksen sillensä, koska saksalaisen sotaväen majoitus ei ollut silloisissa muuttuneissa oloissa osoittautunut niin vaivalloiseksi kuin majoituslautakunta oli edellyttänyt.

Määräraha asevelvollisuuskutsunnan kustannusten suoritukseen.

Kirjelmässä kesäkuun 26 päivältä maistraatti esitti, että kustannukset äskettäin päättyneestä asevelvolliskutsunnasta, jonka maistraatti oli toimittanut kahden sotilashenkilön avustamana, täällä samoin kuin maamme muissakin kunnissa suoritettaisiin kunnan varoista. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [2]) kutsuntalautakunnan sotilasjäsenille maksettavaksi korvausta kumpaisellekin 40 markkaa työpäivältä sekä palkkiota lääkäreille markan kultakin katsastetulta, jota paitsi maistraatin puheenjohtaja ja jäsenet saisivat lukea hyväkseen kohtuullisen palkkion. Sittemmin ilmoitti maistraatti kustannuksia olleen 37,275: 97 markkaa, jonka rahamäärän kaupunginvaltuusto osoitti [3]) käyttövaroistaan.

Kaluston ja etuantivarain tileistä poisto.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [4]) majoituslautakunnan kaluston luetteloista poistamaan kapinan aikana hukkuneet 1,600 patjanpäällistä sekä eräitä pikkuesineitä yhteensä noin 5,000 markan arvosta; niinikään saisi lautakunta tileistä poistaa 500 markkaa, jotka rahat oli suoritettu etuantina vuokrarahain maksamiseksi Helsinkiin tilapäisesti komennetuille sotilashenkilöille, mutta joita ei sittemmin ollut suoritettu kaupunginkassaan.

Uusi palkkasääntö terveydenhoitolautakunnalle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [5]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Terveydenhoitolautakunnan palkkasäännön.

1	sihteeri	Smk	5,000: —
1	toimistoapulainen	„	2,800: —
1	puhtaaksikirjoittajatar	„	2,200: —
1	päivystäjä	„	2,200: —
1	vahtimestari	„	2,400: —
		Yhteensä Smk	14,600: —

Lisämääräraho ja terveydenhoitolautakunnalle.

Terveydenhoitolautakunnan tekemäin kahden esityksen johdosta myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaksi eri lisäystä, yhteensä 6,500 markkaa, lautakunnan tarverahain määrärahaan.

Sairaaloista erillään olevien lääkärien ja sairaanhoitohenkilökunnan uusi palkkasääntö.

Kaupunginvaltuusto vahvisti seuraavan [5])

---

[1]) Kvston pöytäk. 17. 12. 24 §. — [2]) S:n 20. 8. 3 §. — [3]) S:n 15. 10. 5 §. — [4]) S:n 20. 8. 23 §. — [5]) S:n 8. 10. 3 §. — [6]) S:n 15. 10. 19 § ja 30. 12. 6 §.

Sairaaloista erillään olevien kaupungin lääkärien ja sairaanhoitohenkilökunnan palkkasäännön.

1 ensimmäinen kaupunginlääkäri, palkkaa ..	8,000: —		
palkkiota ..	6,000: —	Smk	14,000: —
1 toinen kaupunginlääkäri		„	5,400: —
1 terveydenhoidontarkastaja		„	10,000: —
2 aluelääkäriä, kumpikin 4,000: —		„	8,000: —
5 s:n kukin 5,400: —		„	27,000: —
1 naislääkäri		„	4,000: —
1 aluelääkäri Bölessä		„	2,000: —
1 kaupunginkätilö		„	1,400: —
9 kunnan sairaanhoitajatarta, kukin 2,400: —		„	21,600: —
1 lääkäri kasvattilasten hoitoa varten		„	3,000: —
2 apulaista kasvattilasten hoidon tarkastamisessa, palkkaa kumpikin	3,000: —		
matkarahoja s:n	125: —	„	6,250: —
	Yhteensä	Smk	102,650: —

Uusi palkkasääntö oli, mikäli ensimmäisen kaupunginlääkärin palkkaetuja koski, alistettava senaatin vahvistettavaksi.

Lisämääräraha lääkäripäivystystä varten.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) terveydenhoitolautakunnan lokakuun 3 päivänä tekemän esityksen, että valtuuston käyttövaroista myönnettäisiin 1,500 markan lisäys sunnuntaisin ja pyhäpäivinä toimitettavaa lääkäripäivystystä varten olevaan määrärahaan.

Määräraha äkillisissä taudintapauksissa annettavaa lääkärinapua varten.

Kun kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan äkillisissä taudintapauksissa annettavaa lääkärinapua varten olevaa määrärahaa oli voitu käyttää ainoastaan niissä tapauksissa, joissa lääkäri oli kutsuttu poliisin toimesta, anoi terveydenhoitolautakunta kirjelmässä toukokuun 16 päivältä, että valtuusto oikeuttaisi lautakunnan lääkärinapua päiväsaikaan käytettäessä äkillisissä taudintapauksissa ja tapaturmissa maksamaan lääkärinpalkkion silloinkin, kuin lääkäri on kutsuttu lautakunnan toimiston välityksellä. Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) esitykseen.

Korotettu palkkio kätilöavusta.

Terveydenhoitolautakunnan syyskuun 19 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto korotti [3]) kätilöille heidän vähävaraisille lapsensynnyttäjille näiden kotona antamasta avusta tulevan palkkion 30:sta 50 markkaan.

Anomus kaupunginkätilön palkan korottamisesta.

Uudenmaan kätilöyhdistyksen anomus, että kaupunginkätilön palkka korotettaisiin vähintään 1,200 markkaan vuodessa, ei kaupunginvaltuuston puolelta aiheuttanut [4]) toimenpidettä, koska palkka jo oli mainitun määräinen ja siihen lisäksi tuli kalliinajanlisäys.

---

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 15 §. — [2]) S:n 4. 6. 13 §. — [3]) S:n 15. 10. 22 §. — [4]) S:n 24. 1. 33 §.

Kalliinajanlisäys v. t. ensimmäiselle kaupunginlääkärille.

Terveydenhoitolautakunnan lokakuun 24 päivänä tekemän ja palkkalautakunnan puoltaman esityksen mukaisesti oikeutti [1]) kaupunginvaltuusto v. t. ensimmäisen kaupunginlääkärin asessori vphra O. von Hellensin tammikuun 1 päivästä lukien kantamaan virkaansa liittyväin palkkaetujen lisäksi kalliinajanlisäyksenkin.

Uusi palkkasääntö terveyspoliisille.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan:

Terveyspoliisin palkkasäännön.

1	kaupungineläinlääkäri	Smk	9,000: —
1	näytteidenottaja maidontarkastusta varten	„	3,000: —
1	miespuolinen työtarkastaja	„	4,500: —
1	naispuolinen s:n	„	4,500: —
1	ylikaitsija	„	4,000: —
13	kaitsijaa, kukin 3,600: —	„	46,800: —
1	desinfioinnin johtaja	„	4,000: —
3	desinfioitsijaa, kukin 3,600: —	„	10,800: —
	Määräraha tartuntatautisten asuntojen puhdistusta varten	„	—: —
		Yhteensä Smk	86,600: —

Kaitsija H. Laurellin oikeus virkavuosien lukemiseen.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [3]) terveyspoliisin vanhemman kaitsijan Hulda Laurellin ikäkorotukseen nähden lukemaan hyväkseen sen ajan, minkä hän oli toiminut nuorempana kaitsijana.

Asuntotarkastuskonttorin määrärahan ylitys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia asuntotarkastuskonttorin 1917 vuoden tarverahain määrärahan ylittämisen 180: 75 markalla.

Uusi palkkasääntö asuntotarkastukselle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan:

Asuntotarkastuksen palkkasäännön.

1	asuntotarkastaja	Smk	8,400: —
1	miespuolinen tarkastusapulainen	„	4,000: —
1	naispuolinen s:n	„	3,600: —
1	kanslia-apulainen	„	2,400: —
		Yhteensä Smk	18,400: —

Tuberkulosipoliklinikan määrärahan ylitys ja lisämäärärahat.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [5]) saamansa valtuuden [6]) nojalla joulukuun 28 päivänä 1917 kaupunginvaltuuston mainitun vuoden käyttövaroista myöntäneensä 2,000 markan lisäyksen tuberkulosipoliklinikan samanvuotiseen määrärahaan.

Vuodeksi 1918 myönsi [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan tuberkulosipoliklinikalle 7,000 markan lisämäärärahan.

---

[1]) Kvston pöytäk. 17. 12. 17 §. — [2]) S:n 8. 10. 3 §. — [3]) S:n 10. 12. 18 §. — [4]) S:n 7. 5. 14 §. — [5]) S:n 8. 1. 3 §. — [6]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [7]) Kvston pöytäk. 15. 10. 20 §.

Lisäykseksi Oulunkylän kesäpäiväparantolan voimassapitomäärärahaan myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,000 markkaa. Lisämääräraha Oulunkylän kesäpäiväparantolalle.

Kun Oulunkylän kesäpäiväparantolaan tehdyn murron yhteydessä oli hävinnyt erinäistä kalustoa, ilmoitti terveydenhoitolautakunta kaupunginvaltuustolle käyttäneensä saadun vakuutussumman, 731: 25 markkaa, uuden kaluston ostoon. Valtuusto hyväksyi [2]) lautakunnan toimenpiteen. Murtovarkaus Oulunkylän kesäpäiväparantolassa.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [3]) tässä seuraavan: Uusi palkkasääntö terveystoimistolle.

Veneristen tautien vastustamista varten olevan terveystoimiston palkkasäännön.

1 lääkäri	Smk	7,000: —
1 assistentti	„	4,000: —
1 naistarkastaja	„	4,000: —
1 sairaanhoitajatar	„	2,400: —
1 naisapulainen	„	2,400: —
1 konttoriapulainen	„	2,400: —
6 kaitsijaa, kukin 3,600: —	„	21,600: —
1 vahtimestari	„	2,800: —
Määräraha siivoamista varten	„	— —
Yhteensä	Smk	46,600: —

Veneristen tautien vastustamista varten olevan terveystoimiston määrärahoihin myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 400 markan lisäyksen. Lisämääräraha terveystoimistolle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [3]) kaupunginvaltuusto seuraavan uuden: Uusi palkkasääntö terveydellisten tutkimusten laboratoorille.

Terveydellisten tutkimusten laboratoorin palkkasäännön.

1 kemiallisen osaston, samalla laboratoorin johtaja		Smk	10,000: —
1 assistentti		„	6,000: —
1 bakteriologisen osaston johtaja		„	6,000: —
1 laboraattori		„	3,600: —
1 näytteidenottaja		„	3,000: —
1 puhtaaksikirjoittajatar ja kassanhoitajatar		„	2,800: —
1 vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —		
näytteiden vastaanotosta öiseen aikaan	100: —	„	2,500: —
1 vahtimestariapulainen		„	1,400: —
Yhteensä		Smk	35,300: —

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 79 §. — [2]) S:n 1. 7. 4 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §. — [4]) S:n 30. 12. 6 §.

Kysymys terveydellisten tutkimusten taksan korottamisesta.

1919 vuoden menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa antamaan ehdotuksen terveydellisten tutkimusten laboratoorin vahvistetun tutkimustaksan korottamiseksi.

Uusi palkkasääntö lihantarkastusasemalle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan:

Lihantarkastusaseman palkkasäännön.

1	johtaja, bakteriologi	Smk	10,000: —
1	vanhempi tarkastuseläinlääkäri	„	7,800: —
1	nuorempi s:n	„	6,000: —
1	kassanhoitaja	„	4,500: —
1	päiväkirjanpitäjä	„	3,000: —
2	trikinien tutkijaa, kumpikin 3,000: —	„	6,000: —
1	halliesimies	„	3,500: —
1	laboratoorin vahtimestari	„	3,000: —
	Yhteensä	Smk	43,800: —

Lihantarkastusaseman taksan korotus.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä päätti [3]) kaupunginvaltuusto maaherralta anoa vahvistusta seuraavalle:

Helsingin kaupungin lihantarkastusaseman muutetulle taksalle.

Tarkastusmaksut.

Kokonaisesta nautaeläimen tai hevosen ruhosta	Smk	4: —
Puolesta „ „ „ „	„	2: —
Nautaeläimen tai hevosen neljännesruhosta	„	1: —
20—60 kg painavasta vasikasta	„	1: —
Pikkuvasikasta (alle 20 kg)	„	—: 50
Alle 20 kg painavasta porsaasta, lampaasta tai vuohesta	„	1: —
Kokonaisesta sianruhosta	„	3: —
Puolesta „	„	2: —

Keitäntä- ja punnitusmaksut.

Kokonaisesta nautaeläimen tahi hevosen ruhosta	Smk	8: —
Puolesta „ „ „ „	„	4: —
Nautaeläimen tai hevosen neljännesruhosta	„	2: —
Vasikasta, lampaasta tai vuohesta	„	2: —
Kokonaisesta sianruhosta	„	6: —
Puolesta sianruhosta	„	3: —
Pikkuporsaasta	„	2: —
Vähemmän kuin 10 kg painavasta lihapalasesta tai sen osasta	„	1: —

Kirjelmässä elokuun 21 päivältä maistraatti ilmoitti [4]) Uudenmaan läänin maaherran heinäkuun 26 päivänä vahvistaneen mainitun taksan olevaksi voimassa elokuun 1 päivästä.

---

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; ks. kvston pain. asiakirj. n:o 54. — [2]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §. — [3]) S:n 11. 6. 17 §. — [4]) S:n 10. 9. 8 §.

Kysymys lihantarkastusaseman henkilökunnan vähentämisestä.

Budjetinjärjestelyn yhteydessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa ottamaan harkittavaksi, eikö olevissa oloissa, lihantarkastusaseman toiminnan ollessa entistään vähempi, sen henkilökuntaa, varsinkin trikinintutkijoihin nähden, voitaisi vähentää.

Kulkutautien vastustamismäärärahan ylitys ja lisäys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia terveydenhoitolautakunnan ylittää 1917 vuoden kulkutautien vastustamismäärärahan 6,200 markalla.

Vuodeksi 1918 osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan mainittuun määrärahaan 7,000 markan lisäyksen.

Lisämääräraha desinfioimismajalaa varten.

Desinfioimismajalan vuosimäärärahaan myönsi [4]) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä 1,500 markan määrärahan käyttövaroistaan.

Uusi palkkasääntö kaupungin sairaalaylihallitukselle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [5]) seuraavan:

Kaupungin sairaalaylihallituksen palkkasäännön.

1 sairaalatarkastaja	Smk	12,000: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten	„	—: —
1 kanslia-apulainen	„	2,400: —
Määräraha vahtimestarintehtäviä varten	„	—: —
Yhteensä	Smk	14,400: —

Kaupungin sairaalaylihallituksen toimihenkilöjen palkkioiden korotus.

Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä osoitti [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 800 markan määrärahan ylihallituksen sihteerintehtävistä maksettavan kuukausipalkkion korottamiseksi 300:sta 400 markkaan, toukokuun 1 päivästä lukien.

Kysymyksen kaupungin sairaalaylihallituksen kansliassa palvelevan apulaisen kuukausipalkan korottamisesta 200:sta 350 markkaan lähetti [7]) kaupunginvaltuusto palkkalautakuntaan.

Kaupungin sairaalaylihallituksen määrärahan ylitys ja lisäys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [8]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia kaupungin sairaalaylihallituksen ylittää vuodeksi 1917 kanslia-apulaisia y. m. varten myönnetyn määrärahan 1,500 markalla.

Vuodeksi 1918 myönsi [3]) valtuusto käyttövaroistaan 1,000 markan lisäyksen mainittuun määrärahaan.

Sairasmaksutaksan korotus vahvistettu.

Kirjelmässä kesäkuun 15 päivältä maistraatti ilmoitti [9]) maaherran vahvistaneen kaupunginvaltuuston joulukuun 7 päivänä 1917 hyväksymän [10]) kaupungin sairaanhoitolaitosten sairasmaksutaksan korotuksen. Kaupungin sairaalaylihallituksen toimenpiteen määrätä

---

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §; ks. kvston pain. asiakirj. n:o 54. — [2]) Kvston pöytäk. 7. 5. 32 §. — [3]) S:n 30. 12. 6 §. — [4]) S:n 29. 10. 15 §. — [5]) S:n 8. 10. 3 §. — [6]) S:n 1. 7. 19 §. — [7]) S:n 15. 10. 37 §. — [8]) S:n 24. 1. 11 §. — [9]) S:n 1. 7. 32 §. — [10]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 106.

taksa noudatettavaksi heinäkuun 1 päivästä lähtien kaupunginvaltuusto sittemmin hyväksyi [1]).

Haavoittuneiden suojeluskuntalaisten, saksalaisten sotilaiden sekä punakaartilaisten sairaalamaksut.

Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]), että kaikkien Marian sairaalasta aikaisemmin poistettujen ja siellä edelleen olevain haavoittuneiden saksalaisten sotilaiden, suojeluskuntalaisten ja punakaartilaisten sairaalamaksut sai poistaa sairaalan tileistä sekä ettei näitä maksuja myöskään tarvinnut veloittaa sairaalaan ehkä myöhemmin otettavain haavoittuneiden saksalaisten sotilaiden, suojeluskuntalaisten eikä punakaartilaisten puolesta.

Sairaalahenkilökunnan oikeus ruokarahaan palvelusloman aikana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kaupungin sairaalaylihallituksen kesäkuun 10 päivänä tekemän esityksen, että kaupungin sairaalain hoito- ja palveluskunnan jäsenille sai, sillä ehdolla että he eivät palveluslomansa ajaksi jääneet sairaaloihin, palvelusloman ajalta vuonna 1918 maksaa ruokarahoja lukien kaksi kolmannesta menosäännön mukaisista henkilökunnan ruuan kustannuksista, ja osoitti käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen kaikkiaan 20,000 markkaa.

Uusi palkkasääntö Marian sairaalalle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [4]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Marian sairaalan palkkasäännön.

Palkkaukset.

1 ylilääkäri sisätautien osastolla, samalla laitoksen johtaja		Smk	10,000: —
1 alilääkäri s:n, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, vuodevaatteita ja ruokaa		„	6,000: —
2 assistenttilääkäriä s:n, paitsi s:n, kumpikin 4,000: —		„	8,000: —
1 s:n s:n, paitsi vapaata ruokaa, palkkaa	4,000: —		
vuokrarahoja	1,000: —	„	5,000: —
1 ylilääkäri kirurgisella osastolla		„	8,000: —
1 alilääkäri s:n, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, vuodevaatteita ja ruokaa		„	6,000: —
1 assistenttilääkäri s:n, paitsi s:n		„	4,000: —
1 s:n s:n, palkkaa	4,000: —		
vuokrarahoja	1,000: —	„	5,000: —
2 amanuenssia s:n, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, vuodevaatteita ja ruokaa, kumpikin 2,400: —		„	4,800: —
1 lääkäri lastenosastolla		„	4,500: —
1 amanuenssi s:n		„	3,000: —
	Siirto	Smk	64,300: —

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 36 §. — [2]) S:n 1. 7. 16 §. — [3]) S:n 1. 7. 33 §. — [4]) S:n 8. 10. 3 §.

	Siirto	Smk	64,300: —
Määräraha päivystystä varten		„	—: —
Määräraha Röntgen-tutkimuksia varten		„	—: —
1 ylihoitajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua		„	2,400: —
8 osastohoitajatarta sisätautien osastolla, paitsi s:n, kukin 1,320: —		„	10,560: —
1 päivystävä yöhoitajatar s:n, paitsi s:n		„	1,320: —
1 hoitajatar sisätautien poliklinikassa, samalla velvollinen avustamaan Röntgen-osastolla, paitsi s:n		„	1,320: —
9 alihoitajatarta sisätautien osastolla, paitsi s:n, kukin 840: —		„	7,560: —
8 yöhoitajatarta s:n, paitsi s:n, kukin 840: —		„	6,720: —
1 leikkaushoitajatar kirurgisella osastolla, paitsi s:n		„	1,320: —
3 osastohoitajatarta s:n, paitsi s:n, kukin 1,320: —		„	3,960: —
1 hoitajatar kirurgisessa poliklinikassa, paitsi s:n		„	1,320: —
6 alihoitajatarta kirurgisella osastolla, paitsi s:n, kukin 840: —		„	5,040: —
2 yöhoitajatarta s:n, paitsi s:n, kumpikin 840: —		„	1,680: —
1 osastohoitajatar lastenosastolla, paitsi s:n		„	1,320: —
1 imettäjä s:n, paitsi s:n		„	720: —
3 alihoitajatarta s:n, paitsi s:n, kukin 840: —		„	2,520: —
2 yöhoitajatarta s:n, paitsi s:n, kumpikin 840: —		„	1,680: —
Määräraha hierontaa varten		„	—: —
1 toimitsija, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	5,000: —
1 toimitsijanapulainen, palkkaa 2,400: — vuokrarahoja 600: —		„	3,000: —
1 toinen toimitsijanapulainen, paitsi vapaata ruokaa		„	1,800: —
1 liinavaatevaraston hoitajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua		„	1,600: —
1 koneenkäyttäjä, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	3,500: —
1 s:n paitsi s:n		„	2,600: —
1 vahtimestari, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa		„	1,200: —
2 ovenvartijaa, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua, kumpikin 1,200: —		„	2,400: —
Ruokala.			
1 ruokalan johtajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua		„	2,000: —
1 emännöitsijä, paitsi s:n		„	1,800: —
Desinfioimislaitos.			
1 esimies (koneenkäyttäjä), paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua		„	2,200: —
1 apulainen, paitsi s:n		„	600: —
Oppilaskoulu.			
1 johtajatar, samalla velvollinen avustamaan inventtauksessa, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua		„	1,500: —
	Yhteensä	Smk	142,940: —

Marian sairaalan määrärahain ylitys ja lisäys.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [1]) kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [2]) nojalla myöntäneensä kaikkiaan 164,000 markan lisäyksen useihin Marian sairaalan 1917 vuoden määrärahoihin. Sittemmin oli rahatoimikamari sallinut ylittää lääkkeitä ja sidetarvikkeita sekä hevosen elatusta varten olevat mainitun vuoden määrärahat kaikkiaan 10,600 markalla, jonka toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]).

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan lisäystä useihin mainitun sairaalan 1918 vuoden määrärahoihin kaikkiaan 494,150 markkaa, ja oikeutti [5]) sitä paitsi sairaalan johtokunnan hevosen ostoon käyttämään vuodelta 1916 siirtyneen 1,600 markan määrärahan, jonka lisäksi valtuusto käyttövaroistaan myönsi [5]) 2,200 markkaa.

Uusi palkkasääntö kulkutautisairaalalle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [6]) seuraavan:

Kulkutautisairaalan palkkasäännön.

Palkkaukset.

1	ylilääkäri, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa . .	Smk	11,000: —
1	alilääkäri, paitsi s:n	„	7,000: —
2	assistenttilääkäriä, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua, kumpikin 5,000: — . .	„	10,000: —
1	ylihoitajatar, paitsi s:n	„	2,200: —
9	osastohoitajatarta, paitsi s:n, kukin 1,440: —	„	12,960: —
1	päivystävä yöhoitajatar, paitsi s:n	„	1,440: —
1	sairaankuljetushoitajatar, paitsi s:n	„	1,440: —
22	alihoitajatarta, paitsi s:n, kukin 900: —	„	19,800: —
13	yöhoitajatarta, paitsi s:n, kukin 900: —	„	11,700: —
1	toimitsija, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa . .	„	5,000: —
1	konttoriapulainen	„	2,400: —
2	puhelimenhoitajatarta, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua, kumpikin 1,200: —	„	2,400:
1	liinavaatevaraston hoitajatar, paitsi s:n	„	1,600:
1	ensimmäinen koneenkäyttäjä, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	„	3,500: —
1	toinen koneenkäyttäjä, paitsi s:n	„	2,600: —
1	vahtimestari, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua . . . . . 1,200: — palkkiota laboratooritöistä . . . . . 600: —	„	1,800: —
1	ovenvartija, paitsi s:n	„	1,200: —
1	desinfioitsija, paitsi s:n	„	1,500: —
1	autonohjaaja, paitsi s:n	„	1,500: —
1	huonekalupuuseppä, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	„	2,000: —
		Siirto Smk	103,040: —

[1]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [2]) Kvston 1917 vuod. kert. siv. 180. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 1. 12 §. — [4]) S:n 20. 8. 20 §, 12. 11. 18 § ja 30. 12. 6 §. — [5]) S:n 12. 11. 18 §. — [6]) S:n 8. 10. 3 §.

Ruokala.

	Siirto	Smk	103,040: —
1 emännöitsijä, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua		„	1,800: —
1 emännöitsijän apulainen, paitsi s:n		„	1,200: —
	Yhteensä	Smk	106,040: —

Henkilökohtainen palkanlisäys kulkutautisairaalan koneenkäyttäjälle.

Kaupunginvaltuusto myönsi [1]) kulkutautisairaalan ensimmäiselle koneenkäyttäjälle 200 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen kuukaudessa toukokuun alusta lukien, kunnes uusi palkkasääntö oli vahvistettu, ja osoitti tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 1,600 markkaa.

Määräraha metallisorvin hankkimiseksi kulkutautisairaalaan.

Metallisorvin hankkimiseksi kulkutautisairaalan konehuoneeseen osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markkaa.

Määräraha vuoteiden y. m. ostamiseksi kulkutautisairaalaan.

Suomen kaupunkien liiton sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten tarjottua kaupungin lunastettavaksi moniaita vuoteita ja muuta kalustoa päätti [3]) kaupunginvaltuusto kulkutautisairaalan ja ehdollisesti Nickbyn mielisairaalan käytettäväksi ostaa ne sekä osoitti tähän tarkoitukseen 40,905 markkaa käyttövaroistaan.

Määräraha sairaalatarvikkeiden hankkimiseksi kulkutautisairaalaan.

Kun erään saksalaisen toiminimen ennen sodan puhkeamista kulkutautisairaalalle antamaa 1,638 Saksan markan laskua erilaisten sairaalatarvikkeiden toimittamisesta ei ollut aikaisemmin voitu maksaa ja toiminimi oli nyt pyytänyt suoritusta, lukien vähäisen koronkin saamiselleen, päätti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaa tähän tarkoitukseen tarpeellisen määrän, arviolta 2,250 markkaa.

Kulkutautisairaalan määrärahain ylitys ja lisäys.

Rahatoimikamarin joulukuun 28 päivänä 1917 tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti [5]) kulkutautisairaalan johtokunnan kaikkiaan 35,000 markalla ylittämään sairaalan ruuanpitoa sekä lääkkeitä ja sidetarvikkeita varten olevat 1917 vuoden määrärahat.

Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) käyttövaroistaan kaikkiaan 209,000 markan lisäyksen erinäisiin kulkutautisairaalan 1918 vuoden määrärahoihin.

Uusi palkkasääntö Kivelän sairaalalle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [7]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

---

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 51 §. — [2]) S:n 20. 8. 9 §. — [3]) S:n 20. 8. 82 §. — [4]) S:n 24. 9. 5 §. — [5]) S:n 24. 1. 13 §. — [6]) S:n 12. 11. 18 § ja 30. 12. 6. — [7]) S:n 8. 10. 3 §.

Kivelän sairaalan palkkasäännön.

Palkkaukset.

1	ylilääkäri, sairaalan johtaja			Smk	9,000: —
1	assistenttilääkäri, palkkaa		4,000: —		
		vuokrarahoja	1,000: —	„	5,000: —
2	s:n	paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, kumpikin 3,600: —		„	7,200: —
1	s:n	palkkaa	3,600: —		
		vuokrarahoja	900: —	„	4,500: —
1	ylihoitajatar mielisairaalassa, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua			„	2,200: —
1	s:n yleisellä osastolla, paitsi s:n			„	2,200: —
3	osastohoitajatarta mielisairaalassa, paitsi s:n, kukin 1,320: —			„	3,960: —
19	alihoitajatarta s:n, paitsi s:n, kukin 840: —			„	15,960: —
3	mieshoitajaa, paitsi s:n, kukin 900: —			„	2,700: —
5	osastohoitajatarta yleisellä osastolla, paitsi s:n, kukin 1,320: —			„	6,600: —
1	s:n Greijuksessa, paitsi s:n			„	1,320: —
18	alihoitajatarta yleisellä osastolla, paitsi s:n, kukin 840: —			„	15,120: —
1	yöhoitajatar, paitsi s:n			„	840: —
	Määräraha hierontaa varten			„	—: —
1	toimitsija, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa			„	5,000: —
1	toimitsijan apulainen, palkkaa		2,400: —		
		vuokrarahoja	600: —	„	3,000: —
1	liinavaatevaraston, ompeluosaston, vaatteiden pesun ja työn johtajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua			„	1,600: —
1	apulaisjohtajatar s:n, paitsi s:n			„	840: —
1	vahtimestari, paitsi s:n			„	1,200: —
1	kirvesmies, paitsi s:n			„	1,200: —

Ruokala.

1	emännöitsijä, paitsi s:n			„	1,800: —
1	apulaisemännöitsijä, paitsi s:n			„	900: —

Tuberkulosiosasto.

2	assistenttilääkäriä, palkkaa kumpikin 3,600: —		7,200: —		
		vuokrarahoja s:n 900: —	1,800: —	„	9,000: —
2	osastohoitajatarta, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua, kumpikin 1,320: —			„	2,640: —
6	alihoitajatarta, paitsi s:n, kukin 840: —			„	5,040: —
3	s:n 8 kuukauden aikana, paitsi s:n, kukin 600: —			„	1,800: —
				Yhteensä Smk	110,620: —

Määräraha Kivelän sairaalan uusia osastoja varten.

Kaupunginvaltuuston osoitettua [1]) varoja Kivelän entisen työlaitoksen alakerroksen sisustamiseen sairassaleiksi teki kaupungin sairaalaylihallitus esityksen määrärahan myöntämisestä tämän uuden sairaalaosaston sisustamiseksi ja voimassa pitämiseksi. Valtuusto päätti [2]) mainitun 60 sairassijaa käsittävän ja syyskuun lopulla käytäntöön otetun osaston sisustamiseksi sekä sen voimassa pitämiseksi kuluvan vuoden loppuun käyttövaroistaan myöntää 159,686: 58 markkaa.

Vaivaishoitohallituksen kuitenkin vaadittua, että kaikki kunnalliskodin väliaikaiselle sairasosastolle otetut noin 40 potilasta poistettaisiin sieltä, ilmoitti kaupungin sairaalaylihallitus, että mainituille potilaille voitiin uudesti sijoitteluja toimeenpantua varata tilaa entisen työlaitoksen yläkerroksessa ja että ylihallitus jo oli oikeuttanut vaivaishoitohallituksen marraskuun 1 päivänä siirtämään potilaat Kivelän sairaalaan, sillä ehdolla että kunnalliskoti näille lainasi vaatteita ja parseleita, kunnes sairaala ehti niitä hankkia. Uusi sairasosasto käsitti 48 sairassijaa. Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) käyttövaroistaan mainitun uuden osaston kuntoon panettamiseksi sekä sen voimassa pitämiseksi vuoden loppuun 76,652: 77 ynnä hevosen ostamiseksi sairaalalle 5,000 markkaa. Lisäksi päätti [2]) valtuusto kunnalliskodin väliaikaisen sairasosaston heti lakkautettavaksi, minkä ohessa rahatoimikamarin ehdotus kunnalliskodin hoidokkien terveydentilan hoidon antamisesta Kivelän sairaalan lääkärien toimeksi lähetettiin vaivaishoitohallitukseen lausunnon saamiseksi.

Lisämääräraho- ja Kivelän sairaalalle.

Valmisteluvaliokunta oli [3]) kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [4]) nojalla joulukuun 28 päivänä 1917 valtuuston saman vuoden käyttövaroista myöntänyt lisäyksiä Kivelän sairaalan saman vuotisiin määrärahoihin kaikkiaan 249,786: 66 markkaa sekä samalla oikeuttanut mainitun sairaalan johtokunnan hiljattain perustetun [5]) tuberkulosiosaston voimassa pitoon marras- ja joulukuulla 1917 käyttämään Marian sairaalan lakkautetun ylimääräisen tuberkulosiosaston [6]) voimassa pitoon myönnetyn määrärahan ylijäämän, 6,600 markkaa.

Vuodeksi 1918 osoitti [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 781,200 markkaa Kivelän sairaalan määrärahoihin.

Määräraha Kivelän sairaalan kalustoa varten.

Kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [4]) nojalla oli [3]) valmisteluvaliokunta joulukuun 28 päivänä 1917 valtuuston saman

[1]) Ks. tätä kert. siv. 24. — [2]) Kvston pöytäk. 26. 11. 29 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 110. — [6]) S:n siv. 108. — [7]) Kvston pöytäk. 12. 11. 18 § ja 30. 12. 6 §.

vuoden käyttövaroista osoittanut 53,591: 33 markkaa Kivelän sairaalan uuden tuberkulosiosaston kaluston ostoon.

Kaluston hankkimiseksi mainitun sairaalan hoitajatarten kokoushuoneeseen myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,370 markkaa.

Uusi palkkasääntö Nickbyn mielisairaalalle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan uuden:

Nickbyn mielisairaalan palkkasäännön.

Palkkaukset.

1	ylilääkäri, laitoksen johtaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, ja valoa	Smk	12,000: —
1	alilääkäri, paitsi s:n	„	8,000: —
1	toinen alilääkäri, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa	„	6,000: —
2	ylihoitajatarta, paitsi s:n, kumpikin 2,200: —	„	4,400: —
1	työnjohtajatar, paitsi s:n	„	900: —
2	osastohoitajatarta, paitsi s:n, kumpikin 900: —	„	1,800: —
19	hoitajaa, paitsi s:n, kukin 900: —	„	17,100: —
31	hoitajatarta, paitsi s:n, kukin 600: —	„	18,600: —
1	toimitsija, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	„	5,000: —
1	varastonhoitajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa	„	900: —
1	pesunjohtajatar, paitsi s:n	„	900: —
1	ylikoneenkäyttäjä, paitsi s:n	„	2,600: —
1	toinen koneenkäyttäjä, paitsi s:n	„	2,000: —
1	lämmittäjä-mekanikko, paitsi s:n	„	1,500: —
1	puutarhuri paitsi s:n	„	1,800: —
1	puuseppä, paitsi s:n	„	1,200: —
1	maalari, paitsi s:n	„	1,200: —
1	suutari, paitsi s:n	„	1,000: —
1	räätäli, paitsi s:n	„	1,000: —
1	seppä, paitsi s:n	„	1,200: —
1	vahtimestari, paitsi s:n	„	1,200: —
	Määräraha sielunhoitoa varten	„	—: —

Ruokala.

1	emännöitsijä, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa	„	1,800: —
1	apulaisemännöitsijä, paitsi s:n	„	900: —
		Yhteensä Smk	93,000: —

Määräraha lisäloman hankkimiseksi Nickbyn mielisairaalan hoitohenkilökunnalle.

Kun Nickbyn mielisairaalan hoitohenkilökunnalla on paljon rasittavampi työ kuin kunnan muiden sairaalain hoitohenkilökunnalla, esitti kaupungin sairaalaylihallitus, että ensin mainitulle henkilökunnalle suotaisiin lomaa joka kuudes päivä. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [3]):

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 19 §. — [2]) S:n 8. 10. 3 §. — [3]) S:n 24. 1. 14 §.

taata Nickbyn mielisairaalan hoitohenkilökunnalle 1918 vuoden alusta vapaapäivän joka kuudes päivä;

valtuuttaa sairaalan johtokunnan mainitun järjestelyn aikaansaamiseksi asettamaan sairaalaan lisäksi yhden mies- ja kaksi naishoitajaa;

käyttövaroistaan myöntää 3,000 markkaa asunnon sisustamiseksi mainituille lisähoitajille; sekä

samoista varoista osoittaa 4,691: 25 markkaa näiden henkilöjen palkkaan ja ruokaan vuonna 1918.

Määräraha lisäsairassijain laittamiseksi Nickbyn mielisairaalaan.

Kivelän sairaalassa vallitsevan tilanpuutteen poistamiseksi kaupunginvaltuusto päätti [1]) tarkoituksen mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymällä Nickbyn mielisairaalaan vuoden alusta laitettavaksi lisäksi 20 sairassijaa sekä osoitti tästä johtuvain kustannusten suoritukseen käyttövaroistaan 42,852: 50 markkaa.

Korvaus toimihenkilöille nauttimatta jääneestä vapaasta ruuasta.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [2]) kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [3]) nojalla valtuuston 1917 vuoden käyttövaroista osoittaneensa 2,036: 43 markkaa korvaukseksi yhdelletoista Nickbyn mielisairaalan toimihenkilölle, jotka olivat olleet oikeutettuja saamaan vapaan ruuan, mutta eivät olleet sitä käyttäneet.

Määrärahoja metallisorvin ja hevosen ostamiseksi Nickbyn mielisairaalaan.

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan 6,500 markkaa metallisorvin ostamiseksi Nickbyn mielisairaalaan.

Niinikään myönsi [5]) valtuusto käyttövaroistaan 3,000 markkaa viidennen hevosen hankkimiseksi mainittuun sairaalaan.

Lisämääräraho ja Nickbyn mielisairaalalle.

Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaikkiaan 387,000 markan lisäyksen Nickbyn mielisairaalan vuosimäärärahoihin.

Sähkövirran anto Nickbyn mielisairaalan voimakeskuksesta.

Heinäkuun 27:ntenä päivätyssä esityksessä eräät henkilöt Nickbyn kyläkunnan puolesta ja hankkeissa olevan sähköosuuskunnan johtokunnan jäseninä anoivat saada kaupungin omistamasta Nickbyn mielisairaalan voimakeskuksesta johtaa valovirtaa Nickbyn kylässä sijaitseville tiloilleen. Elokuun 29 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto myöntyisi esitykseen seuraavin ehdoin:

a) että osuuskunta kantaa ja suorittaa maksun annetusta sähkövirrasta;

b) että pohjahinnaksi määrätään 1: 25 markkaa kw:lta oikeuttamalla kaupunki myöhemmin kantamaan tarpeellinen lisämaksu, jonka määrä riippuu sähkövoiman hankintakustannuksista;

c) että osuuskunta suorittaa kaikki mittareista, johtotöistä y. m. johtuvat menot;

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 45 §. — [2]) S:n 8. 1. 3 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk. 26. 11. 27 §. — [5]) S:n 10. 9. 23 §. — [6]) S:n 15. 10. 36 § ja 30. 12. 6 §.

d) että virtaa ainoastaan poikkeustapauksissa annetaan jälkeen klo 10 i. p. ja ennen klo 4 a. p. eikä missään tapauksessa klo 1/2 11 jälkeen i. p.; sekä

e) että sairaalaan ei tarvitse laittaa asuntoa tämän sopimuksen johdosta ehkä lisäksi tarvittavalle konehenkilökunnalle.

Näihin ehtoihin valtuusto lisäsi [1]) sen, että kolmen kuukauden irtisanomisaika oli määrättävä siinä sopimuksessa, joka rahatoimikamari oikeutettiin tekemään hakijain kanssa.

Uusi palkkasääntö Humaliston sairaalalle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan:

Humaliston sairaalan palkkasäännön.

Palkkaukset.

1	lääkäri	Smk	4,500: —
1	amanuenssi, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteiden pesua	„	1,800: —
1	ylihoitajatar, samalla taloudenhoitaja, paitsi s:n	„	1,800: —
3	osastohoitajatarta, paitsi s:n, kukin 1,320: —	„	3,960: —
3	alihoitajatarta, paitsi s:n, kukin 840: —	„	2,520: —
		Yhteensä Smk	14,580: —

Humaliston sairaalan sulkeminen.

Kaupungin sairaalaylihallituksen ilmoitus, että Humaliston sairaala oli suljettu heinäkuun 1 ja lokakuun 1 päivän väliseksi ajaksi, koska kesän aikana vähentynyt tuberkulosipotilaiden sairassijain tarve voitiin tyydyttää Kivelän sairaalassa, minkä toimenpiteen johdosta oli odotettavana noin 20,000 markan säästö sairaalan lasketuissa menoissa, ei aiheuttanut [3]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Lisämääräraha Humaliston sairaalalle.

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 6,400 markkaa Humaliston sairaalan vuosimäärärahoihin.

Hesperian sairaalan määrärahan ylitys.

Rahatoimikamarin toimenpiteen sallia ylittää Hesperian varasairaalan avoinna pitämistä varten myönnetyn 1917 vuoden määrärahan kaikkiaan 4,200 markalla kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]).

Uusi palkkasääntö kunnalliskodin väliaikaiselle sairaalalle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [6]) kaupunginvaltuusto kunnalliskodin väliaikaisen sairasosaston lääkärin vuosipalkan 3,600 markaksi ja neljän sairaanhoitajattaren palkan, kunkin 840 markaksi, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa.

Määräraha influensasairaalaa varten.

Sittenkuin kaupungin sairaalaylihallitus oli liikkeellä olevan influensakulkutaudin vastustamiseksi luovuttanut n. s. koleraparakeista kaksi mainittuun tautiin sairastuneiden henkilöiden hoito-

[1]) Kvston pöytäk. 10. 9. 40 §. — [2]) S:n 8. 10. 3 §. — [3]) S:n 1. 7. 29 §. — [4]) S:n 12. 11. 18 §. — [5]) S:n 24. 1. 12 §. — [6]) S:n 8. 10. 3 §; vrt. tätä kert. siv. 24.

loiksi, osoitti [1]) kaupunginvaltuusto tästä johtuvain menojen suoritukseen 10,000 markan etuannin vastaisen tilityksen ehdolla.

Varasairaalain määrärahan ylitys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia 1,200 markalla ylittää varasairaalain vartiointia ja hoitoa varten olevan 1917 vuoden määrärahan.

Uusi palkkasääntö vaivaishoitohallitukselle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [3]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Vaivaishoitohallituksen palkkasäännön.

1	toimitusjohtaja	Smk	12,000: —
1	johtajan apulainen	„	7,500: —
1	sihteeri	„	9,000: —
1	kamreeri	„	6,000: —
1	lastenhoidontarkastaja	„	7,500: —
1	tarkastusapulainen	„	3,000: —
1	kassanhoitaja	„	3,600: —
2	kanslianjohtajaa, kumpikin 4,000: —	„	8,000: —
1	rekisteritoimiston johtaja	„	3,600: —
2	avustavaa kanslianjohtajaa, kumpikin 3,600: —	„	7,200: —
7	kirjuriapulaista, kukin 2,400: —	„	16,800: —
4	diakonissaa, kukin 2,400: —	„	9,600: —
12	kaitsijaa, kukin 3,000: —	„	36,000: —
1	järjestysmies	„	3,000: —
1	vahtimestari	„	3,000: —
1	avustava vahtimestari	„	1,600: —
	Määräraha vakinaisia maaseutuasiamiehiä varten	„	—: —
		Yhteensä Smk	137,400: —

Palkankorotus vaivaishoitohallituksen sihteerille.

Vaivaishoitohallituksen kesäkuun 4 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan 2,000 markan määrärahan vaivaishoitohallituksen sihteerin kuukausipalkan korottamiseksi 500:sta 750 markkaan, toukokuun 1 päivästä lukien.

Viransijaisuusmääräraha kanslianjohtajatar H. von Creutleinille.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [5]) kanslianjohtajatar H. von Creutleinin hänelle kivulloisuuden tähden myönnetyn kuuden kuukauden virkavapauden aikana kantamaan täydet palkkaetunsa ja osoitti hänen viransijaisensa palkkaamiseksi käyttövaroistaan 1,800 markkaa.

Henkilökohtainen palkanlisäys kamreeri F. Rosendahlille.

Palkanjärjestelykomitean tammikuun 16 päivänä antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi [6]) vaivaishoitohallituksen kamreerille F. Rosendahlille henkilökohtaista palkanlisäystä 200 markkaa kuukaudessa, tammikuun 1 päivästä lukien, kunnes kaupungin viranpitäjäin uusi palkkasääntö astui voimaan, sekä osoitti tähän tarkoitukseen 2,400 markkaa käyttövaroistaan.

---

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 33 §. — [2]) S:n 21. 5. 7 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §. — [4]) S:n 1. 7. 24 §. — [5]) S:n 10. 9. 22 §. — [6]) S:n 7. 5. 41 §.

Määräraha uuden kaitsijan palkkaamiseksi vaivaishoitohallitukseen.

Uuden kaitsijan asettamiseksi ja palkkaamiseksi vuoden alusta vaivaishoitohallitukseen osoitti [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,500 markkaa.

Määräraha vaivaishoitohallituksen ylimääräisten apulaisten palkkaukseen.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) vaivaishoitohallituksen esitykseen määrärahan myöntämisestä ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi mainittuun hallitukseen siksi ajaksi, jona olevat olot tuottivat kanslialle lisätyötä, sekä osoitti tähän tarkoitukseen 33,495 markkaa käyttövaroistaan.

Määräraha päivystysapulaisen palkkaamiseksi vaivais. hoitohallituksen Sörnäsin kansliaan.

Päivystysapulaisen palkkaamiseksi, jommoinen oli osoittautunut tarpeelliseksi asettaa Sörnäsin vaivaishoitokansliaan, myönsi [3]) valtuusto 150 markkaa kuukaudessa, kesäkuun 1 päivästä lukien vuoden loppuun, sekä osoitti tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 1,050 markkaa.

Määrärahoja vaivaishoitohallituksen Sörnäsin kansliaa varten.

Vaivaishoitohallituksen ilmoitettua, että sen Sörnäsin haarakanslian, joka oli ollut sijoitettuna Pengerkadun poliisitaloon n:o 5, oli poliisin tarvitseman lisätilan johdosta kesäkuun 1 päivänä täytynyt luovuttaa huoneistonsa poliisin käytettäväksi, esitti rahatoimikamari kirjelmässä toukokuun 2 päivältä, että haarakanslialle vuokrattaisiin uusi huoneisto Pengerkadun talosta n:o 4 viideksi vuodeksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän esitykseen sekä osoitti käyttövaroistaan 2,625 markkaa vuokran suorittamiseksi kuluvan vuoden loppuun ynnä 5,000 markkaa huoneiston sisustustöitä varten. Sittemmin rahatoimikamari kirjelmässä syyskuun 5 päivältä ilmoitti valtuuttaneensa vaivaishoitohallituksen käyttämään 8,500 markkaa huonekalujen ja muun konttorikaluston hankkimiseksi mainittuun kansliahuoneistoon. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) kamarin toimenpiteen sekä osoitti vastamainitun rahamäärän käyttövaroistaan.

Vaivaishoidon määrärahain ylitys ja lisäys.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [6]) vaivaishoitohallituksen ylittämään 1917 vuoden menosääntöön avunsaajain elätteelleantoa sekä mielenvikaisten hoitokustannuksia varten merkityt määrärahat, edellisen 24,000 ja jälkimmäisen 4,000 markalla.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä myönsi [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan vieressä mainitut lisäykset seuraaviin kuluvan vuoden menosääntöön merkittyihin määrärahoihin, nimittäin: vaivaishoitohallitus 51,760 markkaa, kunnalliskoti ynnä työlaitos ja lastenkoti 985,500 markkaa, elätteelleanto 350,000 markkaa, suoranaiset avustukset 750,000 markkaa, hautauskulut 18,000 markkaa ja lääkeaineet 1,000 markkaa eli yhteensä 2,156,260 markkaa. Sen

---

[1]) Kvston pöytäk. 21. 5. 30 §. — [2]) S:n 11. 6. 7 §. — [3]) S:n 1. 7. 5 §. — [4]) S:n 21. 5. 26 §. — [5]) S:n 24. 9. 4 §. — [6]) S:n 21. 5. 13 §. — [7]) S:n 1. 7. 34 § ja 26. 11. 25 §.

ohessa oikeutettiin vaivaishoitohallitus vuoden varrella elintarpeiden ja heinäin hankkimiseksi seuraavan vuoden tarpeisiin 1919 vuoden menosääntöön merkityistä määrärahoista etuantina käyttämään enintään 275,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [1]) seuraavan:

Uusi palkkasääntö kunnalliskodille.

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevien laitosten palkkasäännön.

Yhteiset kustannukset.

1 johtaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	8,000: —
1 konttoristi, paitsi s:n	„	4,400: —
1 s:n, paitsi s:n	„	3,600: —
1 konttoriapulainen, paitsi s:n	„	2,500: —
1 saarnaaja	„	3,000: —
Määräraha urkujen soittoa ja kirkkolaulun johtamista varten	„	—: —
1 sairaanhoitajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa	„	900: —
1 työnjohtaja, paitsi s:n	„	1,800: —
1 maanviljelys- ja puutarhatöiden johtaja, paitsi s:n	„	1,500: —
1 koneenkäyttäjä, paitsi s:n	„	2,600: —
1 lämmittäjä-mekanikko, paitsi s:n	„	1,200: —
1 pesulaitoksen johtajatar, paitsi s:n	„	1,200: —
1 emäntä, paitsi s:n	„	1,600: —
Määräraha lääkärinvalvontaa varten	„	—: —

Kunnalliskoti.

1 naistöiden johtajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa	„	900: —
1 ylihoitajatar, paitsi s:n	„	1,500: —
1 s:n, pientenlasten osastolla, paitsi s:n	„	1,200: —
1 avustava hoitajatar s:n, paitsi s:n	„	840: —
4 osastohoitajatarta, paitsi s:n, kukin 840: —	„	3,360: —
Määräraha portinvartijatoimen hoitamista varten	„	—: —

Työlaitos.

1 kaitsija, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	„	3,600: —
1 konttoriapulainen, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa	„	1,200: —
5 vahtimestaria, paitsi s:n, kukin 1,500: —	„	7,500: —
1 s:n, paisi s:n	„	1,200: —
2 työesimiestä, paitsi s:n, kumpikin 1,500: —	„	3,000: —

Oulunkylän lastenkoti.

1 johtajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa	„	1,600: —
1 ylijohtajatar, paitsi s:n	„	1,100: —
11 lastenhoitajatarta, paitsi s:n, kukin 600: —	„	6,600: —
	Yhteensä Smk	65,900: —

[1]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §.

Määrärahoja kunnalliskodin uusien toimihenkilöjen palkkaukseen.

Vaivaishoitohallituksen esityksen johdosta myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan vahtimestarin palkkaamiseksi kunnalliskotiin kesäkuun 1 päivästä vuoden loppuun 2,000 markkaa sekä yhden ylimääräisen siivoojattaren ja hoitajattaren palkkaamiseksi samaksi ajaksi 2,800 markkaa.

Viransijaisuusmääräraha kunnalliskodin lääkärille.

Viransijaisen palkkaamiseksi kunnalliskodin lääkärille lääketieteentohtori Hj. M. Stenbäckille, joka kivulloisuuden tähden nautti virkavapautta tammikuun 1 päivästä heinäkuun 1 päivään, osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,200 markkaa.

Lastenkodin perustaminen Kullan torppaan ja sen budjetin vahvistaminen.

Kirjelmässä marraskuun 1 päivältä rahatoimikamari esitti, että vaivaishoitohallitus saisi kaupungin ostaman [3]) Kullan torpan kiinteistön vuonna 1919 käyttää lastenkotina, sekä lähetti valtuustolle ehdotuksen sen menosäännöksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän esitykseen ja hyväksyi menosäännön palkkalautakunnan ehdottamin vähäisin muutoksin. Menosääntö päättyi 142,416: 90 markkaan. Vakinaisen henkilökunnan jäsenistä myönnettiin johtajattarelle vuotuista rahapalkkaa 1,600 markkaa sekä yhdelle vanhemmalle ja yhdelle nuoremmalle lastenhoitajattarelle, edelliselle 840 ja jälkimmäiselle 600 markkaa.

Kalliinajanlisäyksiä taideteollisuuskeskuskoululle.

Taideteollisuusyhdistyksen johtokunta teki marraskuun 14 päivänä 1917 esityksen kaikkiaan 12,004 markan kalliinajanlisäyksen myöntämisestä taideteollisuuskeskuskoulun opettajille ja palveluskunnalle syyslukukaudelta 1917. Kun kuitenkin koulun palkkoja oli vuodelta 1918 korotettu ja useimmat toimihenkilöt hoitivat tehtäviään sivutoimina, epäsi [5]) kaupunginvaltuusto tämän esityksen.

Sittemmin teki taideteollisuusyhdistyksen johtokunta lokakuun 5 päivänä esityksen kaikkiaan 16,635 markan suuruisen kalliinajanlisäyksen myöntämisestä koulun opettajille ja muille toimihenkilöille syyslukukaudelta 1918. Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 2,422 markkaa käytettäväksi samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin omille viranpitäjille myönnettyjä kalliinajanlisäyksiä.

Valmistavan poikain ammattikoulun määrärahain ylitys.

Rahatoimikamarin ilmoitettua oikeuttaneensa valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan ylittämään koulun 1917 vuoden määrärahat kaikkiaan 166: 98 markalla hyväksyi [7]) kaupunginvaltuusto tämän kamarin toimenpiteen.

Uusi palkkasääntö valmistavalle poikain ammattikoululle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [8]) seuraavan:

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 6. 14 ja 15 §. — [2]) S:n 21. 5. 34 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 8. — [4]) Kvston pöytäk. 17. 12. 10 §. — [5]) S:n 20. 8. 32 §. — [6]) S:n 10. 12. 42 §. — [7]) S:n 7. 5. 14 §. — [8]) S:n 8. 10. 3 §.

Valmistavan poikain ammattikoulun palkkasäännön.

2 vakinaista opettajaa, kumpikin 6,000: —	Smk	12,000: —
1 vakinainen käsivaraispiirustuksen opettaja	„	4,200: —
Johtajanpalkkio	„	2,100: —
1 vakinainen puutöiden työmestari	„	4,200: —
1 s:n metallitöiden s:n	„	3,600: —
1 puutöiden alityömestari	„	3,000: —
1 metallitöiden s:n	„	3,000: —
Määräraha työpajan silmälläpitoa varten	„	—: —
1 vahtimestari	„	2,400: —
Yhteensä	Smk	34,500: —

Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [1]), että kaksi koulun liinavaateompelun opettajatarvirkaa, joiden pohjapalkoiksi oli menosääntöön merkitty 1,500 ja 750 markkaa, oli yhdistettävä yhdeksi viraksi, johon liittyi samat palkkaedut kuin muihinkin koulun ompeluosaston opettajatarvirkoihin. Tyttöjen ammattikoulun virkain yhdistäminen.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan: Uusi palkkasääntö tyttöjen ammattikoululle.

Tyttöjen ammattikoulun palkkasäännön.

1 johtajatar, paitsi oikeutta maksutta saada koulussa laitettua ruokaa	Smk	5,000: —
10 opettajatarta, paitsi s:n, kukin 4,500: —	„	45,000: —
Yhteensä	Smk	50,000: —

Tyttöjen ammattikoulun huoneistoon majoitetun saksalaisen sotaväen sieltä poistuttua myönsi [3]) kaupunginvaltuusto siellä tarpeelliseksi käyneitä korjauksia varten 1,355: 25 markkaa, joka menoerä ynnä 1,188: 50 markkaa huoneiston linoleumimattojen arvon vähennystä oli pantava maksettavaksi vapaussodan aiheuttamain kustannusten tililtä. Korjauksia tyttöjen ammattikoulun huoneistossa.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) käyttövaroistaan myöntää 1,000 markan lisäyksen Helsingin kauppakoulun liikeapulaisiltakurssien määrärahaan kursseihin perustetun uuden rinnakkaisluokan voimassa pitämiseksi syyslukukaudella 1918. Määräraha Helsingin kauppakoulun iltakurssien rinnakkaisluokkaa varten.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [2]) kaupunginvaltuusto seuraavat palkkasäännöt kaupungin kansakouluille: Uudet palkkasäännöt kansakouluille.

---

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 30 §. — [2]) S:n 8. 10. 3. — [3]) S:n 26. 11. 16 §. — [4]) S:n 10. 12. 36 §.

Suomenkielisten kansakoulujen palkkasääntö.

1 tarkastaja	Smk	10,000: —
1 apulaistarkastaja	„	8,500: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten	„	—: —
1 taloudenhoitaja	„	6,500: —
Määräraha kanslia-apulaisia varten	„	—: —
1 lääkäri	„	7,000: —
80 opettajaa, kukin 5,500: —	„	440,000: —
97 opettajatarta ylemmässä kansakoulussa, kukin 5,100: —	„	494,700: —
93 s:n alemmassa „ „ 4,300: —	„	399,900: —
Määräraha kreikkalais-venäläisen uskonnon opetusta varten	„	—: —
5 vahtimestaria, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa, kukin 2,400: —	„	12,000: —
5 s:n, paitsi s:n, kukin 2,000: —	„	10,000: —
	Yhteensä Smk	1,388,600: —

Ruotsinkielisten kansakoulujen palkkasääntö.

1 tarkastaja	Smk	10,000: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten	„	—: —
1 taloudenhoitaja	„	4,000: —
Määräraha kanslia-apulaisia varten	„	—: —
1 lääkäri	„	5,000: —
34 opettajaa, kukin 5,500: —	„	187,000: —
Määräraha kreikkalais-venäläisen uskonnon opetusta varten	„	—: —
44 opettajatarta ylemmässä kansakoulussa, kukin 5,100: —	„	224,400: —
34 s:n alemmassa „ kukin 4,300: —	„	146,200: —
2 vahtimestaria, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa, kumpikin 2,400: —	„	4,800: —
5 s:n, paitsi s:n, kukin 2,000: —	„	10,000: —
	Yhteensä Smk	591,400: —

Kaupungin kansakoulujen tuntipalkat.

Kansakoulujohtokuntain tehtyä esityksen kansakouluissa maksettavain tuntipalkkain korottamisesta ja rahatoimikamarin kirjelmässä tammikuun 21 päivältä puollettua tätä ehdotusta päätti [1]) kaupunginvaltuusto:

että tuntipalkkaa sekä suomalaisissa että ruotsalaisissa kansakouluissa on koko lukuvuodelta 1917—18 maksettava 3 markkaa ja mainittujen koulujen iltaluokilla 4 markkaa tunnilta, minkä ohessa viimeksi mainittujen luokkain äidinkielen opettajatar saa lukea hyväkseen tunnin viikossa vihkojen korjauksesta, saaden siitä korvausta 4 markkaa tunnilta;

valtuuttaa kansakoulujohtokunnat ylittämään 1917 vuoden budjetin määrärahat mainituista korotuksista johtuvilla määrillä; sekä

kehoittaa kansakoulujohtokuntia, sittenkuin 1918 vuoden tuntipalkkain kustannukset on voitu laskea, tekemään esityksen lisämäärärahan myöntämisestä.

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 11 §.

Kansakoulujohtokunnat olivat tehneet ehdotuksia kaupungin kansakouluissa palvelevain viransijaisten palkkauksen parantamisesta jossain määrin, jota palkkaa kaupunginvaltuuston lokakuun 25 päivänä 1910 tekemän päätöksen [1]) mukaan suoritettiin virkaan liittyvää pohjapalkkaa vastaava määrä viran vakinaisen pitäjän saadessa, siinä tapauksessa että virkavapaus oli myönnetty sairauden tai muun laillisen esteen tähden, 2/3 pohjapalkastaan tai enemmän johtokunnan harkinnan mukaan. Johtokunnat huomauttivat, että pohjapalkka nykyoloissa oli riittämätön, mutta etteivät viransijaiset siitä huolimatta saaneet kalliinajanlisäystä, kun sitä annettiin ainoastaan virkain vakinaisille pitäjille. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]), että kansakoulujohtokunnat saivat, tammikuun 1 päivästä lukien ja kunnes muuta määrättiin, kaupungin kansakoulujen vakinaiselle opettajalle tai opettajattarelle, joka sairauden tai muun esteen takia nautti virkavapautta ja oli viransijaiselleen luovuttanut jonkin osan palkkaan liittyvää kalliinajanlisäystä, niiden pohjapalkan kahden kolmanneksen lisäksi, mitkä virasta vapaa opettaja tavallisesti sai, maksaa pohjapalkan jäljellä olevan kolmanneksenkin sen mukaan, kuinka suuren osan kalliinajanlisäyksestä viranpitäjä oli viransijaiselle luovuttanut.

Kaupungin kansakoulujen viransijaisuuspalkkiot.

Kirjelmässä syyskuun 26 päivältä ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ehdotti sihteerinsä ja taloudenhoitajansa vuosipalkkiot koroitettaviksi 1,200 ja 6,600 markkaan. Asiaa valmisteltuaan palkkalautakunta ilmoitti, että taloudenhoitajan palkka oli palkanjärjestelyn johdosta kohonnut 4,000 markkaan, jota paitsi sihteerintehtävistä oli 1919 vuoden menosääntöehdotukseen merkitty 1,200 markan palkkio. Kun taloudenhoitaja sai kalliinajanlisäystäkin eikä johtokunta tällä edellytyksellä ollut mitään muistuttanut palkanjärjestelyssä hyväksyttyä määrää vastaan, ei palkkalautakunnan mielestä esityksen tullut tältä kohden aiheuttaa toimenpidettä. Sitä vastoin lautakunta ehdotti, että sihteerin palkan korottamiseksi vuoden neljältä viime kuukaudelta johtokunnan ehdottamaan määrään myönnettäisiin 200 markan määräraha. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) palkkalautakunnan ehdotuksen ja osoitti ehdotetun määrän käyttövaroistaan.

Esitys ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan sihteerin ja taloudenhoitajan palkkioiden korottamisesta.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [4]) kansakouluvahtimestari P. J. Salakarin pitämään ne 220 markkaa, joilla hänelle tammi—huhtikuulta maksettu kalliinajanlisäys oli ylittänyt hänelle oikeastaan tulevan määrän.

Oikeus kalliinajanlisäyksen pitämiseen.

---

[1]) Ks. 1910 vuod. kert. siv. 102. — [2]) Kvston pöytäk. 4. 6. 31 §. — [3]) S:n 17. 12. 20 §. — [4]) S:n 20. 8. 57 §.

Lahjapalkkio suomenkielisten kansakoulujen siivoojattarille.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [1]) kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [2]) nojalla oikeuttaneensa suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan käyttövaroistaan antamaan mainittujen koulujen siivoojattarille lahjapalkkiona yhden kuukauden palkan kesältä 1917 sen lisäksi mitä he jo olivat mainitulta ajalta saaneet.

Fjälldalin kansakoulun sähkövalaistuksen täydentäminen.

Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) käyttövaroistaan 2,700 markkaa Fjälldalin kansakoulun sähkövalaistuksen täydentämiseksi.

Kansakoulumäärärahain ylitys ja lisäys.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [1]) kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [2]) nojalla joulukuun 28 päivänä 1917 myöntäneensä valtuuston 1917 vuoden käyttövaroista kaikkiaan 66,000 markan lisäyksen erinäisiin suomenkielisten kansakoulujen mainitun vuoden määrärahoihin sekä 2,000 markan lisäyksen ruotsinkielisten kansakoulujen samanvuotiseen veistoaineiden hankintamäärärahaan.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [4]) rahatoimikamarin ylittämään 2,072: 84 markalla suomenkielisten ja 8,075 markalla ruotsinkielisten kansakoulujen 1917 vuoden vuokramäärärahan.

Edelleen päätti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää suomenkielisten kansakoulujen vuosimäärärahoihin kaikkiaan 61,000 markan lisäyksen.

Lisämääräraha kansakoulu-hammaspoliklinikalle.

Lisäykseksi kansakoululasten hammaspoliklinikan voimassapitomäärärahaan osoitti [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan hammaslääkäri A. Aspelundille 3,000 markkaa tilityksen ehdolla.

Lisämääräraha ruotsinkielisille pikkukoulunopettajatarseminaarille.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi [7]) kaupunginvaltuusto 1,500 markan lisäyksen kuluvan vuoden menosääntöön merkittyyn Helsingin ruotsinkielisen pikkukoulunopettajatarseminaarin yhteydessä olevan harjoituskoulun kannatusapurahaan.

Kansakoulujen ja kasvatuslaitosten valtioavut.

Vuonna 1916 seuraavan vuoden budjettia käsitellessään oli kaupunginvaltuusto laskenut kaupungille tulevan valtioapua 25 % sillä kansakoulujensa ja kasvatuslaitostensa voimassapidosta olevain todellisten menojen määrästä, joita menoja oli laskettu olevan kansakouluista 2,127,371: 76 ja kasvatuslaitoksista 147,675 markkaa, mutta vuonna 1917 myönnettyjen, kalliin ajan aiheuttamain lisämäärärahain johdosta olivat näiden laitosten menot lisääntyneet 605,590: 55 ja 106,841: 30 markalla, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti [8]) senaatilta anoa valtioapua 25 % näiden lisäkustannustenkin määrästä.

Kirjelmässä toukokuun 28 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle kouluhallituksen kiertokirjelmän, jossa kouluhallituksen ilmoitettiin kunnille kansakoululaitosta varten tulevain valtioapujen suorituksen jouduttamiseksi määränneen, että kaupungit saivat vuodelta 1917 tilausta tekemättä 1914 vuoden apumaksun kaksin-

[1]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 9. 13 §. — [4]) S:n 12. 11. 12. — [5]) S:n 10. 12. 31 §, 17. 12. 21 § ja 30. 12. 6 §. — [6]) S:n 24. 1. 20 §. — [7]) S:n 4. 6. 26 §. — [8]) S:n 24. 1. 27 §.

kertaisen määrän eli 25 % niillä viimeksi mainittuna vuonna olleiden todellisten menojen määrästä. Mitä tuli niihin kustannuksiin, joita kaupungeilla oli tämän lisäksi vuonna 1917 ollut ja joista ne olivat oikeutetut saamaan korotettua valtioapua, jäi tämän lisäyksen suoritus siksi, kunnes senaatti oli asianomaisen kaupunkikunnan anomuksesta määrännyt, mihin summaan sille vuodelta 1917 tuleva valtioapu oli korotettava. Kiertokirjelmä lähetettiin [1]) rahatoimikamariin asianmukaista toimenpidettä varten.

Suomenkielisten kansakoulujen kesäsiirtolain valtioapu.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ilmoitti kouluhallituksen osoittaneen maksettavaksi 33,077 markkaa valtioapuna suomenkielisten kansakoulujen kesäsiirtolain voimassapitoon vuonna 1917. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) tästä ilmoittaa rahatoimikamarille.

Uusi palkkasääntö kasvatuslaitoksille.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [3]) seuraavan:

Kasvatuslautakunnan palkkasäännön.

1 ammattiholhooja	Smk	10,000: —
1 tarkastaja	„	5,000: —
1 kamreeri	„	5,000: —
1 lääkäri	„	4,000: —
1 kassanhoitaja	„	1,800: —
1 vahtimestari	„	1,500: —
Yhteensä	Smk	27,300: —

Virkamatkoista maksettavain päivärahain korotus.

Kasvatuslautakunnan kirjelmässä tammikuun 14 päivältä anottua, että sen alaiset toimihenkilöt saisivat lukea virkamatkoista päivärahaa entisestään [4]) korotetun määrän, päätti [5]) kaupunginvaltuusto, että vuonna 1918 saavat tuollaista päivärahaa kasvatuslautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet sekä ammattiholhooja, sihteeri, tarkastaja, kamreeri ja lääkäri joulukuun 20 päivänä 1917 annetun matkustussäännön III luokan mukaan, kasvatuslaitosten johtajat ja johtajattaret, kansakoulunopettajat ja -opettajattaret saman säännön IV luokan mukaan sekä kasvatuslaitosten muut toimihenkilöt ja lautakunnan vahtimestari matkustussäännön V luokan mukaan. Tästä vuonna 1918 johtuvain lisämenojen suoritukseksi osoitti valtuusto käyttövaroistaan 3,500 markan lisäyksen vuosimenosäännössä tarkoitusta varten olevaan määrärahaan.

Täydet palkkaedut v. t. ammattiholhooja-sihteerille.

Kasvatuslautakunnan esitykseen että sen v. t. ammattiholhooja ja sihteeri filosofianmaisteri H. Ståhl saisi syyskuun 1 päivästä lukien nauttia täydet palkkaedut kaupunginvaltuusto myöntyi [6]).

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 6. 3 §. — [2]) S:n 1. 7. 6 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §. — [4]) Ks. 1911 vuod. kert. siv 129 ja 1913 vuod. kert. siv. 121. — [5]) Kvston pöytäk. 21. 5. 11 §. — [6]) S:n 15. 10. 24 §.

Lisämäärärahoja kasvatuslautakunnalle.

Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) käyttövaroistaan lisäystä kasvatuslautakunnan vuosimenosäännössä yksityistä elätteelleantoa varten olevaan määrärahaan 4,000 markkaa, tarverahoja, siivoamista y. m. varten olevaan määrärahaan 2,500 markkaa sekä arvaamattomien menojen määrärahaan 500 markkaa.

Toimenpiteitä aviottomain lasten hyväksi.

Lokakuun 22:ntena 1917 päivätyssä esityksessä [2]) kasvatuslautakunta huomautti, että avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten silmälläpito vaati tuntuvia lisävoimia, jotta niiden huonoa ruumiillista hoitoa voitaisiin ehkäistä, niiden taloudellista asemaa turvata ja niiden kasvatusta kunnon kansalaisiksi valvoa. Lautakunta ehdotti avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten osastoonsa 1918 vuoden alusta asetettavaksi naistarkastajan 3,600 markan vuosipalkoin, neljä opastajatarta, kunkin 2,800 markan vuosipalkoin, sekä kanslia-apulaisen 2,000 markan vuosipalkoin. Kaupunginvaltuusto lähetti [3]) asian valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, johon valittiin vphra de la Chapelle sekä hrat Charpentier ja Ruuth. Antamassaan mietinnössä [3]) valiokunta huomautti kaupungin lastenhoidossa vallitsevista suurista puutteista ja erikoisesti siitä, että kiireellisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hyväksi, sekä yhtyi pääasiassa kannattamaan kasvatuslautakunnan ehdottamia toimenpiteitä.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [4]) kasvatuslautakunnan avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten osastoon asetettavaksi kaksi naistarkastajaa, kumpaisenkin 3,600 markan vuosipalkoin, viisi opastajatarta, kunkin 3,000 markan vuosipalkoin, sekä lisäksi yhden kanslia-apulaisen 3,000 markan vuosipalkoin, minkä ohessa tarkastaja velvoitettiin määräyttämään itsensä niiden avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten holhoojaksi; joiden harkittiin olevan holhoojan tarpeessa. Mainittujen kahden opastajatarviran täyttäminen saisi jäädä toistaiseksi.

Uusi palkkasääntö kasvatuslaitoksille.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [5]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Kasvatuslaitosten palkkasäännön.

Helsingin vastaanotto- ja havainto- sekä oppilaskoti.

1 johtajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	3,600: —
1 johtajattaren apulainen, paitsi s:n	„	2,000: —
Yhteensä	Smk	5,600: —

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 26 §. — [2]) S:n 20. 8. 37 §. — [3]) Kvston pain. asiak. n:o 45. — [4]) Kvston pöytäk. 17. 12. 18 §. — [5]) S:n 29. 10. 28 §.

Bromarvin Bengtsårin kasvatuslaitos.

1	johtaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	7,000: —
2	luokkaopettajaa, paitsi s:n, kumpikin 4,400: —	„	8,800: —
1	veistonopettaja, paitsi s:n	„	3,000: —
1	emäntä, samalla opettajatar, paitsi s:n	„	2,400: —
3	kaitsijaa, paitsi s:n, kukin 2,400: —	„	7,200: —
4	s:n paitsi s:n, „ 1,800: —	„	7,200: —
2	s:n paitsi s:n, kumpikin 1,500: —	„	3,000: —
2	emännänapulaista, paitsi s:n, kumpikin 1,500: —	„	3,000: —
	Yhteensä	Smk	41,600: —

Sipoon Paipisten kasvatuslaitos.

1	johtaja, samalla opettaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	4,400: —

Nummen Tavolan kasvatuslaitos.

1	johtaja, samalla opettaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	4,400: —

Lohjan Karstun kasvatuslaitos.

1	johtaja, samalla opettaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	4,400: —
1	puusepän- ja puutöiden opettaja, paitsi s:n	„	3,000: —
	Yhteensä	Smk	7,400: —

Porvoon Laversin kasvatuslaitos.

1	johtaja, samalla opettaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	4,400: —

Lohjan Toivoniemen kasvatuslaitos.

1	johtajatar, samalla opettajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,000: —		
	oppilasasumalaitoksen hoidosta	800: —	Smk	4,800: —
1	opettajatar, paitsi s:n		„	4,000: —
1	emäntä, samalla opettajatar, paitsi s:n		„	1,900: —
1	hoitajatar, s:n s:n paitsi s:n		„	1,400: —
	Yhteensä		Smk	12,100: —

Finbyn Sjötorpin kasvatuslaitos.

1	johtajatar, samalla opettajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,000: —		
	oppilasasumalaitoksen hoidosta	800: —	Smk	4,800: —
1	opettajatar, paitsi s:n		„	4,000: —
1	emäntä, samalla opettajatar, paitsi s:n		„	1,900: —
1	hoitajatar, s:n s:n paitsi s:n		„	1,400: —
	Yhteensä		Smk	12,100: —

Vihdin Vanjoen kasvatuslaitos.

1 johtaja, samalla opettaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	4,400: —
1 apulaisopettajatar, paitsi s:n	„	3,400: —
1 emäntä, samalla opettajatar, paitsi s:n	„	1,900: —
1 hoitajatar, s:n s:n paitsi s:n	„	1,400: —
Yhteensä	Smk	11,100: —

Porvoon Vekkosken pikkukoulu.

1 johtajatar, samalla opettajatar, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa	Smk	3,400: —

Lisämäärärahoja kasvatuslaitoksille.

Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) käyttövaroistaan seuraavat lisäykset kuluvan vuoden menosääntöön merkittyihin kasvatuslaitosten määrärahoihin: Helsingin vastaanottokoti 5,300 markkaa, Bengtsårin kasvatuslaitos 36,500 markkaa, Paipisten kasvatuslaitos 1,200 markkaa, Karstun kasvatuslaitos 300 markkaa, Toivoniemen kasvatuslaitos 15,700 markkaa, Sjötorpin kasvatuslaitos 9,300 markkaa ja Vanjoen kasvatuslaitos 8,400 markkaa. Sitä paitsi osoitti kaupunginvaltuusto Bengtsårin maatilaa varten 13,000 markan lisämäärärahan.

Uusi palkkasääntö kansanlastentarhain johtokunnalle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavan:

Kansanlastentarhain johtokunnan palkkasäännön.

1 tarkastaja	Smk	5,000: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten	„	—: —
s:n vahtimestarintehtäviä varten	„	—: —
Yhteensä	Smk	5,000: —

Korotettuja palkkoja kansanlastentarhain opettajattarille.

Kirjelmässä lokakuun 31 päivältä lähetti kansanlastentarhain johtokunta puoltosanansa kera valtuustolle mainittujen laitosten opettajatarten anomuksen saada samanlaiset palkkaedut, mitkä kaupunginvaltuusto oli yleisessä palkanjärjestelyssä myöntänyt alempain kansakoulujen opettajattarille [3]), sekä saman ylimääräisen palkanlisäyksen, mikä oli annettu kaupungin viranpitäjille 1918 vuoden jälkipuoliskolta [4]). Asiasta antamassaan lausunnossa palkkalautakunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto vakuuttaisi kansanlastentarhoille vuodeksi 1919 semmoisen apurahan, että niiden opettajattarille voitiin maksaa 3,400 markan pohjapalkka ynnä 10 %:n korotus pohjapalkasta sekä viiden että kymmenen vuoden palveluksesta. Valtuusto hyväksyi [5]) palkkalautakunnan ehdotuk-

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 26 §. — [2]) S:n 8. 10. 3 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 116. — [4]) S:n siv. 63. — [5]) Kvston pöytäk. 17. 12. 22 §.

sen ja myönsi sitä paitsi anotun ylimääräisen palkanlisäyksen, osoittaen sitä varten käyttövaroistaan 47,700 markkaa.

Kotikallion kansanlastentarhaa kohdanneiden vaurioiden korvaus.

Tehdyn anomuksen johdosta osoitti [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,900 markkaa niiden vaurioiden korvaamiseksi, jotka kapinan aikana olivat kohdanneet neitien E. Boismanin ja Th. Vuorenheimon johtaman Kotikallion lastentarhan kalustoa.

Korvaus kansanlastentarhain lukukausimaksujen palauttamisesta.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [2]) kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [3]) nojalla valtuuston 1917 vuoden käyttövaroista osoittaneensa 4,498 markkaa kansanlastentarhoille niiden palauttamain lukukausimaksujen korvaukseksi.

Määräraha kesälastentarhoille.

Kesäsiirtolain järjestämiseksi eräisiin kansanlastentarhoihin osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan neideille H. Bengelsdorffille, E. Boreniukselle ja Th. Vuorenheimolle 30,000 markkaa velvoittamalla heidät kansanlastentarhain johtokunnalle antamaan tilin määrärahan käyttämisestä.

Määrärahoja kansanlastentarhain lastenkamariosastoille.

Eräiden kansanlastentarhain menosääntöön oli merkitty määräraha n. s. lastenkamariosastoja varten, joihin äidit, joiden täytyi suorittaa ansiotyötä kodin ulkopuolella, voivat jättää pikkulapsensa hoidettaviksi koko päiväksi. Kun kuitenkin näihin osastoihin voitiin vastaanottaa ainoastaan vähäinen määrä lapsia, oli kansanlastentarhain tarkastaja ehdottanut, että kaupunki myöntäisi 26,000 markkaa kansanlastentarhain tämänlaatuisen toiminnan laajentamiseksi syksyllä 1918. Kansanlastentarhain johtokunnan puollettua tätä ehdotusta oli rahatoimikamari osoittanut tarkoitukseen etuantina 7,000 markkaa, minkä toimenpiteen hyväksyen [5]) kaupunginvaltuusto osoitti koko anotun määrän käyttövaroistaan.

Kansanlastentarhain valtioapu.

Kirjelmässä lokakuun 12 päivältä maistraatti ilmoitti [6]) kouluhallituksen saman kuukauden 1 päivänä osoittaneen kaupungille valtioapua 270,395: 67 markkaa eli kolmanneksen kansanlastentarhain työvuoden 1918—19 kustannuksista.

Uusi palkkasääntö kaupunginkirjastolle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [7]) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Kaupunginkirjaston palkkasäännön.

1	kirjastonhoitaja			Smk	10,000: —
1	avustava kirjastonhoitaja			„	6,000: —
10	amanuenssia pääkirjastossa,	kukin 3,400: —		„	34,000: —
2	s:n	s:n	, kumpikin 2,600: —	„	5,200: —
3	s:n	s:n	, kukin 2,200: —	„	6,600: —
			Siirto	Smk	61,800: —

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 85 §. — [2]) S:n 8. 1. 3 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk. 11. 6. 35 §. — [5]) S:n 10. 9. 27 §. — [6]) S:n 29. 10. 3 §. — [7]) S:n 8. 10. 3 §.

	Siirto	Smk	61,800: —
1 vahtimestari pääkirjastossa, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	2,400: —
1 toinen vahtimestari		„	2,200: —
1 Kallion haarakirjaston johtaja		„	5,500: —
2 s:n amanuenssia, kumpikin 3,400: —		„	6,800: —
1 s:n amanuenssi		„	2,600: —
3 s:n amanuenssia, kukin 2,200: —		„	6,600: —
1 s:n vahtimestari,paitsi vapaata asuntoa,lämpöä ja valoa		„	2,000: —
1 s:n vahtimestariapulainen		„	1,400: —
1 Töölön haarakirjaston johtaja		„	3,000: —
1 Hermannin haarakirjaston s:n, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	2,600: —
1 Tehtaankadun 26 haarakirjaston s:n, paitsi s:n		„	600: —
	Yhteensä	Smk	97,500: —

Kaupunginkirjaston määrärahain ylitys ja lisäys.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti [1]) kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [2]) nojalla valtuuston 1917 vuoden käyttövaroista myöntäneensä 700 markkaa lisäykseksi kaupunginkirjaston 1917 vuoden menosäännössä sekalaisia ja arvaamattomia tarpeita varten olevaan määrärahaan. Sittemmin oikeutti [3]) kaupunginvaltuusto kaupunginkirjaston hallituksen 4: 20 markalla ylittämään 1917 vuoden sekalaisten määrärahan.

Jotta kaupunginkirjaston ylimääräisten apulaisten tuntipalkka voitaisiin korottaa 1: 60:stä 2: 50 markkaan, myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markan lisämäärärahan.

Niinikään myönsi [5]) valtuusto kaupunginkirjaston hallituksen esityksestä 1,200 markan lisäyksen kirjaston painatuskustannusten määrärahaan.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [6]) kaupunginvaltuusto alempana olevan:

Työväenopiston palkkasäännön.

Yhteiset menot.			
Määräraha taloudenhoitajaa varten		Smk	—: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten		„	—: —
Suomenkielinen osasto.			
1 johtaja		„	7,500: —
Määräraha vahtimestarintehtäviä varten		„	—: —
Ruotsinkielinen osasto.			
1 johtaja		„	6,000: —
Määräraha vahtimestarintehtäviä varten		„	—: —
	Yhteensä	Smk	13,500: —

[1]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [3]) Kvston pöytäk. 7. 5. 14 §. — [4]) S:n 11. 6. 8 §. — [5]) S:n 20. 8. 26 §. — [6]) S:n 8. 10. 3 §.

Lisämäärärahoja työväenopistolle.

Valmisteluvaliokunta oli kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [1]) nojalla valtuuston 1917 vuoden käyttövaroista myöntänyt työväenopiston ruotsinkielisen osaston mainitun vuoden määrärahoihin kaikkiaan 1,100 ja opiston suomenkielisen osaston määrärahoihin 6,600 markan lisäyksen, mistä valiokunta ilmoitti [2]) kaupunginvaltuustolle.

Uusi palkkasääntö kaupunginmuseolle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [3]) seuraavan:

Kaupunginmuseon palkkasäännön.

1 museon johtaja	Smk	2,600: —
Määräraha vahtimestarintehtäviä varten	„	—: —
Yhteensä	Smk	2,600: —

Uusi palkkasääntö musiikkilautakunnalle.

Niinikään vahvisti [3]) kaupunginvaltuusto alempana olevan:

Musiikkilautakunnan palkkasäännön.

1 puheenjohtaja	Smk	1,200: —
Määräraha sihteerintehtäviä varten	„	—: —
1 taloudenhoitaja	„	4,200: —
1 kassanhoitaja	„	2,400: —
Yhteensä	Smk	7,800: —

Palkanlisäys kaupunginorkesterin soittajille.

Marraskuun 30 päivänä tekemässään esityksessä musiikkilautakunta ilmoitti kaupunginorkesterin palveluksessa olevain soittajain anoneen samanlaista palkanlisäystä heinäkuun 1 päivästä lukien vuoden loppuun, kuin oli myönnetty [4]) kunnan muille viranpitäjille. Lautakunta puolsi anomusta, johon myöntymisestä kaupungille koituisi lisämenoja 5,600 markkaa kuukaudessa eli siis kuudelta kuukaudelta 33,600 markkaa. Palkkalautakunnan joulukuun 2 päivänä tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto valtuutti [5]) musiikkilautakunnan panemaan anotun palkanlisäyksen maksettavaksi menosääntöön kaupunginorkesterin voimassapitoa varten merkitystä 261,000 markan määrärahasta, ollen lautakunta oikeutettu, siinä tapauksessa että puheenalainen määräraha osoittautui tarkoitukseensa riittämättömäksi, hankkimaan siihen tarpeellisen lisäyksen.

Uusi palkkasääntö kauppahalleille.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [3]) seuraavan:

Kauppahallien palkkasäännön.

1 Rantatorin kauppahallin tarkastusmies	Smk	1,700: —
1 Hietalahdentorin kauppahallin s:n	„	1,700: —
1 Kasarmintorin kauppahallin s:n	„	2,800: —
1 Harjutorin kauppahallin s:n	„	1,800: —
1 Hakaniementorin kauppahallin s:n	„	3,300: —
1 Vallilan kauppahallin s:n	„	2,400: —
Yhteensä	Smk	13,700: —

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [2]) Kvston pöytäk. 8. 1. 3 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 63. — [5]) Kvston pöytäk. 10. 12. 35 §.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen sihteerin palkan korotus.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [1]) kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisten laitosten hallituksen sihteerin vuosipalkan 4,000 markaksi.

Kysymys maksuttoman kaasu- tai sähkövalaistuksen antamisesta teknillisten laitosten toimihenkilöille.

Tammikuun 16 päivänä tekemässään esityksessä kaupungin teknillisten laitosten hallitus ehdotti, että sähkölaitoksen toimitusjohtaja ja toinen käyttöinsinööri sekä vesijohtolaitoksen kemisti, kemistin apulainen ja ylikoneenkäyttäjä edelleen saisivat heille menosäännön mukaan tulevain palkkaetujen lisäksi maksuttoman sähkövalon, koska heillä oli vuodesta 1911 lähtien ollut tämä etu, samoin kuin että kaasulaitoksen toimitusjohtajalle vakuutettaisiin hänelle sopimuksen mukaan tuleva vapaa kaasu.

Kesäkuun 6 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi periaatteessa pysyä aikaisemmassa päätöksessään [2]), että kaupungin teknillisten laitosten virkoihin ei liity palkkaetuna vapaa sähkövirta eikä kaasu sekä että sähkölaitoksen nykyinen toimitusjohtaja ja toinen käyttöinsinööri ynnä vesijohtolaitoksen kemisti, kemistin apulainen ja ylikoneenkäyttäjä oikeutetaan saamaan vapaa sähkövirta samoin kuin kaasulaitoksen nykyinen toimitusjohtaja vapaa kaasu, kaikki henkilökohtaisina etuina, jotka poistuvat viranpitäjäin vaihtuessa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto teki päätöksensä [3]) rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti.

Avonaista sähkölaitoksen toimitusjohtajan virkaa uudelleen täytettäessä, jolloin laitoksen jakeluosaston johtaja insinööri Hj. Pehrman valittiin mainittuun virkaan, vakuutettiin [4]) hänelle edelleen maksuton sähkövalaistus menosääntöön merkittynä palkkaetuna.

Uusi palkkasääntö vesijohtolaitokselle.

Yleisessä palkanjärjestelyssä kaupunginvaltuusto vahvisti [1]) seuraavan:

Vesijohtolaitoksen palkkasäännön.

Hallinto.

1 toimitusjohtaja, palkkaa	16,000: —		
matkarahoja	500: —	Smk	16,500: —
1 assistentti, palkkaa		„	11,000: —
1 kamreeri ja konttoripäällikkö		„	9,000: —
1 kirjanpitäjä		„	5,500: —
1 kassanhoitajatar		„	4,200: —

Käyttö.

1 kemisti, laboratoorin ja Vanhankaupungin laitoksen johtaja, paitsi vapaata asuntoa ja lämpöä	„	9,000: —
1 kemistin apulainen, paitsi s:n	„	6,500: —
1 ylikoneenkäyttäjä, paitsi s:n	„	6,000: —
Siirto	Smk	67,700: —

[1]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 124. — [3]) Kvston pöytäk. 1. 7. 20 §. — [4]) S:n 10. 9. 20 §.

Siirto Smk 67,700: —

Putkiverkko ja vesisäiliö.

1 insinööri ..... „ 7,500: —

Johtotyöosasto, työpaja ja varasto.

1 insinööri, samalla mittaripäjan johtaja ..... „ 7,500: —

Yhteensä Smk 82,700: —

Vedenkulutusmaksujen korotus.

Laskettuaan että vesijohtolaitoksen tulot vuonna 1919 voimassa olevain taksain mukaan nousivat 1,972,400 markkaan menojen budjettiehdotuksen mukaan ollessa 2,560,645 markkaa oli kaupungin teknillisten laitosten hallituksen täytynyt käydä etsimään keinoja tulojen lisäämiseksi sopivalla tavalla. Siinä mielessä oli katsottu olevan korotettava vedenkulutusmaksua, minkätähden hallitus oli laatiessaan 1919 vuoden budjettiehdotusta edellyttänyt 1914 vuoden taksaa, jota 1918 vuoden toisen neljänneksen alusta oli korotettu 30 %:lla, edelleen korotettavan kaikkiaan 100 %:lla, joka korotus kuitenkin, koska se tiesi voimassa olevain sopimusten irtisanomista laitoksen puolelta, oli vesijohtolaitokselle maaliskuun 10 päivänä 1911 vahvistetun ohjesäännön 2 §:n määräyksen johdosta irtisanottava 3 kuukautta edeltäpäin, joten korotus voi tulla käytäntöön vasta 1919 vuoden toisen neljänneksen alusta. Tällä keinoin oli laskettu mainitun vuoden kolmen neljänneksen aikana saatavan lisätuloja noin 760,000 markkaa, joten voitoksi jäisi hiukan yli 170,000 markan, sittenkuin menot, korko ja kuoletus lukuun otettuina, oli suoritettu.

Lokakuun 24 päivänä asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi teknillisten laitosten hallituksen ehdotuksen. Valtuusto myöntyi [1]) esitykseen ja antoi mainitun hallituksen tehtäväksi ryhtyä tästä johtuviin toimenpiteisiin.

Maksutonta vesijohtovettä saksalaisille sotalaivoille.

Kaupungin valtuusto päätti [2]), ettei kulutetusta vedestä ollut kannettava maksua sodan aikana Helsingissä oleskelevilta saksalaisilta sotalaivoilta.

Anomus tullivapauden saamisesta vesijohtotarvikkeille.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen joulukuun 20 päivänä 1917 tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [3]) tehdä maamme hallitukselle sen suuntaisen alistuksen, että kaupunki saisi täysin määrin nauttia marraskuun 1 päivänä 1871 annetussa armollisessa kirjeessä vakuutettua vesijohtotarpeiden tullivapautta ja että ne tullimaksut, kaikkiaan 130,225: 79 markkaa, mitkä kaupungin oli vastoin edellä mainittua erioikeutta täytynyt maahan tuotetuista vesijohtotarpeista suorittaa, sille palautettaisiin, sekä eri alistuksessa anoa sen tulliedun palauttamista, mikä senaatin

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 16 §. — [2]) S:n 4. 6. 4 §. — [3]) S:n 7. 5. 28 §.

helmikuun 28 päivänä 1877 antaman päätöksen mukaan oli suotu henkilöille ja liikkeille, joiden toimeksi vesijohtolaitos antoi johtotöiden suorituksen tonteilla ja taloissa.

Vesijohtolaitoksen määrärahain ylitys.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [1]) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen 86,000 markalla ylittämään vesijohtolaitoksen kuluvan vuotiset määrärahat.

Vesijohto- ja kaasulaitoksen 1917 vuoden tappioiden korvaus.

Kirjelmässä kesäkuun 17 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että niin vesijohto- kuin kaasulaitoskin olivat vuonna 1917 lisääntyneiden käyttökustannusten johdosta tuottaneet tappiota. Vesijohtolaitoksen menoarvio oli nimittäin ylitetty 485,149: 41 markalla tulojen ollessa ainoastaan 185,327 markkaa laskettua määrää suuremmat, joten vajaus oli 299,822: 41 markkaa. Kaasulaitoksen tappio taas oli 44,797 markkaa. Kun rahatoimikamarin mielestä poikkeamista laitosten vahvistetusta kuoletussuunnitelmasta ei olisi lyhyeksikään ajaksi sallittava, esitti kamari, että vesijohtolaitoksen 1917 vuoden tappio 299,822: 41 markkaa ja kaasulaitoksen saman vuoden tappio 44,797 markkaa pantaisiin maksettavaksi kaupunginkassan 1918 vuoden säästöstä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin ehdotuksen.

Uusi palkkasääntö kaasulaitokselle.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [3]) seuraavan:

Kaasulaitoksen palkkasäännön.

Hallinto.			
1 toimitusjohtaja, palkkaa	16,000: —		
matkarahoja	500: —	Smk	16,500: —
Assistenttipalkkio		„	1,800: —
1 kamreeri ja konttoripäällikkö		„	10,000: —
1 kirjanpitäjä		„	6,500: —
1 kassanhoitajatar		„	4,800: —
Käyttö.			
1 ensimmäinen käyttöinsinööri		„	10,000: —
1 kemisti, palkkaa	7,500: —		
matkarahoja	400: —	„	7,900: —
1 konemestari, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja kaasua		„	6,500: —
Johtoverkko ja jakelukello.			
1 putkimestari ulkotöitä varten		„	5,200: —
Johtotyöosasto, työpaja, varasto ja näyttely.			
1 johtotyöinsinööri		„	8,000: —
1 avustava insinööri		„	6,000: —
1 putkimestari		„	5,600: —
1 varastonhoitaja		„	4,200: —
1 avustava s:n		„	3,600: —
		Yhteensä Smk	96,600: —

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 7 §. — [2]) S:n 20. 8. 16 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §.

Kaasulaitoksen suuresti kohonneiden kustannusten johdosta rahatoimikamari lokakuun 3 päivänä tekemässään esityksessä ehdotti kaasunhinnan lokakuun lopussa toimitettavasta mittarien lukemisesta lähtien korotettavaksi 60 penniin kuutiometriltä, ollen kuitenkin kaupungin teknillisten laitosten hallitus esteetön aikaisemmin voimassa olevain perusteiden mukaan myöntämään hinnanalennusta kuluttajille, joiden oli pakko ruuanlaittoon käyttää yksinomaan kaasua. Kaasunhinnan korotus.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) tähän esitykseen.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [2]) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen 800,000 markalla ylittämään kaasulaitoksen kuluvan vuoden määrärahat. Kaasulaitoksen määrärahain ylitys.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [3]) seuraavan: Uusi palkkasääntö sähkölaitokselle.

Sähkölaitoksen palkkasäännön.

Hallinto.

1 toimitusjohtaja, palkkaa	18,000: —		
matkarahoja	500: —	Smk	18,500: —
Assistenttipalkkio		„	1,800: —
1 kamreeri ja konttoripäällikkö		„	10,000: —
1 kirjanpitäjä		„	6,500: —
1 kassanhoitajatar		„	4,800: —

Käyttö.

1 ensimmäinen käyttöinsinööri, samalla osaston johtaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa		„	10,500: —
1 toinen käyttöinsinööri		„	10,000: —

Johtoverkko, johtotyöt ja jakelu.

1 insinööri, osaston johtaja, paitsi valoa		„	11,000: —

Mittarityöpaja ja laboratoori.

1 laboratoori-insinööri, paitsi valoa		„	7,500: —
		Yhteensä Smk	80,600: —

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus esitti väliaikaisia henkilökohtaisia palkanlisäyksiä myönnettäväksi sähkölaitoksen käyttöinsinööreille, koska mainitut virat asettivat pitäjilleen suuria vaatimuksia ja heidän palkkansa oli paljon vähempi sitä, minkä he voisivat saada yksityisen palveluksessa. Palkanlisäysanomuksen epäämisestä saattoi sentähden olla seurauksena virasta eroa- Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä sähkölaitoksen käyttöinsinööreille.

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 29 §. — [2]) S:n 30. 12. 7 §. — [3]) S:n 8. 10. 3 §.

misia ja henkilövaihdoksia, jossa tapauksessa oli peljättävissä, ettei nykyisin palkkaeduin ollut saatavissa sopivia seuraajia näihin virkoihin. Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ehdotti esitystä evättäväksi, koska kamarin mielestä ei ollut tehtävä poikkeusta kaupungin teknillisten laitosten virkamiehiin nähden, joiden palkkauskysymys voitiin sopivasti järjestää kohdakkoin odotettavana olevan kunnan kaikkien viranpitäjäin palkanjärjestelyn yhteydessä.

Asia lähetettiin [1]) palkanjärjestelykomiteaan, ja komitean ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto sittemmin päätti [2]) myöntää sähkölaitoksen ensimmäiselle käyttöinsinöörille A. Marsiolle 150 markan ja saman laitoksen toiselle käyttöinsinöörille V. Lindgrenille 100 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen kuukaudessa maksettavaksi tammikuun 1 päivästä, kunnes viranpitäjäin uusi palkkasääntö oli tullut voimaan, sekä osoitti tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 3,000 markkaa.

Evätty esitys ikäkorotusoikeuden suomiesta insinööri A. Marsiolle.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemän esityksen että insinööri A. Marsio, joka toukokuun 1 päivänä 1916 oli nimitetty sähkölaitoksen ensimmäiseksi käyttöinsinööriksi, saisi, sillä perusteella, että hän oli aikaisemmin palvellut saman laitoksen toisena käyttöinsinöörinä, ikäkorotuksen 5 vuoden palveluksesta, kaupunginvaltuusto epäsi [3]).

Sähkölaitoksen määrärahain ylitys.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [4]) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen 223,015 markalla ylittämään sähkölaitoksen kuluvan vuoden määrärahat.

Sähkövoiman hinnankorotus.

Kun polttoainehinnat ja rahtikustannukset olivat tuntuvasti nousseet ja myöskin palkat ja kaikki kunnossapitokustannukset osoittivat suuresti kohoavaa suuntaa, päätti [5]) kaupunginvaltuusto sähkövoiman hinnan korotettavaksi 60 penniin kilowattitunnilta voimavirtaa ja 1 markkaan kilowattitunnilta valaistusvirtaa vuonna 1919 toimitettavasta ensimmäisestä mittarien lukemisesta lähtien.

Muuntajakoneiston osto raitiotiekäyttöä varten.

Sittenkuin oli havaittu, että raitioteiden käyttöön tarvittava sähkövirran määrä oli lisääntynyt enemmän kuin oli voitu edellyttää vuonna 1913, jolloin sähkölaitos alkoi antaa virtaa raitioteille, ja laitoksen koneet olivat tämän johdosta ylen määrin rasittuneet, oli sähkölaitoksen toimitusjohtaja tehnyt esityksen laitoksen koneiston lisäämisestä raitiotiekäyttöä varten. Ehdotettu laajennus toimeenpantaisiin siten, että yksi Kasarmintorin aseman 500 kilowatin koneista siirrettäisiin Kallion aseman vahvistamiseksi ja ensinmainitulle asemalle hankittaisiin uusi 1,000 kilowatin muuntaja-

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 15 §. — [2]) S:n 21. 5. 25 §. — [3]) S:n 17. 12. 15 §. — [4]) S:n 30. 12. 7 §. — [5]) S:n 12. 11. 15 §.

koneisto. Tästä järjestelystä laskettiin hankitun kustannusarvion mukaan olevan menoja 430,000 markkaa, minkätähden sähkölaitos anoi mainittua rahamäärää osoitettavaksi. Syyskuun 12 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että kaupungin olisi tehtävä mitä voi saattaakseen kaupungin asukkaille sangen tarpeelliseksi käyneen raitiotieliikenteen edelleen kehittymisen mahdolliseksi, minkätähden kamari puolsi ehdotuksen hyväksymistä sekä esitti puheenalaiset 430,000 markkaa maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) esitykseen rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti.

Petrolivalaistuksen vaihtaminen sähkövalaistukseen eräissä kaupunginosissa.

Kesäkuun 12 päivänä tekemässään esityksessä kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti, että silloisen petrolinpuutteen johdosta sähkövalaistus otettaisiin käytäntöön seuraavilla kaduilla ja yleisillä paikoilla: Bölen esikaupungissa, kulkutautisairaalasta Fredriksperin aseman sivuitse Böleen vievällä tiellä, Eläintarhantiellä Töölön sokeritehtaalta lähtien Alppilan kohdalla olevaan rautatien ylikäytävään asti ja sieltä rautatien molemmilla puolin Fredriksperiin asti, Läntisen viertotien ja Fredriksperin välisellä Nordenskiöldkadulla, Läntisellä viertotiellä Humalkadulta lähtien Munkkiniemen raitiotielinjan alkukohtaan asti ja Kaisaniemen pääliikenneteiden varsilla, sekä että tähän tarkoitukseen myönnettäisiin 45,900 markkaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen ja osoitti anotun määrän 1917 vuoden obligatiolainasta. Kuluvan vuoden käyttökustannuksiin osoitti [2]) valtuusto käyttövaroistaan 4,100 markkaa.

Sähkövalaistus Länsirannan pakkahuoneen ympäristöön.

Samaten myöntyi [3]) kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden esitykseen että Länsirannan pakkahuonetta ympäröivälle alueelle kaasulamppujen sijaan hankittaisiin sähkövalaistus ja osoitti itse laitosta varten 1917 vuoden obligatiolainasta 7,500 markkaa sekä käyttöä varten vuoden loppuun asti käyttövaroistaan 2,500 markkaa.

Busholman Laivarannan valaistus.

Helsingin tullikamarin esityksen mukaisesti osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,700 markkaa sähkövalaistuksen laittamiseksi Busholman Laivarantaan.

Sähkövalo kaupunginpuutarhaan.

Sähkövalon johtamiseksi kaupunginpuutarhaan osoitti [5]) kaupunginvaltuusto niinikään käyttövaroistaan 12,000 markkaa.

Sopimus sähkövoiman antamisesta sähkölaitoksesta Pitäjänmäen y. m. esikaupunkiyhdyskunnille.

Sähkölaitoksen anottua valtuutta saada Aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiön kanssa tehdä sopimus sähkövoiman antamisesta yhtiön jaeltavaksi Pitäjänmäellä, Albergassa, Kilossa,

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 27 §. — [2]) S:n 20. 8. 17 §. — [3]) S:n 20. 8. 18 §. — [4]) S:n 12. 11. 12 §. — [5]) S:n 20. 8. 88 §.

Grankullassa y. m. kaupungin lähiseuduilla, teki rahatoimikamari lokakuun 31:ntenä päivätyn esityksen [1]) asiasta. Sähkölaitoksen virta toimitettaisiin sen Snellmankadun varrella Munkkiniemen raitiotiekeskuksen vierellä olevaan korkeajännitejohdon päätekohtaan, ja kun yhtiö oli ilmoittanut suostuvansa hankkimaan ja voimassa pitämään liittymäkohdassa tarpeelliset kojeet ja yhdistysjohdot sekä rakennuttamaan tarpeellisen kytkyhuoneen, ei kaupungille koituisi liittämisestä minkäänlaisia kustannuksia. Munkkiniemeen ulottuva laitoksen korkeajännitejohto niinikään voisi laskelmain mukaan välittää tarpeellisen voiman. Sähkölaitokselle oli sangen tärkeää laajentaa virranantoaan, jotta saataisiin poistunut sotateollisuuskuormitus korvatuksi ja laajennettu voimakeskus hyödyllisemmin käytetyksi. Sopimusehdotus oli laadittu pääasiallisesti niiden sopimusten mukaisesti, jotka kaupunki aikaisemmin oli tehnyt sähkövoiman antamisesta Brändöhön, Åggelbyhyn ja Malmille.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) valtuuttaa sähkölaitoksen Aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiön kanssa tekemään sopimuksen sähkövoiman antamisesta pääasiallisesti laaditun sopimusehdotuksen mukaisesti, kuitenkin lisäämällä 9 §:än toisen momentin, ja oli sopimus seuraava:

Helsingin kaupungin sähkölaitoksen, alempana sanottu sähkölaitokseksi, hankkijana ja Aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiön, alempana sanottu kuluttajaksi, kesken tehty sähkövirran hankintavälikirja.

1 §.

Sähkölaitos sitoutuu antamaan ja kuluttaja ottamaan kaiken sähkövoiman, minkä kuluttaja voimaa, valaistusta ja muita tarkoituksia varten jakaa Pitäjänmäellä, Albergassa, Kilossa, Grankullassa, Espoossa ja muualla näiden paikkakuntain läheisyydessä sijaitseviin, tämän oheisessa kartassa lähemmin määrättyihin yhdyskuntiin. Jos kuluttaja haluaa laajentaa jakelualuetta, on siitä erittäin sovittava sähkölaitoksen kanssa.

2 §.

Sähkövoima annetaan korkeajännitteisenä kiertovirtana, jonka nimellisjännitys on 3×5,000 volttia 50 jaksoin, ja mitataan sähkölaitoksen korkeajännitteisjohdon päätekohdassa Snellmankadun varrella sijaitsevan Munkkiniemen raitiotiekeskuksen luona.

Sähkölaitos sitoutuu säännöllisissä oloissa antamaan virtaa vuorokauden umpeen, mutta ei kuitenkaan vastaa virranannon keskeytymisen tuottamasta vahingosta, jos tämä keskeytys johtuu laitoksen jonkin osan tarpeelliseksi havaitusta korjauksesta, käyttöhäiriöstä, työnseisauksesta tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta.

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 42. — [2]) Kvston pöytäk. 10. 12. 27 §.

3 §.

Kuluttaja hankkii, kustantaa ja pitää kunnossa sähkölaitoksen valvonnan alaisena Munkkiniemen raitiotiekeskuksen luona olevassa liittymäkohdassa tarpeelliset kojeet ja yhdistysjohdot sekä tarpeellisen kytkyhuoneen, jossa varataan tilaa mittareille ja mittarinmuuntajille.

Samaten kuluttaja sähkölaitoksen valvonnan alaisena panee paikalleen ja pitää kunnossa korkeajännitteisjohdot liittymäkohdasta kuhunkin kulutuskeskukseen samoin kuin kaikki voimanjakelua varten tarpeelliset johdot ja muuntajat sekä tekee tilaajainsa kanssa sopimuksen kustannusten suorittamisesta.

4 §.

Sähkölaitos hankkii, panee paikalleen ja pitää kunnossa edellä mainittuun Munkkiniemen raitiotiekeskuksen vierellä sijaitsevaan liittymiskohtaan maksutta sähkömittarin. Kuluttajalla on valta omalla kustannuksellaan sähkölaitoksen silmälläpidon alaisena asettaa tarkastusmittari.

Maksu luetaan yleensä sähkölaitoksen mittarin osoittamain arvojen mukaan. Jos kuluttajan ja sähkölaitoksen mittarit poikkeavat toisistaan enemmän kuin ± 5 %, tarkastetaan mittarit ja maksu luetaan siten määrättyjen tehon ja kulutuksen todellisten arvojen mukaan. Se, jonka mittari näyttää väärin, maksaa tarkastuskulut.

5 §.

Kulutetusta sähkövoimasta suorittaa kuluttaja kuukausittain sähkölaitoksen antaman laskun mukaan hinnan, joka lasketaan sähkölaitoksen kunakin kuukautena polttoaineistaan maksaman keskihinnan mukaan seuraavasti.

Halkojen keskihinnan ollessa Smk 8: 50 syleltä (4 m^3) ja hiilien keskihinnan 25 markkaa tonnilta suorittaa kuluttaja 25 penniä kilowattitunnilta. Kultakin 4 markalta tai sen osalta, jolla halkojen hinta, ja kultakin 5 markalta tai sen osalta, jolla hiilien hinta ylittää edellä mainitut hinnat, kohoaa kulutusmaksu 1 pennillä kutakin kilowattituntia kohti.

6 §.

Kuluttaja sitoutuu, siinä tapauksessa että sähkölaitos sitä vaatii, edeltäpäin sähkölaitoksen Sörnäsissä olevalle voima-asemalle toimittamaan kuluttajan virrankulutusta vastaavan halkomäärän, lukien sylen (4 m^3) koivuhalkoja kutakin 500 kilowattituntia tai sylen sekahalkoja kutakin 450 kilowattituntia kohti.

Siten toimitetuista haloista maksaa sähkölaitos saman tariffin mukaan, jota Helsingin kaupungin halkokonttori samaan aikaan noudattaa myydessään halkoja kaupungin teknillisille laitoksille.

7 §.

Kuluttaja sitoutuu olemaan itse tahi jakelijainsa kautta vähittäin myymättä sähkövirtaa halvemmasta hinnasta, kuin minkä sähkölaitos samaan aikaan kantaa kaupungissa olevilta tilaajiltaan.

8 §.

Kuluttaja sitoutuu valvomaan, että voiman jakelujohdot ynnä muuntaja-asemat rakennetaan voimassa olevain määräysten ja sähkölaitoksen antamain

ohjeiden mukaisesti, jotta mikäli mahdollista vältetään vahingollinen vastavaikutus sähkölaitoksen johtoihin ja voimalaitokseen. Niinikään sitoutuu kuluttaja talo- ja moottorijohtoja teettäessään alueellaan noudattamaan sähkölaitoksen kulloinkin voimassa olevia määräyksiä ja ohjeita.

9 §.

Tämä välikirja on voimassa 1923 vuoden loppuun ja pysyy sen jälkeen, ellei jompikumpi sopimuskumppani ole viimeistään 1922 vuoden kuluessa sitä irtisanonut, voimassa viisivuotisin ajanjaksoin, kunnes jompikumpi ainakin vuotta ennen sopimusajan umpeen menemistä sen irtisanoo.

Jos sähkövoiman kulutus kaupungin asukasten omiin tarpeisiin sovitun hankintakauden kuluessa lisääntyy niin suureksi, että virran toimittaminen kuluttajalle ylittää sähkölaitoksen kyvyn, on tämä käsitettävä ylivoimaiseksi esteeksi sovittuun hankintaan nähden, joka sentähden voidaan keskeyttää kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

10 §.

Jos sopimuskumppanien kesken syntyy erimielisyyttä tämän välikirjan määräysten tulkinnasta tahi jos muita riitaisuuksia sopimuskumppanien kesken ilmaantuu, ratkaisee nämä asiat lopullisesti kolmihenkilöinen sovintolautakunta, johon kumpikin sopimuskumppani valitsee jäseneksi sähköteknikon ja nämä yhteisesti liikeasioihin perehtyneen lakimiehen puheenjohtajaksi. Jos jompikumpi asianosainen laiminlyö 14 päivän kuluessa siitä, kun on toiselta sopimuskumppanilta saanut kirjallisen kehoituksen, valita jäsenen, tahi jos jäsenet eivät sovi puheenjohtajan vaalista, on Helsingin raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston ensimmäisen jaoston asia valita edellisessä tapauksessa jäsen ja jälkimmäisessä puheenjohtaja.

11 §.

Edellä olevaan välikirjaan, joka on kirjoitettu ja allekirjoitettu kaksin yhtäpitävin kappalein, ilmoitamme tyytyvämme.

Anomus tievalaistuksen laittamisesta Boxbackaan.

Malmin suojeluskunnan anomuksen että kaupungin toimesta laitettaisiin tehokas teiden sähkövalaistus Boxbackan huvilayhdyskuntaan kaupunginvaltuusto epäsi [1]), koska mainitun asian katsottiin kuuluvan puheena olevalle yhdyskunnalle.

Anomus sähkövoiman antamisesta Brunakärriin ja Nyåkeriin.

Niinikään evättiin [2]) runsaiden kustannusten johdosta anomus sähkövoiman antamisesta Helsingin pitäjän Korpaksen taloon kuuluville Brunakärrin ja Nyåkerin alueille.

Esitys sopimuksen tekemisestä Eteläsuomen voimaosakeyhtiön ja sähkölaitoksen kesken sähkövoiman antamisesta.

Syyskuun 18:ntena päivätyssä esityksessä [3]) rahatoimikamari ehdotti tehtäväksi sopimuksen Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa lisäsähkövoiman hankkimisesta sähkölaitokselle yhtiön Kymijoen varrelle suunnittelemista laitoksista. Puheena olevan sopimuksen mukaan sitoutuisi osakeyhtiö sähkölaitoksen Sörnäsissä olevalle höyryvoima-asemalle toimittamaan sähkövoimaa säännöllisesti vä-

[1]) Kvston pöytäk. 10. 9. 37 §. — [2]) S:n 15. 10. 47 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 25.

hintään 8,000,000 kilowattituntia vuodessa tai, jos sähkölaitoksen vuotuinen voimananto oli 16,000,000 kilowattituntia vähempi, vähintään puolet kulutusmäärästä. Toiselta puolen sitoutui sähkölaitos pääasiassa ottamaan kaiken kuluttamansa ja jakamansa sähkövoiman yhtiön johtoverkosta, sikäli kuin sitä annettiin laitoksen käytettäväksi, sekä lupasi, sikäli kuin laitoksen konelaitteet ja kuormitusolot sallivat, toimittaa yhtiölle varavoimaa enintään 2,000,000 kilowattituntia vuodessa. Rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

valtuuttaa rahatoimikamarin Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa tekemään sopimuksen sähkövoiman hankinnasta laaditun välikirjaehdotuksen mukaisesti kamarin ehdottamin muutoksin;

välipuhetta tehtäessä kaupungille taattavaksi oikeuden yhtiön antaessa uusia osakkeita ostaa näitä nimellisarvosta, siihen lisättynä 6 %:n korko, 25 %:n nimellismäärään asti korotetun osakepääoman määrästä; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi aikanansa tehdä esityksen määrärahan osoittamisesta osakkeiden ostoon.

Kaupunginvaltuusto lähetti [1]) asian valmisteltavaksi valiokuntaan, johon valittiin insinööri G. Zitting sekä herrat Aschan ja Söderholm. Antamassaan mietinnössä [2]) komitea lausui käsityksenään, että tarjous olisi hyljättävä, koska oli epätietoista, milloin yhtiö voi aloittaa voiman annon ja kun sähkölaitos kykeni toimittamaan kaiken kaupungissa tarvittavan voiman ja sen polttoainehintain huojistuttua samasta hinnasta kuin yhtiökin; missään tapauksessa ei kaupungin tulisi merkitä osakkeita yhtiössä.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) evätä edellä mainitun rahatoimikamarin esityksen.

Lisämääräraha katuvalaistukseen.

Kun sotilasviranomaisten sodan aikana antamat määräykset katuvalaistuksen rajoittamisesta olivat lakanneet voimassa olemasta, oli rahatoimikamari, katsoen olevien olojen vaativan tehokkaampaa katuvalaistusta, kehoittanut kaupungin teknillisten laitosten hallitusta antamaan sen suuntaisen ehdotuksen. Hallitus oli sitä mieltä, että sähkötarvikkeiden hankintavaikeuden johdosta ei voitu vaihtaa petroli- eikä kaasuvalaistusta sähkövalaistukseen, minkätähden ainoa mahdollinen keino oli sytyttää aikaisemmin sammutettuina pidetyt kaasulyhdyt. Kun kuluvan vuoden menosääntö oli laadittu sillä edellytyksellä, että katuvalaistus pysyisi rajoitettuna, oli tarkoitusta varten tarpeen 196,500 markan lisämääräraha, jota rahatoimikamari sentähden esitti myönnettäväksi.

Kaupunginvaltuusto osoitti [4]) anotun määrän käyttövaroistaan.

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 14 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 32. — [3]) Kvston pöytäk. 29. 10. 13 §. — [4]) S:n 10. 9. 10 §.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin palkan korotus.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [1]) kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin vuosipalkan 5,000 markaksi.

Uusi palkkasääntö rakennuskonttorille.

Samassa tilaisuudessa vahvisti [1]) kaupunginvaltuusto alempana olevan:

Rakennuskonttorin palkkasäännön.

1 kaupungininsinööri, palkkaa	17,000: —		
matkarahoja	600: —	Smk	17,600: —
1 työpäällikkö, palkkaa	12,500: —		
matkarahoja	500: —	„	13,000: —
3 insinööriä katu-, viemäri- ja satamarakennusosastolla, palkkaa kukin	10,000: —		
matkarahoja kukin	500: —	„	31,500: —
1 kaupunginarkkitehti, palkkaa	12,500: —		
matkarahoja	500: —	„	13,000: —
1 avustava kaupunginarkkitehti, palkkaa	10,000: —		
matkarahoja	500: —	„	10,500: —
1 kaupunginasemakaava-arkkitehti, palkkaa	12,500: —		
matkarahoja	500: —	„	13,000: —
1 avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti		„	10,000: —
1 geodeetti, paitsi virkasivutuloja, palkkaa	7,000: —		
matkarahoja	500: —	„	7,500: —
1 kaupunginpuutarhuri, paitsi vapaata asuntoa ja lämpöä, palkkaa	7,000: —		
matkarahoja	500: —	„	7,500: —
1 puhtaanapitolaitoksen johtaja, palkkaa	8,500: —		
matkarahoja	500: —	„	9,000: —
1 kamreeri		„	8,500: —
1 varastonhoitaja		„	5,500: —
1 vanhempi metsänvartija, paitsi vapaata asuntoa ja lämpöä		„	3,000: —
1 nuorempi metsänvartija, paitsi s:n		„	2,400: —
1 vahtimestari, paitsi s:n		„	2,400: —
		Yhteensä Smk	154,400: —

Palkanlisäyksiä rakennuskonttorin toimihenkilöille.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä vakuutti [2]) kaupunginvaltuusto rakennuskonttorin avustaville työpäälliköille R. Haglundille, B. Stenbergille ja S. Randelinille sekä konttorin kamreerille O. Roosille ja avustavalle kaupunginarkkitehdille R. Eklundille 200 markan kuukausittaisen palkanlisäyksen kesäkuun 1 päivästä lukien, kunnes palkanjärjestely ehdittiin toimeenpanna.

Huomauttaen niistä korkeammista palkoista, joita muualla oli tarjona, ja siitä johtuneesta rakennuskonttorin työvoimain tuntu-

[1]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §. — [2]) S:n 10. 9. 21 §.

vasta hupenemisesta kaupungin yleisten töiden hallitus kirjelmässä lokakuun 16 päivältä ehdotti vuotuista henkilökohtaista palkanlisäystä myönnettäväksi työpäällikölle, kaupunginarkkitehdille, kaupunginasemakaava-arkkitehdille, yhdelle avustavalle työpäällikölle ja avustavalle kaupunginarkkitehdille kullekin 2,000 markkaa, geodeetille ja puhtaanapitolaitoksen johtajalle kumpaisellekin 1,500 markkaa, kamreerille 600 markkaa ja varastonhoitajalle 1,700 markkaa. Palkkalautakunnan marraskuun 29 päivänä antamassaan lausunnossa ilmoitettua saamansa tehtävän [1]) mukaisesti jo vakuuttaneensa avustavalle työpäällikölle S. Randelinille ja avustavalle kaupunginarkkitehdille R. Eklundille kumpaisellekin ylimääräistä kalliinajanlisäystä marraskuun 1 päivästä 1918 joulukuun 31 päivään 1919, mutta ei sitä vastoin havainneensa olevan syytä sen lisäksi, mitä palkanjärjestelyssä jo oli tehty, myöntyä muihin anomuksiin, päätti [2]) kaupunginvaltuusto, ettei edellä mainittu hallituksen kirjelmä aiheuttanut muuta toimenpidettä.

Korvauksena suoritetusta ylityöstä myönsi [3]) kaupunginvaltuusto rakennuskonttorin kamreerille O. Roosille palkanlisäystä 200 markkaa kuukaudessa tammikuun 1 ja kesäkuun 1 päivän väliseltä ajalta. Korvaus ylityöstä rakennuskonttorin kamreerille.

Päätettyään toimenpiteisiin ryhdyttäväksi keittiötähteiden talteen ottamiseksi [4]) myönsi [5]) kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen seuraavat määrärahat: 12,000 markkaa sankojen ostoon ja julkipanojen painatukseen, 73,000 markkaa kunnalliskodin sikalan kuntoonpanoon ja tarvittavain porsaiden ostoon, 56,000 markkaa tähteiden keräyskustannuksiin vuonna 1919 sekä 52,000 markkaa kunnalliskodin sikalan hoitokuluihin mainittuna vuonna. Nämä määrärahat oli merkittävä 1919 vuoden menosääntöön ja tarpeen mukaan suoritettava edeltäpäin kaupunginkassasta vuonna 1918. Määrärahoja keittiötähteiden talteen ottamiseksi.

Insinööri B. Weckman, joka kaupungin puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin erottua toimestaan toukokuussa 1917 oli tätä tointa hoitanut, oli anonut hänelle annettavaksi 866: 67 markan korvauksen siitä tulojen vähenemisestä, mikä hänelle mainittuna vuoden ja 4 kuukauden aikana oli johtunut siitä, että hän oli parempipalkkaisesta ylimääräisen insinöörinvirasta rakennuskonttorin insinööriosastolla siirtynyt hoitamaan puhtaanapitolaitoksen johtajanvirkaa. Rahatoimikamarin syyskuun 19 päivänä antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto myöntyi [6]) anomukseen ja osoitti pyydetyn rahamäärän käyttövaroistaan. Korvaus insinööri B. Weckmanille.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 65. — [2]) Kvston pöytäk. 17. 12. 16 §. — [3]) S:n 24. 1. 62 §. — [4]) Ks. tätä kert. edempänä. — [5]) Kvston pöytäk. 29. 10. 14 §. — [6]) S:n 15. 10. 50 §.

Lisäys puhtaanapitolaitoksen v. t. johtajan palkkausmäärärahaan.

Samaten myöntyi [1]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen 375 markan suuruisen lisäyksen osoittamisesta valtuuston käyttövaroista puhtaanapitolaitoksen v. t. johtajan palkkausmäärärahaan, koska tämä määräraha oli menosääntöön merkitty ainoastaan 7,000 markan suuruisena, mutta valtuusto oli aikaisemmin päättänyt [2]) viran hoidattamiseen osoitettavaksi 7,500 markkaa vuodessa.

Lisäkorvaus maalaustöistä.

Rahatoimikamarin marraskuun 26 päivänä 1917 tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [3]) käyttövaroistaan myöntää maalarimestari A. Nummelinille 4,600 markan lisäkorvauksen hänen urakalla suorittamistaan kaupungin maalaustöistä, jotka olevien tavattomain olojen johdosta olivat tuottaneet hänelle tappiota. Töiden kustannukset olivat tästä huolimatta vähemmät, kuin jos lähinnä korkeampi urakkatarjous olisi hyväksytty.

Kaupungin maalaustöitä koskeva esitys.

Kirjelmässä joulukuun 27 päivältä 1917 Suomen maalarityönantajaliiton Helsingin osasto uudisti esityksensä [2]) että kaupungin maalaustyöt, mikäli mahdollista, tarjottaisiin kilpailtaviksi ja että asia lähetettäisiin valmisteltavaksi valtuuskuntaan, johon liitto ja kaupungin yleisten töiden hallitus valitsisi jäsenet. Kaupunginvaltuusto pysyi [4]) aikaisemmin tekemässään epäävässä päätöksessä.

Korvaus puhtaanapitolaitoksen työntekijöille lakon ajalta.

Sittenkuin puhtaanapitolaitoksen työntekijäin kanssa oli sovittu, että he siitä ylityöstä, minkä heidän täytyi suorittaa marraskuun lakon aikana 1917 kaduille ja taloihin kasaantuneen lian poistamiseksi, saisivat korvausta noin 85,500 markkaa eli puolet menettämästään työansiosta, ja kaupunginvaltuusto oli tämän menettelyn hyväksynyt [5]), olivat mainitun laitoksen työntekijät vaatineet heille myönnettäväksi korvausta lakon aikana marraskuun 14—19 päivänä 1917 vallinneesta työnpuutteesta. Kaupungin yleisten töiden hallitus pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa, oliko valtuuston joulukuun 19 päivänä 1917 tekemää päätöstä [6]) avustusten antamisesta mainitun vuoden n. s. suurlakkoon osaa ottaneille kunnan työntekijöille sovellettava puhtaanapitolaitoksenkin työntekijöihin; jos näin oli laita, tarvittiin mainittua avustusta varten 24,600 markkaa, joka määrä voitiin suorittaa vuonna 1917 myönnetystä 200,000 markan määrärahasta.

Kun vastamainittu kaupunginvaltuuston päätös ei tietänyt korvauksen antamista kunnan työntekijöille työansion menetyksestä, vaan ainoastaan inhimillisyyssyiden vaatimaa avustusta sen hädän johdosta, johon mainitut työntekijät perheineen olivat lakon

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 10 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 128. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 1. 10 §. — [4]) Kvston pöytäk. 1. 7. 21 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 149. — [6]) S:n siv. 150.

aikana joutuneet, sekä kun siinä ei ollut tehty erotusta puhtaanapitolaitoksen ja kunnan muiden työntekijäin välillä, päätti [1]) kaupunginvaltuusto mainitun päätöksensä mukaisesti antaa puhtaanapitolaitoksenkin työntekijöille puheenalaisen avustuksen.

Lisäykseksi kaupungin keskuslämmityslaitosten valvontamäärärahaan osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 810 markkaa. Lisäys kaupungin keskuslämmityslaitosten valvontamäärärahaan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) rahatoimikamarin toimenpiteen sallia kaupungin yleisten töiden hallituksen 1,500 markalla ylittää mittauksissa tarvittavia työaineita ja apuripäivätöitä varten olevan 1917 vuoden määrärahan. Rakennuskonttorin määrärahain ylitys ja lisäys.

Kirjelmässä marraskuun 21 päivältä rahatoimikamari mainitsi, että eräät työmäärärahat olivat työpalkkain ja tarveainehintain kohoamisen johdosta osoittautuneet riittämättömiksi, minkätähden tarvittiin 42,500 markan lisäys, joka voitiin osoittaa menosääntöön tätä tarkoitusta varten merkitystä 500,000 markan määrärahasta. Kaupunginvaltuusto osoitti [4]) pyydetyn lisäyksen kamarin ehdottamalla tavalla.

Edelleen osoitti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 14,000 markkaa rakennuskonttorin insinööri- ja piirustaja-apulaisten määrärahaan, 5,500 markkaa mittauksissa tarvittavia työaineita ja apuripäivätöitä varten olevaan määrärahaan, 1,325 markkaa siivoamismäärärahaan ja 6,750 markkaa tarverahain määrärahaan.

Yleisessä palkanjärjestelyssä vahvisti [6]) kaupunginvaltuusto talojen isännöitsijän vuosipalkan 3,600 markaksi. Talojen isännöitsijän palkankorotus.

Kun Vallilan työväenasuntojen tarverahoja, puhtaanapitoa y. m. varten osoitettu 1917 vuoden määräraha oli käynyt riittämättömäksi, myöntyi [7]) kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan anomukseen saada ylittää puheenalaisen määrärahan kaikkiaan 3,190 markalla. Työväenasuntojen määrärahain ylitys ja lisämäärärahat.

Vuodeksi 1918 osoitti [5]) kaupunginvaltuusto mainittuja työväenasuntoja varten käyttövaroistaan lisäystä 4,300 markkaa tarverahoja, puhtaanapitoa y. m. varten olevaan määrärahaan sekä 100 markkaa valaistusmäärärahaan.

Niinikään myöntyi [5]) kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan esitykseen lisämäärärahain myöntämisestä Hietaniemenkadun työväenasuntoja varten sekä osoitti käyttövaroistaan lisäystä puhtaanapitomäärärahaan 9,000 ja vedenkulutusmäärärahaan 534: 53 markkaa.

Lisäykseksi raatihuoneen siivoamista, lattiainpesua y. m. varLisäys raatihuoneen siivoamismäärärahaan.

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 65 §. — [2]) S:n 20. 8. 77 §. — [3]) S:n 24. 1. 35 §. — [4]) S:n 10. 12. 8 §. — [5]) S:n 30. 12. 6 §. — [6]) S:n 8. 10. 3 §. — [7]) S:n 7. 5. 7 §.

ten olevaan määrärahaan osoitti [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,080 markkaa.

Kaupungin työntekijäin anomus tuntipalkan korottamisesta.

Kaupungin työntekijäin vaadittua tuntipalkkansa korottamista 50 pennillä tai heille myönnettäväksi 100 %:lla korotettua kalliinajanlisäystä päätti [2]) kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen sekä rahatoimikamarin lausuntojen mukaisesti evätä tämän vaatimuksen, koska asian ratkaisun tuli käydä siihen suuntaan, että työaikaa pitennettiin ja siten hankittiin tilaisuutta tulojen lisäämiseen.

Rakennuskonttorin työntekijäin kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä anottua tuntipalkkansa korottamista 30 %:lla päätti [3]) valtuusto, koska asia kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosäännön mukaan oli hallituksen ratkaistava, lausuen että oli hyviä syitä olemassa lisätä työntekijäin päivätuloja, kehoittaa hallitusta joutuisasti ottamaan asian lopullisesti ratkaistavaksi.

Selvitys työntekijäin palkkausperusteista.

Kaupunginvaltuuston annettua rahatoimikamarin tehtäväksi niiden perusteiden selvittämiseksi, joiden mukaan kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten työntekijäin palkat olisi maksettava, asettaa komitean, jossa myöskin tie- ja vesirakennusten ylihallitus, Suomen yleinen työnantajaliitto sekä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten työntekijät olivat edustettuina [4]), lähetti rahatoimikamari syyskuun 12 päivänä antamansa lausunnon keralla valtuustolle komitean antaman, heinäkuun 12:ntena päivätyn mietinnön [5]). Useilla tilastotauluilla valaistun esityksensä kokosi komitea seuraaviin lausuntoihin:

että, siitä lähtien kuin kunnallisten työntekijäin palkat marraskuussa 1917 järjestettiin, oli elintarpeiden hinnannousua herkeämättä jatkunut ja että nykyään kaikkien välttämättömäin elintarpeiden saanti oli niin niukka ja hinnat, joita yksityisten niistä täytyi maksaa, niin vaihtelevia, että semmoisen perustavan suhdeluvun laskeminen, jonka johdolla palkkausasteikon kävisi laatiminen, oli nykyoloissa mahdoton;

että kunnan töissä nykyään maksetut palkat olivat jonkin verran korkeammat metalliteollisuuden työnantajaliittoon kuuluvissa työpajoissa maksettuja palkkoja, mutta että sitä vastoin useissa ammatinhaaroissa maksettiin palkkoja, jotka olivat kunnan tähän asti maksamia palkkoja suuremmat;

että kunnan työntekijäin tuntipalkkain alentaminen ei voinut tulla kysymykseen, koska toimeentulomahdollisuudet nykyhetkellä olivat vaikeammat kuin milloinkaan ennen; sekä

---

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 14 §. — [2]) S:n 20. 8. 38 §. — [3]) S:n 12. 11. 36 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 148. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 26.

että sopivin keino tarpeellisten lisätulojen hankkimiseksi työntekijöille nykyisen kärjistyneen kalliin ajan vallitessa olisi säännöllisen työpäivän pitentäminen enintään 10 tunniksi eli 57 tunniksi viikossa, sillä ainoastaan tällä keinoin voitaisiin hankkia yksityiselle teollisuudelle mahdollisuus tarjota työtä lukuisammille työntekijöille, lisätä tuotantoa ja huojistaa tuotantokustannuksia, niin että voitaisiin saavuttaa toivottavat huokeammat valmistus- ja myyntihinnat.

Rahatoimikamari yhtyi näihin lausuntoihin ja esitti että, kun työajan pitentämiskeinoon jo oli ryhdytty, mietintö ei aiheuttaisi toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto yhtyi [1]) rahatoimikamarin käsitykseen.

Kunnan työntekijäin tapaturmavakuutus.

Esityksessään tammikuun 24 päivältä rahatoimikamari huomautti, että työväen tapaturmavakuutuksesta elokuun 18 päivänä 1917 annetun asetuksen mukaan kunta työnantajana oli velvollinen vakuutuksella turvaamaan sen vahingonkorvauksen, mikä mainitun asetuksen mukaan tuli sen palveluksessa oleville työntekijöille työssä kohdanneen tapaturman aikaansaamasta vammasta. Tämän johdosta ja kun vastamainittu asetus tuli voimaan tammikuun 1 päivänä 1918, oli kamari 1917 vuoden lopulla ryhtynyt toimiin kaupungin työntekijäin vakuuttamiseksi sekä sitä varten hankkinut tarjouksia kaupungissa toimivilta vakuutuslaitoksilta, sekä osake- että keskinäisiltä yhtiöiltä. Eri tarjouksia tutkittuaan oli kamari katsonut sopivimmaksi vakuuttaa työntekijät Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäisessä tapaturmavakuutusyhdistyksessä. Asian kiireelliseen laatuun nähden oli kamari antanut rahatoimikonttorin tehtäväksi, sittenkuin vakuutussopimukset oli asianmukaisesti allekirjoitettu, kaupunginkassasta edeltäpäin maksaa kaupungin yleisissä töissä olevain työntekijäin osalta menevän ennakkovakuutusmaksun, 284,990 markkaa, sekä kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimeksi alaistensa laitosten varoista maksattaa näiden laitosten osalta menevät ennakkovakuutusmaksut, kaikkiaan 34,630 markkaa. Samalla kamari ilmoitti, ettei kaupungin lainmukainen vakuutusvelvollisuus käsittänyt muita ruumiillisen työn tekijäin ryhmiä kuin edellä mainitut sekä lisäksi kaupungin työkunnan palveluksessa olevat lastaus- ja purkaustyöntekijät, joiden viimeksi mainittujenkin vakuuttamiseksi jo oli alustava sopimus tehty. Kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi hyväksyä kamarin toimenpiteen ja sallia kamarin edellä mainittujen, kaupunginkassasta edeltäpäin suoritettujen rahamääräin korvaamiseksi, mikäli kaupungin yleisten töiden työntekijäin vakuu-

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 24 §.

tusta koski, 269,990 markalla ylittää kuluvan vuoden menosäännössä työntekijäin ruumiinvammasta maksettavaa vahingonkorvausta varten olevan määrärahan sekä määrätä teknillisten laitosten työntekijäin ennakkovakuutusmaksun suoritettavaksi asianomaisten laitosten varoista ja maksettavaksi tätä tarkoitusta varten avatuilta eri tileiltä.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) rahatoimikamarin esitykseen.

Korotettu vahingonkorvaus ruumiinvamman kohtaamille työntekijöille.

Kirjelmässä lokakuun 17 päivältä rahatoimikamari esitti, että työntekijöille, jotka ennen tammikuun 1 päivää olivat kaupungin palveluksessa saaneet tapaturmaisen ruumiinvamman ja joiden vahingonkorvauksia ei vielä ollut järjestetty, annettaisiin tuohon päivään asti korvausta aikaisemmin voimassa olleiden perusteiden mukaan, mutta mainitusta ajankohdasta lähtien elokuun 18 päivänä 1917 vahvistetun asetuksen mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen.

Kalliinajanlisäystä vahingonkorvausta ruumiinvammasta nauttiville työntekijöille.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä oli työmies J. Kallinen, joka kaupungin työssä saamastaan ruumiinvammasta nautti vuotuista 432 markan vahingonkorvausta, anonut ylimääräistä vuotuista elatusapua. Toukokuun 8 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että vahingonkorvaus maksettiin joulukuun 5 päivänä 1895 annetun lain mukaisesti ja että kamari tällaisissa tapauksissa oli aikaisemmin asettunut epäävälle kannalle kalliin ajan johdosta tehtyihin korvausvaatimuksiin nähden. Nyttemmin kamari kuitenkin oli sitä mieltä, että kaupungilta vahingonkorvausta nauttivien henkilöjen toimeentulomahdollisuuksia oli parannettava ja heille annettava kalliinajanlisäystä samoin kuin kaupungin eläkkeen- ja apurahansaajillekin. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto lähetti [3]) asian kalliinajanlisäyksiä jakamaan asetettuun valiokuntaan.

Valiokunta, joka jo aikaisemmin oli käsitellyt rahatoimikamarin esittämää kysymystä, mainitsi toukokuun 25:ntenä päivätyssä mietinnössään [4]) havainneensa tehdyn ehdotuksen täysin perustelluksi, varsinkin kun elokuun 18 päivänä 1917 annettu asetus oli tuntuvasti korottanut myöhemmin saadusta ruumiinvammasta maksettavia vahingonkorvauksia. Valiokunta ehdotti vahingonkorvauksen saajille annettavaksi kalliinajanlisäystä seuraavaa asteikkoa noudattaen:

Vuotuinen vahingonkorvaus Smk.	Kalliinajanlisäys, %
Enint. 108	150
109—216	125
217—324	100
325—432	80

[1]) Kvston pöytäk. 21. 5. 4 §. — [2]) S:n 26. 11. 14 §. — [3]) S:n 21. 5. 35 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 4.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]) niille avustuksen saajille, jotka työnantajan vastuunalaisuudesta työntekijää kohtaavasta ruumiinvammasta vuonna 1895 annetun lain perusteella nauttivat apurahaa kunnan varoista, tammikuun 1 päivästä lukien toistaiseksi maksettavaksi kalliinajanlisäystä valiokunnan ehdottamain perusteiden mukaan ja mainitun kalliinajanlisäyksen suoritettavaksi työntekijöille ruumiinvammasta annettavaa vahingonkorvausta varten olevasta määrärahasta sekä sallia vastamainitun määrärahan tämän johdosta ylitettävän 12,500 markalla.

Korotettu kalliinajanlisäys kaupungin eläkkeen- ja apurahansaajille.

Palkkalautakunnan esityksestä päätti [2]) kaupunginvaltuusto lokakuun 1 päivästä lähtien maksettavaksi kaupungin eläkkeen- ja apurahansaajille saman vakinaisen 400 markan määrän kaikille sekä lisäksi 50 % eläkkeen tai apurahan määrästä, kuitenkin niin, että koko kalliinajanlisäys ei saanut ylittää 1,600 markkaa, näitä korotettuja kalliinajanlisäyksiä varten kuluvan vuoden viime neljännekseltä osoitettavaksi valtuuston käyttövaroista 9,000 markkaa, sekä menot näistä kalliinajanlisäyksistä vuonna 1919 maksettavaksi menosääntöön kaupungin eläkkeen- ja apurahansaajain kalliinajanlisäyksiä varten merkitystä määrärahasta.

Venäjänkielisten katunimikilpien poistaminen.

Kapinan kukistamisen jälkeen pidetyssä ensimmäisessä kaupunginvaltuuston kokouksessa kunnallispormestari ilmoitti [3]) maistraatin ryhtyneen toimiin venäjänkielisen kirjoituksen poistamiseksi katujen nimikilvistä. Sittemmin ilmoitti [4]) rahatoimikamari venäjänkieliset nimikilvet poistetun ja tästä toimenpiteestä olleen kustannuksia 3,500 markkaa, jonka määrän kaupunginvaltuusto osoitti käyttövaroistaan.

Uusi automobiilien katsastus- ja autonkuljettajain tutkimistaksa.

Maistraatin kirjelmässä tammikuun 9 päivältä lähetettyä kaupunginvaltuustolle automobiilien katsastajan vallitsevan kalliin ajan ja lisääntyneen työmäärän johdosta laatiman ehdotuksen uudeksi taksaksi noudatettavaksi katsastajalle automobiilien katsastuksesta ja autonkuljettajain tutkimisesta tulevia maksuja määrättäessä, päätti [5]) kaupunginvaltuusto puoltaa taksan vahvistamista toistaiseksi, niin kauan kuin luonnottomia oloja autoliikenteen alalla jatkui. Taksassa määrättiin seuraavat maksut:

I. Katsastettaessa automobiili,

a) joka ei ole Helsingissä ennen saanut järjestysnumeroa	Smk	40: —
b) jolla on tuollainen numero	„	10: —
Moottoripyörä	„	20: —

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 30 §. — [2]) S:n 30. 12. 11 §. — [3]) S:n 14. 4. 10 §. — [4]) S:n 4. 6. 3 §. — [5]) S:n 7. 5. 30 §.

II. Tutkittaessa autonkuljettajia,

a) kun hakijalla ei ole täkäläisen poliisilaitoksen tai toisella paikkakunnalla olevan asianomaisen viranomaisen antamaa lupatodistusta ..... Smk 30: —
b) kun hakijalla on tuollainen todistus ..... „ 10: —
Moottoripyörän kuljetuslupatodistuksesta maksetaan ..... „ 10: —

Mainittuihin toimituspalkkioihin on luettu korvaus katsastuskirjan tai kokeen suoritusta osoittavan todistuksen antamisesta.

Määrärahoja ruumiiden kuljetusta varten.

Terveydenhoitolautakunnan huhtikuun 25 päivänä tekemän esityksen mukaisesti myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markkaa kapinan aikana murhattujen tai kaatuneiden henkilöjen ruumiiden säilytyksestä ja kuljetuksesta johtuneiden kustannusten suoritukseksi.

Rahatoimikamarin esityksen mukaisesti osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaikkiaan 7,624 markkaa Eläintarhan Mäntymäelle haudattujen punakaartilaisten [3]) ruumiiden esiin kaivamisesta ja kuljetuksesta olleiden kustannusten suoritukseen.

Määrärahoja koirain ja kissain lopettamista varten.

Liikkeellä olevan vesikauhun johdosta myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,000 markkaa poliisin toimitettavaa koirain ja kissain lopettamista varten olevaan määrärahaan sekä 1,500 markan lisäyksen Helsingin eläinsuojelusyhdistykselle samaa tarkoitusta varten myönnettyyn määrärahaan.

Helsingin eläinsuojelusyhdistys oikeutettiin [5]) niinikään käyttämään mainittua tarkoitusta varten vuosiksi 1916 ja 1917 myönnettyjen määrärahain ylijäämä muihin eläinsuojelustarkoituksiin.

Määrärahoja leikinjohtajatarten palkkaamiseksi.

Kaupunginvaltuusto päätti [6]), että sen 5,000 markan määrärahan, joka oli kuluvan vuoden menosääntöön merkitty ruumiillista kasvatusta edistävälle liitolle leikinjohtajatarten palkkaamiseksi pienten lasten leikkipaikkoihin, sai kansanlastentarhain johtokunta käyttää. Sittemmin myönsi [7]) valtuusto mainittuun määrärahaan 1,000 markan lisäyksen.

Määräraha luistelu-urheilun edistämiseksi.

Luistelu-urheilun edistämiseksi oppi- ja kansakoulunuorison keskuudessa myönsi [8]) kaupunginvaltuusto erinäisten opettajain esityksestä 12,000 markkaa käyttövaroistaan. Tämä määräraha annettiin hoidettavaksi komitealle, johon valittiin arkkitehti Y. Sadeniemi, filosofianmaisteri A. Eklund, palomestari G. Wasenius, kansakoulunopettaja J. Henriksson ja vakuutusvirkamies E. A. Sovijärvi, joiden tuli luistelukauden päätyttyä antaa tili varain käyt-

[1]) Kvston pöytäk. 21 5. 12 §. — [2]) S:n 1. 7. 40 § ja 20. 8. 15 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 33. — [4]) Kvston pöytäk. 20. 8. 10 § ja 24. 9. 24 §. — [5]) S:n 10. 12. 43 §. — [6]) S:n 11. 6. 19 §. — [7]) S:n 20. 8. 81 §. — [8]) S:n 24. 1. 9 §.

tämisestä. Ehdoksi pani valtuusto, että luistelun tuli tapahtua luokittain opettajan johdolla ja että asianomaisten luistinratain oli myönnettävä hinnanalennusta koululaisten luistelukausilipuille.

Kirjelmässä toukokuun 29 päivältä komitea sittemmin ilmoitti kapinaliikkeen saattaneen mainittujen ehtojen noudattamisen mahdottomaksi, sillä ainoastaan Kaisaniemen radalla oli järjestettyä luokkaluistelua harjoitettu ja hinnanalennuslippuihin oli käytetty ainoastaan 3,412: 50 markkaa. Komitean esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto valtuutti [1]) rahatoimikamarin, siihen katsomatta että määrärahaan liitettyjä ehtoja ei ollut kapinatapausten johdosta voitu kaikilta kohdin täyttää, osoittamaan komitealle maksettavaksi koko myönnetyn 12,000 markan määrärahan.

Mainittu komitea anoi edelleen, että kaupunginvaltuusto osoittaisi vuodeksi 1919 saman suuruisen rahamäärän luistelu-urheilun edistämiseksi. Valtuusto myöntyi [2]) tähän anomukseen, ja oli rahamäärä merkittävä seuraavan vuoden budjettiin. Varat annettiin samain perusteiden mukaan kuin aikaisemminkin hoidettaviksi ja käytettäviksi komitealle, johon kuuluivat samat henkilöt kuin ennenkin, paitsi että kansakoulunopettaja Henrikssonin sijaan valittiin kansakoulunopettaja H. Karvonen.

Osakeyhtiö suomalaisen luistinradan anomukseen saada määräraha ratansa voimassapitoon ja luistelu-urheilun edistämiseksi koulunuorison keskuudessa myönnyttiin sikäli, että kaupunginvaltuusto osoitti [3]) 2,500 markkaa aidan teettämiseksi radan ympärille.

Ehdotus Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kaikkien osakkeiden lunastamisesta.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjoituksessa tammikuun 21 päivältä Helsingin jalkinetyöläisten ammattiosasto ehdotti, että kaupungille lunastettaisiin kaikki yksityisten hallussa olevat Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeet, minkä toimenpiteen johdosta osaston käsityksen mukaan vastaisuudessa voitaisiin ehkäistä raitioteiden toiminnan seisahtuminen henkilökunnan irtisanomisen johdosta sekä kaikki yhtiön ja henkilökunnan väliset selkkaukset. Rahatoimikamarin huhtikuun 24 päivänä antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [4]) olla ottamatta ehdotusta huomioon.

Muistomerkkien hankkiminen Vanhan kirkon puistikon sotilashaudoille.

Sittenkuin kaupunginvaltuustossa oli tehty ehdotus muistomerkkien pystyttämisestä Vanhan kirkon puistikossa oleville, vapaussodassa kaatuneiden saksalaisten soturien ja suojeluskuntalaisten haudoille, päätti [5]) kaupunginvaltuusto kehoittaa arkkitehtiklubia antamaan tarkemman ehdotuksen asiasta. Toukokuun 31:ntenä päivätyssä lausunnossaan klubi ehdotti julistettavaksi yleisen kil-

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 11 §. — [2]) S:n 26. 11. 40 §. — [3]) S:n 24. 1. 54 §. — [4]) S:n 21. 5. 23 §. — [5]) S:n 25. 4. 3 §.

pailun sekä asetettavaksi viisijäsenisen komitean asiaa lähemmin valmistelemaan ja kilpailuohjelmaa laatimaan, ollen komitean niinikään toimittava palkintolautakuntana. Kirjelmässä kesäkuun 6 päivältä Suomen kuvanveistäjäliittokin pyysi saada valita edustajan komiteaan. Arkkitehtiklubin ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti [1]) asettaa komitean edellä mainituin tehtävin ja valitsi siihen valtuuston puheenjohtajan ja kuvanveistäjä F. Nylundin sekä arkkitehtiklubin ehdottamat henkilöt, herrat Tarjanteen ynnä arkkitehdit E. Sjöströmin ja B. Brunilan. Sittemmin valittiin [2]) herra Nylundin sijaan kuvanveistäjä E. Wikström komitean jäseneksi.

Komitean lausunnon [3]) mukaisesti kaupunginvaltuusto sittemmin vahvisti [4]) kilpailuohjelman, jonka mukaan sekä kotimaisia että tässä maassa asuvia saksalaisia taiteilijoita kutsuttaisiin ennen joulukuun 1 päivää antamaan luonnokset hautain koristamiseksi, minkä ohessa valtuusto osoitti kaikkiaan 10,000 markkaa palkinnoiksi ja kehoitti komiteaa toimimaan palkintolautakuntana sekä julistamaan kilpailun ja ryhtymään sen yhteydessä oleviin täytäntöönpanotoimiin. Kukkalaitteiden järjestämiseksi haudoille osoitti [5]) valtuusto käyttövaroistaan 2,500 markkaa.

Sittemmin merkitsi [6]) kaupunginvaltuusto 1919 vuoden menosääntöön 300,000 markan määrärahan edellä mainitulle palkintolautakunnalle.

Esitys muistomerkin pystyttämisestä kaatuneille suojeluskuntalaisille.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa esityksessä marraskuun 27 päivältä anoivat lääketieteenlisensiaatti A. Tollet, filosofiantohtori S. Ivalo, professori T. Hirn y. m. kansalaiset, että kaupunki pystyttäisi muistomerkin niille kaatuneille ja murhatuille suojeluskuntalaisille, jotka kapinan aikana olivat kuuluneet Helsingin suojeluskuntaan ja ottaneet osaa kaupungin ympäristössä käytyihin taisteluihin. Ehdotuksen tekijät olivat esityksensä oheen panneet kuvanveistäjä G. Finnen ja arkkitehti A. Lindgrenin laatiman, Elisabetinpuistikon vierelle Pohjoisrantaan pystytettävän muistomerkin luonnoksen. Kaupunginvaltuusto lähetti [7]) asian valmisteltavaksi Vanhan kirkon puistikon hautain koristamiskysymystä varten asetettuun komiteaan.

Kaatuneiden suojeluskuntalaisten hautain hoito.

Rouvain S. Enckellin ja T. Hainarin välityksellä Helsingin naisten apukomitea anoi, että kaupunki ottaisi hoitoonsa uudella hautausmaalla olevan, kapinan aikana kaatuneiden suojeluskuntalaisten haudan, mihin kaupunginvaltuusto myöntyi [8]), sillä edellytyksellä että kaatuneiden omaiset sitä halusivat.

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 6. 11 §. — [2]) S:n 10. 12. 47 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 15. — [4]) Kvston pöytäk. 20. 8. 27 §. — [5]) S:n 1. 7. 43 §. — [6]) S:n 30. 12. 13 §. — [7]) S:n 17. 12. 26 §. — [8]) S:n 20. 8. 33 §.

Vapaustaistelun muiston kunnioittaminen.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa toukokuun 14 päivänä puheenjohtaja ilmoitti kokouksen kutsutun neuvottelemaan, miten pääkaupunki osoittaisi tunnustustaan maamme nuorelle armeijalle sen toiminnasta vapaussodassa. Oli olemassa ehdotus, että ylipäällikölle, kenraali vphra G. Mannerheimille annettaisiin miljoona markkaa sotilasviranomaisten määräyksen mukaan käytettäväksi sodassa kaatuneiden soturien jälkeensä jättämäin vaimojen ja lasten sekä niiden sotilaiden avustamiseksi, jotka saamainsa vammain johdosta olivat joutuneet kokonaan taikka osittain työkyvyttömiksi taikka muutoin taloudellisen tuen tarpeessa. Ehdotus hyväksyttiin [1]), ja oli ilmoitus lahjan antamisesta vphra Mannerheimille tehtävä armeijan kohdakkoin tapahtuvan juhlallisen kaupunkiin saapumisen ja sitten Senaatintorilla toimeenpantavan paraatin yhteydessä.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki kustantaisi ylimääräisen kestityksen vastamainitussa tilaisuudessa esiintyville suojelusjoukoille ja saksalaiselle sotaväelle, johon tarkoitukseen valtuuston käyttövaroista osoitettiin 75,000 markkaa. Sittemmin saapuivat [2]) kiitoskirjelmät saksalaiselta kaupunginkomendantilta ja täkäläisen saksalaisen sotalaivaston kontreamiraalilta.

Kapinan aikaisten pankkishekkien lunastus hyväksytty.

Kirjelmässä toukokuun 6 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että Suomen pankki oli kapinan aikana maksanut rahat kolmesta Åbo aktiebankin, Suomen kauppapankin ja Pohjoismaiden osakepankin maksettaviksi asetetuista, kaikkiaan 570,000 markan määräisestä shekistä, joita rahatoimikamarin puheenjohtaja ei ollut allekirjoittanut, mutta jotka kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedt oli asettanut maksettaviksi avustavan kaupunginkassanhoitajan Th. Ahlstedtin määräämälle ja varmentanut varain saamiseksi helmikuun 1 päivänä maksettaviin palkkoihin ja jotka olivat jääneet kaupunginkassaan, kunnes ne oli lunastettu kapinan aikana vallassa olijoiden toimesta. Asiaa esiteltäessä oli olemassa sen toimikunnan lausunto, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut tutkimaan kunnan viranpitäjäin suhtautumista kapinaliikkeeseen ja joka oli yhtynyt rahatoimikamarin lausumaan käsitykseen, ettei kaupunki voinut näitä maksunosoituksia hyväksyä, koska rahatoimikamari ei ollut niitä laillisessa järjestyksessä antanut, mutta että, koska maksetut varat olivat, niinkuin toimikunnalle oli selvitetty, tulleet kaupungin hyväksi tammikuun palkkain maksussa kaupungin viranpitäjille, olisi kaupungin maksettava puheenalainen rahamäärä takaisin Suomen pankille. Kaupunginvaltuusto teki päätöksensä [3]) toimikunnan lausunnon mukaisesti.

---

[1]) Kvston pöytäk. 14. 5. 1 §. — [2]) S:n 21. 5. 1 §. — [3]) S:n 21. 5. 3 § ja 11. 6. 26 §.

Kaupungin kassoihin kapinan aikana tulleet väärät setelit.

Kirjelmässä elokuun 1 päivältä kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti kapinan aikana liikkeeseen laskettuja vääriä seteleitä tulleen laitosten kassoihin kaikkiaan 34,190 markkaa. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [1]) vajauksen maksettavaksi asianomaisten laitosten tämänvuotisilta voitto- ja tappiotileiltä.

Elintarvelautakuntakin ilmoitti sen keskuskassassa kapinan kukistamisen jälkeen tavatun kapinan aikana liikkeeseen laskettuja vääriä seteleitä 1,085,420 markkaa, jota paitsi samanlaisia seteleitä oli lautakunnan myymälöihin ja kassoihin myöhemmin tullut 3,270 markkaa, mutta oli lautakunta velvoittanut asianomaiset toimihenkilöt näistä varoista maksamaan takaisin 1,000 markkaa, koska tämä määrä oli vastaanotettu ilmeisen laiminlyönnin johdosta ja vastoin annettuja määräyksiä. Edelleen oli kapinan aikana lihakonttorin kassasta nostettu 10,000 markkaa n. s. kansanvaltuuskunnan kirjoittamalla shekillä. Koko määrä oli siis 1,097,690 markkaa. Elintarvetuontikunta oli kuitenkin antanut elintarvelautakunnalle 1,577,792: 97 markkaan päättyvän laskun valtion välityksellä kaupungille kapinan aikana luovutetuista tavaroista, mutta lautakunta oli katsonut olevansa velvollinen maksamaan ainoastaan ne tavarat, mitkä se oli ottanut haltuunsa kaupungin vapautuksen jälkeen, sekä oli sitä mieltä että, kun puheenalaisten tavarain myynnin johdosta oli vääriä seteleitä tullut lautakunnan kassoihin, lautakunta oli, siinä tapauksessa että maksu tulisi kysymykseen, oikeutettu sen suorittamaan näillä seteleillä. Osuuskuntakin hyväksyi tämän käsityksen ja vähensi sentähden vaatimuksensa 568,691: 20 markkaan, jonka määrän lautakunta oli maksanut. Kun siis osuuskunta oli poistanut vaatimuksestaan 1,009,101: 77 markkaa, jota paitsi eräistä vähäisistä tavaramääristä ei ollut maksua ensinkään vaadittu, ei kaupungille saamainsa vääräin setelien johdosta koituisi minkäänlaista tappiota, minkätähden lautakunta esitti, että voitto- ja tappiotililtä saisi poistaa 1,097,690 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen.

Kirjelmässä syyskuun 5 päivältä sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto esitti, että kapinan aikana jaoston kassaan kertyneet väärät setelit, joita oli 4,320 markkaa, saisi poistaa tileistä. Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari mainitsi kehoittaneensa kaupungin kaikkia virastoja ja laitoksia, joilla oli hallussaan kaupungin varoja, toimittamaan väärät setelit rahatoimikonttoriin, siellä toistaiseksi kirjaan pantaviksi erikoistilille, ja aikoi kamari, sittenkuin kokonaismäärä oli todettu

[1]) Kvston pöytäk. 10. 9. 18 §. — [2]) S:n 29. 10. 20 §.

ja selvitys eri eräin synnystä saatu, tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotuksen asiasta.

Rahatoimikamarin esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]), ettei sosialilautakunnan esitys tällä kertaa aiheuttanut toimenpidettä.

Hätäaputöiden järjestäminen ja työttömäin avustaminen.

Vaikka kaupunginvaltuusto oli joulukuussa 1917 osoittanut [2]) 200,000 markkaa hätäaputöiden jatkamiseen, pyysi hätäapukomitea kirjelmässä tammikuun 17 päivältä edelleen vallitsevan työttömyyden johdosta lisäksi 300,000 markan määrärahaa järjestämäinsä hätäaputöiden jatkamiseen. Rahatoimikamari puolsi tätä anomusta, mutta katsoi sen ohessa olevan syytä käydä muuttamaan valmiita tuotteita rahaksi, koska niiden varastossa pitäminen tuottaisi kaupungille suurempia tappioita kuin niiden välitön myynti. Valmisteluvaliokunta oli kaupunginvaltuustolta saamansa valtuuden [3]) nojalla oikeuttanut rahatoimikamarin välittömästi osoittamaan maksettavaksi varoja anotusta määrärahasta, mutta väliin tulleen kapinan johdosta komitea ei ollut ehtinyt niitä käyttää. Sittemmin antoi komitea kirjelmässä toukokuun 14 päivältä tarkempia tietoja edellä mainittujen tavarain rahaksi muuttamisesta, joka oli kohdannut vaikeuksia, vaikka komitea oli ne myynyt alle omain kustannusten hinnan. Sitä paitsi olivat kapinalliset laajassa mitassa muuttaneet rahaksi sekä kankaita että valmiita tuotteita.

Komitean ilmoitus ei aiheuttanut [4]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Tammikuun 14 päivänä tarkoitusta varten koolle kutsutussa kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan eräät työttömät vaativat, että kaupungin oli heti toimeenpantava hätäaputöitä riittävässä laajuudessa sekä annettava suoranaisia raha-avustuksia, joita ei kuitenkaan olisi jaettava samoilla perusteilla kuin köyhäinapua eikä viranomaisten asettamain toimihenkilöjen eikä talonmiesten antamain mielivaltaisten lausuntojen mukaisesti, vaan tarpeen mukaan työttömäin omain luottamusmiesten antamain lausuntojen perusteella. Edelleen huomauttivat hakijat, että tuntikausia kestävää odotusta ei saisi tulla kysymykseen sekä että, ellei kaupunginvaltuusto heti myöntynyt näihin vaatimuksiin, työttömäin armeija ryhtyisi valtuustolle vähemmän mieluisiin toimenpiteisiin, joista valtuusto kuitenkin oli vastuussa.

Tammikuun 21 päivänä antamassaan vastineessa hätäapukomitea huomautti, että kaupunginvaltuuston vuonna 1917 päättämät [2]) avustukset oli mahdollisimman tarkan harkinnan mukaan

---

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 23 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 143. — [3]) S:n siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk. 7. 5. 17 § ja 4. 6. 19 §.

yleensä jaettu luontoisapuina (elintarpeina, jalkineina, huoneenvuokrana, halkoina y. m.) valtuuston hyväksymiä periaatteita noudattaen, mutta että komitea oli katsonut olevansa pakotettu raha-apuina jakamaan 75,000 markkaa, jota paitsi työttömille naisille oli poikkeustapauksissa annettu 2 markkaa sekä kutakin lasta kohti 50 penniä viikossa. Komitea esitti, että valtuusto hyväksyisi vastaisten avustusten jakelussa noudatettaviksi aikaisemmat periaatteet, että komitealle hankittaisiin laajempi huoneisto sekä että senaatilta anottaisiin, että valtio laajemmassa mitassa toimeenpanisi hätäaputöitä Helsingin kaupungin läheisyydessä.

Asiaa esiteltäessä, mikä tapahtui kapinan kukistamisen jälkeen, päätti [1]) kaupunginvaltuusto, etteivät kantelut aiheuttaneet toimenpidettä.

Hätäapukomitean ilmoitettua työn hankinnan työttömille, varsinkin naisille, kohdanneen suuria vaikeuksia, minkätähden komitean oli täytynyt kaupunginvaltuuston osoittamista varoista [2]) käyttää noin 100,000 markkaa suoranaisiksi raha-avuiksi, sekä anottua uutta 200,000 markan määrärahaa tarkoituksiinsa oli valmisteluvaliokunta saamansa valtuuden [3]) nojalla sallinut rahatoimikamarin heti osoittaa maksettavaksi varoja anotusta määrärahasta. Kaupunginvaltuusto osoitti [4]) käyttövaroistaan 200,000 markkaa hätäapukomitean yksissä neuvoin vaivaishoito- ja kansanravintohallituksen kanssa käytettäväksi raha-avuiksi työttömille, tästä kaupungista kotoisin oleville naisille, sillä ehdolla että tarkka tutkimus mikäli mahdollista toimitettiin kussakin eri tapauksessa, minkä ohessa valtuusto hyväksyi valmisteluvaliokunnan toimenpiteen.

Hätäapukomitean puoltosanan mukaisesti myönsi [5]) kaupunginvaltuusto 10,000 markkaa Helsingin järjestyneen työväen eduskunnalle niiden suoranaisten raha-apujen korvaukseksi, jotka odotellessa kaupunginvaltuuston joulukuun 7 päivänä 1917 tekemää päätöstä avustusten antamisesta työttömille [2]) oli mainitun järjestön välityksellä toteensaatavasti jaettu suurimmassa hädässä oleville työttömille. Kun tätä päätöstä ei ollut toimeenpantu ennen kapinan puhkeamista, alisti rahatoimikamari sittemmin, eivätkö muuttuneet olot vaatineet muuttamaan mainittua päätöstä siihen suuntaan, että myönnetty rahamäärä voi säästyä. Valtuusto päätti [6]) puheenalaisen määrärahan säästettäväksi.

Sekä elintarve- että sosialilautakunta tekivät kapinan kukistamisen jälkeen esityksen, että myönnettäisiin aluksi 500,000 markkaa käteisvarain hankkimiseksi hädänalaisille henkilöille lunas-

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 18 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 143. — [3]) S:n siv. 180. — [4]) Kvston pöytäk 24. 1. 46 §. — [5]) S:n 24. 1. 64 §. — [6]) S:n 4. 6. 8 §.

tamalla heidän hallussaan olevia vääriä seteleitä tai niiden talletamisesta annettuja pankkitodistuksia. Kaupunginvaltuusto oli sitä mieltä, ettei kunnallishallinnon tullut puuttua mainittujen setelien lunastuskysymykseen, joka oli maamme hallituksen ja kansaneduskunnan ratkaistava. Sen sijaan päätti [1]) valtuusto käyttövaroistaan osoittaa 500,000 markkaa vaivaishoitohallituksen, kaupunkilähetyksen, yleisen apukomitean jakeluosaston, pelastusarmeijan, ruotsalaisen metodistiyhdistyksen sekä sotavankien perheiden huoltokomitean sopivalla tavalla suoranaisina raha-apuina jaettavaksi kaupungin hädänalaiselle väestölle. Lisätty hätäapukomitea sai toimekseen jakaa mainitun rahamäärän asianomaisten viranomaisten ja laitosten kesken sekä valvoa varain käyttöä ja jakelussa noudatettavia periaatteita.

Helsingin kaupunkilähetyksen anomuksen varain myöntämisestä hädän lieventämiseksi vähävaraisten keskuudessa kaupunginginvaltuusto epäsi [2]), koska kaupunkilähetys oli toimiva mukana vastamainitun hätäapumäärärahan jakelussa.

Kun mainittu määräraha oli ylitetty ja hätäapukomitean mielestä oli oikeampaa, ettei sittemmin myönnettyjä uusia määrärahoja käytettäisi aikaisempain menojen suoritukseen, myönsi [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan ylitysmäärän eli 148,695 markkaa.

Hätäapukomitea ilmoitti sittemmin, että puheenalainen määräraha oli jaettu asianomaisten yhdistysten kesken, mutta että puute ja hätä edelleen olivat sangen suuret, varsinkin kun oli mahdotonta hankkia työtä kaikille työttömille naisille. Jossain määrin hankkiakseen näille naisille lisää työtilaisuutta oli komitea kääntynyt Boxbacka aktiebolag yhtiön omistamain maatilain maanviljelyksen johtajan puoleen sekä tältä saanut tietää, että Boxbackassa voitiin tarjota työtä noin 200 naiselle, mutta töitä valvomaan olisi kuitenkin asetettava joku teknillisesti sivistynyt henkilö. Komitea anoi 400,000 markan määrärahaa hätäaputöiden järjestämiseksi ja työttömäin naisten avustamiseksi. Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että Boxbackassa teetettävät työt tulivat Boxbacka aktiebolag yhtiön hyväksi, minkätähden ne olisi suoritettava yhtiön valvonnan alaisina ja sen henkilökunnan johdossa. Sitä vastoin katsoi kamari olevan hätäapukomitean toiminnalle hyödyksi, että asetettaisiin erityinen toimihenkilö suunnittelemaan sopivia hätäaputöitä sekä järjestämään ja valvomaan niiden suoritusta. Muutoin kamari pääasiassa yhtyi hätäapukomitean esitykseen.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti:

[1]) Kvston pöytäk. 25. 4. 6 §. — [2]) S:n 21. 5. 21 §. — [3]) S:n 20. 8. 78 §. — [4]) S:n 1. 7. 45 §.

käyttövaroistaan osoittaa hätäapukomitealle 400,000 markkaa käytettäväksi etusijassa työansion hankkimiseen, mutta, sikäli kuin tämä ei ollut mahdollista, myös luontois- ja raha-apujen jakamiseksi työttömille naisille;

valtuuttaa hätäapukomitean teettämään Boxbackassa ehdotetut työt, sikäli kuin komitea voi niihin saada luvan sotilasviranomaisilta;

puheena olevat työt teetettäviksi Boxbacka aktiebolag yhtiön johdon ja valvonnan alaisina;

oikeuttaa hätäapukomitean asettamaan sopivan henkilön suunnittelemaan, järjestämään ja johtamaan hätäaputöitä;

sallia hätäapukomitean eri tilin tekemällä käyttää valtuuston sille myöntämiä määrärahoja tarverahoikseenkin; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria ottamaan periaatteellisesti harkittavaksi kysymyksen niistä perusteista, joiden mukaan kaupungin hätäaputöissä olevain työntekijäin palkka oli maksettava.

Kirjelmässä marraskuun 1 päivältä hätäapukomitea mainitsi, ettei mahdollisuutta hätäaputöiden lakkauttamiseen ollut olemassa. Kun komitean varat olivat sidottuina ja paljon työtä teetettiin armeijan intendenttivirastolle, jonka suorittamat maksut kertyivät hitaasti, anoi komitea uutta 200,000 markan määrärahaa järjestämäinsä hätäaputöiden kustannusten suorittamiseen. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) mainitun määrän käyttövaroistaan. Sittemmin myönsi [2]) kaupunginvaltuusto edelleen 300,000 markkaa aloitettujen hätäaputöiden jatkamiseen.

Kapinan aikaisten hätäaputöiden korvaus.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjoituksessa huhtikuun 27 päivältä olivat Boxbackan maatilan hätäaputöissä olleet työntekijät anoneet osin maksua kapinan aikana suorittamastaan työstä ja osin puheenalaisten töiden jälleen aloittamista. Hätäapukomitean ja rahatoimikamarin lausuttua mielensä asiasta ja huomautettua, ettei hätäapukomitea ollut pitänyt itseään velvollisena maksamaan palkkaa työstä, joka oli suoritettu komitean toiminnan ollessa keskeytyneenä, mutta että, kun mainittujen työntekijäin toimeentulo oli kunnan avustuksen varassa, oli oikeampaa antaa tämä apu suoritetun työn korvauksena kuin suoranaisina raha-apuina, päätti [3]) kaupunginvaltuusto palkan maksettavaksi kapinan aikana suoritetusta ja tähän asti korvaamattomasta työstä, sikäli kuin täydellinen selvitys oli esitetty työn suorituksesta; velvoittaa hätäapukomitean vahvistaessaan edellä mainittujen sekä Boxbackassa vastedes teetettäväin töiden palkkatariffia neuvottelemaan Boxbacka aktiebolag yhtiön kanssa; valtuuttaa hätäapu-

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 31 §. — [2]) S:n 17. 12. 37 §. — [3]) S:n 21. 5. 29 §.

komitean Boxbackassa teettämään sikäläiselle maanviljelykselle tarpeellisia hätäaputöitä; sekä jättää kysymyksen hätäaputöiden jälleen aloittamisesta Boxbackassa koko laajuudessaan uuden esityksen varaan.

Työkalujen osto hätäaputöitä varten.

Sittenkuin rahatoimikamari oli kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä osoittanut edeltäpäin maksettavaksi kaikkiaan 170,000 markkaa joulukuussa 1917 päätetyissä uusissa hätäaputöissä tarvittavain työkalujen ostoon, päätti [1]) kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin toimenpiteen hyväksyen, osoittaa mainitun määrän käyttövaroistaan.

Elintarpeiden puute kapinan päätyttyä.

Sotaväen intendenttiviraston kapinan kukistamisen jälkeen anottua lupaa käyttää suojeluskuntain ja vankien ravitsemiseen kansanravintohallituksen varastoja oli valmisteluvaliokunta valtuuttanut mainitun hallituksen, sikäli kuin välttämättömän tarpeellista oli, antamaan puheenalaiseen tarkoitukseen elintarpeita, ei kuitenkaan siemenperunoita. Sittemmin huomautti kansanravintohallitus siitä erittäin pulmallisesta tilasta, johon elintarvekysymys oli joutunut hallituksen kymmenenä päivänä annettua sotaväelle keitettyä ruokaa, sekä arveli olevansa pakotettu toukokuussa sulkemaan kaikki kunnalliset keittolat, ellei uusia elintarvevarastoja voitu hankkia. Kaupunginvaltuusto päätti [2]), valmisteluvaliokunnan toimenpiteen hyväksyen kääntyä Suomeen sijoitettujen saksalaisten sotajoukkojen ylipäällikön kreivi R. von der Goltzin puoleen anomalla saksalaisten sotilasviranomaisten avustusta pääkaupungin lähiaikaiseen muonitukseen ja kunnes yhteydet maaseudun kanssa oli palautettu. Sen ohessa lähetti valtuusto kysymyksen voimassa olevan elintarvesäännöstelyn sopivaisuudesta valmisteluvaliokunnan pohdittavaksi.

Vastauskirjelmässään huhtikuun 26 päivältä kreivi von der Goltz viittasi [3]) Saksan omaan tukalaan elintarvetilaan, mutta lupasi mahdollisuuden mukaan apua saksalaisten intendenttiviranomaisten puolelta.

Kysymys viljansäännöstelyn tuottaman vajauksen korvaamisesta valtion varoista.

Kirjelmässä heinäkuun 22 päivältä elintarvelautakunta mainitsi, että leivän hankinta ja jakelu pääkaupungissa vuonna 1917 ja 1918 vuoden alussa oli heinäkuun 1 päivään asti tuottanut tappiota kaikkiaan 1,045,212: 25 markkaa. Kun tämä tappio oli syntynyt siitä, ettei valtion järjestö ollut voinut Helsingille hankkia sitä viljamäärää, mikä olisi tarvittu hallituksen vahvistamain leipäannoksien jakamiseen, vaan elintarvelautakunnan oli ollut pakko käyttää lisäkkeitä, niinkuin perunoita, perunajauhoja ja pellavansiemeniä, jotka olivat olleet kalliimpia kuin jauhot, ja kun lisäksi

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 39 § ja 7. 5. 10 §. — [2]) S:n 25. 4. 8 §. — [3]) S:n 7. 5. 57 §.

valtio oli ottanut huolekseen ja vastuulleen viljan hankinnan, ehdotti lautakunta, että kaupunginvaltuusto senaatilta anoisi yleisistä varoista osoitettavaksi elintarvelautakunnalle leivänjakelusta vuosina 1917 ja 1918 syntyneen tappion korvaukseksi edellä mainitun rahamäärän.

Kaupunginvaltuusto teki [1]) päätöksensä tämän ehdotuksen mukaisesti.

Kirjelmässä lokakuun 30 päivältä senaatin elintarvetoimituskunta sittemmin ilmoitti [2]) kaupunginvaltuuston esityksen evätyn.

Senaatille tehty anomus saada vastaisiin tarpeisiin vapaasti ostaa ja kuljettaa elintarpeita.

Kansanravintohallitus ehdotti, että kaupunginvaltuusto tekisi senaatin elintarvetoimituskunnalle sen suuntaisen esityksen, että kansanravintohallitus oikeutettaisiin niillä paikkakunnilla, mistä tavaroita oli saatavana, ensi kulutuskaudeksi ostamaan ja tänne tuottamaan varastoon 100,000 kg kaurasuurimoja, 20,000 kg ohrasuurimoja ja 50,000 kg karkeita ruisjauhoja sekä passituksetta kaupunkiin kuljettamaan juurikasveja ja herneitä, tämän kaiken elintarveviranomaisten valvonnan alaisena; ainoastaan tällä keinoin voitiin nimittäin hankkia kunnan keittoloissa tarvittava ruokatavara sekä tyydyttää kaupungin siemenperunain tarve. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) viranomaisille tehdä mainitun laatuisen alistuksen. Tämän alistuksen senaatin elintarvetoimituskunta kuitenkin epäsi [4]), mikäli koski viljaa ja herneitä, koska yksityinen, elintarveviranomaisten sivuitse tapahtuva hankinta oli omansa vaikeuttamaan viljan toimittamista kulutuskeskuksiin, mutta kansanravintohallitus oikeutettiin kuljettamaan juurikasveja Helsinkiin hankittuaan kunakin kertana erikoisen kuljetusluvan elintarvetoimituskunnalta.

Sovintolautakunta takavarikoitujen perunajauhojen johdosta.

Kirjelmässä lokakuun 17 päivältä elintarvetoimikunta, jolla aikaisemmin oli ollut nimenä elintarvelautakunta, ilmoitti ennen kapinan johdosta pakolliseksi käynyttä toimintansa keskeytymistä takavarikoineensa erinäisten kauppiaiden perunajauhovarastot, yhteensä 312,694.4 kg, sekä maksaneensa niistä 4 markkaa kilolta. Tämän yksikköhinnan oli elintarvelautakunta määrännyt sillä perusteella, että valtion elintarvehallitus aikoi lautakunnan saamain tietojen mukaan vahvistaa perunajauhojen hinnan täksi määräksi. Jauhomäärä myytiin leipureille leipään sekoitettavaksi ja samasta hinnasta kuin viljakin. Kun elintarvelautakunnan määräämä luovutushinta ei korvannut asianomaisten luovuttaneiden liikkeiden omain kustannusten hintaa, olivat nämä sittemmin anoneet elintarvetoimikunnalta lisämaksua. Elintarvetoimikunta tämän johdosta

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 8 §. — [2]) S:n 10. 12. 22 §. — [3]) S:n 10. 9. 31 §. — [4]) S:n 12. 11. 34 §.

esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi asettaa elintarvelain määräysten mukaisen sovintolautakunnan määräämään liikkeille maksettavaa luovutushintaa, valitsisi siihen yhden jäsenen ja oikeuttaisi elintarvetoimikunnan tekemään lopputilin sovintolautakunnan päätöksen mukaisesti, minkä ohessa kaupunki sittemmin anoisi valtiolta näin syntyneen tappion korvausta. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) jättää puheenalaisen luovutushinnan määräämisen arviolautakunnan toimeksi sekä valitsi sen jäseneksi vuorineuvos R. Elvingin.

Elintarpeiden hankinta kaupungin sairaaloihin.

Kaupungin sairaalaylihallituksen ilmoitettua, että elintarveviranomaiset olivat osoittautuneet aivan kykenemättömiksi hankkimaan kaupungin sairaaloihin tarpeellisia elintarpeita, minkä johdosta sairaalahallintojen oli joko pidettävä potilaat nälkäisinä tai ostettava elintarpeita voimassa olevia määräyksiä kiertämällä, sekä esitettyä ryhdyttäväksi sen suuntaisiin toimiin, että ylihallitus oikeutettaisiin elintarveviranomaisten välitystä käyttämättä vapaasti ostamaan ja kaupunkiin kuljettamaan elintarpeita ja karjanrehua sairaalain tarpeeksi, päätti [2]) kaupunginvaltuusto lähettää asian komiteaan, jonka jäseniksi valittiin herrat Aschan, Charpentier ja Honkajuuri, ylijohtaja B. Breitholtz, filosofiantohtori H. Ramsay ja filosofianmaisteri O. Valmari. Marraskuun 7:ntenä päivätyssä mietinnössään [3]) komitea lausui, että elintarvetoimikunnan puheenjohtajan filosofiantohtori Ramsayn komitealle ilmoitettua, että sairaalat, mikäli toimikunnasta riippui, saisivat elintarpeita yksityisten henkilöjen edellä, ei ollut olemassa välitöntä pakkoa ryhtyä toimiin elintarpeiden hankkimiseksi sairaaloille, minkätähden komitealla mielestään ei ollut aihetta käydä pohtimaan kysymystä, olisiko sairaalain saatava ostaa elintarpeita säännöstelyn sivuitse. Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

nykyään evätä kaupungin sairaalaylihallituksen esityksen sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että ylihallitus oikeutettaisiin elintarveviranomaisten sivuitse ostamaan ja kaupunkiin tuottamaan elintarpeita;

kehoittaa Boxbacka aktiebolag yhtiötä yksissä neuvoin sairaalatarkastajan kanssa ostamaan enintään 50 lehmää ja ottamaan ne hoidettaviksi kaupungin maatiloille; sekä

käyttövaroistaan osoittaa 120,000 markkaa Boxbacka aktiebolag yhtiön käytettäväksi edellä mainittujen elukkain ja niille tarpeellisten rehujen ostoon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) nämä ehdotukset.

---

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 21 §. — [2]) S:n 15. 10. 40 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 40. — [4]) Kvston pöytäk. 12. 11. 35 §.

Sittemmin komitea esitti, että kaupunginvaltuusto antaisi elintarvetoimikunnan tehtäväksi lähettää asiamiehen Skandinavian maihin, ehkäpä Englantiinkin, koettamaan edistää elintarpeiden tuontia sieltä ja avustamaan niitä henkilöjä, jotka hallitus oli sinne lähettänyt samaa tarkoitusta varten. Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) tähän ehdotukseen ja osoitti käyttövaroistaan tarkoitukseen 10,000 markkaa.

Toimenpiteitä kaupungin elintarvehankinnan parantamiseksi.

Kohdakkoin tämän jälkeen komitea antoi joulukuun 11:ntenä päivätyn toisen mietintönsä [2]) elintarvehankinnan parantamista koskevasta asiasta. Mietinnössä tehtiin eräitä muistutuksia elintarvetuontikuntaa vastaan, joka oli hallitukselta saanut yksinoikeuden useimpain elintarpeiden maahantuontiin ja aikaisemmin niinikään hoitanut takavarikoidun viljan keräämistä kotimaasta. Komitea ehdotti kaupunginvaltuuston anottavaksi hallitukselta:

että elintarvetuontikunnalle myönnetty yksinoikeus ulkomailla säännöstelystä vapaina olevaina elintarpeiden maahantuontiin lakkautettaisiin, tai että, jollei tähän voitu suostua, Helsingin elintarvetoimikunnalle myönnettäisiin oikeus tuontikunnan ohella itse tuottaa maahan sellaisia tavaroita;

että elintarvetuontikunnan toiminta asetettaisiin valtion valvonnan alaiseksi;

että hallitus ottaisi harkittavakseen, eikö perunain kauppaa voitaisi julistaa vapaaksi tai perunain rautatiekuljetusta koskevaa kieltoa kumota: sekä

että kulutuskeskuksille myönnettäisiin maahan tuotuja elintarpeita, kuten sokeria, kahvia, marmelaadia y. m. s. jaettaessa etusija maaseutuun verraten.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) komitean ehdotuksen ensimmäisen ja kolmannen ponnen.

Esitys toimenpiteisiin ryhtymisestä elintarvepolitiikkaa vastaan.

Varatuomari H. Långströmin tekemää evakuoimiskysymystä, maamme yleistä elintarvepolitiikkaa, keinottelijain rankaisemista, valtion vankien sijoitusta, poliisin palkkaetuja y. m. koskevaa esitystä [4]) kaupunginvaltuusto elintarvelautakunnan lausunnon mukaisesti ei ottanut huomioon.

Elintarvetoimikunnan tehtävän laajennus.

Kirjelmässä syyskuun 24 päivältä elintarvetoimikunta, joka heinäkuun 27 päivänä 1918 annetun uuden elintarvelain mukaan oli tullut elintarvelautakunnan sijaan, huomautti että, sittenkuin senaatti oli huhtikuussa antanut kauppa- ja teollisuuskomissionin toimeksi järjestää ja valvoa teollisuustuotteiden kauppaa ja kulutusta sekä sittemmin antanut kunnallisten elintarvejärjestöjen teh-

---

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 42 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 51. — [3]) Kvston pöytäk. 17. 12. 19 §. — [4]) S:n 20. 8. 75 §.

täväksi panna täytäntöön kauppa- ja teollisuuskomissionin määräykset, oli Helsingin elintarvetoimikunnan täytynyt suorittaa kauppa- ja teollisuuskomissionin sille vastamainitussa kohden antamat tehtävät. Kun tämä työala käsitti sekä vaatetustavarat että miltei kaikki teollisuustuotteet, oli toimikunnan täytynyt tuntuvasti lisätä henkilökuntaansa ja m. m. järjestää erityinen kangasosasto jakamaan nyttemmin tarpeellisia lupatodistuksia. Kun tästä koitui runsaita lisämenoja ja puheena oleva työ tuntuvasti erosi elintarvetoimikunnille alkuaan annetusta, oli elintarvetoimikunta senaatilta anonut vapautusta mainitusta työstä, mutta senaatti oli evännyt anomuksen. Tämän johdosta toimikunta esitti, että kaupunginvaltuusto oikeuttaisi toimikunnan kauppa- ja teollisuuskomissionin sille antamia tehtäviä täyttäessään käyttämään sille myönnettyä luottoa. Tarkoitukseen oli laskettu tarvittavan noin 25,000 markkaa kuukaudessa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) tähän esitykseen, sillä ehdolla, että elintarvetoimikunta teki tilin myönnetyn luoton käyttämisestä.

Pulakauden aikaisten toimikuntain suhtautuminen kaupungin vakinaiseen hallintoon ja niiden tilien tarkastus.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä [2]) joulukuun 8 päivältä 1917 v. t. kaupunginreviisori huomautti, että elintarvelautakunta ja muut sota-aikana asetetut toimikunnat työskentelivät kokonaan syrjässä kaupungin keskeisestä varainhoitoelimestä, rahatoimikamarista. Näille toimikunnille oli annettu sangen huomattavia rahamääriä, mutta tiliä niiden käyttämisestä ei ollut saatu. V. t. kaupunginreviisori oli sitä mieltä, että toimikuntain töissä vallitsi järjestelmän ja yhtenäisen johdon puutetta, varsinkin mitä tuli varain hoitoon ja tililaitokseen, minkätähden olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin niiden toiminnan saattamiseksi paremmin kunnallishallinnosta voimassa olevain säännösten mukaiseksi.

Asiasta antamassaan lausunnossa [2]) rahatoimikamari huomautti, että olot puheenalaisia järjestöjä perustaessa vaativat nopeaa liiketoimintaa ja suurempaa toimintavapautta, mikä oli saavutettavissa ainoastaan antamalla niille laajat valtuudet, mutta näytti olevan aika ryhtyä tässä kohden toimeenpanemaan muutoksia sikäli, että määrättiin annettavaksi vuotuinen tili varain käyttämisestä. Sitä paitsi kamari ehdotti, että kysymys puheenalaisten toimikuntain liiketoiminnan uudesti järjestämisestä annettaisiin erikoisen valiokunnan valmisteltavaksi.

Nämä esitykset otti kaupunginvaltuusto käsiteltäväksi kaupungille leivänjakelusta koituneiden tappioiden korvauskysymyksen yhteydessä [3]). Viimeksi mainitusta asiasta antamassaan lausunnossa

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 43 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 2. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 153 ja 154.

oli rahatoimikamari ehdottanut, että revisionikonttori saisi tehtäväkseen toimittaa elintarvelautakunnan taloushallinnon tarkastuksen. Kaupunginvaltuusto päätti [1]):

kehoittaa pula-aikana asetettuja toimikuntia noudattamaan kunnan varain tilityksestä voimassa olevia säännöksiä;

asettaa valiokunnan valmistelemaan kysymystä mainittujen toimikuntain saattamisesta lähempään yhteyteen kunnan vakinaisen hallinnon kanssa;

tämän valiokunnan jäseniksi valita herrat Häggmanin, Soinin ja Lerchen; sekä

antaa revisionikonttorin tehtäväksi toimittaa elintarvelautakunnan ja sen alaisten konttorien taloushallinnon tilien tarkastuksen.

Hinnanalennus vähävaraisten ostamille ravintoaineille.

Elintarvelautakunnan huhtikuun 23 ja elokuun 7 päivänä tekemäin esitysten mukaisesti päätti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaa kaikkiaan 100,000 markkaa hinnanalennuksen edelleen kustantamiseksi maidon hankinnassa vähävaraisten kotien lapsille.

Niinikään osoitti [3]) kaupunginvaltuusto elintarvelautakunnan esityksestä kaikkiaan 200,000 markkaa käyttövaroistaan leivän, maidon ja voin hinnanalennuskorttien jakamiseksi vähävaraisille.

1919 vuoden menosääntöön merkitsi [4]) kaupunginvaltuusto samaa tarkoitusta varten 350,000 markan määrärahan.

Elintarveluotoa kaupungin viranpitäjile.

Siitä 200,000 markan määrärahasta, jonka kaupunginvaltuusto oli etuantina osoittanut [5]) elintarpeiden ostamiseksi kaupungin yleisissä töissä oleville työntekijöille ja jota nämä eivät toistaiseksi olleet käyttäneet, salli [6]) valtuusto 10,000 markkaa käytettävän etuantina elintarpeiden ostamiseksi rakennuskonttorin virkamiehille.

Teknillisten laitosten henkilökunnalle myönsi [7]) kaupunginvaltuusto luottoa elintarpeiden ostoon 20,000 markkaa kutakin laitosta kohti, sillä ehdolla että varat maksettiin takaisin vuoden kuluessa ja että niiden käyttö asetettiin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen valvonnan alaiseksi. Samalla kaupunginvaltuusto oikeutti rahatoimikamarin valtuustoa kuulematta vastedes pitentämään puheenalaista luottoa.

Samaten myönsi [8]) valtuusto vaivaishoitohallituksen toimihenkilöille 20,000 markan luoton samaa tarkoitusta varten.

Etuanti elintarpeiden hankkimiseksi kansanlastentarhoille.

Kansanlastentarhain johtokunnan syyskuun 3 päivänä tekemän esityksen mukaisesti myönsi [9]) kaupunginvaltuusto kaikkiaan

---

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 8 §. — [2]) S:n 25. 4. 5 § ja 20. 8. 87 §. — [3]) S:n 11. 6. 38 § ja 26. 11. 13 §. — [4]) S:n 30. 12. 13 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 139. — [6]) Kvston pöytäk. 24. 1. 43 §. — [7]) S:n 10. 9. 19 §. — [8]) S:n 26. 11. 25 §. — [9]) S:n 29. 10. 24 §.

131,750 markan etuannin 1919 vuoden määrärahasta elintarpeiden hankkimiseksi edeltäpäin eri lastentarhoille.

Kansanravintohallituksen lokakuun 11 päivänä tekemään anomukseen 500,000 markan myöntämisestä elintarpeiden ostoon käytettäväksi tulevana kulutuskautena, jotta kansankeittolain keskeytymätön ja laajennettu toiminta kävisi mahdolliseksi, kaupunginvaltuusto myöntyi [1]), ja oli määräraha maksettava etuantina kaupunginkassasta. Lisämääräraha kansanravintohallitukselle.

Karjanmyyntiosuuskuntain konttori oli kaupunginvaltuustolta anonut 1,422: 50 markan korvausta lisäkustannuksista, joita kaupungin lihantarkastusasemalla tehdystä ylityöstä oli koitunut lihaa hankittaessa kaupungin tarpeisiin. Lihantarkastusaseman lausunnon johdosta valtuusto epäsi [2]) anomuksen, koska se näytti johtuneen konttorin epäjärkiperäisestä tavasta hoitaa laajaa liikettään. Karjanmyyntiosuuskuntain konttorilta evätty korvaus.

Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) käyttövaroistaan 2,000 markkaa korvaukseksi varatuomari J. Ugglalle muonitustoimikunnan kertomuksen sekä sen pöytäkirjain sisällysluettelon laadinnasta. Palkkio muonitustoimikunnan kertomuksen laadinnasta.

Päätettyään [4]) siirtolapuutarhoja laitettavaksi Greijuksen alueelle osoitti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 28,000 markkaa niiden perustamiskustannusten suorittamiseksi. Määräraha siirtolapuutarhoille.

Tehtyjen anomusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille elinkautiseläkkeitä ja apurahoja vieressä mainitut vuotuiset määrät: Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä.

a) joulukuun 22 päivänä 1911 vahvistetun ohjesäännön mukaan:

satamakapteeni O. W. Andsténille 6,000 markkaa, kesäkuun 1 päivästä lukien [6]), ja

kansakoulunopettajatar M. T. Joutsenelle 690 markkaa, toukokuun 1 päivästä lukien [7]);

b) huhtikuun 15 päivänä 1913 vahvistetun ohjesäännön mukaan:

kadunlakaisija J. Lindforsille 516 markkaa, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien [8]), ja

puhtaanapitotyöläiselle J. E. Kansaselle 1,188 markkaa, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien [9]);

c) kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten mukaan:

Vekkosken kasvatuslaitoksen entiselle johtajalle J. Forsbergille 360 markkaa, tammikuun 1 päivästä lukien [10]),

entiselle kansanlastentarhanjohtajattarelle H. Rothmanille 1,500 markkaa, tammikuun 1 päivästä lukien [11]),

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 55 §. — [2]) S:n 24. 1. 34 §. — [3]) S:n 17. 12. 38 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 19. — [5]) Kvston pöytäk. 4. 6. 24 §. — [6]) S:n 1. 7. 37 §. — [7]) S:n 17. 12. 25 §. — [8]) S:n 10. 12. 19 §. — [9]) S:n 17. 12. 8 §. — [10]) S:n 24. 1. 21 §. — [11]) S:n 21. 5. 17 §.

satamavahtimestarinleski H. F. Blomqvistille 420 markkaa, heinäkuun 1 päivästä lukien [1]),

entiselle kaasutehtaalaiselle A. Sirénille 400 markkaa, elokuun 1 päivästä lukien [2]),

sairaanhoitajatar G. Sandelinille 900 markkaa, tammikuun 1 päivästä lukien [3]),

työmiehenleski J. Salinille 600 markkaa sekä alaikäiselle S. Salinille 300 markkaa, kunnes hän on täyttänyt 17 vuotta [4])

sairaanhoitajatar I. Löfströmille 300 markkaa, heinäkuun 1 päivästä lukien [5]),

parmaajanleski M. Salinille, niin kauan kuin hän pysyy naimattomana, 300 markkaa, ja alaikäiselle O. V. Salinille, kunnes hän on täyttänyt 17 vuotta, 150 markkaa, kumpaisellekin heinäkuun 1 päivästä lukien [6]),

Marian turvakodin johtajattarelle pastorinrouva A. Hofströmille 1,800 markkaa, syyskuun 1 päivästä lukien [7]), ja

sairaanhoitajatar I. Janssonille 1,200 markkaa, kesäkuun 1 päivästä lukien [7]).

Eläkkeen- ja apurahansaajille Forsbergille, Rothmanille, Blomqvistille, Sandelinille, M. ja O. V. Salinille, Janssonille ja Hofströmille kuluvana vuonna maksettavia eläkkeitä ja apurahoja varten osoitti kaupunginvaltuusto samalla käyttövaroistaan yhteensä 4,495 markkaa.

Lakkautettuja eläkkeitä.

Kun putkimestari J. Äijälä ja insinööri J. Sjöholm, jotka vuonna 1917 olivat saaneet eron, edellinen vesijohtolaitoksen palveluksesta ja jälkimmäinen puhtaanapitolaitoksen johtajanvirasta ja joille kaupunki silloin oli antanut elinkautiseläkkeen, olivat palanneet entisiin virkoihinsa, päätti [8]) kaupunginvaltuusto lakkauttaa heille myönnetyt eläkkeet.

Evättyjä elinkautisapurahan anomuksia.

Kaupunginvaltuusto epäsi työmiehenleski M. Männistön [9]), työmies J. Kallisen [10]), kansakoulunopettaja S. Hyppölän [11]) ja ent. huutokauppavahtimestarin A. V. Bärlund-Terhon [12]) tekemät elinkautisapurahan anomukset.

Evätty lahjapalkkion anomus.

Kasvatuslautakunnan esityksen lahjapalkkion myöntämisestä mainitun lautakunnan v. t. ammattiholhoojalle ja sihteerille filosofianmaisteri H. Ståhlille, joka kivulloisuuden tähden oli eronnut virasta, kaupunginvaltuusto epäsi [13]).

Evätty anomus sokean avustamisesta.

Niinikään epäsi [14]) kaupunginvaltuusto työmies A. V. Korpelan anomuksen apurahan saamisesta sokeainkoulun käymiseen.

---

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 18 §. — [2]) S:n 20. 8. 8 §. — [3]) S:n 20. 8. 19 §. — [4]) S:n 20. 8. 39 §. — [5]) S:n 20. 8. 83 §. — [6]) S:n 10. 9. 39 §. — [7]) S:n 15 10. 39 §. — [8]) S:n 21. 5. 27 § ja 20. 8. 44 §. — [9]) S:n 7. 5. 39 §. — [10]) S:n 10. 9. 41 §. — [11]) S:n 24. 9. 28 §. — [12]) S:n 26. 11 38 §. — [13]) S:n 12. 11. 27 §. — [14]) S:n 12. 11. 32 §.

Jaettaessa vuodelta 1917 apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta saivat [1]) seuraavat henkilöt kukin 50 markan apurahan, nimittäin E. Ekman, K. A. Gustafsson, M. V. Henriksson, K. G. Hiitolin, H. Hovi, A. G. Kaisla, V. Lampén, F. Ch. Nordström, M. M. Wikström, H. T. Westerholm ja H. With. Apurahat annettiin säästöpankkikirjoina. Apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä myönsi [2]) kaupunginvaltuusto lämmittäjänleski M. Ch. Karlssonille 300 markan tilapäisapurahan käyttövaroistaan. Tilapäisavustuksia.

Hautausavuksi kapinan aikana murhatun kaupungin työkunnan esimiehen G. H. Peltosen leskelle A. Peltoselle osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 500 markan tilapäisapurahan.

Eväten leskirouva H. A. F. Hallin anomuksen elinkautiseläkkeen saamisesta miesvainajansa rakennuskonttorin kamreerin G. R. Hallin jälkeen kaupunginvaltuusto osoitti [4]) käyttövaroistaan rouva Hallille 3,600 markan kertakaikkisen apurahan.

Työmiehenleski E. Voikonpäälle, jonka mies, kaupungin palveluksessa ollut työntekijä M. Voikonpää, oli matkalla työpaikalleen saanut surmansa raitiovaunun yliajamana ja joka ei ollut oikeutettu saamaan vahingonkorvausta tapaturmavakuutuksen perusteella, myönnettiin [5]) kaupunginvaltuuston käyttövaroista 1,000 markan kertakaikkinen apuraha.

Keinotekoisen jalan hankkimiseksi sairaanhoitajatar G. Sandelinille, jota tapaturma oli kohdannut virantoimituksessa, osoitti [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 600 markkaa.

Tehdyn esityksen johdosta osoitti [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan apumaksun kapinan aikana murhatun högre svenska handelsläroverket oppilaitoksen johtajan filosofiantohtorin ja kaupunginvaltuusmiehen O. Rosenqvistin muiston kunnioittamiseksi mainittuun oppilaitokseen perustettuun stipendirahastoon. Apumaksu O. Rosenqvistin stipendirahastoon.

Gustav Pauligin rahastosta maksettavan 5,000 markan matkastipendin päätti [8]) kaupunginvaltuusto kahdesta hakijasta antaa filosofianmaisteri E. Brandersille. Stipendi G. Pauligin rahastosta.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä osoitti [9]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markan matka-apurahan rakennusmestari K. V. Hedmanille tilaisuuden suomiseksi hänelle käydä Berlinissä toimeenpannussa halpahintaisten rakennusaineiden näyttelyssä, sillä ehdolla että Hedman sitoutui matkan päätyttyä vähintään vuoden pysymään kaupungin palveluksessa ja mainitulle hallitukselle antamaan kirjallisen matkakertomuksen. Matka-apuraha rakennusmestari K. V. Hedmanille.

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 19 §. — [2]) S:n 20. 8. 51 §. — [3]) S:n 10. 9. 9 §. — [4]) S:n 24. 9. 25 §. — [5]) S:n 12. 11. 11 §. — [6]) S:n 20. 8. 19 §. — [7]) S:n 12. 11. 37 §. [8]) S:n 24. 1. 5 §. — [9]) S:n 12. 11. 38 §.

Alfred Kordelinin avustusrahasto.

Kirjelmässä lokakuun 24 päivältä rahatoimikamari ilmoitti maanviljelysneuvos A. Kordelin-vainajan testamentissaan m. m. määränneen Helsingin kaupungin vaivaishoitohallitukselle 200,000 markkaa hoidettavaksi lahjoittajan mukaan nimitettynä rahastona, jonka koroista neljännes oli käytettävä rahaston kasvuuttamiseen ja kolme neljännestä köyhäin lasten koulunkäynnin kustantamiseen sekä halkojen ostoon varattomille perheille. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]) vastaanottaa rahamäärän hoidettavaksi Alfred Kordelinin avustusrahasto — Alfred Kordelins understödsfond nimisenä rahastona, valtuuttaa rahatoimikamarin kaupungin puolesta valvomaan testamentin ja niinikään antaa kamarin toimeksi nostaa edellä mainitut 200,000 markkaa sekä testamentin määräyksen mukaan käytettävänä olevan korkomäärän käytettäväksi vaivaishoitohallituksen toimesta ja sen harkinnan mukaan niiden köyhäin lasten koulunkäynnin kustantamiseen, joita vaivaishoitohallitus ei ollut kokonaan ottanut hoitoonsa, sekä halkojen jakamiseksi henkilöille, jotka eivät ole ehdottomasti oikeutettuja vaivaishoitoon.

Lahjoitus kaatuneiden soturien muistoksi.

Kaupunginvaltuustolle annetussa, toukokuun 16:ntena 1918 päivätyssä kirjelmässä johtaja A. Grönberg ehdotti, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimiin muistomerkin pystyttämiseksi pääkaupunkiin maansa puolesta kaatuneiden sankarien muistoksi. Pohjarahaksi tämän ajatuksen toteuttamisen edistämiseksi herra Grönberg lahjoitti 10,000 markkaa lausuen toivomuksen, että kaupunginvaltuusto tekisi aloitteen varain keräämiseksi puheenalaista tarkoitusta varten.

Kaupunginvaltuusto vastaanotti [2]) lahjoituksen ja antoi erityisen valiokunnan tehtäväksi ehdottaa lahjoituksesta johtuvia toimenpiteitä. Jäseniksi tähän valiokuntaan valittiin [3]), paitsi lahjoittajaa, herrat Sederholm ja Tarjanne.

Kenraali Mannerheimin rahasto.

Kirjelmässä kesäkuun 3 päivältä rahatoimikamari ilmoitti että, sittenkuin toiminimi G. F. Stockmann osakeyhtiö oli kenraali vphra G. Mannerheimille antanut 150,000 markkaa samalla pyytäen, että näistä varoista muodostettaisiin Kenraali Mannerheimin rahasto, jota esimerkiksi Helsingin rahatoimikamari hoitaisi, mutta jonka korot käytettäisiin sillä tavoin, kuin kenraali Mannerheim määräsi, oli rahatoimikamarille annettu mainitun määräinen siirretty shekki sekä kenraali Mannerheimin kirjelmä, jossa pyydettiin kamaria ottamaan rahasto hoitoonsa. Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että rahatoimikamarin oli otettava edellä mainittu rahasto hoitaakseen.

---

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 6 §. — [2]) S:n 21. 5. 38 §. — [3]) S:n 4. 6. 29 §. — [4]) S:n 11. 6. 32 §.

Johtaja Rafael Ahlströmin kaupungille testamenttaamat varat.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) niinikään rahatoimikamarin kesäkuun 17 päivänä tekemän esityksen että kaupunki ottaisi hoidettavakseen varat, jotka johtaja Rafael Ahlström-vainaja suullisessa testamentissaan oli määrännyt Helsingin kaupungille taiteen ja kirjallisuuden edistämiseksi, sekä käyttääkseen niiden tuoton.

Lisämääräraha haudan hoitoon.

Kun oli osoittautunut mahdottomaksi tarkoitukseen osoitetulla [2]) 8,000 markan rahamäärällä hankkia hautapatsasta lahjoittajan piirilääkäri C. Gustafssonin haudalle, osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan tarkoitukseen 1,950 markan lisäyksen.

Korvaus tri C. Gustafssonin kuolinpesän hoidosta.

Apteekkari B. Poppiuksen vaadittua 40,000 markan korvausta testamentin perusteella Helsingin kaupungille tulleen piirilääkäri C. Gustafsson-vainajan omaisuuden hoidosta päätti [4]) kaupunginvaltuusto apteekkari Poppiukselle maksaa 22,000 markkaa kuolinpesän hoidosta siihen asti, kuin omaisuus oli siirtynyt Helsingin kaupungille, mutta evätä vaatimukset korvauksen saamisesta piirilääkäri Gustafssonin omaisuuden hoidosta hänen elinaikanaan, koska niitä ei ollut pätevästi perusteltu.

Määräraha A. Ärtin rahastosta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan anomuksen mukaisesti myönsi [5]) kaupunginvaltuusto kesäkurssien järjestämiseksi kansakouluoppilaille n. s. Ärtin puutarhassa 4,860 markkaa muurarimestari A. Ärtin rahaston korkovaroista.

Evätty vastuunvapaus Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1917 vuoden hallinnosta.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan antamasta vuosikertomuksesta kävi selville, että yhtiöllä oli vähittäismyyntiliikkeestään mainittuna vuonna ollut puhdasta voittoa 233,204: 30 markkaa, mutta ettei tämä voitto riittänyt korvaamaan edelliseltä vuodelta olevaa 237,392: 51 markan vajausta, vaan että 1917 vuoden päättyessä oli olemassa 4,188: 21 markan vajaus, minkä johdosta voiton jako kaupungille ja kulkulaitosrahastoon ei voinut tulla kysymykseen. Sitä vastoin oli n. s. ennen vuotta 1893 perustettu yhtiö, jota varten erikoinen kirjanpito oli eräistä taloudellisista syistä pidetty tarpeellisena, tuottanut puhdasta voittoa 23,250: 92 markkaa, joten yhtiön koko liikkeestä oli puhdasta voittoa kaikkiaan 19,062: 71 markkaa. Tämän johdosta yhtiön johtokunta piti yhtiötä oikeutettuna osakkaille jakamaan laissa edellytetyn osingon eli 6 % maksetulle osakepääomalle. Kaupunginvaltuuston valitsema tarkastaja oli kuitenkin sitä mieltä, ettei voitonjaon pitäisi tulla kysymykseen, ja tähän yhtyivät myöskin kaupunginvaltuuston ja lääninhallituksen valitsemat tilintarkastajat, jota vastoin yhtiökokouksen valitsema tilintarkastaja kannatti johtokunnan mielipidettä. Yhtiökokous hyväksyi sittemmin johtokunnan ehdotuksen.

---

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 35 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 157. — [3]) Kvston pöytäk. 20. 8. 13 §. — [4]) S:n 20. 8. 59 §. — [5]) S:n 4. 6. 9 §.

Vuosikertomuksen johdosta antamassaan lausunnossa [1]) juovutusjuoma-asiain valmisteluvaliokunta teki selkoa yhtiön johtokunnan esittämistä perusteluista sekä antoi yhtiön synnystä ja kehityksestä eräitä tietoja, joista m. m. kävi selville, miten yhtiön kirjoissa esiintyvä n. s. ennen vuotta 1893 perustettu yhtiö oli syntynyt. Valiokunta oli puolestaan sitä mieltä, että täytyi pitää epäiltävänä, oliko yhtiökokouksen päätös voiton jakamisesta osakkaille lain ja yhtiöjärjestyksen mukainen, minkätähden valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto epäisi vastuunvapauden yhtiön 1917 vuoden hallinnosta. Tämän ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyikin [2]). Tämän johdosta oli asian lopullinen ratkaisu kesäkuun 9 päivänä 1892 annetun asetuksen 9 §:n 5 momentin säännöksen mukaisesti jätettävä viisijäseniselle sovintolautakunnalle, johon yhtiön ja kaupunginvaltuuston kumpaisenkin tuli valita kaksi jäsentä ja lääninhallituksen yksi puheenjohtajaksi. Valtuuston edustajaksi lautakuntaan valittiin [2]) vuorineuvos R. Elving ja hallintoneuvos A. Rikberg, minkä ohessa rahatoimikamari sai tehtäväkseen sovintolautakunnassa käyttää kaupungin puhevaltaa.

Apurahoja yleishyödyllisille yhdistyksille ja laitoksille.

Kuluvan vuoden menosääntöön merkittyään 250,000 markan apurahan yleishyödyllisten yhdistysten ja laitosten avustamiseksi päätti [3]) kaupunginvaltuusto, että avustuksen saamista puheenalaisesta määrärahasta tarkoittavain hakemusten antamisessa oli noudatettava samoja määräyksiä, mitkä oli vahvistettu juovutusjuomavoittovaroihin nähden. Jäseniksi valiokuntaan, jonka oli laadittava ehdotus mainitun määrärahan jakamiseksi, valitsi [4]) kaupunginvaltuusto vphra de la Chapellen sekä herrat Ivalon, Mantereen, V. T. Rosenqvistin ja Sederholmin.

Toukokuun 24:ntenä päivätyssä mietinnössään [5]) valiokunta lausui, että sen mielestä yleensä ainoastaan niille yrityksille, jotka aikaisemmin olivat kunnalta saaneet kannatusapua, olisi annettava apurahoja niiden yhteiskuntaa hyödyttävän toiminnan seisahduksen tai keskeytyksen välttämiseksi. Etusijassa olisi kannatusapua annettava yrityksille, joiden tarkoituksena oli pienten tai sairaiden lasten hoito ja kesävirkistyksen hankkiminen nuorisolle, samoin kuin eräille sairaanhoito-, opetus- ja armeliaisuuslaitoksille. Vaikka erottelu näitä periaatteita noudattaen oli toimitettu ja anotuista rahamääristä oli tingitty, ylitti puollettujen apurahain summa kuitenkin 59,000 markalla käytettävänä olevan rahamäärän.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti myönsi [6]) kaupunginvaltuusto apurahoja seuraaville yhdistyksille ja laitoksille:

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 34. — [2]) Kvston pöytäk. 12. 11. 20 §. — [3]) S:n 24. 1. 52 §. — [4]) S:n 25. 4. 9 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 5. — [6]) Kvston pöytäk. 4. 6. 32 §.

Helsingin kansanlastentarhain kesäsiirtolakomitea lasten elätteelle antamiseksi . . . . . Smk 10,000: —
Neidit Th. Vuorenheimo ja E. Borenius Hermannin lastentarhan lastenseimelle . . . . . „ 8,000: —
Professorinrouva H. Vasenius y. m. Fredriksperin lastenseimen voimassapitoon . . . . . „ 7,000: —
Neidit E. Olin, L. Soltzenberg ja L. Wendell Töölön työtuvalle . . . . . „ 800: —
Rouva N. Krogerus lasten työtuvalle . . . . . „ 2,500: —
Helsingin ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen toimikunta:
kesäsiirtoloille . . . . . „ 22,000: —
tuberkulootisten ja risatautisten lasten virkistyskodin voimassapitoon . . . . . „ 9,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistys lastentarhakoululleen „ 1,000: —
Ungdomsförbundet Fylgia:
opetustoimintaansa varten . . . . . „ 1,000: —
siirtolapuutarhan voimassapitoon . . . . . „ 1,000: —
Helsingfors svenska folkhögskola . . . . . „ 1,500: —
Helsingin suomenkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen kesäsiirtolatoimikunta . . „ 78,000: —
Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförenings Helsingforskrets lasten kesätyöskentelyä varten . . . . . „ 5,000: —
Töölön koulupuutarhan toimikunta lasten kesätyöskentelyä varten . . . . . „ 3,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhakomitea puutarha- ja muun kesätyöskentelyn järjestämiseksi lapsille „ 5,000: —
Arbetets Vänner (emäyhdistys) kesätyöskentelyn järjestämiseksi lapsille . . . . . „ 2,000: —
Saman yhdistyksen Sörnäsin osasto samaan tarkoitukseen . . . . . „ 2,000: —
Kansakoulunopettajatar L. Hagan puutarhatyöskentelyn järjestämiseksi lapsille . . . . . „ 2,000: —
Nuorten miesten kristillinen yhdistys työttömäin poikain työlaitoksen voimassapitoon . . . . . „ 12,000: —
Rouvasväenyhdistys lastenkodilleen . . . . . „ 12,000: —
Köyhäin lasten työkotien toimikunta . . . . . „ 38,500: —
Valkonauha-yhdistys kahden lastenkotinsa voimassapitoon . . . . . „ 20,000: —
Kaupunkilähetys veisto- ja ompelukokousten sekä puutarhatöiden järjestämiseksi lapsille, köyhäin heikkojen lasten kesäsiirtoloille, Korson

poikakodille, tyttöjen vastaanottokodille sekä halkopihaa ja nuorisokirjastoa varten	Smk.	12,500: —
Kotikasvatusyhdistys n. s. kotipäiviä varten	„	2,200: —
Risatautisten lasten parantolayhdistys	„	6,000: —
Konvalescenthem-Toipumakoti-yhdistys	„	7,000: —
Maitopisara-yhdistys toimintaansa varten	„	8,000: —
Lastenhoidon edistämisyhdistys:		
yleisiä tarkoituksiaan varten	„	18,000: —
Pippingsköldin turvakodille	„	6,000: —
Helsingin palvelijataryhdistys palvelijatarkotinsa voimassapitoon	„	4,000: —
Valkonauha-yhdistys suojelutoimintaansa varten	„	2,000: —
Yhteensä	Smk	309,000: —

Muutoin päätti kaupunginvaltuusto:

että edellä mainittuihin menoihin käytetään:

a) puheenalaista tarkoitusta varten kuluvan vuoden budjetissa oleva 250,000 markan määräraha; ja

b) sen lisäksi tarvittava lisämääräraha, 59,000 markkaa, valtuuston käyttövaroista;

että kysymys määrärahain myöntämisestä yleisen apukomitean puoltamille yrityksille lähetetään lisättyyn hätäapukomiteaan, jonka on kaupunginvaltuustolle annettava lausunto ehdotuksineen asiasta;

että ne yhdistykset, seurat ja yksityishenkilöt, joille apurahoja on myönnetty, asetetaan kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käyttämisestä marraskuun 25 päivänä 1913 annettujen määräysten alaisiksi varain asianmukaiseen käyttöön nähden siten, että:

työtupain, työkoulujen ja lastenseimien sekä kansanlastentarhain kesäsiirtolain johtajattaret ja asianomaiset toimikunnat ovat kansanlastentarhain johtokunnan alaiset;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykset, ungdomsförbundet Fylgia, Helsingin kuuromykkäyhdistys ja Helsingfors svenska folkhögskola asianomaisen kansakoulujohtokunnan alaiset;

Nuorten miesten kristillinen yhdistys ja Kotikasvatusyhdistys, lasten kesätyöskentelykurssien johtajattaret ja asianomaiset toimikunnat, Valkonauha-yhdistys lastenkotiensa puolesta, köyhäin lasten työkodit sekä kaupunkilähetys ja rouvasväenyhdistys lastenkotiensa puolesta kasvatuslautakunnan alaiset;

Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistys, Lastenhoidon edistämisyhdistys, Risatautisten lasten parantolayhdistys ja Maitopisara-yhdistys terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin palvelijataryhdistys, Valkonauha-yhdistys suojelutoimintansa puolesta ja Martta-yhdistyksen Helsinginosasto sosialilautakunnan alaiset;

kaupunkilähetys muun toimintansa kuin vastaanottokotiensa puolesta vaivaishoitohallituksen alainen;

että lisäehtoina ja määräyksinä seuraavain apurahain nauttimiseen nähden säädetään asianomaisten apurahansaajain noudatettavaksi:

Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen: että, jos jotakin säästyy yhdistyksen veistokurssien oppilaiden palkkaamiseen myönnetystä rahamäärästä, tätä säästöä ei saa käyttää muihin tarkoituksiin, vaan on se, jos yhdistykselle ensi vuonna määrärahaa myönnetään, otettava lukuun;

Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen: että yhdistys kodissaan vuoden umpeen varaa maksutta sijaa vähintään kymmenelle varattomalle, Helsingin kaupungin sairaaloista poistetulle naispotilaalle;

Risatautisten lasten parantolayhdistyksen: että yhdistys ensi kesänä noin neljän kuukauden ajaksi luovuttaa kahdeksan maksutonta sijaa Högsandin parantolasta potilaille, jotka vaivaishoitohallitus sinne ehdottaa;

kaikkien avustusta saavain yritysten, jotka myöntävät tarvitseville henkilöille apua vastaavaa korvausta saamatta: että, samalla kuin niiden tulee sopivissa tapauksissa tehdä ero täällä kotipaikkaoikeutta nauttivain ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, apurahain nauttimiseen on liitettävä lisäehdoksi, että asianomaisen yhdistyksen tulee jokaisessa eri tapauksessa vaivaishoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä, sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annetaan, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi, samoin kuin avustusten myöntämisen ja käyttämisen valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita vaivaishoitohallitus tai asianomainen lautakunta vaivaishoitohallituksen esityksestä katsonee tarpeelliseksi antaa; sekä

että asianomaisille johto- ja lautakunnille on annettava kaupunginvaltuuston edellä kerrotuista päätöksistä tieto niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

[Määrärahoja lastenseimille ja lastenkodeille.

Kirjelmässä marraskuun 26 päivältä 1917 rouvasväenyhdistys anoi lastenkotiensa voimassa pitämiseksi 6,000 markan lisäystä siihen määrärahaan, minkä yhdistys oli saanut yleishyödyllisille yrityksille apurahoja jaettaessa vuonna 1917, sekä 5,000 markan etuantia vuodelta 1918. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) lisämäärärahan

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 23 §.

käyttövaroistaan ja päätti käsitellä anomuksen apurahan saamisesta vuodelta 1918 muiden yleishyödyllisten yritysten avustuskysymyksen yhteydessä.

Ebeneserkodin johtokunnalle myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 15,000 markkaa lastenseimen perustamiseksi, johon päiviksi voitaisiin ottaa muutaman kuukauden, jopa kolmen vuoden ikäisiä lapsia. Kysymys varain osoittamisesta tämän lastenseimen voimassapitoon vuonna 1919 lähetettiin budjettivaliokuntaan.

Samaten osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan pelastusarmeijalle sen lastenseimen voimassa pitämiseksi kuluvan vuoden loppuun 10,000 markkaa, jota vastoin armeijan anomus määrärahan saamisesta vuonna 1919 sen muuta yhteiskunnallista toimintaa varten lähetettiin budjettivaliokuntaan.

Köyhäin lasten työkotiyhdistykselle osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 40,800 markkaa yhdistyksen työkotien voimassapitoon kuluvana vuonna.

Vapaaherratar S. Mannerheimin anomuksesta osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 10,000 markkaa Toisen linjan talossa n:o 19 sijaitsevan Barnets borg nimisen lastenkodin ja lastenseimen voimassapitoon sekä antoi kasvatuslautakunnan toimeksi pitää silmällä mainittua laitosta.

Samaten myönsi [5]) kaupunginvaltuusto Helsingin suomenkielisten nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle 10,000 markkaa Itäisen viertotien varrella sijaitsevan tyttöjen työtuvan voimassapitoon, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Lisäyksiä kansakouluoppilaiden puutarhatöiden määrärahoihin.

Helsingin opettajaliiton ja Helsingforskretsen av Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförening nimisen yhdistyksen esityksestä myönsi [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 ja 2,376: 25 markkaa lisäykseksi näille yhdistyksille yleishyödyllisten yritysten avustusmäärärahasta annettuihin apurahoihin puutarhatyöskentelyn järjestämiseksi kansakoululapsille, syystä että mainitut apurahat olivat kalliin ajan johdosta osoittautuneet riittämättömiksi.

Etuanti kesätyöskentelyä varten.

Kasvatuslautakunnan pyynnöstä oli rahatoimikamari etuantina osoittanut 2,500 markkaa eräille yhdistyksille, jotka tarvitsivat varoja voidakseen saattaa maan kasvuvoimaan niillä alueilla, jotka maksutta oli luovutettu kesätyöskentelyn järjestämiseksi työläislapsille. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [7]) tämän toimenpiteen.

Määräraha Cygnaeuksen taidekokoelmaa varten.

Tehdystä anomuksesta myönsi [8]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 300 markkaa jalustain, kehyksien y. m. hankkimiseksi

[1]) Kvston pöytäk. 10. 12. 37 §. — [2]) S:n 10. 12. 40 §. — [3]) S:n 30. 12. 8 §. — [4]) S:n 1. 7. 44 §. — [5]) S:n 15. 10. 52 §. — [6]) S:n 15. 10. 48 ja 51 §. — [7]) S:n 21. 5 5 §. — [8]) S:n 24. 1. 32 §.

Fredrik Cygnaeuksen taidekokoelmaan, jota vastoin anomus että kaupunki ottaisi osaa taidekokoelman vahtimestarin palkkaukseen evättiin, koska taidekokoelman voimassapito oli valtion asia.

Etuja vierailevalle saksalaiselle teatteriseurueelle.

Saksalainen sotilaspäällystö ilmoitti saksalaisen teatteriseurueen muutaman viikon aikana antavan näytäntöjä Kansallisteatterissa ja anoi myönnettäväksi eräitä etuja, jotka saattaisivat vierailunäytännöt taloudellisesti mahdollisiksi. Kaupunginvaltuusto päätti [1]), että kaupunki asetti maksutta käytettäväksi näytännöissä tarvittavan sähkövalaistuksen sekä että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin, jotta teatteriseurueen jäsenet täällä oleskelunsa aikana saisivat ravintoa samaan huojistettuun hintaan, minkä sotilashenkilöt suorittivat. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen annettiin tehtäväksi samalle valvontatoimikunnalle, joka oli asetettu järjestämään kotimaisten ja saksalaisten upseerien ruokintaa. Teatteriseurueen ravitsemisesta oli kustannuksia 5,115 markkaa, joka määrä maksettiin [2]) kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Evätty anomus saksalaisen operettiseurueen avustamisesta.

Sitä vastoin epäsi [3]) kaupunginvaltuusto anomuksen avustuksen antamisesta vierailevalle saksalaiselle operettiseurueelle, koska yrityksen katsottiin taloudellisesti kannattavan kaupungin avustamattakin.

Apuraha Suomen laululle.

Tehdystä anomuksesta myönsi [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markan apurahan Suomen laululle.

Evätty anomus Työväen järjestöpoikain ja järjestötyttöjen avustamisesta.

Työväen järjestöpoikain ja järjestötyttöjen toimikunnan anomuksen 20,000 markan määräisen kunnallisen apurahan myöntämisestä liittymän järjestämiskustannuksiin kaupunginvaltuusto epäsi [5]).

Määrärahoja Helsingin suojeluskunnan voimassapitoon.

Kirjelmässä joulukuun 4 päivältä anoi läänin maaherra määrärahaa Helsingin suojeluskunnan voimassapitoon marraskuun 15 päivän 1918 ja tammikuun 1 päivän 1920 välisenä aikana. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) mainittuun tarkoitukseen käyttövaroistaan osoittaa 1,200,000 markkaa sekä 1919 vuoden menosääntöön merkitä 200,000 markkaa, joita varoja tilityksen ehdolla käyttäisi maaherra B. Jalander tai hänen ollessaan estyneenä kaupunginvaltuuston valitsema henkilö. Sen ohessa päätti kaupunginvaltuusto valita henkilön suojeluskunnan intendenttivirastossa edustamaan valtuustoa.

Evätty anomus Malmin suojeluskunnan avustamisesta.

Malmin suojeluskunnan anomuksen kunnan avustuksen saamisesta toimintansa voimassapitoon kaupunginvaltuusto epäsi [7]).

Lisämääräraha kyydinpidon kustantamiseen.

Sittenkuin majalan- ja kyydinpito kaupungissa oli toukokuun 1 päivän 1918 ja kesäkuun 1 päivän 1921 väliseksi ajaksi annettu pika-ajuri A. Willbergin toimeksi 5,700 markan vuosikorvauksesta, ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä toukokuun 30 päivältä, että vuoden loppuosaksi oli tähän tarkoitukseen tarpeen 1,775 markan

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 38 §. — [2]) S:n 20. 8. 28 §. — [3]) S:n 20. 8. 91 §. — [4]) S:n 11. 6. 30 §. — [5]) S:n 7. 5. 21 §. — [6]) S:n 10. 12. 48 §. — [7]) S:n 10. 9. 36 §.

lisämääräraha. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) tämän määrän käyttövaroistaan.

Vahingonkorvaus Seurahuoneen osakeyhtiölle.

Rahatoimikamarilta oli Seurahuoneen osakeyhtiö vaatinut vahingonkorvausta, koska yhtiön Pohjois Esplanadikadun talosta n:oista 11—13 5,000 markan vuosivuokrasta vuokraamat huoneistot oli sodan puhjetessa vuonna 1914 otettu venäläisen merisotilassairaalan käytettäväksi. Mainittua vahingonkorvausta oli yhtiön vaatimuksen mukaan suoritettava osin vuokrasopimuksen rikkoutumisesta johtuneesta, yhtiön n. s. Sofiasalissa harjoittaman ravintolaliikkeen menetetystä tulosta arviolta 9,000 markkaa vuodessa eli kaikkiaan 27,000 markkaa, kuitenkin pois lukien yhtiön kaiken aikaa käyttämän pesulaitoksen vuokra, 1,500 markkaa vuodessa, osin yhtiön vuora-aikana suorittamista rahamenoista 2,926: 56 markkaa, osin vihdoin huoneistoihin jälelle jääneestä yhtiön kalustosta 38,283: 72 markkaa. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä marraskuun 15 päivältä 1917 [2]) rahatoimikamari piti kohtuullisena, että kaupunki yhtiölle suoritti menetetyn liikevoiton korvausta 27,000 markkaa, yhtiön rahamenot 2,562: 71 markkaa, 50 % hävinneen tai poisviedyn kaluston arvosta eli 2,386: 50 markkaa, kaupungin haltuunsa ottaman kaluston, sähkölaitteiden y. m. arvon 1,164 markkaa sekä korvausta eräästä kalustosta, joka kaupungin joka tapauksessa olisi ollut hankittava merisotilassairaalaan, 2,606 markkaa, eli kaikkiaan 35,719: 21 markkaa, josta määrästä kuitenkin olisi luettava pois pesulaitoksen vuokra kesäkuun 1 päivän 1914 ja elokuun 31 päivän 1916 väliseltä ajalta, 3,375 markkaa. Tästä määrästä osoittaisi kamari 1,164 markkaa kaupungin talojen kalustomäärärahasta, jota vastoin kaupunginvaltuusto osoittaisi ylijäämän eli 31,180: 21 markkaa vallitsevan sotatilan aiheuttamain kustannusten tililtä.

Kun kaupunkia ei voinut pitää syypäänä yhtiölle menettämänsä liikevoiton johdosta koituneeseen tappioon ja tämän liikevoiton laskutapakin aiheutti muistutusta sekä kun niinikään särjetyn ja pois viedyn kaluston korvausvaatimusta pidettiin riitaisena, päätti [3]) kaupunginvaltuusto, edellyttäen yhtiön siihen suostuvan, jättää yhtiön korvausvaatimuksen näiltä kohdin kauppaa, teollisuutta ja merenkulkua varten olevan Helsingin sovintolautakunnan lopullisesti ratkaistavaksi. Sitä vastoin hyväksyi kaupunginvaltuusto muut korvauserät, yhteensä 6,332: 71 markkaa, ja osoitti siis, pois lukien aikaisemmin maksettaviksi osoitetut 1,164 markkaa ja kaupungin vastasaamisen 3,375 markkaa, 1,793: 71 markkaa käyttövaroistaan ja sittemmin maksettavaksi rahatoimikamarin ehdottamalta tililtä.

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 6. 16 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. vuodelta 1917 n:o 64. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 1. 8.

Kirjelmässä lokakuun 3 päivältä rahatoimikamari ilmoitti sovintolautakunnan havainneen kaupungin velvolliseksi yhtiölle maksamaan sekä sen 27,000 markan määrän, minkä yhtiö oli vaatinut menettämänsä liikevoiton korvaukseksi, että myös 2,386: 50 markkaa korvausta särjetyistä ja poisviedyistä huonekaluista, minkä ohessa kaupunki oli velvoitettu korvaamaan yhtiöllä asiassa olleet kulut 200 markalla sekä suorittamaan sovintomenettelyn kustannukset 325 markalla.

Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) tarvittavan 29,911: 50 markan määrän käyttövaroistaan.

Vahingonkorvaus Aktiebolaget Börs yhtiölle.

Siitä vahingosta, mikä kaupunginvaltuustoa elokuussa 1917 kohdanneiden väkivaltaisuuksien yhteydessä oli koitunut Aktiebolaget Börs yhtiön omistamalle Fabianinkadun talolle n:o 14, oli yhtiö vaatinut korvausta kunnan varoista. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) kohtuussyistä käyttövaroistaan osoittaa 948: 45 markkaa talossa siihen asti suoritettujen korjaustöiden kustannuksiin sekä velvoittaa kaupungin, kohta kuin olot sallivat, rakennuskonttorilla teettämään eräät vielä suorittamatta olevat talon korjaustyöt.

1919 vuoden meno- ja tulosääntö.

Kaupunginvaltuuston vuodeksi 1919 vahvistama [3]) meno- ja tulosääntö osoitti 1918 vuoden rahasääntöön verraten seuraavat loppusummat:

Menot:		1918	1919
Laskettu vajaus	Smk	—: —	13,500,000: —
1. Kaupungin velat	„	6,305,557: 06	27,918,378: 07
2. Kaupungin virastot	„	479,454: 96	751,743: 33
3. Kunnallishallinto	„	1,100,952: 49	1,550,042: 50
4. Palolaitos	„	765,285: —	853,607: 09
5. Poliisilaitos	„	1,227,265: —	2,799,045: —
6. Yleiset rasitukset	„	138,854: 96	625,694: 96
7. Terveyden- ja sairaanhoito	„	5,177,641: 95	7,213,144: 53
8. Vaivaishoito	„	3,264,044: 12	5,898,297: 15
9. Opetus- ja sivistyslaitokset	„	4,563,351: 87	7,231,290: 80
10. Kauppahallit ja kauppatorit	„	84,340: —	129,040: —
11. Kaupungin tekniset laitokset	„	14,742,974: —	18,048,486: —
12. Katu- ja laiturivalaistus	„	694,910: —	1,176,000: —
13. Yleiset työt	„	22,899,300: —	13,560,960: —
14. Eläkkeet ja apurahat	„	114,852: 02	114,786: 67
15. Sekalaiset menot	„	17,539,404: 44	9,310,580: 91
16. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan	„	1,500,000: —	1,500,000: —
	Yhteensä Smk	80,598,187: 87	112,181,097: 01

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 15 §. — [2]) S:n 24. 1. 61 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:ot 30, 54 ja 55; kvston pöytäk. 30. 12. 13 §.

	Tulot:			
1.	Korot	Smk	1,249,500: —	1,361,500: —
2.	Tontinlunastukset	„	2,400,000: —	2,500,000: —
3.	Kaupungin kiinteä omaisuus	„	1,174,860: —	1,754,080: —
4.	Tuloa tuottavat oikeudet	„	1,976,204: —	2,681,004: —
5.	Maksuja ja tuloja erinäisistä kaupungin laitoksista	„	1,293,950: —	1,976,500: —
6.	Valtioavut	„	814,465: 49	1,366,876: 14
7.	Kaupungin teknilliset laitokset	„	12,708,850: —	19,281,850: —
8.	Puhtaanapitolaitos	„	1,501,000: —	1,657,000: —
9.	Sekalaiset tulot	„	122,560: —	554,750: —
10.	Lainat	„	36,971,244: 44	38,768,450: —
11.	Verotus	„	20,385,553: 94	40,279,086: 87
		Yhteensä Smk	80,598,187: 87	112,181,097: 01

Vaikeuksia budjetin-järjestelyssä.

Budjettiehdotuksensa perusteluissa rahatoimikamari huomautti, että kaupungin kapinan johdosta kärsimät tappiot, sen suoranaiset menot kapinan kukistamisesta, jatkuva hinnannousu, joka oli pakottanut myöntämään huomattavia lisämäärärahoja kaupungin laitoksille ja viranomaisille sekä korotettuja kalliinajanlisäyksiä kaupungin viranpitäjille, samoin kuin olevien olojen aikaansaama viivytys kunnallisverotuksen toimittamisessa ja kunnallisverojen kannannassa olivat pakottaneet kamaria noudattamaan erikoista säästäväisyyttä budjetin järjestelyssä. Budjettiehdotuksiinsa olivat kaupungin laitokset merkinneet lukuisia kalliista ajasta johtuneita määrärahan korotuksia, ja kamari oli katsonut varovaisuuden kehoittavan olemaan tinkimättä ehdotetuista määristä. Yleisen palkanjärjestelyn johdosta oli palkkasääntöihin tehty huomattavia muutoksia; niinpä oli lukuisille viranpitäjille nyt annettu ikäkorotukset ja monta rahasäännössä aikaisemmin erikseen mainittua pienempää palkansaajaa tuli vastedes palkattavaksi yhteismäärärahasta.

Seuraavassa tehdään tarkempaa selkoa niistä tärkeämmistä muutoksista, joita kaupunginvaltuuston vuodeksi 1919 hyväksymä budjetti osoittaa 1918 vuoden budjettiin verraten, sikäli kuin nämä eivät riipu kalliin ajan aiheuttamista määrärahankorotuksista eivätkä vuoden varrella päätetystä yleisestä palkanjärjestelystä.

Menot.

Menopuolelle merkittiin ensimmäisenä eränä ensimmäisen pääluokan eteen vuodelta 1918 laskettu vajaus 13,500,000 markkaa.

Kaupungin velat.

Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin vuotuismaksut ja lainakustannukset kaupungin obligatiolainain vahvistettujen kuoletussuunnitelmain sekä lainasopimusten määräysten mukaisesti. Uutena eränä tuli lisää 1919 vuoden obligatiolaina, jota varten merkittiin puolen vuoden korko 1,100,000 mark-

kaa sekä provisioneja 1,000 markkaa. Uusi 20,000,000 markan määräinen erä niinikään merkittiin kaupungin vuonna 1918 ottaman budjettilainan takaisin maksamiseksi. Menot tämän pääluokan kohdalla lisääntyivät 21,612,821: 01 markalla.

Kaupungin virastot.

Toisen pääluokan, Kaupungin virastot, kohdalle Maistraatti nimiseen lukuun merkittiin 1,200 markkaa notaarin palkkaamiseksi siviliviranomaisen käsiteltäviä avioliittoasioita varten [1]). Raastuvanoikeus nimisen luvun kohdalla otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätökset [2]) väliaikaisten viidennen ja kuudennen osastojen ynnä ensimmäisen osaston väliaikaisen toisen jaoston voimassa pitämisestä sekä osastopuheenjohtajain palkkioiden korottamisesta. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen [3]) johdosta merkittiin lisäksi yhden vanhemman ja yhden nuoremman oikeusneuvosmiesviran viransijaisia varten 1,400 ja 2,250 markkaa. Ulosottolaitos nimiseen lukuun merkittiin 3,600 markkaa kassanhoitajattaren palkkaamiseksi. Menot tämän pääluokan kohdalla osoittivat lisäännystä 272,288: 37 markkaa.

Kunnallishallinto.

Kolmannen pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalle merkittiin uuden kunnallislain mukaisesti 10,000 markan määräraha kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiksi. Rahatoimikamari nimisen luvun kohdalla korotettiin puheenjohtajan palkkio 12,000 markkaan ja sihteerin palkka merkittiin tehdyn sopimuksen [4]) mukaisesti 18,000 markaksi. Rahatoimikonttori nimiseen lukuun merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [5]) mukaisesti eräät uudet virat, minkä ohessa uutta vanhemman kaupunginkirjurin virkaa varten merkittiin 9,000 markkaa [6]). Tilastokonttori nimiseen lukuun merkittiin 3,850 markkaa viransijaisuuspalkkioksi siltä 5 1/2 kuukauden ajalta, jona toisen aktuaarin edellytettiin suorittavan asevelvollisuuttaan. Revisionilaitos nimisen luvun kohdalla korotettiin vuositilintarkastajain palkkiomääräraha 6,200:sta 9,000 markkaan ja heidän matkakulujensa määräraha 400:sta 1,000 markkaan, koska tilintarkastajain lukua oli lisätty, minkä ohessa kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain palkkiomääräraha vahvistettiin 2,800 markaksi. Sosialilautakunta nimiseen lukuun merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [7]) mukaisesti 2,100 markan määräraha siirtolapuutarhoissa toimitettavaa opastustoimintaa varten. Kunnan huoneenvuokralautakunnan menosäännössä korotettiin jäsenten lukumäärä senaatin marraskuun 26 päivänä tekemän päätöksen johdosta neljäksi ja uutena eränä merkittiin 1,200 markkaa kanslia-apulaisen palkkaamiseksi kuuden kuu-

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 67. — [2]) S:n siv. 69. — [3]) S:n siv. 70. — [4]) S:n siv. 73. — [5]) S:n siv. 74.— [6]) S:n siv. 243. — [7]) S:n siv. 18.

kauden aikana. Uuteen lukuun merkittiin palkkalautakunnan menosääntö kaupunginvaltuuston aikaisemmin mainitun päätöksen [1]) mukaisesti. Koko menomäärä kolmannen pääluokan kohdalla osoitti lisäännystä 449,090: 01 markkaa.

Palolaitos. Neljännen pääluokan, Palolaitos, kohdalle merkittiin Palkkaukset ja muut edut nimiseen lukuun lisäksi 2 korpraalia ja 1 palokonstaapeli [2]), jota vastoin 1918 vuoden menosäännössä ylimääräistä miehistöä varten ollut määräraha poistui. Edelleen merkittiin Palokalut ja kalusto nimiseen lukuun kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta sairaankuljetuksen parantamiseksi 10,000 markkaa 2 hevosen ostoon sekä Sekalaista nimiseen lukuun uusi 2,000 markan määräraha sairasvaunujen korjausta [2]) varten. Kaikkiaan osoitti neljäs pääluokka menojen lisäännystä 88,322: 09 markkaa.

Poliisilaitos. Viidennen pääluokan, Poliisilaitos, kohdalle merkittiin kaupungin käteisenä apumaksuna poliisilaitoksen voimassapitoon 2,460,485 markkaa eli 2/7 siitä määrästä, johon poliisimestarin laatima menosääntöehdotus [3]) nousi. Poliisin käytettäväksi luovutettujen, kaupungin omissa kiinteistöissä sijaitsevain huoneistojen vuokria korotettiin huomattavasti, jotta ne paremmin vastaisivat vallitsevia vuokraoloja.

Yleiset rasitukset. Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, kohdalle merkittiin kyydinpitokustannukset voimassa olevan urakkasopimuksen [4]) mukaisesti korotettuina 5,700 markkaan. Majoituskustannukset arvattiin, edellyttäen vakiintuneiden olojen vähitellen palaavan ja rauhan vallitsevan suurimman osan vuotta, 500,000 markaksi. Majoituslautakunnan palkkasääntö, jota yleinen palkanjärjestely ei ollut koskenut, merkittiin entisen määräisenä, mutta lisäksi merkittiin 8,000 markkaa tilapäisiä, lisätyöstä johtuvia palkanlisäyksiä varten. Uutena eränä merkittiin 100,000 markkaa avustuksiksi asevelvollisten perheille [5]).

Terveyden- ja sairaanhoito. Seitsemännen pääluokan, Terveyden- ja sairaanhoito, kohdalle merkittiin Terveyspoliisi nimiseen lukuun 4,500 markan määräraha kolmannen työtarkastajan palkkaamiseksi, minkä ohessa nimitys työtarkastaja muutettiin kunnalliseksi ammattientarkastajaksi [6]); uutena eränä tuli lisäksi maidontarkastusta (kojeiden hankkimiseksi, maitonäytteiden kustantamiseksi y. m.) varten 7,000 markan määräraha. Poliklinikat ja muu sairaanhoito nimiseen lukuun merkittiin Kallion silmäpoliklinikkaa varten 16,500 markkaa ynnä 10,000 markkaa sairaalahoidon kustantamiseksi poliklinikan varattomille potilaille sekä tohtorien O. A. Boijen ja W. Parviaisen lapsenpäästö-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 80. — [2]) S:n siv. 81. — [3]) S:n siv. 84. — [4]) S:n siv. 169. — [5]) S:n siv. 90. — [6]) S:n siv. 98.

laitosta varten 33,350 markkaa. Diakonissalaitoksen tuberkulootisten lasten kodin määräraha poistui, syystä että vastaava määräraha merkittiin kahdeksannen pääluokan kohdalle. Lihantuonnin vähenemisen johdosta lihantarkastusaseman menosääntö menojen kohoamisesta huolimatta aleni 1918 vuoden menosääntöön verraten, syystä että ylimääräisen henkilökunnan määrärahaa oli tuntuvasti vähennetty. Sairaalain menosäännöissä korotettiin ruokamäärärahoja kauttaaltaan 300 %:lla; polttoainekustannukset laskettiin edellyttäen halkojen hinnan kohoavan 140 markkaan metriseltä syleltä. Muutoin korotettiin sairaalatarvikkeiden kaikkia määrärahoja huomattavilla määrillä; kulkutautisairaalan suovan, saippuan y. m. ostomäärärahaa kuitenkin vähennettiin, syystä että näitä tavaroita oli vuonna 1918 ostettu suuret varastot [1]). Kivelän sairaalan menosäännössä oli 1918 vuoden menosääntöön erikseen merkityn tuberkulosiosaston samoin kuin perustettavaksi päätetyn [2]) uuden, 60 sairassijaa käsittävän osaston kustannukset yhdistetty muiden osastojen kustannuksiin, jota vastoin toisen uuden, 48 sairassijaa käsittävän osaston [2]) määrärahat merkittiin erikseen. Muutoin päätti kaupunginvaltuusto, että yhtä viimeksi mainitun sairaalan assistenttilääkäriä oli sanottava alilääkäriksi, joka saisi 4,000 markan vuosipalkan ynnä 1,000 markkaa vuokrarahoja sekä olisi oikeutettu saamaan ikäkorotuksen määrävuosien palveluksesta ja siis lukemaan hyväkseen aikaisemman palvelusaikansa assistenttilääkärinä. Sen johdosta että kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin päättänyt kunnalliskodin väliaikaisen sairasosaston lakkautettavaksi [2]), poistui sitä varten ollut määräraha budjetista. Seitsemäs pääluokka osoitti menojen lisäännystä kaikkiaan 2,035,502: 58 markkaa.

Kahdeksannen pääluokan, Vaivaishoito, kohdalla lisättiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [3]) johdosta vaivaishoitohallituksen kaitsijain luku 12:sta 13:ksi ja merkittiin määräraha päivystysvahtimestarin palkkaamiseksi. Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset nimisessä luvussa korotettiin kauttaaltaan vaatetusmäärärahoja 400 ja ruokamäärärahoja 350 %:lla. Nimikkeen Yhteiset kustannukset kohdalla olleet menot jaettiin kahden uuden nimikkeen kohdalle, joista toinen käsitti maanviljelysmenot ja päättyi 47,500 markkaan, toinen sianhoitomenot ja päättyi 176,700 markkaan, jota paitsi uuden nimikkeen, Kullan torpan lastenkodin, kohdalle merkittiin menoja 142,416: 90 markkaa [4]) Apurahoja ja kustannuksia laitoksesta erillään olevia köyhiä varten nimisessä luvussa korotettiin m. m. elätteelleantomääräraha 500,000:sta 800,000 markkaan ja suoranaisten avustusten määrärahaa 525,000:sta 1,250,000 Vaivaishoito.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 105. — [2]) S:n siv. 107. — [3]) S:n siv. 112. — [4]) S:n siv. 114.

markkaan, sisältyen viimeksi mainittuun määrärahaan kuitenkin uusi 400,000 markan määräraha hoidon kustantamiseksi lapsille päiväsiirtoloissa. Sekalaista nimiseen lukuun vihdoin merkittiin Helsingin kaupunkilähetykselle 25,000 markkaa, pelastusarmeijalle sen pelastustyön hyväksi 15,000 markkaa ja Ryttylän työsiirtolaa varten 12,000 markkaa, edellyttäen vastamainitun siirtolan toiminnan rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti lakkaavan kesäkuun 1 päivänä 1919. Uusina erinä merkittiin pelastusarmeijalle Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivain köyhäin lasten ruokintaa varten 35,000 markkaa, Köyhäin lasten työkotiyhdistykselle sen työkotien voimassa pitämiseksi kevääseen 1919 asti [1]) 41,000 markkaa sekä diakonissalaitoksen Pitäjänmäellä sijaitsevan lastenkodin voimassapitoon [2]) 30,000 markkaa. Kaikkiaan lisääntyivät menot kahdeksannen pääluokan kohdalla 2,634,253: 03 markalla.

Opetus- ja sivistyslaitokset.

Yhdeksännen pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalle merkittiin Käsityöläiskoulut nimiseen lukuun taideteollisuuskeskuskoulun ja alempain käsityöläiskoulujen määrärahat 75,000 ja 61,306 markkaan korotetuin määrin. Valmistavan poika-ammattikoulun menosääntöön merkittiin uutena eränä 5,900 markkaa rinnakkaisluokilla annettavaa opetusta varten. Kauppaoppilaitosten ja teknillisen opetuksen määrärahat merkittiin entisin määrin, paitsi Helsingin kauppakoulun liikeapulaisiltakurssien määräraha, joka korotettiin 6,000 markkaan, minkä ohessa teknillisen oppilaitoksen vapaaoppilassijain luku korotettiin 8:sta 10:en. Kansakoulujen menosääntöihin merkittiin uusina erinä kumpaisenkin johtokunnan puheenjohtajain ja jäsenten palkkioita varten 2,500 markan määrärahat eli yhteensä 5,000 markkaa. Suomenkielisten kansakoulujen menosäännössä oli opettajain ja opettajatarten lukumäärä vähempi kuin 1918 vuoden menosäännössä, syystä että oppilasluku oli paljon vähentynyt kaupungista muuton lisääntymisen johdosta. Varattomain lasten vaatetusapu- ja ruokintamäärärahat kohosivat tuntuvasti, edellinen 100,000 markkaan ruotsinkielisissä ja 300,000 markkaan suomenkielisissä kansakouluissa, jälkimmäinen vastaaviin 60,000 ja 150,000 markkaan. Muutkin määrärahat kohosivat huomattavasti, lukuun ottamatta vuokramäärärahoja, jotka vähenivät 25,000 markkaan ruotsinkielisissä ja 80,000 markkaan suomenkielisissä kansakouluissa, syystä että sotilasmajoitukseen luovutetut kansakouluhuoneistot jälleen voitiin käyttää varsinaiseen tarkoitukseensa. Suomenkielisten kansakoulujen menosäännöstä poistui opettaja K. Verkon suomenkielisen pikkukounluopettajatarseminaarin määräraha. Kaikkiaan oli menojen kohoaminen kansakoulubudje-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 168. — [2]) S:n siv. 175.

teissa 1,674,777: 12 markkaa. Kasvatuslautakunnan menosääntöön merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [1]) mukaisesti kaikkiaan 22,200 markkaa kahden tarkastajan ja viiden opastajan palkkaamiseksi huoltamaan avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Kansanlastentarhain johtokunnan jäsenten palkkioiksi varattiin 1,000 markkaa ja kansanlastentarhain määrärahoja korotettiin tuntuvasti osin lasten ruokinta- y. m. menojen lisääntymisen ja osin opettajatarten palkkaetuja koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [2]) johdosta; Sörnäsin kansanlastentarhan (Ebeneserkodin) määräraha laskettiin edellyttäen laitokseen perustettavan lastenseimi. Työväenopiston, kaupunginmuseon ja musiikkilautakunnan menosääntöihin merkittiin määrärahat näiden johto- ja lautakuntain jäsenten palkkioita varten. Kaupunginorkesterin määräraha merkittiin 345,000 markaksi 1918 vuoden menosäännön 261,000 markan sijasta. Kansan näyttämön apuraha korotettiin 5,000:stä 10,000 markkaan ja musiikkiopiston orkesterikoulun apuraha 10,000:stä 12,000 markkaan, jota vastoin Helsingin torvisoittokunnan määräraha poistui, koska tämä soittokunta oli hajaantunut. Kaikkiaan osoitti yhdeksäs pääluokka menojen lisääntymistä 2,667,938: 97 markkaa.

Kymmenennen pääluokan, Kauppahallit ja kauppatorit, kohdalla lisääntyivät menot 44,700 markkaa edellisen vuoden menosääntöön verraten. Kauppahallit ja kauppatorit.

Yhdennentoista pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalle merkittiin Vesijohtolaitos nimiseen lukuun uutena eränä 25,000 markkaa mittarien ostoon. Kaikkia mainitun laitoksen uutistöitä [3]) varten merkittiin ainoastaan 946,650 markkaa 1918 vuoden menosäännön 4,069,000 markan sijasta. Kaasulaitos nimiseen lukuun merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [4]) johdosta toimitusjohtajalle vuokrarahoja 2,000 markkaa. Kivihiilien ostoon varattiin 2,460,000 markkaa, jota vastoin kaasutettavan puun ostomääräraha vähennettiin 1,720,000 markasta 1,660,000 markkaan; halkojen hinnannousun johdosta tämä vähennys ei vastannut laskettua kulutusmäärän vähenemistä (21,500 tonnista 16,250 tonniin). Puukaasun valmistuksesta johtuvia kuluja ja kokeiluja varten merkittiin 40,000 markkaa. Kaikki palovakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuista ynnä lääkärin- ja sairaanhoidosta sekä työntekijäin kesälomasta johtuvat menot, jotka aikaisemmin olivat olleet jaettuina asianomaisten osastojen kesken, merkittiin nyt yhtenä eränä nimikkeen Sekalaiset menot kohdalle kukin 10,500, 10,500 ja 27,000 markan määräisinä. Uutistöitä [5]) varten merkittiin 120,000 markkaa. Kaupungin teknilliset laitokset.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 120. — [2]) S:n siv. 122. — [3]) S:n siv. 44. — [4]) S:n edempänä. — [5]) S:n siv. 45.

Sähkölaitos nimiseen lukuun merkittiin halkoja varten 5,220,000 markkaa edellisen vuoden menosäännön 4,180,000 markan sijasta. Uutistöitä [1]) varten merkittiin 678,400 markkaa, josta määrästä 53,400 markkaa oli varattu sähkövalaistuksen käytäntöön ottamiseksi eräissä osissa kaupunkia petroli- ja kaasuvalaistuksen [2]) sijasta. Vesijohtolaitoksen menosääntö osoitti menojen vähenemistä 2,663,085 markkaa, kaasulaitoksen menosääntö kohoamista 3,477,690 markkaa ja sähkölaitoksen menosääntö niinikään kohoamista 2,490,907 markkaa 1918 vuoden menosääntöön verraten. Koko yhdestoista pääluokka osoitti siis menojen lisäännystä 3,305,512 markkaa.

Katu- ja laiturivalaistus.

Kahdennentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, kohdalla oli menojen lisäännys 481,090 markkaa.

Yleiset työt.

Kolmannentoista pääluokan, Yleiset työt, kohdalle merkittiin Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori nimiseen lukuun kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [3]) mukaisesti kaupunginasemakaavainsinöörin palkkaamiseksi 10,000 ja matkarahoiksi 500 markkaa sekä kaupungin lämmityslaitosten valvontaa varten 15,000 markkaa. Uusina erinä merkittiin mainittuun lukuun kaupungin uuden tonttikirjan laadintaa varten (lisäystä 1918 vuoden määrärahaan) 3,000 markkaa, kaupungille ostettujen uusien maatilain kartallepanoa ja korkeusmittausta varten (niinikään lisäystä vastaavaan 1918 vuoden määrärahaan) 10,000 markkaa sekä ulkomaisia opintomatkoja varten 5,000 markkaa. Sitä vastoin poistui rakennuskonttorin huoneistojen vuokramääräraha, syystä että konttori oli sijoitettu kaupungin omistamassa kiinteistössä olevaan uuteen huoneistoon. Rakennukset ja talot nimisessä luvussa kohosivat korjaus- ja kunnossapitomäärärahat kaikkiaan 778,320 markkaan, josta määrästä 463,600 markkaa tuli tavanmukaisten vuosikorjausten [4]), 31,600 markkaa Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjausten, 14,000 markkaa lumenkuljetuksen, 11,400 markkaa Kasarminkadun talon n:o 14 ulkoisten julkisivujen korjauksen, 1,050 markkaa ratsastavan poliisin huoneiston korjausten ja loput, 256,670 markkaa kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämäin [5]) määrärahain osalle. Uutistöiden joukossa huomattiin m. m. 14,200 markkaa Hesperian puiston uusia makkeja, 6,000 markkaa Busholman uimahuoneiden lisärakennuksia, 90,000 markkaa Humallahden uutta uimahuonetta ja 27,500 markkaa kunnalliskodin sikalan katoksia y. m. laitoksia varten; muista määrärahoista on edellä [6]) tehty selkoa. Kadut ja yleiset paikat nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa [7]) varten 328,900 markkaa ja uutistöitä [7]) varten 2,903,200 markkaa

[1]) Ks. tätä kert. siv. 45 ja 131. — [2]) S:n siv. 131. — [3]) S:n edempänä. — [4]) S:n siv. 25. — [5]) S:n siv. 23—25, 34 ja 51. — [6]) S:n siv. 23, 28 ja 42. — [7]) S:n siv. 48 ja 49.

sekä kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [1]) mukaisesti 2,169,000 markkaa satamaradan laajennusta varten. Kaikkiaan nousivat tämän luvun määrärahat 5,401,100 markkaan. Kanavat ja viemärit nimisessä luvussa nousivat korjaus- ja kunnossapitomäärärahat [2]) 230,000 ja uutistöiden [2]) määrärahat 411,700 markkaan eli yhteensä 641,700 markkaan. Teiden korjausta ja kunnossapitoa varten merkittiin [2]) 34,400 markkaa, uusien teiden tekemistä [2]) varten 6,400 markkaa sekä viertoteiden korjausta ja kunnossapitoa [3]) varten 100,000 markkaa. Satamat nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa [3]) varten 561,350 markkaa sekä uutistöitä [3]) varten 532,800 markkaa. Kaikkiaan kohosivat tämän luvun määrärahat 1,094,150 markkaan. Istutukset nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa [4]) varten 419,700 sekä uutistöitä [5]) varten 86,300 markkaa. Puhtaanapitolaitos nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa [6]) varten 1,774,000 markkaa. Yleistä makkien puhtaanapitoa varten merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [7]) mukaisesti keittiötähteiden keräystä varten ja keräysastiain ostoon 68,000 markkaa sekä muiden tarpeellisten astiain ostoon 143,000 markkaa. Uusina erinä merkittiin muutoin sähkövalo- ja voimajohtojen laittamiseksi Malmin kaatopaikalle 500 markkaa sekä sikäläisen höyrypumpun ynnä putkien korjausta varten 4,000 markkaa. Tämän luvun määrärahat kohosivat kaikkiaan 2,110,500 markkaan. Työkalut nimiseen lukuun merkittiin m. m. ruoppakoneiden korjausta varten 71,000 ja ruoppaproomujen korjausta varten 19,000 markkaa sekä kolmen lumensulatuskoneen ostoon 36,000 markkaa, joten tämän luvun määrärahat nousivat kaikkiaan 238,500 markkaan. Sekalaista nimiseen lukuun vihdoin merkittiin määrärahoja 35,000 markkaa. Kaikkiaan osoittivat kolmannentoista pääluokan menot vähennystä 9,338,340 markkaa 1918 vuoden menosääntöön verraten.

Eläkkeet ja apurahat.

Neljästoista pääluokka, Eläkkeet ja apurahat, osoitti menojen vähenemistä 65: 35 markkaa 1918 vuoden menosääntöön verraten.

Sekalaiset menot.

Viidennentoista pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalle merkittiin sosialilautakunnan esityksen johdosta Kaupungin talot ja maatilat nimiseen lukuun uusina erinä 6,000 markkaa siirtolapuutarhan laittamiseksi Greijukseen ja 1,600 markkaa juomavesikaivon laittamiseksi Brunakärrin siirtolapuutarhaan. Sitä vastoin poistui maanviljelysneuvojan palkkausmääräraha, koska kysymys maatilajohtokunnan asettamisesta katsottiin voitavan kohdakkoin ratkaista, sekä Suomen höyrykattilayhdistykselle kaupungin keskuslämmityslaitos-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 41. — [2]) S:n siv. 50. — [3]) S:n siv. 51. — [4]) S:n siv. 52. — [5]) S:n siv. 53. — [6]) S:n siv. 54. — [7]) S:n siv. 141.

ten valvonnasta suoritettavia maksuja varten oleva määräraha, kun oli päätetty [1]) asettaa lämpöteknikko kaupungin palvelukseen. Erityiset määrärahat nimisestä luvusta poistuivat rankkurin palkkausmääräraha, syystä että vastaava määrä oli merkitty toisen pääluokan kohdalle, sekä työkunnan määräraha, koska tämä laitos ollakkautettu [2]), ynnä tilapäisten halkovarastopaikkain valvontaa sekä kaupungin viemäriolojen selvitystä varten olevat määrärahat. Henkii kirjoittajan määräraha korotettiin 7,500:sta 12,750 markkaan. Uusina erinä merkittiin luistelu-urheilun edistämiseksi koulunuorison keskuudessa 12,000 markkaa sekä määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon, viimeksi mainittu Helsingin anniskeluosakeyhtiölle samaa tarkoitusta varten aikaisemmin osoitetun määrärahan sijaan. Sen johdosta että kaupungin työntekijät oli tapaturmavakuutettu, korotettiin ruumiinvammasta maksettavaa vahingonkorvausta varten olevaa määrärahaa sillä määrällä, mikä laskettiin tarvittavan vakuutusmaksuihin, joten tämä menoerä kohosi 15,000:sta 150,000 markkaan. Palovakuutusmaksujen määräraha väheni 35,000:sta 28,000 markkaan, syystä että eräiden vakuutusten, joista maksua oli suoritettava ainoastaan määräaika, vakuutusmaksut oli täysin suoritettu. Rahatoimikamarin käytettäväksi asetettu määräraha lisäyksen myöntämiseksi kaupungin virastojen ja laitosten polttoainemäärärahoihin väheni 100,000:sta 50,000 markkaan. Kaupungin apumaksu Kunnalliselle keskustoimistolle merkittiin 30,000 markan määräisenä, määräraha yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannatusavuksi 300,000 markan määräisenä 1918 vuoden menosäännön 250,000 markan sijasta ja määräraha kaupungin viranpitäjille, paitsi teknillisten laitosten palveluksessa oleville, maksettaviksi kalliinajanlisäyksiksi 1918 vuoden menosäännön 5,000,000 markan sijasta 4,000,000 markkaan vähennettynä, johtuen tämä vähennys siitä, että vakinaisia palkkoja oli korotettu, joten kalliinajanlisäyksiä oli voitu vähentää. Kunnallisvaalien kustannusmääräraha korotettiin 25,000:sta 60,000 markkaan, ja uutena eränä merkittiin eduskuntavaaleja varten 30,000 markan määräraha. Hätäaputöitä varten 1918 vuoden menosäännössä olleet määrärahat poistuivat. Uutena eränä merkittiin rahatoimikamarin erityisestä esityksestä [3]) hinnanalennuksen myöntämiseksi vähävaraisille maidon, voin ja leivän jakelussa 350,000 markkaa sekä kansanravintohallituksen toiminnasta kesäkuun 30 päivään 1918 asti johtuneen vajauksen täyttämiseksi 466,650: 91 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisempain päätösten johdosta merkittiin maatilain ostoa [4]) varten

[1]) Ks. tätä kert. edempänä. — [2]) S:n s:n. — [3]) S:n siv. 158. — [4]) S:n siv 4 ja seur.

kaikkiaan 1,216,000 markkaa, Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden ostoa [1]) varten 200,000 markkaa, osakkeiden merkitsemiseksi yleishyödyllisessä rakennusyhtiössä [2]) 300,000 markkaa ja Helsingin suojeluskunnan voimassapitoon [3]) 200,000 markkaa. Lopuksi merkittiin uutena eränä Vanhan kirkon puistikon sotilas- ja murhattujen suojeluskuntalaisten haudoille pystytettäviä muistomerkkejä varten asetetun palkintolautakunnan käytettäväksi 300,000 markkaa. Verotettujen varojen ja muiden tulojen poistoa ja palautusta varten merkittiin 750,000 markkaa 1918 vuoden menosäännön 500,000 markan sijasta.

Arvaamattomat tarpeet.

Kuudennentoista pääluokan, Kaupunginvaltuuston käyttövarat, kohdalle merkittiin 1,500,000 markkaa vuoden varrella tarpeellisiksi osoittautuvain arvaamattomien menojen suoritukseen.

Tulot. Korot.

Tulopuolella osoittivat ensimmäisen osaston, Korot, kohdalle merkityt tulot lisäännystä 112,000 markkaa.

Tontinlunastukset.

Samaten laskettiin toiseen osastoon, Tontinlunastukset, kohdistuvain tulojen nousevan 2,500,000 markkaan eli 100,000 enemmäksi 1918 vuoden tulosäännön vastaavaa määrää.

Kaupungin kiinteä omaisuus.

Kolmannen osaston, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalla poistuivat Kaupunkiin yhdistetty alue nimisestä luvusta Santa- ja Busholman tavarasuojain vuokratulot, koska Helsingin makasiiniosakeyhtiö [4]) 1919 vuoden alusta ottaisi nämä tavarasuojat hoitoonsa. Vuokratulot kaupungin omistamissa taloissa olevista poliisin huoneistoista korotettiin 117,650 markasta 216,500 markkaan. Satunnaisia maan sekä kenttien vuokria laskettiin kertyvän 300,000 markkaa 1918 vuoden tulosäännön 200,000 markan sijasta. Kauppahallit ja kauppatorit nimiseen lukuun merkittyjen tulojen laskettiin kohoavan 191,000 markasta 415,000 markkaan koju- ja myyntipaikkain vuokramaksujen korotuksen johdosta. Kaupungin maatilat nimisessä luvussa korotettiin Bengtsårin ja Toivoniemen maatilain tulot 20,000 ja 28,800 markasta 30,000 ja 45,000 markkaan, minkä ohessa näillä maatiloilla sijaitsevain kasvatuslaitosten vuokrat korotettiin 27,000 ja 8,000 markkaan. Uusina erinä merkittiin tähän tuloja Nickbyn mielisairaalan maanviljelyksestä ja puutarhasta 25,000 markkaa sekä Domarbyn maatilalta 100,000 markkaa. Koko osasto osoitti laskettua tulojen lisääntymistä 579,220 markkaa.

Tuloa tuottavat oikeudet.

Neljännen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kohdalla laskettiin odotettavana olevan liikenteen lisääntymisen johdosta tuulaakitulojen kohoavan 405,000 markkaan 1918 vuoden 300,100 markasta sekä liikennemaksujen 1,500,000 markkaan edellisen vuoden 1,000,000

[1]) Ks. tätä kert. siv. 11. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 49. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 169. — [4]) Ks. 1917 vuoden kert. siv. 36.

markasta. Henkilökohtainen vaivaismaksu, jota oli korotettu 100 %:lla, merkittiin 150,000 markaksi. Kaikkiaan laskettiin tulojen lisäännys tämän osaston kohdalla 704,800 markaksi.

Maksuja ja tuloja erinäisistä kaupungin laitoksista.

Viidennen osaston, Maksuja ja tuloja erinäisistä kaupungin laitoksista, kohdalla korotettiin vaivaishoidon suoritettava korvaus varattomain sairaiden ja mielenvikaisten hoidosta 525,150 markasta 785,000 markkaan. Erä tuloja Nickbyn mielisairaalan maanviljelyksestä y. m. poistui, syystä että vastaava erä oli merkitty neljännen osaston kohdalle. Kunnalliskodista laskettiin olevan tuloja 339,000 ja kaupunginorkesterista 228,000 markkaa 1918 vuoden 50,000 ja 161,000 markan sijasta. Työnvälitystoimiston tulot poistuivat, syystä että kunnallisen työnvälityksen tulee lain mukaan olla maksuton; työkunnan tulot poistuivat tämän laitoksen lakkaamisen johdosta. Kaikkiaan laskettiin tähän osastoon kohdistuvain tulojen tuottavan 682,550 markkaa 1918 vuoden tulosääntöön merkityn määrän lisäksi.

Valtioavut.

Kuudennen osaston, Valtioavut, kohdalla kohosi kansakoulujen valtioapu 606,564 markasta 999,917: 14 markkaan. Kaikkiaan laskettiin valtioapujen kohoavan 552,410: 65 markalla. Tätä osastoa käsitellessään kaupunginvaltuusto päätti tehdä valtioneuvostolle esityksen, että katuvalaistuksen valtioapu korotettaisiin 10,000 ja palolaitoksen valtioapu 40,000 markkaan, minkä ohessa valtuusto päätti anoa valtioapua kansakouluille 999,917: 14 ja kasvatuslaitoksille 74,088 markkaa sekä lisäksi mainituissa laitoksissa palveleville toimihenkilöille myönnettyjen kalliinajanlisäysten osalta tulevan määrän.

Kaupungin teknilliset laitokset.

Seitsemännen osaston, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla korotettiin korvaus vedenkulutuksesta 2,200,000 markasta 2,660,000 markkaan, kaasun yksityiskulutuksesta 3,225,000 markasta 3,987,500 markkaan ja sähkön yksityiskulutuksesta 5,600,000 markasta 8,000,000 markkaan; kaasulaitokselle katuvalaistuksesta tuleva korvaus korotettiin 400,500 markasta 799,500 markkaan ja sähkölaitokselle tuleva samanlainen korvaus 237,800 markasta 338,000 markkaan, korvaus raitiotiekäyttöön annetusta sähkövirrasta 840,000 markasta 960,000 markkaan sekä kaasulaitoksen tulot myydyistä sivutuotteista 50,000 markasta 2,362,800 markkaan, sen johdosta että käyttämällä tilattua kivihiilimäärää oli odotettavana mainittujen tuotteiden lisääntymistä. Tämän osaston kohdalle merkittyjen tulojen laskettiin tuottavan 6,573,000 markkaa 1918 vuoden tulosääntöön merkityn määrän lisäksi.

Puhtaanapitolaitos.

Kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, kohdalle merkittiin uutena eränä tulot kunnalliskodille myydystä sianruuasta 72,000 markaksi; tulojen laskettiin lisääntyvän kaikkiaan 156,000 markalla.

Sekalaiset tulot.

Yhdeksännen osaston, Sekalaiset tulot, kohdalle merkittiin maksut erinäisten kaupungille kuulumattomain istutusten hoidosta 32,950 markkaan korotetuin määrin, syystä että asianomaiset sopimukset oli irtisanottu, jotta näiden maksujen korottaminen kävisi mahdolliseksi. Uutena eränä merkittiin kirkkokonttorin suoritettava korvaus verotusluettelon jäljennöksestä, 14,000 markkaa. Majoituksen korvaus merkittiin 500,000 markaksi, koska majoituskustannusten suoritus rauhan aikana on valtion velvollisuutena. Tätä osastoa käsitellessään kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarin toimeksi asianomaisilta viranomaisilta hankkia postilaitoksen postipakettiosaston puolesta suoritettavan vuokramaksun korotuksen 4,000 markkaan sekä henkikirjoittajalle luovutetun huoneiston korvauksen 3,000 markkaan. Tulojen lisäännys tämän osaston kohdalla laskettiin 432,190 markaksi.

Lainat.

Kymmenennen osaston, Lainat, kohdalle merkitsi kaupunginvaltuusto seuraavat määrärahat, jotka aikaisempain päätösten mukaan oli suoritettava kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista:

Osakkeiden merkintä yleishyödyllisessä rakennusosakeyhtiössä [1]	Smk	300,000: —
Kaasulaitoksen uutistyöt [2]	„	90,000: —
Vesijohdon laajennus [2]	„	477,350: —
Petroli- ja kaasuvalaistuksen vaihtaminen sähkövalaistukseen eräissä osissa kaupunkia [3]	„	53,400: —
Muuntajakoneiston hankkiminen raitiotiekäyttöä varten [4]	„	430,000: —
Korkeajännitekaapelin teettäminen Katajanokalle [2]	„	150,000: —
Vesijohdon ulottaminen kunnalliskodin sikalaan [5]	„	15,500: —
Kahden raudaneristyssuodattimen hankkiminen Nickbyn mielisairaalaan [6]	„	37,000: —
Pakaan katujen aukaisu ja viemärijohdot [7]	„	2,673,500: —
Satamaradan laajennus [8]	„	2,169,000: —
Osakkeiden merkintä Helsingin makasiiniosakeyhtiössä [9]	„	200,000: —
Kahden Kårbölessä olevan maatilan osto [10]	„	1,216,000: —
Iitistä ostettujen maatilain lainhuudatuskirjain kartoitus [9]	„	29,700: —

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 49. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 45. — [3]) S:n siv. 131. — [4]) S:n siv. 130. — [5]) S:n siv. 44. — [6]) S:n siv. 24. — [7]) S:n siv. 46 ja 47. — [8]) S:n siv. 36 ja seur. — [9]) S:n siv. 11. — [10]) S:n siv. 4 ja seur.

Budjettia käsitellessään päätti kaupunginvaltuusto lisäksi seuraavat määrärahat suoritettaviksi kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista:

Vesijohdon laajennus	Smk	428,300: —
Kaisaniemenkadun aukaisun loppuun saattaminen	„	104,700: —
XX kaupunginosan satamarakennukset	„	500,000: —
Lautatarha- ja Työpajakadun viemäri- ja vesijohdot	„	49,000: —
1917 ja 1918 vuoden budjettien vajauksen sekä sodan ja kalliin ajan aiheuttamain lisämenojen ja tappioiden korvaukseksi	„	30,000,000: —

Edellä mainituista määristä osoitettiin ensimmäinen ynnä toisesta erästä 44,543:15 markkaa maksettavaksi 1916 vuoden velkakirjalainasta, viimeinen erä 1918 vuoden sekä muut erät 1917 vuoden obligatiolainasta.

Siten käytetty lainavarain määrä oli kaikkiaan 38,768,450 markkaa 1918 vuoden budjetin 36,971,244: 44 markan sijasta.

Verotus. Yhdennentoista pääluokan, Verotus, kohdalle merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verottamalla otettava määrä 40,279,086: 87 markaksi 1918 vuoden menosäännön 20,385,553: 94 markan sijasta.

Veroäyrin määrä. Kunnallislain 17 §:n mukaisesti olisi kaupunginvaltuuston ollut joulukuussa pidetyssä kokouksessa päätettävä, kuinka suuri tulomäärä kolmen, jopa viiden vuoden aikana vastaisi yhtä veroäyriä. Kun kuitenkin päätös mainitusta asiasta oli tehty joulukuun 4 päivänä 1915 pidetyssä yleisessä raastuvankokouksessa viideksi vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1917 lukien, ei muuta toimenpidettä valtuuston puolelta pidetty [1]) tarpeellisena.

C. Muut asiat.

Valmisteluvaliokunnan valtuuttaminen päättämään kaupunginvaltuuston puolesta. Sittenkuin kaupunki oli saksalaisen sotaväen saapumisen johdosta vapautunut kapinallisten väkivaltahallinnosta, jota oli kestänyt tammikuun 28 päivästä huhtikuun 12 päivään, päätti [2]) kaupunginvaltuusto, siihen nähden että olevat olot saattoivat vaatia välittömiä toimenpiteitä kaupunginviranomaisten puolelta, valtuuttaa valmisteluvaliokunnan kiireellisissä tapauksissa valtuuston puolesta ratkaisemaan eräät asiat, ollen valiokunta velvollinen semmoisista toimenpiteistään antamaan valtuustolle ilmoituksen seuraavassa kokouksessa.

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 2 §. — [2]) S:n 16. 4. 9 §.

Kapinan päätyttyä katsoi [1]) kaupunginvaltuusto olevan rahatoimikamarille sekä muille kaupungin virastoille ja lautakunnille lähettäminen kiertokirjelmän, jossa näitä kehoitettiin antamaan selvitys, miten niiden hallintoaloilla palvelevat virka- ja palvelusmiehet olivat kapinan aikana käyttäytyneet. Kaupungin virka- ja palvelusmiesten esiintyminen kapinan aikana.

Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden hallitusten edustajain kanssa neuvoteltuaan havainneensa mainittujen laitosten toiminnan voimassapitämiseksi ja eräiden välttämättömäin töiden suorittamiseksi olevan tarpeellista kaupungin palvelukseen väliaikaisesti ja harkinnan jälkeen kussakin eri tapauksessa jälleen ottaa työntekijöitä, jotka olivat työskennelleet kapinallisten asettamain viranomaisten alaisina, vieläpä kuuluneet punakaartiinkin. Näin oli katsottu voitavan tehdä sitä suuremmalla syyllä, kun väen otto mainittuun kaartiin, varsinkin laittomuusvallan viime päivinä, oli ollut ylen ankarasti järjestetty, minkätähden työläisten osanotto kapinaliikkeeseen monessa tapauksessa oli ollut pakollista. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) asettaa toimikunnan, johon valittiin herrat af Forselles, Rousti ja Söderholm, käsittelemään rahatoimikamarin mainitsemia kysymyksiä sekä ylipäätään tutkimaan kaupungin viranpitäjäin suhtautumista kapinaliikkeeseen ja antamaan viranomaisille asianhaarain vaatimia ohjeita.

Tehtävänsä täytettyään toimikunta antoi kaupunginvaltuustolle [3]) selonteon tutkimustensa tuloksesta. Sen mukaan oli toimikunta tehnyt seuraavat päätökset:

Neljäkolmatta henkilöä oli julistettu kelvottomiksi edelleen olemaan toimissaan.

Kolmetoista virkailijaa, jotka oli lieventäväin asianhaarain vuoksi katsottu voitavan pitää toimissaan, oli julistettu velvollisiksi maksamaan kaupunginkassaan takaisin mitä he kapinaelimiltä olivat laittomasti saaneet palkkaa heille oikeastaan tulevain palkkaetujen lisäksi.

Yhden henkilön oli tosin katsottu osoittaneen myöntyväisyyttä kapinaelimiä kohtaan kaupungin hallinnossa, mutta hairahdusta ei kuitenkaan ollut pidetty sen laatuisena, että sen tulisi tuottaa toimen menetys.

Yhden kaupungin virkamiehen oli käsketty määräajan kuluessa jättää erohakemus maistraattiin.

Kahdeksan kaupungin palvelusmiehen viaksi oli luettu sopimaton kapinaelinten antamain määräysten noudattaminen, mutta

[1]) Kvston pöytäk. 16. 4. 5 §. — [2]) S:n 25. 4. 7 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 47.

nuoruutensa ja ymmärtämättömyytensä vuoksi olivat he päässeet pelkällä varotuksella.

Kaikista virka- ja palvelusmiehistä, joiden palkat asianomainen viranomainen oli pidättänyt, oli 65 julistettu oikeutetuiksi saamaan palkkansa vähentämättömänä, koska heidän suhtautumisensa kapinaan ei ollut aiheuttanut toimenpidettä toimikunnan puolelta.

Niiden viranpitäjäin, jotka olivat palvelleet laitoksissa, joiden säännöllinen toiminta oli terveydelliseltä kannalta tahi kaupungin koko väestön menestystä silmällä pitäen ollut aivan välttämätön, oli toimikunta katsonut menetelleen oikein suorittaessaan tehtävänsä kapinan aikanakin. Tähän laitosten ryhmään oli luettu vesijohtolaitos, kaasulaitos, sähkölaitos, terveydenhoitolautakunnan alaiset laitokset ja puhtaanapitolaitos.

Sitä paitsi olivat asianomaiset kansakoulujohtokunnat velvoittaneet eräät kaupungin kansakoulujen palvelusmiehet suorittamaan takaisin kapinan aikana epäoikeutetusti nauttimansa lisäpalkat.

Kapinan aikaisten asiakirjain talteen ottaminen.

Maaherran kehoitusta noudattaen kaupunginvaltuusto päätti [1]) kaupungin laitoksille ja viranomaisille lähettää kiertokirjelmän kehoituksineen ottamaan talteen asiakirjat, jotka olivat omansa valaisemaan kapinaa ja sen elimiä.

Valtuuston alistus laillisuuden palauttamisesta.

Joulukuun 14 päivänä 1917 päätettyään [2]) silloisten olojen johdosta tehdä senaatille anomuksen, että laillinen järjestys maahamme ja erittäinkin Helsinkiin palautettaisiin, oli tämä anomus ollut huhtikuun 29 päivänä käsiteltävänä senaatissa, joka oli ollut sitä mieltä, ettei anomuksen maamme muuttuneiden olojen johdosta tulisi aiheuttaa toimenpidettä, mistä maistraatti toukokuun 24 päivänä ilmoitti [3]) kaupunginvaltuustolle.

Kiitossähkösanoma Saksan valtakunnan hallitsijalle.

Kokouksessaan huhtikuun 16 päivänä päätti [4]) kaupunginvaltuusto Saksan valtakunnankanslerin välityksellä Saksan valtakunnan hallitsijalle lähettää seuraavan kiitossähkösanoman:

Saksan valtakunnankansleri, Berlini.

Helsingin kaupunginvaltuusto, joka on tänä päivänä kokoontunut ensi kerran sen jälkeen kuin verrattoman urheat saksalaiset sotajoukot olivat kukistaneet punaisen hirmuvallan Suomen pääkaupungissa, pyytää saada teidän ylhäisyytenne välityksellä Saksan valtakunnan korkealle hallitsijalle esiintuoda omansa ja kaupunginhallinnon syvästi kunnioittavan kiitollisuuden pääkaupungin vapauttamisen johdosta.

Vastaukseksi oli valtuusto sittemmin saanut vastaanottaa [5]) suomennettuna seuraavan, huhtikuun 23 päivänä lähetetyn radiosähkösanoman amiraliteettiesikunnan päälliköltä:

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 63 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 180. — [3]) Kvston pöytäk. 11. 6. 2. — [4]) S:n 16. 4. 2 §. — [5]) S:n 25. 4. 1 §.

Helsingin kaupunginhallinnon puheenjohtajalle.

Hänen majesteettinsa keisari on suuresti iloinnut huhtikuun 17 päivänä lähetetystä kiitossähkösanomasta ja antanut minun toimekseni julkilausua tämän teille.

Kaatuneiden saksalaisten hautapaikat.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa huhtikuun 16 päivänä puheenjohtaja ilmoitti samana päivänä laskeneensa seppeleen vapaustaistelussa kaatuneiden saksalaisten soturien haudoille, jotka saksalaisen ylipäällikön kenraali kreivi R. von der Goltzin suostumuksella oli kaupungin kustannuksella laitettu Vanhan kirkon puistikkoon, sekä samalla julkilausuneensa kaupunginvaltuuston syvästi tunteman kiitollisuuden. Valtuusto hyväksyi [1]) nämä toimenpiteet kaikin puolin.

Adressi kenraali kreivi R. von der Goltzille.

Kun saksalaiset sotajoukot sittemmin poistettiin maastamme, päätti [2]) kaupunginvaltuusto ylipäällikölle kenraali kreivi R. von der Goltzille annettavassa adressissa julkilausua kiitoksen saksalaisen maihinnousujoukon pääkaupungille tuomasta avusta. Adressista siihen liittyvine lahjoineen [3]) julkilausui [4]) kreivi von der Goltz sittemmin kirjelmässä kiitoksensa.

Kiitoskirjelmä Ruotsin lähetystölle.

Kaupunginvaltuuston puolesta lähetettiin [5]) Helsingissä olevalle Ruotsin lähetystölle kiitoskirjelmä sen ansiokkaan tavan johdosta, miten Ruotsin valtakunnan edustus oli kapinan aikana toiminut ihmisyyden ja oikeuden hyväksi. Tähän kirjelmään saapui sittemmin vastaus [6]), jossa lausuttiin tunnustus siitä myötätunnosta ja harrastuksesta, jota valtuusto oli osoittanut lähetystön työtä kohtaan.

Sähkösanoma Tukholman kaupunginvaltuustolta.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa tammikuun 24 päivänä esiteltiin [7]) seuraava Tukholman kaupunginvaltuustolta saapunut tervehdyssähkösanoma:

Helsingin kaupunginvaltuustolle.

Suomen vastikään saavuttaman itsenäisyyden johdosta lausuu Tukholman kaupunginvaltuusto Suomen pääkaupungin kaupunginvaltuustolle sydämellisen tervehdyksensä. Suotakoon teidän vastedes lisääntymistään lisääntyvässä määrässä edistää kaupunkinne onnellista ja lakisääteistä kehitystä.

Tähän tervehdykseen lähetti kaupunginvaltuusto seuraavan vastaussähkösanoman:

Hartaasti kiittäen teidän veljellisestä tervehdyksestänne Helsingin kaupunginvaltuusto antaa suuren arvon siinä maatamme kohtaan ilmaistuille ystävyyden ja myötätuntoisuuden tunteille. Kaupunginvaltuusto on tietoinen ja on kykynsä mukaan työskentelevä niiden korkeiden päämääräin hyväksi, joita Suomen vastikään saavuttama itsenäisyys ja vapaus asettavat maamme pääkaupungille.

[1]) Kvston pöytäk. 16. 4. 4 §. — [2]) S:n 19. 11. 3 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 90. — [4]) Kvston pöytäk. 26. 11. 2 §. — [5]) S:n 25. 4. 10 §. — [6]) S:n 7. 5. 55 § ja 21. 5. 2 §. — [7]) S:n 24. 1. 1 §.

Sähkösanoma Viipurin valloituksesta.

Ylipäälliköltä kenraali vphra G. Mannerheimiltä vastaanotti [1]) Helsingin kaupunginvaltuusto huhtikuun 30:ntena päivätyn kiertosähkösanoman, että lainkuuliaiset sotajoukot olivat valloittaneet Viipurin, joten maamme vapaus oli turvattu.

Valtuuston puheenjohtajan erojaispuhe.

Kaupunginvaltuuston tämän vuoden viime kokouksessa puheenjohtaja kiitti [2]) siitä luottamuksesta, mikä oli hänen osakseen tullut niiden viidentoista vuoden kuluessa, joina hän oli hoitanut kaupunginvaltuuston puheenjohtajantointa. Seuraavalla kerralla kaupunginvaltuusto kokoontui vaalien jälkeen, joissa entistä laajemmilla kansankerroksilla oli tilaisuus vaikuttaa kunnaneduskunnan kokoonpanoon. Nyt oli päättynyt kunnallisen itsehallinnon jakso, joka kantoi laajanäköisen uhrautumisen ja valveutuneen kansalaishengen leimaa.

Valmisteluja maamme vastaisen kuninkaan vastaanottamiseksi.

Kaupunginvaltuusto antoi [3]) herra Lindbergin toimeksi kaupungininsinööri G. Idströmin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan avustamana laatia ohjelman maamme vastaisen kuninkaan arvokasta vastaanottoa varten sekä asetti 10,000 markan etuannin tämän komitean käytettäväksi.

Ratkaisemattomia asioita.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1917 ratkaisematta olevain asiain [4]) luetteloa [5]) valtuusto ei havainnut sen aiheuttavan toimenpidettä.

Rakennusjärjestyksen täydentäminen.

Kirjelmässä elokuun 22 päivältä rahatoimikamari esitti ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että kaupunginviranomaisten kävisi mahdolliseksi ryhtyä toimiin semmoista tontinomistajaa vastaan, joka oli laiminlyönyt aikaisemman rakennusjärjestyksen määräämän ajan kuluessa rakennuttaa tonttinsa. Uudessa rakennusjärjestyksessä oli kuitenkin myydyn tontin rakennuttamisvelvollisuutta koskeva määräys laadittu siihen muotoon, että kauppakirjan määräysten tuli tässä kohden olla noudatettavina, ollen ostaja velvollinen laiminlyödessään siinä kohden säädettyjen määräysten täyttämisen suorittamaan jonkin vähimmän rahamäärän. [6]) Kun viime aikoina oli tehty useita anomuksia pitennetyn rakennusajan myöntämisestä tonteille, jotka oli myyty ennen uuden rakennusjärjestyksen voimaan tuloa, oli tarpeen toimenpiteitä tilaisuuden hankkimiseksi kaupungille valvoa näidenkin tonttien rakennusvelvollisuuden täyttämistä, koska pitennetyn rakennusajan myöntäminen muussa tapauksessa jäisi vaille käytännöllistä merkitystä. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [7]) hankkia vahvistuksen seuraavalle täydentävälle säännökselle, joka pantaisiin 2 momentiksi voimassa olevan rakennusjärjestyksen 37 §:än:

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 56 §. — [2]) S:n 30. 12. 14 §. — [3]) S:n 24. 9. 31 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 1. — [5]) Kvston pöytäk. 11. 6. 13 § ja 1. 7. 9 §. — [6]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 181. — [7]) Kvston pöytäk. 29. 10. 7 §.

Kaupungin ennen kesäkuun 1 päivää 1917 myymän asuntotontin omistaja olkoon, mikäli rakennusaikaa ja rakennusvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksia koskee, niiden yleisissä ja erikoisrakennusjärjestyksissä olevain määräysten alainen, jotka tämän rakennusjärjestyksen voimaan tullessa olivat siinä kohden noudatettavina mainittuihin tontteihin nähden.

Lausunto tontinrajain korkeusmääräyksistä.

Kaupunginvaltuusto ilmoitti [1]), ettei sillä ollut mitään muistuttamista niiden tontinrajain korkeusmääräysten vahvistamista vastaan, mitkä rakennuskonttori oli ehdottanut kortteleille n:oille 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17—19, 21—23, 25, 26, 31—37, 38 a, 39 a, 40, 41, 45—56, 58, 59, 62, 63, 69, 71, 72, 74, 76, 77, 79—82, 96, 97, 131, 153—158, 162, 166—169, 172—175, 192, 203 ja 299.

Rakennusrajain muutos.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) kivenhakkaaja A. Fogelqvistin anomukseen Inarintien tontin n:o 33 vahvistettujen rakennusrajain muuttamisesta.

Anomus saada poiketa XIII—XV kaupunginosan rakennusjärjestyksestä

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa anomuksessa heinäkuun 31 päivältä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö huomautti, että valtuusto oli vuonna 1916 evännyt [3]) yhtiön tekemän anomuksen saada XIV kaupunginosan korttelista n:o 493 vuokraamilleen tonteille rakennuttaa työpajaryhmän. Kun yhtiön työpajahuoneistojen laajentaminen kuitenkin oli välttämättömän tarpeellinen ja voimassa olevan lain mukaan oli hankittava työväelle ruokasaleja ja muita terveydellisiä laitoksia sekä yhtiön vaunuhallit, työpajat ja työväenasunnot pääasiassa jo ennestään sijaitsivat mainitussa korttelissa, alisti yhtiö asian vielä kerran kaupunginvaltuuston tutkittavaksi. Yhtiö oli jo suorittanut noin 400,000 markkaa paraikaa jatkuvasta vaunuhallien laajentamistyöstä, joka valmiina maksoi noin 1,750,000 markkaa ja tarjosi tilaa 90 vaunulle. Säännöllisen käytön voimassa pitämiseksi tulisi vaunupajain sijaita mahdollisimman keskeisesti. Yhtiöllä oli jo oikeus pitää vaunuhallissaan sepänpajaa; nyttemmin tarpeelliseksi käynyttä perinpohjaista korjausta toimeenpantaessa se kuitenkin olisi sijoitettava muuanne. Jos tämä sijoitus toimitettaisiin yhtiön ehdotuksen mukaisesti, kävisi pajasta kuuluva kolinakin vähemmän häiritseväksi. Muutoin sijaitsi muitakin teollisuuslaitoksia taajaan rakennetuilla alueilla olematta kuulunut valituksia, että ne olisivat häirinneet ympäristöään. Lisäksi oli huomattava, että yhtiön työpajoissa enimmäkseen toimitettiin valmiiden osain paikallepanoa, joten oli ilmeistä, ettei naapuristoa häiritsevää kolinaa voinut syntyä ainakaan suuremmassa määrässä kuin mitä aikaisemmin oli ollut laita. Yhtiö esitti, että kaupunginvaltuusto senaatilta hankkisi yhtiölle luvan rakennusjärjestyksen estämättä teettää puheenalaiset työpajarakennukset.

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 6 §. — [2]) S:n 1. 7. 38 §. — [3]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 140.

Syyskuun 5 päivänä asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei yhtiö ollut esittänyt uusia perusteita puheenalaisen edun myöntämiseksi, minkätähden kamari ei vastoin vuonna 1916 annettua ohjetta voinut puoltaa myöntymistä siihen. Päin vastoin oli kamari vastustaen kaupungin yleisten töiden hallitusta, joka oli katsonut puheenalaisen pajan rakentamisen voitavan sallia sillä ehdolla, että sitä ei rakenneta seinitysten katua vasten, että tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhdytään kolinan hillitsemiseksi ja että rakennuspiirustukset alistetaan kaupunginviranomaisten hyväksyttäviksi, yhtynyt siihen käsitykseen, että tehdas- ja työpajalaitoksia ei olisi sallittava kaupunginosassa, jossa asutukselle on rakennusjärjestyksen säännöksillä vakuutettu turva tuollaisten laitosten tuottamilta haitoilta. Kamari ehdotti valtuuston päätettäväksi, että Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön esitykseen oikeuden hankkimisesta yhtiölle rakennuttaa sepänpaja kortteliin n:o 493 ei pantaisi huomiota. Eroavan mielipiteen oli kamarissa julkilausunut vähemmistö, jonka mielestä hallituksen esittämät määräykset antoivat riittäviä takeita siitä, ettei pajan rakennuttaminen puheenalaiselle paikalle häiritsisi ympäristöä, jota vastoin oli kieltämätöntä, että yhtiö tarvitsisi vaunuhalliensa yhteydessä sijaitsevaa vähäistä korjauspajaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä anomuksen.

Pitennetty rakennusaika.

Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) rehtori J. Jännekselle pitennettyä rakennusaikaa Bölen esikaupungissa sijaitsevaan Bölenkadun tonttiin n:o 1 nähden 1919 vuoden loppuun.

Oikeus tonttien yhdistämiseen.

Kirjelmässä lokakuun 16 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle Miekkakalan kiinteimistöosakeyhtiön anomuksen saada yhdistää Ludviginkadun asuntotontin n:o 3 aikaisemmin yhteen rakennettuihin saman kadun tontteihin n:oihin 5 ja 6. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) myöntyä anomukseen ja määräsi, että yhdistetty tontti oli merkittävä Ludviginkadun tontiksi n:o 4, ja oli päätös alistettava hallituksen tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kunnallisten viranpitäjäin palvelusehdot ja palkkalautakunnan asettaminen.

Saatuaan toimekseen laatia ehdotuksen kunnan viranpitäjäin palvelusehtoja koskeviksi määräyksiksi [4]) oli palkanjärjestelykomitea ottanut tämän asian käsiteltäväksi kunnan viranpitäjäin uusia palkkasääntöjä [5]) koskevan kysymyksen yhteydessä.

Komitea lausui aluksi, että jo aikaisemmin tehty ehdotus pysyväisen palkkalautakunnan [6]) perustamisesta nyt olisi toteutettava. Mitä enemmän kunnallishallinnon työkoneisto kehittyi, sitä voimakkaampana esiintyi aloitteita tekevän, valmistelevan ja valvovan viranomaisen tarve palkkaus- ja eläkekysymysten sekä virkain jär-

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 27 §. — [2]) S:n 7. 5. 12 §. — [3]) S:n 26. 11. 6 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 88. — [5]) Kvston pain. asiak. n:o 8; ks. myös tätä kert. siv. 57 ja seur. — [6]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 68.

jestelyä ja asianomaisten viranpitäjäin palvelusehtoja koskevain asiain käsittelyssä. Palkkalautakunnan tehtävänä olisi huolehtia tähän kuuluvain asiain yhdenmukaisesta käsittelystä Vaaraa ei olisi siitä, että tämän elimen asettamisen johdosta viranpitäjäin palkkavaatimukset kohtuuttomasti kohoaisivat, vaan takaisi palkkalautakunnan toiminta päinvastoin suunnitelmanmukaisen palkkain järjestelyn ja palkkamäärissä esiintyväin puutteiden ja epätasaisuuksien poistumisen. Tukholmassa saavutettu kokemus oli täysin osoittanut palkkalautakunnan tyydyttävän todellista tarvetta ja olevan välttämättömänä renkaana kaupungin kunnallishallinnossa. Se olisi m. m. rahatoimikamarin apuna vuosibudjetin laadinnassa, valvoisi, että yhteismäärärahoista palkattujen henkilöjen palkkaolot järjestetään yhdenmukaisesti, sekä valmistelisi kunnallisia eläkekysymyksiä.

Komitea oli edelleen laatinut ehdotuksen kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtoja koskeviksi määräyksiksi. Näitä ei kuitenkaan voitaisi soveltaa kaupungin palvelukseen aikaisemmin tulleihin viranpitäjiin. Kun kuitenkin oli suotava, että uudet palvelusehdot heti tulivat noudatettaviksi, esitti komitea, että sen ehdottaman uuden palkkasäännön soveltaminen pantaisiin sen varaan, alistuivatko asianomaiset puheenalaisiin määräyksiin.

Komitean ehdotuksia vastaan tekivät eräitä muistutuksia rahatoimikamari sekä kaupungin johto- ja lautakunnat, joille oli suotu [1]) tilaisuus lausua niistä mielensä; nämä muistutukset eivät kuitenkaan yleensä aiheuttaneet muutoksia [2]). Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]):

kaupungin palkkaus- ja eläkeasioita varten asetettavaksi Helsingin kaupungin palkkalautakunta nimisen vakinaisen elimen;

vahvistaa palkkalautakunnalle johtosäännön;

antaa valmisteluvaliokunnan toimeksi ehdottaa palkkalautakunnan jäsenet;

kehoittaa palkkalautakuntaa antamaan kaupunginvaltuustolle ehdotuksen menosäännökseen;

siirtää kalliinajanlisäyksiä jakamaan asetetun valiokunnan tehtävät palkkalautakunnalle;

vahvistaa kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtosäännön noudatettavaksi tammikuun 1 päivästä 1919;

kehoittaa rahatoimikamaria ennen joulukuun 1 päivää vaatimaan asianomaisilta kunnallisilta viranpitäjiltä ilmoituksen, suostuvatko he uuteen palkkaussääntöön ynnä kaupunginvaltuuston vahvistamiin palvelusehtoihin, sekä sitten kaupunginvaltuustolle antamaan asianhaarain vaatiman ilmoituksen asiasta;

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 10 § ja 20. 8. 66 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:ot 17 ja 24. — [3]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 § ja 29. 10. 28 §.

kehoittaa asianomaisia kunnan laitoksia ja johtokuntia mahdollisimman pian laatimaan ja kaupunginvaltuustolle antamaan ehdotuksen niiksi johto- ja ohjesääntöjensä muutoksiksi, joita johtui toimeenpannusta palkan- ja viranjärjestelystä tai jotka muutoin saattoivat näyttää tämän yhteydesssä tarpeellisilta;

lähettää kysymyksen maksuttoman sairaanhoidon antamisesta kunnalliskodin ja siihen kuuluvain laitosten [1]) viranpitäjille palkkalautakunnan valmisteltavaksi; sekä

antaa palkkalautakunnan harkittavaksi, oliko määrättävä lähtö- ja tulokatselmus toimitettavaksi vapaata virka-asuntoa nauttivan viranpitäjän pois muuttaessa, sekä oliko ja missä määrin korjauskustannukset pantava asianomaisen suoritettaviksi.

Hyväksytty palkkalautakunnan johtosääntö sekä kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtosääntö olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin palkkalautakunnan johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin palkkalautakunnan tehtävänä on hoitaa kaupungin palkkaus- ja eläkeasioita, ja se harjoittaa toimintaansa tämän johtosäännön ja kaupunginvaltuuston määräysten mukaisesti.

2 §.

Palkkalautakunnan velvollisuutena on:

1) käsiteltäväksi ottaa asiat, jotka kunnallisten viranpitäjäin palvelusehdoista voimassa olevan säännön mukaan lautakunnalle kuuluvat;

2) tarkoin valvoa 1) kohdassa mainitun säännön soveltamista;

3) budjetinjärjestelyssä avustaa rahatoimikamaria kunnallisia palkkausoloja koskevain kysymysten valmistelussa;

4) valvoa, että yhdenmukaisia perusteita sovelletaan palkkaetuja määrättäessä kaupungin laitoksissa ja virastoissa palveleville, yhteismäärärahasta palkatuille viranpitäjille, jota tarkoitusta varten lautakunnan erittäin tulee asianomaisilta lauta- ja johtokunnilta vaatia tarpeelliset tiedot sekä kaupunginvaltuustolta hankkia asianhaarain vaatimat oikaisut;

5) kun tulee kysymys eläkkeen myöntämisestä jollekin kunnalliselle viranpitäjälle kaupunginvaltuuston siinä kohden hyväksymäin määräysten perusteella, käsitellä semmoinen asia siinä järjestyksessä kuin mainitut määräykset osoittavat;

6) kaupunginvaltuustolle tehdä ne kaupungin palkkausoloja koskevat esitykset, mitkä lautakunta voi havaita tarpeellisiksi, sekä sen ohessa kiinnittää huomiota palkka- ja eläkekysymysten käsittelyyn niin kaupunginhallinnossa kuin muissakin kunnissa ja ulkomailla;

7) säädetyn ajan kuluessa rahatoimikamariin antaa menosääntöehdotuksensa seuraavaa vuotta varten; sekä

8) antaa kaupunginvaltuuston tai sen valmisteluvaliokunnan vaatimat lausunnot ja selvitykset ynnä asianomaisille lauta- ja johtokunnille niiden pyytämät lausunnot.

---

[1]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 95.

3 §.

Palkkalautakunnassa on puheenjohtaja ja neljä jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee siinä tilaisuudessa, jossa kunnalliset lauta- ja johtokunnat asetetaan. Vaalit ovat voimassa kolme vuotta.

4 §.

Jos jäsen eroaa ennen sen ajan umpeen menemistä, joksi hänet on valittu, valitaan toinen henkilö hänen sijaansa jäljellä olevaksi ajaksi.

5 §.

Vaalikelpoisuudesta lautakunnan jäseneksi, luopumisoikeudesta sekä esteellisyydestä olkoon voimassa mitä kaupunginvaltuusmiehistä on näissä kohdin säädetty.

6 §.

Lautakunta valitsee vuosittain jäsenistään varapuheenjohtajan.

Muutoin on lautakunnalla oikeus jakaa tehtävänsä niinkuin sopivimmaksi näkee.

7 §.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla.

Jos avonaisessa äänestyksessä eri mieliä kannattavat äänet käyvät tasan, olkoon noudatettavana puheenjohtajan kannattama mielipide. Suljetuin lipuin toimitettavassa vaalissa määrätään arvalla etusija niiden kesken, jotka ovat saaneet yhtä monta ääntä.

8 §.

Lautakunnan kutsuu koolle puheenjohtaja niin usein kuin katsoo asiain sitä vaativan tai kun kaksi jäsentä sitä puheenjohtajalta pyytää.

9 §.

Lautakunta ottaa sihteerin sekä tarpeelliset apulaiset.

10 §.

Lautakunnan kokouksissa tulee sihteerin tehdä pöytäkirja, jossa mainitaan läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset pääasiallisine perusteluineen.

Lautakunnasta lähtevät kirjelmät on sihteerin varmentamina lautakunnan puolesta sen allekirjoitettava, joka asiaa käsiteltäessä on johtanut puhetta.

11 §.

Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan estyneenä ollessa valittakoon tilapäinen puheenjohtaja.

12 §.

Kaupungin kunnallispormestarilla tai sillä, joka hänen virkaansa hoitaa, sekä kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin puheenjohtajalla on oikeus olla lautakunnan kokouksissa saapuvilla ja ottaa osaa keskusteluihin.

13 §.

Lautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

14 §.

Lautakunta on velvollinen vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antamaan kertomuksen edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan.

Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtoja koskeva sääntö.

I. Yleisiä määräyksiä.

1 §.

Virat, jotka ovat kaupungin menosäännössä tahi palkataan mainittuun menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta, asetetaan, ellei kaupunginvaltuusto muuta ole päättänyt, varaamalla määräaikainen molemminpuolinen irtisanominen.

Kaupungin virkamiehiin nähden on voimassa kolmen kuukauden, konttoriapulaisiin, sairaanhoidon ja terveyspoliisin alempaan henkilökuntaan, koneenkäyttäjiin, rakennusmestareihin, työnjohtajiin ja näihin verrattaviin viranpitäjiin nähden kuukauden sekä muuhun palveluskuntaan nähden kahden viikon irtisanomisaika.

Mitkä viranpitäjät luetaan kuhunkin edellä mainituista ryhmistä, määrää kussakin hallintohaarassa Helsingin kaupungin palkkalautakunta asianomaisen viranomaisen esityksestä.

2 §.

Jos viranpitäjä saattaa itsensä syypääksi virheeseen tai laiminlyöntiin virassa, antakoon se viranomainen, joka hänet on asettanut, hänelle varotuksen tai pidättäköön hänet määräajaksi virasta taikka erottakoon ainiaaksi varattua irtisanomisaikaa noudattamatta. Ennenkuin päätös tästä tehdään, on viranpitäjälle suotava tilaisuus selityksen antamiseen.

3 §.

Viranpitäjän tulee asianomaisen viranomaisen määräyksen mukaan alistua:

a) siihen muutettuun tai laajempaan virantoimitusvelvollisuuteen tahi tehtäväin järjestelyyn, mikä asianomaisten hallintohaarain muutetun järjestysmuodon johdosta tai muutoin säädettäneen;

b) siirtymään toiseen samanlaatuiseen virkaan, kun hänet siihen asianmukaisessa järjestyksessä velvoitetaan, kuitenkaan niiden etujen vähenemättä, mitkä viranpitäjälle menosäännön mukaan siirron tapahtuessa kuuluvat;

c) virasta tai sen yhteydessä harjoitetusta toiminnasta olevain ylimääräisten tulojen lakkauttamiseen tai vähentämiseen; sekä

d) niihin muutettuihin eläkemääräyksiin, mitkä kaupunginvaltuusto ehkä säätää.

4 §.

Viranpitäjä, jolla on täysi ja päivittäinen toiminta kaupungin palveluksessa, älköön sellaisen toimen ohessa pitäkö muuta virkaa valtion tahi kunnan palveluksessa, älköön myöskään virkatointa tahi siihen verrattavaa tehtävää yksityisessä yrityksessä, ellei joidenkuiden tapausten varalta ole muuta säädetty tahi palkkalautakunta tehdyn esityksen johdosta ja sen johto- tahi lautakunnan puoltosanan nojalla, jonka alainen viranpitäjä on, ole tähän myöntynyt.

Jos sellainen lupa on annettu, on asianomaisen viranomaisen tästä tehtävä merkintä tarkoitusta varten pidettävään luetteloon. Tähän luetteloon tehdään myös merkintä tuollaisen luvan peruuttamisesta.

5 §.

Viranpitäjän tulee, ellei hänen virkatoimintansa muuta vaadi, asua kaupungissa, ellei kaupunginvaltuusto tehdyn esityksen johdosta ja palkkalautakuntaa kuultuaan ole suonut hänelle lupaa asua kaupungin ulkopuolella.

6 §.

Virat, jotka täytetään varaamalla kolmikuukautinen molemminpuolinen irtisanomisaika, on avonaisuuden sattuessa julistettava avonaisina haettaviksi määräajan kuluessa. Muut virat voidaan täyttää avonaisiksi julistamatta.

Niissä tapauksissa, joissa erikoisia virkakelpoisuusehtoja ei ole säädetty kunnallisille viranpitäjille, saakoon asianomainen viranomainen tarpeen vaatiessa alaiselleen henkilökunnalle tästä antaa määräyksiä noudattamalla mahdollisimman suurta yhdenmukaisuutta eri laitosten kesken.

II. Päivittäinen virantoimitusaika.

7 §.

Asianomaisen viranomaisen asiana on palkkalautakuntaa kuultuaan antaa määräyksiä päivittäisestä virantoimituksesta, työajan pitentämisestä ja lyhentämisestä, toimitusajasta, vastaanottoajoista y. m. semmoisesta, ja on tässä, sikäli kuin haitatta voi käydä päinsä, noudatettava yhdenmukaisuutta eri laitosten kesken.

III. Palkkaus.

8 §.

Kaupungin menosääntöön merkityn kunnallisen viran pitäjä saa pohjapalkan korotusta 10 % viiden sekä lisäksi 10 % kymmenen vuoden palveluksesta.

Sellaiselle viranpitäjälle määrävuosien palveluksesta tulevaa palkankorotusta määrättäessä on muutoin noudatettavana:

että korotus on luettava voimassa olevan palkkaussäännön mukaisen palkkamäärän pohjalla, ei kuitenkaan 1,200 markkaa suuremmaksi vuotuiseksi määräksi kumpaisellakin kerralla;

että, jos viranpitäjälle on osoitettu virka-asunto tahi sellainen asunto lämmityksineen, on näiden luontoisetujen arvo, arvioituna edellisessä tapauksessa viidennekseksi ja jälkimmäisessä tapauksessa neljännekseksi käteispalkan määrästä, otettava lukuun palkankorotusta laskettaessa;

että, jos viranpitäjä saa vuokrarahoja, semmoinen etu on viimeksi mainittua perustetta noudattaen otettava lukuun korotusta määrättäessä;

että sitä vastoin virkasivutuloja sekä muiden luontoisetujen, niinkuin ruuan, valaistuksen, vaatteidenpesun, istutusmaan tai muun semmoisen arvoa ei saa mainitussa kohden ottaa lukuun;

että palvelusajaksi saatakoon lukea ainoastaan se aika, minkä asianomainen on vakinaisena palvellut samassa virassa, ellei kaupunginvaltuusto palkkalautakunnan esityksestä jossakin tapauksessa ole tästä myöntänyt poikkeusta;

että aikaa, jonka kuluessa viranpitäjä on määräyksen nojalla hoitanut muuta kaupungin virkaa tai nauttinut virkalomaa tahi virkavapautta, ellei se ole ollut kolmea kuukautta pitempi kalenterivuotta kohti, älköön palvelusajasta pois luettako, jota vastoin virkavapauden ollessa pitempi ylimenevä aika on pois luettava; sekä

että palkankorotus luetaan lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona korotuksen nauttimiseen nähden säädetyt ehdot on täytetty.

Viranpitäjä olkoon oikeutettu palkankorotuksen saamiseksi tässä säännössä mainittujen perusteiden mukaan lukemaan hyväkseen sen ajan, mikä ennen muutettujen palkkausehtojen voimaan astumista on kulunut kuhunkin virkaan tulemisesta lähtien.

Viranpitäjän oikeuden palkankorotukseen määrävuosien palveluksesta tutkii ja ratkaisee asianomaisen viranomaisen esityksestä palkkalautakunta, ollen kuitenkin, jos on poikettava näistä yleisistä ehdoista ja määräyksistä, asia alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

9 §.

Viranpitäjälle, joka nauttii palkkaa menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta, määrää palkkauksen asianomainen viranomainen palkkalautakunnan vahvistamain yleisten perusteiden mukaan.

10 §.

Rahapalkka kannetaan kuukausittain jäljestäpäin kunkin kuukauden viimeisenä arkipäivänä; kuitenkin saakoon viranpitäjä, joka ennen kaupunginvaltuuston tänä päivänä hyväksymän palkkaussäännön voimaan tulemista on kantanut palkkansa edeltäpäin, vastedeskin, niin kauan kuin hän virassaan on, nauttia mainitun edun.

11 §.

Viranpitäjällä on, sittenkuin hänet on virkaan otettu, oikeus kantaa siihen liittyvä palkka siitä päivästä alkaen, jona hän on virkaan tullut. Virasta erotessa maksetaan palkka eroamispäivään asti.

12 §.

Viranpitäjä, jonka etuihin kuuluu virka-asunto kaupungin omissa tahi sen vuokraamissa huoneuksissa, on velvollinen siellä asumaan. Semmoisen huoneiston tai jonkin sen osan vuokralle antaminen olkoon kielletty.

13 §.

Jos viranpitäjä saa vapaan asunnon, lämmityksen, valaistuksen, ruuan, vaatteidenpesun, vuokra-apua, vaatetusapua, ruokarahoja tai muun semmoisen edun, on siitä tehtävä merkintä menosääntöön.

14 §.

Viranpitäjällä, jolle kuuluu vapaa ruoka, mutta joka ei halua käyttää tätä etua hyväkseen, on oikeus saada ruokarahoja se määrä, mikä menosääntöön on virkaa varten merkitty.

IV. Virkaloma ja virkavapaus.

15 §.

Viranpitäjällä on oikeus vuosittain, ellei asianomainen viranomainen katso sen estävän tehtäväin asianmukaista kulkua, palkkalautakunnan vahvistamain perusteiden mukaan saada kesälomaa enintään kuukausi.

Virkaloman järjestäminen on asianomaisen viranomaisen asia.

Opetuslaitoksissa palvelevain henkilöjen virkalomasta on voimassa mitä siitä on erittäin säädetty.

Kun virkalomaoikeuden yleisempi rajoitus tahi lakkauttaminen pidetään tarpeellisena, on kysymys tästä alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

Virkaloman järjestämisessä noudatetaan, paitsi mitä siitä ehkä on erittäin säädetty, että virkaloma on sovitettava semmoiseen aikaan vuodesta, jolloin asianomaisen poissaolo tuottaa vähintä hankaluutta virkatehtäväin laatua silmällä pitäen.

16 §.

Virkaloma on yleensä järjestettävä käyttämällä hyväksi laitoksen vakinaisia työvoimia, jos se työn tasaista kulkua haittaamatta voi käydä päinsä, ja ovat asianomaiset viranpitäjät velvolliset alistumaan tämän johdosta tarpeelliseen virkatehtäväin järjestelyyn. Jollei virkalomaa voida järjestää rasittamatta kaupunginkassaa viransijaisen palkkaamisesta johtuvalla eri menolla, on asianomaisen viranomaisen kaupunginvaltuustolta hankittava määräraha tarkoitukseen. Viransijaisen palkkaamiseksi määrätty palkkio on kokonaan osoitettava maksettavaksi virkaa hoitamaan määrätylle sijaiselle.

17 §.

Virkavapauden myöntäminen kunnalliselle viranpitäjälle on, ellei muuta erittäin säädetä, sen viranomaisen asia, joka on oikeutettu viranpitäjän nimittämään; kuitenkin saakoon neljäntoista päivän tahi sitä lyhyemmän virkavapauden myöntää viranpitäjän lähinnä ylempi viranomainen.

18 §.

Jos viranpitäjä on sairauden tähden estynyt virkaansa toimittamasta, on hänellä oikeus enintään kahden kuukauden aikana nauttia palkkaetunsa vähentämättöminä. Jos sairautta kestää kauemmin tai jos viranpitäjä muutoin on laillisesti estynyt virkaansa hoitamasta tai jos hän saa virkavapautta terveytensä hoitamista, yksityisasioitaan tai erikoista tehtävää varten, tulee asianomaisen viranomaisen kaupunginvaltuustolle tehdä esitys siitä, saako hän edelleen nauttia palkkaansa ja minkä verran.

19 §.

Palkkaa älköön maksettako viranpitäjälle siltä ajalta, jona hän on ollut virkaansa hoitamatta, ellei hän ole asianmukaisessa järjestyksessä saanut virkavapautta tai voi näyttää pätevää estettä.

V. Erityisiä määräyksiä.

20 §.

Jokainen viranpitäjä, joka tammikuun 1 päivän 1919 jälkeen, jolloin uusi palkkaussääntö astuu voimaan, tulee virkaan kunnan palveluksessa, on velvollinen alistumaan edellä oleviin ehtoihin ja määräyksiin.

Siihen viranpitäjään nähden, jolla aikaisemmin on ollut uuteen palkkaussääntöön merkitty toimi, on mainittu palkkaussääntö voimassa ainoastaan siinä tapauksessa, että hän ennen joulukuun 1 päivää 1918 on ilmoittanut suostuvansa uuteen palkkaussääntöön ynnä näihin ehtoihin ja määräyksiin. Kunnes semmoinen ilmoitus on annettu, maksetaan palkka asianomaiselle viranpitäjälle aikaisemmin voimassa olleen palkkaussäännön mukaan.

21 §.

Tässä säännössä mainitut ehdot ja määräykset ovat voimassa kaupungin viranpitäjistä, sikäli kuin yleisessä laissa tai asetuksessa ei ole muuta säädetty.

Välikirjan nojalla asetettuihin toimihenkilöihin nähden ovat välikirjan määräykset noudatettavina.

Muutoksia eläkeohjesääntöön.

Uusien palkkasääntöehdotusten yhteydessä [1]) oli palkanjärjestelykomitea katsonut kaupunginvaltuuston vahvistamia kunnallisten virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteita olevan eräiltä kohdin tarkistaminen. Komitea oli nimittäin vakinaisesta menosäännöstä poistanut eräät toimihenkilöt, jotka sen mielestä oli vastedes palkattava yhteismäärärahoista. Jotta nämä toimihenkilöt säilyttäisivät eläkeoikeutensa, oli puheenalaiset perusteet laadittu uudestaan siihen suuntaan, että eläkeoikeus oli jokaisella kaupungin palveluksessa olevalla vuosi- tai kuukausipalkkaisella viranpitäjällä. Eräitä muitakin vähäisiä muutoksia oli tehty. Antamassaan lausunnossa [2]) rahatoimikamari pääasiassa puolsi ehdotusta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) hyväksyä seuraavan eläkeohjesäännön olevaksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1919:

Helsingin kaupungin palveluksessa olevain viranpitäjäin eläkeperusteet.

1. Jokainen kaupungin palveluksessa oleva vuosi- tai kuukausipalkkainen viranpitäjä on virkaeroa ottaessaan, jos on tullut 63 vuoden ikään ja kaupungin palveluksessa nuhteettomasti ollut 30 vuotta, oikeutettu jäljellä olevaksi eliniäkseen saamaan kaupungilta eläkettä 60 % silloisista palkkaeduistaan. Jos hänen täytyy, ennenkuin on täydet ikä- tai virkavuodet saavuttanut, näytetyn kivulloisuuden tähden erota toimestaan tai omatta syyttänsä virasta poistua, olkoon niinikään oikeutettu saamaan eläkettä 15 vuoden palveluksesta 20 %, 20 vuoden palveluksesta 30 % ja 25 vuoden palveluksesta 40 % niistä palkkaeduista, mitkä hänellä on virkaeron ottaessaan. Älköön vuotuinen eläke kuitenkaan missään tapauksessa olko 6,000 markkaa suurempi.

Palolaitoksen päällystö, alipäällystö ja miehistö saavat täyden eläkkeen 50 vuotta täytettyään ja 25 vuotta virassa oltuaan. Sama etu tulee sairaanhoidossa palveleville hoitajattarille sekä houruinhoitajille heidän saavutettuaan 50 ikä- ja 20 virkavuotta.

Kaupungin poliisilaitoksen virka- ja palvelusmiesten eläkeoikeudesta on voimassa mitä siitä on säädetty tai vastedes erittäin säädetään.

2. Eläkettä laskettaessa on palkkaetuna otettava lukuun määrävuosien palveluksesta myönnetty korotus, henkilökohtainen palkanlisäys, vuokra- ja matkarahat ja muut tuollaiset korvaukset sekä luontoisetuna annettu asunto. Palkkaeduiksi luetaan myös tointa seuraavat sivutulot, jotka lasketaan kymmenenä viime vuonna ennen virasta eroamista saatujen tuollaisten tulojen keskimäärän mukaan

[1]) Ks. tätä kert. siv. 57 ja seur.; kvston pain. asiak. n:o 8. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 17; vrt. myös n:o 24. — [3]) Kvston pöytäk. 1. 7. 10 §, 20. 8. 66 §, 8. 10. 3 § ja 29. 10. 28 §.

tai, ellei hakijalla ole niin kauan ollut sivutuloja, vuotuisen keskimäärän mukaan sinä aikana kuin hänellä on niitä ollut; kuitenkin että, jos hakijalle on ollut vakuutettuna jokin vähin sivutulomäärä, eläkettä laskiessa ei saa sivutuloja lukea sitä määrää vähemmäksi.

3. Viranpitäjä, jolla on useampia toimia, on eläkkeeseen oikeutettu ainoastaan yhden toimen puolesta ja, jos tointen pitäjä on oikeutettu erisuuruiseen eläkkeeseen, sen toimen puolesta, jota seuraa suurin eläke.

4. Viranpitäjä, jolla on palkkaa valtionvaroista joko vakinaisella taikka lakkautuspalkkasäännöllä taikka eläkettä tai apurahaa, saa eläkettä kaupunginkassasta ainoastaan sen määrän, minkä viimeksi mainittu eläke on valtionvaroista tulevaa palkkaa, eläkettä taikka apurahaa suurempi.

5. Virkavuosia laskiessa on palvelusajaksi katsottava se aika, minkä hakija vakinaisessa taikka ylimääräisessä toimessa, tuottipa se eläkeoikeuden taikka ei, taikka erityisen määräyksen nojalla on ollut kaupungin palveluksessa, ei kuitenkaan kuukautta lyhyempää aikaa; eikä vähennystä saa tehdä virantoimituksen keskeytymisen tähden, kun sen on aiheuttanut virkaloma, ei myöskään sairauden tähden, jos virkavapaus ei ole yhteen jaksoon kestänyt vuotta kauemmin, eikä erityisen julkisen tehtävän taikka omaa kehitystä tarkoittavan matkan tähden, ellei tehtävä taikka matka ole yhteen jaksoon kestänyt kuutta kuukautta kauemmin, eikä muutoin myönnetyn virkavapauden tähden, ellei se kalenterivuoden kuluessa ole ollut kolmea kuukautta pitempi.

6. Eläke luetaan sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa sitä, jolloin eläkkeensaaja on eronnut virasta, sen kuukauden loppuun, jona hän kuolee, sekä maksetaan kuukausittain.

7. Hakijan eläkeoikeuden tutkii ja ratkaisee edellä säädettyjen perusteiden mukaisesti kaupunginvaltuusto kuultuaan asiassa Helsingin kaupungin palkkalautakuntaa sekä sitä virastoa, jonka alainen hakija on ollut. Eläkekirjan antaa maistraatti.

Kaupungin palveluksessa olevain, sen alueen ulkopuolella asuvain henkilöjen verotus.

Edellisen asian yhteydessä palkanjärjestelykomitea antoi lausunnon [1]) rahatoimikamarin ehdotuksesta että kaikkien kaupungin palveluksessa olevain henkilöjen tulisi asua kaupungissa ja että, jos viranpitäjän voitiin sallia asua kaupungin ulkopuolella, kaupunginkassaan olisi pidätettävä jokin osa hänen palkkaeduistaan. Komitea oli sitä mieltä [2]) että, vaikka olikin eräitä epäkohtia ilmaantunut, ajankohta ei kuitenkaan ollut sopiva rahatoimikamarin ehdottaman toimenpiteen toteuttamiseen, varsinkin kaupungissa vallitsevan asunnonpuutteen johdosta, minkätähden komitea ehdotti, että asia jätettäisiin lepäämään ja otettaisiin uudelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi suotuisamman ajankohdan tultua. Asiasta antamassaan lausunnossa [3]) rahatoimikamari ei kuitenkaan katsonut esitetyn syytä kamarin käsityksen muuttamiseen, samalla kuin komiteakin puolestaan pysyi mielipiteessään [4]). Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) komitean ehdotuksen.

Kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistus.

Kaupunginvaltuuston kehoitettua [6]) rahatoimikamaria yksissä

[1]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 72; vrt. 1917 vuod. kert. siv. 88. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 8. — [3]) S:n n:o 17. — [4]) S:n n:o 24. — [5]) Kvston pöytäk. 8. 10. 3 §. — [6]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 87 ja 1914 vuod. kert. siv. 65.

neuvoin revisionikonttorin kanssa ryhtymään sopiviin toimenpiteisiin kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistamisen jouduttamiseksi antoi kamari ent. pankinjohtajan A. Norrménin ja kaupunginreviisori K. A. Wideniuksen toimeksi yhteisesti laatia ehdotuksen semmoiseksi uudistukseksi.

Lokakuun 15 päivänä 1915 päivätyssä mietinnössä [1]) nämä henkilöt esittivät täydellisen ehdotuksen asiasta.

Mietinnössään antoi mainittu komitea seikkaperäisen selonteon voimassa olevain säännösten mukaisesta kaupungin kassa- ja tililaitoksen järjestysmuodosta historiikkeineen. Komitea huomautti, ettei mikään näyttänyt perustelevan muutosta kaupungin tileissä käytettyyn kameraaliseen kirjanpitojärjestelmään eikä kaksinkertaisen liikekirjanpidon ottamista sen sijaan. Kunnallisen toiminnan tarkoituksenahan ei ollut koettaa saada voittoa, eikä kunnalle ollut yhtä tärkeää kuin liikemiehelle, että sen taloudellinen tila aina kävi selville kirjoista, koska kunnan maksukyky ei etusijassa perustunut sen netto-omaisuuden määrään, vaan muihin tekijöihin. Velkojen ja varojen asettaminen vastakkain kunnan kirjanpidossa olisi sekä väärin että harhaanviepää, koska melko suuri osa varoista oli sitä laatua, ettei sitä sopinut käyttää sitoumusten täyttämiseksi, näiden vakuutena kun ensi sijassa oli kunnan verokyky. Kaupungin teknillisissä laitoksissa kuitenkin samoin kuin ennenkin voitaisiin kameraalisen kirjanpidon rinnalla käyttää kaksinkertaista liikekirjanpitoa, jotta näiden tavallisten liikeperiaatteiden mukaan hoidettujen laitosten kannattavaisuus voitaisiin selvittää.

Seikkaperäisiä määräyksiä kirjanpidon hoitamisesta ei komitea ollut katsonut olevan laatiminen, koska nämä helposti vanhettuivat ja asianomaisten kirjanpitovirastojen tuli saada ratkaista tällaiset asiat käytännöllisyys- ja mukavuusnäkökohtia silmällä pitäen. Sitä vastoin oli komitea laatinut ehdotuksen vuosirahasäännön uudeksi jaoitukseksi, jotta menopääluokkain ja tulo-osastojen nimikkeet mikäli mahdollista tulisivat yhdenmukaiset ja samaan hallintohaaraan kuuluvat menot ja tulot siten olisivat helpommin keskenään vertailtavissa. Ehdotusta ei kuitenkaan ollut pidettävä lopullisena; päin vastoin oli komitea sitä mieltä, että oli vuosittain toimitettava vuosirahasäännön muodollinen tarkastus, joka oli yhtä tärkeä kuin asiallinenkin tarkastus.

Kysymyksessä, oliko vuosirahasäännössä otettava huomioon kaupungin eri laitosten väliset suoritukset, asettui komitea jossain määrin välittävälle kannalle. Aikaisemmin noudatettu menettely,

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 42 vuodelta 1915.

jonka mukaan vuosirahasääntöön sekä tulo- että menopuolelle merkittiin kaupungin tarpeisiin toimitettu sähkö, kaasu ja vesi, vaivaishoidon tilille merkityt sairassijamaksut varattomain sairaiden hoidosta kaupungin sairaaloissa, työlaitoksen kaupungin muille laitoksille suorittamat työt y. m., näytti olevan täysin oikeutettu, koska muussa tapauksessa semmoiset erät eivät tulisi näkyviin kirjanpidossa eikä myöskään puheenalaisten laitosten kannattavaisuus eikä kustannukset esiintyisi semmoisina, kuin ne todellisuudessa olivat. Korvaukset olisi näissä tapauksissa laskettava, ei omain kustannusten hinnan, vaan mikäli mahdollista samain perusteiden mukaan, joita noudatettiin yksityiskuluttajiin nähden. Sitä vastoin ei komitean mielestä kaupungin virastoja, lautakuntia ja laitoksia olisi veloitettava niille kaupungin kiinteistöistä luovutetuista huoneistoista, koska näitä ei ollut hankittu liiketarkoituksessa, minkätähden kirjanpidon ei tarvinnut näyttää, missä määrin ne olivat käyneet tuloja tuottaviksi. Edelleen oli komitea sitä mieltä, ettei myöskään teknillisten laitosten rahatoimikonttorissa pitämäin konttokuranttitilien korkoa olisi merkittävä vuosirahasääntöön eikä kirjanpitoon. Se seikka, että nämä aikaisemmin oli merkitty, johtui 1901 vuoden tilien tarkastajain lausunnosta, jonka mukaan korkoa olisi luettava sille liikepääomalle, minkä kaupunki oli antanut asianomaisten laitosten käytettäväksi. Näytti kuitenkin siltä, kuin eivät teknilliset laitokset tarvitsisi luottoa saadakseen liikepääomaa, vaan ainoastaan kustantaakseen laajennuksia ja uutistöitä, mikä kävi selville siitä, että puheenalaiset korot edustivat vähäpätöisiä määriä laitosten pääoma-arvojen laskettuihin korkoihin verraten, minkätähden niitä ei olisi käsiteltävä muina kuin pääoman korkoina; sähkölaitoksella oli sitä paitsi 1913 ja 1914 vuoden lopulla ollut kaupunginkassasta saamista mainitulla tilillä.

Mitä tuli poistojen merkitsemiseen vuosibudjettiin, huomautti komitea, että kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin päättänyt [1]), että teknillisten laitosten poistot oli jätettävä budjetin ulkopuolelle, mutta laskettuina erityisen kuoletustaulun mukaan otettava huomioon laitosten omassa kirjanpidossa. Tämä päätös näytti perustuvan siihen käsitykseen, ettei kunnallisasetus sallinut varata varoja muodossa eikä toisessa. Kun kuitenkin kunnallisen keskustoimiston vähää aikaisemmin julkaiseman tutkimuksen mukaan mainittu kunnallisasetuksen tulkinta oli liian ahdas, näytti tämä kysymys olevan otettava uudestaan tutkittavaksi. Komitea huomautti, että osakeyhtiön kirjanpidossa tehtiin poistoja pääasiallisesti jottei yhtiökokous päättäisi osakkaille jakaa suurempia osinkoja kuin todellinen vuosi-

[1]) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 142.

tulos salli, ja tämä näkökohta olisi otettava huomioon myöskin kunnallisissa liikeyrityksissä. Voimassa olevain määräysten mukaan luovuttivat teknilliset laitokset kaupungille vuosiylijäämänsä, minkätähden laajempia uutistöitä teetettäessä täytyi käyttää lainavaroja. Komitean jäsenistä herra Widenius oli sitä mieltä, että kunnan taloudelle olisi hyödyllisempää ja oikeampaa, jos poistoja vastaava rahamäärä varattaisiin vuosivoitosta käytettäväksi uutislaitoksiin, jossa tapauksessa valta päättää näiden varattujen varain käyttämisestä tietenkin olisi kaupunginvaltuustolla, jota vastoin herra Norrmén katsoi kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen perustuvan oikeihin edellytyksiin, minkätähden sen tuli olla edelleen noudatettavana.

Siirtyen sitten käsittelemään kysymystä, miten kaupungin kassahallintoa olisi toimitettava, lausui komitea, että tätä vastaan tehdyt huomautukset pääasiassa olivat olleet oikeutettuja. Toiselta puolen pidettiin tarkasti kiinni rahatoimikamarin velvollisuudesta ja oikeudesta osoittaa maksettavaksi kaikki rahatoimikonttorin suoritettavat varat, kun taas toiselta puolen vieläpä alemmatkin virkamiehet pitivät hallussaan melko runsaita etuantivaroja, suorittaen niistä maksuja olematta mainittavan valvonnan alaisia. Mitä rahatoimikamarin valvontaan tuli, ei sillä komitean mielestä ollut mitään merkitystä, vaan voi sen haitatta poistaa. Kaupungin kassaliike taas olisi, lakkauttamalla mikäli mahdollista eri laitosten käytettäviksi annetut etuantivarat, keskitettävä joihinkin itsenäisiin kassavirastoihin, rahatoimikonttori keskuskassana. Niinikään edellytti rahatoimikonttorin hoidettavana olevan kirjanpidon laajuus desentralisoimista konttorin työtaakan keventämiseksi. Komitea oli sitä mieltä, että rahatoimikonttorin sekä vesijohto-, kaasu- ja sähkölaitoksessa ennestään olevain itsenäisten kassa- ja tilivirastojen lisäksi olisi perustettava terveydenhoidon, vaivaishoidon, opetuslaitosten ja työhallituksen kassakonttorit tilivirastoineen. Kussakin kassavirastossa olisi mikäli mahdollista vältettävä käteissuorituksia ja maksut toimitettava rahatoimikonttorissa kirjoittamalla kaupungin pankkitileille osoitettuja shekkejä ja muissa kassakonttoreissa kirjoittamalla rahatoimikonttorille osoitettuja shekkejä, jotka pankit lunastaisivat ja heti perisivät rahatoimikonttorilta. Kaikki kannantavarat olisi heti sinänsä toimitettava asianomaisiin kassavirastoihin. Komitea oli edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti laatinut ehdotuksen kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännöksi.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaukseen nähden komitea oli sitä mieltä, että kunnallisasetuksen määräämäin inventtaajain oli mahdoton toimittaa irtaimen omaisuuden todellista inventtausta sen runsauden ja hajallaan sijaitsevain säilytyspaikkain

johdosta. Inventtaus olisi sentähden suoritettava asianomaisten laitosten toimesta ja inventtaajain ainoastaan tarkastettava omaisuusluettelot. Tällainen menettely kuitenkin edellytti, että revisionikonttoriin asetettiin reviisori, jonka ainoana tai pääasiallisena tehtävänä olisi valvoa omaisuusluettelojen pitoa sekä vuoden varrella toimittaa katsastuksia ja tarkastusinventtauksia. Inventtaajain luvun kävisi siinä tapauksessa vähentäminen seitsemästä viiteen ja varamiesten luvun viidestä kolmeen.

Kaupungin kassa- ja tililaitosuudistuksen yhteydessä olisi myöskin revisionikonttorin uudesti järjestäminen toimeenpantava. Konttori ei ollut täyttänyt sille asetettuja toiveita osin liian harvalukuisen henkilökunnan ja osin puutteellisen järjestysmuodon johdosta. Kaupunginreviisorin oli täytynyt syventyä yksityisseikkoihin, sen sijaan että hänen olisi pitänyt voida käyttää aikansa suurempiin ja tärkeämpiin asioihin. Revisionin toimittaminen revisionikonttorin huoneistossa niinikään oli sopimatonta, sillä komitean mielestä olisi tilit tarkastettava siellä, missä kirjanpito toimitettiin. Kussakin kassa- ja tilivirastossa olisi sentähden tilaa varattava revisionikonttorin virkamiehille, ja revisionikonttorin huoneiston tulisi sijaita rahatoimikonttorin välittömässä yhteydessä. Laskujen ja maksumääräysten tarkastus olisi toimitettava ennen niiden maksamista, joten voitaisiin osin estää määrärahain luvaton ylitys ja osin ehkäistä tilivirheitä. Revisionikonttorin henkilökuntaa oli tästä koituvan lisätyön johdosta lisättävä, ja oli komitea tähän nähden laatinut palkkasääntöehdotuksen, joka käsitti 1 kaupunginreviisorin, 1 ylireviisorin, 4 reviisoria, 1 notaarin, vähintään 8 apulaista ja 1 vahtimestarin. Reviisorien tulisi tehtäväinsä arkaluontoisuuden vuoksi olla samassa asemassa kuin maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten ja siis ainoastaan laillisen tuomion nojalla virasta erotettavissa, ollen kuitenkin velvolliset määräikään tultuaan eroamaan. Komitea oli tässä esitettyjen näkökohtien mukaisesti laatinut ehdotuksen revisionikonttorin uudeksi johtosäännöksi. Lopuksi lausui komitea, että kaupungin lauta- ja johtokuntain sekä laitosten tulisi antaa vuosikertomuksensa ennen huhtikuun 15 päivää vuosittain sekä että asianomaisten laitosten olisi budjettiehdotuksissaan mahdollisimman tarkoin eriteltävä tarverahansa y. m:s. menonsa. Komitea ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaikkien kaupungin asettamien laitosten ja lautakuntien, rahatoimikamaria, oppilaitoksia, musiikkilautakuntaa ja yleisten töiden hallitusta lukuun ottamatta, tulee antaa vuosikertomuksensa edelliseltä vuodelta ennen huhtikuun 15 päivää;

että kaupungin kirjanpidossa edelleenkin on noudatettava kameraalista kirjanpitojärjestelmää;

että kaupungin teknillisissä laitoksissa on tämän rinnalla, niinkuin tähänkin asti, pidettävä eri kirjanpito kaksinkertaisen järjestelmän mukaan;

että rahatoimikamari saa toimekseen vastedes antaa vuosirahasääntöehdotuksen kaupunginkamreerin ja kaupunginreviisorin tarkastettavaksi muotopuoleen nähden, ennenkuin ryhtyy sitä asiallisesti käsittelemään;

että vuosirahasääntöön on vastedes otettava sellaiset rahaksi arvioidut menot ja tulot, jotka johtuvat kaupungin laitosten keskinäisistä tavarantoimituksista ja työnsuorituksista, jolloin arvioinnin tulee tapahtua sen alimman hinnan mukaan, jolla kaupungin laitokset veloittavat yksityisiä kuluttajia;

että vuosirahasääntöön ollaan vastedes ottamatta vuokraa niistä kaupungin omissa kiinteistöissä olevista huoneistoista, jotka on luovutettu kaupungin laitosten, lautakuntien ja virastojen käytettäviksi, niin myös rahatoimikonttorissa olevain teknillisten laitosten konttokuranttitilien korkoa;

että vuosirahasääntöön on vastedes menojen joukkoon merkittävä kaupunginvaltuuston teknillisille laitoksille vahvistaman kuoletustaulun mukaan laskettu poistoerä, joka on eri rahastona säilytettävä kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan käytettäväksi teknillisten laitosten uudistus- ja laajennustöihin;

että asianomaisten laitosten ja lautakuntain vastedes tulee menosääntöehdotuksissaan mahdollisimman tarkoin eritellä tarveraha- y. m. samanluontoiset menonsa;

että, kun vuosirahasääntöehdotuksiin otetaan työmäärärahoja keskeneräisiä töitä varten, alaviitassa tai erityisessä muistutussarekkeessa on ilmoitettava, paljonko samaan tarkoitukseen on aikaisemmin määrärahoja osoitettu ja paljonko niitä on käytetty;

että rahatoimikonttorin tulee vuosikertomuksiinsa laatia laskelmia, jotka osoittavat kaikki useamman vuoden jatkuneista töistä suoritetut kustannukset;

että ennestään olevien itsenäisten kassa- ja tilivirastojen lisäksi perustetaan terveydenhoidon kassakonttori, vaivaishoidon kassakonttori, oppilaitosten kassakonttori ja työhallituksen kassakonttori;

että rahatoimikamaria, terveydenhoitolautakuntaa, vaivaishoitohallitusta ja yleisten töiden hallitusta kehoitetaan ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin kassakonttorien järjestämiseksi niin ajoissa, että konttorit voivat aloittaa toimensa 1917 vuoden alusta;

että rahatoimikamaria, terveydenhoitolautakuntaa, vaivaishoitohallitusta ja yleisten töiden hallitusta kehoitetaan edellä esitettyjä näkökohtia huomioon ottaen ja revisionikonttorin mielipidettä kuultuaan laatimaan ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähettä-

mään perustettaviksi päätettyjen kassakonttorien johtosääntäehdotukset;

että mietinnön oheinen Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntöehdotus hyväksytään noudatettavaksi 1917 vuoden alusta alkaen;

että hyväksytään Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosääntöehdotus sekä määrätään inventtaajain puheenjohtajalle maksettavaksi palkkiota 500 markkaa ja inventtaajille kullekin 400 markkaa vuodessa;

että kaikkia johto- ja lautakuntia kehoitetaan laatimaan ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähettämään näistä päätöksistä johtuvat voimassa olevien sääntöjen muutosehdotukset;

että Helsingin kaupungin revisionikonttorin johtosääntö- ja menosääntöehdotus hyväksytään 1917 vuoden alusta noudatettaviksi;

että rahatoimikamaria kehoitetaan ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että kaupungin kassa- ja tilivirastoissa voidaan varata revisionikonttorille tilaa revisionityön toimittamista varten samoissa huoneistoissa, joissa kaupungin kirjanpito hoidetaan;

että revisionikonttorin nykyiset virkamiehet, kaupunginreviisori, reviisori ja reistraattori, sanotaan toimistaan irti;

että maistraattia kehoitetaan hyvissä ajoin julistamaan kaupunginreviisorin, ylireviisorin ja reviisorien virat haettaviksi ja kaupunginvaltuustolle tekemään ehdotus virkojen täyttämiseksi;

että revisionikonttoria kehoitetaan julistamaan notaarin toimi haettavaksi ja kaupunginvaltuustolle lähettämään ehdotus viran täyttämiseksi; sekä

että maistraattia pyydetään yhdessä rahatoimikamarin kanssa ottamaan rahatoimikamarin ohjesääntö ja sen yhteydessä kamarin kanslian ja konttorin johtosäännöt perinpohjin tarkastettaviksi sekä kaupunginvaltuustolle esittämään niihin tarpeellisiksi havaitsemansa muutosehdotukset.

Herrain Norrménin ja Wideniuksen laatimasta ehdotuksesta hankki rahatoimikamari eräiden johto- ja lautakuntain sekä laitosten lausunnot[1]) ja antoi sittemmin asettamansa valiokunnan toimeksi laatia lausunnon asiasta koko laajuudessaan.

Valiokunta lausui kesäkuun 15 päivänä 1917 antamassaan mietinnössä[2]), että puheenalainen ehdotus oli laadittu yhtenäisen ja selvän järjestelmän mukaan ja tarkoitti tehokkaan ja tarpeellisen tarkkailun sekä yhdenmukaisuuden aikaansaamista kunnan eri hallintohaarain kirjanpitoon. Valiokunta oli pääasiassa noudattanut

[1]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 202. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 42 vuod. 1917.

kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön ehdotuksessa käytettyä asiajärjestystä. Eräiltä olennaisilta kohdilta ei valiokunta kuitenkaan ollut voinut puoltaa esitettyjä ehdotuksia. Desentralisoiminen oli sen mielestä liian pitkälle kehitetty ja revisionikonttorille annettu liian suuri toimivalta asettamalla se maksumääräyksiä antavan viranomaisen yläpuolelle. Valiokunta oli sitä mieltä, että paitsi rahatoimikonttoria ja teknillisiä laitoksia vaivaishoidollakin tulisi olla oma kassa- ja tilivirastonsa. Muiden kunnallisten laitosten kassavirastona sitä vastoin voisi rahatoimikonttori haitatta toimia. Sen sijaan voitaisiin kirjanpitoa jonkin verran enemmän desentralisoida, minkätähden valiokunta puolsi perustettavaksi kaksi omaa kassavirastoa vailla olevaa tilivirastoa, toisen terveyden- ja sairaanhoidolle ja toisen rakennuskonttorille. Mitä taas tuli ehdotuksessa säädettyyn laskujen ja maksumääräysten ennakkotarkastukseen, oli valiokunta sitä mieltä, että haluttu tarkkailu oli aikaansaatavissa antamalla maksumääräysoikeudesta säännöksiä, jotka takasivat mainitun oikeuden tarkoituksenmukaisen käyttämisen. Lopuksi valiokunta lausui, että kaupungin raha-asiain ja rahatoimen yleinen johto sekä kaupungin kassa- ja tililaitoksen hoito olisi uskottava rahatoimikonttorin päällikkönä toimivalle rahahallinnon johtajalle, jonka niinikään tulisi valmistella ja rahatoimikamarissa esitellä laina- ja suuremmat rahakysymykset. Muutoin oli valiokunta sitä mieltä, että kaupungin laitosten välisissä tavarantoimituksissa arviointi olisi toimitettava sen alimman hinnan mukaan, minkä laitokset veloittivat yksityisiltä kuluttajilta, että vuosirahasääntöön olisi merkittävä kaupungin omissa kiinteistöissä olevain huoneistojen vuokrat, jos kaupunki osittain tai kokonaan korvasi vuokran, sekä että rahatoimikonttorissa olevain teknillisten laitosten konttokuranttitilien korko olisi merkittävä vuosirahasääntöön, minkä ohessa valiokunta teknillisten laitosten kiinteän omaisuuden vuotuisten poistomääräin varaamiseen nähden yhtyi herra Wideniuksen esittämään käsitykseen. Tässä esitettyjen näkökohtain mukaisesti valiokunta oli laatinut monelta kohden perin pohjin muutetun ehdotuksen revisionikonttorin johtosäännöksi, jota vastoin valiokunta puolsi kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosääntöehdotusta hyväksyttäväksi eräin muutoksin.

Kirjelmässä [1]) elokuun 23 päivältä 1917 rahatoimikamari puolsi hyväksyttäväksi valiokunnan ehdotusta eräin revisionikonttorin johtosääntöehdotukseen tekeminsä vähäisin muutoksin.

Asiasta syyskuun 29 päivänä 1917 antamassaan lausunnossa [2]) revisionikonttori pääasiassa yhtyi rahatoimikamariin. Konttori kat-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 50 vuodelta 1917. — [2]) S:n n:o 35.

soi kuitenkin opetuslaitosten tarvitsevan eri tilivirastoa, mutta ei tehnyt nimenomaista ehdotusta siitä. Useita muodollisia muutoksia ja selvennyksiä oli konttorin mielestä tehtävä laadittuihin ehdotuksiin. Lopuksi oli revisionikonttori sitä mieltä, että rahatoimikamarin olisi puhuteltava yhtä tai kahta asiantuntijaa olemaan apuna uudistuksen käytännöllisessä toteuttamisessa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto ensin päätti [1]) panna sen pöydälle eri kokoukseen ja sittemmin, kun sitä ei ehditty käsitellä vuonna 1917 ja uudistus olisi pantava toimeen kalenterivuoden alusta, kunnes valtuuston uusintavaali oli toimitettu.

Sittemmin huomautti valmisteluvaliokunta [2]), että kapinanaika oli viivyttänyt tililaitosuudistuksen valmistelutöitä, minkätähden uudistuksen toimeenpano täytyi lykätä tammikuun 1 päivään 1920. Kun uusien kunnallislakien mukaan koko kaupunginvaltuuston uusintavaali oli toimitettava, oli valiokunta sitä mieltä, että niiden valtuusmiesten, joiden aloitteesta uudistusehdotus oli laadittu, myös tuli saattaa asia lopulliseen ratkaisuun, johon se olikin täysin kypsä. Valiokunta oli tämän johdosta ottanut tutkittaviksi rahatoimikamarin tekemät ehdotukset, joihin se pääasiassa yhtyi, vaikkakin etusija olisi eräissä kohdin annettava herrain Norrménin ja Wideniuksen tekemille ehdotuksille, minkä ohessa revisionikonttorin muistutukset vaativat tekemään eräitä muutoksia.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]):

hyväksyä a) kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön; b) kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosäännön ja c) revisionikonttorin johtosäännön;

Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön noudatettavaksi 1920 vuoden alusta sekä kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain ja revisionikonttorin johtosäännöt soveltuvilta kohdin 1919 vuoden alusta;

vahvistaa kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain vuosipalkkiot 500 markaksi inventtaajain puheenjohtajalle ja 400 markaksi kullekin inventtaajalle;

kehoittaa maistraattia hyvissä ajoin julistamaan kaupunginreviisorin ja reviisorien virat avonaisina haettaviksi sekä kaupunginvaltuustolle antamaan ehdotuksen virkain täyttämiseksi;

kehoittaa revisionikonttoria julistamaan reistraattorinviran haettavaksi ja valtuustolle lähettämään ehdotuksen viran täyttämiseksi;

kehoittaa rahatoimikamaria hyvissä ajoin puhuttelemaan ja

---

[1]) Kvston pöytäk. 18. 9. 1917, 9 § ja 24. 1. 48 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 43. — [3]) Kvston pöytäk. 17. 12. 3 §.

valitsemaan yhden tai kaksi asiantuntijaa, jotka asianomaisten virastojen ja laitosten myötävaikutuksella laatisivat ehdotukset tarpeellisiksi havaituiksi voimassa olevain johtosääntöjen muutoksiksi ja lisäyksiksi sekä olisivat muutoinkin apuna uuden järjestelmän käytäntöön saattamisessa;

kehoittaa kaikkia johto- ja lautakuntia, tutkittuaan ja hyväksyttyään edellisessä ponnessa tarkoitetut ehdotukset, hyvissä ajoin antamaan ne kaupunginvaltuuston vahvistettaviksi;

velvoittaa kaikki kaupungin laitokset ja lautakunnat, rahatoimikamaria, oppilaitoksia, musiikkilautakuntaa ja yleisten töiden hallitusta lukuun ottamatta, antamaan vuosikertomuksensa edelliseltä vuodelta ennen huhtikuun 15 päivää;

kehoittaa kaupungin kaikkia johto- ja lautakuntia laatimaan ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäviksi lähettämään ehdotukset tästä päätöksestä johtuviksi muutoksiksi ja lisäyksiksi voimassa oleviin johtosääntöihinsä; sekä

pyytää maistraattia yhdessä rahatoimikamarin kanssa ottamaan rahatoimikamarin ohjesäännön ja sen yhteydessä kamarin kanslian ja konttorin johtosäännöt perin pohjin tarkastettaviksi ja kaupunginvaltuustolle esittämään niihin tarpeellisiksi havaitsemansa muutosehdotukset.

Kaupunginvaltuuston hyväksymät johtosäännöt olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntö.

I. Vuosirahasääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin vuosirahasääntö laaditaan kalenterivuodelta. Sitä varten tulee kaupungin asettamien johto- ja lautakuntien ennen syyskuun loppua kunakin vuonna rahatoimikamariin antaa erityisarviot seuraavana vuotena olevista menoistaan ja tuloistaan.

Rahatoimikamari on velvollinen täten saamiensa tietojen perusteella laatimaan täydellisen vuosirahasääntöehdotuksen ja antamaan sen ennen marraskuun 15 päivää maistraattiin sellaista jatkuvaa käsittelyä varten, kuin joulukuun 8 päivänä 1873 kunnallishallituksesta kaupungissa annetun arm. asetuksen 59 §:ssä säädetään.

2 §.

Kaupungin vuosirahasääntö käsittää niin hyvin pysyväistä laatua olevat vakinaiset menot ja tulot kuin satunnaista laatua olevat ylimääräiset menot ja tulot, joista viimeksi mainitut ovat sopivalla tavalla erikseen osoitettavat.

Vuosirahasääntöön on lisättävä erityinen laskelma, joka ilmoittaa varsinaisten ja ylimääräisten menojen ja tulojen kokonaismäärät.

3 §.

Vuosirahasääntöön merkitään menot ensin ja sitten tulot, kumpaisetkin bruttoluvuin, niin ettei saa edeltäpäin vähentää tuloja menoista eikä menoja tuloista. Kuitenkin ovat kaupungin teknilliset laitokset oikeutetut, mikäli koskee niiden yksityisille tilaajille tekemiä töitä ja muuta myyntiin liittyvää, voittoa tuottavaa satunnaista toimintaa, vähentämään menot tuloista ja vuosirahasääntöön merkitsemään tuloksi ainoastaan laskemansa voiton.

Helpomman yleiskatsauksen saavuttamiseksi jaetaan vuosirahasäännössä menot pääluokkiin, lukuihin ja momentteihin sekä tulot osastoihin, lukuihin ja momentteihin sillä tavoin, kuin kaupunginvaltuusto kunakin vuonna rahasääntöä vahvistaessaan päättää.

Eri sarekkeessa on mainittava ne päätökset ja säännökset, joiden perusteella menot suoritetaan tai tulot kannetaan.

4 §.

Vuosirahasääntöön on merkittävä, mitkä määrärahat ovat siirtomäärärahoina pidettävät.

Jos määräraha on siirtomäärärahaksi merkitty, voidaan siitä jäänyt säästö varata vastedes käytettäväksi siihen tarpeeseen, mihin määräraha on aiottu. Muun määrärahan ylijäämä on kaupunginkassan säästönä pidettävä, eikä sitä saa seuraavana vuotena käytettäväksi siirtää.

Määrärahaa ei saa ylittää, vaan on kaupunginvaltuustolta kussakin eri tapauksessa lisämäärärahaa anottava. Kiireellisissä tapauksissa, kun asiaa ei ennätetä kaupunginvaltuuston päätettäväksi alistaa, olkoon rahatoimikamari oikeutettu sallimaan maksun suorittamisen, jota varten määrärahaa ei ole käytettävänä. Kuitenkin on ilmoitus tästä viipymättä kaupunginvaltuustolle tehtävä.

5 §.

Rahassa suoritettavien menojen ja tulojen ohessa on vuosirahasääntöön otettava sellaiset rahaksi arvioidut menot ja tulot, jotka johtuvat kaupungin virastojen ja laitosten keskinäisistä tavarantoimituksista ja työsuorituksista, ollen arvio toimitettava sen alimman hinnan mukaan, minkä kaupungin laitokset veloittavat yksityisiltä kuluttajilta.

Vuosirahasääntöön merkitään niinikään kaupungin laitosten, lautakuntain ja virastojen käytettäväksi kaupungin omista kiinteistöistä annettujen huoneistojen vuokra, jos se kaupungille korvataan osittain tai kokonaan. Niinikään on vuosirahasääntöön merkittävä teknillisten laitosten konttokuranttitileillä rahatoimikonttorissa kasvanut korko.

6 §.

Vuosirahasääntöön on merkittävä tuloksi myöskin se säästö, mikä lasketaan vuoden alussa olevan edelliseltä vuodelta käytettävänä. Tätä säästöarviolaskelmaa laadittaessa on otettava huomioon seuraavat vähennykset:

a) niiden kaupunginkassassa olevain obligatioiden arvo, jotka eivät ole myytäväksi tarkoitetut;

b) sellaisiin tarveaineisiin sidottu rahamäärä, jotka eivät tule vuoden varrella käytäntöön ja josta seikasta rakennuskonttorin ja teknillisten laitosten on annettava ilmoitus;

c) se rästien määrä, joka arvioidaan vuoden kuluessa jäävän suorittamatta; sekä

d) muut mahdolliset satunnaiset vähennykset, joiden voidaan katsoa vaikuttavan käytettävänä olevaan säästöön.

II. Kassa- ja tilivirastot.

7 §.

Kaupungin rahatoimen ylin johto ja silmälläpito kuuluu maistraatin ylivalvonnan alaisena rahatoimikamarille.

Kassaliikkeen ja kirjanpidon tarkastusta toimittaa kaupungin revisionikonttori sillä tavoin, kuin revisionikonttorin vahvistettu johtosääntö tarkemmin määrää.

8 §.

Kaupungin hallinnolliset johto- ja lautakunnat luetaan kolmeen ryhmään;

1) ne, joilla on sekä oma tilivirasto itsenäisin maksumääräysoikeuksin että oma kassavirasto;

2) ne, joilla on oma tilivirasto itsenäisin maksumääräysoikeuksin, mutta ei omaa kassavirastoa; sekä

3) ne, joilla ei ole omaa tilivirastoa itsenäisin maksumääräysoikeuksin eikä omaa kassavirastoa.

9 §.

Kaupungin kassa- ja tilivirastoina ovat:

Rahatoimikonttori, joka on kaupungin keskuskassa ja keskustilivirasto;

Vaivaishoidon kassavirasto;

Sähkölaitoksen kassavirasto;

Kaasulaitoksen kassavirasto; ja

Vesijohtolaitoksen kassavirasto.

Näistä ovat rahatoimikonttori rahatoimikamarin, vaivaishoidon kassavirasto vaivaishoitohallituksen sekä sähkö-, kaasu- ja vesijohtolaitosten kassavirastot teknillisten laitosten hallituksen alaisia.

10 §.

Kaupungin tilivirastoihin itsenäisin maksumääräysoikeuksin, mutta ilman omaa kassavirastoa kuuluvat:

Sairaalain tilivirasto; sekä

Rakennuskonttorin tilivirasto.

Näistä on sairaalain tilivirasto kaupungin sairaalaylihallituksen sekä rakennuskonttorin tilivirasto kaupungin yleisten töiden hallituksen alainen.

Näiden tilivirastojen kassavirastona on rahatoimikonttori.

11 §.

Kaikkien muiden kuin 9 ja 10 §:ssä lueteltujen johto- ja lautakuntain puolesta antaa maksumääräykset rahatoimikonttori, joka on niiden kassa- ja tilivirastona.

12 §.

Rahatoimikonttorin asiana on kaupungin yleispääkirjan ja yleisinventtaarion pitäminen sekä yleistilinpäätöksen tekeminen.

Rahatoimikonttori on niinikään velvollinen varustamaan muut kassavirastot rahavaroilla.

13 §.

Kassa- ja tilivirastoissa palvelee se määrä virkamiehiä niine oikeuksineen ja velvollisuuksineen, kuin erityiset niitä varten annetut johtosäännöt tarkemmin määräävät.

14 §.

Rahatoimikonttori ja muut kassavirastot pidetään maksujen vastaanottamista ja maksamista varten avoinna niinä aikoina päivästä, kuin rahatoimikamari tai se johtokunta, jonka alainen kassavirasto on, määräävät.

III. Kassahallinto.

15 §.

Kun rahoja kaupungin kassavirastoihin maksetaan, on maksajan saatavana sitä varten pidettävä joko verolippu tai lasku, kumpikin varustettuina irroitettavalla kupongilla, tahi reversaali kaksin kappalein. Maksun kuittaa vastaanotetuksi kassanhoitaja, ja tulee kuitissa ollakseen kaupunkia velvoittava olla viraston kassakontrollikirjaa pitävän virkamiehen nimikirjoitus; ollen maksajaa tästä huomautettava sekä kaavakkeisiin painetulla ilmoituksella että näkyvällä paikalla olevalla julkipanolla siinä huoneessa, missä suoritukset toimitetaan. Verolipun tai laskun kuponki taikka toinen reversaali jää kassaan tilitodisteeksi. Rahatoimikamarilla on kuitenkin oikeus erikoistapauksissa muuta määrätä.

16 §.

Rahatoimikamarin määräyksestä saakoot kassavirastot erikoistapauksissa *toimittaa varojen kannantaa toistensa puolesta. Tässä tapauksessa on kassa*viraston viipymättä annettava kantamainsa varain luettelo sille kassavirastolle, jonka puolesta kannanta on toimitettu.

17 §.

Rahavaroja tai osoituksia sisältävät postilähetykset kuittaa vastaanotetuiksi kassanhoitaja. Jos saapunutta rahalähetystä on seurannut reversaali, on sen kaksoiskappale 15 §:ssä määrätyllä tavalla kuitattuna lähettäjälle palautettava. Ellei reversaalia ole käytetty, liitetään saapunut kirje reversaalin asemesta kassatodisteisiin, ja rahalähetyksen saapumisesta toimitetaan lähettäjälle kirjeellinen kassaviraston kamreerin allekirjoittama ilmoitus.

18 §.

Jos veloitettu tulo ei tule määräajalla suoritetuksi eikä virasto tai kannantamies saa sitä mielisuosioin perityksi, on verolippu tai lasku, jonka käsittämä maksu voimassa olevan asetuksen mukaan on heti ulosotettavaksi erääntynyt, rahatoimikonttorin toimesta lähetettävä kaupunginvoudinkonttoriin. Muut veroliput ja laskut toimitetaan perittäviksi rahatoimikonttoriin, joka määrää asiamiehensä ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin. Mitä asiamiehen toimesta siten saadaan perityksi, *on rahatoimikonttorin kassaan maksettava vastaavan viraston* tai laitoksen tilille merkittäväksi, ja on tästä mahdollisimman pian ilmoitettava asianomaiselle virastolle tai laitokselle.

Veroliput ja laskut, joiden määrää varattomuuden tai olemattomuuden tähden tai muista syistä ei voida periä, lähettää kassavirasto, revisionikonttorin toimitettua tarkastuksen, rahatoimikamariin varustettavaksi poistomääräyksellä,

siinä tapauksessa että kamari katsoo syytä siihen olevan, ja on tästä myös ilmoitettava virastolle tai laitokselle.

19 §.

Ne kaupungin laitokset, lautakunnat ja yksityiset henkilöt, jotka niille vahvistettujen johtosääntöjen mukaan hoitavat kaupungin varojen kannantaa, ovat velvolliset viimeistään seuraavana päivänä maksamaan kantamansa varat sen kassaviraston kassaan, jonka alaisia ne kannantaan ja tilitykseen nähden ovat. Jos päivittäinen kannanta on verraten pieni, voi rahatoimikamari asianomaisen laitoksen, lautakunnan tai virkamiehen esityksestä harkinnan mukaan määrätä kannantavarojen suorittamisen harvemmin tapahtuvaksi.

Asianomaisen kassaviraston antaman osoituksen mukaan voidaan edellisessä kohdassa mainitut kannantavarat suorittaa pankkilaitokseenkin Helsingin kaupungille avatulle tilille. Suorituksen näin tapahduttua on pankin antama kuitti viipymättä kassavirastolle toimitettava.

20 §.

Niiden kaupungin laitosten ja lautakuntain, joilla ei ole omaa kassavirastoa, tulee suorittaa menonsa rahatoimikonttorin kautta.

Kuitenkin ovat ne laitokset ja lautakunnat, joiden toiminnan laadun harkitaan sitä vaativan, oikeutetut rahatoimikamarin päättämissä rajoissa asianomaisesta kassavirastosta tilitystä vastaan saamaan ennakkovaroja käteisostosten y. m. tilapäisten pienempien menojensa suorittamiseksi sekä palkkainkin maksamiseksi, ellei se ole vältettävissä.

Viimeistään kunkin kuukauden viidentenä päivänä on edelliseltä kuukaudelta annettava toisessa kohdassa mainittujen ennakkovarojen käyttämisestä asianomaisen kassaviraston määräämään muotoon laadittu tili, johon on liitettävä asianmukaisesti maksettaviksi hyväksytyt ja kuitatut laskut, kuitit tai muut asiakirjat, ja tulee tilin olla tilittäjän ja hänen lähimmän esimiehensä allekirjoittama.

Jos ennakkovarojen hoitaja samalla toimittaa kaupungin varojen kannantaa, riippukoon rahatoimikamarin harkinnasta, saako kannantavaroja poikkeustapauksessa menojen suorittamiseksi käyttää vai ovatko ne vähentämättä asianomaiseen kassavirastoon maksettavat.

Ellei kolmannessa kohdassa mainittua tiliä ole määräajalla annettu, ryhtyköön asianomainen kassavirasto laiminlyönnistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

21 §.

Ennenkuin 11 §:ssä mainitun johto- tai lautakunnan vuosirahasääntöön kuuluva määräraha maksetaan, on, ellei meno kuulu 20 §:ssä mainittuihin ennakkovaroihin, asiakirja, johon maksunsuoritus perustuu, johto- tai lautakunnan hyväksyttävä ja tilimerkinnällä varustettava, minkä jälkeen rahatoimikonttori saa osoittaa rahamäärän konttorin kassasta maksettavaksi. Kuitattu maksumääräys jää tässä tapauksessa rahatoimikonttorin haltuun.

Tilivirastolla ja itsenäisellä maksumääräysoikeudella varustetussa hallituksessa, josta 10 §:ssä puhutaan, on asiakirja, johon maksunsuoritus perustuu, asianomaisen kamreerin oikeaksi todistettava ja tilimerkinnällä varustettava sekä asianomaisen hallituksen osoitettava rahamäärä maksettavaksi sillä tavoin, kuin sen johtosäännössä määrätään, minkä jälkeen rahatoimikonttori sen maksaa. Kuitattu maksumääräys on tilivirastolle palautettava.

Semmoisessa kaupungin kassa- ja tilivirastossa, josta 9 §:ssä puhutaan, on

asiakirja, johon maksunsuoritus perustuu, asianomaisen kamreerin oikeaksi todistettava ja tilimerkinnällä varustettava, ja on maksumääräys allekirjoitettava sillä tavoin, kuin asianomaisen viraston johtosäännössä määrätään, minkä jälkeen summa maksetaan. Kuitattu maksumääräys jää viraston haltuun.

Niistä henkilöistä, jotka kaupungin laitosten ja lautakuntain puolesta ovat oikeutetut hyväksymään laskut ja muut asiakirjat, joihin maksumääräys perustuu, on luettelot vuosittain annettava sille kassavirastolle, joka suorittaa maksut kysymyksessä olevan laitoksen tahi lautakunnan puolesta; samoin myös revisionikonttorille.

22 §.

Maksu kassasta suoritetaan ainoastaan kuitattua maksumääräystä vastaan. Kuitenkin on kassanhoitaja, kysymyksen ollessa kaupungin töissä käytettyjen työntekijäin palkkain maksamisesta, oikeutettu asianmukaisesti kirjoitetun maksumääräyksen perusteella väliaikaista kuittia vastaan maksamaan palkkauslistan osoittaman rahamäärän sille henkilölle, jonka toimena palkkain maksaminen on, ja on palkkauslista, varustettuna työnjohtajan todistuksella palkkain maksamisesta, kuittina maksun suorittamisesta pantava maksumääräyksen oheen.

Vakuutetussa kirjeessä tai postiosoituksena lähetetty maksu katsottakoon määrälleen oikeaksi todistetuksi kuitilla, jonka asianomainen postitoimisto on kirjeen vastaanottamisesta antanut. Jos lähetys on toimitettu postilaitoksen kirjoihin merkityssä kirjeessä, on postilaitoksen kuittiin liitettävä vastaanottajan lähettämä tunnustuskirje heti sen saavuttua.

Rahoja maksettaessa pankkilaitokseen kaupungille avatulle tilille taikka rahatoimikonttoriin kassaviraston konttokuranttitilille on pankkilaitoksen tai rahatoimikonttorin antama kuitti tilitodisteena käytettävä. Tällaisia maksuja saadaan ilman eri määräystä toimittaa.

Erääntyneet obligatiot ja kupongit ynnä muut velkasitoumukset saatakoon niinikään ilman maksumääräystä suorittaa ja ovat sopivalla tavalla mitättömiksi tehtävät sekä kassatodisteina säilytettävät.

23 §.

Kaupungin virka- ja palvelusmiesten sekä eläkkeen- ja apurahansaajain vahvistettuun menosääntöön otetut tai kassavirastolle asianmukaisessa järjestyksessä maksettaviksi ilmoitetut palkat, eläkkeet ja apurahat maksetaan siten että, sittenkuin määräpäivänä erääntyväin palkkain, eläkkeiden tai apurahain täydellinen luettelo on laadittu, sen mukaisesti kutakin palkan- tai eläkkeensaajaa varten täytetään kuittilomake, jossa on hänen nimensä ynnä palkan, eläkkeen tai apurahan määrä, jotka kuittilomakkeet sen virkamiehen varustamina sopivalla kontrollimerkillä, jonka asiana menojen maksettavaksi määrääminen on, annetaan kassanhoitajalle, jonka tulee maksaa rahamäärät kuittien allekirjoittamista vastaan. Kassaliikkeen päätyttyä annetaan maksumääräys näiden kuittien päivänään osoittamalle rahamäärälle ja kuitit pannaan todisteina maksumääräyksen oheen. Kuitenkin olkoon yhteisten palkkauslistojen laatiminen sallittu, jos samaan laitokseen kuuluvat palkansaajat samana päivänä nostavat palkkansa.

24 §.

Maksut kassavirastoista ovat, kun se haitatta voi käydä päinsä tai kun kassassa olevat käteisvarat eivät rahalliseen suoritukseen riitä, toimitettavat shekeillä, jotka rahatoimikonttori asettaa sen pankkilaitoksen maksettaviksi, missä kaupungille tili pidetään, mutta kassavirasto rahatoimikonttorin maksettaviksi kassaviraston konttokuranttitililtä.

25 §.

Rahatoimikonttorissa älköön päivästä päivään säilytettäkö viittäkymmentätuhatta markkaa suurempaa kassaa. Jos kassa päivän kuluessa on noussut mainittua määrää suuremmaksi, on ylijäämä kassaliikkeen päätyttyä pantava pankkilaitokseen Helsingin kaupungille avatulle tilille. Kuitenkin voi kassa sen virkamiehen suostumuksella, jonka asiana kassan valvonta on, olla suurempi. Otot pankkitililtä tehdään shekeillä, jotka rahatoimikonttorin puolesta se virkamies, joka on oikeutettu maksumääräykset allekirjoittamaan, ja kaupunginkassanhoitaja yhdessä allekirjoittavat.

Kassavirastossa älköön päivästä päivään säilytettäkö kymmentätuhatta markkaa suurempaa kassaa. Jos kassa päivän kuluessa on noussut mainittua määrää suuremmaksi on ylijäämä kassaliikkeen päätyttyä pantava kullekin kassavirastolle rahatoimikonttorissa avatulle konttokuranttitilille taikka rahatoimikonttorin osoituksen mukaan pankkilaitokseen Helsingin kaupungille avatulle tilille. Jälkimmäisessä tapauksessa on ilmoitus suorituksesta viipymättä rahatoimikonttoriin toimitettava.

Kassavirasto on oikeutettu rahatoimikonttorissa avatulta konttokuranttitililtään nostamaan varoja shekeillä, jotka kassaviraston kamreeri ja kassanhoitaja yhdessä allekirjoittavat.

26 §.

Kassa- tai tilivirastot ovat velvolliset ennen kunkin kuukauden viidettätoista päivää rahatoimikonttoriin lähettämään edelliseltä kuukaudelta rahatoimikonttorin ohjeitten mukaan laaditut tiliraportit kuukauden kirjoihin merkityistä tuloista ja menoista.

27 §.

Rahatoimikonttorin ja kassakonttorien kassa ynnä näiden virastojen huostassa olevat arvopaperit, velkakirjat ja muut tärkeämmät asiakirjat on säilytettävä tulenkestävässä, tiirikoimattomassa holvissa tai kassakaapissa kahden lukon takana. Toisen avaimen säilyttää kamreeri, toisen kassanhoitaja.

20 §:n 2 kohdassa mainittujen alitilittäjäin huostassa olevat varat ovat säilytettävät lukitussa kassakaapissa, eikä tilittäjä missään tapauksessa saa niitä yksityisiin varoihinsa sekoittaa.

Alitilittäjä tallettakoon huostassaan olevat varat, sikäli kuin niitä ei tarvita juoksevien menojen suorittamiseen, pankkilaitokseen tilille, joka avataan asianomaisen laitoksen tai lautakunnan nimelle. Otot tältä tililtä toimitetaan shekeillä, jotka ovat allekirjoitetut sillä tavoin kuin tilittäjän lähin esimies määrää. Korko, jonka pankki sellaiselta tililtä maksaa, on kaupungin hyväksi luettava.

28 §.

Maksettavaksi hyväksyttyjä laskuja tai muita maksumääräyksiä, joitten määrät on kassasta maksettava, älköön kassaviraston kassanhoitajalle annettako, ennenkuin se henkilö, jonka on rahat nostettava, sitä varten on virastoon saapunut.

29 §.

Revisionikonttorin toimittamista kassantarkastuksista riippumatta ovat 9 §:ssä lueteltujen kassavirastojen rahavarat vähintään kerran kuukaudessa laskettavat. Laskemisen toimittaa se virkamies, joka allekirjoittaa maksumääräykset, ja tulee tilaisuudessa olla saapuvilla kassaviraston kassanhoitajan ja kamreerin. Samalla on katsottava, onko kassan tila yhtäpitävä sen säästön kanssa, jonka

kassakirjan mukaan olisi toimituksen tapahtuessa pitänyt olla olemassa. Kassantarkastuksesta ei saa kassanhoitajalle edeltäkäsin antaa tietoa.

Jos tässä määrätty kassantarkastus jää toimittamatta, on se henkilö, jonka olisi pitänyt se toimittaa, jos kassanvajausta huomataan, yhdessä kassanhoitajan kanssa kaupungille vastuunalainen vajauksen täyttämisestä.

Alitilittäjän huostassa olevat rahavarat tulee sen virkamiehen lähimmän esimiehen, jonka hoidossa rahat ovat, niinikään tarkastaa vähintään kerran kuukaudessa samalla uhalla kuin 2 kohdassa on säädetty.

Ensimmäisessä ja kolmannessa kohdassa säädetyistä kassantarkastuksista on pöytäkirja joka kerta laadittava ja revisionikonttoriin lähetettävä.

IV. Kirjanpito.

30 §.

Kussakin kassavirastossa on kassanhoitajan pidettävä kassakirjaa, johon tulot ja menot merkitään. Jos on olemassa erilaatuisia varoja, on kirjassa oleva eri sarekkeet kaupungin varoja, erinäisrahastojen varoja sekä kruunun y. m. varoja varten.

Kassakirja on päivittäin kassatunnin päätyttyä päätettävä ja rahasäästö merkittävä, jolloin kassanhoitajan samalla on katsottava, onko kassassa sanottua säästöä vastaava käteinen rahamäärä.

Jokaiselta päivältä on kassanhoitajan päivän kassaliikkeen päätyttyä annettava viraston kamreerille laskelma, joka sisältää kassasäästön kassa-ajan alussa, tulojen ja menojen summat sekä kassasäästön kassa-ajan päättyessä, ynnä kaikki sen päivän kassaerien todisteet.

31 §.

Tuloista on toinen virkamies velvollinen pitämään kontrollikirjaa, johon jokainen päivän tuloerä heti suoritusten tapahduttua merkitään. Kirja on päivittäin yhteen laskettava ja verrattava, että sama tulomäärä on kassanhoitajan kassakirjaan merkittynä.

32 §.

Kaupungin kirjanpito on muutoin pidettävä kameraalista kirjanpitojärjestelmää seuraten käyttämällä kaikkia niitä kirjoja, jotka kukin virasto revisionikonttorin kanssa neuvoteltuaan saattaa kirjanpidon laatuun ja laajuuteen nähden katsoa tarpeelliseksi.

Kirjoihin on avattava tili kullekin vuosirahasääntöön merkitylle meno- ja tulomomentille siten järjestettynä, että siitä nähdään, paljonko vuosirahasäännössä olevasta määrärahasta on osoitettu maksettavaksi tai kertynyt. Näiden tilien lisäksi avataan kirjoihin tilit vuosirahasäännön ulkopuolella olevia tuloja ja menoja, kaupungin laitosten keskisiä välityksiä y. m. tarpeita varten, siinä määrin kuin tämä kussakin virastossa saattaa käydä tarpeelliseksi.

Kirjanpito on päivälleen toimitettava, jotta maksumääräyksiä annettaessa aina voidaan nähdä, onko tarkoitukseen myönnettyjä määrärahoja käytettävänä.

33 §.

Siinä kaupungin yleispääkirjassa, jonka rahatoimikonttori tämän johtosäännön 12 §:ssä olevan säännöksen mukaan on velvollinen pitämään, on oleva tilit kutakin vuosirahasäännön meno- ja tuloluokkaa varten siten järjestettyinä, että voidaan nähdä, paljonko luokkaa kohti vahvistetusta määrärahasta on käytetty tai

kertynyt, sekä ne muut tilit, jotka saattavat olla tarpeellisia kaupungin kokonaisrahaliikkeen osoittamiseksi.

Tämä pääkirja laaditaan kuukausittain rahatoimikonttorin kirjanpidon sekä niiden tiliraporttien nojalla, mitkä eri virastot 26 §:n mukaan ovat velvolliset rahatoimikonttoriin antamaan.

34 §.

Niiden kaupungin laitosten, joilla tavarahankintojen tai työsuoritusten perusteella on saamisia muilta kaupungin laitoksilta, tulee kuukausittain asianomaisille virastoille antaa asianmukaisesti hyväksytyt ja kirjanpitotiliä osoittavalla merkinnällä varustetut laskut.

35 §.

Kukin kassa- ja tilivirasto on velvollinen ennen jokaisen kuukauden viidettätoista päivää edelliseltä kuukaudelta pääkirjastaan laatimaan sekä rahatoimikonttoriin ja revisionikonttoriin antamaan sellaisen bilanssin, joka osoittaa ei ainoastaan kutakin vuosirahasääntömomenttia kohti vahvistetun määrärahan, vaan myös mitä kuukauden loppuun asti on määrärahoista käytetty tai kertynyt sekä niinikään pääkirjan muilla tileillä olleen rahaliikkeen määrän.

Rahatoimikonttori on velvollinen vuoden kolmelta ensimmäiseltä neljännekseltä seuraavan kuukauden kuluessa antamaan maistraatille, kaupunginvaltuustolle, rahatoimikamarille ja revisionikonttorille kaikkia kaupungin tuloja ja menoja osoittavan bilanssin siihen kuuluvine selityksineen.

36 §.

Jos kassaviraston hoidossa on vahvistetun rahasäännön ulkopuolella olevia, kaupungille kuuluvia erinäisrahastoja, on näistä pidettävä erityinen kirjanpito, joka on niin järjestettävä, että siitä aina käy selville kunkin rahaston menot ja tulot sekä sen pääomamäärä.

37 §.

Kassaviraston hoidossa olevista kruunun ynnä muista vieraista varoista on pidettävä erityinen kirjanpito, josta aina nähdään, mitä on kannettu ja asianomaisille maksettu sekä paljonko näitä varoja on tilittämättöminä.

38 §.

Laitokset, lautakunnat ja yksityiset henkilöt, jotka 19 §:n mukaan ovat velvolliset tekemään tilin kaupungin varojen kannannasta, pitääköt sellaista kirjaa, kuin se kassavirasto, jonka alaisia ne tilitykseen nähden ovat, revisionikonttorin kanssa neuvoteltuaan, kussakin tapauksessa määrää.

39 §.

Laitokset ja lautakunnat, jotka 20 §:n 2 kohdan mukaan ovat kaupungin kassavirastosta tilityksen ehdolla saaneet ennakkovaroja käytettäväkseen, ovat velvolliset pitämään kassakirjaa ja siihen joka päivä kirjoittamaan menot sillä tavoin, että käypi selville, mihin rahasäännön menomomenttiin suoritukset kuuluvat ja, edellyttäen rahatoimikamarin myöntäneen luvan tulojen kantamiseen, merkitsemään nekin samalla tavalla. Kassakirja on joka kuukaudelta päätettävä ja rahasäästö siihen merkittävä.

40 §.

Laitokset ja lautakunnat, jotka jonkin kaupungin kassaviraston kautta maksavat menonsa, ovat velvolliset kaikista hyväksymistään laskuista ja muista asiakirjoista pitämään sellaista kirjaa, että siitä aina voidaan nähdä, paljonko laitosta tai lautakuntaa varten vuosirahasäännössä myönnetystä määrärahasta on käytetty.

41 §.

Kalenterivuoden umpeen kuluttua on jokaisen kassa- ja tiliviraston laadittava tilinpäätös, jonka tulee valmistua niin ajoissa, että tilit joutuvat joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 67 §:n määräämässä järjestyksessä yleisen raastuvankokouksen valitsemien tilintarkastajien tarkastettaviksi.

Tilinpäätöstä varten on kaikkien laitosten ja lautakuntien sille kassa- tai tilivirastolle, jonka alaisia ne tilintekoon nähden ovat, annettava ennen tammikuun 15 päivää tilivuoden jälkeisenä vuonna maksamatta olevien laskujen ja perimättä olevien saamisten luettelo sekä kaikki muut tiedot ja ilmoitukset, jotka tilinpäätöstä tehtäessä voivat olla tarpeellisia.

Kassa- ja tilivirastot ovat niinikään velvolliset hyvissä ajoin ja viimeistään ennen helmikuun 1 päivää rahatoimikonttorille antamaan kaikki tiedot ja ilmoitukset, jotka rahatoimikonttori kaupungin yleistilinpäätöstä tehdessään saattaa tarvita.

42 §.

Tilinpäätöksiä tehtäessä on otettava huomioon, mitä 4 §:n 2 kohdassa on siirtomäärärahojen siirtämisestä seuraavaan vuoteen säädetty.

Niinikään on katsottava, että ne tulot ja menot, jotka kohdistuvat tilivuoteen, mutta vasta joulukuun 31 päivän jälkeen suuruudeltaan määrätään, tilinpäätöksessä siirretään tulo- tai menorästeinä seuraavaan vuoteen.

43 §.

Tilinpäätöksen valmistuttua on kassa- ja tilivirasto velvollinen rahatoimikonttoriin antamaan pääkirjansa johdolla laaditun taulun, joka sisältää yksityiskohtaisen vertailun tilien ja kunkin meno- ja tulomomentin välillä, sekä kunkin tilin kohdalla eri sarekkeessa laskelman, millä määrällä meno kenties on ylitetty tai alitettu ja tulo osoittaa vajausta tai ylijäämää. Tämän lisäksi tulee kassa- ja tilivirastojen rahatoimikonttorille antaa kaikki ne muut tiedot, jotka konttori saattaa tarvita laatiessaan sitä tilinpäätöskertomusta, jonka se johtosääntönsä mukaan on velvollinen kaupunginvaltuustolle ja vuositilintarkastajille antamaan.

44 §.

Kaupungin teknillisissä laitoksissa on 32 §:ssä säädetyn kirjanpidon ohessa pidettävä tavallinen liikekirjanpitokin. Vuoden lopussa on laadittava yksityiskohtainen voitto- ja tappiotili, joka näyttää laitoksen voiton taikka tappion tilivuodelta.

Voitto- ja tappiotiliä laadittaessa on otettava varteen, mitä kaupunginvaltuusto laitosten kuolettamisesta ja koron laskemisesta on erittäin määrännyt.

45 §.

Kirjoista älköön sattuneita virheitä ja erehdyksiä raapimalla älköönkä syövyttävillä aineilla poistettako, vaan oikaistakoon ne rivin yläpuolelle tehdyllä kirjoituksella tahi erityisillä kirjanpitoerillä siten, että menettelytapa siinä selvästi käy ilmi.

V. Inventtaus ja omaisuusluettelot.

46 §.

Rahatoimikamarin vahvistaman kaavakkeen mukaan tulee niiden laitosten ja lautakuntain, joiden hoitoon kaupungin kiinteää omaisuutta on uskottu, pitää joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 72 §:n määräämiä kiinteistöluetteloita. Näiden luetteloiden tulee sisältää, paitsi muuta, kiinteistön hankinta- tai rakennusarvo, palovakuutusarvo, jos kiinteistö on vakuutettu, sekä kirjanpitoarvo, joka on määrättävä joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 72 §:n 3 kohdassa olevan säännöksen nojalla pidettävissä katselmuksissa. Kuitenkin on kaupungin teknillisten laitosten käytössä olevien kiinteistöjen kirjanpitoarvo vuosittain määrättävä noudattamalla kaupunginvaltuuston teknillisiä laitoksia varten vahvistamaa kuoletussuunnitelmaa.

Kiinteistöluetteloista on vuosittain ennen helmikuun 15 päivää annettava jäljennös rahatoimikonttoriin otettavaksi huomioon kaupungin yleisinventtaariota laadittaessa.

47 §.

Laitokset ja lautakunnat, joiden huostassa on kaupungille kuuluvaa irtaimistoa, ovat velvolliset pitämään tarkkaa irtaimistoluetteloa, joka sisältää esineen nimen, kappalemäärän, hankinta-arvon ja säilytyspaikan.

Irtaimistoluetteloa on vuoden kuluessa täydennettävä sitä myöten kuin uutta irtaimistoa hankitaan. Jokainen tilivirasto on sitä paitsi velvollinen pitämään vuoden kuluessa maksamiensa laskujen perusteella tarkkaa kontrolliluetteloa hankitusta uudesta irtaimistosta.

Kalenterivuoden lopulla on irtain omaisuus asianomaisen laitoksen tai lautakunnan toimesta inventattava ja irtaimistoluettelo tarkistettava, jolloin samalla on merkittävä, mitkä esineet iän ja kulumisen johdosta ovat siinä määrin menettäneet arvoaan, että ne olisivat luettelosta poistettavat. Tällainen poistaminen ei kuitenkaan saa tapahtua, ennenkuin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat revisionikonttorin ehdotuksesta ovat toimenpiteen hyväksyneet.

Inventtauksen tapahduttua on irtaimistoluettelosta asianomaiselle kassa- tai tilivirastolle annettava jäljennös, jonka tulee olla niiden henkilöiden allekirjoittama, jotka 2 §:n 4 kohdan mukaan ovat oikeutetut laitoksen tai lautakunnan puolesta hyväksymään maksettaviksi esitetyt laskut tai muut asiakirjat.

Sittenkuin revisionikonttori ja kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat ovat irtaimistoluettelot tarkastaneet ja revisionikonttorin pitämiin kontrolliluetteloihin verranneet, ovat luettelot ennen helmikuun 15 päivää saatettavat rahatoimikonttorin tiedoksi huomioon otettaviksi kaupungin yleisinventtaariota laadittaessa.

48 §.

Laitokset, jotka tarvettaan varten hankkivat raaka-aineita sekä rakennustarpeita tai muita tarveaineita, ovat velvolliset näistä tavaroista pitämään kirjaa, joka osoittaa, paljonko ja mihin hintaan kutakin tavaraa on hankittu sekä mihin ja minkä verran sitä on käytetty, jotta joka aika voidaan kirjasta nähdä, paljonko eri tavaroita on varastossa.

Samanlaista kirjaa on pidettävä myytäväksi hankitusta tai valmistetusta tavarasta.

Jäljellä olevia varastoja vuoden lopussa inventatessa ovat raaka-aineet, rakennustarpeet, tarveaineet ja myytäväksi ostetut tavarat arvioitavat viimeiseen hankintahintaansa, mutta myytäväksi valmistettu tavara valmistushintaansa.

Jäljellä olevain varastojen luettelot ovat niiden henkilöiden allekirjoittamina, jotka 2 §:n 4 kohdan mukaan ovat oikeutetut hyväksymään maksettaviksi esitetyt laskut tai muut asiakirjat, hyvissä ajoin lähetettävät asianomaisille kassa- tai tilivirastoille, joista ne revisionikonttorin ja kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain tarkastamina ovat ennen helmikuun 15 päivää saatettavat rahatoimikonttorin tiedoksi yleisinventtaarioon ottamista varten.

49 §.

Rahatoimikonttorin tulee pitää tarkat tilit ynnä erääntymiskirjaa kaupungin obligatioista sekä velkakirjoista ja muista saamisista ynnä veloista. Obligatiot ovat kirjaan pantavat niiden hintojen mukaan, joista ne on ostettu.

Näiden tilien sekä 46, 47 ja 48 §:ssä mainittujen luettelojen perusteella tulee rahatoimikonttorin laatia vuositilintarkastajille kaupungin tilien keralla annettavaksi yksityiskohtainen yleisinventtaario sekä omaisuusbilanssi, joka osoittaa kaupungin taloudellisen tilan vuoden vaihteessa, sisältäen pääryhmin toisella puolella kaikki kaupungin varat ja toisella puolella kaikki kaupungin velat ja netto-omaisuuden.

Sekä yleisinventtaario että omaisuusbilanssi ovat kaupunginkamreerin allekirjoitettavat.

VI. Yleinen säännös.

50 §.

Edellä oleva johtosääntö on, painettuna molemmilla kotimaisilla kielillä, aina oleva saatavana kaikissa kaupungin kassa- ja tilivirastoissa.

Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat, lukuaan viisi, sekä kolme varamiestä näille, valitsee kaupunginvaltuusto joulukuun varsinaisessa kokouksessa seuraavaa kalenterivuotta varten.

2 §.

Kalenterivuoden alussa tulee inventtaajain kokoontua valitakseen puheenjohtajan ja sopiakseen noudatettavasta työohjelmasta. Inventtaajain sihteerinä toimii revisionikonttorin määräämä virkamies.

3 §.

Inventtaajain on velvollisuus yhden tai useampain kaupungin revisionikonttorin määräämäin virkamiesten avustamina valvoa, että kaupungin virastot, lautakunnat ja laitokset pitävät säädettyjä kalusto- ja tavaraluetteloita, sekä aikaajoin toimittaa kaluston säilytyspaikoissa ja varastoissa tarkastuksia ja inventtauksia todetakseen, että luettelot ovat oikeat.

Inventtaarioluetteloista inventtaajat revisionikonttorin ehdotuksesta määrätkööt poistettavaksi sellaisen omaisuuden, joka tarkastettaessa havaitaan arvottomaksi.

4 §.

Inventtaajat ovat velvolliset toimivuotensa päätyttyä viimeistään helmikuun kuluessa antamaan kaksin kappalein laaditun, kaikkien inventtaajain allekirjoittaman kertomuksen inventtauksen toimittamisesta. Kertomuksen toinen kappale on annettava rahatoimikamariin, toinen revisionikonttoriin, joka oman kertomuksensa kera pitää sen vuositilintarkastajain saatavana.

5 §.

Jos inventtaajat tekevät muistutuksia inventtaarioluetteloita tai omaisuuden säilyttämistä ja hoitoa vastaan, on asianomaisen selitys vaadittava kaupungin revisionikonttorin välityksellä, minkä jälkeen asiassa syntyneet asiakirjat inventtaajain harkinnan mukaan annetaan vuositilintarkastajain tiedoksi ja sitä muuta toimenpidettä varten, jonka tilintarkastajat havaitsevat tarpeelliseksi.

Jos hoidon puutetta tahi hukkaamista huomataan, on siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle.

6 §.

Inventtaajat saavat palkkiota kaupunginvaltuuston määräämän summan, jonka rahatoimikonttori heille osoittaa maksettavaksi revisionikonttorin hyväksymää laskua vastaan, niin pian kuin 4 §:ssä mainittu kertomus on annettu.

Inventtaaja saa virkamatkoista laskea korvausta yhden hevosen kyydistä, toisen luokan rautatielipusta tai ensimmäisen luokan laivalipusta sekä päivärahaa kaksikymmentäviisi markkaa päivältä.

Helsingin kaupungin revisionikonttorin johtosääntö.

I. Revisionikonttorin yleinen tehtävä.

1 §.

Revisionikonttorin tehtävänä on toimittaa kaupungin omaisuudenhoidon, rahatoimen ja tililaitoksen valvonta sekä sellainen kaupungin tilien tarkastus, että vuositilintarkastajat voivat vapautua yksityiskohtain ja numerojen tarkastuksesta.

2 §.

Revisionikonttorin on tarkastettava:

1) että kaupungin kirjanpito on ajanmukaisesti järjestetty ja täsmällisesti hoidettu;

2) että tilit ja niiden perustuksena olevat asiakirjat ovat numerolleen oikeat;

3) että vahvistettuun vuosirahasääntöön merkityt tai kaupungille muutoin kuuluvat tulot ovat säädetyssä järjestyksessä kannetut ja kaupunginkassaan asianmukaisesti tilitetyt;

4) että maksut kaupunginkassasta ovat suoritetut vahvistetun vuosirahasäännön tai asianomaisen viranomaisen tekemäin päätösten nojalla sekä kaupungin kassa- ja tililaitoksen voimassa olevan johtosäännön määräysten mukaisesti;

5) että kaupungin kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta pidetään säädettyjä luetteloja;

6) että tilittäjäviranomaiset kaupungin rahavarojen ja muun omaisuuden hoidossa noudattavat voimassa olevia määräyksiä ja kaupunginvaltuuston päätöksiä

eivätkä mene sen toimivallan ulkopuolelle, mikä voimassa olevain ohje- ja johtosääntöjen mukaan niille kuuluu; sekä

7) että tilittäjäviranomaisten hallintotoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia sekä kaupungin taloudellisen edun että järkiperäisen taloudenpidon kannalta katsoen.

3 §.

Revisionikonttorin tulee, milloin sen tarpeellisena pitää, toimittaa kaupungin rahavarojen, arvopaperien ja muun omaisuuden inventtauksia. Kassavirastojen sekä näiden alitilittäjäin huostassa olevat rahavarat ovat vähintään neljästi vuodessa laskettavat, ollen revisionikonttori jokaisesta tällaisesta toimituksesta velvollinen laatimaan pöytäkirjan ja antamaan siitä jäljennöksen rahatoimikamariin.

4 §.

Kaupungin kassa- ja tilivirastot sekä muut tilittäjät ovat velvolliset revisionikonttorin vaatimuksesta antamaan sen tarkastettaviksi kaikki kaupungin tilinpitoon kuuluvat tilikirjat liitteineen ja muine asiakirjoineen sekä muutoin antamaan revisionikonttorille kaikkea sitä avustusta, mikä saattaa olla omiaan revisionikonttorin työtä helpottamaan.

Niinikään on revisionikonttori tarkastustyön toimittamista varten oikeutettu kaikilta kaupungin johto- ja lautakunnilta saamaan kaikki pöytäkirjat, saapuneet ja lähetetyt kirjelmät, kartat, kustannusarviot, piirustukset ja muut asiakirjat, jotka tarkastusta toimitettaessa huomataan tarpeellisiksi.

5 §.

Kun kaupunginvaltuusto, rahatoimikamari tai muu virasto antaa määräyksiä kassaliikkeestä, kirjanpidosta tai tilinteosta, on revisionikonttorille hyvissä ajoin niistä annettava tieto ja samalla täydellinen jäljennös sanotuista määräyksistä.

Samoin tulee kaikkien laitosten ja lautakuntien revisionikonttorille antaa jäljennökset kaikista kaupungin puolesta laadituista kauppa-, hankinta- y. m. välikirjoista.

6 §.

Kaikki kaupungin asettamat johto- ja lautakunnat ovat velvolliset revisionikonttorin tekemien muistutusten ja huomautusten johdosta mahdollisimman joutuisasti antamaan revisionikonttorin vaatimat lausunnot ja selitykset.

Ellei revisionikonttori tekemiensä huomautusten johdosta välittömästi voi saada aikaan oikaisua toivomaansa suuntaan, tehköön tarpeellisiksi havaitsemansa esitykset rahatoimikamarille. Jos revisionikonttori on rahatoimikamarin sanottujen esitysten johdosta päättämiin toimenpiteisiin nähden eri mieltä tai jos muistutus kohdistuu rahatoimikamarin omaan toimintaan, alistettakoon asia kaupunginvaltuuston harkittavaksi.

7 §.

Jos revisionikonttorin huomauttama puutteellisuus voi tuottaa korvausvelvollisuuden taikka jos muistutus koskee vajausta taikka muutoin on sitä laatua, että syytteen pitää seurata, ilmoittakoon revisionikonttori, kohta kuin virhe on huomattu, asian maistraatille ja samalla kertaa rahatoimikamarinkin tiedoksi.

8 §.

Revisionikonttori on velvollinen vuositilintarkastajille viimeistään huhtikuun 15 päivänä antamaan kertomuksen toiminnastaan edellisen tilivuoden aikana,

minkä ohessa revisionikonttorin tulee pitää vuositilintarkastajain saatavina kaikki tilivuoden aikana syntyneet revisionipäiväkirjat, muistutuskirjelmät ja muu kirjeenvaihtonsa.

Kertomukseen tulee sisältyä:

1) tiedonanto siitä, onko tehty tilinpäätös oikea;

2) tieto siitä, ovatko tilittäjäviranomaiset ja missä kohdin kaupungin tulojen ja menojen suhteen tahi sen varain ja velkain hoidossa ilman asianmukaista lupaa poikenneet vuosirahasäännön tahi muista kaupungin taloudenhoidosta annetuista määräyksistä;

3) ne asiat, mitkä revisionikonttori tahtoo alistaa vuositilintarkastajain harkittaviksi; sekä

4) ehdotukset revisionikonttorin tarpeellisina pitämiksi muutoksiksi kaupungin kassa- ja tililaitoksesta tahi hallinnosta muutoin voimassa oleviin määräyksiin.

Jos vuositilintarkastajat pitävät sen tarpeellisena, tulee revisionikonttorin määrätä joku virkamiehistään olemaan vuositilintarkastuksessa saapuvilla antamassa niitä revisionikonttorin toimialaan kuuluvia tietoja, joita vuositilintarkastajat saattavat tarkastustyössään tarvita.

II. Revisionikonttorin virkamiehet ja heidän velvollisuutensa.

9 §.

Revisionikonttorin virkamiehet ovat: yksi kaupunginreviisori, neljä reviisoria ja yksi reistraattori. Näiden lisäksi otetaan revisionikonttorin palvelukseen tarpeellinen määrä vakinaisia ja ylimääräisiä apulaisia sekä vahtimestari.

Kaupunginreviisorin ja reviisorit, joiden tulee omata perusteelliset tietopuoliset ja käytännölliset tiedot kirjanpito- ja revisioniteknikassa sekä mieluimmin olla kunnallishallintoon ja liikealaan perehtyneitä, asettaa kaupunginvaltuusto virkaan, sittenkuin virat ovat maistraatin toimesta olleet julistetut avonaisina haettaviksi 30 päivän kuluessa, viimeksi mainitun viranomaisen esityksestä, reviisorit kaupunginreviisoria kuultuaan.

Reistraattorin, jonka tulee olla kirjanpito- ja revisioniteknikkaan perehtynyt, asettaa kaupunginvaltuusto revisionikonttorin esityksestä viran oltua konttorin toimesta julistettu avonaisena haettavaksi 14 päivän kuluessa.

Apulaiset ja vahtimestarin ottaa ja erottaa kaupunginreviisori, joka myös määrää heidän palkkansa vuosirahasääntöön otetun määrärahan puitteissa.

10 §.

Virkamatkoista saavat revisionikonttorin virkamiehet laskea korvausta yhden hevosen kyydistä, toisen luokan rautatielipusta tai ensimmäisen luokan laivalipusta sekä päivärahaa kaksikymmentä markkaa päivältä.

11 §.

Kaupunginreviisori on revisionikonttorin johtaja ja tässä ominaisuudessaan velvollinen:

ryhtymään revisionikonttorin puolesta ja sen nimessä kaikkiin niihin toimenpiteisiin, mitkä tämän johtosäännön mukaan ovat revisionikonttorille määrätyt;

maksettavaksi hyväksymään revisionikonttorin menosääntöön kuuluvat laskut ja muut asiakirjat;

jakamaan revisionikonttorin alaan kuuluvat tehtävät konttorin virkamiesten kesken sekä tarpeen mukaan ohjaamaan heitä töissään;

pitämään silmällä konttorin virkamiesten työtä ja sitä varten katsomaan, että tilien tarkastus toimitetaan oikeassa järjestyksessä ja tarpeellisen joutuisasti ja tarkasti, sekä että siinä ja muistutusten teossa noudatetaan yhtenäistä menettelyä, samoin kuin että reviisorit huolellisesti ja selvästi pitävät revisionipäiväkirjaansa;

valvomaan, että reviisorit säädetyssä järjestyksessä toimittavat kaupungin kassojen, varastojen ja irtaimen omaisuuden inventtauksia;

tutkimaan reviisorien kaupungin tilejä tai taloudellista hallintoa vastaan tekemät muistutukset sekä ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, joihin harkitsee muistutusten antavan aihetta;

tarkastamaan, että kaupungin kassa- ja tilivirastoissa vuoden vaihteessa tehdyt tilinpäätökset ovat vahvistettujen perusteitten mukaan laaditut ja muutoin oikeat;

antamaan kaupungin kassa- ja tilivirastoissa palveleville virkamiehille tarpeellista opastusta kaupungin kirjanpidon järjestämisessä ja hoitamisessa;

antamaan kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin pyytämiä lausuntoja kaikista rahavarainhoitoa, kirjanpitoa ja kontrollia koskevista kysymyksistä;

olemaan saapuvilla joulukuun 8 päivänä 1873 annetun kunnallisasetuksen 71 §:n säätämissä kaupungin rahavarojen tarkastuksissa;

valmistamaan ja, jos tarpeellisena pidetään, mieskohtaisesti rahatoimikamarissa esittämään ne asiat, jotka revisionikonttorista rahatoimikamarin harkittaviksi jätetään tai joista rahatoimikamari on revisionikonttorin lausuntoa pyytänyt;

tarkastamaan rahatoimikamarin määräyksestä vuotuiset rahasääntöehdotukset muotopuoleen nähden, ennenkuin kamari ryhtyy niitä asiallisesti käsittelemään, sekä esittämään rahatoimikamarille, mitä hänellä siinä suhteessa saattaa olla niitä vastaan huomauttamista;

seuraamaan kaupungin taloushallinnon menoa ja toimittamaan, kun tarpeellisena pitää, erikoistarkastuksia ja tutkimuksia saadakseen selville, ovatko laitosten ja lautakuntien toimenpiteet olleet tarkoituksenmukaisia ja kaupungin edun kannalta hyödyllisiä ja onko rahainhoito ollut huolellista, sekä voidakseen ehdottaa toimenpiteitä, jotka saattavat edistää säästäväisyyttä tahi johtaa olevain epäkohtain korjautumiseen; samoin kuin

seuraamaan tarkoin kehitystä kunnallisen kassa- ja tililaitoksen alalla sekä tekemään aloitteita ja esityksiä kaupungin kassa- ja tililaitoksen kehittämiseksi ynnä sitä koskevien säännösten muuttamiseksi ajanmukaiselle kannalle.

Kaupunginreviisorin ollessa estyneenä virkaansa hoitamasta tai virasta vapaana tai viran ollessa avonaisena hoitaa hänen tehtäviään virassa vanhin reviisori.

12 §.

Reviisori on velvollinen:

antamaan hänen johdollaan työskenteleville revisionikonttorin apulaisille tarpeellista ohjausta ja valvomaan, että he joutuisasti, tarkasti ja tunnollisesti suorittavat tehtävänsä;

tutkimaan revisionikonttorin apulaisten tarkastustyöstään tekemiä muistiinpanoja ja erityisesti tarkastamaan ne tilikohdat, joita vastaan apulaiset ovat huomautuksia tehneet;

valvomaan, että kaupungin kassa- ja tilivirastojen sekä näiden alitilittäjäin kirjanpito säntillisesti ja annettujen määräysten mukaisesti hoidetaan;

tarkastamaan kaupungin tilikirjoja ja niihin kuuluvia liitteitä, jolloin erittäin on katsottava:

1) että alkava bilanssi vuoden alussa on yhtäpitävä edellisen vuoden päättyvän bilanssin kanssa;

2) että kaikki kaupungin arvioidut tulot ovat annettujen määräysten mukaisesti veloitetut, kannetut ja vuosirahasäännön mukaisesti asianomaisten tulotilien hyväksi merkityt;

3) että myöskin kaikki tuloarvion ulkopuolella olevat tulot ovat laatunsa mukaisesti oikein merkityt;

4) että kaikki tuloerät ovat asianmukaisilla reversaaleilla tai muilla todisteilla vahvistetut;

5) että muita menoja ei ole suoritettu kuin semmoisia, joita varten vuosirahasäännössä on osoitettu määrärahat tahi joista on erittäin määrätty ja jotka ovat asianmukaisesti maksettavaksi määrätyt;

6) että kirjoissa olevat pankkitilit ovat pankkilaitoksista hankittujen tiliotteiden kanssa yhtäpitävät;

7) että lunastetut obligatiot ja obligatiokupongit ovat maksettaviksi erääntyneet;

8) että ostot ja myynnit ovat toimitetut sopivimmalla tavalla ja että maksetut ja saadut hinnat ovat sopusoinnussa tavarain laadun ja vallitsevan markkinatilan kanssa;

9) että tulot ja menot tilitetään bruttoluvuin, niin ettei tehdä menojen vähennystä tuloista eikä tulojen vähennystä menoista, paitsi kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 3 §:ssä mainituissa poikkeustapauksissa;

10) että jonkin tilivuoden varalta sen vuoden rahasäännön mukaisesti avattuihin tulo- ja menotileihin ei merkitä semmoisia tuloja eikä menoja, jotka kuuluvat johonkin muuhun tilivuoteen;

11) että kaikki menoerät ovat asianmukaisilla tilitodisteilla vahvistetut ja oikein tileihin merkityt;

12) että vähennykset, peruutukset ja poistot ovat määräysten mukaisessa järjestyksessä toimitetut ja oikeiksi todistetut;

13) että etumaksuiksi tai muiksi saamisiksi kirjaan merkityt määrät perustuvat asianmukaisesti annettuihin määräyksiin;

14) että on pidetty huolta siitä, että tulorästit ja kaupungin muut saamiset niin pian kuin suinkin peritään taikka oikeassa järjestyksessä poistetaan tileistä;

15) että määrärahoja ainoastaan rahasäännössä säädetyissä rajoissa on varattu vuodesta toiseen;

16) että kaupungin laitosten keskiset välitykset ovat oikein tileihin merkityt; sekä

17) että tilinpäätös on oikea ja asianmukaisesti tehty;

toimittamaan kaupunginreviisorin määräyksestä kassavirastoissa ja niiden alitilittäjäin luona kassainventtauksia, jolloin on katsottava, että kaupungin rahavarain hoidosta annettuja säännöksiä tai muita määräyksiä on tarkoin noudatettu;

tarkastamaan, että kaupungin kassa- ja tilivirastojen antamat kuukausiraportit ja kuukausibilanssit ovat kirjanpidon kanssa yhtäpitävät;

katsomaan, että kaupungin laitoksissa ja lautakunnissa pidetään kalustoluetteloita annettujen määräysten mukaan sekä säädettyjä kaupungin kiinteän omaisuuden luetteloja;

toimittamaan kaupunginreviisorin määräyksestä kaupungin kaluston ja muun irtaimen omaisuuden tarkastuksia ja inventtauksia saadakseen selville, ovatko pidetyt kalustoluettelot ja niihin merkityt omaisuusarvot oikeat;

pitämään kaupunginreviisorin osoitusten mukaan revisionipäiväkirjaa;

ilmoittamaan viipymättä kaupunginreviisorille huomatessaan tarkastamissaan tileissä virheellisyyksiä, rahain tai muun omaisuuden hoidossa huolimattomuutta tai hallinnossa menettelyä, joka on voimassa olevien säännösten tai annettujen määräysten kanssa ristiriidassa taikka muutoin kaupungin hyödyn kannalta epäedullista; sekä

antamaan kaupunginreviisorille kuukausittain lyhyen kirjallisen selonteon tarkastustyön kulusta ja tarkastuksessa tekemistään huomioista.

13 §.

Reistraattori on velvollinen:

hoitamaan konttorin kaikki diarit;

hoitamaan revisionikonttorin arkistoa, kirjastoa ja kalustoa sekä pitämään niistä luetteloa;

pitämään tarkkoja erikoisluetteloja 5 §:ssä mainituista määräyksistä ja välikirjoista sekä tarpeen mukaan antamaan niistä tietoja revisionikonttorin muille virkamiehille ja apulaisille;

pitämään huolta siitä, että kaikki revisionikonttorista lähtevät toimituskirjat joutuisasti ja huolellisesti kirjoitetaan puhtaaksi, vertaillaan ja lähetetään;

kirjaan panemaan ja tilimerkinnällä varustamaan sekä varmentamaan ne revisionikonttorin menosääntöön kuuluvat laskut ja muut asiakirjat, jotka revisionikonttori maksettaviksi hyväksyy;

pitämään nimikirjaa revisionikonttorin virkamiehistä ja apulaisista;

hoitamaan kaupunginreviisorin määräyksestä reviisorin tehtäviä tämän estyneenä ollessa; sekä

toimittamaan tämän lisäksi niitä tehtäviä, jotka 14 §:n mukaan kuuluvat revisionikonttorin apulaiselle.

14 §.

Revisionikonttorin apulainen on velvollinen töissä avustamaan sitä tahi niitä reviisoreita, joiden apulaiseksi kaupunginreviisori hänet asettaa. Erityisesti tulee apulaisen reviisorin tarkemman osoituksen mukaan:

tarkastaa maksumääräyksiin kuuluvat laskut ja muut tilitodisteet, jolloin on kiinnitettävä huomiota siihen:

1) että laskut ja todisteet ovat numerolleen oikeat;

2) että asianomainen viranomainen on ne maksettaviksi hyväksynyt;

3) että rahasäännön mukainen kirjanpitotili on kullekin laskulle tai tilitodisteelle merkitty; sekä

4) että kassasta maksetut rahamäärät ovat asianmukaisesti kuitatut;

tarkastaa, että kirjanpitokirjat ovat maksumääräysten kanssa yhtäpitävät sekä muutoin numerolleen oikeat ja oikein pidetyt;

pitää tarkastustyöstään päiväkirjaa reviisorin antamien ohjeitten mukaan;

ilmoittaa viipymättä reviisorille, kun tileissä tai kirjanpidossa on huomattu korjausta kaipaavia virheitä tai seikkoja, jotka näyttävät vaativan revisionikonttorin puolelta asiallista ja yksityiskohtaisempaa tarkastusta; sekä

hoitaa kaupunginreviisorin määräyksestä reviisorin tai reistraattorin tehtäviä näiden estyneinä ollessa.

15 §.

Muutoin ovat kaikki revisionikonttorin virkamiehet, apulaiset ja vahtimestari velvolliset tekemään ne työt ja toimittamaan ne tehtävät, jotka kaupunginreviisori antaa heille viran puolesta suoritettaviksi yli sen, mikä tässä edellä on määrätty.

16 §.

Kaikki revisionikonttorin toimialaan kuuluvat tarkastustyöt ovat, mikäli mahdollista, toimitettavat sen laitoksen huoneistossa, missä tarkastuksen alaisia tilejä pidetään.

Tarkastuksenalaisia tilejä ja asiakirjoja älköön vietäkö pois revisionikonttorin työhuoneesta eikä sen laitoksen huoneistosta, missä tarkastus tapahtuu.

17 §.

Revisionikonttorista lähetettävät toimituskirjat allekirjoittaa sen puolesta kaupunginreviisori ja varmentaa reistraattori.

18 §.

Kaikki revisionikonttorin virkamiehet ovat velvolliset alistumaan sellaiseen laajempaan virantoimitusvelvollisuuteen tai tehtäväin tasoitukseen, kuin saattaa tulla kysymykseen konttorin vastaisessa järjestysmuodon muutoksessa.

Terveydenhoitojärjestys vahvistettu.

Kirjelmässä joulukuun 29 päivältä 1917 maistraatti ilmoitti [1]), että kuvernöörinvirasto oli saman kuukauden 20 päivänä vahvistanut kaupunginvaltuuston kesäkuun 5 päivänä 1917 hyväksymän ja seuraavan marraskuun 13 päivänä muuttaman ehdotuksen kaupungin uudeksi terveydenhoitojärjestykseksi.

Lykkäystä terveydenhoitojärjestyksen XIII luvun 6 §:n soveltamiseen nähden anottu.

Johtaja K. A. Paloheimo anoi [2]) kaupunginvaltuustolta lupaa ainakin kaksi vuotta pitää nautaeläimiä omistamassaan Gumtähdenkadun talossa n:o 2. Kun mainittu talo sijaitsi vahvistetun kaupunginasemakaavan ulkopuolella, oli hakija erityisettä luvattakin oikeutettu nauttimaan anomaansa etua, minkätähden toimenpidettä valtuuston puolelta ei ollut tarpeen [3]). Valmisteluvaliokunta kuitenkin ehdotti, että valtuusto, siihen nähden että maidon hankinnan helpottaminen kaupunkiin oli silloisen elintarvepuutteen vallitessa terveydenhoitokannalta suotava, ryhtyisi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että uuden terveydenhoitojärjestyksen XIII luvun 6 §:n 1 ja 2 mom. muutettaisiin niin, että sikain ja nautaeläinten pito vahvistetun kaupunginasemakaavan alueella oli toistaiseksi kielletty, ellei terveydenhoitolautakunta katsonut semmoisin ehdoin, joita se kussakin eri tapauksessa piti terveydenhoitokannalta sopivana määrätä, voivansa tähän myöntyä, ja myönnettäisiin tuollainen lupa harkinnan mukaan määräajaksi. Elintarvepulan poistuttua puheenalainen terveydenhoitojärjestyksen määräys jälleen tulisi voimaan.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) maaherralta anoa, että mainittujen määräysten soveltaminen lykättäisiin toistaiseksi, 1 momentin kuitenkin ainoastaan mikäli nautaeläimiä koski.

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 31 §. — [2]) S:n 12. 11. 29 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 199—222. — [4]) Kvston pöytäk. 26. 11. 41 §.

Ehdotettu terveydenhoidontarkastajan johtosäännön muutos.

Antaessaan lausunnon avonaiseksi julistetun terveydenhoidontarkastajanviran hakijoista terveydenhoitolautakunta esitti tehtäväksi mainitun virkamiehen toukokuun 13 päivänä 1918 vahvistetun johtosäännön 1 §:än semmoisen muutoksen, että hän terveydenhoitolautakunnan luvalla sai pitää tai hoitaa muutakin virkaa sekä harjoittaa lääkärinammattia. Siihen nähden että kaikki virastot ja lautakunnat olivat saaneet toimekseen antaa ehdotuksia palkanjärjestelystä ja sen yhteydessä tehdyistä päätöksistä johtuviksi muutoksiksi johto- ja ohjesääntöihinsä, ei kaupunginvaltuusto katsonut olevan aihetta tämän yhteydessä muuttaa johtosääntöä, mutta myönsi [1]) lääketieteenlisensiaatti F. Hisingerille, joka oli puheenalaiseen virkaan valittu, oikeuden terveydenhoitolautakunnan luvalla harjoittaa lääkärinammattia ja hoitaa muuta tointa.

Eräät poliisijärjestyksen muutokset vahvistettu.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1915 maistraatilta anottua semmoisen muutoksen aikaansaamista poliisijärjestykseen kuin valtuuston hyväksymä maito- ja kermakauppaa koskeva sääntö vaati [2]), vahvisti Uudenmaan läänin kuvernööri huhtikuun 4 päivänä 1916 seuraavat muutokset lokakuun 30 päivänä 1908 annettuun poliisijärjestykseen.

36 §:än lisättiin seuraava uusi momentti:

Ajoneuvosta, jota käytetään lihan tai maidon kuljetukseen, olkoon muutoin voimassa, mitä siitä on erittäin säädetty.

113 §:n 1 mom. sai seuraavan sanamuodon:

Tuoretta voita, munia, metsänriistaa, vihanneksia, hedelmiä, marjoja sekä kasveja ja kukkia saa kaupustella vapaasti kaupungilla.

118 §:än liitettiin seuraava uusi momentti:

Maidon kaupasta noudatettakoon mitä siitä on erittäin säädetty.

120 §:n 5 mom. muuttui seuraavaksi:

Astiat, lusikat, kauhat ja muut kalut, joilla ostajain sallitaan tutkia tavaroita, ovat joka kerta jälleen huolellisesti puhdistettavat, eikä niitä saa käyttää tavaroita varastosta ottaessa eikä sinne pannessa, ei myöskään saa kaataa varastoon takaisin, mitä kaluihin tutkimisen jäljeltä on jäänyt.

Virallista ilmoitusta näiden muutosten hyväksymisestä ei ole kaupunginvaltuustolle esitelty, minkätähden niistä ei ole asianmukaisessa paikassa mainittu 1916 vuoden kunnalliskertomuksessa.

Kirjelmässä tammikuun 5 päivältä maistraatti ilmoitti [3]) Uudenmaan läänin kuvernöörin joulukuun 19 päivänä 1917 vahvistaneen valtuuston hyväksymän [4]) ehdotuksen voimassa olevan poliisijärjestyksen 114—117 §:n muutoksiksi.

---

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 16 §. — [2]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 161 ja seur. — [3]) Kvston pöytäk. 7. 5. 36 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 226 ja 227.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 poliisijärjestykseen hyväksymät [1]) muutokset Uudenmaan läänin maaherra vahvisti lokakuun 30 päivänä 1918, minkä johdosta m. m. edellä mainitut 114—117 § siirtyivät 104—107 §:ksi.

Maistraatin lähetteessä elokuun 14 päivältä pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa poliisimestarin ehdottamista muutoksista ja lisäyksistä voimassa olevaan poliisijärjestykseen ja rahatoimikamarin annettua näistä ehdotuksista [2]) lausunnon antoi [3]) valtuusto asian valmistelun toimeksi valiokunnalle, johon valittiin herrat Sourander, Söderholm ja Öhman. Valiokunta lausui antamassaan mietinnössä [4]), että poliisimestarin laatimassa ehdotuksessa oli joukko tarpeettomia ja epäkäytännöllisiä yksityiskohtaisia määräyksiä sekä antoi valtuustolle uuden ehdotuksen mainitunlaatuisiksi määräyksiksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) maistraatille lähetettäväksi seuraavan ehdotuksen:

Ehdotus

eräiden Helsingin kaupungin lokakuun 30 päivänä 1908 vahvistetun poliisijärjestyksen pykäläin muuttamiseksi poliisin toimittaman kaupungin asukasten silmälläpidon helpottamiseksi.

1 §.

Talonomistaja tai talonisännöitsijä on velvollinen vuosittain ennen tammikuun 15 päivää antamaan poliisille tietoja henkilöistä, joilla saman kuukauden 1 päivänä on ollut koti tahi tilapäinen asunto talossa.

Samanlaisia tietoja on vuoden varrellakin, erityisestä vaatimuksesta, annettava poliisille.

2 §.

Jos joku muuttaa kaupunkiin taikka jos se, jolla on kotinsa täällä, muuttaa toiseen asuntoon kaupungissa tahi sen ulkopuolella olevalle paikkakunnalle, on siitä ilmoitettava poliisille viimeistään kolmantena päivänä muuton tapahtumisesta.

Saman ajan kuluessa on niinikään ilmoitus tehtävä muista asunnoissa tapahtuneista henkilömuutoksista, nimenmuutoksista, kuolemantapauksista y. m. s.

Nämä ilmoitukset on talonomistajan tahi talonisännöitsijän tehtävä.

Vuokralaisen taas on ilmoitettava vuokraamassaan huoneistossa tapahtuneista muutoksista sille, joka on velvollinen tekemään ilmoituksen poliisille.

---

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 194 ja seur. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 22. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 9. 23 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 36. — [5]) Kvston pöytäk. 12. 11. 25 §.

3 §.

Yksityisen henkilön, joka ottaa luoksensa asumaan matkustajia, on jokaisen matkustajan tulosta ja lähdöstä ilmoitettava talonomistajalle tai talonisännöitsijälle, joka on velvollinen poliisille antamaan ilmoituksen ennen kello kahtatoista seuraavana arkipäivänä.

Semmoista ilmoitusta ei kuitenkaan vaadita maalaisista, jotka ovat tulleet kaupunkiin myymään tavaroitaan, kun oleskelu täällä ei kestä kolmea vuorokautta kauempaa.

Maalla asuvain, mutta kaupungissa säännöllisesti toimessa olevain henkilöjen tulee poliisille antaa kirjallinen ilmoitus siitä, missä he kaupungissa toimivat.

4 §.

Sen, joka ammattina harjoittaa matkustajain majoitusta, on pidettävä kirjaa henkilöistä, jotka hän majoittajana vastaanottaa.

Kussakin hotellissa tai muussa matkustajain majapaikassa pitää sitä paitsi olla taulu, joka osoittaa matkustajain nimet ja heidän huoneittensa numeron.

5 §.

Toiselta paikkakunnalta työtä tahi palvelusta hakemaan tahi vastaanottamaan saapuneen työ- ja palvelusväen tulee seuraavana päivänä poliisille näyttää kotipaikkakunnalta saamansa työkirjat ja ottaa lippu kaupungissa oleskelemista varten; älköönkä sellaisia henkilöitä sitä ennen otettako työhön eikä palvelukseen.

Jos ololipun nojalla kaupungissa oleskeleva haluaa siellä viipyä ololipussa määrättyä aikaa kauemmin, on hänen poliisilta otettava uusi ololippu.

Ulkomaan kansalaisen passi on poliisille näytettävä sillä tavoin kuin siitä on erityisesti säädetty.

6 §.

Jokaisessa talossa on pidettävä tarkkaa luetteloa kaikista talossa asuvista henkilöistä ja siihen merkittävä tapahtuneet muutokset. Luettelon pitäminen on talonomistajan tai talonisännöitsijän asia, mutta voidaan kirjallisella, poliisin tiedoksi saatettavalla sopimuksella luovuttaa toisen henkilön tehtäväksi. Semmoinen henkilö on niinikään velvollinen täyttämään talon omistajalle tahi isännöitsijälle kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden.

Ilmoitus, josta 1, 2 ja 3 §:ssä puhutaan, on tehtävä poliisin vahvistaman kaavakkeen mukaan, ja on poliisin asia niinikään vahvistaa edellä 1 kohdassa ja 4 §:ssä määrättyjen vuokralaisluettelojen ja matkustajakirjain kaavakkeet.

54 §.

Talonomistaja on velvollinen poliisin lähemmän määräyksen mukaan yleisesti näkyvälle paikalle taloonsa panemaan sen osoitenumeron sekä kulmatalossa kulmauksen molemmin puolin sitä paitsi laatat, joissa on kadun nimi suomeksi ja ruotsiksi.

Sitä paitsi on sisäänkäytävä merkittävä kirjaimella ja huoneisto numerolla.

55 §.

Jokaisessa talossa tulee näkyvällä paikalla olla talonomistajan, talonisännöitsijän tahi talonmiehen asunnon osoittava julkipano.

Kaupungin sairaalain hallintosäännön uudistus sekä uusien sääntöjen hyväksyminen niille.

Kaupungin sairaalaylihallituksen helmikuun 29 päivänä 1916 saatua tehtäväkseen tarpeellisilta kohdin laatia uudestaan Marian sairaalan säännöt sekä valmistaa ehdotukset niiden sairaalain säännöiksi, jotka olivat niitä vailla, teki ylihallitus kaupunginvaltuustolle esityksen [1]) asiasta. Ylihallitus huomautti kokemuksen osoittaneen, että kesäkuun 2 päivänä 1916 hyväksytty kaupungin sairaalain hallintosääntö ei vastannut tarkoitustaan ja oli sitä paitsi useilta kohdin puutteellinen, minkä johdosta ylihallitus oli laatinut ehdotuksen sen muuttamiseksi eräiltä kohdin. Tämän ehdotuksen mukaan siirtyisi m. m. poliklinikkain ja kaupungin avustamain sairaanhoitolaitosten valvonta terveydenhoitolautakunnalta ylihallitukselle. Kun suuri osa Marian sairaalan sääntöjen sisällystä oli laadultaan perustavana ja kaikkia sairaaloita koskevana otettu ohjesääntöehdotukseen, piti ylihallitus eri sääntöjä kullekin sairaalalle tarpeettomina ja oli sentähden laatinut ehdotuksen kaikkien sairaalain yhteisiksi säännöiksi, joihin etusijassa oli pantu määräyksiä eri sairaalain tarkoituksesta sekä miten potilaiden ilmoittautumiset ja poistamiset oli toimitettava. Moniaita Marian sairaalan säännöissä olevia yksityiskohtaisia määräyksiä ei ylihallituksen mielestä tarvinnut ehdotukseen ottaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]), siihen nähden ettei riittävää kokemusta vielä ollut voimassa olevan ohjesäännön mukaisesta sairaalain hallinnosta sekä hankkeissa olevan tililaitosuudistuksen johdosta, panna asian toistaiseksi pöydälle.

Kaupungin sairaalaylihallituksen sittemmin anottua, että kaupunginvaltuusto ottaisi asian uudelleen käsiteltäväksi, päätti [3]) kaupunginvaltuusto antaa asian valmisteltavaksi komitealle, johon valittiin herrat Tollet ja Idman sekä varatuomari J. Uggla.

Kunnallisen yksipäiväisen kirjaltajakoulun perustaminen.

Komitea, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan käsityöläiskoulun päiväopetuksen käytäntöön ottamista koskevaa esitysehdotusta [4]), antoi marraskuun 27:ntenä päivätyn mietinnön [5]) asiasta. Tehtyään selkoa, miten monin paikoin ulkomailla oli perustettu n. s. yhdenpäivänkouluja, joiden oppilaat työskentelevät viisi päivää viikossa yksityisissä työpajoissa, mutta yhtenä päivänä viikossa saavat tietopuolista ja käytännöllistä opetusta kunkin ammatin mukaan sovitetuissa kouluissa, piti komitea erittäin suotavana, että semmoinen yhdenpäivänkoulu tännekin perustettaisiin, aluksi yhtä ainoaa ammattia varten. Tarpeellisimpana ammatin merkitykseen ja sen harjoittajain lukumäärään nähden pidet-

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 66 vuodelta 1917. — [2]) Kvston pöytäk. 7. 5. 20 §. — [3]) S:n 26. 11. 28 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 232. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 41.

tiin semmoista koulua kirjaltajanammatissa; jos tämä koe antoi tyydyttävän tuloksen, voitiin sitten perustaa muita yhdenpäivänkouluja, lähinnä konepajain oppilaille ja nuorille työntekijöille sekä ompelijattarille. Perustettavaksi ehdotetussa koulussa opetettaisiin seuraavia aineita: latomista ja painamista, teoreettista typografiaa ja ammatinhistoriaa, kuvaantoa ja piirustusta, koristepiirustusta ja tyylioppia, äidinkieltä ja kansalaistietoa, laskentoa, käsikirjoitusten lukemista, kaunokirjoitusta ja tekstausta sekä koneoppia ja konepiirustusta.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

tänne koetteeksi perustettavaksi komitean esittämän ohjelman mukaisen kunnallisen yhdenpäivänkoulun latojia ja painajia varten, joka alkaisi toimintansa mikäli mahdollista kevätlukukauden 1919 alusta;

vahvistaa komitean laatiman ehdotuksen koulun säännöiksi;

valita puheenjohtajan ja yhden jäsenen koulun johtokuntaan sekä pyytää graafillisen teollisuuden työnantajaliittoa valitsemaan kaksi jäsentä johtokuntaan;

kehoittaa johtokuntaa antamaan ehdotuksen koulun menosäännöksi sekä hankkimaan tarpeelliset määrärahat koulun perustamiseksi ja voimassa pitämiseksi samoin kuin ryhtymään muihin koulun aikaansaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin; sekä

antaa johtokunnan tehtäväksi asianmukaisessa järjestyksessä hankkia valtioavun koululle.

Asiaa käsitellessään kaupunginvaltuusto hyväksyi[1]) komitean ehdottamat ensimmäisen, neljännen ja viidennen ponnen sekä sääntöehdotuksen, 7 §:n kuitenkin muutettuna, seuraavana:

Helsingin kaupungin yksipäiväisen kirjaltajakoulun säännöt.

1 §.

Koulun tarkoituksena on etusijassa kirjaltajanammatissa jo palveleville nuorille henkilöille antaa tarpeellista tietopuolista ja käytännöllistä kasvatusta sekä yleisiä kansalaistietoja.

2 §.

Koulu on toiminnassa syyskuun 15 päivästä toukokuun 15 päivään joululomin eli kaikkiaan 32 viikkoa lukuvuoden kuluessa. Opetusta annetaan tavallisesti 8—9 tuntia yhtenä päivänä viikossa tai myös jaetaan tämä tuntimäärä kahdelle päivälle, kuitenkin niin että opetusta ei anneta klo 7 jälkeen iltapäivällä.

[1]) Kvston pöytäk. 10. 12. 33 §.

3 §.

Koulun oppilaaksi päästäkseen tulee hakijan olla täyttänyt 15 vuotta, käynyt kansakoulun tai omata kansakoulukurssia vastaavat tiedot sekä palvella kirjaltajanammatissa. Kahdeksaatoista vuotta vanhempia henkilöjä ei yleensä oteta kouluun. Opetus on maksuton.

Kullekin luokalle ei tavallisesti oteta 20 oppilasta enempää.

Jos tilaa on, saatakoon poikkeustapauksessa oppilaaksi ottaa myöskin henkilö, joka ei ole ammattiin ruvennut, kunhan hän täyttää muut pääsyvaatimukset.

4 §.

Oppilas, joka on säännöllisesti ottanut osaa koulutyöhön, saa kunkin lukukauden lopussa todistuksen ahkeruudesta, käytöksestä sekä saavuttamastaan taidosta ja tiedosta niissä aineissa, joissa hän on opetusta käyttänyt, sekä kurssin päätyttyä päästötodistuksen.

5 §.

Ammattiaineiden opettajiksi ottaa koulun johtokunta kelvollisia ammattimiehiä. Muita oppiaineita varten asetetaan opettajat, jotka omaavat tarpeellisen taidon ja tuntemuksen siitä, mitä vastaisten ammattimiesten kasvatus vaatii.

6 §.

Koulu on valtion käsityöläiskoulutarkastajan sekä Helsingin kaupungin työväenopetuksen tarkastajan silmälläpidon alainen.

7 §.

Koulun toimintaa ja hallintoa valvoo ja johtaa kuusijäseninen johtokunta, johon kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan sekä kaupungin suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat, Suomen graafillisen teollisuuden työnantajaliitto ja Suomen kirjatyöntekijäliitto kukin yhden jäsenen, minkä ohessa koulun johtajalla on istunto- ja puhevalta johtokunnassa.

8 §.

Johtokunnan tulee tarkkaavaisesti seurata opetusta sekä ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen tarkoituksenmukaiseksi toimittamiseksi ja kehittämiseksi, tyydyttävän oppilasmäärän saamiseksi kouluun ja oppilaiden säännöllisen koulunkäynnin ylläpitämiseksi.

9 §.

Esillä olevat säännöt ovat maamme käsityöläiskouluille vahvistetun asetuksen mukaiset, jonka määräyksiä sentähden on noudatettava niihin seikkoihin nähden, joita ei säännöissä erittäin mainita.

Muutos kasvatuslautakunnan johtosääntöön.

Päätettyään moniaita uusia toimihenkilöjä asetettavaksi kasvatuslautakuntaan [1]) teki [2]) kaupunginvaltuusto tästä johtuvat muutokset erinäisiin marraskuun 4 päivänä 1914 vahvistetun kasvatuslautakunnan johtosäännön pykäliin, semmoisena kuin mainittu johto-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 119. — [2]) Kvston pöytäk. 17. 12. 18 §.

sääntö on kaupunginvaltuuston toukokuun 22 päivänä 1917 tekemän päätöksen [1]) mukaan, joten puheenalaiset pykälät muuttuivat seuraaviksi:

Muutoksia kasvatuslautakunnan johtosääntöön.

11 §.

Kasvatuslautakunnassa tulee olla ammattiholhooja, joka samalla toimii lautakunnan sihteerinä, lautakunnan silmälläpidon alaisten, avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten tarkastaja, kamreeri, lääkäri, kaksi apulaistarkastajaa, joiden tulee olla naisia, tarpeellinen määrä naispuolisia opastajia, varainhoitaja — —.

12 § 5 mom.

Apulaistarkastajat, opastajattaret, varainhoitajan ja muut apulaiset sekä vahtimestarin ottaa ja erottaa lautakunta.

13 § 2 mom.

Tarkastajan tulee pitää huolta siitä, että lautakunnan silmälläpidon alaisille, avioliiton ulkopuolella syntyneille lapsille hankitaan tarpeellinen hoito ja kasvatus, olkoon myös velvollinen tarpeen vaatiessa sallimaan määrätä itsensä mainittujen lasten holhoojaksi.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön sääntöjen muutos.

Kaikkien Helsingin makasiiniosakeyhtiön yhtiökokouksessa kesäkuun 5 päivänä edustettujen osakkaiden yksimielisesti päätettyä anoa yhtiön sääntöihin semmoista muutosta, että 12 § saisi seuraavan sanamuodon:

12 §.

Jos yhtiö asianmukaisessa järjestyksessä tehdyn päätöksen mukaan lopettaa toimintansa, on Helsingin kaupunki oikeutettu lunastamaan kaikki osakkeet, jotka silloin eivät ole kaupungin hallussa, kahdeksallasadalla (800) markalla osakkeen.

ja kun tämä päätös yksityisen osakkaan oikeutta koskevana vaati kaikkien yhtiömiesten hyväksymistä, päätti [2]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin kesäkuun 6 päivänä tekemän esityksen mukaisesti hyväksyä muutosehdotuksen.

Esitysehdotus suuremman yhdenmukaisuuden aikaansaamisesta satamahallintoon.

Herra Häggmanin tekemän esitysehdotuksen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymystä satamahallinnon keskittämisestä kaupunginvaltuusto lähetti [3]) valmisteltavaksi komiteaan, johon valittiin herrat Estlander, Häggman ja Niklander sekä kauppaneuvos V. Ek ja merikapteeni J. A. Rosqvist.

Teollisuuden tilantarvekysymyksen valmistelu.

Kun kaupunginvaltuuston vuonna 1916 kaupungin maanhankintapolitiikkaa ja teollisuuden tilantarvetta koskevia kysymyksiä

[1]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 160 ja 1917 vuod. kert. siv. 227. — [2]) Kvston pöytäk. 11. 6. 35 §. — [3]) S:n 8. 10. 6 §.

valmistelemaan asettama komitea [1]), joka oli jo suorittanut tehtävänsä edellisen osan, oli katsonut kysymyksen alueiden osoittamisesta teollisuustonteiksi läheisesti liittyvän kysymykseen kaupungin satamaolojen järjestämisestä tai ainakin olevan sen varassa, miten viimeksi mainittu kysymys ratkaistiin, esitti valmisteluvaliokunta, että komitealle annettu tehtävä peruutettaisiin ja sen sijaan kaupungin satamaolojen järjestämiskysymystä pohtimaan asetetulle toimikunnalle [2]) annettaisiin tehtäväksi lausua mielensä myöskin teollisuustonttien luovutuskysymyksestä. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) kehoittaa valmisteluvaliokuntaa antamaan uuden lausunnon asiasta.

Työkunnan toiminnan lakkauttaminen.

Kun työkunnan kaikki työntekijät, kahta lukuun ottamatta, olivat kapinan aikana yhtyneet kapinallisiin eikä työkunta laillisen järjestyksen palauduttua enää ollut voinut ryhtyä toimimaan, päätti [4]) kaupunginvaltuusto työkunnan toiminnan toistaiseksi lakkautettavaksi ja sen vuosimäärärahasta käytettäväksi 600 markkaa kuukaudessa pakkahuoneiden siivoamiseen ja puhtaanapitoon.

Kaupungin painatustöiden järjestäminen.

Tilastokonttorin rahatoimikamarilta anottua, että kysymys kirjapainon perustamisesta tai ostamisesta kaupungille uudelleen otettaisiin käsiteltäväksi, esitti kamari, että kaupungin painatustöiden valvonta uskottaisiin tarkoitusta varten asetetulle virkamiehelle sekä että asian tarkempi valmistelu annettaisiin erikoisvaliokunnan tehtäväksi. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) panna asian pöydälle, kunnes valtuutettujen uusintavaali oli toimitettu.

Käsityöläisopetuksen uudesti järjestäminen.

Helsingin käsityöläiskouluopetuksen uudesti järjestämistä koskevan kysymyksen sekä Suomen taideteollisuusyhdistyksen esityksen [6]) keskuskoulun ajanmukaisesta uudesti muodostamisesta ja kehittämisestä kaupunginvaltuusto päätti [7]) panna pöydälle, kunnes valtuutettujen uusintavaali oli toimitettu.

Tyttöjen ammattikoulun toiminnan keskeytys.

Kapinan kukistamisen jälkeen tyttöjen ammattikoulun johtokunta ilmoitti [8]), ettei ollut mahdollista pitää koulua käynnissä kevätlukukauden loppuosaa, mutta että koulu avattaisiin tavalliseen aikaan syksyllä, jos ravintoaineita ja työtarvikkeita oli saatavissa.

Kaupunginkirjaston vuosikertomusten painatus.

Kaupunginkirjaston hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [9]), että kaupunginkirjaston vuosikertomukset sai painattaa erillisinä julkaisuina, kuitenkin noudattamalla kaupunginvaltuuston marraskuun 21 päivänä 1916 erikoispainoksista tekemää päätöstä [10]). Samalla määrättiin, että Helsingin kaupungin tilaston VI sarjan nimikkeeksi oli pantava Opetustoiminta nimikkeen Opetus- ja sivis-

---

[1]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 6. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 40. — [3]) Kvston pöytäk. 8. 10. 5 §. — [4]) S:n 20. 8. 11 §. — [5]) S:n 7. 5. 23 §. — [6]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 230. — [7]) Kvston pöytäk. 7. 5. 22 §. — [8]) S:n 7. 5. 48 §. — [9]) S:n 10. 12. 34 §. — [10]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 156.

tyslaitokset sijasta, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin antamaan selvitys tilastojulkaisujen myöhästymisen syystä.

Kaupunginorkesterin kunnallistuttaminen.

Kun se aika, jonka kaupunginvaltuusto oli päättänyt[1]) pitää Helsingin kaupunginorkesteria voimassa kunnallisena yrityksenä, päättyi soitantokauden 1917—18 umpeen mennessä, teki musiikkilautakunta valtuustolle esityksen[2]) orkesterin lopullisesta kunnallistuttamisesta. Aikaisemmat yritykset kaupungin apurahoilla pitää voimassa yksityisiä orkesteriyrityksiä eivät olleet menestyneet, minkätähden ainoa keino orkesteriyrityksen säännöllisen jatkumisen turvaamiseksi oli että kaupunki otti sen huostaansa. Menneiden vuosien kokemus oli osoittanut, että kaupunki voi rahoittaa orkesteriyrityksen edullisesti niistä vaikeista oloista huolimatta, joissa orkesteri oli sota-aikana työskennellyt. Orkesterin kunnallistuttamista puoltava tärkeä lisäsyy oli välttämättömyys hankkia turvallisempi asema ja vuosipalvelus orkesterin kantajoukolle. Musiikkilautakunta sentähden ehdotti, että tähän kantajoukkoon kuuluvat soittajat kesäkuun 1 päivästä 1918 lähtien otettaisiin toimeensa vuosisopimuksen nojalla, minkä ohessa orkesterin taiteellisen tason ylläpitämiseksi oli tarpeellista varata henkilökunnalle kesälomaa sen rasittavan päivittäisen talvityöskentelyn jälkeen. Toivottava oli, että täysipainoista soitantoa oli kesäiseenkin aikaan kaupungin väestölle tarjona, mutta tätä ei voitu järjestää, ennenkuin jälleen oli päästy säännöllisiin oloihin. Orkesterin kantajoukolle olisi sentähden taattava vähintään kuuden viikon kesäloma ja musiikkilautakunta oikeutettava tätä lomaa pitentämään, sikäli kuin sopivasti kävi päinsä. Musiikkilautakunta huomautti edelleen, että kaupunginorkesterin soittajille olisi samoin kuin muillekin kaupungin viranpitäjille myönnettävä eläke-etu, jossa tapauksessa palvelusvuodet luettaisiin siitä lähtien, kuin kukin oli orkesteriin tullut, ellei kaupunginvaltuusto kohtuussyistä katsonut olevan aihetta sallia soittajain lukea hyväkseen sitä aikaa, minkä he olivat palvelleet jossakin kaupungin avustamassa konserttiorkesterissa ennen kaupunginorkesterin perustamista vuonna 1914. Edelleen olisi muutoinkin tarpeellinen palkanjärjestely syksystä 1918 lähtien toimeenpantava, ja näytti tämä järjestely olevan toimitettava palkkausperusteiden uudistuksen yhteydessä, jolloin henkilökunta järkiperäisesti jaettaisiin kolmeen palkkaryhmään ja otettaisiin käytäntöön säännölliset ikäkorotukset määrävuosien palveluksesta. Näiden ryhmäin ulkopuolelle jäisivät solistit ja eräät muut huomatummat soittajat. Musiikkilautakunnan vuodeksi 1918 laatiman budjettilaskelman

[1]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 100–108 ja 1916 vuod. kert. siv 124. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 56 vuodelta 1917.

mukaan kohoaisi kaupungin apumaksu ehdotettujen toimenpiteiden johdosta noin 80,000 markasta 100,000 markan vaiheille. Toiselta puolen oli lautakunnan mielestä maamme hallitukselta hankittava valtioapua orkesteriyrityksen voimassapitoon.

Musiikkilautakunta esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Helsingin kaupunginorkesteri on, lukien väliaikaisen tilan päättymisestä eli kesäkuun 1 päivästä 1918, asetettava pysyväiseksi kunnalliseksi laitokseksi;

että musiikkilautakunta valtuutetaan mainitusta ajankohdasta lähtien orkesterin kantajoukkoon kuuluvain soittajain kanssa tekemään vuosisopimukset heidän asettamisestaan kaupunginorkesterin palvelukseen;

että siten vuosipalvelukseen otetuille kaupunginorkesterin soittajille taataan vähintään kuuden viikon kesäloma, kuitenkin oikeuttamalla musiikkilautakunta toistaiseksi ja kunnes kysymys kaupunginorkesterin toiminnan jatkamisesta kesäkuukausina on ratkaistu, harkinnan mukaan pitentämään tätä lomaa; sekä

että kaupunginorkesterin jäsenille niinikään suodaan eläkeoikeus kaupungin toimihenkilöihin nähden voimassa olevain yleisten perusteiden mukaan ja lukemalla palvelusvuodet kaupunginorkesteriin tulosta lähtien, ollen kaupunginvaltuustolla kuitenkin valta harkita, voivatko kaupunginorkesterin palveluksessa olevat soittajat ja missä määrin saada eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisemman palvelusaikansa jossakin kaupungin avustamassa orkesteriyrityksessä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti[1]) siitä pyytää rahatoimikamarin lausuntoa.

Antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei musiikkilautakunnan esitys perusteluineen näyttänyt aiheuttavan muistutusta. Kamari kiinnitti kuitenkin huomiota siihen tuntuvaan menoerään, mikä musiikkilautakunnan budjettiehdotuksessa mainitun määrän lisäksi kaupungille koituisi kalliinajanlisäysten maksamisesta kaupunginorkesterin jäsenille. Tämän menon, joka suoritettaisiin kalliinajanlisäysmäärärahasta, laski kamari, siinä tapauksessa että lisäykset pysyivät vuonna 1918 ennallaan, nousevan 170,100 markkaan, joten kaupungin vuosimenot orkesterista kohoaisivat kaikkiaan 270,100 markkaan. Olevat poikkeukselliset olot kuitenkin vaativat kalliinajanlisäyksiä antamaan. Kokemus oli osoittanut että, jos orkesteriyritystä rahoitettiin taitavasti ja huolekkaasti, voitiin tuntuvia säästöjä tehdä, eikä näyttänyt olevan syytä peljätä menojen ja tulojen välisen suhteen muodostuvan

[1]) Kvston pöytäk. 23. 10. 1917, 33 §.

tähänastista epäedullisemmaksi. Kun kaupunginorkesteri oli koko maamme keskusorkesteri, oli kamarin mielestä valtioapua orkesteriyritykselle hankittava.

Tämän johdosta rahatoimikamarin enemmistö ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä musiikkilautakunnan esityksen kaupunginorkesterin ottamisesta kaupungin haltuun lautakunnan mietintöön liittyväin ponsien mukaisesti; sekä

hallitukselle tehdä alistuksen, että valtio antaisi apumaksua Helsingin kaupunginorkesterin voimassapitoon.

Rahatoimikamarin vähemmistö oli sitä mieltä, että asia olisi jätettävä lepäämään, kunnes takeita riittävän valtioavun saamisesta oli olemassa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti[1]) panna asian pöydälle, kunnes valtuutettujen uusintavaali oli toimitettu.

Puhtaanapitohallituksen järjestäminen erilliseksi laitokseksi.

Käsitellessään 1919 vuoden budjettia rahatoimikamari ja budjettivaliokunta ehdottivat[2]), että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarin tehtäväksi valmistella kysymystä rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston järjestämisestä erilliseksi laitokseksi omine hallituksineen. Valtuusto myöntyi[3]) esitykseen.

Keittiötähteiden talteen ottaminen.

Kaupunginvaltuuston kehoitettua terveydenhoitolautakuntaa asettamaan komitean selvittämään kysymystä keittiötähteiden talteen ottamisesta siten, että lautakunta, rahatoimikamari, kaupungin yleisten töiden hallitus ja talonomistajayhdistykset olisivat komiteassa edustettuina, oli lautakunta kehoittanut mainittuja viranomaisia ja järjestöjä sekä eri pyynnöstä elintarvelautakuntaakin valitsemaan jäseniä komiteaan, jonka puheenjohtajaksi lautakunta valitsi asessorin vphra O. von Hellensin.

Komitea antoi mietinnön[4]), jossa huomautettiin, että paraikaa vallitseva elintarvepuute vaati ryhtymään tehokkaisiin toimenpiteisiin keittiötähteiden käyttämiseksi mahdollisimman laajassa mitassa sianruuaksi. Tarpeellisten astiain puutteessa kuitenkin olisi keittiötähteitä toistaiseksi kerättävä ainoastaan niistä taloista, joissa rakennuskonttorin puhtaanapito-osasto toimitti puhtaanapidon. Komitea teki selkoa niistä eri menetelmistä, joita noudatettiin tähteitä taloista kerätessä, ja oli sitä mieltä, että täällä aluksi olisi otettava käytäntöön n. s. kaksijakojärjestelmä siten, että keittiötähteet koottaisiin toiseen sekä lanta, käväistykset ja rikat toiseen astiaan. Tähteiden käyttöön nähden oli komitea sitä mieltä, että ne toistaiseksi olisi edeltäpäin muokkaamatta käytettävä sikain ruokkimiseen kau-

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 15 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 54. — [3]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 19.

pungin omiksi tarpeiksi. Keittiötähteitä laskettiin voitavan kerätä noin 2 tonnia päivässä, joten niillä voitiin ruokkia noin 250 sikaa. Kun kuitenkin sikalan rakennuttaminen näin suurta sikokarjaa varten kävisi erittäin kalliiksi, olisi komitean mielestä suurin osa sioista lämpimänä vuodenaikana ruokittava ulkosalla ja syksyllä teurastettava; talvella käyttämättä jäänyt tähteiden osa voitaisiin myydä. Kunnalliskodissa oli jo sikala noin 300 elukalle, mutta tähteiden saanti ei riittänyt tarpeeseen, minkätähden kaupungista kerätyistä tähteistä olisi mainitulle laitokselle myytävä noin 50 sian ruokintaan tarvittava lisämäärä. Jäljellä olevalla tähteiden osalla voitaisiin ruokkia 200 sikaa, ja komitea oli tavannut sopivia paikkoja mainitun laajuiselle sikalalle sekä kunnalliskodin läheisyydessä että Malmilla puhtaanapitolaitoksen kaatopaikan viereisellä palstatilalla. Komitea oli laatinut seikkaperäiset kustannusarviot ja piti taloudellisesti edullisimpana kunnalliskodin sikokarjan lisäämistä 200 elukalla, minkä ohessa puheenalainen Malmilla sijaitseva palstatila, missä jo oli sikala 60 elukalle, olisi puhtaanapitolaitoksen kaatopaikan laajentamistarvettakin silmällä pitäen lunastettava ja siellä elätettävä pienempää sikokarjaa. Tuotettu silava olisi annettava elintarvelautakunnalle tasan jaettavaksi kaupungin asukasten kesken.

Heinäkuun 25 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari pääasiassa puolsi komitean ehdotusta. Kamari ei kuitenkaan voinut yhtyä ehdotukseen erityisen palstatilan ostamisesta uuden, puhtaanapitolaitoksen johdossa olevan sikalan perustamiseksi. Mainitun laitoksen käytettävänä ei ollut tarpeellista kokemusta sianhoidosta, eikä tämän asian myöskään saattanut katsoa mitenkään kuuluvan mainitun laitoksen tehtäviin. Paljon luonnollisempaa ja taloudelliselta kannalta järkiperäisempää olisi antaa sikalan perustaminen toimeksi Boxbacka aktiebolag yhtiölle, joka ei ollutkaan ehdotukseen nähden asettunut epäävälle kannalle. Semmoinen järjestely sekä vähentäisi kustannuksia tuntuvasti, että myös tarjoisi parempia takeita sianhoidon vastaisesta kehityksestä sopivan ammattimiehen silmälläpidon alaisena. Puhtaanapitolaitoksen osalle jäisi ainakin toistaiseksi tähteiden kerääminen.

Kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

evätä ehdotuksen puhtaanapitolaitoksen kaatopaikan vierellä Oulunkylässä sijaitsevan palstatilan ostamisesta kunnallisen sikalan paikaksi ja sen sijaan antaa Boxbacka aktiebolag yhtiön toimeksi perustaa sikalan keittiötähteiden käyttämiseksi, sikäli kuin niitä ei voida käyttää kunnalliskodin sikalassa;

täällä mahdollisimman pian puhtaanapitolaitoksen toimesta niissä taloissa, joissa tämä laitos hoitaa tähteiden poistamisen, järjestettäväksi keittiötähteiden keräämisen sianruuaksi;

keittiötähteiden erottamisessa muista rikoista kaksijakojärjestelmän, kuitenkin muutetussa muodossa, toistaiseksi pysytettäväksi, niin että keittiötähteet kerätään muista erikseen;

maksutta pitää yksityisten talouksien saatavana, kun tarpeelliselta näyttää, sankoja keittiötähteiden keräämistä varten;

tähteet toistaiseksi välittömästi käytettäväksi sianruuaksi;

kerätyt keittiötähteet toimitettavaksi 10 pennin hinnasta litra kunnalliskodin sikalaan, jonka sikain määrää lisättäisiin enintään kahdellasadalla, ollen kunnalliskoti velvollinen kaupungin elintarvelautakunnalle 8 markan kilohinnasta luovuttamaan näillä tähteillä tuotetun lihan vastedes toimitettavan laskelman mukaan; sekä

oikeuttaa puhtaanapitolaitoksen myymään edellä mainitusta hinnasta ne tähteet, joita ehkä ei tarvita kaupungin sikaloissa, yksityisille sikaloille velvoittamalla nämä käypähinnasta luovuttamaan vastaavan lihamäärän kaupungin elintarvelautakunnalle.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) nämä ponnet.

Kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamisen toistaiseksi lykkääminen.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarille esittänyt, että hankittaisiin kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamisen toistaiseksi lykkääminen sikäli, että työaika valoisana vuodenaikana tavallisesti olisi 9 tuntia, sekä samalla maininnut, ettei työteho ollut lisääntynyt, vaan päin vastoin vähentynyt sinä aikana, jona kahdeksan tunnin työpäivä oli ollut käytännössä kaupungin töissä, ja ettei työpäivän pitentäminen vaikuttaisi haitallisesti työntekijäin terveyteen, kun työ pääasiallisesti suoritettiin ulkosalla. Toukokuun 13 päivänä antamassaan esityksessä rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto tekisi senaatille anomuksen lain soveltamisen toistaiseksi lykkäämisestä kaupungin kaikissa töissä rajoittamatta työaikaa kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottamalla tavalla yhdeksään tuntiin; kamarin mielestä ei työpäivän lyhentäminen kahdeksaksi tunniksi ollut taloudellisesti edullista, varsinkaan olevissa oloissa, jolloin kaikki voimat olisi kohdistettava työtehon ja tuotannon lisäämiseen.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]) senaattiin tehdä sen suuntaisen alistuksen kuin rahatoimikamari oli ehdottanut. Kesäkuun 18 päivänä senaatti sittemmin myönsi lykkäystä lain soveltamisessa elokuun 27 päivään, mikäli kaupunki ei jo nauttinut semmoista etua senaatin toukokuun 30 päivänä tekemän päätöksen johdosta, jonka mukaan yleisesti sallittiin lain soveltamisen toistaiseksi lykkääminen eräillä työaloilla. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) jättää asian asianomaisten johto- ja lautakuntain puolelta odotettavina olevain esitysten varaan.

---

[1]) Kvston pöytäk. 29. 10. 14 §. — [2]) S:n 4. 6. 11 §. — [3]) S:n 20. 8. 6 §.

Kirjelmässä lokakuun 24 päivältä rahatoimikamari sittemmin ilmoitti, että se, koska kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten ilmoitusten mukaan oli tärkeää, että kaupungin töissä edelleen saatiin käyttää kahdeksaa tuntia pitempää työpäivää, oli asian kiireelliseen laatuun katsoen samana päivänä tehnyt senaatille alistuksen, että edelleen vuodella pitennettäisiin kaupungille myönnettyä lykkäystä kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamiseen nähden.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kamarin toimenpiteen.

Helsingin kaupungin historian julkaiseminen.

Toukokuun 22 päivänä antamassaan esityksessä [2]) Helsingin kaupungin historian toimituskomitea selvitti, mitä teoksen julkaisemiseksi oli tehty, todeten, että silloisten, kirjalliselle toiminnalle erittäin epäsuotuisain olojen johdosta teosta ei voitu määräaikana saattaa julkisuuteen. Komitea huomautti edelleen, että se 75,000 markan rahamäärä, mikä oli laskettu tarvittavan koko teoksen kustantamiseen, painatuskulujen kohoamisen ja tarpeelliseksi havaitun tekijäpalkkioiden korotuksen johdosta kuluisi yksinomaan I osan julkaisemiseen, jota vastoin II ja III osasta laskettiin olevan kustannuksia 110,000 markkaa. Näin ollen komitea alisti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi:

1) tahtooko kaupunginvaltuusto pysyä entisessä päätöksessään julkaista aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaisen Helsingin kaupungin historian kaupungin perustamisesta lähtien nykyaikaan asti, jossa tapauksessa tähän asti varattujen määrärahain, kaikkiaan 44,000 markan, lisäksi olisi 156,000 markkaa tarkoitukseen osoitettava ja vastaisiin tarpeisiin varattava, minkä ohessa toimituskomitea olisi valtuutettava panemaan teoksen julkaisemiselle uusi määräaika;

2) vai katsooko kaupunginvaltuusto olevan aihetta lykätä koko teoksen julkaisemisen toistaiseksi, kuitenkin niin että I osa julkaistaan niin pian kuin mahdollista ja että siihen liitetään katsaus Helsingin kaupungin historiaan 1875 vuoden jälkeisenä aikana.

Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti, jossa huomautettiin, että paljotöiselle teokselle julkaisuajan pitentäminen saattoi tuottaa huomattavia etuja ja että teoksen valmistamiseen tarvittava määräraha voitiin osoittaa merkitsemällä sitä varten vuotuisia eriä budjetin järjestelyn yhteydessä, päätti [3]) kaupunginvaltuusto:

että Helsingin kaupungin historian I osa, käsittävä ajan vuoteen 1875 asti, on mikäli mahdollista julkaistava 1919 vuoden kuluessa; sekä

---

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 7 §. — [2]) Kvston pain asiakirj. n:o 10. — [3]) Kvston pöytäk. 1. 7. 7 §.

että teoksen jatko on julkaistava toimituskomitean ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuuston aikanansa myöntämillä varoilla.

Tarvikkeiden hankinta kaupungin virastoihin ja laitoksiin.

Lausunnossaan [1]) lisämäärärahain osoittamisesta köyhäinhoidon tarpeisiin rahatoimikamari kajosi kysymykseen suuremman yhdenmukaisuuden aikaansaamisesta kunnan ostellessa erilaisia tarvikkeita virastoilleen ja laitoksilleen. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto käskisi niiden kaupungin keskusvirastojen, joiden on hankittava suurenlaisia tarvikemääriä kaupungin käytettäväksi, keskuudestaan valita sopivan henkilön, joka yksissä neuvoin kaupungin muiden laitosten samaa tarkoitusta varten valitsemain edustajain kanssa ottaisi harkittavaksi kysymyksen mainitun hankinnan järjestämisestä tarkoitusta varten sovitetun yhteisen suunnitelman mukaan sekä valtuustolle antaisi mietinnön ehdotuksineen asiasta.

Kaupunginvaltuusto antoi [2]) rahatoimikamarin tehtäväksi asianomaisten laitosten ja lautakuntain kanssa neuvoteltuaan valtuustolle tehdä tarkemman ehdotuksen asiasta.

Budjettimietinnössään [3]) rahatoimikamari huomautti olevan tarpeellista saada selvitystä siitä, oliko kansakouluille koulutarvikkeiden hankintaan osoitettujen suurten määrärahain käyttö sopivasti järjestetty ja eikö säästöjä voitaisi tehdä käyttämällä tässä hankinnassa apuna ammattialaa tuntevia henkilöjä. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) kehoittaa kansakoulujohtokuntia ottamaan harkittavaksi kysymyksen, eikö taloudenhoitajatointen uudestijärjestäminen mainittua tarkoitusta varten olisi tarpeen vaatima.

Kunnallisten toimihenkilöjen virkaloma.

Kirjelmässä toukokuun 14 päivältä rahatomikamari mainitsi, ettei virkamiesten vallankumouksen aikaista pakollista toimettomuutta kohtuudella voinut pitää virkaloman korvauksena, tuo levoton aika kun ei ollut voinut palauttaa kuluneita työvoimia, vaan pikemmin oli vaikuttanut haitallisemmin kuin säännöllinen työaika. Samalla kuin kamari sentähden esitti, että virkalomaa ensintulevana kesänä myönnettäisiin, sikäli kuin kaupungin laitosten toiminnan hoito salli, oli kamari, siihen nähden että useiden kaupungin virastojen ja laitosten henkilökunta oli tuntuvasti vähälukuisempi tavallista, ollut sitä mieltä, että olisi samoin kuin edellisenäkin vuonna jätettävä lopullinen ratkaisu kaupungin laitosten ja viranomaisten asiaksi, erittäinkin terveydenhoidon ja kaupungin yleisten töiden alalla, jota vastoin muut aikaisemmat rajoitukset voitaisiin poistaa. Kamari sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi asianomaisia laitoksia ja viranomaisia ensi kesäksi järjestäessään alaistensa virka- ja palvelusmiesten virkalomia tarkoin harkitsemaan, voitiinko semmoista etua myöntää ja millä ehdoilla.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 112. — [2]) Kvston pöytäk. 26. 11. 25 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 30. — [4]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) rahatoimikamarin ehdotukseen.

Kaupungin työntekijäin kesäloma.

Kirjelmässä [2]) toukokuun 30 päivältä rahatoimikamari antoi lausunnon kaupungin työntekijöille myönnettävää kesälomaa koskevasta asiasta. Kamari mainitsi, että suurin osa kaupungin työntekijöistä oli ottanut osaa kapinaliikkeeseen; sairaaloissa työ kuitenkin oli jatkunut laillisen viranomaisen ylivalvonnan alaisena, vaikka osa palveluskuntaa sittemmin oli erotettu käyttäytymisensä johdosta kapinan aikana. Kamari esitti, että ne kaupungin laitoksissa, virastoissa ja töissä palvelevat työntekijät, joiden laillinen viranomainen ei toiminut kapinan aikana, kesäloman saantiin nähden katsottaisiin uusina otetuiksi palvelukseen säännöllisen työn jälleen alkamisesta lähtien, ollen kuitenkin asianomaiset hallitukset ja virastopäälliköt esteettömät hakemuksen johdosta harkinnan mukaan poikkeustapauksissa myöntämään lomaa.

Asiaa esiteltäessä, jolloin myös oli käsiteltävänä erinäisten kaupungin vanhempain työntekijäin tekemä esitys, jossa he pitivät kohtuuttomana, että heitä katsottaisiin vastatulleiksi, sekä vaativat kesälomaoikeutensa pysyttämistä, päätti [3]) kaupunginvaltuusto, että työntekijöille, joita ei ollut kapinan johdosta irtisanottu eikä työstä erotettu, vaan joiden oli katsottu voivan jäädä kaupungin palvelukseen, tuli saada kesälomaa valtuuston kesäkuun 5 päivänä 1917 vahvistamain perusteiden [4]) mukaan, ellei kaupungin virastojen ja laitosten häiriintymätön käyttö erinäisissä tapauksissa päällystön harkinnan mukaan vaatinut lomaa epäämään tai supistamaan. Kuluvaksi vuodeksi niinikään tehtiin semmoinen muutos kesälomaa koskeviin määräyksiin, että asianomaiset hallitukset ja virastopäälliköt oikeutettiin vuoden varrella tarpeen mukaan myöntämään lomaa syyskuukausinakin vuoden loppuun asti.

Rahatoimikonttorin työvoimain lisääminen.

Kirjelmässä lokakuun 21 päivältä rahatoimikamari mainitsi työn rahatoimikonttorissa suuresti lisääntyneen olematta henkilökuntaa vastaavassa määrässä lisätty. Kamari oli sitä mieltä, että katsomatta palkanjärjestelyyn ja odotettavana olevaan tililaitosuudistukseen konttoriin oli perustettava tammikuun 1 päivästä 1919 lähtien seuraavat uudet virat: kaksi nuorempaa kaupunginkirjurinvirkaa, kumpikin 7,000 markan vuosipalkoin, kaksi ekspeditöörinvirkaa, kumpikin 5,000 markan vuosipalkoin, ja yksi työtilien hoitajan virka 6,000 markan vuosipalkoin. Palkkalautakunnan yhdyttyä rahatoimikamarin esitykseen myöntyi [5]) kaupunginvaltuusto siihen, ja kehoitettiin kamaria samalla lausumaan mielensä rahatoimikonttorin apulaiskamreerinviran tarpeellisuudesta.

---

[1]) Kvston pöytäk. 21. 5. 37 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 7. — [3]) Kvston pöytäk. 11. 6. 25 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 147. — [5]) Kvston pöytäk. 17. 12. 4 §.

Vahvistaessaan 1919 vuoden menosäännön päätti [1]) kaupunginvaltuusto perustaa rahatoimikonttoriin uuden vanhemman kaupunginkirjurinviran 9,000 markan vuosipalkoin.

Kanteluja kunnalliskodissa ja työlaitoksessa vallitsevain epäkohtain johdosta.

Helsingin järjestyneen työväen eduskunnan tehtyä joukon kanteluja kunnalliskodissa vallitsevain olojen johdosta ja vaadittua eräät toimihenkilöt erotettaviksi, ruokaa parannettavaksi y. m. oli vaivaishoitohallitukselle suotu tilaisuus lausunnon antamiseen asiasta. Kaupunginvaltuusto havaitsi vaivaishoitoviranomaisten toimittaman tutkimuksen puolueettomaksi ja perinpohjaiseksi. Se oli tosin osoittanut kunnalliskodin hallinnossa vallinneen erinäisiä epäkohtia, mutta myös toimenpiteisiin ja oikaisuihin ryhdytyn, ja kun tehdyt kantelut niinikään oli osin havaittu toteensaattamattomiksi ja osin sen laatuisiksi, etteivät ne vaatineet valtuuston toimenpidettä, päätti [2]) valtuusto poistaa asian diarista.

Ilmoitus kunnalliskodissa tapahtuneista väkivaltaisuuksista.

Kirjelmässä marraskuun 21 päivältä 1917 vaivaishoitohallitus ilmoitti, että aseistetut n. s. järjestyskaartilaiset olivat edellisinä päivinä ottaneet kunnalliskodista joukon liina- ja makuuvaatteita sekä anastaneet osin laitokselle ja osin sen v. t. johtajalle kuuluvia aseita ja patukoita. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) kehoittaa vaivaishoitohallitusta ryhtymään toimiin syyllisten rankaisemiseksi.

Kunnalliset työtarkastajat.

Kirjelmässä marraskuun 21 päivältä terveydenhoitolautakunta huomautti, että lain mukaan on kuhunkin kuntaan tarpeen mukaisesti asetettava erikoiset kunnalliset tarkastajat ammattientarkastajain silmälläpidon alaisina toimittamaan tarkastusta eräillä työmailla. Lautakunta esitti 1919 vuoden alusta perustettavaksi kolme tuollaista tarkastajanvirkaa 4,500 markan vuosipalkoin sekä työtarkastajat, lääketieteenkandidaatti A. Hellsténin ja Ingrid Grönbergin, asetettaviksi vakinaisiksi kahteen näistä viroista. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän esitykseen.

Kysymys voimisteluntarkastajain asettamisesta kansakouluihin.

Suomen voimistelunopettajaliiton anottua ryhdyttäväksi toimenpiteisiin kahden voimisteluntarkastajan, mies- ja naispuolisen, asettamiseksi kaupungin kansakouluihin valvomaan ja edistämään oppilaiden ruumiillista kasvatusta sekä kansakoulujen opettajiston, johtokuntain ja tarkastajain pääasiassa puollettua myöntymistä tähän ehdotukseen antoi rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta. Kamari huomautti, että nuorison ruumiillinen kasvatus, eritoten voimistelun ja vapaan urheilun avulla, oli pakottavan tärkeä asia, minkätähden kamari kaikilta kohdin kannatti puheenalaisen ehdotuksen perusajatusta. Jottei kuitenkaan tunkeuduttaisi kansakoulutarkastajain ja opettajain työalalle, olisi uusien toimihenkilöjen

---

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 13 §. — [2]) S:n 7. 5. 34 §. — [3]) S:n 7. 5. 33 §. — [4]) S:n 30. 12. 10 §.

toiminta rajoitettava opettajain ja opettajatarten opastamiseen. Kamarin mielestä oli aluksi yksi miespuolinen opastaja asetettava suomen- ja toinen ruotsinkielisiin kansakouluihin syyskuun 1 päivästä lukien; viroista olisi maksettava 6,250 markan vuosipalkka 10 %:n ikäkorotuksin viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta, joten kaupunginvaltuuston olisi syyslukukaudeksi tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan osoitettava 4,166: 66 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) kehoittaa asianomaisia kansakoulujohtokuntia antamaan lausunnon rahatoimikamarin laatimasta uusien toimihenkilöjen johtosääntöehdotuksesta.

Insinöörinviran perustaminen rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolle.

Rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolla vuosi vuodelta lisääntyneen työn helpottamiseksi ja jouduttamiseksi teki rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle elokuun 22:ntena päivätyn esityksen [2]) insinöörinviran perustamisesta mainitulle osastolle, joten sillä olisi käytettävänään ammattimies tie- ja vesirakennusteknikan alalla. Kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolle tammikuun 1 päivästä 1919 perustettavaksi insinöörinviran;

vahvistaa esityksen oheisen johtosääntöehdotuksen mainittua virkaa varten; sekä

virkaan liitettäväksi samat palkkaedut kuin rakennuskonttorin avustavain työpäällikköjen virkoihin, nimittäin 10,000 markkaa vuosipalkkaa ja 500 markkaa vuodessa virkamatkain korvausta.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) hyväksyä esityksen sekä vahvisti samalla seuraavan:

Kaupunginasemakaavainsinöörin johtosäännön.

Kaupunginasemakaavainsinöörin asettaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus kaupunginasemakaava-arkkitehtia kuultuaan. Hänen ei ole lupa pitää muuta virkaa.

Kaupunginasemakaavainsinöörillä, joka lähinnä on kaupunginasemakaava-arkkitehdin alainen, on velvollisuutena:

a) kaupunginasemakaava-arkkitehdin osoituksen mukaan avustaa kaikkien niiden kaupunginasemakaavan laajentamista, muuttamista ja täydentämistä tarkoittavien ehdotusten laatimisessa, joissa hänen ammattitaitonsa on tarpeellinen;

b) yksissä neuvoin asianomaisen työpäällikön kanssa laatia jaoituksen ja järjestelyn alaisina olevain kaupunginalueiden kanavoimissuunnitelma sekä uusien tahi uudesti järjesteltäviksi ehdotettujen katujen lopulliset vaakituslinjat ynnä tarpeelliset kustannusarviot;

c) tarpeen vaatiessa ja mikäli aikaa riittää avustaa muita osastopäällikköjä; sekä

d) muutoin suorittaa hallituksen, kaupungininsinöörin tahi kaupunginasemakaava-arkkitehdin hänelle antamat tehtävät.

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 31 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 21. — [3]) Kvston pöytäk. 24. 9. 21 §.

Kun kaupungin virastojen ja laitosten polttoainemenot olivat vuosi vuodelta lisääntyneet, teki rahatoimikamari esityksen [1]) kunnan lämmityslaitosten yhtenäisen valvonnan järjestämisestä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen mielestä oli tämä valvonta järjestettävä asettamalla sitä varten lämpöteknikko, jolle olisi maksettava 10,000 markan vuosipalkka, minkä ohessa hallitus oli laatinut ehdotuksen tämän toimihenkilön johtosäännöksi. Rahatoimikamarin mielestä ei kuitenkaan toistaiseksi ollut täysin sopivaa heti perustaa uutta vakinaista virkaa vahvistetuin menosäännöin ja seikkaperäisin johtosäännöin, vaan olisi asianmukaisempaa aluksi koota kokemusta lämpöteknikonviran tarpeellisuudesta. Kamari sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi: Lämpöteknikon asettaminen.

valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tammikuun 1 päivästä 1919 toistaiseksi asettamaan lämpöteknikon toimittamaan kaupungin lämmityslaitosten yhtäjaksoista tarkastusta; sekä

hallituksen käytettäväksi mainittuun tarkoitukseen 1919 vuoden menosääntöön merkittäväksi 15,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin ehdotuksen.

Kirjelmässä huhtikuun 22 päivältä maistraatti ilmoitti [3]) senaatin edellisen tammikuun 12 päivänä Helsingin kaupungin kunnallispormestariksi nimittäneen ent. pormestarin J. von Haartmanin. Kunnallispormestarin nimitys.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin ent. oikeusneuvosmiehen A. V. Lindbergin ilmoitettua, että hänen oli valtionvirkaan nimitettynä erottava toimestaan, myönsi [4]) valtuusto hänelle virkaeron tammikuun 1 päivästä lukien. Samoin valtuusto myönsi [4]) toiselle sihteerille varat. J. Ugglalle hänen pyytämänsä eron huhtik. 1 p:stä lukien. Kun ei valmisteluvaliokunnan sittemmin avonaiseksi julistamaan ensimmäisen sihteerinvirkaan ollut ketään hakijaa ilmoittautunut, päätti [4]) kaupunginvaltuusto pyytää toista sihteeriä oman virkansaohessa hoitamaan mainittua tointa, oikeutettu na kansliatehtäviä ja valiokuntatöitä varten käyttämään tarpeelliseksi katsomaansa apua. Valtuuston kanslia sai toimekseen [4]) julistaa molemmat sihteerinvirat avonaisiksi. Kaupunginvaltuuston sihteerinvirat.

Kapinan päätyttyä määrättiin [5]) varatuomari J. Uggla toistaiseksi hoitamaan kaupunginvaltuuston sihteerinvirkaa, ja valtuutettiin hänet yksissä neuvoin valtuuston puheenjohtajan kanssa tarpeen mukaan hankkimaan kanslialle lisätyövoimia.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [6]) puheenjohtajansa, siltä varalta että v. t. sihteeri sai esteen, kesäkuukausiksi määräämään pätevän viransijaisen sihteerinvirkaa hoitamaan, näin kuitenkin sillä edellytyksellä, ettei toisen sihteerinvirkaa sitä ennen ehditty täyttää eikä sen pitäjä voinut siihen heti ryhtyä.

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 39. — [2]) Kvston pöytäk. 26. 11. 23 §. — [3]) S:n 7. 5. 50 §. — [4]) S:n 24. 1. 30 §. — [5]) S:n 16. 4. 8 §. — [6]) S:n 4. 6. 28 §.

Kun ketään hakijaa ei ollut ilmoittautunut avonaiseksi julistettuun toisen sihteerin virkaan ja v. t. sihteeri varatuomari J. Uggla oli lupautunut edelleen hoitamaan kaupunginvaltuuston kansliaa syyskuun 1 päivään asti, päätti [1]) valtuusto molemmat sihteerinvirat julistettaviksi avonaisiksi palkanjärjestelykomitealta odotettavana olevan mietinnön saavuttua.

Kolmen henkilön ilmoittauduttua hakijoiksi ensimmäisen sihteerin virkaan valitsi [2]) kaupunginvaltuusto siihen rahatoimikamarin notaarin varatuomari K. E. Furuhjelmin. Toisen sihteerin virkaa oli, paitsi varatuomari Furuhjelmiä, hakenut kolme henkilöä, jotka eivät kuitenkaan suorittamillaan sihteerintehtävillä olleet osoittaneet omaavansa tarpeellista virkakelpoisuutta, minkätähden kaupunginvaltuusto päätti [2]) viran uudelleen julistettavaksi avonaiseksi. Kun ei tällöinkään pätevä henkilö hakenut virkaa, päätti [3]) kaupunginvaltuusto jättää sen toistaiseksi täyttämättä sekä määräsi rahatoimikamarin entisen apulaissihteerin filosofianmaisteri K. A. Reinin lokakuun 15 päivästä toistaiseksi palvelemaan kaupunginvaltuuston kansliassa.

Virkaero rahatoimikamarin apulaissihteereille K. A. Reinille ja J. W. Andersinille.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) rahatoimikamarin apulaissihteerin filosofianmaisteri K. A. Reinin anomukseen saada virkaero tammikuun 1 päivästä lukien.

Niinikään myöntyi [5]) valtuusto rahatoimikamarin apulaissihteerin insinööri J. W. Andersinin anomukseen saada virkaero helmikuun 1 päivästä 1919.

Rahatoimikamarin apulaissihteerin, notaarin ja pöytäkirjurin vaalit.

Kolmesta hakijasta valitsi [6]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin sihteeriksi yhteiskoulunopettajan ja Haminan kaupunginvaltuuston sihteerin A. R. Ervastin:

Kolmesta hakijasta valitsi [7]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin pöytäkirjuriksi asutushallituksen asessorin lakitieteenkandidaatti U. J. Castrénin.

Kahdesta hakijasta valitsi [8]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin notaariksi filosofianmaisteri G. Brotheruksen.

Virkaero avust. kaupunginkassanhoitajalle Th. Ahlstedtille.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [9]) merikapteeni Th. Ahlstedtin anomukseen saada ero avustavan kaupunginkassanhoitajan virasta toukokuun 1 päivästä lukien.

Rahatoimikonttorin nuoremmat kaupunginkirjurinvirat.

Samaten myöntyi [10]) valtuusto nuoremman kaupunginkirjurin E. E. Enebergin anomukseen saada ero tammikuun 1 päivästä 1919.

Kuudesta hakijasta valitsi [11]) kaupunginvaltuusto nuoremmaksi kaupunginkirjuriksi isännöitsijä P. J. Björkin, jolle kuitenkin sit-

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 6. 12 §. — [2]) S:n 20. 8. 42 §. — [3]) S:n 15. 10. 57 §. — [4]) S:n 24. 1. 24 §. — [5]) S:n 26. 11. 39 §. — [6]) S:n 24. 9. 9 §. — [7]) S:n 10. 9. 12 §. — [8]) S:n 15. 10. 12 §. — [9]) S:n 7. 5. 27 §. — [10]) S:n 10. 12. 39 §. — [11]) S:n 10. 9. 11 §.

temmin myönnettiin [1]) anomansa virkaero marraskuun 1 päivästä lukien.

Virkaero liikennekonttorin nuoremmalle konttorikirjurille ja viran jälleen täyttäminen.

Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) liikennekonttorin nuoremmalle konttorikirjurille S. Bäckmanille hänen anomansa virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien, jota vastoin valtuusto ei katsonut olevan syytä liikennekonttorin ehdotuksen mukaisesti hakemuksetta nimittää konttorin ylimääräistä konttorikirjuria E. I. K. Konsinia tähän virkaan. Liikennekonttorin nuoremmaksi konttorikirjuriksi valitsi [3]) kaupunginvaltuusto sittemmin kahdesta hakijasta ylimääräisen konttorikirjurin E. I. K. Konsinin.

Satamakapteeninvirka.

Tehdystä anomuksesta myönsi [4]) kaupunginvaltuusto satamakapteeni O. W. Andsténille virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien ja kehoitti rahatoimikamaria pitämään huolta viran hoidattamisesta, kunnes se oli vakinaisesti täytetty.

Kuudesta hakijasta valitsi [5]) kaupunginvaltuusto satamakapteeniksi merikapteeni A. J. Lindforsin.

Virkaero satamakonttorin kirjuri G. Steniukselle.

Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) satamakonttorinkirjurille kapteeni G. Steniukselle hänen anomansa virkaeron toukokuun 1 päivästä lukien.

Verotus valmistelukunnan puheenjohtajantoimi.

Kirjelmässä marraskuun 27 päivältä maistraatti ilmoitti avonaiseksi julistettuun verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimeen ilmoittautuneen kaksi hakijaa, mutta yhtyneensä rahatoimikamarin ehdotukseen, että toimi toistaiseksi jätettäisiin täyttämättä, koska oli odotettavana kunnallisverotuksen uudesti järjestäminen, etusijassa sen johdosta että pakollinen tuloilmoitus näytti tulevan säädettäväksi. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto yhtyi [7]) maistraatin ehdotukseen sekä päätti, että viransijainen sai nauttia virkaan liittyvät palkkaedut.

Virkaero verotusvalmistelukunnan sihteereille B. von Fieandtille ja O Wickströmille.

Kaupunginvaltuusto myönsi [8]) verotusvalmistelukunnan ensimmäiselle sihteerille varatuomari O. Wickströmille hänen anomansa virkaeron, sen johdosta että hänet oli nimitetty valtionvirkaan. Sitä vastoin epäsi valtuusto valmistelukunnan toisen sihteerin varatuomari B. von Fieandtin anomuksen saada heti ero toimestaan, mutta myönsi hänelle virkaeron säädetyn irtisanomisajan umpeen mentyä eli helmikuun 10 päivästä 1919.

Virkaero oikeusavustajan apulaiselle M. Wilskmanille.

Kaupunginvaltuusto myönsi [9]) vähävaraisten oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulaiselle varatuomari M. Wilskmanille hänen anomansa virkaeron ja määräsi senaatinkanslisti S. Ilmasen toistaiseksi hoitamaan tätä virkaa.

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 53 §. — [2]) S:n 20. 8. 7 §. — [3]) S:n 24. 9. 11 §. — [4]) S:n 1. 7. 38 §. — [5]) S:n 24. 9. 10 §. — [6]) S:n 4. 6. 25 §. — [7]) S:n 10. 12. 7 §. — [8]) S:n 10. 9. 34 §. — [9]) S:n 15. 10. 42 §.

Virkaero v. t. ylimäär. reviisorille K. Y. Tuomikoskelle.

Samaten myönsi [1]) kaupunginvaltuusto revisionikonttorin v. t. ylimääräiselle reviisorille K. Y. Tuomikoskelle vapautuksen hänelle annetusta virkamääräyksestä.

Hermannin aluelääkärin virka.

Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) Hermannin aluelääkärille lääketieteentohtori Hj. M. Stenbäckille virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien.

Mainitun alueen aluelääkäriksi valitsi [3]) kaupunginvaltuusto sittemmin kahdesta hakijasta lääketieteenlisensiaatti G. A. Björkqvistin.

Terveydenhoidontarkastajan vaali.

Terveydenhoidontarkastajaksi valitsi [4]) kaupunginvaltuusto viran ainoan hakijan lääketieteenlisensiaatti F. Hisingerin.

Kaupungineläinlääkärinvirka.

Terveydenhoitolautakunta ilmoitti [5]) kaupungineläinlääkärin filosofianmaisteri H. Hinderssonin tulleen kapinan aikana tammikuun 31 päivänä murhatuksi, ja oli lautakunta määrännyt eläinlääkäri A. Munsterhjelmin toistaiseksi hoitamaan mainittua virkaa.

Kaupungineläinlääkäriksi valitsi [6]) kaupunginvaltuusto sittemmin ainoan hakijan eläinlääkäri W. Ehrströmin.

Terveystoimiston lääkärinvirka.

Kaupunginvaltuusto myönsi [7]) terveystoimiston veneristen tautien vastustamiseksi lääkärille lääketieteentohtori W. Stockmannille virkaeron heinäkuun 1 päivästä lukien.

Mainitun toimiston lääkäriksi kaupunginvaltuusto sittemmin neljästä hakijasta valitsi [8]) lääketieteenlisensiaatti J. F. Lojanderin.

Lihantarkastusaseman johtajan virka.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [9]) lihantarkastusaseman v. t. johtajan eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpään anomukseen saada vapautus virkamääräyksestään sekä määräsi vanhemman tarkastuseläinlääkärin O. Lindströmin hoitamaan johtajan tointa ja nuoremman tarkastuseläinlääkärin Å. W. Hällforsin hoitamaan Lindströmin virkaa, kumpaisenkin nauttimalla virkoihin liittyvät palkkaedut, ollen, koska määrärahaa johtajan palkkaamiseksi ei ollut merkitty kuluvan vuoden menosääntöön, johtajan palkka maksettava ylimääräistä henkilökuntaa varten olevasta määrärahasta.

Lihantarkastusaseman johtajaksi valitsi [10]) kaupunginvaltuusto sittemmin kahdesta hakijasta vanhemman tarkastuseläinlääkärin O. Lindströmin.

Lihantarkastusaseman vanhemman tarkastuseläinlääkärin vaali.

Edellä mainitun laitoksen vanhemmaksi tarkastuseläinlääkäriksi valitsi [11]) valtuusto ainoan hakijan, nuoremman tarkastuseläinlääkärin Å. W. Hällforsin.

Sairaalatarkastajan toimen hoitaminen.

Määräajan kuluessa oli sairaalatarkastajan virkaa hakenut kolme henkilöä, joita ei kaupungin sairaalaylihallitus kuitenkaan pitänyt siihen sopivina [12]).

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 58 §. — [2]) S:n 4. 6. 6 §. — [3]) S:n 26. 11. 5 §. — [4]) S:n 29. 10. 16 §. — [5]) S:n 7. 5. 26 §. — [6]) S:n 15. 10. 21 §. — [7]) S:n 21. 5. 40 §. — [8]) S:n 10. 9. 17 §. — [9]) S:n 4. 6. 34 §. — [10]) S:n 10. 9. 16 §. — [11]) S:n 10. 12. 23 §. — [12]) S:n 1. 7. 42 §.

Ylimäär. professorin B. Lönnqvistin, joka toistaiseksi oli hoitanut mainittua virkaa, anottua vapautusta tästä tehtävästä, myöntyi [1]) kaupunginvaltuusto hänen anomukseensa ja hyväksyi kaupungin sairaalaylihallituksen toimenpiteen määrätä Marian sairaalan toimitsija W. Eriksson väliaikaisesti hoitamaan virkaa.

Sittemmin päätti [2]) kaupunginvaltuusto olla toistaiseksi täyttämättä virkaa, kunnes kaupungin sairaalaylihallituksen ehdotus [3]) kaupungin sairaalain voimassa olevan ohjesäännön uudistamisesta oli loppuun käsitelty ja sairaalatarkastajan tehtävät tarkemmin määritelty, ja sai ylihallitus tehtäväkseen ryhtyä toimiin viran hoidattamiseksi viransijaisella, jonka ylihallitus sai valita ja jonka palkkaamiseen sai käyttää virkaa varten osoitettua määrärahaa.

Virkaero ylilääkäri E. Sandelinille.

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkärille dosentti E. K. Sandelinille virkaeron joulukuun 1 päivästä lukien.

Vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajanvirka.

Vaivaishoitohallituksen huhtikuun 24 päivänä tekemään esitykseen, ettei vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajanvirkaa toistaiseksi täytettäisi vakinaisesti, kaupunginvaltuusto myöntyi [5]), samalla määräten kanslianjohtaja H. Myhrbergin toukokuun 1 päivästä toistaiseksi sitä hoitamaan virkaan liittyvästä palkasta.

Virkaero v. t. ammattiholhoojalle H. Ståhlille.

Kasvatuslautakunnan v. t. ammattiholhoojan filosofianmaisteri H. Ståhlin anomukseen saada virkaero lokakuun 1 päivästä lukien kaupunginvaltuusto myöntyi [6]) sekä määräsi [7]) kamreeri F. Rosendahlin oman virkansa ohessa väliaikaisesti hoitamaan tointa, saaden hän kantaa kaksi kolmannesta siihen liittyvästä palkasta.

Virkaero avustavalle kirjastonhoitajalle V. Kilvelle.

Kaupunginvaltuusto myönsi [8]) kaupunginkirjaston apulaishoitajalle filosofianmaisteri V. Kilvelle eron tammikuun 1 päivästä 1919 lukien.

Sähkölaitoksen toimitusjohtajanvirka.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi [9]) kaupunginvaltuusto sähkölaitoksen toimitusjohtajalle insinööri L. W. Åbergille virkaeron syyskuun 1 päivästä lukien.

Mainitun laitoksen toimitusjohtajaksi kaupunginvaltuusto sittemmin valitsi [10]) ainoan hakijan insinööri Hj. E. Pehrmanin.

Kaasulaitoksen toimitusjohtajanvirka.

Niinikään myöntyi [11]) kaupunginvaltuusto insinöörin vphra E. Cedercreutzin anomukseen saada ero kaasulaitoksen toimitusjohtajan virasta tammikuun 1 päivästä 1919 lukien.

Kaasulaitoksen toimitusjohtajanvirkaa uudelleen täytettäessä oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus sitä mieltä, että neljästä

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 8. 71 §. — [2]) S:n 26. 11. 28 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 230. — [4]) Kvston pöytäk. 29. 10. 19 §. — [5]) S:n 7. 5. 49 §. — [6]) S:n 12. 11. 27 §. — [7]) S:n 12. 11. 28 §. — [8]) S:n 15. 10. 41 §. — [9]) S:n 1. 7. 22 §. — [10]) S:n 10. 9. 20 §. — [11]) S:n 29. 10. 18 §.

hakijasta saksalainen insinööri K. Lappe oli ansiokkain, minkätähden hallituksen mielestä oli syytä ottaa hänet kahdeksi vuodeksi kaasulaitoksen palvelukseen, ei vakinaiseksi toimitusjohtajaksi, vaan laitoksen hoitajaksi. Tänä aikana saisi insinööri Lappe nauttia hyväkseen johtajalle tulevat palkkaedut, minkä ohessa hänelle vallitsevain luonnottomain vuokraolojen johdosta annettaisiin vuokrarahoja 2,000 markkaa vuodessa. Lisäksi oli hallitus aikonut käyttövaroistaan myöntää 3,000 markkaa avustaakseen insinööri Lappen muuttoa Saksasta Suomeen. Sen johdosta että kaasulaitoksen johto uskottaisiin henkilölle, joka ei tainnut kotimaisia kieliä, olisi tietenkin laitoksen kamreerin pakko ainakin toistaiseksi suorittaa osa toimitusjohtajan työtä, samalla kuin lisäksi asetettava konttoriapulainen saisi suorittaa osan kamreerin tehtäviä.

Rahatoimikamari yhtyi tähän hallituksen ehdotukseen, mutta huomautti, että palkkaedut olisi selvästi määrättävä, minkätähden kamari esitti:

että insinööri Lappe otettaisiin kaasulaitoksen johtajaksi kahden vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, saaden palkkaa ja matkarahoja 16,500 markkaa vuodessa, mihin lisäksi tulisivat kalliinajanlisäys, vapaa valaistus- ja keittokaasu sekä vuokrarahoja 2,000 markkaa vuodessa;

että insinööri Lappelle taattaisiin kaasulaitoksen varoista muuttoapua 3,000 markkaa; sekä

että kaupungin teknillisten laitosten hallitus saisi toimekseen tehdä insinööri Lappen kanssa asianmukaisen sopimuksen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto valitsi [1]) insinööri K. Lappen kaasulaitoksen johtajaksi rahatoimikamarin esittämin ehdoin.

Myönnettyjä virkavapauksia.

Virkavapautta myönsi kaupunginvaltuusto:

kaupunginkamreeri I. Timgrenille [2]) heinäkuun 15 päivästä elokuun 15 päivään, viransijaisena vanhempi kaupunginkirjuri O. Paldani;

nuoremmalle kaupunginkirjurille E. E. Enebergille [3]) syyskuun 12 päivästä vuoden loppuun, sillä ehdolla ettei kaupungille siitä koitunut lisämenoja;

terveydellisten tutkimusten laboratoorin johtajalle filosofianmaisteri B. Geitlinille [4]) tammikuun 1 päivästä huhtikuun 1 päivään, viransijaisena laboratoorin assistentti filosofianmaisteri M. Brofeldt, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut lisämenoja;

lihantarkastusaseman kassanhoitajalle everstiluutnantti G. Steniukselle [5]) elokuun 15 päivästä vuoden loppuun, viransijaisena neiti H. Muurman;

[1]) Kvston pöytäk. 17. 12. 32 §. — [2]) S:n 11. 6. 33 §. — [3]) S:n 15. 10. 49 §. — [4]) S:n 8. 1. 3 §. — [5]) S:n 10. 9. 15 §.

kunnallisen teurastamon johtajalle eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpäälle [1]) kesäkuun 1 päivästä 1918 maaliskuun 1 päivään 1919, erikoista viransijaista määräämättä;

Niçkbyn mielisairaalan toimitsijalle kapteeni A. F. Dahlbergille [2]), kaupungin sairaalaylihallituksen hänelle myöntämän loman lisäksi, lokakuun 1 päivästä marraskuun 1 päivään, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut erikoista menoa;

kansakoulutarkastaja A. Liliukselle [3]) osittain lokakuun 15 päivästä joulukuun 1 päivään, viransijaisena lehtori K. A. Laurent;

kaupunginkirjaston apulaishoitajalle filosofianmaisteri V. Kilvelle [4]) lokakuun 15 päivästä vuoden loppuun, viransijaisena amanuenssi S. Pakarinen.

Kanteluja kaupunginpuutarhuri S. Olssonia vastaan.

Helsingin järjestyneen työväestön eduskunnan esitettyä useita kanteluja [5]) kaupunginpuutarhuri S. Olssonia vastaan oli kaupungin yleisten töiden hallitus toimittanut tutkimuksen asiassa, minkä jälkeen rahatoimikamarillekin oli suotu tilaisuus lausua siitä mielensä. Valmisteluvaliokunta katsoi hankitusta selvityksestä käyvän ilmi, että kaupunginpuutarhuri Olssonia vastaan tehdyt syytökset puutarhahallinnon työläisten töykeästä kohtelemisesta sekä alempain työpalkkain maksamisesta kuin mitä työntekijöille oikeastaan olisi ollut tuleva pääasiassa olivat aiheettomia, minkätähden vaatimusta Olssonin erottamisesta mainittujen syytösten perusteella ei olisi otettava huomioon. Mitä sitten tuli Olssonia vastaan tehtyihin ilmiantoihin, että hän olisi omalupaisesti nauttinut luontoisetuja enemmän kuin kaupunginvaltuusto oli hänelle syyskuun 6 päivänä 1898 [6]) myöntänyt, oli valiokunta havainnut selville käyneen, että Olsson oli useassa tapauksessa mennyt toimivaltansa ulkopuolelle, mikäli koski kaupungin omaisuuden ja työvoiman käyttämistä, mutta huomioon ottaen Olssonin pitkällisen ja erittäin ansiokkaan toiminnan kunnan palveluksessa oli valiokunta katsonut vastamainitusta menettelystä varoituksen riittävän. Sen ohessa valiokunta, sen johdosta että Olsson oli päällystönsä muistuttamatta saanut mainitulla tavalla käyttää hyväkseen puheena olevia luontoisetuja, ehdotti, että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin vastedes toimittamaan asianmukaista valvontaa tässä kohden.

Kaupunginpuutarhurin luontoisedut.

Tähän lausuntoon kaupunginvaltuusto yhtyi [7]), samalla päättäen järjestää kaupunginpuutarhurin luontoisedut tammikuun 1 päivästä lähtien seuraaviksi:

1) heiniä kaupungin istutuksista, kaupungin kustannuksella tehtyinä ja kuljetettuina kaupunginpuutarhaan, rehuiksi enintään

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 34 §, 10. 9. 33 § ja 17. 12. 11 §. — [2]) S:n 15. 10. 34 §. — [3]) S:n 15. 10. 32 §. — [4]) S:n 15. 10. 41 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 233. — [6]) Ks. 1898 vuod. kert. siv. 77. — [7]) Kvston pöytäk. 21. 5. 24 §.

2 lehmälle; 2) navettatilaa kaupunginpuutarhassa enintään 2 lehmälle; sekä 3) 2,000 m² puutarhamaata, 10 m² lämmintä lavaa ja 30 m² kylmää lavaa, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus kaupunginpuutarhurin esityksestä vuosittain osoittaa puutarhatuotteiden viljelemiseksi kaupunginpuutarhurin omiin tarpeisiin.

Mitä tuli rahatoimikamarin ehdotukseen, että kaupunginpuutarhuri tämän lisäksi oikeutettaisiin saamaan hedelmiä kaupunginpuutarhassa olevista hedelmäpuista, käyttämään kaupungin työvoimaa puutarhalaitteittensa viljelemiseen sekä tilapäisesti kaupunginpuutarhan hevosia ja ajomiehiä omiin tarpeisiinsa, palautettiin asia tältä kohden kaupungin yleisten töiden hallitukseen seikkaperäisen lausunnon saamiseksi.

Sittemmin hallitus ehdotti, että kaupunginpuutarhuri oikeutettaisiin hänelle osoitetun peruna- ja vihannesmaan hoitoon maksutta käyttämään kaupungin puutarhatyöntekijöitä ja kastelulaitteita, että kaupunginpuutarhassa olevain hedelmäpuiden tuotto myytäisiin kaupungin hyväksi ja kaupunginpuutarhuri toimittaisi kertyneet varat rahatoimikonttoriin sekä ettei kaupunginpuutarhuria oikeutettaisi käyttämään kaupungin hevosia eikä ajomiehiä omiin tarpeisiinsa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän ehdotuksen.

Puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin palauttaminen virkaansa.

Kirjelmässä heinäkuun 2 päivältä kaupungin yleisten töiden hallitus teki esityksen insinööri J. Sjöholmin jälleen asettamisesta hänen aikaisempaan virkaansa kaupungin puhtaanapitolaitoksen johtajana, koska Sjöholmin oli työntekijäin pakotuksesta keväällä 1917 täytynyt erota [2]) ja hänen paikkansa oli siitä lähtien ollut avoinna. Rahatoimikamari puolsi tätä esitystä, johon kaupunginvaltuusto myöntyi [3]). Sittemmin valtuusto niinikään myöntyi [4]) kaupungin yleisten töiden hallituksen marraskuun 14 päivänä tekemään esitykseen, että insinööri Sjöholm virkavuosiin ja eläke-etuun nähden saisi lukea hyväkseen toukokuun 1 päivän 1917 ja lokakuun 1 päivän 1918 välisen ajan, jona hän oli ollut estynyt virkaansa hoitamasta.

Alkoholipitoisten juomain kauppa.

Maistraatin anottua kaupunginvaltuuston lausuntoa, oliko ja kuinka monta oikeutta väkiviinajuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun, viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppaan sekä mallasjuomain anniskelemiseen annettava kesäkuun 1 päivän 1918 ja saman päivän 1919 väliseksi ajaksi, päätti [5]) kaupunginvaltuusto, siihen nähden että toukokuun 29 päivänä 1917 alkoholipitoisten aineiden valmistuksesta, maahantuonnista, myyn-

---

[1]) Kvston pöytäk. 1. 7. 36 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 233. — [3]) Kvston pöytäk. 20. 8. 44 §. — [4]) S:n 17. 12. 9 §. — [5]) S:n 24. 1. 18 §.

nistä ja varastossapitämisestä annetussa asetuksessa oli säädetty, ettei oikeuksia alkoholipitoisten juomain valmistamiseen, myyntiin eikä anniskeluun saanut vanhempain asetusten nojalla antaa sen jälkeen kuin uusi asetus oli vahvistettu, ja huomauttaen, etteivät uudet säännökset koskeneet mallasjuomain myyntiä, joka jo oli järjestetty kesäkuun 1 päivän 1917 ja saman päivän 1919 väliseksi ajaksi, ellei asianlaita muuttunut uuden lainsäädäntötoimen johdosta, lausua, ettei kaupunginviranomaisilla ollut aihetta käydä asiallisesti tutkimaan kysymystä, minkätähden ne olivat jättäneet kaikki toimenpiteet asiassa raukeamaan.

Kaupungin yhtyminen Suomen kaupunkiliittoon.

Kun muodollista päätöstä asiassa ei ollut aikaisemmin olemassa, päätti [1]) kaupunginvaltuusto, että Helsingin kaupunki oli liittyvä jäseneksi Suomen kaupunkiliittoon sekä tavallisessa järjestyksessä suorittava jäsenmaksun vahvistetun laskuperusteen mukaan.

Lausunto Oulunkylän yhdyskunnan järjestyssääntöehdotuksesta.

Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen lähetettyä ehdotuksen Oulunkylän taajaväkisen yhdyskunnan järjestyssäännöksi kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi päätti [2]) valtuusto maaherralle lähettää poliisimestarin ehdotusta vastaan tekemät muistutukset.

Suomen kansalaisuushakemuksien tutkiminen.

Kun kaupunginvaltuuston lausunnon saamiseksi lähetettyjä Suomen kansalaisuushakemuksia oli alkanut saapua yhä lukuisammin ja osittain puutteellisessa asussa, asetti [3]) valtuusto valiokunnan, johon valittiin herrat Böök, von Frenckell ja Öhman, ehdottamaan niitä suuntaviivoja, joita olisi noudatettava mainittuja hakemuksia tutkittaessa.

Asiasta antamassaan mietinnössä [4]) valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto Suomen kansalaisuushakemuksia tutkiessaan noudattaisi seuraavia sääntöjä:

1) Kaikkien niiden asiakirjain, joiden hallituksen 1917 vuoden jälkimmäisille valtiopäiville antamassa esityksessä olevan ehdotuksen laiksi ulkomaalaisen ottamisesta Suomen kansalaiseksi 3 §:n mukaan pitää seurata hakukirjan mukana, eli selvityksen hakijan aikaisemmasta kansalaisuudesta, hänen ja muiden hakemuksessa tarkoitettujen henkilöjen iästä, maineesta, uskontunnustuksesta ja terveydentilasta sekä ajasta, milloin hän on tähän valtakuntaan tullut, ja siitä tai niistä paikkakunnista, missä hän sittemmin on asunut, tulee olla olemassa, ennenkuin asia otetaan tutkittavaksi.

2) Jos hakija ei ole yhteen jaksoon asunut tässä valtakunnassa viittä viimeksi kulunutta täyttä kalenterivuotta, ei hakemusta tavallisesti puolleta.

3) Hakijan tulee esittää täysi selvitys siitä, missä tämän valta-

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 5 §. — [2]) S:n 15. 10. 4 §. — [3]) S:n 26. 11. 3 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 48.

kunnan paikkakunnissa hän on viimeksi kuluneina viitenä vuonna asunut ja miten hän on sinä aikana käyttäytynyt, ollen tiedot vahvistettava todeksi asianomaisten paikkakuntain järjestysvallan antamilla todistuksilla.

4) Hakijan on esitettävä selvitys kyvystään elättää itsensä ja perheensä työnantajan antamalla todistuksella hänen tuloistaan ei ainoastaan hakuaikana, vaan myös kahtena edellisenä vuonna.

Mietintöä esiteltäessä [1]) asia palautettiin valiokuntaan, johon lisäksi valittiin herra Söderholm.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto sittemmin päätti [2]), kunnes uusi lainsäädäntö asiasta annettiin, noudattaa seuraavaa menettelyä:

1) Nykyisen käytännön mukaisesti varataan hakijalle tilaisuus kaupunginviranomaisten luona täydentää hakukirjojaan selvityksellä aikaisemmasta kansalaisuudesta, iästä, maineesta, uskontunnustuksesta ja terveydentilasta sekä ajasta, jolloin hän on tähän valtakuntaan saapunut, ynnä siitä tai niistä paikkakunnista, missä hän sittemmin on asunut, ellei semmoista selvitystä ole hallitukselle annettu.

2) Jos hakija ei ole yhteen jaksoon oleskellut tässä valtakunnassa viitenä viime vuonna, puolletaan hakemusta ainoastaan siinä tapauksessa, että hakija näyttää viranomaisen tai kahden hyvin tunnetun Suomen kansalaisen antaman todistuksen että hänen kansalaistuttamisensa on suotava.

3) Järjestysvallan asianomaisten elinten antama todistus on esitettävä siitä, missä tämän valtakunnan paikkakunnissa hakija on asunut sekä miten hän on kullakin paikkakunnalla käyttäytynyt.

4) Hakijan tulee näyttää työnantajansa antama todistus ei ainoastaan nykyisistä tuloistaan, vaan myös kahden viime vuoden tuloista tai, jos hakija ei ole ollut toisen palveluksessa, kahden hyvin tunnetun Suomen kansalaisen antama todistus varallisuusoloistaan ja toimeentulomahdollisuuksistaan.

Lausuntoja Suomen kansalaisuushakemuksista.

Kaupunginvaltuusto puolsi [3]) 518 ja ehdotti evättäväksi [4]) 22 tapauksessa Suomen kansalaisuushakemuksia; 28 tapauksessa ei valtuusto eri syistä katsonut [5]) itsellään olevan aihetta antaa lausuntoa mainitun laatuisista hakemuksista.

Lausuntoja erinäisistä elinkeino- y. m. hakemuksista.

14 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [6]) ja 2 tapauksessa

[1]) Kvston pöytäk. 10. 12. 45 §. — [2]) S:n 17. 12. 36 §. — [3]) S:n 24. 1. 2 §; 7. 5. 1 §; 21. 5. 39 §; 4. 6. 1 §; 11. 6. 1 §; 1. 7. 1 §; 20. 8. 1 ja 60 §; 10. 9. 1 §; 15. 10. 1 §; 29. 10. 1 §; 12. 11. 2 §. — [4]) S:n 1. 7. 1 §; 20. 8. 1 §; 10. 9. 1 §; 15. 10. 1 §; 29. 10. 1 §; 12. 11. 2 §. — [5]) S:n 4. 6. 1 §; 11. 6. 1 §; 1. 7. 1 §; 20. 8. 1 ja 60 §; 10. 9. 1 §; 24. 9. 1 §; 15. 10. 1 §. — [6]) S:n 24. 1. 3 §; 7. 5. 2 §; 20. 8. 61 ja 86 §; 10. 9. 4 §; 24. 9. 2 §; 12. 11. 4 §; 26. 11. 4 §; 10. 12. 3 §.

ehdotti evättäväksi [1]) myöntymistä ulkomaalaisten tekemiin hakemuksiin saada tässä kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

2 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi myöntymistä [2]) ulkomaalaisten tekemiin hakemuksiin saada tässä maassa omistaa kiinteistöä.

Puoltavan [3]) lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 2 ja epäävän [4]) lausunnon 1 tapauksessa rohdoskaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Epäävän lausunnon antoi [5]) kaupunginvaltuusto eräästä myrkyllisten aineiden kauppaamislupaa tarkoittavasta hakemuksesta.

Niinikään antoi [6]) kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa epäävän lausunnon ammattimaisen huutokaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Yhdessä tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [7]) työnvälitystoiminnan harjoittamislupaa tarkoittavaa hakemusta.

Vapautusta kaupunginvaltuusmiestehtävästä tarkoittavia hakemuksia.

Kaupunginvaltuusto vapautti [8]) herrat Paasikiven, Stenrothin ja F. von Wrightin valtuusmiestehtävästä, kaksi ensin mainittua sen johdosta että he olivat tulleet hallituksen jäseniksi ja viimeksi mainitun syystä että hänet oli valittu kauppa- ja teollisuuskomission jäseneksi.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä kesäkuun 12 päivältä herrat Eskola, Harmaja, Honkajuuri, Hjelmman, Nummivuori, Soini, Suolahti ja Tarjanne, katsoen edellisenä päivänä toimitetussa varapuheenjohtajan vaalissa, jossa herra Paloheimo, vaikka hän edusti valtuuston lähinnä suurinta puoluetta ja myös oli väliaikaisesti toiminut varapuheenjohtajana, oli sivuutettu, käyneen selville, ettei kaupunginvaltuuston enemmistö enää halunnut puolueettomuutta noudattamalla pysyttää useana vuonna puolueiden kesken noudatetun yhteistyön edellytyksiä, pyysivät mahdollisimman pian vapautusta kaupunginvaltuusmiestehtävästä sekä niinikään niiden lautakuntain, komiteain ja valiokuntain jäsenyydestä, joihin heidät oli valittu. Kun eivät hakijat kuitenkaan olleet esittäneet luopumisensa tueksi semmoisia syitä, joiden kunnallislain 12 §:ssä edellytetään voivan perustella vapautuksen saamista kaupunginvaltuusmiestehtävästä, päätti [9]) valtuusto olla ottamatta pyyntöä huomioon.

Kaupunginvaltuutettujen vaalipäivä.

Kaupunginvaltuutettujen vaalia toimittamaan asetetun keskuslautakunnan joulukuun 3 päivänä tekemän esityksen mukaisesti valtuusto päätti [10]) vaalin toimitettavaksi joulukuun 27 ja 28 päivänä.

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 3 § ja 12. 11. 4 §. — [2]) S:n 10. 12. 5 §. — [3]) S:n 20. 8. 35 § ja 15. 10. 9 §. — [4]) S:n 7. 5. 3 §. — [5]) S:n 10. 9. 3 §. — [6]) S:n 4. 6. 2 §. — [7]) S:n 7. 5. 4 §. — [8]) S:n 4. 6. 33 §, 11. 6. 29 § ja 24. 9. 26 §. — [9]) S:n 1. 7. 15 §. — [10]) S:n 10. 12. 46 §.

1917 vuoden tilien tarkastajat.

Marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kaupunkien kunnallislain mukaan on kaupunginvaltuutettujen vaalin yhteydessä valittava vähintään neljä varsinaista ja yhtä monta varatilintarkastajaa, ja on kaupunginvaltuuston asia määrätä tilintarkastajain luku ja heidän eroamisjärjestyksensä; kuitenkin säädetään tammikuun 2 päivänä 1918 annetussa laissa, että tilintarkastajain vaali on ensi kerran toimitettava maaliskuun 20 päivänä viimeksi mainittua vuotta. Kaupunginvaltuusto pääti [1]) ensimmäisessä vaalissa valittavaksi kaksitoista varsinaista ja yhtä monta varatilintarkastajaa ja näistä vuosittain kolmanneksen eroavaksi, ollen kahtena ensimmäisenä vuonna erovuoroiset henkilöt määrättävä arvalla.

Kapinan johdosta voitiin puheenalaiset vaalit toimittaa vasta joulukuun 27 ja 28 päivänä.

Jäsenten vaali kaupungin johto- ja lautakuntiin.

Kunnallislain 17 §:n mukaisesti olisi jäsenet kaupungin johto- ja lautakuntiin sekä taksoitus- ja tutkijalautakuntaan ollut valittava joulukuussa pidettävässä kokouksessa, mutta kun sisäasiainministeriö oli kiertokirjelmässä huomauttanut, että mainitut vaalit olisi toimitettava, sittenkuin uudet kaupunginvaltuutetut oli valittu, ja että kunnalliset luottamusmiehet ja johtokunnat olivat velvolliset jatkamaan toimintaansa, kunnes puheenalaiset vaalit oli toimitettu, raukesi [2]) muu toimenpide kaupunginvaltuuston puolelta.

Rahatoimikamarin kokoonpano.

Rahatoimikamarin puheenjohtajaksi ulkomailla oleskelevan tod. valtioneuvoksen A. Gripenbergin sijaan valittiin [3]) ent. esittelijäsihteeri A. Listo, varapuheenjohtajaksi johtaja I. Lindfors sekä ylimääräiseksi varamieheksi varatuomari A. Makkonen ensiksi toimitettaviin uusiin vaaleihin asti. Sittemmin vapautettiin [4]) pankinjohtaja A. Neovius kamarin jäsenyydestä ja uudeksi jäseneksi valittiin pankinjohtaja G. Waldén, joka kuitenkin pyynnöstään vapautettiin [5]) tehtävästä ja jonka sijaan valittiin varatuomari A. Makkonen. Ulkomailla oleskelevan lakitieteentohtori K. Ignatiuksen sijaan valittiin [5]) samalla kertaa konsuli V. Hoving kamarin jäseneksi.

Johto- ja lautakuntain täydennys.

Herra Stenroth vapautettiin [6]) sosialilautakunnan jäsenyydestä, minkä ohessa kaupunginvaltuusto päätti jättää uuden jäsenen valitsemisen lautakuntaan toistaiseksi.

Oikeusapulautakunnan jäseneksi valittiin [7]) herra Söderholm.

Ratsumestari F. von Tobiesen, joka oli muuttanut pois paikkakunnalta, vapautettiin [8]) majoituslautakunnan varajäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin ratsumestari Z. Helsingius.

Ent. prokuraattorin L. Kihlmanin anottua vapautusta vaivaishoitohallituksen puheenjohtajan toimesta ulkomailla oleskelun joh-

[1]) Kvston pöytäk. 24. 1. 63 §. — [2]) S:n 30. 12. 1 §. — [3]) S:n 16. 4. 7 §. — [4]) S:n 11. 6. 22 §. — [5]) S:n 1. 7. 14 §. — [6]) S:n 4. 6. 33 §. — [7]) S:n 24. 1. 28 §. — [8]) S:n 15. 10. 8 §.

dosta kaupunginvaltuusto, myöntyen luopumispyyntöön, valitsi [1]) puheenjohtajaksi vuoden loppuun asti ylijohtaja B. W. Breitholtzin.

Paikkakunnalta pois muuttaneiden kunnallisneuvos N. Kochtomowin ja rouva S. Pätiälän sijaan kaupunginvaltuusto valitsi [2]) vaivaishoitohallituksen jäseniksi rouva A. Louhivuoren ja luutnantti W. Bergströmin.

Varatuomari A. af Forselleksen anottua vapautusta ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto valitsi [3]) hänen sijaansa jäseneksi kirkkokassanhoitaja O. A. Forssellin, joka kuitenkin kivulloisuuden tähden vapautettiin [4]) tästä tehtävästä ja jonka sijaan valittiin filosofiantohtori A. Mickwitz.

Erovuoroisten jäsenten sijaan valitsi [5]) kaupunginvaltuusto ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi rehtori E. Meinanderin ja arkkitehti W. Aspelinin sekä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi ent. protokollasihteeri K. Malinin ja filosofiantohtori H. F. Soverin.

Kansanlastentarhain johtokunnan jäseneksi valitsi [6]) kaupunginvaltuusto herra Suolahden.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti [7]) kaupunginvaltuusto herra F. von Wrightin kaupungin yleisten töiden hallituksen jäsenyydestä ja valitsi hänen sijaansa herra Stockmannin jäseneksi sekä viimeksi mainitun sijaan herra Roustin varajäseneksi.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen jäseneksi valitsi [8]) kaupunginvaltuusto herra von Frenckellin. Ylimääräiseksi varajäseneksi kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen valittiin [9]) herra Bengelsdorff.

Elintarvelautakunnan kokoonpano ja tehtävät.

Kaupunginvaltuusto vapautti [10]) herra Honkajuuren elintarvelautakunnan varajäsenyydestä ja valitsi hänen sijaansa lautakunnan varajäseneksi johtaja S. Salomaan.

Elintarvelautakunnan kapinan päätyttyä ilmoitettua olevansa täydennyksen tarpeessa päätti [11]) kaupunginvaltuusto antaa lautakunnan toimeksi jäljellä olevain jäsenten avustamana ja tarpeen mukaan lisävoimia käyttämällä hoitaa ne lautakunnalle kuuluvat tehtävät, jotka eivät sietäneet lykkäystä.

Kirjelmässä toukokuun 31 päivältä elintarvelautakunta sittemmin teki esityksen varsinaisen elintarvelautakunnan asettamisesta kesäkuun 6 päivänä 1917 annetun elintarvelain 17 §:n säännösten mukaisesti. Lautakunta olisi kuitenkin uudesti järjestettävä sekä asiain käsittelyn joutuisuuden että työn yhtäjaksoisuuden turvaa-

[1]) Kvston pöytäk. 24. 9. 17 §. — [2]) S:n 15. 10. 23 §. — [3]) S:n 10. 9. 25 §. — [4]) S:n 15. 10. 31 §. — [5]) S:n 21. 5. 16 §. — [6]) S:n 24. 1. 28 §. — [7]) S:n 1. 7. 13 §. — [8]) S:n 24. 1. 28 §. — [9]) S:n 15. 10. 26 §. — [10]) S:n 24. 1. 42 §. — [11]) S:n 25. 4. 4 §.

miseksi siten, että lautakunnan kokonaisuudessaan tulisi valvoa elintarpeiden hankinnan ja jakelun järjestämistä sekä ratkaista periaatteellista laatua olevat kysymykset, jota vastoin yksi lautakunnan jäsenistä valittaisiin toimeenpanevaksi jäseneksi, olisi koossa pitävänä voimana lautakunnassa ja toimisi puheenjohtajana asianomaisten osastopäällikköjen muodostamassa johtokunnassa, jonka tulisi käsitellä säännöllisesti uusiintuvat käytännölliset asiat. Kaupunginvaltuusto ei havainnut [1]) olevan syytä tehtävistään vapauttaa lautakunnassa jäljellä olevia henkilöjä puheenjohtajaa filosofiantohtori H. Ramsayta, jäseniä filosofianmaisteri O. Valmaria, herra Soinia ja neiti E. Somersaloa eikä varajäseniä johtaja S. Salomaata ja rouva G. Ehrstedtiä, ja tuli lautakunnan edelleenkin toimia kollegisesti kokoonpantuna. Sen ohessa oli lautakuntaa kehoitettava asettumaan kaupungissa toimivain laillisten työväenjärjestöjen yhteyteen ehdokkaiden saamiseksi lautakunnan täydentämiseksi elintarvelain määräysten mukaisesti sekä sitten tekemään asianhaarain vaatima esitys asiasta. Lautakunnan ehdottaman elintarveasiain käsittelyjärjestyksen valtuusto hyväksyi.

Elintarvetoimikunnan vaali.

Sittemmin ilmoitti senaatin elintarvetoimituskunta kirjelmässä elokuun 16 päivältä, että kaupunginvaltuuston tuli heinäkuun 27 päivänä annetun uuden elintarvelain mukaan valita elintarvetoimikunta. Valtuusto päätti [2]) senaatin elintarvetoimituskunnalle ehdottaa, että filosofiantohtori H. Ramsay valittaisiin toimikunnan puheenjohtajaksi, minkä ohessa jäsenluku määrättiin kahdeksaksi ja elintarvelautakunnan jäseniä kehoitettiin pysymään toimissaan, kunnes toimikunta oli ehtinyt perustautua.

Kirjelmässä syyskuun 20 päivältä elintarvetoimituskunta sittemmin ilmoitti määränneensä toimikunnan puheenjohtajaksi filosofiantohtori H. Ramsayn. Elintarvetoimikunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto sittemmin valitsi [3]) faktori A. Koskin, neiti E. Somersalon, johtaja T. Salmion, rouva G. Ehrstedtin, johtaja S. Salomaan sekä herrat Laurénin ja Nummivuoren.

Neiti E. Somersalon sittemmin tekemän pyynnön saada vapautus elintarvetoimikunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto päätti [4]) lähettää elintarvetoimikuntaan lausunnon saamiseksi.

Halkotoimikunnan täydentäminen.

Tehdyn anomuksen johdosta kaupunginvaltuusto vapautti [5]) johtaja A. Palmgrenin kaupungin halkotoimikunnan jäsenyydestä ja tarkastajan toimesta sekä valitsi uudeksi jäseneksi toimikuntaan isännöitsijä O. Kilpisen.

Hätäapukomitean täydentäminen ja sen toimikauden pitentäminen.

Kapinan päätyttyä hätäapukomitea pyysi itseään täydennettäväksi, minkä ohessa sosialilautakunta tämän yhteydessä teki esi-

[1]) Kvston pöytäk. 4. 6. 39 §. — [2]) S:n 20. 8. 89 §. — [3]) S:n 15. 10. 44 §. — [4]) S:n 17. 12. 30 §. — [5]) S:n 24. 1. 26 §.

tyksen hätäapukomitean väliaikaisesta uudesti järjestämisestä. Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) esitykseen ja päätti samalla, että rahatoimikamarille oli suotava tilaisuus valita jäsen lisättyyn hätäapukomiteaan.

Uusiksi jäseniksi hätäapukomiteaan valitsi [2]) kaupunginvaltuusto sittemmin professori M. Heikinheimon ja kirkkoherra K. V. Hurmerinnan, minkä ohessa komitea oikeutettiin jäseneksi kutsumaan perustuslaillisen työväenyhdistyksen edustaja.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [3]) hätäapukomitean jatkamaan työtään lokakuun 1 päivään; kertomus sen toiminnasta talvella 1917—18 oli annettava ennen saman kuukauden loppua. Väliaikaiseksi puheenjohtajaksi kesän ajaksi valittiin [4]) professori M. Heikinheimo, ja tämän ilmoitettua esteen oli komitea antanut varapuheenjohtajansa arkkitehti A. Nybergin toimeksi kesän aikana hoitaa puheenjohtajan tehtävät, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]).

Sittemmin sosialilautakunta kirjelmässä syyskuun 6 päivältä mainitsi työttömiä olevan niin lukuisasti, että kunnan johtamaa toimintaa työnpuutteen lieventämiseksi olisi jatkettava. Lautakunta esitti hätäapukomitean toimikauden jatkettavaksi talven 1918—1919 loppuun. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) antaa komitean toimia, kunnes olot sallivat sen lakkauttamisen. Jäsenistä oli pankinjohtaja F. Hallio ilmoittanut olevansa estynyt enää ottamasta töihin osaa, minkä ohessa järjestyneen työväen eduskunnan valitsemat jäsenet rouva I. Aalle-Teljo ja herra H. Ruusurinne sekä Helsingin työväenyhdistyksen valitsema jäsen herra E. A. Peltonen varamiehineen olivat kapinasta lähtien olleet kateissa.

Kaupunginvaltuusto valitsi [7]) komitean jäseneksi filosofiantohtori E. Kuusen.

Huoneenvuokralautakunnan kokoonpano ja toiminta.

Kirjelmässä huhtikuun 29 päivältä huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja esitti, että järjestyneiden olojen palauduttua lautakuntaa täydennettäisiin, sekä ehdotti lisäksi:

että toukokuun 1 päivästä asetettaisiin huoneenvuokralautakunnan toinen osasto sekä että tämän osaston puheenjohtajalle ja jäsenille maksettaisiin palkkiot huoneenvuokralautakunnan toimintaa varten vuonna 1918 osoitetuista määrärahoista;

että vuokralautakunnan sihteeri ja apulaissihteeri toukokuun 1 päivästä lähtien saisivat toimekseen pöytäkirjanpidon kumpikin osastollaan ja että heille siitä työstä maksettaisiin kuluvan vuoden menosääntöön merkityt palkkiot;

---

[1]) Kvston pöytäk. 25. 4. 24 §. — [2]) S:n 4. 6. 20 §. — [3]) S:n 4. 6. 21 §. — [4]) S:n 11. 6. 27 §. — [5]) S:n 20. 8. 24 §. — [6]) S:n 24. 9. 20 §. — [7]) S:n 10. 12. 32 §.

että huoneenvuokralautakunta oikeutettaisiin mainitusta päivästä lähtien aikaisemmin vahvistetun palkkion maksamalla asettamaan kanslisti, joka olisi velvollinen lautakunnan määräyksen mukaan hoitamaan juoksevat kansliatehtävät, valmistelemaan asiain käsittelyn lautakunnassa sekä määräaikoina päivittäin olemaan antamassa yleisölle neuvoja ja tietoja huoneenvuokra-asioissa; samoin kuin

että edellä mainittuun huoneenvuokralautakunnan toiseen osastoon valittaisiin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä paikkakunnan kiinteistönomistajain ja työväenjärjestöjen ehdotuksesta tarpeellinen määrä jäseniä ja varajäseniä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) nämä ehdotukset ja valitsi varsinaiseksi jäseneksi huoneenvuokralautakunnan ensimmäiseen osastoon rappari O. Lindholmin (Helsingin suomalaisen työväenliiton ehdottama) ja saman osaston varajäseniksi kauppias K. E. Österbergin (Perustuslaillisen työväenyhdistyksen ehdottama) ja kivityöntekijä P. Hakkaraisen (Helsingin suomalaisen työväenliiton ehdottama) sekä huoneenvuokralautakunnan toisen osaston puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindemanin, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin, varsinaisiksi jäseniksi rakennusmestari K. V. Angervuoren (Helsingin suomalaisen talonomistajayhdistyksen ehdottama) ja vahtimestari B. W. Björklundin (Perustuslaillisen työväenyhdistyksen ehdottama) ynnä varajäseniksi eläinlääkäri A. Höijerin (Helsingin pohjoisen talonomistajayhdistyksen ehdottama), rautatienvirkamies K. E. Boijerin (Helsingin ruotsalaisen talonomistajayhdistyksen ehdottama), työnjohtaja A. Miettisen ja muurari E. Heleniuksen (Helsingin suomalaisen työväenliiton ehdottamat).

Lakitieteenkandidaatti H. Ritavuoren sittemmin tekemään pyyntöön saada vapautus huoneenvuokralautakunnan ensimmäisen osaston varapuheenjohtajan toimesta kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) valiten varapuheenjohtajaksi asessori U. J. Castrénin.

Kun senaatin marraskuun 26 päivänä tekemän päätöksen mukaisesti huoneenvuokralautakuntaan tuli 1919 vuoden alusta kuulua puheenjohtaja ja neljä varsinaista jäsentä sekä näiden sijaisina varapuheenjohtaja ja neljä varajäsentä, valitsi [3]) kaupunginvaltuusto tammikuun 1 päivästä 1919 toistaiseksi:

ensimmäiseen huoneenvuokralautakuntaan:

puheenjohtajaksi pankinjohtaja C. A. Öhmanin;

varapuheenjohtajaksi asessori U. J. Castrénin;

jäseniksi kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä rakennusmestari W. Ekmanin ja maalarimestari A. Haanojan sekä

---

[1]) Kvston pöytäk. 7. 5. 52 §. — [2]) S:n 1. 7. 12 §. — [3]) S:n 30. 12. 4 §.

näiden varamiehiksi rakennusmestari K. A. Himangan ja rautatievirkamies K. E. Boijerin;

muiksi jäseniksi rappaaja O. Lindholmin ja arkkitehti S. Savoniuksen sekä näiden varamiehiksi kauppias K. E. Österbergin ja kivityöntekijä P. Hakkaraisen;

toiseen huoneenvuokralautakuntaan:

puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindemanin;

varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin;

jäseniksi kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä rakennusmestari K. V. Angervuoren ja vahtimestari B. W. Björklundin sekä näiden varamiehiksi rakennusmestari A. Malmin ja eläinlääkäri A. Höijerin; samoin kuin

muiksi jäseniksi agronoomi V. G. Bäckmanin ja työnjohtaja A. Miettisen, varamiehinä muurari E. Helenius ja rautatiekirjuri H. Olin.

Palkkalautakunnan vaali.

Vastaperustettuun palkkalautakuntaan valitsi [1]) kaupunginvaltuusto puheenjohtajaksi herra Hjelmmanin sekä jäseniksi herra Leanderin, asessorin vphra O. von Hellensin, varatuomari J. Ugglan ja ent. protokollasihteerin B. Wasastjernan.

Edustajan vaali suojeluskunnan intendenttivirastoon.

Kaupungin edustajaksi suojeluskunnan intendenttivirastoon valitsi [2]) kaupunginvaltuusto rahatoimikonttorin entisen avustavan kassanhoitajan merikapteeni Th. Ahlstedtin, myöntäen hänelle 300 markan kuukausipalkkion maksettavaksi 1919 vuoden menosääntöön merkitystä suojeluskunnan määrärahasta.

Budjettivaliokunnan jäsenten vaali.

Budjettivaliokunnan jäseniksi valitsi [3]) kaupunginvaltuusto herrat Alfthanin, af Forselleksen, Hynnisen, Mantereen, Norrménin, Roustin ja Stjernvallin; sittemmin vapautettiin [4]) herra Stjernvall tästä tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin herra Stockmann.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan jäsenten, yhtiön valvojan ja tilintarkastajain vaalit.

Jäseniksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokuntaan kesäkuun 1 päivän 1918 ja kesäkuun 1 päivän 1919 väliseksi ajaksi valitsi [5]) kaupunginvaltuusto herrat Huberin ja Salingren; sittemmin vapautettiin [6]) herra Huber tästä tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin herra Öhman.

Kaupunginvaltuusto päätti [5]) pitentää oikeusneuvosmies G. Björkmanin toimikauden mainitun yhtiön valvojana kesäkuun 1 päivään 1919.

Yhtiön 1917 vuoden tilien ja hallinnon tarkastajaksi valitsi [7]) valtuusto kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Puheenjohtajan vaali kirjaltajain yhdenpäivänkoulun johtokuntaan.

Puheenjohtajaksi vastaperustetun latojain ja painajain yhden-

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 58 §. — [2]) S:n 30. 12. 12 §; ks. tätä kert. siv. 169. — [3]) Kvston pöytäk. 15. 10. 46 §. — [4]) S:n 17. 12. 35 §. — [5]) S:n 21. 5. 15 §. — [6]) S:n 26. 11. 34 §. — [7]) S:n 24. 1. 51 §.

päivänkoulun johtokuntaan valitsi [1]) kaupunginvaltuusto herra V. von Wrightin.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan jäsenen sekä näiden koulujen tilintarkastajain vaalit.

Jäseneksi Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan kapinan aikana murhatun herra O. Rosenqvistin sijaan valitsi [2]) kaupunginvaltuusto arkkitehti E. Fabritiuksen.

Mainittujen koulujen 1918 vuoden tilien tarkastajiksi valitsi [3]) valtuusto pankinjohtaja J. Thurmanin ja reviisori E. Pikoffin.

Jäsenten vaali kunnollisen palvelusväen palkitsemisvaliokuntaan.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka tuli ratkaista kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta annettavia apurahoja koskevat hakemukset, valitsi [4]) kaupunginvaltuusto herrat Harmajan, Hongellin, Noposen, Nummivuoren ja V. von Wrightin.

Kaupungin vakinaisten tulojen lisäämiskysymystä valmistelevan komitean jäsenten vaali.

Jäseniksi komiteaan, jonka kaupunginvaltuusto oli päättänyt [5]) asettaa laatimaan ehdotusta kaupungin vakinaisten tulojen lisäämiseksi, valitsi [6]) valtuusto herrat Bengelsdorffin, Paasikiven ja F. von Wrightin sekä filosofianmaisteri Y. Harvian, minkä ohessa rahatoimikamaria oli kehoitettava valitsemaan edustajansa komiteaan; täksi kamari valitsi herra Lindforsin, varamiehenä pankinjohtaja G. Estlander. Sittemmin vapautettiin [7]) herrat von Wright ja Paasikivi tästä tehtävästä ja heidän sijaansa valittiin varajäsen G. Estlander ja kauppaneuvos J. Tallberg, minkä jälkeen rahatoimikamari uudeksi varajäseneksi valitsi herra M. E. Uddin.

Jäsenen vaali erään invalidirahaston hallintokomiteaan.

Jäseneksi komiteaan, jonka tuli vastaanottaa ja hoitaa kaupungin [8]) sekä eversti H. Standertskjöldin vapaussodan invalidien y. m. hyväksi tekemät lahjoitukset, valitsi [9]) kaupunginvaltuusto herra Alfthanin.

Uuden jäsenen vaali K.H.Renlundin säätiön toimikuntaan.

Kun kaupunginvaltuuston K. H. Renlundin Suomen käytännöllisgeologista tutkimista varten perustaman säätiön johtokuntaan valitsema jäsen insinööri A. von Julin oli kapinan aikana murhattu, valitsi [10]) valtuusto uudeksi jäseneksi ylimäär. professorin L. Borgströmin.

Ukkokodin johtokunnan täydennys.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti [11]) kaupunginvaltuusto herra Häggmanin toimimasta kaupungin edustajana Ukkokotiyhdistyksen johtokunnassa ja valitsi hänen sijaansa kauppaneuvos V. Ekin.

Jäsenten vaali oppikoulujen vanhempainneuvostoon.

Kun kouluhallituksesta elokuun 2 päivänä 1918 annetun asetuksen mukaan kunnan tulee kolmeksi vuodeksi valita oppikoulujen vanhempainneuvostoihin viisi jäsentä, etusijassa oppilaiden vanhemmista, antoi [12]) kaupunginvaltuusto herrain Wallensköldin, Ivalon, de la Chapellen, Ruuthin ja Öhmanin toimeksi ehdottaa tähän teh-

[1]) Kvston pöytäk. 17. 12. 34 §. — [2]) S:n 4. 6. 17 §. — [3]) S:n 11. 6. 23 §. — [4]) S:n 10. 12. 21 §. — [5]) S:n 7. 5. 46 §. — [6]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 162. — [7]) Kvston pöytäk. 24. 9. 26 § ja 12. 11. 5 §. — [8]) Ks tätä kert. siv. 147. — [9]) Kvston pöytäk. 4. 6. 35 §. — [10]) S:n 11. 6. 28 §. — [11]) S:n 29. 10. 30 §. — [12]) S:n 10. 9. 7 §.

tävään sopivat henkilöt. Kaupunginvaltuusto valitsikin [1]) näiden valitsijamiesten ehdottamat henkilöt vanhempainneuvostojen jäseniksi syyskuun 1 päivän 1918 ja syyskuun 1 päivän 1921 väliseksi ajaksi.

Sittemmin anoi senaattori O. Stenroth, joka oli valittu Töölön suomalaisen yhteiskoulun vanhempainneuvoston jäseneksi, vapautusta tästä tehtävästä, mihin kaupunginvaltuusto myöntyikin [2]) ja valitsi hänen sijaansa herra Noposen mainitun vanhempainneuvoston jäseneksi.

[1]) Kvston pöytäk. 15. 10. 45 §. — [2]) S:n 29. 10. 31 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarina olivat vuoden varrella todellinen valtioneuvos A. Gripenberg puheenjohtajana toukokuun 25 päivään, ent. esittelijäsihteeri A. Listo varapuheenjohtajana vastamainittuun päivään ja siitä lähtien puheenjohtajana, johtaja I. Lindfors jäsenenä edellä mainittuun päivään ja siitä lähtien varapuheenjohtajana, lakitieteentohtori K. Ignatius (heinäkuun 1 päivään), arkkitehti A. Nyberg, pankinjohtaja G. Estlander, pankinjohtaja A. Neovius (toukokuun 25 päivästä heinäkuun 1 päivään), konsuli V. Hoving (heinäkuun 1 päivästä) ja varatuomari A. Makkonen (samasta päivästä). Varajäseninä olivat professori A. L. Hjelmman, johtaja M. E. Udd, lääketieteentohtori H. Lavonius ja varatuomari A. Makkonen (toukokuun 25 päivästä heinäkuun 1 päivään).

Sihteerintehtävät hoiti apulaissihteeri J. W. Andersin oman virkansa ohessa. Apulaissihteerinä oli sen lisäksi lokakuun 1 päivästä ent. yhteiskoulunopettaja A. Ervasti. Asiamiehenä toimi varatuomari G. Lagerblad. Notaarina oli varatuomari K. Furuhjelm lokakuun 1 päivään sekä siitä lähtien filosofianmaisteri G. Brotherus. Pöytäkirjurina toimi tammikuun varatuomari F. Mörtengren, jonka kuoltua lakitieteenkandidaatti G. Bergroth hoiti tointa, kunnes asessori U. J. Castrén syyskuun 10 päivänä valittiin sen pitäjäksi.

Rahatoimikamari piti vuoden varrella 92 kokousta, niistä 40 varsinaista ja 52 ylimääräistä.

Vuoden varrella saapui 2,951 asiaa. Näistä ja edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevista 278 asiasta käsiteltiin loppuun 2,829, joten vuoteen 1919 siirtyi 400 asiaa. Maksumääräyksiä annettiin 21,405. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 3,104 ja lähetettyjen kirjeiden luku 980.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Rahatoimikamari möi vuoden varrella alempana mainitut tontit: Myytyjä tontteja.

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m².	Huutokauppahinta, Smk.
525	Florantie	4	Arkkitehti O. Gripenberg [1])	719.465	50,000 —
„	„	6	Arkkitehti O. Gripenberg [2])	579.285	47,300 —
„	„	8	Arkkitehti O. Gripenberg [3])	795.795	46,800 —
„	L. Viertotie	13	Arkkitehti O. Gripenberg [4])	990.000	85,100 —
„	„	21	Arkkitehti O. Gripenberg [5])	990.000	80,100 —
24	Kulmakatu	5	Kauppias V. E. Lybeck [6])	1,113.707	33,300 —
376	Fredriksperink.	52	Akt.-bol. osakeyht. Bögelunds kartongfabrik [7])	1,188.000	53,500 —
410	Runebergkatu	13	Arkkitehti E. Paalanen [8])	1,704.163	223,080 —
„	„	21	Arkkitehti E. Paalanen [9])	1,383.077	182,600 —
424	Museokatu	28	Ab. H:fors nya hattfabrik [10])	845.000	52,030 —
523	L. viertotie	31	Aktiebolaget City [11])	1,193.960	142,560 —
„	„	33	Aktiebolaget City [12])	1,953.078	135,300 —
„	„	35	Aktiebolaget City [13])	2,064.455	147,620 —
„	Florantie	16	Varatuomari G. Almqvist [14])	1,851.181	158,000 —
443	Museokatu	23	Rakennusmestari I. W. Udd [15])	1,076.404	91,190 —
431	Runebergkatu	33	Rakennusmestari I. W. Udd [16])	1,582.971	161,920 —
478	„	56	Rakennusmestari I. W. Udd [17])	1,168.941	102,850 —
376	Porvoonkatu	27	Insinööri O. F. Schmidt [18])	1,386.000	85,100 —
„	Fredriksperink.	56	Suomen sähköteollisuusosakeyhtiö [19])	1,386.000	63,100 —
424	Fjälldalinkatu	11	Rakennusmestari K. I. Sorri [20])	880.000	48,400 —
331	Itä viertotie	29	Kauppias A. Lind [21])	1,422.300	148,720 —
436	Museokatu	15	Liikemies H. Reincke [22])	1,512.500	19,910 —
410	Fredrikinkatu	62	Osakeyhtiö Arkadiankatu 16 [23])	1,649.060	181,390 —
„	Arkadiankatu	18	Johtaja F. W. Roos [24])	1,022.250	111,500 —
„	Runebergkatu	19	Johtaja F. W. Roos [25])	1,685.390	169,500 —
473	Kivelänkatu	1, 3	Insinööri E. Degerholm [26])	2,644.000	265,000 —
407	Nervanderkatu	7	Os.yht. O. J. Dahlberg akt.bol. [27])	1,561.358	116,000 —
424	Fjälldalinkatu	13	Rakennusmestari O. E. Lund [28])	880.000	59,600 —
297	Pitkänsillanranta	5, 7, 9	Duodecim-seura [29])	891.621 945.810 950.670	420,000 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 17. 1. 1 §. — [2]) S:n 17. 1. 2 §. — [3]) S:n 17. 1. 3 §. — [4]) S:n 17. 1. 4 §. — [5]) S:n 17. 1. 5 §. — [6]) S:n 17. 1. 6 §. — [7]) S:n 17. 1. 7 §. — [8]) S:n 26. 9. 11 §. — [9]) S:n 26. 9. 12 §. — [10]) S:n 26. 9. 13 §. — [11]) S:n 3. 10. 1 §. — [12]) S:n 3. 10. 2 §. — [13]) S:n 3. 10. 3 §. — [14]) S:n 10. 10. 4 §. — [15]) S:n 10. 10. 5 §. — [16]) S:n 10. 10. 6 §. — [17]) S:n 10. 10. 7 §. — [18]) S:n 10. 10. 8 §. — [19]) S:n 10. 10. 9 §. — [20]) S:n 24. 10. 11 §. — [21]) S:n 24. 10. 14 §. — [22]) S:n 31. 10. 8 §. — [23]) S:n 14. 11. 7 §. — [24]) S:n 14. 11. 8 §. — [25]) S:n 14. 11. 9 §. — [26]) S:n 25. 11. 12 §. — [27]) S:n 12. 12. 1 §. — [28]) S:n 19. 12. 1 §. — [29]) S:n 23. 12. 11 §.

Kaupunginvaltuuston kesäkuun 19 päivänä 1917 [1]) tekemän päätöksen mukaisesti oli kauppakirjaan kauppahintana merkittävä edellä mainittu huutokauppahinta korotettuna 40 %:lla. Huutokauppahinnasta oli kauppakirjaa allekirjoitettaessa suoritettava 15 %, ja ostajan tuli huutokauppahinnan jäljellä olevasta määrästä vuosittain suorittaa 1/10 sekä 6 %:n korko maksamatta olevalle määrälle. Kauppakirjaan merkitty, huutokauppahinnan ylittävä määrä eräantyi ainoastaan siinä tapauksessa, että säädetty rakennusvelvollisuus laiminlyötiin, niinkuin mainitussa päätöksessä lähemmin säädettiin.

Myytävän tonttien alimman hinnan korotus.

Vuoden varrella ryhtyi rahatoimikamari toimiin myytävänä olevain tonttien uuden luettelon julkaisemiseksi, johon luetteloon alimmat tontinhinnat oli merkittävä rahan arvon alenemisen aiheuttamin korotetuin määrin.

2. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.*

Vuokralle annettuja tiluksia.

Rahatoimikamari teki vuokrasopimuksen kaupungille kuuluvasta maasta seuraavissa tapauksissa:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Bölenk., tontti n:o 15, tonttialue	Huvilanomistaja O. Lempinen [2])	1/3 1947	40 —
Böle n:o 56, tonttialue	Huvilanomistaja G. E. Fallenius [2])	1/3 1947	80 —
Tokankatu, tontin n:o 6 viereinen alue	Oy. Hietalahden laivatokka ja konepaja [3])	30/11 1935	1,000 —
Kortteli n:o 401, alue	Taiteilijaseura [3])	Toistaiseksi	Vuokravapaa
Meilans, kaupunginportin viereinen tonttipaikka	Työmies H. G. Dubb [3])	31/12 1922	400 —
Meilans, s:n s:n	Rankkuri K. A. Korhonen [3])	31/12 1922	600 —
Greijus, viljelysmaa, pohjoisosa	Svenska kvinnoförbundet [4])	1/10 1927	321 96
		1/10 1937	375 62
		1/10 1942	429 28
Greijus, viljelysmaa, kaakkoisosa	Ungdomsförbundet Fylgia [4])	1/10 1927	499 86
		1/10 1937	583 17
		1/10 1942	666 48
Greijus, viljelysmaa, itäosa	Martta-yhdistys [4])	1/10 1927	372 12
		1/10 1937	434 14
		1/10 1942	496 16
Böle, notkelma	Huvilanomistaja O. Tammelin [5])	20/3 1929	60 —
Meilans, tonttipaikka litt. E.	Kauppias J. V. Haapasalo [6])	6 kk. irtis.	600 —

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 235. — [2]) Rkmrin pöytäk. 17. 1. 9 §. — [3]) S:n 25. 4. 33 §. — [4]) S:n 11. 7. 7 §. — [5]) S:n 12. 12. 5 §. — [6]) S:n 23. 12. 11 §.

Pitennetyn vuokraoikeuden myönsi rahatoimikamari seuraaviin tiluksiin: Vuokraoikeuden pitennys.

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pitennetty,		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä.	mihin.	
Iso Pässi, tilus n:o 126	Herra Clas Axner [1]	—	3 kk. irtis.	250 —
Rajasaari, huvilapalsta n:o 1 b	Hammaslääkäri A. H. von Fieandt [2]	1/1 1936	31/12 1943	500 —
Meilans, Jakobssonin tontti	Rankkuri K. A. Korhonen [3]	1/1 1918	31/12 1922	600 —
Vallila, asuntotontti n:o 2	Vuokraaja A. K. Wikström [4]	1/1 1919	31/12 1928	1,440 —
Pikku Pässi, saari	Kauppias O. Strömberg [5]	1/1 1918	3 kk. irtis.	200 —
Turvik, huvila	Lepokotiyhdistys [6]	23/5 1918	Toistaiseksi	Maksutta
Meilans, huvilapalsta n:o 2 Toivola	Rouva A. Schalien [7]	31/10 1919	31/10 1929	2,400 —
Turvik, alue	Lepokotiyhdistys [8]	1/1 1919	6 kk. irtis.	Maksutta
Leppäsuo, huvilapalsta n:o 68 c	Everstiluutnantinrouva A. Berens v. Rautenfeld [9]	1/6 1919	1/6 1920	648 —
Hermanni, kortt. 2 a, tontti n:o 1 d	Merikapteeni A. F. Fagerström [10]	1/1 1919	6 kk. irtis.	900 —
S:n kortt. III, tontti n:o 6	Ajuri J. Jakobsson [11]	1/5 1919	S:n	500 —
S:n „ „ „ „ 1	Huvilanomistaja H. J. Tillander [12]	1/2 1919	S:n	360 —
S:n „ „ „ „ 7	Rouva A. Bäckström [13]	1/1 1920	S:n	600 —
S:n „ IV, „ „ 9	Talonomistaja K. E. Lindfors [14]	1/1 1919	S:n	500 —
Blekholma, etel., tilus n:o 101	Rouva I. Lindberg [15]	1/1 1919	31/12 1928	750 —
Laakso, tonttipaikka litt. C	Rouva A. S. Holmgren [16]	1/1 1919	31/12 1923	300 —
S:n, s:n litt. D	Puutarhuri O. Rosenberg [17]	1/1 1919	31/12 1923	600 —
Greijus, viljelyspalstat 5, 6 ja 13	Puutarhuri C. F. Ward [18]	—	31/12 1919	1,585 —
Sinivuorenmaa, asuntopalsta n:o 3	Kauppias F. Vikberg [19]	1/1 1920	31/12 1924	300 —
Hermanni I, kortt. IV, tontti n:o 14	Kauppiaat P. A. Kohonen ja T. Kilpinen [20]	1/2 1919	6 kk. irtis.	300 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 10. 1. 21 §. — [2]) S:n 25. 4. 33 §. — [3]) S:n 2. 5. 18 §. — [4]) S:n 2. 5. 32 §. — [5]) S:n 2. 5. 37 §. — [6]) S:n 23. 5. 34 §. — [7]) S:n 30. 5. 18 §. — [8]) S:n 17. 6. 22 §. — [9]) S:n 16. 7. 3 §. — [10]) S:n 7. 10. 68 §. — [11]) S:n 17. 10. 21 §. — [12]) S:n 17. 10. 57 §. — [13]) S:n 17. 10. 58 §. — [14]) S:n 4. 11. 13 §. — [15]) S:n 7. 11. 92 §. — [16]) S:n 25. 11. 30 §. — [17]) S:n 25. 11. 31 §. — [18]) S:n 12. 12. 16 §. — — [19]) S:n 23. 12. 1 §. — [20]) S:n 23. 12. 11 §.

Vuokraoikeuden siirto.

Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tilusten vuokraoikeuden siirron:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Humalisto, palsta n:o 21	Liikemies K. Leppäaho [1]
Bölenkatu, tontti n:o 15	Huvilanomistaja N. Lempinen [2]
Hertankatu, tontit n:ot 16 ja 18	Huvilanomistaja G. E. Fallenius [2]
Åggelby, itäinen huvilaryhmä n:o 4	Agronoomi Hj. Silfverberg [3]
Vanajantie, tontti n:o 3	Kauppias V. Johansson [4]
Vallilantie, tontti n:o 36	Ajuri J. K. Kilpinen [5]
Hermanni I, kortt. II, tontti n:o 1 d	Merikapteeni A. F. Fagerström [6]
Åggelby, itäinen huvilaryhmä n:o 21 A	Liikemies J. Ahola [7]
Alppilan ravintola	Varastomestari A. Pyykkö [8]
Inarintie, tontti n:o 25	Talonomistaja J. F. Riihimäki [9]
Roineentie, tontti n:o 9	Muurari K. G. Skogberg [10]
Päijänteentie, tontti n:o 21	Kauppias Hj. Laaksonen [11]
Greijus, Tilkan torppa	Herra A. Korhonen [12]
Rönnskär, länt., huvilapalsta n:o 4	Insinööri O. Segercrantz [13]
Hertankatu, tontti n:o 13	Kauppias A. E. Halla [14]
Hermanni I, kortt. II, tontit n:ot 6 ja 7	Talonomistaja J. Kallio [15]
Sinivuorenmaa, huvilapalsta n:o 1	Herra J. M. Karlsson [16]
S:n „ „ 3	Kauppias F. Wikberg [17]
Berga, palsta n:o 15	Ajuri K. V. Halme [18]
Åggelby, etel. huvilaryhmä n:o 13	Kauppias K. E. Berggren [19]
Sinivuorenmaa, huvilapalsta n:o 7	Liikemies A. Kervinen [20]
Åggelby, etel. huvilaryhmä n:o 12	Liikemies F. B. Andersson [21]
S:n it. „ „ 19 A	Liikemies U. E. Grönroos [22]
Vallilantie, tontti n:o 5	Talonomistaja A. U. Mattsson [23]
Ätsärintie, tontti n:o 4	Talonomistaja N. Sundvall [23]
Suvantotie, tontti n:o 7	Ajuri O. Manelius [23]
Vallilantie, tontti n:o 42	Maalari K. A. Lindström [23]
Laakso, huvilapalsta n:o 53 litt. A	Kauppias S. Aladin [24]
Åggelby, länt. huvilaryhmä n:o 12	Neiti J. Thillot [25]
Humalisto, palsta n:o 23	Liikennetarkastaja E. Minck [26]
Paloholma	Kauppias E. Danska [27]
Åggelby, etel. huvilaryhmä n:o 2	Neiti A. Nyqvist [28]
Hermanni II, kortt. 15, tontti n:o 3	Filosofiantohtori K. A. Paloheimo [29]

[1]) Rkmrin pöytäk. 7. 1. 10 §. — [2]) S:n 17. 1. 9 §. — [3]) S:n 17. 1. 12 §. — [4]) S:n 21. 1. 20 §. — [5]) S:n 21. 1. 21 §. — [6]) S:n 21. 1. 33 §. — [7]) S:n 24. 1. 15 §. — [8]) S:n 8. 5. 31 §. — [9]) S:n 17. 5. 39 §. — [10]) S:n 17. 5. 40 §. — [11]) S:n 17. 5. 41 §. — [12]) S:n 17. 5. 42 §. — [13]) S:n 27. 5. 26 §. — [14]) S:n 27. 5. 27 §. — [15]) S:n 27. 5. 28 §. — [16]) S:n 27. 5. 29 §. — [17]) S:n 27. 5. 30 §. — [18]) S:n 27. 5. 31 §; s:n 15. 8. 32 §. — [19]) S:n 6. 6. 56 §. — [20]) S:n 6. 6. 71 §. — [21]) S:n 20. 6. 24 §. — [22]) S:n 18. 7. 19 §. — [23]) S:n 25. 7. 9 §. — [24]) S:n 25. 7. 13 §. — [25]) S:n 15. 8. 20 §. — [26]) S:n 29. 8. 30 §. — [27]) S:n 29. 8. 31 §. — [28]) S:n 29. 8. 25 §. — [29]) S:n 5. 9. 59 §.

Hermanni II, kortt. 16, tontti n:o 2 ..	Liikemies M. Lindfors [1])
Bölenkatu, tontti n:o 12	Veturinkuljettaja J. Linnakorpi [2])
Meilans, huvilatontti n:o 7	Liikemies R. Nyman y. m. [3])
Päijänteentie, tontti n:o 23	Tehtailija K. J. Harinen [4])
S:n „ „ 5	Ajuri K. A. Paavola ja puuseppä K. Hakala [5])
Vanajantie, tontit n:ot 5 ja 7	Ajuri K. A. Paavola ja puuseppä K. Hakala [6])
Berga, tonttipaikka n:o 5	Rakennusmestari K. J. Ruotsi ja johtaja E. Diktonius [7])
Laakso, osa puutarhapalstaa n:o 6 .. .	Kauppias S. Aladin [8])
Hermanni I, kortt. IV, tontti n:o 8 ..	Kauppiaat P. A. Kohonen ja T. Kilpinen [9])
Sinivuorenmaa, huvilapalsta n:o 4 c ..	Merimies A. Wickmann [10])
Vallila, tontti n:o 2.....	Herrat K. A. Kerttunen ja K. G. Gammelin [11])
Kyllikinkatu, tontti n:o 18	Kauppias V. Aarnio [12])
Toukola, kortt. n:o 13, viljelyspalsta n:o 6	Huvilanomistaja O. S. Malmström [13])
Meilans, huvilapalsta n:o 25 b	Kauppias J. L. Arvola [14])
Toukola, rantakortt. tontti n:o 6	Arabian porsliinitehdas [15])
S:n „ „ „ 4	Arabian porsliinitehdas [16])
Äggelby, it. huvilaryhmä n:o 8	Valtioneuvos E. Öhmann [17])
Humalisto, palsta n:o 19	Insinööri G. Strömberg [18])
Eläintarhanhuvila n:o 9	Akt.-bol. Djurgårdsvillan n:o 9 [19])
Äggelby, etel. huvilaryhmä n:o 8.....	Rouva A. Cairenius [20])
Sumppari, huvilapalstat n:ot 1, 2 ja 3	Herra O. Lundbom [21])
Hermanni I, kortt. I, tontti n:o 3	Talonomistaja A. Ylöstalo [22])
Toukola, rantakortt. tontti n:o 8	Arabian porsliinitehdas [23])
Äggelby, it. huvilaryhmä n:o 11	Räätäli G. G. Lehto [24])
Vallilantie, tontti n:o 10	Kauppias B. Saloranta ja koneenkäyttäjä J. E. Lindén [25])
Virtaintie, tontti n:o 12.....	Kulta- ja hopeaseppäosuuskunta [26])
Hermanni II, kortt. 15, tontti n:o 2....	Uunintekijä G. Green [27])
Sinivuorenmaa, huvilapalsta n:o 4	Akt.-bol. nya varvet [28])
Hermanni I, kortt. I, tontit n:ot 6 ja 7	Talonomistaja T. Seppälä [29])
Virtaintie, tontti n:o 6	Työmies A. Silvonen [30])
Hertankatu, tontti n:o 5	J. E. Rosbäckin perilliset [31])
„ „ „ 14	J. E. Rosbäckin perilliset [31])
Toukola, rantakortt. tontti n:o 5	Neiti R. Liljeberg [32])

[1]) Rkmrin pöytäk. 5. 9. 60 §. — [2]) S:n 19. 9. 15 §. — [3]) S:n 26. 9. 15 §. — [4]) S:n 26. 9. 25 §. — [5]) S:n 26. 9. 26 §. — [6]) S:n 26. 9. 27 §. — [7]) S:n 30. 9. 49 §. — [8]) S:n 10. 10. 41 §. — [9]) S:n 17. 10. 55 §. — [10]) S:n 21. 10. 30 §. — [11]) S:n 28. 10. 40 §. — [12]) S:n 4. 11. 11 §. — [13]) S:n 4. 11. 31 §. — [14]) S:n 4. 11. 34 §. — [15]) S:n 4. 11. 35 §. — [16]) S:n 4. 11. 36 §. — [17]) S:n 7. 11. 35 §. — [18]) S:n 7. 11. 79 §. — [19]) S:n 11. 11. 13 §. — [20]) S:n 14. 11. 43 §. — [21]) S:n 18. 11. 27—29 §. — [22]) S:n 21. 11. 21 §. — [23]) S:n 21. 11. 42 §. — [24]) S:n 25. 11. 36 §. — [25]) S:n 28. 11. 35 §. — [26]) S:n 28. 11. 36 §. — [27]) S:n 5. 12. 15 §. — [28]) S:n 5. 12. 69 §. — [29]) S:n 12. 12. 92 §. — [30]) S:n 16. 12. 20 §. — [31]) S:n 16. 12. 26 §. — [32]) S:n 23. 12. 42 §.

Tilapäisiä vuokrasopimuksia.

Tilapäisluontoisia vuokrasopimuksia pienemmistä, osin viljelykseen, osin varastopaikoiksi y. m. sopivista paikoista, joiden vuokrasopimukset päättyivät kuukausittain, teki rahatoimikamari seuraavissa tapauksissa:

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuokramaksu kuuk. Smk.	
Ilmarisenk. n:o 29, varastopaikka	Liikemies J. L. Nurmela [1])	3 kk. irtis.	18	—
Pitkänsillanranta n:ot 7 ja 9	Vahakabinetinomistaja N. Nielsen [2])	Irtis. ehd.	800	—
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Osuusliike Elanto [3])	1 kk. irtis.	40	—
Runebergk. n:ot 54 ja 56, alue	Kauppias K. Nilsson [4])	2 „ „	70	—
Kortt. n:o 301, kivilouhos	Oy. Constructor ab. [5])	3 „ „	240	—
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Oy. Constructor ab. [6])	6 „ „	83	33
Hietaniemenk., viereinen alue	Kiviosuuskunta Roima [7])	6 „ „	75	—
Kortt. n:o 178, varastopaikka n:o 25	Herra S. Pihlgren [8])	3 „ „	40	—
Pengerkatu, tonttien n:ojen 25 ja 27 vier. kivilouhos	Työnjohtaja N. Raunionmäki [9])	2 „ „	5	—
Hammarberg, alue	Tehtailija V. Lindström [10])	1 „ „	8	33
Merisatama, varastopaikka	Kauppias F. Kivistö [11])	3 „ „	160	—
Ruoholahti, varastopaikka n:o 5 b	Rakennusmestari A. Lekman [12])	3 „ „	2	—
Taivallahti, varastopaikka	Helsingin telefooniyhdistys [13])	1 „ „	20	—
Ruoholahti, varastopaikka n:o 6 A	Helsingin puuseppätehdas osakeyhtiö [14])	6 „ „	750	—
S:n, varastopaikka n:o 7 A	Karhulan lautatarha [14])	6 „ „	540	—
Merisatama, varastopaikka n:o 12	Liikemies A. Askolin [15])	6 „ „	20	—
Lintulahdenk., vier. varastopaikka	Helsingfors trävaruaffär aktiebolag [16])	3 „ „	103	—
Ruoholahti, varastopaikka n:o 1	A. Eklöf aktiebolag [17])	6 „ „	571	15
S:n „ „ 2	Toiminimi A. L. Hartwall [17])	6 „ „	219	17

[1]) Rkmrin pöytäk. 3. 1. 1 §. — [2]) S:n 3. 1. 7 §. — [3]) S:n 21. 1. 34 §. — [4]) S:n 24. 1. 13 §. — [5]) S:n 2. 5. 46 §. — [6]) S:n 2. 5. 47 §. — [7]) S:n 27. 5. 50 §. — [8]) S:n 13. 6. 61 §. — [9]) S:n 13. 6. 62 §. — [10]) S:n 17. 6. 1 §. — [11]) S:n 27. 6. 21 §. — [12]) S:n 27. 6. 55 §. — [13]) S:n 27. 6. 76 §. — [14]) S:n 4. 7. 5 §. — [15]) S:n 4. 7. 6 §. — [16]) S:n 18. 7. 18 §. — [17]) S:n 25. 7. 12 §.

Ruoholahti, varastopaikka n:o 3	Ab. K. H. Renlund [1]	6 kk.	irtis.	292 50
S:n „ „ 4 A	Talonomistaja G. Grönlund [1]	6 „	„	307 17
S:n „ „ 5 C	Kauppias K. A. Forsbäck [1]	6 „	„	101 67
S:n „ „ 5 D	Toiminimi A. L. Hartwall [1]	6 „	„	52 09
S:n „ „ 6	Toiminimi K. G. Öhman [1]	3 „	„	21 17
S:n „ „ 10	Osakeyhtiö Karhula [1]	6 „	„	378 50
S:n „ „ 12	Kadunlask. D. S. Smirnoff [1]	6 „	„	364 17
S:n „ „ 12 A	Kadunlask. D. S. Smirnoff [1]	6 „	„	182 08
S:n „ „ 12 B	Aug. Eklöf aktiebolag [1]	6 „	„	182 08
S:n „ „ 13 A	Hietalahden osakeyhtiö [1]	6 „	„	274 67
S:n „ „ 13 C	Halkosaha Osio [1]	6 „	„	140 67
Taivallahti, varastopaikka	Keskusosuuskunta Hankkija [2]	3 „	„	250 —
Merisatama, varastopaikka	Keskusosuuskunta Hankkija [3]	3 „	„	200 —
Kortt. n:o 410, varastopaikka	Aktiebolaget Allan Hjelt [4]	3 „	„	50 —
Ruoholahti, varastop. n:ot 4 C ja 5 A	Toiminimi Wilcken & C:o [5]	1 „	„	107 50
Sörnäsi, varastopalsta n:o 2	V. A. Svenssonin perilliset [6]	3 „	„	200 —
Kortt. n:o 178, varastopaikka n:o 23	Laatikko- ja puutavara oy. [7]	3 „	„	150 —
Merisatama, varastopaikka	Lantbrukskontoret aktiebolag [8]	3 „	„	175 —
Kaivopuisto, länt., halkovarastopaikka	Lantbrukskontoret aktiebolag [8]	1 „	„	475 —
Ursinin kallio, vier. halkovarastopaikka	Lantbrukskontoret aktiebolag [8]	3 „	„	200 —
Sörnäsi, alue	Ylioppilas A. Ahlberg [9]	1 „	„	25 —
Merisatama, varastopaikka n:o 3	Konekauppa oy. Aatra [10]	3 „	„	108 33
Hietaniemi, varastopaikka n:o 17	Aktiebolaget Mercantile [11]	3 „	„	177 41
Hietakannas, varastopaikka	Toiminimi Nyman & C:o [12]	3 „	„	77 08
S:n s:n	Vakuutusyhtiö Kaleva [13]	3 „	„	133 33
Kortt. n:o 178, varastopaikka n:o 5	Aktiebolaget Chromo [14]	3 „	„	60 —
Kortt. n:o 178, varastopaikka n:o 13	Kauppias J. Nordberg [15]	3 „	„	240 —
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Toiminimi K. G. Öhman [16]	3 „	„	21 17
S:n, varastopaikka	Liikemies O. Honkasalo [17]	2 „	„	150 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 25. 7. 12 §. — [2]) S:n 25. 7. 24 §. — [3]) S:n 25. 7. 29 §. — [4]) S:n 15. 8. 17 §. — [5]) S:n 15. 8. 43 §. — [6]) S:n 22. 8. 41 §. — [7]) S:n 22. 8. 48 §. — [8]) S:n 29. 8. 24 §. — [9]) S:n 29. 8. 29 §. — [10]) S:n 5. 9. 31 §. — [11]) S:n 5. 9. 32 §. — [12]) S:n 5. 9. 33 §. — [13]) S:n 5. 9. 34 §. — [14]) S:n 5. 9. 35 §. — [15]) S:n 5. 9. 36 §. — [16]) S:n 5. 9. 37 §. — [17]) S:n 3. 10. 4 §.

Pakaa, varastopaikka	Agronoomi U. Hernberg [1])	1 kk. irtis.	25	—
Greijus, „	Talonomistaja J. Isotupa [2])	3 „ „	25	—
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Isännöits. B. Holmström [3])	1 „ „	10	—
Hietaniemi, varastopaikka	Ab. nya droghandeln, Osk. Durchman [4])	3 „ „	16	67
Hietakannas, „	Lantbrukskontoret ab. [5])	3 „ „	150	—
Kortt. n:o 178, alue	Liikemies A. Björklund [6])	3 „ „	50	—
S:n „ 178, varastop. n:o 6	Laatikko- ja puutavara oy.[7])	3 „ „	170	—
S:n „ 178, „ „ 7	Laatikko- ja puutavara oy.[7])	3 „ „	102	—
Baggböle, viljelyspalstoja	Työmies K. Logren [8])	2 „ „	35 15	— —
Gumtähti, palsta n:o 48	Metsänhoitaja Y. Rainio [9])	31/5 1919 asti	12	92
Hietakannas, varastop. n:o 13	G. Hartmannin koneliike [10])	6 kk. irtis.	115	—
Vallila n:o 6, vier. alue	Puutavara oy. Korpi [11])	3 „ „	95	—
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Osuusliike Elanto [12])	2 „ „	120	—
Hietakannas, varastop. n:o 1	Herra V. J. Hildén [13])	3 „ „	60	50
„ „ „ 4	Kivenhakkaaja J. Järvinen [13])	3 „ „	8	33
„ „ „ 6	Rakennusmest. J. Syväluoko [13])	3 „ „	103	33
Hietaniemi, „ „ 15	Rakennusmest. J. Syväluoko [13])	3 „ „	120	—
„ „ „ 18	Tehtailija H. Pietiläinen [13])	3 „ „	102	67
„ „ „ 24	Rakennuskonepaja [13])	3 „ „	66	67
„ „ „ 26	Oy. J. E. Cronvall [13])	3 „ „	136	67
Kortt. n:o 178, varastop. n:o 3	Rakennusmest. A. N. Nyberg [13])	3 „ „	98	—
S:n „ „ „ „ 4	Rakennusmest. E. Sauvola [13])	3 „ „	31	25
S:n „ „ „ „ 8	Kauppias K. Fazer [13])	3 „ „	128	50
S:n „ „ „ „ 9	Kauppias F. Ekberg [13])	3 „ „	109	58
S:n „ „ „ „ 11	Halkokaupp. J. Korhonen[13])	3 „ „	101	83
Mechelink., vier. varastopaikka	Rak.mest. K. V. Angervuori [13])	3 „ „	95	83
Nordenskiöldk., vier. alue	Kivenhakkaaja J. Forsman [13])	1 „ „	25	—
Ruoholahti, varastop. n:o 14 B	Aktiebolaget Metall [13])	6 „ „	115	67
Merisatama, varastopaikka	Talonomistaja J. Isotupa [13])	3 „ „	75	—
„ „	Aktiebolaget Calor [13])	3 „ „	405	—
Leppäsuo, alueita	Kivenhakkaaja J. Forsman [13])	1 „ „	40 20	— —
Taivallahti, varastopaikka	Kauppias A. Häyrinen [13])	3 „ „	182	—
Ruoholahti, varastop. n:o 4 B	Veljekset Udd [13])	1 „ „	140	—

[1]) Rkmrin pöytäk. 7. 10. 49 §. — [2]) S:n 17. 10. 16 §. — [3]) S:n 17. 10. 59 §. — [4]) S:n 17. 10. 65 §. — [5]) S:n 21. 10. 29 §. — [6]) S:n 28. 10. 51 §. — [7]) S:n 31. 10. 11 §. — [8]) S:n 7. 11. 17 §. — [9]) S:n 7. 11. 88 §. — [10]) S:n 11. 11. 2 §. — [11]) S:n 18. 11. 18 §. — [12]) S:n 21. 11. 54 §. — [13]) S:n 28. 11. 7 §.

Ruoholahti, uudesti järjestelty varastopaikka n:o 4 B	Veljekset Udd [1]	3 kk. irtis.	394	17
S:n s:n n:o 5 B	Wilcken & C:o [1]	1 „ „	200	—
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Kallion konepaja [1]	3 „ „	73	17
S:n, varastopaikka	Aktiebolaget Leantegel [1]	3 „ „	150	—
Hietakannas, varastopaikka n:o 11	Tehtailija H. Sandström [2]	3 „ „	29	17
S:n, alue	Tehtailija K. Landstedt [2]	3 „ „	25	—
Ruoholahti, varastop. n:o 15	Suomen agraaritoimisto [3]	6 „ „	11	67
Merisatama, varastopaikka	Kauppias F. Kivistö [4]	3 „ „	150	—
„ „	Turun kaakelitehdas oy. [4]	3 „ „	22	50

Rahatoimikamari teki seuraavissa tapauksissa tilapäiset vuokrasopimukset paikoista, joiden vuokramaksut suoritetaan käyttökausittain:

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi.	Vuokramaksu käyttökaudelta, Smk.	
Gumtähti, laidunpalsta	Herra J. V. Helenius [5]	Kesäksi	50	—
S:n „	Puutarhuri A. Holmqvist [6]	„	35	—
S:n „ n:o 9	Rouva A. Ferin [7]	„	40	—
Åggelby, Lillforsin vier. laidunpalsta	Kauppias A. Krabbe [8]	„	50	—
Gumtähti, laidunpalsta n:o 8	Herra K. O. Aarnio [9]	„	70	—
Greijus, laidunpalsta n:o 3	Herra G. A. Korhonen [10]	„	40	—
Kottby, laidunmaa	Ajomies G. R. Silén [11]	„	40	—
Hesperiank., vier. laidunpaikka	Ajomies E. Holtto [12]	„	10	—
Maistraatink., vier. laidunpaikka	Junailija O. Lempinen [13]	„	30	—
Greijus, laidunpalsta n:o 4	Herra V. E. Vennola [14]	„	100	—
Åggelby, hakamaa	Maanviljelijä A. Nyström [15]	„	20	—
Gumtähti, laidunpalsta n:o 15	Osuusliike Elanto [16]	„	1,300	—
Åggelby, Kottbyn puoleinen laidunpalsta	Ajuri J. Hj. Mikkola [17]	„	40	—
Ruoholahti, varastopaikat n:ot 6, 7 ja 8	Helsingin puuseppätehdas oy. [18]	1/4—1/9	6,450	—
Kottby, palsta n:o 6	Ajomies A. Malin [19]	Kesäksi	50	-

[1]) Rkmrin pöytäk. 28. 11. 7 §. — [2]) S:n 28. 11. 52 §. — [3]) S:n 5. 12. 7 §. — [4]) S:n 23. 12. 11 §. — [5]) S:n 2. 5. 2 §. — [6]) S:n 2. 5. 3 §. — [7]) S:n 2. 5. 40 §. — [8]) S:n 6. 5. 9 §. — [9]) S:n 17. 5. 1 §. — [10]) S:n 17. 5. 3 §. — [11]) S:n 23. 5. 1 §. — [12]) S:n 23. 5. 2 §. — [13]) S:n 6. 6. 1 §. — [14]) S:n 6. 6. 3 §. — [15]) S:n 13. 6. 2 §. — [16]) S:n 13. 6. 57 §. — [17]) S:n 4. 7. 4 §. — [18]) S:n 4. 7. 5 §. — [19]) S:n 18. 7. 2 §.

Baggböle, viljelyspalstoja	Räätälinvaimo L. Manninen [1]	Kesäksi	25	—
Merik. n:o 15, vier. varastopaikka	Kauppias F. Kivistö [2]	1/10 1918 asti	3,600	—
Laakso n:o 6, viljelyspalsta	Kauppias S. Aladin [3]	Kesäksi 1917	500	—
Gumtähti, osa laidunpalstaa n:o 28	Maanviljelijä Hj. Sederholm [4]	„ 1919	900	—
Kottby, kivilouhos	Työmies A. Sinisalo [5]	„ 1919	100	—
Baggböle, viljelyspalstoja	Liikeapul. O. Fredriksson [6]	Kesäksi	200	—
Gumtähti, laidunpalstat n:ot 8 ja 8 a	Puutarhuri K. Lindberg [7]	Kesäksi 1919	850	—

Santa- ja Busholman käyttö.

Rahatoimikamari päätti [8] väliaikaisesti luovuttaa Santa- ja Busholman käyttöoikeuden Helsingin makasiiniosakeyhtiölle, kunnes yhtiö kaupunginvaltuuston päätöksen [9] mukaisesti otti nämä alueet lopullisesti hoitoonsa, ja sai yhtiö lukea hyväkseen 5 % kertyvistä vuokramaksuista.

Sinivuorenmaan käyttö.

Kysymyksen Sinivuorenmaan vastaisesta käytöstä kansanpuistona tai teollisuustarkoituksiin päätti [10] rahatoimikamari jättää avoimeksi, ja oli vuokrasopimusten pitennystä myönnettävä harkinnan mukaan kussakin eri tapauksessa. Aktiebolaget nya varvet yhtiön anomuksen saada Siltavuorenrantaan rakennuttaa varastosuoja y. m. kamari epäsi [11].

Perunanviljelykseen luovutettuja palstoja.

Perunanviljelykseen luovutettiin [12] kaupunginmaalta seuraavat alat: kaupungista 0.16 ha, Töölöstä 11.82 ha, Eläintarhasta 10.00 ha, Kalliosta ja Vallilasta 2.08 ha, Meilansista 5.38 ha, Greijuksesta 6.38 ha, Bölestä 0.44 ha, Gumtähdestä 42.84 ha, Forsbystä, Vanhastakaupungista ja Arabiasta 8.64 ha, Fredriksbergin pysäkin viereltä 1.46 ha, Kottbyn pysäkin viereltä 5.92 ha, Åggelbyn aseman viereltä 1.06 ha ja Boxbackasta 4.5 ha eli kaikkiaan 100.68 ha. Sitä paitsi sai Martta-yhdistys käytettäväkseen Hermannissa II 4.216 ha ja Meilansissa 1.856 ha, kaupunkilähetys Laakson alueella 0.92 ha sekä pelastusarmeija Gumtähdessä ja Sinivuorenmaalla yhteensä 1.5 ha, minkä ohessa Forsbyn ja Gumtähden tiluksista on lisäksi käytetty 16.232 ha, joten perunanviljelykseen luovutettu pinta-ala oli kaikkiaan 125.404 ha. Perunanviljelykseen luovutettaviksi irtisanottujen niittymaiden huutokauppaa toimitettaessa huusivat niitä: Suon alueelta 6 henkilöä yhteensä 532 markasta, Högbergsängenin alueelta 3 henkilöä 1,305 markasta, Rödjanin alueelta 2 henkilöä 236 markasta,

[1]) Rkmrin pöytäk. 25. 7. 2 §. — [2]) S:n 15. 8. 10 §. — [3]) S:n 10. 10. 41 §. — [4]) S:n 14. 11. 22 §. — [5]) S:n 21. 11. 16 §. — [6]) S:n 21. 11. 52 §. — [7]) S:n 12. 12. 19 §. — [8]) S:n 27. 6. 58 §. — [9]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 36. — [10]) Rkmrin pöytäk. 10. 10. 22 §. — [11]) S:n 27. 6. 52 §. — [12]) S:n 25. 7. 22 §.

Hopstycksängeniltä 2 henkilöä 1,375 markasta, Huopalahdesta 4 henkilöä 1,770 markasta, Bölestä 2 henkilöä 475 markasta, Greijuksen niittypalstalta n:o 1 1 henkilö 50 markasta, Hermannin viereiseltä rantapalstalta n:o 1 7 henkilöä 4,660 markasta, eräiltä kaupungin länsipuolisilta paikoilta (Humalistossa, Meilansissa, Greijuksessa y. m.) 11 henkilöä yhteensä 7,705 markasta sekä eräiltä kaupungin itä- ja pohjoispuolisilta paikoilta 20 henkilöä yhteensä 12,870 markasta.

Laiduntamisoikeudet.

Useissa tapauksissa myönsi rahatoimikamari oikeuksia laiduntamiseen kaupungin metsissä ja nurmilla 20—25 markan maksusta lehmää kohti.

Tarkastettuja rakennuspiirustuksia.

Kaikkiaan 7 tapauksessa hyväksyi [1]) rahatoimikamari kaupungin maille suunniteltujen rakennusten tai niillä ennestään oleviin rakennuksiin tehtäväin muutosten piirustukset; 2 tapauksessa evättiin [2]) vahvistusta tarkoittava hakemus.

Toimitettuja katselmuksia.

Vuoden varrella toimitettiin kolmivuotiskatselmus 234 tiluksella sekä sitä paitsi erinäisiä katselmuksia tilusten, varastopaikkain y. m. vuokrausehdotuksen laatimiseksi.

Myönnetty vapaampi vuokratilusten käyttöoikeus.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi [3]) rahatoimikamari kaupunginpalvelija I. Nikiforoffille, jolla oli vuokralla hallussaan Åggelbyn läntisen huvilaryhmän tiluspalsta n:o 3, oikeuden kaupunkia kuulematta toiselle luovuttaa mainitun tiluspalstan hallintaoikeuden. Niinikään myönnyttiin [4]) agronoomi Hj. Silfverbergin samanlaiseen hakemukseen, mikäli koski mainitun alueen itäisen huvilaryhmän tiluspalstaa n:o 4, sekä neiti A. Nyqvistin anomukseen [5]), mikäli koski Åggelbyn eteläisen huvilaryhmän tiluspalstaa n:o 2.

Kansakouluhuoneistojen vapauttaminen majoituksesta.

Kotimaisen ja saksalaisen sotaväen majoitukseen luovutettuihin kansakouluhuoneistoihin nähden rahatoimikamari päätti [6]) kehoittaa majoituslautakuntaa pitämään huolta niiden tyhjentämisestä, niin että koulutyö saattoi syksyllä alkaa tavalliseen aikaan.

Kysymys kansakouluhuoneistojen luovuttamisesta valtiorikostuomioistuimille.

Kun oli anottu kaupungin kansakouluista luovutettavaksi huoneistoja valtiorikostuomioistuimille, päätti [7]) rahatoimikamari ilmoittaa, ettei siihen tarkoitukseen ollut tilaa käytettävänä kansakouluissa [8]).

Vuokrattuja rakennuksia.

Rahatoimikamari antoi vuokralle m. m. seuraavat kaupungille kuuluvat rakennukset:

Gumtähden rakennuksen litt. C työnjohtaja K. R. Wikmanille [9]) 480 markan vuosivuokrasta;

Gumtähden rakennuksen litt. E työmies J. W. Nordforsille [10]) 240 markan vuosivuokrasta;

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 26. 7. 23 §; 1. 8. 16 ja 17 §; 19. 9. 53 ja 54 §; 1. 11. 7 §; 14. 11. 63 §. — [2]) S:n 6. 5. 12 §; 10. 10. 30 §. — [3]) S:n 10. 1. 15 §. — [4]) S:n 11. 7. 2 §. — [5]) S:n 29. 8. 25 §; 26. 9. 28 §. — [6]) S:n 13. 6. 55 §. — [7]) S:n 4. 7. 48 §; 26. 9. 53 §. — [8]) Ks. tätä kert. siv. 27. — [9]) Rkmrin pöytäk. 30. 5. 10 §. — [10]) S:n 30. 5. 9 §.

Gumtähden rakennukset litt. A ja R puutarhuri K. Lindbergille [1]) 1,300 markan vuosivuokrasta;

Gumtähden erään tallin raitiotiekonduktööri J. G. Ginmanille [2]) 100 markan vuosivuokrasta;

erään Gumtähden huoneen litt. C työmies H. Tikanderille [3]) 240 markan vuosivuokrasta;

erään Gumtähden huoneen työmies H. Niinivirralle [4]) saman suuruisesta vuosivuokrasta;

Gumtähden riihen n:o 15 insinööri V. Paloheimolle [5]) 90 markan kuukausivuokrasta;

erään Greijuksen Rödbackan asuntotontilla A olevan rakennuksen ajuri E. Walleniukselle [6]) 500 markan vuosivuokrasta;

neljä huonetta Forsbyn työväenasunnoista konsuli L. Waseniukselle [7]) 15 markan kuukausivuokrasta kunkin sekä työmies K. Piiroselle [8]) ja työmiehenleski E. Söderholmille [8]) samasta paikasta yhden huoneen kumpaisellekin samoin ehdoin.

Leppäsuon ruumiinavaushuone vuokrattiin [9]) lääkintöhallitukselle ruttolaboratoorin paikaksi 600 markan vuosivuokrasta.

Eräille Sörnäsin satama-alueen rakennuksille, joista rautatiehallinto oli kantanut vuokran, päätti [10]) kamari, satamakonttorin asiasta huomautettua, määrätä vuosivuokran kuuden kuukauden irtisanomisehdoin seuraavasti: kaksi lautavajaa 470 markkaa, kaksi kaksikerroksista tavarasuojaa, toinen 1,000 ja toinen 1,180 markkaa, yksi yksikerroksinen tavarasuoja 870 markkaa, yksi vajarakennus 315 markkaa, yksi konttorikatos 30 markkaa ja yksi työkalukatos 150 markkaa.

Rahatoimikamari oikeutti [11]) Meilansin suojeluskunnan maksutta käyttämään Meilansissa olevaa, kaupungille kuuluvaa riihirakennusta, minkä ohessa myönnettiin 250 markkaa sähkövalon johtamiseksi sinne.

Kaupungin omistamain huoneistojen vuokrankorotuksia.

Rahatoimikamarin annettua asianomaisten talonisännöitsijäin toimeksi asianmukaisessa järjestyksessä irtisanoa eräiden kaupungille kuuluvain asunto- ja myymälähuoneistojen vuokralaiset päätti [12]) kamari 50—100 %:lla korottaa aikaisempia vuokramääriä, minkä jälkeen kamari harkitsisi vuokrasopimuksia kussakin eri tapauksessa.

Toreilla olevien myyntipaikkain vuokrankorotus.

Rahatoimikamari vahvisti [13]) kaupungin toreilla oleville myyntipaikoille seuraavat korotetut vuokrat: Kauppatorilla 240 markaksi vuodessa kutakin paikkaa kohti, paitsi Keisarikarinrannassa, missä

[1]) Rkmrin pöytäk. 22. 12. 11 §. — [2]) S:n 13. 6. 5 §. — [3]) S:n 5. 12. 83 §. — [4]) S:n 12. 12. 3 §. — [5]) S:n 7. 11. 26 §. — [6]) S:n 10. 10. 51 §. — [7]) S:n 22. 8. 5 §. — [8]) S:n 3. 1. 3 §. — [9]) S:n 16. 7. 4 §. — [10]) S:n 12. 12. 33 §. — [11]) S:n 28. 10. 58 §. — [12]) S:n 27. 12. 10 §. — [13]) S:n 22. 8. 38 §.

hinta määrättiin 120 markaksi, Hietalahdentorilla 120 markaksi, Hakaniementorilla 120 markaksi sekä Rautatientorilla kangastavaroiden 40 ja puu- ja vasuteosten 60 markaksi. Kaikki korotukset olisivat voimassa joulukuun 1 päivästä lukien, paitsi Kauppatorin paikkain n:ojen 12 ja 13, joiden vuokrankorotus alkaisi marraskuun 1 päivästä.

Markkinain ajaksi päätti [1]) kamari korottaa Rautatientorin myyntipaikkain maksuja 100 %:lla eli 20 markkaan neliömetriltä.

Rihkamakaupan harjoitus toreilla.

Kamari päätti [2]) toistaiseksi olla antamatta oikeuksia rihkamakaupan harjoittamiseen keisarinnankiven luona Kauppatorilla ja osoittaa tämän kaupan Rautatientorille.

Väliaikainen kalakauppa Hakaniementorilla.

Eräiden kalakauppiaiden anomusten johdosta päätti [3]) kamari väliaikaisesti sallia harjoitettavan tuoreen kalan kauppaa Hakaniementorilla.

Kauppahallit.

Kaupungin kauppahallien myymälöistä ja kellareista oli vuoden varrella vuokratuloja kaikkiaan 184,308: 43 markkaa.

Eräiden kauppiaiden anomukseen saada omalla kustannuksellaan johtaa kaasua Rantatorin kauppahalliin rahatoimikamari myöntyi [4]).

Narinkkapaikkain vuokrat.

Sittenkuin n. s. narinkan myyntipaikkain asianomaiset haltijat oli asianmukaisesti irtisanottu, päätti [5]) kamari korottaa mainittujen paikkain vuokramaksuja 100—150 %:lla, joten vuositulot nousisivat kaikkiaan 15,000 markkaan.

Kioskipaikkain vuokrat.

Virvokejuomain y. m. myyntiä varten olevain 25 vakinaisen kioskipaikan vuokrakauden rahatoimikamari pitensi [6]) huhtikuun 1 päivään 1919, ja tuottivat puheena olevat vuokrat kaikkiaan 8,460 markkaa.

Virvokejuomavaunujen y. m. paikat.

Huutokaupan toimitettuaan myönsi [7]) rahatoimikamari 14 henkilölle tai toiminimelle oikeuden tarkoitukseen määrätyillä paikoilla huhtikuun 1 päivään 1919 vaunuista myydä virvokejuomia, hedelmiä y. m. kaikkiaan 6,315 markan maksusta. Sittemmin myönnettiin [8]) lisäksi 11 henkilölle tai toiminimelle samanlainen virvokejuomain, jäätelön y. m. myyntioikeus 100 markan maksusta vaunulta. Lupa hippodromin vierellä myydä virvokejuomia y. m. myönnettiin [9]) yhdelle henkilölle 75 markan viikkomaksusta. Tilapäisiä oikeuksia pyhäpäivinä myydä virvokejuomia puistojen y. m. vierellä myönnettiin 20—10 markan maksusta.

N. s. kahvikojujen vuokrat.

Oikeus n. s. kahvikojujen pitämiseen myönnettiin [10]) 27 henki-

[1]) Rkmrin pöytäk. 26. 9. 56 §. — [2]) S:n 20. 6. 47 §; 29. 8. 2 §. — [3]) S:n 17. 5. 37 §. — [4]) S:n 29. 8. 37 §. — [5]) S:n 12. 12. 60 §. — [6]) S:n 25. 4. 6 §. — [7]) S:n 2. 5. 10 §. — [8]) S:n 6. 5. 6 §; 17. 6. 31 §. — [9]) S:n 22. 8. 3 §. — [10]) S:n 4. 7. 22 §.

lölle, kullekin 50 markan maksusta, sekä 2 henkilölle maksutta; sittemmin myönnettiin [1]) lisäksi moniaita samanlaisia oikeuksia.

Lupa puistojen y. m. käyttämiseen.

Tehtyjen hakemusten johdosta oikeutti rahatoimikamari erinäiset yhdistykset eräinä määräpäivinä vuoden varrella urheilukilpailuja, kansanjuhlia y. m. varten käyttämään Hakasalmen ja Hesperian puistoja [2]), Eläintarhan urheilukenttää ja Mäntymäkeä [3]), Kaisaniemen puistoa [4]) sekä Kyläsaarta [5]).

Kaupungin uimahuoneiden vuokraus.

Oikeus kesällä 1918 kantaa maksut kaupungin omistamain Kyläsaaren ja Humallahden uimahuoneiden käyttämisestä annettiin [6]) huutokaupan toimitettua kahdelle henkilölle yhteensä 1,210 markan maksusta. Helsingin uimaseura oikeutettiin [7]) kesän kuluessa maksutta käyttämään Ursinin kallion viereistä uimalaitosta.

Jäänotto-oikeus.

Oikeus Lapinlahden sairaalan edustalta ottaa jäitä talvella 1917—18 myönnettiin Osakeyhtiö P. Sinebrychoffille [8]) 100 markan ja talvella 1918—19 300 markan maksusta sekä toiminimi A. L. Hartwallille [9]) oikeus ottaa jäitä Vantaanjoesta talvella 1918—19 200 markan maksusta.

Kaislanotto-oikeus.

Oikeus koota kaislaa Ljusörenin ympäriltä ja Gumtähdenlahdesta myönnettiin [10]) isännöitsijä K. Liljebergille 50 markan maksusta kesässä kumpaisestakin oikeudesta.

Ruoholahden sataman laiturit.

Anomus eräiden Ruoholahden satamassa olevain yksityisten laiturien korjaamisesta evättiin [11]), ja kamari velvoitti asianomaiset itse panettamaan ne kuntoon, sen uhalla että ne muutoin poistettiin.

Evätty anomus katoksen teettämisestä Länsirantaan.

Niinikään epäsi [12]) rahatoimikamari Finbyn höyrylaivaosakeyhtiön anomuksen luvan saamisesta katoksen teettämiseen Länsirantaan matkustajain kapineiden säilyttämiseksi.

Viemärijohdon muutto.

Rahatoimikamari myöntyi [13]) valtionrautateiden taholta tehtyyn anomukseen että rautatieraiteiden levitykselle haitallinen Eläintarhan viemärijohto muutettaisiin, sillä ehdolla että valtionrautatiet suorittivat tästä johtuvat kustannukset, 23,100 markkaa.

Lupa sähköjohtojen asettamiseen.

Rahatoimikamari oikeutti [14]) Gottfr. Strömberg osakeyhtiön Reimarsin talon alueen päällitse asettamaan sähköjohtoja, sillä ehdolla että yhtiö 300 markalla korvasi metsälle linjan aukaisemisesta syntyvän vahingon. Samaten myönnyttiin [15]) Hagan huvilayhdyskunnan anomukseen saada asettaa sähköjohtoja osittain kaupungin maille.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 25. 7. 4, 7 ja 31 §; 15. 8. 6, 51 y. m. §. — [2]) S:n 6. 6. 75 §; 13. 6. 60 §; 4. 7. 18 ja 19 §. — [3]) S:n 18. 7. 60 §. — [4]) S:n 24. 5. 9 §. — [5]) S:n 4. 7. 20 §. — [6]) S:n 30. 5. 1 §. — [7]) S:n 18. 7. 37 §; ks. tätä kert. siv. 31. — [8]) Rkmrin pöytäk. 14. 1. 18 §; 23. 12. 18 §. — [9]) S:n 30. 9. 31 §. — [10]) S:n 13. 6. 56 §; 6. 5. 8 §. — [11]) S:n 21. 11. 47 §. — [12]) S:n 26. 9. 45 §. — [13]) S:n 17. 5. 44 §. — [14]) S:n 17. 10. 31 §. — [15]) S:n 17. 1. 22 §.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Valmistavia toimenpiteitä Vikin kapteenin virkatalon hankkimiseksi kaupungille.

Sittenkuin senaatin sivilitoimituskunta oli havainnut olevan aihetta kehoittaa kunnan viranomaisia liike-elämän odotettavana olevaan elpymiseen nähden ajoissa koettamaan tyydyttää kaupan ja teollisuuden vaatimuksia, päätti [1]) rahatoimikamari senaatille lähettämässään kirjelmässä huomauttaa, että Helsingin kaupungissa vallitsi tuntuvaa puutetta sopivista teollisuustonteista, minkätähden vuosikausia levännyt kysymys Helsingin pitäjässä sijaitsevan Vikin sotilasvirkatalon luovuttamisesta kaupungille olisi saatettava ratkaisuun. Kamari huomautti, että mainitun tilan saanti tarjosi arvokkaita mahdollisuuksia kaupungin teollisuustoiminnan vastaiselle kehitykselle sekä ettei tilan maanluonnon pitäisi vaikeuttaa luovutusta, koska kesäkuun 30 päivänä 1913 oli kaupunginvaltuuston ja Suomen senaatin esityksestä päätetty, että mainitun tilan sai luovuttaa Helsingin kaupungille sen alueeseen liitettäväksi, sillä ehdolla että kaupunki puolestaan täysin omistusoikeuksin valtiolle luovutti Helsingin pitäjässä tai sen rajakkaispitäjissä sijaitsevan, tiluksien, rakennusten ja viljelyksien puolesta virkataloa vastaavan maatilan. Sen seikan että aikaisemmin olleet neuvottelut Vikin vaihtamisesta toiseen tilaan olivat rauenneet, kun kaupunki ei ollut voinut tarjota sopivaa maatilaa, ei pitäisi estää ottamasta asiaa uudelleen harkittavaksi, ja oli kamari halukas antamaan tietoja tiloista, jotka voitiin tarjota valtion käytettäviksi, siinä tapauksessa että Vik luovutettiin kaupungille. Toivoen kaupungin tärkeiden elinehtojen saavuttavan tarpeellista ymmärtämystä, jossa kohden ehdottomasti kysymyksellä kaupungin kehittymisestä itäiseen suuntaan ja mahdollisuudella hyvien teollisuustonttien ja työväensuntokorttelien saantiin oli ratkaiseva merkitys, mutta jossa myös täytyi ottaa huomioon vaatimukset laajemman viljelysmaan saamisesta kaupungin lisääntymistään lisääntyvälle väestölle, kamari anoi, että senaatti ryhtyisi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että Helsingin pitäjässä sijaitsevan Vikin sotilasvirkatalon luovutus kaupungille kävisi ensi tilassa mahdolliseksi.

Valmistelutoimia Hertonäsin maatilan hankkimiseksi kaupungille.

Myöskin Helsingin pitäjässä sijaitsevan Hertonäsin maatilan hankkimiseksi kaupungille ryhtyi [2]) rahatoimikamari valmistaviin toimiin aloittamalla neuvottelut Hertonäs gods aktiebolag yhtiön osakkeiden lunastamisesta kaupungille.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 1. 11. 46 §; ks. 1917 vuod. kert. siv. 268. — [2]) Rkmrin pöytäk. 30. 9. 11 §; ks. 1917 vuod. kert. siv. 268.

Myytyjä rakennuksia.

Vuoden varrella möi rahatoimikamari seuraavat kaupungille kuuluvat, asuttaviksi kelvottomat rakennukset velvoittamalla ostajan poistamaan rakennusaineet:

erään Gumtähdessä olevan ladon pika-ajuri K. O. Aarniolle [1] 450 markasta;

kaksi Gumtähden rakennusta ja yhden lautavajan puutarhuri K. Lindbergille [2], edellisen 1,900 ja jälkimmäisen 450 markasta;

erään Gumtähden ladon vesijohtotyöntekijä S. Hermanssonille [3] 350 markasta;

erään Forsbyn mäen pohjoispuolella sijaitsevan ladon ajomies O. Ellenbergille [4] 480 markasta; sekä

erään Kottbyn viljelyspalstalla n:o 39 sijaitsevan ladon puutarhuri K. Lüningille [5] 500 markasta.

Isännöitsijän asettaminen ent. kaasulaitoksen taloa varten.

Ent. kaasulaitoksen talon isännöitsijäksi määräsi [6] rahatoimikamari talonhoitaja Kr. Gustavsonin.

Oikeus hiilien korjaamiseen satamista.

Rahatoimikamari oikeutti [7] merikapteeni L. Laurentin kaupungin satamista korjaamaan jätehiiliä, sillä ehdolla että hän kaupungille luovutti 10 % kerätyn tavaran arvosta. Samalla ehdolla puolsi [8] kamari maistraatin hyväksyttäväksi työmies J. J. Laineen tekemää samanlaista anomusta.

Väliaikainen vallihauta Kaivopuistoon.

Rahatoimikamari myöntyi [9] anomukseen että Valkean kaartin rykmentin käytettäväksi saataisiin esteratsastusta varten laittaa väliaikainen vallihauta Kaivopuistoon.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Ylimääräiset inventtaajat.

Kaupunginkassan ylimääräisiksi inventtaajiksi kuluvana vuonna valittiin [10] herrat Gripenberg ja Listo.

Obligatioiden arvonta.

Helsingin kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita arvottaessa joutuivat lunastettaviksi seuraavat numerot:

5 % lainaa vuodelta 1876 (arvonta [11]) marraskuun 1 päivänä):

Sarja litt. A à Smk 1,000: —, n:ot 37, 112, 151, 162, 203, 205, 283, 305, 334, 352, 359, 366, 387, 418, 444, 447, 448, 466, 472, 479.

„ „ B „ „ 500: —, „ 29, 42, 46, 70, 81, 113, 114, 123, 182, 189, 192, 276, 283, 284, 293, 346, 367, 381, 389, 453, 461, 499,

[1]) Rkmrin pöytäk. 30. 5. 3 §. — [2]) S:n 22. 8. 2 §. — [3]) S:n 21. 10. 47 §. — [4]) S:n 4. 7. 2 §. — [5]) S:n 30. 5. 5 §. — [6]) S:n 12. 12. 61 §. — [7]) S:n 6. 6. 65 §. — [8]) S:n 12. 9. 55 §. — [9]) S:n 28. 11. 29 §. — [10]) S:n 3. 1. 12 §. — [11]) S:n 7. 11. 54 §.

517, 536, 546, 595, 636, 639, 643, 669, 678, 688, 690, 724, 767, 785, 817, 823, 841, 852, 904, 929, 1035, 1045, 1051, 1057, 1083, 1127, 1208, 1233, 1245, 1262, 1263, 1380, 1381, 1393, 1407, 1416, 1482, 1499.

Sarja litt. C à Smk 200: —, n:ot 10, 13, 44, 53, 71, 79, 112, 136, 164, 213, 262, 354, 401, 410, 413, 446, 459, 483, 535, 602, 614, 633, 683, 691, 721, 755, 777, 786, 814, 818, 819, 869, 873, 878, 894, 936, 940, 953, 1020, 1060, 1080, 1081, 1114, 1123, 1198, 1234.

4 1/2 % lainaa vuodelta 1892 (arvonta [1]) marraskuun 1 päivänä):

Sarja litt. A à Smk 5,000: —, n:ot 276, 334, 369, 390.
„ „ B „ „ 1,000: —, „ 84, 106, 313, 429, 482, 492, 603, 733, 867, 923, 967, 1030, 1040, 1222, 1409, 1430, 1486.
„ „ C „ „ 500: —, „ 91, 189, 236, 405, 435, 583, 596, 673, 681, 771, 893, 988, 1060, 1295, 1395, 1426, 1612, 1642, 1659, 1793, 1836, 1866, 1952, 1991.

3 1/2 % lainaa vuodelta 1898 (arvonta [2]) huhtikuun 29 päivänä):

Sarja litt. A à Smk 5,000: —, n:ot 64, 82, 85.
„ „ B „ „ 2,000: —, „ 17, 140, 163, 306, 340, 341.
„ „ C „ „ 1,000: —, „ 128, 233, 260, 290, 355, 536.
„ „ D „ „ 500: —, „ 414, 513, 524, 755, 836, 1118.

4 % lainaa vuodelta 1900 (arvonta [2]) huhtikuun 29 päivänä):

Sarja litt. A à Smk 5,000: —, n:ot 34, 172, 174.
„ „ B „ „ 2,000: —, „ 218, 333, 382, 502.
„ „ C „ „ 1,000: —, „ 750, 944, 1022.
„ „ D „ „ 500: —, „ 1299, 1435, 1899, 2059, 2230, 2239, 2385, 2392.

[1]) Rkmrin pöytäk. 7. 11. 54 §. — [2]) S:n 17. 5. 59 §.

4 % lainaa vuodelta 1902 (arvonta [1]) kesäkuun 3 päivänä):

à Smk 500: —, n:ot 2, 62, 108, 126, 354, 374, 625, 881, 942, 1037, 1198, 1227, 1410, 1450, 1606, 1696, 1837, 1851, 1867, 1872, 2078, 2348, 2387, 2685, 2853, 2865, 2915, 3088, 3162, 3233, 3362, 3448, 3660, 3768, 3941, 4092, 4235, 4286, 4388, 4399, 4421, 4602, 4763, 4828, 4848, 5058, 5103, 5109, 5355, 5577, 5722, 5786, 5849, 5852, 6023, 6234, 6501, 6591, 6613, 6715, 7000, 7060, 7197, 7256, 7287, 7331, 7658, 7755, 7802, 8322, 8525, 8554, 8642, 8689, 8728, 8798, 8817, 8920, 9042, 9174, 9239, 9240, 9475, 9568, 9617, 9687, 9693, 9819, 9821, 9895, 10197, 10229, 10360, 10496, 10574, 10762, 10809, 10821, 10940, 10966, 11023, 11084, 11110, 11340, 11412, 11428, 11540, 11687, 11801, 11816, 11828, 11873, 11896, 11906, 11927, 11992, 12049, 12068, 12281, 12394, 12459, 12668, 12841, 12847, 12859, 13000, 13053, 13089, 13511, 13690, 13996, 14250, 14303, 14315, 14675, 14706, 14804, 14816, 15102, 15250, 15277, 15413, 15629, 15713.

5 % lainaa vuodelta 1913 (arvonta [2]) heinäkuun 1 päivänä):

à Smk 536: —, n:ot 88, 240, 241, 326, 473, 480, 482, 558, 561, 641, 717, 728, 797, 801, 809, 960, 962, 1118, 1128, 1208, 1297, 1338, 1440, 1446, 1520, 1525, 1678, 1688, 1761, 1912, 1927, 2002, 2080, 2085, 2168, 2319, 2476, 2521, 2529, 2567, 2716, 2723, 2800, 2832, 2881, 2944, 2984, 3064, 3113, 3180, 3208, 3277, 3304, 3361, 3369, 3446, 3600, 3676, 3704, 3813, 3880, 3999, 4000, 4073, 4102, 4161, 4474, 4485, 4640, 4719, 4798, 4808, 4897, 4968, 5033, 5048, 5197, 5207, 5286, 5366, 5488, 5599, 5673, 5721, 5825, 5833, 5841, 5944, 6076, 6092, 6199, 6259, 6385, 6477, 6537, 6640, 6673, 6726, 6769, 6784, 6804, 6808, 6877, 6878, 6885, 6955, 6961, 6967, 6968, 6974, 7001, 7009, 7027, 7035, 7045, 7057, 7089, 7097, 7104, 7179, 7187, 7236, 7244, 7249, 7265, 7273, 7285, 7293, 7313, 7337, 7345, 7357, 7363, 7385, 7397, 7417, 7428, 7436, 7446, 7481, 7504, 7515, 7525, 7544, 7569, 7593, 7596, 7632, 7640, 7649, 7675, 7713, 7720, 7761, 7833, 7834, 7847, 7848, 7915.

[1]) Rkmrin pöytäk. 13. 6. 70 §. — [2]) S:n 11. 7. 26 §.

5 % lainaa vuodelta 1917 (arvonta[1]) kesäkuun 3 päivänä):

Sarja litt. A à Smk 10,000: —, n:ot 3, 144, 334, 335, 480, 723, 936, 1200, 1288, 1920.
„ „ B „ „ 5,000: —, „ 430, 612, 815, 939, 940, 1110, 1381,
„ „ C „ „ 1,000: —, „ 45, 360, 502, 769, 958, 1266, 1616, 1936.

1909 vuoden obligatiolainasta oli kaupunki vuonna 1917 lunastanut[2]) seuraavat 2,515 markan määräiset obligatiot arvottavaksi tulevan obligatiomäärän sijasta:

736, 951, 953, 1129, 1130, 1150, 1151, 1336, 1384, 1515, 1516, 1518, 1577, 1703, 1706, 1806, 1807, 1895, 1896, 1916, 1920, 1992, 2200, 2211, 2289, 2306, 2362, 2442, 2443, 2444, 2517, 2518, 2534, 2611, 2623, 2624, 2648, 2675, 2830, 2879, 2932, 2947, 2981, 2996, 3003, 3018.

1911 vuoden obligatiolainasta oli kaupunki vuonna 1917 lunastanut[3]) seuraavat obligatiot arvottavaksi säädetyn obligatiomäärän sijasta:

Sarja litt. A à Smk 2,515: —, n:ot 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 452, 538, 556, 868, 869, 870, 871, 939, 1203, 1338, 1406, 1407, 1411, 1412, 1433, 1462, 1463, 1476, 1563, 1564, 1580, 1582, 1593, 1598, 1601, 1602, 1603, 1604, 2671, 2672, 3451, 3452, 3453.
„ „ B „ „ 503: —, „ 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 994, 995, 996, 1119, 1120, 1121, 1180, 1245, 1769, 1770, 1771, 1777, 2132, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2617, 2925, 2926, 2927, 2990, 3009, 3010, 3125, 3126, 3172, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3644, 3834, 3835, 3836, 3837, 4026, 4106, 4107, 4110, 4111, 4112, 4117, 4118, 4119, 4120, 4121, 4122, 4123, 4124, 4192, 4193, 4216, 4300, 4316, 4444.

[1]) Rkmrin pöytäk. 13. 6. 70 §. — [2]) S:n 26. 11. 1917, 12 §. — [3]) S:n 28. 12. 1917, 48 §.

1909 vuoden obligatiolainasta oli kaupunki vuoden varrella lunastanut [1]) seuraavat 2,515 markan määräiset obligatiot vuonna 1919 arvottavaksi säädetyn obligatiomäärän sijasta:

490, 565, 670, 674, 946, 1076, 1264, 1470, 1535, 1606, 1607, 1697, 1856, 2050, 2115, 2116, 2670, 2811, 2941, 2942, 2943, 2944, 2946, 2984, 3034, 3035, 3044, 3055, 3075, 3110, 3144, 3176, 3177, 3198, 3201, 3233, 3234, 3235, 3236, 3270, 3271, 3272, 3273, 3291, 3318, 3319, 3323, 3324.

1911 vuoden obligatiolainasta oli kaupunki vuoden varrella lunastanut [1]) seuraavat obligatiot lunastettavaksi säädetyn obligatiomäärän sijasta:

Sarja litt. A à Smk 2,515: —, n:ot 850, 949, 950, 951, 952, 953, 1605, 1606, 1639, 1640, 1646, 1925, 1980, 2003, 2004, 2089, 2159, 2160, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2486, 2487, 2518, 2537, 2538, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2634, 2687, 2777, 2810, 2811, 2843, 2844, 2845, 2846, 2894, 2895, 2925, 2979, 2981, 2982, 3012, 3013, 3051,
„ „ B „ „ 503: —, „ 4445, 4446, 4447, 4448, 4470, 4471, 4472, 4473, 4474, 4475, 4476, 4501, 4502, 4553, 4554, 4555, 4556, 4616, 4648, 4649, 4650, 4653, 4654, 4827, 4828, 4829, 4830, 4831, 4872, 4873, 5084, 5085, 5086, 5143, 5144, 5173, 5235, 5236, 5237, 5238, 5239, 5240, 5241, 5252, 5253, 5254, 5255, 5285, 5286, 5287, 5288, 5289, 5290, 5291, 5292, 5293, 5294, 5367, 5368, 5369, 5370, 5371, 5380, 5381, 5382, 5383, 5384, 5385, 5400, 5401, 5402, 5403. 5467, 5478, 5479, 5481.

Väärät setelit kaupungin kassoissa.

Kiertokirjeessä päätti [2]) kamari kehoittaa kaupungin johto- ja lautakuntia, siinä tapauksessa ettei kaupunginvaltuusto eikä kamari ollut erityisiä ohjeita antanut, kamarille lähettämään ilmoituksen kapinan ajalta kertyneiden vääräin setelien määrästä ynnä selvi-

[1]) Rkmrin pöytäk. 27. 12. 4 §. — [2]) S:n 10. 10. 19 §.

tyksen, miten ne olivat eri kassoihin tulleet; setelit oli toistaiseksi talletettava rahatoimikonttoriin ja siellä pantava kirjaan eri tilille.

Toimenpiteitä kaupungin saamisten perimiseksi Venäjän valtiolta.

Kiertokirjeessä kehoitti [1]) rahatoimikamari kaupungin laitoksia ja lautakuntia Venäjään kohdistuvain saamisten ilmoitusta varten järjestetylle keskustoimistolle ilmoittamaan kaupungin saamiset Venäjän valtiolta sekä valvomaan kaupungin oikeutta ja aikanansa antamaan kamarille tiedon toimenpiteistään.

K. H. Renlundin lahjoitusrahaston korkovarain jako.

K. H. Renlundin stipendi- ja palkintorahaston vuodelta 1918 käytettävänä oleva korko jaettiin [2]) siten, että stipendeiksi annettiin ruotsinkielisen työväenopiston oppilaille 320 ja suomenkielisen työväenopiston oppilaille 1,440 markkaa, käsityöläiskoulujen oppilaille 2,272 markkaa ja taideteollisuuskeskuskoulun oppilaille 2,119:35 markkaa.

Lisäluottoa Boxbacka aktiebolag yhtiölle.

Tehdyn anomuksen johdosta lisättiin [3]) Boxbacka aktiebolag yhtiölle myönnetty luotto 200,000:sta 500,000 markkaan; myöhemmin [4]) korotettiin luotto edelleen 800,000 markkaan.

Verojen ja maksujen poistoja.

Liikennekonttorin esitysten johdosta päätti rahatoimikamari tileistä poistettavaksi liikenne- y. m. maksuja yhteensä 42,201: 26 markkaa.

Rahatoimikonttorin ehdotuksesta poistettiin suorittamattomia henkilöllisiä vaivaismaksuja yhteensä 5,514: 50 markkaa.

Samaten poistettiin kertymätöntä koiraveroa kaikkiaan 26,800: 20 markkaa.

Edelleen poistettiin suorittamattomia puhtaanapitomaksuja kaikkiaan 320,313: 11 markkaa.

Vahingonkorvauksia tapaturmaisesta ruumiinvammasta.

Kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten esitysten johdosta antoi rahatoimikamari seuraaville kaupungin palveluksessa tapaturmaisen ruumiinvamman saaneille henkilöille vahingonkorvausta alempana mainitut määrät:

työmies H. Lempiselle [5]) 72 markkaa joulukuun 17 päivän 1917 ja helmikuun 10 päivän 1918 väliseltä ajalta sekä viimeksi mainitusta päivästä lähtien 288 markkaa vuodessa [6]):

työmies M. Ekholmille [7]) 61: 91 markkaa kesäkuun 11 päivän 1917 ja tammikuun 1 päivän 1918 väliseltä ajalta;

työmies A. V. Ramstedtille [8]) lokakuun 23 päivän 1917 ja tammikuun 24 päivän 1918 väliseltä ajalta 36: 83 markkaa ja viimeksi mainitusta päivästä vuoden loppuun 61: 50 markkaa sekä siitä lähtien 64: 80 markkaa vuodessa;

työmies K. V. Forstenille [9]) 286: 84 markkaa vuodessa, tammikuun 1 päivästä 1918 lukien.

[1]) Rkmrin pöytäk. 29. 8. 13 §. — [2]) S:n 14. 11. 26 §. — [3]) S:n 19. 9. 24 §. — [4]) S:n 31. 10. 29 §. — [5]) S:n 17. 1. 11 §. — [6]) S:n 26. 7. 34 §. — [7]) S:n 24. 1. 11 §. — [8]) S:n 11. 7. 14 §. — [9]) S:n 27. 12. 6 §.

Rahatoimikamari myöntyi [1]) työntekijäin A. Narisen ja A. Rissasen tekemiin anomuksiin että heille myönnetyt 129: 60 ja 108 markan suuruiset vuotuiset vahingonkorvaukset saisi vaihtaa 2,300 ja 1,400 markan kertakaikkisiin korvauksiin.

Työmies K. N. Stenbäckin saatua kaupungin työssä tapaturmaisen kuoleman myönsi [2]) kamari hänen leskelleen M. V. Stenbäckille vuotuisen 144 markan suuruisen vahingonkorvauksen, niin kauan kuin hän pysyy naimattomana, sekä hänen lapsilleen 144 markkaa yhteensä, kunnes kaksi nuorinta on tullut 15 vuoden ikään. Samoilla ehdoilla myönnettiin [3]) leskivaimo K. F. Niemiselle vuotuinen 144 markan ja leskivaimo H. J. Heinoselle niinikään 144 markan vuotuinen vahingonkorvaus sekä viimeksi mainitun alaikäiselle tyttärelle 72 markan vuotuinen vahingonkorvaus.

Tilapäinen apuraha työmies V. A. Schönbergille.

Työmies V. A. Schönbergille myönsi [4]) rahatoimikamari 400 markan apurahan arvaamattomien tarpeiden määrärahasta tekojalan hankkimiseksi.

C. Muut asiat.

Hyväksyttyjä takuusitoumuksia.

Vuoden varrella hyväksyi [5]) rahatoimikamari viisi vuokramaksujen suorituksen vakuudeksi annettua takuusitoumusta.

Lastenkotien ja kasvatuslaitosten tarkastus.

Kamarin antaman tehtävän mukaisesti tarkasti puheenjohtaja herra Listo syksyn kuluessa Pitäjänmäellä sijaitsevan diakonissalaitoksen lastenkodin sekä maaseudulla sijaitsevat kaupungin kasvatuslaitokset, josta tarkastuksesta sittemmin annettiin kertomus.

Sairaalain tarkastus.

Samaten tarkasti kamarin varajäsen herra Lavonius eräät sairaalat.

Virkavapaus notaari K. Furuhjelmille.

Rahatoimikamari myönsi [6]) notaarilleen K. Furuhjelmille kahden viikon virkavapauden huhtikuun 17 päivästä lukien.

Satamakapteenin viran hoito.

V. t. satamakapteeniksi, kunnes virka voitiin vakinaisesti täyttää, määräsi [7]) rahatoimikamari merikapteeni I. Jokisen.

Satamamestarinapulaisen viran hoito.

V. t. satamamestarinapulaiseksi määräsi [8]) rahatoimikamari merikapteeni C. Nygrénin.

Rahatoimikonttorin avustavan kassanhoitajan viran hoito.

Rahatoimikonttorin v. t. avustavaksi kassanhoitajaksi määräsi [9]) kamari herra E. G. Hällströmin.

Tilastokonttorin eräiden virkain hoidattaminen.

Kirjelmässä helmikuun 15 päivältä tilastokonttorin ensimmäinen aktuaari filosofianlisensiaatti E. Gylling pyysi eroa virastaan. Rahatoimikamari ei katsonut silloisissa oloissa olevan ottaminen

---

1) Rkmrin pöytäk. 24. 5. 11 ja 12 §. — 2) S:n 24. 1. 34 §. — 3) S:n 24. 1. 12 §. — 4) S:n 3. 1. 29 §. — 5) S:n 6. 6. 54 ja 55 §; 25. 4. 17 ja 18 §; 14. 5. 8 §. — 6) S:n 17. 4. 3 §. — 7) S:n 25. 7. 28 §. — 8) S:n 23. 5. 26 §. — 9) S:n 19. 9. 23 §.

asiaa käsiteltäväksi, mutta määräsi [1]) aktuaari Gyllingin toistaiseksi pidätettäväksi virantoimituksesta. V. t. ensimmäiseksi aktuaariksi määrättiin toinen aktuaari filosofianmaisteri O. Bruun. Vuonna 1919 irtisanotun amanuenssin filosofiantohtori O. Lundellin virka [2]) oli tavallisessa järjestyksessä julistettava avonaiseksi ja toistaiseksi hoidatettava viransijaisella.

Sittemmin päätti [3]) rahatoimikamari virasta erottaa aktuaari Gyllingin. Ensimmäiseksi aktuaariksi valittiin [4]) sitten filosofianmaisteri O. Bruun ja amanuenssiksi filosofiankandidaatti E. Waronen, joka kuitenkin myöhemmin valittiin [5]) toiseksi aktuaariksi, minkä jälkeen amanuenssiksi valittiin [6]) filosofianmaisteri W. Sjöström. Eri aikoina toimimaan toisen aktuaarin ja amanuenssin viransijaisina määrättiin ylioppilas T. Voionmaa [1]), filosofianmaisteri W. Sjöström [7]) ja filosofiankandidaatti K. A. N. Kalliala [7]).

Jäsenten ja varajäsenten valitseminen johto- ja lautakuntiin.

Jäseneksi kaupungin yleisten töiden hallitukseen valitsi [8]) rahatoimikamari herra Ignatiuksen, varamiehinä herrat Nyberg ja Lindfors.

Edelleen valitsi [8]) rahatoimikamari sosialilautakunnan jäseneksi herra Liston, varamiehenä herra Hjelmman.

Niinikään valitsi [8]) kamari kaupungin teknillisten laitosten hallituksen jäseneksi herra Hjelmmanin, varamiehenä herra Estlander.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 19. 4. 7 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 279. — [3]) S:n 17. 6. 1 §. — [4]) S:n 1. 8. 7 ja 8 §. — [5]) S:n 26. 9. 59 §. — [6]) S:n 11. 11. 9 §. — [7]) S:n 18. 7. 58 §; 18. 10. 62 §. — [8]) S:n 3. 1. 14 §.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1918 antama kertomus oli seuraava:

Painatusolot. Niinkuin tilastokonttorin vuodelta 1917 antamassa kertomuksessa tarkemmin osoitettiin, kärsivät konttorin työt jo mainittuna vuonna suurta haittaa konttorin käyttämäin kirjapainojen pitkällisten työnkeskeytysten ja kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöön saattamisen johdosta suuresti vähentyneen työkyvyn vuoksi, minkä tähden pari konttorin tärkeintä julkaisua tuntuvasti myöhästyi ja julkaisutyö ajoittain uhkasi kokonaan seisahtua. Nämä olot pahenivat edelleen vuonna 1918. Bolshevikkikapinan aikana oli työ sekä konttorissa että kirjapainoissa kokonaan keskeytyneenä tammikuun 30 päivästä huhtikuun 15 päivään, ja kapinan päätyttyä tuli kirjapainotyö vasta verkalleen käyntiin, vilkkaampi ladontatyö kun alkoi vasta kesäkuun alussa eikä silloinkaan käsittänyt kaikkia tekeillä olevia konttorin julkaisuja. Vuoden lopullakaan, jolloin kirjapainojen työkyky jonkin verran parani, konttori ei voinut saada uusia korjausvedoksia läheskään yhtä nopeasti kuin ennen vuotta 1917. Tästä pulasta päästäkseen ja kun konttorin kirjelmässä marraskuun 26 päivältä 1917 rahatoimikamarille tekemä esitys oman kirjapainon perustamista tai ostoa kaupungille tarkoittavan kysymyksen uudelleen ottamisesta käsiteltäväksi ei vuoden varrella aiheuttanut toimenpidettä kamarin puolelta, tiedusteli konttori useita kertoja eräiltä muilta kirjapainoilta, voisivatko ne ottaa tehdäkseen ja nopeammin suorittaa eräitä sen painatustöitä, mutta sai kaikkialta epäävän vastauksen. Konttorilla ei sentähden ollut vähintäkään mahdollisuutta voittaa menetettyä aikaa takaisin ja estää julkaisujen edelleen myöhästymistä, ja konttori voi ainoastaan mitä hartaimmin valittaa, että sen monivuotinen ja tarmokas työ julkaisujen jouduttamiseksi nyt näyttää auttamattomasti menneen hukkaan. Sen seikan että työn kasaantumisen seuraukset kohtasivat tilastokonttoria raskaammin kuin useita muita kirjapainotöiden teettäjiä täytyy katsoa olennaisessa määrässä johtuvan

siitä, että moniaat muut painatustyöt ovat sitä laatua, että niiden tulee olla valmiina jonkin määräajan kuluessa, mikä sitä vastoin ei ole aivan välttämätöntä konttorin julkaisuihin nähden, jotka kirjapainoissa sentähden, mikä muutoin on varsin luonnollista yksityiskirjapainoissa, johdonmukaisesti asetetaan toiseen sijaan, jommoista asiaintilaa epäilemättä on pääasiassa jatkuva, niin kauan kuin konttorin täytyy painattaa julkaisunsa yksityisissä kirjapainoissa.

Ilmestyneet julkaisut.

Edellä kerrottujen asianhaarain johdosta saattoi tilastokonttori vuonna 1918 julkaista ainoastaan viisi teosta, jotka ilmestyivät alempana mainittuina aikoina:

Kesäk. 22. Helsingfors stads statistik. I. Hälso- och sjukvård. 7. 1916. Förra delen. VI + 244 siv.
Elok. 24. Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. I. 1916. VIII + 50 + 84 siv.
Lokak. 9. Helsingin kaupungin tilasto. II. Ulkomaan kauppa. I. 1916. VIII + 50 + 84 siv.
Marrask. 5. Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveyden- ja sairaanhoito. 7. 1916. Edellinen osa. VI + 244 siv.
Jouluk. 31. Helsingfors stads statistik. I. Hälso- och sjukvård. 8. 1917. Förra delen. VI + 256 siv.

Konttorin tilastollisen vuosikirjan ja kunnalliskertomusten ainoatakaan vuosikertaa ei siis ilmestynyt vuonna 1918; ei myöskään kunnalliskalenterin kolmatta suomenkielistä laitosta, jonka julkaiseminen oli siirtynyt edellisestä vuodesta, ehditty vuoden varrella painattaa.

Terveyden- ja sairaanhoitotilasto jaettiin, niinkuin edellä olevasta käy selville, 1916 vuoden tilastosta lähtien kahteen niteeseen, etusijassa syystä että kaksi uutta varsin laajaa vuosikertomusta, nimittäin Marian sairaalan ja kulkutautisairaalan kertomukset, kaupunginvaltuuston marraskuun 21 päivänä s. v. tekemän päätöksen mukaan otettiin tähän tilastoon. Tämän lisäksi tulivat 1916 vuoden niteeseen kaupungin hiljattain perustaman asuntotarkastuskonttorin antama vuosikertomus sekä kertomus enimmän osan vuotta voimassa pidetyn Hesperian väliaikaisen tuberkulosisairaalan toiminnasta, jota paitsi tähän niteeseen jakamattoman vuosijulkaisun tauluosastosta siirrettiin eräitä tauluja y. m. Näiden lisäännysten johdosta julkaisu laajeni jakamattoman vuosijulkaisun ensimmäisen osaston 126 sivusta 244 sivuksi eli 118 sivulla. 1917 vuoden niteeseen tuli lisäksi neljä uutta vuosikertomusta, nimittäin vastaperustetun kaupungin sairaalaylihallituksen, osan vuotta voimassa pidetyn Marian sairaalan väliaikaisen tuberkulosisairaalan lääkärin sekä kahden vastaperustetun virranpitäjän, nimittäin kau-

pungineläinlääkärin ja kasvattilasten hoitoa toimittavan lääkärin antamat. Lukujen määrä lisääntyi siten 19:ksi ja sivuluku 256:ksi.

1916 vuoden kauppatilastollisilla julkaisuilla aloitti tilastokonttori Helsingin kaupungin tilaston uuden sarjan, joka läheisesti liittyi niihin tilastojulkaisuihin, jotka „Helsingin kaupungin tuonnin ja viennin" nimisinä olivat aikaisemmin ilmestyneet Helsingin kauppayhdistyksen toimesta. Näihin verraten kaupungin tilaston uusi sarja käsitti tuntuvasti seikkaperäisemmän tekstiosaston, jossa m. m. oli moniaita jälkikatsauksia sekä erilaatuisia vertailevia numerotietoja, jotka olivat omansa antamaan selvemmän käsityksen eri tavararyhmäin merkityksestä kaupungin tuonnissa ja viennissä sekä näiden merkityksestä koko maan tuontiin ja vientiin verraten, minkä ohessa uusia tauluja julkaistiin tullinkannosta, kauttakulkuliikkeestä, liikennekonttorin veloituksesta ja kannannasta sekä Helsingin makasiiniyhtiön toiminnasta. Liitteinä julkaistiin sitä paitsi liikennekonttorin vuosikertomus ynnä maahan tuotujen ja maasta vietyjen tavarain ranskankielinen luettelo, jonka tarkoituksena oli saattaa mahdolliseksi julkaisun käyttäminen laajemmassa mitassa ulkomaillakin.

Vuoden päättyessä painatettavina olevat julkaisut.

Osa tilastokonttorin vuoden varrella toimittamista julkaisutöistä käsitti julkaisuja, jotka vielä 1918 vuoden päättyessä olivat painatettavina, ja oli näiden lukumäärä kirjapainotyön hitauden ja toistuneiden seisahdusten johdosta melko suuri.

Tilastollista apua ja tilastotietoja kunnan viranomaisille.

Tilastokonttorin apua käyttivät niinkuin ennenkin suuressa määrässä sekä vakituiset että tilapäiset kunnalliset viranomaiset ja laitokset. Näistä mainittakoon erittäin maistraatti, rahatoimikamari, terveydenhoitolautakunta (kuukausittain annetut tiedot) ja palkanjärjestelykomitea.

Tilastotietoja muille viranomaisille y. m.

Uudenmaan läänin lääninkonttoriin toimitti tilastokonttori osin erinäisiä vuosittain uusiintuvia tietoja palkkatilastoa varten, osin eräitä tietoja tautisuudesta ja kuolleisuudesta.

Tilastolliselle päätoimistolle laadittiin tavanmukaiset erilaatuiset tilastoyhdistelmät ja näiden lisäksi erittäin seikkaperäiset tauluyhdistelmät kaupungin raha-asioista vuosina 1913—16.

Lääkintöhallitukselle toimitettiin moniaita tietoja tautisuudesta ja kuolleisuudesta, kunnan sairaalain toiminnasta y. m.

Summittaisia tietoja kuolemansyistä Helsingissä lähetettiin niinkuin ennenkin viikottain Tukholman kaupungin tilastokonttorille julkaistaviksi kansainvälisessä tilastossa.

Lausuntoja palkanjärjestelykomitean ehdotuksesta kunnallisten viranpitäjäin uusiksi palkkasäännöiksi.

Rahatoimikamarin kiertokirjeessä toukokuun 13 päivältä pyydettyä tilastokonttorin lausuntoa palkanjärjestelykomitean laatimasta ehdotuksesta kaupungin kunnallisten viranpitäjäin uusiksi palkkasäännöiksi antoi konttori kirjelmässä toukokuun 25 päivältä

semmoisen lausunnon ehdottaen siinä, paitsi eräitä vähäisiä palkankorotuksia, m. m. että konttorin assistenteille ja laskuapulaisille palkanjärjestelyn yhteydessä vakuutettaisiin oikeus lukuisampiin ja lyhyemmin väliajoin toistuviin ikäkorotuksiin kuin mitä he nykyään saivat, muuttamatta mainittujen ikäkorotusten vahvistettuja prosenttimääriä. Tämä ehdotus ei aiheuttanut toimenpidettä kamarin eikä palkanjärjestelykomitean puolelta.

Kiertokirjeessä elokuun 20 päivältä kaupunginvaltuusto edelleen vaati tilastokonttorin lausuntoa palkanjärjestelykomitean laatimasta lopullisesta ehdotuksesta kunnallisen palkkausjärjestelmän uudistamiseksi sekä rahatoimikamarin asiasta antamasta lausunnosta. Pyydetty lausunto [1]) annettiin syyskuun 9 päivänä ja sisälsi, paitsi eräitä periaatteellista laatua olevia huomautuksia sekä rahatoimikamarin lausuntoa vastaan tehtyjä yksityiskohtaisia muistutuksia, m. m. myös toistamiseen konttorin aikaisemmin esittämät näkökohdat assistenttiensa ja laskuapulaistensa ikäkorotuksia koskevassa asiassa. Konttorin tässä asiassa esittämiä vaatimuksia ei kaupunginvaltuusto kuitenkaan ottanut huomioon.

Lausunto kaupunginkirjaston vuosikertomusten painatusasiasta.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan lähetekirjelmässä lokakuun 8 päivältä pyydettyä tilastokonttorin lausuntoa kaupunginkirjaston hallituksen esityksestä saada vastedeskin toimittaa kirjaston toimintakertomus erillisenä julkaisuna, kuitenkin huomioon ottamalla valtuuston marraskuun 21 päivänä 1916 tekemässä päätöksessä olevat määräykset koosta ja kirjakelajeista, antoi tilastokonttori kirjelmässä lokakuun 31 päivältä pyydetyn lausunnon, jossa m. m. ehdotettiin, että kaupunginkirjaston vuosikertomukset edelleen julkaistaisiin kunnalliskertomuksissa eikä Helsingin kaupungin tilaston VI sarjassa, että mainitun sarjan nimeksi pantaisiin „Opetuslaitokset“ sekä että, jos kirjaston vuosikertomukset julkaistaisiin erillisinä, tässä kohden noudatettaisiin mainitussa 1916 vuoden päätöksessä olevia määräyksiä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi pääasiassa konttorin ehdotukset joulukuun 10 päivänä.

Kysymys kunnan viranpitäjäin palveluseh doista.

Rahatoimikamarin kirjelmässä lokakuun 28 päivältä kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti vaadittua tilastokonttorin viranpitäjiltä ilmoituksia, suostuivatko he alistumaan m. m. niihin palvelusehtoihin, jotka oli esitetty erityisessä sääntöehdotuksessa, lähetti konttori kirjelmässä joulukuun 9 päivältä kamarille kaikkien vakinaisten viranpitäjäinsä ilmoitukset, joissa he hyväksyivät m. m. mainitut palvelusehdot, mutta pyysi konttori sen ohessa kamaria saattamaan valtuuston tietoon, että ilmoitukset oli annettu epätietoisuuden vallitessa palvelusehtojen 3 §:n d) momentin oikeasta

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 24, liite IV.

tulkinnasta ja edellyttäen mainitun momentin koskevan ainoastaan vähäisiä järjestelyjä, m. m. yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi kunnan viranpitäjäin eläkkeeseen nähden.

Kirjelmässä kaupunginvaltuustolle joulukuun 16 päivältä konttori, tarkemmin tehtyään selkoa tämän kysymyksen merkityksestä, esitti, että valtuusto ryhtyisi kunnan viranpitäjäin palvelusehtosäännön 3 §:n d) momenttiin nähden toimenpiteeseen, joka olisi omansa poistamaan mainitun momentin viranpitäjissä herättämät epäilykset. Valtuusto ei käsitellyt tätä kysymystä vuoden varrella.

Ehdotus 1919 vuoden menosäännöksi.

Tilastokonttorin menosääntöehdotus, joka kirjelmässä syyskuun 28 päivältä lähetettiin rahatoimikamariin, oli laadittu kaksin vaihtoehdoin. Toiseen oli henkilökunnan palkkaedut merkitty saman määräisiksi kuin 1918 vuoden menosääntöön, kuitenkin lisäämällä vahtimestarin palkkaa 300 markalla eli 1,200 markkaan, sekä poistamalla ensimmäiselle aktuaarille edellisenä vuonna merkitty, viiden vuoden palveluksesta tuleva 640 markan palkankorotus, toinen taas oli laadittu palkanjärjestelykomitean ehdotuksen mukaisesti, mutta muilta kohdin olivat molemmat vaihtopuoliset ehdotukset yhtäpitävät. Ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa ehdotettiin korotettavaksi 3,700 markalla eli 7,500 markkaan, kunnalliskertomusten I ja II osan toimittajan palkkausmäärärahaa 1,000 markalla eli 5,000 markkaan, konttorin ulkopuolella teetettäväin töiden määrärahaa 1,200 markalla eli 9,000 markkaan, kirjastomäärärahaa 500 markalla eli 1,600 markkaan sekä tarverahain määrärahaa 600 markalla eli 2,400 markkaan. Ehdotetut muutokset korottaisivat edellisen vaihtopuolen mukaan menosäännön 157,640 markasta 164,300 markkaan eli 6,660 markalla, jälkimmäisen vaihtopuolen mukaan 178,500 markkaan eli 20,860 markalla. Rahatoimikamari puolsi sinänsä hyväksyttäväksi jälkimmäistä vaihtopuolista ehdotusta konttorin siihen myöhemmin ehdotettua lisättäväksi 2,500 markkaa ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi, ja budjetinjärjestelyssä kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän ehdotuksen lisättyään siihen edelleen 3,850 markkaa viransijaisen palkkaamiseksi vakinaisessa sotapalveluksessa olevalle toiselle aktuaarille, jonka lisäyksen myöntämisestä konttori oli tehnyt esityksen budjettivaliokunnalle. Konttorin vuodeksi 1919 vahvistettu menosääntö päättyi siten 184,850 markkaan.

Ylimääräinen määräraha.

Kirjelmässä rahatoimikamarille lokakuun 8 päivältä tilastokonttori pyysi kamaria kaupunginvaltuustolta hankkimaan 2,850 markan ylimääräisen määrärahan konttorin viransijaisuuspalkkioiden suoritukseen toisen aktuaarin E. J. Warosen vakinaiseen sotapalvelukseen kutsumisen johdosta. Kamarin puoltosanan mu-

kaisesti kaupunginvaltuusto lokakuun 29 päivänä myöntyi esitykseen.

Esitys henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä ensimmäiselle aktuaarille O. Bruunille.

Kirjelmässä rahatoimikamarille syyskuun 24 päivältä tilastokonttori esitti, että kamari kaupunginvaltuustolta hankkisi ensimmäiselle aktuaarille O. Bruunille 2,000 markan vuotuisen henkilökohtaisen palkanlisäyksen. Rahatoimikamari puolsi tätä esitystä, mutta kaupunginvaltuusto epäsi sen marraskuun 26 päivänä.

Vaatimus häviäneiden kirjahyllyjen korvaamisesta.

Sen johdosta että sinä aikana, jonka venäläiset sotilasviranomaiset pitivät hallussaan tilastokonttorin huoneistoa, sieltä oli viety pois konttorille kuuluva isohko, seinään kiinnitetty kirjahylly ja erään niinikään seinään kiinnitetyn hyllyn muuan osasto, joiden sijaan konttorin oli täytynyt 800 markan hinnasta teettää kaksi saman kokoista ja laatuista hyllyä, konttori rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä syyskuun 12 päivältä pyysi kamaria merkitsemään mainitun rahamäärän niiden eräin joukkoon, joiden korvaamisesta vaatimus kamarin toimesta ja Venäjän valtion velkain ilmoitusta varten olevan keskuskonttorin välityksellä oli esitettävä Venäjän valtiolle.

Konttorin henkilökunta.

Konttorin henkilökunnassa tapahtui vuoden varrella useita muutoksia, jotka vaikuttivat sangen haitallisesti konttorin töihin.

Ensimmäinen aktuaari filosofianlisensiaatti E. Gylling sai tammikuun 24 päivänä virkavapautta eduskuntatöitä varten, viransijaisena toinen aktuaari filosofianmaisteri O. Bruun. Kapinan aikana, johon filosofianlisensiaatti Gylling otti osaa, antoi hän tilastokonttoriin helmikuun 15:ntenä päivätyn hakemuksen mahdollisimman joutuisasta virkaeron saamisesta, jonka hakemuksen konttori kohta kapinan päätyttyä lähetti rahatoimikamariin ilmoittaen, ettei myöntyminen siihen konttorin puolelta kohdannut estettä, sekä samalla anoen, että virka heti julistettaisiin avonaiseksi. Kokouksessaan huhtikuun 19 päivänä rahatoimikamari kuitenkin päätti olla ottamatta puheenalaista hakemusta käsiteltäväksi, mutta kyllä toistaiseksi pidättää filosofianlisensiaatti Gyllingin virantoimituksesta. Konttorin kirjelmässä kesäkuun 6 päivältä uudelleen anottua viran avonaiseksi julistamista kamari saman kuukauden 17 päivänä päätti erottaa filosofianlisensiaatti Gyllingin virastaan ja julistaa sen avonaisena haettavaksi, minkä jälkeen kamari elokuun 1 päivänä kolmesta hakijasta ensimmäiseksi aktuaariksi valitsi toisen aktuaarin Bruunin, jota konttorin johtajakin oli puoltanut virkaan.

Samaan aikaan kuin aktuaari Bruun määrättiin hoitamaan ensimmäisen aktuaarin virkaa, määräsi rahatoimikamari tammikuun 24 päivänä filosofiankandidaatti E. J. Warosen hoitamaan konttorin toisen aktuaarin virkaa, jota hän hoitikin elokuun 14 päivään, jolloin hänet kutsuttiin vakinaiseen sotapalvelukseen, minkä jälkeen virkaa

hoiti filosofianmaisteri T. W. Sjöström vuoden loppuun. Tämän viransijaisuusaikana valitsi rahatoimikamari syyskuun 26 päivänä vakinaiseksi toiseksi aktuaariksi viidestä hakijasta filosofiankandidaatti Warosen, joka virkaan oli saanut johtajan puoltosanan, voimatta filosofiankandidaatti Waronen kuitenkaan ryhtyä virkaa hoitamaan.

Sen johdosta että amanuenssinviran entinen pitäjä oli irtisanottu virastaan, hoiti tätä jo vuoden alusta viransijainen, filosofiankandidaatti Waronen tammikuun 24 päivään, mainitusta päivästä lähtien heinäkuun 10 päivään ylioppilas, sittemmin filosofiankandidaatti T. Voionmaa, heinäkuun 15 päivästä elokuun 15 päivään filosofianmaisteri Sjöström, elokuun 15 päivästä lokakuun 1 päivään ylioppilas H. von Knorring sekä viimeksi mainitusta päivästä vuoden loppuun filosofiankandidaatti K. A. N. Kalliala. Elokuun 1 päivänä rahatoimikamari tosin valitsi filosofiankandidaatti Warosen, joka kahdesta hakijasta oli saanut johtajan puoltosanan, amanuenssinviran vakinaiseksi pitäjäksi, mutta hän ei sitä hoitanut, syystä että hän siihen aikaan oli määrätty hoitamaan konttorin toisen aktuaarin virkaa ja muutoin heti sen jälkeen kutsuttiin vakinaiseen sotapalvelukseen, ja marraskuun 11 päivänä kamari hänen jälkeensä vakinaiseksi amanuenssiksi valitsi filosofianmaisteri Sjöströmin, jota niinikään kahdesta hakijasta johtaja oli virkaan puoltanut, mutta ei hänkään hoitanut puheenalaista virkaa, syystä että hänet oli, niinkuin edellä mainittiin, määrätty hoitamaan konttorin toisen aktuaarin virkaa. Amanuenssinvirkaa hoitivat siten kaiken vuotta viransijaiset.

Lyhyttä virkavapautta nauttivat vuoden varrella johtaja filosofianmaisteri H. Dalström joulukuun 17 päivästä vuoden loppuun, viransijaisena filosofianmaisteri Bruun, ja viimeksi mainittu vuoden alusta tammikuun 15 päivään, viransijaisena filosofiankandidaatti G. Modeen.

Assistentti Valborg Kuhlefelt pyysi tammikuun lopulla eroa virastaan maaliskuun 1 päivästä lukien, ja otettiin hänen sijaansa huhtikuun 15 päivänä assistentiksi vakinainen laskuapulainen Inez Juselius. Konttorin menosääntöön merkittyyn uuteen vakinaisen laskuapulaisen virkaan otettiin tammikuun 1 päivänä neiti Elsa Renfors ja vakinaiseksi laskuapulaiseksi neiti Juseliuksen sijaan toukokuun 1 päivänä rouva Ester Särkisilta. Ylimääräisinä laskuapulaisina toimivat edelleen rouva Sigrid Hedlund ja neiti Olga Spåre.

Vahtimestari G. Forsmanin sijaan, joka tammikuun 17 päivänä erotettiin toimestaan, otettiin saman kuukauden 21 päivänä konttorin vahtimestariksi vahtimestariapulainen A. Spring.

Kirjelmässä lokakuun 1 päivältä tilastokonttori anoi rahatoimikamarilta toimenpidettä amanuenssi E. J. Warosen vapauttamiseksi vakinaisesta sotapalveluksesta. Kamari myöntyi tähän saman kuukauden 10 päivänä, mutta sen asiassa tekemä esitys ei aiheuttanut toimenpidettä sotilasviranomaisten puolelta.

Tilastokonttorin joulukuun 13 päivänä tekemän anomuksen johdosta oikeutti palkkalautakunta saman kuukauden 18 päivänä amanuenssi T. W. Sjöströmin amanuenssivirkansa ohessa pitämään yliopiston maantieteellisen laitoksen assistentinviran.

Kirjelmässä joulukuun 13 päivältä tilastokonttori anoi kaupunginvaltuustolta vakinaiselle laskuapulaiselle neiti Märtha Hedlundille lupaa asua kaupungin ulkopuolella, johon anomukseen valtuusto helmikuun 11 päivänä 1919 toistaiseksi myöntyi.

Konttorin kirjasto.

Tilastokonttorin kirjasto lisääntyi vuoden varrella 172 numerolla, joista 109 oli painettu kotimaassa ja 63 ulkomailla. Näistä oli kaikkiaan 27 eli 18 kotimaassa ja 9 ulkomailla ilmestynyttä (kukin eri numeroksi luettuna) neljännesvuosi-, kuukausi-, viikko- y. m. aikakautisjulkaisuja. Ostamalla hankittiin 33 numeroa; muut eli 139 saatiin vaihtamalla tai lahjoina.

Lähtevät toimituskirjat.

Lähteväin toimituskirjain luku vuonna 1918 oli 1,199. Näistä oli lähteviä kirjelmiä 315, niistä 297 koti- ja 18 ulkomaan paikkoihin meneviä, sekä jaeltuja julkaisuja 884, niistä 827 koti- ja 57 ulkomaan paikkoihin meneviä.

IV. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1918 oli seuraavaa sisällystä:

Palotoimikunnan jäsenet.

Palotoimikuntaan, jonka kaupunginvaltuusto valitsee ja jonka tehtävänä on tarkastaa ja valvoa kaupungin palolaitosta, kuuluivat vuonna 1918 pankinjohtaja August Lundqvist puheenjohtajana, arkkitehti Väinö Leander varapuheenjohtajana sekä varatuomari Veikko Vartiovaara, rakennusmestari Juho Ahde ja rakennusmestari Wilhelm Ekman jäseninä. Toimikunnan sihteerintehtävät hoiti varatuomari Alfred Tuominen.

Tulipalot.

Palokuntaa hälyytettiin vuoden varrella 326 kertaa, niistä 144 kertaa tulipalojen, 131 kertaa nokivalkeain, 7 kertaa metsäpalojen, 22 kertaa palosavun, 4 kertaa tulenhohteen ja kerta väärinkäsityksen takia, 14 kertaa ilkivallasta ja 3 kertaa palolennättimen vian takia. Edelliseen vuoteen verraten hälyytysten luku väheni 80:lla ja tulipalojen luku 15:llä.

Tulipalojen ryhmittyminen kuukausien ja viikonpäiväin kesken näkyy seuraavasta taulusta:

	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.	Yhteensä.
Sunnuntai.....	2	1	—	1	2	1	—	—	1	1	—	2	11
Maanantai	2	—	3	3	3	1	2	3	-	1	1	2	21
Tiistai	2	2	1	2	4	4	1	—	2	2	1	—	21
Keskiviikko.....	2	—	3	—	1	1	2	4	—	2	—	5	20
Torstai	2	1	3	3	5	2	1	—	—	1	—	3	21
Perjantai	2	1	2	6	9	1	2	1	2	2	3	2	33
Lauantai	—	2	2	2	2	3	1	3	—	—	1	1	17
Yhteensä	12	7	14	17	26	13	9	11	5	9	6	15	144

Vuorokaudenaikaan nähden sattui 79 tulipaloa päiväsaikaan, klo 6 a. p. ja klo 6 i. p. välillä, sekä 65 öiseen aikaan, klo 6 i. p. ja klo 6 a. p. välillä. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsemisestä saapui 78 tapauksessa puhelimitse, 56 tapauksessa palolennättimellä, 9 tapauksessa suullisen sanantuojan ja 1 tapauksessa postimiehen kautta.

Tulipalojen ryhmittyminen paikkaan nähden, jossa tuli sai alkunsa, käy selville seuraavasta:

	Kivitaloja.	Puutaloja.
Asuinhuone	33	29
Kellari	5	2
Ullakko	1	6
Myymälä tai varastohuone	3	2
Tehdas tai työpaja	15	2
Tavarasuoja tai ulkohuone	2	11
Höyrykattilahuone	4	—
Leipomo	3	—
Sauna	2	—
Porrashuone	—	1
Eläväinkuvain teatteri	4	1
Siirto	72	54
	126	

Siirto	126
Alus	9
Automobiili	2
Tavaravaunu	1
Rikkaläjä	3
Rikkalaatikko	1
Säleaita	1
Pihamaa	1
Yhteensä	144

Syynä tulen irtipääsyyn oli alempana mainituissa tapauksissa: Tulipalojen syyt.

Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät	20
Savupiipusta tulleet kipinät	1
Viallinen tulisija tai savujohto	15
Tulenarkain aineiden tai öljyjen varomaton pitely	9
Lampun tai kynttilän varomaton pitely	7
Sähköjohdon lyhytsulku	6
Lasten leikkiminen tulella	6
„ „ polttolasilla	1
Primuskeittiön tai lampun räjähdys	5
Kaasuräjähdys	1
Huolimattomuus jäätyneitä vesijohtoputkia sulatettaessa	2
Huolimaton tupakoiminen	1
Siirto	74

Siirto	74
Huolimaton tulitikkujen pitely	3
Itsesytytys	2
Tulensekainen tuhka sijoitettuna sopimattomaan paikkaan	4
Varomattomuus rikillä desinfioitaessa	1
Uunin liikalämmitys	2
Tuliselle uunille sijoitet. puuaineet	2
Nokivalkea	3
Murhapoltto	2
Varomaton filmien pitely	3
Varomattomuus asfalttia keitettäessä	1
Pommitus kaupunkia valloitettaessa	5
Selvittämätön syy	42
Yhteensä	144

Eri kaupunginosain kesken ryhmittyivät tulipalot seuraavasti: Tulipalojen ryhmittyminen eri kaupunginosain kesken.

I	kaup.osa	13	VIII	kaup.osa	3	XIV	kaup.osa	5
II	„	12	IX	„	2	Pohjoissatama		2
III	„	5	X	„	22	Vallila		5
IV	„	20	XI	„	15	Meilans		2
V	„	3	XII	„	11	Huopalahti		1
VI	„	7	XIII	„	6			
VII	„	10					Yhteensä	144

Palovahingot.

Palovahingot olivat seuraavat:

Järjestetyissä kaupunginosissa oli tulen milloin minkin verran vahingoittaman omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä, irtaimiston 1,979,406 ja kiinteän omaisuuden 10,143,500 eli kaikkian 12,122,906 markkaa, ja taas vahingon suuruus eli palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 96,330: 31 ja kiinteästä omaisuudesta 187,170: 51 eli yhteensä 283,500: 82, joten vahinko oli 2.34 % omaisuuden arvosta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella (esikaupungeissa ja maaseudulla) oli vahingoittuneen irtaimen omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä 10,200 ja kiinteän omaisuuden 127,000 markkaa eli kaikkiaan 137,200 markkaa vahingoittuneen irtaimen omaisuuden arvon ollessa 2,102: 84 ja kiinteän omaisuuden 7,839: 41, siis yhteensä 9,942: 25 markkaa eli 7.25 % omaisuuden arvosta.

Kaupungin koko alueella eli sekä järjestetyssä että järjestämättömässä kaupungissa oli palovahinkojen prosenttimäärä (vahingon ja vakuutussumman välinen suhde) 2.39 %.

Vuoden palovahinkojen koko summasta, 293,443: 07 markasta, ovat kotimaiset paloapuyhtiöt korvanneet 277,268: 02 ja ulkomaiset yhtiöt 16,175: 05 markkaa.

Näihin palovahinkoihin ei ole luettu niitä vahinkoja, joita pommitus aikaansai saksalaisten valloittaessa kaupungin. Useat rakennukset, varsinkin ne, joihin punaisia kapinoitsijoita oli asettunut, syttyi silloin tuleen ja turmeltui kokonaan taikka varsin pahoin. Ensin mainittuihin kuuluvat Heikinkadun päässä sijaitseva n. s. Turun kasarmirakennusryhmä sekä Pitkänsillan luona sijaitseva väkiviinatehdas, jälkimmäisistä mainittakoon Siltasaarella sijaitseva Työväentalo, Toisen linjan n:o 17, Pohjois Esplanadikadun n:o 3, Unioninkadun n:o 30, Borgströmin tupakkatehdas y. m.

Tulipaloissa menetti kaksi ihmistä henkensä: helmikuun 19 päivänä Vladimirinkadun talossa n:o 42, missä muuan lapsi oli varomattomasti pidellyt tulta, sillä seurauksella että vaatteet syttyivät tuleen ja lapsi sai niin pahoja palohaavoja, että se sittemmin kuoli; elokuun 28 päivänä Vallilantien talossa n:o 29 sattuneessa tulipalossa palomiehistön purkaessa levykattoa, jolloin palokonstaapeli Fabian Nurminen syöksyi alas katolta saaden niin pahoja vammoja päähänsä, että hän muutamaa tuntia myöhemmin

kuoli. Nurmisessa menetti palokunta luotettavan, rohkean ja velvollisuudentuntoisen jäsenen.

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden varrella kaikkiaan 3,106 kertaa, niistä 2,523 kertaa taudintapausten ja 583 kertaa tapaturman johdosta. Eri kuukausien kesken ryhmittyivät sairaankuljetukset seuraavasti: Palolaitoksen sairaankuljetusvaunut.

	Taudin-tapauksia.	Tapa-turmia.		Taudin-tapauksia.	Tapa-turmia.
Tammikuu	190	14	Elokuu	174	25
Helmikuu	159	57	Syyskuu	207	34
Maaliskuu	180	112	Lokakuu	338	23
Huhtikuu	169	164	Marraskuu	262	21
Toukokuu	215	52	Joulukuu	240	14
Kesäkuu	162	43			
Heinäkuu	227	24	Yhteensä	2,523	583

Palolaitoksen kalusto ja palokalusto, joita ei vuoden varrella mainittavasti lisätty uusia hankkimalla, olivat vuoden alussa kirjaanpantuina 234,445: 75 ja vuoden lopussa 241,659: 75 markan arvosta. Tämä arvo jakautui eri paloasemain kesken seuraavasti: Kaluston arvo.

Pääasema	Smk	181,128: 50	Kampin asema	Smk	2,110: —
Kallion asema	„	37,416: 25	Hermannin asema	„	2,787: —
Pohjoinen asema	„	13,372: —			
Fredriksperin as.	„	4,846: —	Yhteensä	Smk	241,659: 75

Varamiehistönä toimi Helsingin vapaaehtoinen palokunta, johon kuului noin 400 toimivaa jäsentä. Vapaaehtoista palokuntaa ei kutsuttu tulipaloon vuoden varrella. Varamiehistö.

Terveydentila oli vuoden varrella sangen hyvä; sairaaloissa hoidettiin ainoastaan 6 miestä yhteensä 53 vuorokautta. Terveydentila.

Palokunnan avustusrahasto, joka on syntynyt siten, että kaupunginvaltuusto on helmikuun 4 päivänä 1905 tekemällään päätöksellä jättänyt palotoimikunnan ratkaistavaksi, miten sairaankuljetuksista kertyneet varat on käytettävä, nousi vuoden alussa 38,972: 22 markkaan. Vuoden varrella kertyi rahastoon lisäksi sairaankuljetusmaksuja 8,157: 50 sekä korkoja 1,586: 42 markkaa, joten siinä vuoden päättyessä oli 48,716: 14 markkaa. Rahaston varoista annettiin vuoden varrella: Avustusrahasto.

Avustusta ent. palokonstaapelille I. Koivulaiselle	Smk	50: —
„ „ ruiskumestarille K. Bymanille	„	300: —
Palokonstaapeli E. Menanderin parantolahoidon kustantamiseksi	„	336: 75
Siirto	Smk	686: 75

	Siirto Smk	686: 75	
Palokonstaapeli F. Nurmisen hautauskuluihin....	„	1,090: 80	
Kukkiin ruiskumestari Forssin haudalle	„	40: —	
Palokunnan soittokunnan koneiden korjauksiin ..	„	495: —	
Palkinnoiksi palomiehistön urheilukilpailuihin....	„	150: —	
Palokunnan joulukestitykseen	„	300: —	2,762: 55
Joulukuun 31 päivänä oli säästö.....	Smk		45,953: 59
Mainitusta määrästä oli talletettuna säästökassatilillä Helsingin säästöpankissa	„		12,837: 24
sekä karttuvalla pääomatilillä Vaasan osakepankissa	„		33,116: 35

Palolaitoksen 1918 vuoden menojen yhdistelmä.

Alempana oleva taulu osoittaa eri menotileillä kaupunginvaltuuston menosääntöön merkitsemät määrärahat, myönnetyt lisämäärärahat, vuotuiset kustannukset sekä minkä verran määrärahoja on ylitetty tai säästynyt kaupunginkassaan:

	Määrärahat menosäännön mukaan Smk.	Lisämäärärahat Smk.	Menot Smk.	Määrärahoja ylitetty Smk.	Määrärahoja säästynyt Smk.
Palkkaukset, vaatetus, ruoka y. m.	478,360 —	91,225 —	542,533 65	— —	27,051 35
Palotalli	102,325 —	47,500 —	166,972 68	17,147 68	— —
Lämmitys, valaistus, puhtaanapito, vedenkulutus	75,500 —	1,200 —	75,135 02	— —	1,564 98
Palokalut ja kalusto ..	42,500 —	4,000 —	41,807 39	— —	4,692 61
Sekalaista	26,600 —	412 20	17,519 20	— —	9,493 —
Yhteensä	725,285 —	144,337 20	843,967 94	17,147 68	42,801 94

Sekalaista.

Kapinan puhjetessa tammikuun lopulla asettui palomiehistö heti kumoukselliselle kannalle. Kaupungin palomestari Gösta Wasenius sekä toinen alipalomestari Antti Leskinen erotettiin heti viroistaan ja määräysvallan palokunnassa otti haltuunsa miehistön valitsema, kahden komisariuksen johtama toimikunta. Alipäällystön useimmat jäsenet mukautuivat vastahakoisesti uuteen järjestykseen, mutta kun heidät uhattiin häätää vaimoineen ja lapsineen, elleivät he liittyneet kumouksellisiin, eivät he rohjenneet vastustaa „kansantahtoa“, vaan alistuivat uuteen hallintoon.

Ensimmäinen alipalomestari luutnantti Walter Bergström, joka oli nimitetty toimeensa syyskuussa 1917, mutta saamansa lavantaudin ja sen uusiutumisen johdosta ei ollut toistaiseksi voinut ryhtyä virkaansa hoitamaan eikä sentähden myöskään ollut joutunut miehistön eikä kumouksellisen kaupunginhallinnon epäsuosioon,

pysyi toimessaan palomestarin pyynnöstä voidakseen mikäli mahdollista katsoa, ettei palolaitoksen järjestystä häiritty. Kun kuitenkin miehistö aikoi hankkia kiväärejä paloasemalle sekä muodostaa punakaartin haaraosaston, muutti luutnantti Bergström pois asemalta. Palomiehistön aseistautuminen kuitenkin saatiin ehkäistyksi Punaisen ristin toimesta, minkä jälkeen luutnantti Bergström toimestaan erotetun kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan jäsenten kehoituksesta palasi toimeensa.

Kumouksellinen kaupunginhallinto oli niinikään valinnut uuden palotoimikunnan, jossa nuohooja Väinö Nieminen toimi puheenjohtajana ja palokorpraali Oiva Vilho Kuntonen sihteerinä.

Saksalaisten huhtikuussa valloitettua kaupungin palautettiin ärjestys heti palokuntaan. Syyllisimmät vangittiin ja saatettiin oikeudessa syytteeseen, vähemmän syylliset erotettiin toimistaan jota vastoin ne, jotka oli pakotettu ottamaan osaa kapinaliikkeeseen ja aikaisemmin olivat moitteettomasti käyttäytyneet, saivat jäädä toimiinsa.

V. Vaivaishoitohallitus.

Vaivaishoitohallituksen kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1918 oli seuraavaa sisällystä:

Vaivaishoitohallituksen jäsenet.

Vaivaishoitohallituksen puheenjohtajana vuonna 1918 oli lokakuun 1 päivään asti prokuraattori Lorenzo Kihlman, joka kuitenkin kaiken aikaa oleskeli ulkomailla, minkätähden puheenjohtajan tehtävät hoiti varapuheenjohtaja alueläkäri V. Leontjeff. Lokakuun 1 päivästä lähtien toimi puheenjohtajana ylijohtaja Bruno Breitholtz. Hallituksen jäseninä olivat, ylivalvontansa alaisten alueiden mukaan jaettuina, seuraavat 24 henkilöä:

Alue.	Johtaja.	Apulaisjohtaja.
I.	Kunnallisneuvos N. Kochtomow [1]).	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori K. E. Lindén.
II.	Filosofianmaisteri Elsa Heikel.	Everstiluutnantti O. Ehrström.
III.	Isännöitsijä C. F. Fagerholm.	Rouva S. Swendelin.
IV.	Varatuomari O. Möller.	Työnjohtaja F. Nummivuori.
V.	Kansakoulunjohtajatar S. Streng.	Lääketieteenlisensiaatti J. Frisk.
VI.	Ylimäär. professori A. Wallgren.	Rouva E. Nordenswahn.
VII.	Alueläkäri V. Leontjeff.	Kaupunginkätilö H. Edelmann.
VIII.	Filosofiantohtori J. af Forselles.	Valtioneuvos E. Krogius.
IX.	Alueläkäri L. Wetterstrand.	Rakennusmestari W. Ekman.

[1]) Herra Kochtomow erosi vuoden varrella, ja hänen sijaansa tuli alipalomestari W. Bergström.

X.	Alueläkäri H. Sundelius.	Tohtorinleskirouva S. Pätiälä [1]).
XI A.	Tod. valtioneuvos L. Munck.	Pastori S. Berglund.
XI B.	Pastori S. Berglund.	Tod. valtioneuvos L. Munck.
XII A.	Johtaja A. H. Karvonen.	Kansakoulunopettaja A. Noponen.
XII B.	Kansak. op. A. Noponen.	Johtaja A. H. Karvonen.

Varajäseninä olivat ylijohtaja Einar Böök, kansakoulunopettaja Viktor Allardt, neiti Matilda Bohm ja kuritushuoneenlääkäri K. A. Tukiainen.

Tarkastusalueita oli kaikkiaan 14. I—VIII alueen rajat olivat samat kuin edellisenäkin vuonna [2]); IX alue käsitti XI kaupunginosan osia, Vaasankadun etelä- ja Flemingkadun itäpuolisen XII kaupunginosan sekä Haapaniemen- ja Vilhovuorenkadun välisen X kaupunginosan; X alue käsitti Vaasankadun pohjois- ja Flemingkadun itäpuolisen osan XII kaupunginosaa sekä Wilhelmsperin kadun pohjoispuolisen osan X kaupunginosaa; XI A alue käsitti Kotkankadun etelä- ja Flemingkadun länsipuolisen osan XII kaupunginosaa sekä Suvanto- ja Pakaantien länsipuolisen osan Vallilaa; XI B alue käsitti Kotkankadun pohjoispuolisen osan XII kaupunginosaa sekä Fredriksperin ja Huopalahden; XII alue jaettiin alueihin A ja B, joista alue XII A käsitti Hermannin, Toukolan ja Vanhankaupungin sekä alue XII B Suvanto- ja Pakaantien itäpuolisen osan Vallilaa. Tarkastuspiirit.

Keskushallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Breitholtz, varapuheenjohtaja Leontjeff ynnä jäsenet Ehrström, Fagerholm, af Forselles, Karvonen, Möller, Sundelius, Streng, Wallgren ja Kochtomow sekä viimeksi mainitun kuoltua herra Wilh. Ekman. Keskushallitus.

Vaivaishoitohallituksen kaikkiaan neljän osaston kokoonpano oli kertomusvuonna seuraava: Vaivaishoitohallituksen osastot.

Ensimmäiseen osastoon kuuluivat I, II ja IV tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Ehrström ja varapuheenjohtajana herra Möller; toiseen osastoon III, V ja VI tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Wallgren ja varapuheenjohtajana neiti Streng; kolmanteen osastoon VII, VIII, XI A ja XI B tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Leontjeff ja varapuheenjohtajana neiti af Forselles; neljänteen osastoon IX, X, XII A ja XII B tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Sundelius ja varapuheenjohtajana herra Karvonen.

[1]) Rouva Pätiälä erosi vuoden varrella, ja hänen sijaansa tuli rouva Anni Louhivuori. — [2]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 227 ja seur.

Suljetun vaivaishoidon lautakunta.

Suljetun vaivaishoidon lautakuntaan kuuluivat herra Fagerholm puheenjohtajana, herra Ehrström varapuheenjohtajana, herrat Lindén ja Bergström jäseninä sekä herra Ekman varajäsenenä.

Vaivaishoitohallituksen virkamiehet ja muu henkilökunta.

Toimitusjohtajan virkaa, joka oli avonaisena, hoiti toukokuun 1 päivään asti johtaja Bruno Breitholtz sekä siitä lähtien vuoden loppuun kanslianjohtaja Herman Myhrberg. Sihteerinvirka oli niinikään avonaisena, ja sitä hoitivat eri henkilöt. Herra Myhrbergin toimiessa toimitusjohtajana hoiti hänen kansliaansa avustava kanslianjohtaja Tyyne Landén, jonka tehtäviä taas hoiti neiti Helena Lindroos. Kaitsijoista erosi vuoden varrella herra Paul Eklund, jonka seuraajaksi tuli neiti Ingeborg Ekman, minkä ohessa kahteen uuteen kaitsijanvirkaan nimitettiin rouva Anna Grönvik ja neiti Nora Gebauer. Kirjuriapulainen Otti Wilén erosi vuoden varrella, ja hänen sijaansa otettiin rouva Estrid Mellberg. Rekisteritoimiston ylimääräiseksi kirjuriapulaiseksi valittiin vuoden varrella neiti Naimi Johansson. Toimestaan eronneen diakonissan Olga Sarajan sijaan otettiin diakonissa Matilda Kilpinen.

Kunnalliskoti ja työlaitos.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajaksi valittiin vuonna 1918 kassanhoitaja O. W. Haglund ja ylihoitajattareksi neiti Elin Streng, minkä ohessa vastaperustettuun toiseen konttoristinvirkaan valittiin herra Hj. Josefsson. Kunnalliskodin ja siihen yhdistettyjen laitosten muut viranpitäjät olivat jäljellä edelliseltä vuodelta. Lääkärinvirka oli vuoden varrella avonaisena, ja sitä hoiti vuoden alusta marraskuun 1 päivään lääketieteenkandidaatti E. A. Voutilainen, marraskuun 1 ja 18 päivän välisenä aikana lääketieteenkandidaatti Harald Fogelberg ja marraskuun 18 päivästä vuoden loppuun lääketieteentohtori Bertel Hedvall.

Kokoukset y. m.

Yhteinen vaivaishoitohallitus kokoontui tammikuun 7 päivänä käsittelemään voimassa olevan ohjesäännön 15 §:ssä mainittuja asioita, helmikuun 2 päivänä päättämään toimintansa keskeyttämisestä ja lokakuun 29 päivänä keskustelemaan toimenpiteistä yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi apurahain myöntämisessä eri osastoilla. Keskushallitus piti 16 varsinaista ja 6 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin 1,390 asiaa. Näistä oli 393 toimitusjohtajan, 266 lastenhoidontarkastajan, 568 sihteerin, 42 apulaisjohtajan ja 121 suljetun vaivaishoidon lautakunnan valmistelemia.

I ja II osasto pitivät kumpikin 21, III osasto 26 ja IV osasto 25 kokousta. Niissä käsiteltiin 10,491 asiaa, nimittäin 1,998 ensimmäisellä, 2,229 toisella, 3,166 kolmannella ja 3,098 neljännellä osastolla.

Lähteviä kirjelmiä oli kaikkiaan 2,896, niistä 200 johtajan ja 354 apulaisjohtajan lähettämiä.

Sitä paitsi käsittelivät hallituksen molemmat kansliat 90,766 eri asiaa, niinkuin taulusta 1 lähemmin näkyy.

Kapina.

Edellä esitetyt samoin kuin esillä olevassa vuosikertomuksessa

ylipäätään olevat tiedot eivät kuitenkaan käsitä helmikuun 15 ja huhtikuun 17 päivän välistä aikaa. Ensinmainittuna päivänä nimittäin vaivaishoitohallituksen jäsenet lopettivat toimintansa, syystä että pitivät oloja kapinan johdosta niin luonnottomina, että kaikki hedelmällinen työ oli mahdoton, ja sitä paitsi hallituksella siihen asti käytettävänä olleet varat oli kulutettu. Yksin ajoin hallituksen jäsenten kanssa päättivät kaikki vaivaishoidon toimihenkilötkin erota, ja kansliatyön otti helmikuun 15 päivästä lähtien hoitoonsa vastaperustettu „avustuslaitos". Laitosten henkilökunta pysyi toimissaan maaliskuun 12 päivään, jolloin kumoushallinnon asettamat komisariukset ottivat työn johtoonsa.

Huhtikuun 17 päivänä hallituksen lailliset jäsenet ja toimihenkilöt ryhtyivät jälleen toimiinsa, ja voitiin silloin todeta, että työtä kapinan aikana oli suoritettu pääasiassa samaan tapaan kuin ennenkin. Toimitetussa inventtauksessa todettiin 6,084: 39 markan kassavajaus; kanslioista oli erinäistä kalustoakin hävinnyt, mutta myöhemmin onnistui hallituksen saada hukkaantunut omaisuus miltei kokonaan takaisin.

Vaivaishoitohallituksella oli vuonna 1918 voitettavana suuria vaikeuksia osin silloisen kalliin ajan ja osin kapinan tuottaman kurjuuden johdosta. Lukuisat perheenelättäjät olivat joko kaatuneet, joutuneet vangiksi tai kadonneet, ja kaupungissa vallitsi suuri työn ja elintarpeiden puute. Ensimmäisen hädän lieventämiseksi järjestettiin yleinen hätäapukomitea, joka m. m. eri armeliaisuusseurain välityksellä jakoi avustuksia, mutta siitä huolimatta lisääntyi avunanojain lukumäärä vaivaishoitohallituksen kanslioissa siinä määrin, että näiden täytyi työssään käyttää lisävoimia ja ajoittain olla toimessa koko päivä.

Samoin kuin edellisenä vuonna annettiin avustukset pääasiallisesti rahana, mutta sen ohessa jaettiin myös ruokaa kunnan keskuskeittolasta, jalkineita, sukkalankaa y. m. Moniaat lapset saivat maksutta ruokaa ja hoitoa päiväkodeissa.

Vaivaishoitohallituksen toimesta vuonna 1918 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Avustuksensaajain kokonaisluku.

Kunnalliskodissa ja siihen yhdistetyissä laitoksissa hoidettuja	1,709	deissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	970
Elätteelle annettuja [1]	1,350	Sairaaloissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	2,276
Kotonaan suoranaista avustusta saaneita [2]	4,614	Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja	99
Mielisairaaloissa ja turvako-		Yhteensä	11,018

[1]) Tähän luettuina koulukotiin ja Ryttylän lastenkotiin otetut. — [2]) Ottamatta lukuun avunsaajain perhettä (miestä tai vaimoa ja lapsia).

Suoranaista kotiavustusta nauttivista 4,614 köyhästä oli maaliskuun 17 päivänä 1879 annetun asetuksen 2 §:n nojalla vaivaishoitoon ehdottomasti oikeutettuja 2,087 ja puutteenalaisia, joilla ei ollut ehdotonta oikeutta vaivaishoitoon, 2,527.

Erinäisissä laitoksissa hoidetut.

Helsingin kaupungin vaivaishoidon kustannuksella hoidettiin vuonna 1918 seuraavissa laitoksissa ja turvakodeissa vieressä mainitut henkilömäärät:

Kivelän mielisairasosastolla ja Greijuksen lisäsairaalassa ..	427	Käkisalmen mielisairaiden turvakodissa	12
Nickbyn mielisairaalassa (ynnä elätteelle annettuja mielisairaita Sipoossa)	500	Räckhalsin kaatuvatautiskodissa	1
Lapinlahden mielisairaiden keskuslaitoksessa	6	Vaajasalon kaatuvatautishoitolassa	1
Pitkäniemen mielisairaiden keskuslaitoksessa	1	Oulun kaatuvatautiskodissa ..	1
Seilin mielisairaiden turvakodissa	18	Perttulan tylsämielisten laitoksessa	1
		Sortavalan diakonissalaitoksessa	2
		Yhteensä	970

Kunnalliskodista erillään olevissa sairaaloissa hoidetut.

Kunnalliskodista erillään olevissa sairaaloissa Helsingin kaupungin vaivaishoidon kustannuksella hoidettujen henkilöiden lukumäärä oli:

Yleisen sairaalan eri osastoilla	99	Helsingin sairaskodissa	4
Marian sairaalassa	830	Eri parantoloissa	39
Kivelän sairaalan yleisellä osastolla	1,132	Lastenkodissa „Droppen“	55
Humaliston sairaalassa	106	Muissa sairaaloissa	11
		Yhteensä	2,276

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut.

Erinäisten vaivaishoidolle lahjoitettujen, rahatoimikamarin hoitamien rahastojen korot jakoi vaivaishoitohallitus 99 henkilön kesken, jotka maksuosoituksilla nostivat rahatoimikonttorista heille myönnetyt osuudet.

Nämä korkovarat jaettiin seuraavan laskelman mukaan:

Helmikuussa korkoa:			Toukokuussa korkoa:		
Aleksandran rahast.	Smk	200: —	Carl Sierckenin rahastosta	Smk	154: 80
Wilhelm Elgin „ „		506: 22			
Gustaf Hanellin „ „		251: 56	Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastoista	Smk	776: 30
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahast. „		619: 25			

Lokakuussa korkoa:

Maria Bergmanin rahastosta	Smk	552: 90

Joulukuussa korkoa:

Adolf Fredrik Sierckin rahastosta	Smk	414: 05
Elsa Maria Lampan rahastosta	„	494: 60
W. J. E. Westzynthiuksen rahastosta ..	„	983: 32
W. Wavulinin rahast.	Smk	746: 41
Emma Grefbergin rahastosta	„	5,835: 15

Sitä paitsi jaettiin:

W. Wavulinin haudanhoito-apurahastosta	Smk	157: 53
Yhteensä	Smk	11,692: 09

Alfred Kordelinin rahasto.

Kokouksessaan marraskuun 12 päivänä päätti kaupunginvaltuusto vastaanottaa maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin Helsingin vaivaishoitohallitukselle lahjoittaman 200,000 markan rahamäärän. Lahjoittajan määräyksen mukaan on vuosikoroista kolme neljännestä käytettävä osin niiden köyhäin lasten koulunkäynnin kustantamiseen, joita vaivashoito ei ole kokonaan ottanut huostaansa, osin polttopuiden jakamiseksi henkilöille, jotka eivät ole ehdottomasti oikeutettuja vaivaishoitoon.

Mitä tulee kaupungissa asuvain elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuuden valvontaan, tehtiin vuoden varrella 1,992 päätöstä tällaisissa asioissa, minkä ohessa poliisille toimitettiin 2,202 kirjallista kutsu- ja noutopyyntöä. Annetun vaivaishoidon korvauksena kertyi kaupungissa asuvilta maksuvelvollisilta elättäjiltä 42,684: 55 markkaa, jota paitsi työlaitoksessa suoritetulla työllä korvattiin 2,347: 75 markkaa. Eri kunnilta saatiin 52,796: 35 markkaa, mutta valtiolta ei saatu minkäänlaista korvausta kertomusvuoden kuluessa.

Poliisilla noudetut henkilöt.

Eri syistä poliisilla noudetuista 2,202 henkilöstä otettiin työlaitokseen 36. Maaherralta anottiin 565 huolimattoman perheenelättäjän etsimistä kuulutuksella. Henkilöitä, joita toimitusjohtaja vaivaishoitohallituksen puolesta poliisin pyynnöstä varoitti joutilaisuuden, kerjuun y. m. johdosta, oli 2,707, niistä 440 miestä ja 2,267 naista.

Vaivaishoidon tulot ja menot.

Vaivaishoidon 1918 vuoden lasketut ja todelliset tulot ja menot käyvät selville seuraavasta taulusta: [1])

	Lasketut tulot ja menot.				Todelliset tulot ja menot.			
	Menosäännön muk. määrärahat.		Lisämäärärahat.				Määrät, joilla tod. tulot ja menot ovat ylittäneet (+) tai alittaneet (—) lasketut määrät.	
Tulot.								
Tuloja kunnalliskodista ..	50,000	—	—	—	155,428	96	+ 105,428	96
„ työlaitoksesta.....	90,000	—	—	—	88,543	80	— 1,456	20
Korvausta köyhäin elatuksesta	200,000	—	—	—	110,929	25	— 89,070	75
Yhteensä Smk	340,000	—	—	—	354,902	01	+ 14,902	01
Menot.								
Vaivaishoitohallitus	151,310	—	115,155	—	262,253	59	— 4,211	41
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset kustannukset) .	61,514	—	23,502	50	81,607	50	— 3,409	—
Kunnalliskoti	665,805	75	853,323	65	1,521,749	35	+ 2,619	95
Työlaitos	246,536	25	75,891	35	321,638	23	— 789	37
Lastenkoti.....	107,378	12	43,670	—	148,862	49	— 2,185	63
Elätteelleantokustannukset	500,000	—	365,106	—	865,086	—	— 20	—
Sairaanhoitokustannukset .	400,000	—	—	—	295,736	02	— 104,263	98
Mielisairaiden hoitokustannukset.....	500,000	—	—	—	453,625	65	— 46,374	35
Lääkkeet	35,000	—	1,000	—	35,999	50	— —	50
Suoranaiset avustukset ..	525,000	—	750,000	—	1,220,539	73	— 54,460	27
Hautauskulut	7,500	—	18,000	—	25,499	—	— 1	—
Yhteensä Smk	3,200,044	12	2,245,648	50	5,232,597	06	— 213,095	56

Kaupungin 1918 vuoden budjetissa oli vaivaishoitoa varten määrärahoja 3,274,044: 12 markkaa, josta määrästä kuitenkin kaupunkilähetys ja pelastusarmeija käyttivät 74,000 markkaa yhteiskunnallisen toimintansa hyväksi. Vaivaishoidon menoihin käytettävänä oli siten 3,200,044: 12 markkaa. Tämä määrä kuitenkin osoittautui riittämättömäksi lisääntymistään lisääntyneihin menoihin, minkätähden kaupunginvaltuusto vuoden varrella myönsi lisäyksiä menosäännön eri määrärahoihin kaikkiaan 2,245,648: 50 markkaa. Vakinaisia menoja oli 5,232,597: 06 markkaa, joten menosäännön määrärahat ylitettiin 2,032,552: 94 markalla. Rahasäännön ulkopuolella osoitti kaupunginvaltuusto Sörnäsin uuden kansliahuoneiston vuokraan ja sisustukseen 7,625 markkaa sekä huonekalujen hankkimiseksi sinne 5,000 markkaa. Nämä määrärahat ylitettiin 320: 70 markalla. Kaupunginvaltuuston Ryttylän tilalla toimitetta-

[1]) Eritellyt tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 3. 1918.

via korjaus- ja muutostöitä varten myöntämän 45,000 markan määrärahan rakennuskonttori käytti kokonaan. Kalliinajanlisäyksiä virka- ja palvelusmiehille maksettiin 201,656: 64 markkaa.

Tuloja kunnalliskodista ja työlaitoksesta sekä kaupungin saamaa korvausta köyhäin elatuksesta kertyi kaikkiaan 354,902: 01 markkaa. Kun edellä esitetystä, kaikkiaan 5,448,074: 40 markan menomäärästä luetaan pois vastamainittu tuloerä, olivat kunnan todelliset vaivaishoitomenot vuonna 1918 kaikkiaan 5,095,797: 39 markkaa.

Seuraava taulu osoittaa eri menoerien välisen erotuksen vuosina 1918 ja 1917.

	Menot.				Lisäännys vuonna 1918 verrattuna 1917 vuoden menoihin.			
	1918.		1917.		Absoluutt.		%	
Vaivaishoitohallitus	262,253	59	135,586	93	126,666	66	93.4	
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset menot)	81,607	50	54,347	93	27,259	57	50.2	
Kunnalliskoti	1,521,749	35	557,524	74	964,224	61	172.9	
Työlaitos	321,638	23	168,651	93	152,986	30	90.7	
Lastenkoti	148,862	49	63,466	56	85,395	93	134.6	
Elätteelleantokustannukset	865,086	—	313,999	74	551,086	26	175.5	
Sairaanhoitokustannukset	295,736	02	222,425	33	73,310	69	33.0	
Mielisairaiden hoitokustannukset	453,625	65	333,380	05	120,245	60	36.1	
Lääkkeet	35,999	50	26,858	70	9,140	80	34.0	
Suoranaiset avustukset	1,220,539	73	339,942	68	880,597	05	259.0	
Hautauskulut	25,499	—	5,885	65	19,613	35	333.2	
Sekalaista	13,820	70	10,437	58	6,008	12	57.6	
Kalliinajanlisäykset	201,656	64	79,519	14	122,137	50	153.6	
Yhteensä Smk	[1]) 5,448,704	40	2,312,026	96	3,138,672	44	135.7	

Lastenhoito.

Vaivaishoitohallituksen asiana olevaa lastenhoitoa toimitettiin vuonna 1918 pääasiallisesti samaan tapaan kuin edellisenäkin vuonna.

Lastenhoidontarkastajan toimenpiteitä ja lausuntoja.

Niiden lasten hoidosta, joiden vanhemmat olivat osoittautuneet kykenemättömiksi näitä elättämään, hankki asianomainen osastohallitus lastenhoidontarkastajan lausunnon ja ryhtyi sitten annettujen lausuntojen mukaisesti seuraaviin toimenpiteisiin:

[1]) Tästä määrästä tuli kapinan ajan osalle 361,206: 77 markkaa.

	Tapauksia.
Annettu elätteelle yksityiseen perheeseen	118
Otettu kunnan lastenkotiin	102
„ väliaikaisesti kaupunkilähetyksen tyttöjen vastaanottokotiin	17
„ koulukotiin	25
Sijoitettu muuhun lastenhoitolaitokseen	13
Siirretty kasvatuslautakunnan hoitoon	2
Myönnetty yksityishenkilölle lapsenhoitoapua, kun vanhemmat ovat lyhyemmän aikaa olleet kykenemättömät lapsiaan hoitamaan	48
Ei ole aiheuttamat muuta toimenpidettä	15
Yhteensä	340

Koulukodissa hoidettiin vuonna 1918 kaikkiaan 75 lasta, joista 11 oli jäljellä edelliseltä vuodelta ja 64 uusia. Vuoden varrella poistui 61 lasta, joten vuoteen 1919 oli jäljellä 14.

Lastenrekisterissä oli joulukuun 31 päivänä 1917 2,292 henkilöselvitystä ja vuonna 1918 tuli lisäksi 514 uutta selvitystä, joten niitä viimeksi mainitun vuoden päättyessä oli kaikkiaan 2,806.

Elätteelleanto. Elätteelle annettuihin nähden vuonna 1918 tapahtuneet muutokset käyvät selville seuraavasta taulusta:

	Elätteelle annettuja kaupunkiin.		Elätteelle annettuja maaseudulle.		Elätteelle annettuja yhteensä.	
	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.
Vuodelta 1917 jäljellä olevia	4	206	72	583	76	789
Vuoden varrella elätteelle annettuja	—	148	4	146	4	294
Yhteensä	4	354	76	729	80	1,083
Näistä siirrettiin toiselle elätteelleantoalueelle	—	10	4	6	4	16
Vanhemmat tai omaiset ottivat hoitoonsa	—	22	—	25	—	47
Toinen kunta otti hoitoonsa	—	1	—	1	—	2
Kasvatuslautakunta otti hoitoonsa	—	—	—	2	—	2
Poistui työkykyisiksi tulleina	—	16	3	47	3	63
Otettiin kunnalliskotiin, kunnan lastenkotiin tai muuhun laitokseen	—	22	2	10	2	32
Kuoli	1	3	3	6	4	9
Yhteensä vuoden varrella poist.	1	74	12	97	13	171
Vuoteen 1919 oli jäljellä	3	280	64	632	67	912

Maaseudulle elätteelle annettujen jakautuminen niiden eri paikkakuntain kesken, missä vaivaishoitohallituksella on paikallisasiamiehiä, näkyy seuraavasta taulusta:

Elätteelleantoalue.	Jäljellä v:lta 1917.		Vuonna 1918 lisäksi tulleita.		Vuonna 1918 poistuneita.		Jäljellä v:een 1919.	
	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.
Espoon pit. ..	3	65	—	15	—	7	3	73
Kirkkonummen „ ..	3	64	—	10	1	10	2	64
Siuntion „ ..	5	50	—	5	1	11	4	44
Vihdin „ ..	4	59	—	6	1	5	3	60
Helsingin „ ..	3	69	1	18	—	17	4	70
Tuusulan „ ..	—	51	—	5	—	7	—	49
Sipoon „ ..	1	37	—	6	—	7	1	36
Janakkalan „ ..	—	13	—	2	—	1	—	14
Nurmijärven „ ..	1	31	—	10	—	1	1	40
Muut kunnat[1])	52	144	3	69	9	31	46	182
Yhteensä	72	583	4	146	12	97	64	632

Paikallisasiamiehinä edellä mainituilla elätteelleantoalueilla toimivat samat henkilöt kuin edellisenäkin vuonna.

Vallitsevan kalliin ajan johdosta täytyi vaivaishoitohallituksen huhtikuun 1 päivästä lähtien korottaa kaupunkiin elätteelle annetuista suoritettava korvaus 60 markkaan ja syyskuun 1 päivästä 75 markkaan lasta kohti kuukaudessa sekä maaseudulle sijoitetuista 60 markkaan kuukaudessa, osin heinäkuun 1 ja osin lokakuun 1 päivästä lukien.

Kapinan aikana eivät paikallisasiamiehet useilla elätteelleantoalueilla voineet toimittaa elätteelle annettujen hoidon tarkastusta, joten useimmat kasvattikodit tarkastettiin ainoastaan kolmasti, sen sijaan että ne säännöllisinä vuosina oli tarkastettu neljästi. Kaupunkiin elätteelle annetut lapset niinikään tarkastettiin ainoastaan kolmasti, ja lastenhoidontarkastajan täytyi osittain jättää maaseudulle elätteelle annettujen lasten hoidon tarkastus toimittamatta, syystä että oli vaikea saada hevoskyytiä.

Lasten käyttäytyminen kodeissa ja kouluissa oli samoin kuin heidän edistymisensäkin ylipäätään hyvä. Lasten terveydentilakin oli yleensä hyvä. Kaupunkiin elätteelle annetut lapset kävivät seuraavissa kouluissa:

[1]) Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa silmälläpitoa toimittaa asianomainen vaivaishoitoviranomainen.

	Suomea puhuvia. Poikia.	Tyttöjä.	Ruotsia puhuvia. Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Lastentarhassa	16	11	1	6	34
Kansakoulussa	35	34	20	23	112
Oppikoulussa	—	4	1	3	8
Ammattikoulussa	—	1	—	—	1
Yhteensä	51	50	22	32	155

Oulunkylän lastenkoti.

Oulunkylän lastenkotia hoidettiin, ellei ota lukuun kapinan aikaa, samaan tapaan kuin edellisenäkin vuonna. Vuonna 1918 oli lastenkotiin otettuna ja sieltä poistui seuraavat määrät lapsia:

	Pikkulasten osasto.	Yleinen osasto.	Yhteensä lapsia.
Vuodelta 1917 jäljellä olevia	37	23	60
Vuoden varrella lisäksi tulleita	120	171	291
Yhteensä	157	194	351
Näistä:			
ottivat vanhemmat tai omaiset hoitoonsa	31	45	76
„ muut kunnat hoitoonsa	—	5	5
annettiin elätteelle	22	37	59
otettiin lastenhoitolaitokseen	3	64	67
„ sairaalaan	16	5	21
kuoli	44	2	46
Yhteensä poistuneita	116	158	274
Jäljellä vuoteen 1919	41	36	77

Lapsista oli 185 syntynyt avioliitossa ja 166 avioliiton ulkopuolella.

Tila lastenkodissa oli kaiken vuotta erittäin tyyten käytetty, ja ajoittain vallitsi liikasijoitustakin, etusijassa sen johdosta että kapinan jälkeen vaivaishoitohallituksen täytyi ottaa huostaansa suuri joukko turvattomia lapsia.

Vuonna 1918 sattui useita hinkuyskän ja ripulin tapauksia, jotka aikaansaivat kuolemantapauksia pienten lasten keskuudessa. Lääkärinä toimi kunnalliskodin lääkäri.

Ryttylän lastenkoti.

Kaupungin omistamaan, kaupunkilähetykselle vuokrattuun Ryttylän kartanoon perustettiin vuoden varrella lastenkoti, jota kaupunkilähetys piti voimassa, mutta johon ainoastan vaivaishoitohallitus oli oikeutettu lähettämään lapsia. Tähän lastenkotiin sopii kesäiseen aikaan 100 ja talvisaikaan, jolloin kaikkia huoneita ei voida käyttää, 85 lasta, ja näiden todelliset kustannukset suorittaa vaivaishoitohallitus.

Ryttylän lastenkodissa oli vuoden varrella 112 lasta eli 72 poikaa ja 40 tyttöä. Näistä poistui 20 poikaa ja 9 tyttöä, joten vuoteen 1919 oli jäljellä 52 poikaa ja 31 tyttöä eli kaikkiaan 83 lasta.

Lapsille pidetään Ryttylässä voimassa suomenkielistä alempaa ja ylempää kansakoulua, jonka johtokuntana olivat suljetun vaivaishoidon lautakunta, lastenhoidontarkastaja sekä vaivaishoitohallituksen jäsen kansakoulunjohtajatar Sofia Streng. Koulussa on opettaja ja opettajatar, ja sen kustannukset suorittaa osin valtio, osin vaivaishoitohallitus.

Useat lapsista olivat lastenkotiin tullessaan kärsineet ravinnon puutetta sekä potivat keripukkia. Kodin hoidokkeina he kuuluivat kartanon omavaraistalouteen ja voivat siten saada tärkeitä ravintoaineita runsaammin kuin kaupungissa, mikä seikka osaltaan auttoi, että tuo tuskallinen ja vaikeahoitoinen tauti vähitellen saatiin häviämään. Lastenkodin lääkärinä toimi Riihimäen kunnanlääkäri lääketieteenlisensiaatti L. Stenbäck.

Kullan torpan lastenkoti.

Syyskuussa katsoi vaivaishoitohallitus olevansa pakotettu perustamaan vieläkin yhden lastenkodin ja valitsi sen paikaksi Kottbyssä sijaitsevan Kullan torpan huvilan, johon voitiin sijoittaa enintään 60 lasta. Vuoden varrella otettiin kotiin 43 poikaa ja 10 tyttöä eli yhteensä 53 lasta, jota vastoin 9 poikaa ja 6 tyttöä poistui, niin että vuoteen 1919 oli jäljellä 34 poikaa ja 4 tyttöä eli yhteensä 38 lasta. Lastenkotiin otetuista lapsista oli 45 syntynyt avioliitossa ja 8 avioliiton ulkopuolella. Ruotsia puhuvat lapset kävivät syyslukukauden alusta Oulunkylän kansakoulua, suomea puhuvat osin Oulunkylän ja osin Fredriksperin kansakoulua. Terveydentila lastenkodissa oli yleensä tyydyttävä. Lääkärinä toimi kunnalliskodin lääkäri.

Kapinallisten lastenkoti.

Kapinan aikana perustettiin lastenkoti Fredriksperissä Herttakadun talossa n:o 16 sijaitsevaan lastentarhahuoneistoon. Kapinan kukistamisen jälkeen täytyi vaivaishoidon ottaa haltuunsa sinne sijoitetut 20 lasta, jotka majoitettiin osin Oulunkylän ja osin Ryttylän lastenkotiin. Näiden samoin kuin useimpain kapinan aikana vaivaishoidon laitoksiin otettujen lasten iästä, vanhemmista y. m. puuttui kokonaan tietoja, mikä seikka on tuottanut vaivaishoitohallitukselle suuria vaikeuksia.

Päivähoito lastensiirtolassa.

Tilaisuuden hankkimiseksi äideille pienten lastensa estämättä hakea työansiota järjestettiin vuoden varrella päivähoitoa heidän lapsilleen. Siten hoidettiin vaivaishoitohallituksen kustannuksella Mustikkamaalla olevassa pelastusarmeijan isompain lasten päiväsiirtolassa sekä sen pienempäin lasten lastenseimessä kaikkiaan 170 lasta.

Tohtorinrouva Emma Grefbergin rahasto.

Tohtorinrouva Emma Grefbergin rahaston sekä synnystä että tarkoituksesta on aikaisemmin tehty selkoa. Vuoden alussa oli rahastossa korkovaroja 6,884: 65 markkaa, josta määrästä 5,300 markkaa jaettiin 300—1,200 markan määräisinä stipendeinä kaikkiaan 6 lapselle. Stipendinsaajista kävi 1 poika ja 1 tyttö oppikoulua, 2 tyttöä ammattikoulua, 1 tyttö Heponiemen käytännöllistä koulua ja 1 tyttö lapsenhoitajatarkurssin.

Rekisteritoimisto.

Jotta avustusten antaminen, jota kapinan kukistamisen jälkeen täytyi toimittaa sangen laajassa mitassa, tulisi niin tehokas ja oikeudenmukainen kuin mahdollista, otettiin rekisteritoimistossa käytäntöön n. s. avustuskortit. Näissä korteissa on avunsaajan nimi, osoite ja kotipaikka sekä sarekkeet, joihin merkitään avunannon päivämäärä, avustuksen laatu ja sen antaja. Kukin avunanoja saa tällaisen kortin, mistä seikasta tehdään merkintä rekisteritoimistossa, ja tulee hänen anoessaan apua joko vaivaishoidolta, armeliaisuusyhdistykseltä tai yksityiseltä näyttää se. Tähän järjestelmään ovat kaupungissa toimivat armeliaisuusyhdistykset suhtautuneet suopeasti oivaltaen valvonnasta olevan hyödyn. Avustuskortteja annettiin vuoden varrella 4,249 henkilölle.

Avunetsijöitä koskevat tiedustelut rekisteritoimistosta.

Yksityishenkilöt ja armeliaisuusyhdistykset tekivät avunetsijöitä koskevia tiedusteluja vuoden varrella seuraavat määrät:

Yksityishenkilöt	90	Työnvälitystoimisto	157
Kaupunkilähetys	27	Kasvatuslautakunta	18
Hätäapukomitea	595	Vankeusyhdistys	4
Ruotsinkieliset kansakoulut	726	Yhteensä	1,766
Hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys	149		

Ilmoitukset puutteenalaisille annetusta avusta.

Seuraavan määrän ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annetusta avusta tekivät:

Kaupunkilähetys	4,986	Köyhäin lasten työkodit	338
Pelastusarmeija	5,383	Lastenhoidon edistämisyhdistys	55
Hätäapukomitea	2,929	Maitopisara-yhdistys	47
Suomenkieliset kansakoulut	4,328	Kansanlastentarhat	328
Yleinen hätäapukomitea	616	Kansanlastentarhain kesäsiirtolat	153
Vankien perheiden avustuskomitea	963	Yhteensä	20,161
Konvalescenthem-Toipumakoti yhdistys	35		

Ilmoitukset lakkautetuista avustuksista.

Ilmoituksia lakanneista jatkuvista avustuksista tehtiin 39, joista 32 saapui Konvalescenthem-Toipumakoti-yhdistykseltä ja 7 lastenhoidon edistämisyhdistykseltä.

Rekisteri.

Rekisteröityjen korttien luku lisääntyi vuoden varrella 4,263:lla ja oli vuoden päättyessä 18,198. Henkilöselvityksien luku lisääntyi 2,222:lla ja oli siis vuoden päättyessä 13,432. Näistä koski 117 henkilöjä, jotka olivat saaneet avustusta ainoastaan armeliaisuusyhdistyksiltä.

Rekisteritoimistolle tehtiin 247 ilmoitusta henkilöistä, jotka samaan aikaan olivat saaneet avustusta useammalta taholta, 36 tapauksessa ilmoitettiin, ettei avunsaaja nauttinut kotipaikkaoikeutta Helsingissä, 50 tapauksessa ilmoitettiin, ettei avustus ollut tarpeellinen, ja 23 tapauksessa todettiin avunetsijän ilmoittaneen väärän osoitteen. Toimitusjohtajalle ilmoitettiin 13 henkilöä saamaan varoituksen kerjuusta.

Kunnalliskoti ja työlaitos.

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen oli vuonna 1918 otettuina kaikkiaan 1,305 henkilöä (1,131 sijasta vuonna 1917), niistä kunnalliskotiin ja sen eri osastoille 1,007 (941 sijasta vuonna 1917) ja työlaitokseen 298 (146 sijasta vuonna 1917). Kunnalliskotiin otetuista 1,007 henkilöstä oli miehiä 232, naisia 616 ja lapsia 159.

Ikänsä mukaan ryhmittyivät nämä seuraavasti:

	Kunnalliskoti.	Työlaitos.		Kunnalliskoti.	Työlaitos.
Alle 10 vuoden	159	—	60—70 vuotiaita	164	69
10—20 vuotiaita	13	24	70—80 „	225	24
20—30 „	125	29	80—90 „	76	3
30—40 „	80	28	Yli 90 vuoden	12	—
40—50 „	63	59	Yhteensä	1,007	298
50—60 „	90	62			

Kunnalliskodin hoidokeista oli 258 syntynyt Helsingissä ja 749 muilla paikkakunnilla, työlaitoksen hoidokeista taas 80 Helsingissä ja 218 muilla paikkakunnilla.

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otetuista 1,305 henkilöstä kuoli vuoden varrella 163 (99 sijasta vuonna 1917), nimittäin 73 miestä, 69 naista ja 21 lasta.

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.
Tammikuussa	722	710	715.2	Heinäkuussa	690	669	679.3
Helmikuussa	747	722	736.1	Elokuussa	697	653	677.5
Maaliskuussa	737	717	724.9	Syyskuussa	653	640	646.7
Huhtikuussa	733	696	714.4	Lokakuussa	646	606	618.3
Toukokuussa	731	702	718.8	Marraskuussa	658	612	631.5
Kesäkuussa	706	669	684.7	Joulukuussa	685	657	674.2

Vuotuinen keskimäärä oli 685.5.

Mielenvikaisia oli laitoksessa 7 (12 sijasta vuonna 1917) eli 3 miestä ja 4 naista.

2 miestä ja 3 naista lähetettiin kotiseudulleen tai ottivat muiden kuntain asiamiehet heidät huostaansa.

Laitokseen kirjoitettujen hoidokkien luku oli vuoden alussa 716 ja vuoden lopussa 682.

Hoidokkien työ. Samoin kuin edellisinäkin vuosina pidettiin kunnalliskodin hoidokkeja kutakin kykynsä mukaan sopivassa työssä, niinkuin käy selville siitäkin, että vuoden varrella tehdyt vaatekappaleet sekä suurin osa kalustoa ovat heidän valmistamansa ja kunnossa pitämänsä. Niinpä valmistettiin esim. kunnalliskodin käsityöosastolla vuonna 1918 50 paria alushousuja, 153 alusliiviä, 203 miehen paitaa, 501 esiliinaa, 256 päähuivia, 123 naisen paitaa, 187 hamosta, 251 paria miehen sukkia, lasten vaatteita y. m.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin Kivelän ja osittain Humaliston sairaalan sekä kokonaan vaivaishoidon lastenkodin vaatteiden pesu, minkä ohessa siellä pestiin laitoksen henkilökunnan ja näiden perheenjäsenten sekä Ukkokoti-yhdistyksen vaatteet. Kunnalliskodissa puhdistetut ja mankeloidut vaatteet painoivat 220,043 kiloa ja tuottivat kaupungille 100,740: 97 markkaa, olematta tähän kuitenkaan luettu kunnalliskodin ja työlaitoksen vaatteiden pesua.

Maanviljelys. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa toimitettiin samaan tapaan kuin edellisinäkin vuosina. Sato ei tullut hyvä osin syyskesällä vallinneiden pitkällisten sateiden ja osin sen johdosta, että muokkaustyöt kapinan aikana jäivät tekemättä. Vuonna 1918 korjattiin 900 hl perunoita, 20,000 kg keräkaalia, 212 hl lanttuja, 130 hl nauriita, 86 hl porkkanoita, 1,000 kg rabarberia y. m. Heiniä korjattiin kaikkiaan noin 10,000 kiloa. Bruttotulo maanviljelyksestä ja puutarhanhoidosta arvioitiin 105,818: 50 markaksi.

Uutteruusrahat. Hoidokeille myönnetyt uutteruusrahat maksettiin kuukausittain heille itselleen pidättämättä niistä mitään pankkiin pantavaksi. Vuodelta 1917 oli kuitenkin säästökassassa jäljellä 155 tilillä 1,015: 65 markkaa, mutta tästäkin rahamäärästä maksettiin suurin osa vuoden varrella.

Elatuspäivät. Hoidokkien elatuspäiviä oli vuonna 1918 kaikkiaan 276,994 (250,523 vuonna 1917). Nämä jakautuivat seuraavasti:

	1918.	1917.
Kunnalliskoti	212,532	202,268
Työlaitos	39,450	25,689
Lastenkoti	25,012	22,566
Yhteensä	276,994	250,523

Toimihenkilöjen ja palvelijain elatuspäiviä oli kaikkiaan 42,358, nimittäin:

	Toimihenkilöjen.	Palvelijain.	Yhteensä.
Kunnalliskodissa	5,659	27,209	32,868
Työlaitoksessa	—	3,285	3,285
Lastenkodissa	730	5,475	6,205
Yhteensä	6,389	35,969	42,358

Keskimääräinen kustannus (hoidokkien) elatuspäivää kohti oli:

	1918.	1917.
Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa	Smk 7: 64	Smk 3: 42
Lastenkodissa	„ 5: 95	„ 2: 82
Koko laitoksessa	„ 7: 49	„ 3: 37

Kunnalliskodin ja työlaitoksen hoidokkien ruuasta oli vuonna 1918 kustannuksia keskimäärin 3: 96.8 markkaa päivässä kaikkien henkilöjen (toimihenkilöt ja palvelijat lukuun otettuina) vastaavan kustannusmäärän ollessa 4: 26.9 markkaa (1: 65.3 vuonna 1917). Lastenkodin kustakin henkilöstä taas oli kustannuksia 2: 95.3 markkaa (1: 24 vuonna 1917).

Kunnalliskodin ja työlaitoksen lääkärinhoito.

Kunnalliskodin lääkärillä oli vastaanotto laitoksen poliklinikassa keskiviikkoisin ja lauantaisin, jota paitsi hän tarpeen mukaan muinakin päivinä kävi osastoilla. Polikliinista hoitoa annettiin vuonna 1918 2,887 tapauksessa vastaavan määrän edellisenä vuonna ollessa 1,600, ja jakautuivat nämä tapaukset vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu	185	Elokuu	285
Helmikuu	146	Syyskuu	208
Maaliskuu	200	Lokakuu	286
Huhtikuu	203	Marraskuu	289
Toukokuu	254	Joulukuu	195
Kesäkuu	265	Yhteensä	2,887
Heinäkuu	371		

Kulkutaudeista esiintyi ainoastaan yksinäisiä kurkkumätätapauksia.

Kunnalliskotiin sijoitettua, 110 sijaa käsittävää väliaikaista sairasosastoa hoiti kunnalliskodin lääkäri, joka siellä kävi 5—6

kertaa viikossa. Osasto lakkautettiin vuoden lopulla siten, että miesten osasto tyhjennettiin lokakuun 1 ja naisten osasto marraskuun 7 päivänä, jolloin potilaat siirrettiin Kivelän sairaalaan.

Vuonna 1918 otettiin tälle osastolle 174 uutta potilasta edelliseltä vuodelta ollessa jäljellä 105. Näistä 279 potilaasta siirrettiin Kivelän sairaalaan 76, Marian sairaalaan 2 ja silmäpoliklinikkaan 1. Terveytyneinä poistettiin 76 potilasta, joista 14 palasi vapaaseen elämään, 15 siirrettiin työlaitokseen ja 47 kunnalliskotiin. 124 henkilöä kuoli.

Kuolemansyyt olivat seuraavat:

Vanhuudenheikkous	10	Munuaistauti	1
Sydänvika	27	Ruusu ja verenmyrkytys	2
Verenvuoto aivoissa	8	Aivokalvotulehdus	1
Kalkkeutuminen	23	Aivosyfilis	2
Tuberkulosi	8	Kaatuvatauti ja paralysis agitans	2
Keuhkotulehdus	6	Selkäydintauti	1
Suolitaudit	25	Tapaturman seuraus	1
Syöpä ja muut kasvaimet	7	Yhteensä	124

Ikänsä mukaan ryhmittyivät potilaat seuraavasti:

10—20 vuotiaita	1	60—70 vuotiaita	83
20—30 „	8	70—80 „	66
30—40 „	15	Yli 80 „	35
40—50 „	22	Yhteensä	279
50—60 „	49		

Vainajain ryhmittyminen ikänsä mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

20—30 vuotiaita	2	60—70 vuotiaita	28
30—40 „	4	70—80 „	41
40—50 „	4	Yli 80 „	29
50—60 „	16	Yhteensä	124

65.9 % koko potilasmäärästä ja 79.0 % kuolemantapauksista kohdistuu 60 vuotta ylittäviin ikäryhmiin, mikä seikka m. m. selittää potilaitten verraten suuren kuolleisuuden.

Sairaanhoitopäiviä oli eri kuukausina seuraavat määrät:

Tammikuussa	3,177	Elokuussa	2,909
Helmikuussa	2,865	Syyskuussa	2,467
Maaliskuussa	3,197	Lokakuussa	1,341
Huhtikuussa	3,127	Marraskussa	151
Toukokuussa	3,203	Joulukuussa	—
Kesäkuussa	3,044	Yhteensä	28,577
Heinäkuussa	3,096		

Taulu 1. Katsaus vaivaishoitohallituk-

Henkilöitä, jotka on lähe-

	Kunnailiskotiin ja työlaitokseen.								Kaupungin sairaaloihin.									Yleiseen		
	Kunnallis- (ynnä lasten-) kotiin.			Työlaitokseen.	Yhteensä	Kasvatuslautakunnan vastaanottokotiin.	Kaupunkilähetyksen vastaanottokotiin.	Vaivaishoidon koulukotiin.	Marian sairaalaan.		Kunnall. lastensairaalaan.	Hunaliston sairaalaan.	Kivelän sairaalaan.		Kunnalliskodin sairaanhoito-os.	Nickbyn mielisairaalaan.	Yhteensä.	Sisätautien osastolle.	Kirurgiselle osastolle.	Naistautien osastolle.
	Miehiä.	Naisia.	Lapsia.						Sisätautien os.	Kirurgiselle os.			Yleisosastolle.	Mielenvikaisten hoito-osastolle.						
Pääkanslia.																				
Tammikuu	5	12	4	2	23	1	1	2	42	8	1	5	29	2	5	—	92	—	2	2
Helmikuu	1	3	7	2	13	1	—	—	9	1	—	2	6	—	1	—	19	—	—	—
Maaliskuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huhtikuu	8	2	6	5	21	—	1	—	4	1	—	2	6	—	3	—	16	—	—	—
Toukokuu	6	6	5	3	20	—	—	2	16	4	—	9	22	—	8	1	60	—	2	—
Kesäkuu	5	13	3	4	25	—	—	2	20	6	—	3	21	2	4	—	56	1	—	—
Heinäkuu	4	15	9	6	34	—	—	3	30	5	1	—	36	2	4	—	78	—	2	—
Elokuu	5	2	3	4	14	—	1	4	40	6	—	—	31	—	2	—	79	—	3	—
Syyskuu	6	7	2	1	16	—	—	1	26	8	2	—	34	1	4	—	75	—	1	—
Lokakuu	10	16	2	2	30	—	5	—	45	15	—	1	52	1	—	1	115	—	3	—
Marraskuu	14	19	6	5	44	—	2	3	60	14	—	6	53	—	—	—	133	1	1	—
Joulukuu	8	6	6	4	24	1	3	—	40	6	—	9	25	2	—	—	82	3	1	—
Yhteensä	72	101	53	38	264	3	13	17	332	74	4	37	315	10	31	2	805	5	15	2
Haarakanslia.																				
Tammikuu	4	16	9	4	33	1	1	—	34	1	6	5	22	24	7	—	99	—	1	—
Helmikuu	3	9	7	1	20	—	—	—	11	—	—	3	15	2	8	—	39	—	—	—
Maaliskuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huhtikuu	4	8	16	4	32	—	—	2	1	—	—	1	3	18	—	—	23	—	—	—
Toukokuu	7	19	20	8	54	—	—	6	14	2	2	5	24	25	3	1	76	—	1	1
Kesäkuu	7	15	28	14	64	1	—	2	13	2	—	7	14	15	5	1	57	—	2	—
Heinäkuu	10	18	26	4	58	2	—	2	39	1	4	1	47	19	5	1	117	—	2	1
Elokuu	5	17	18	2	42	—	1	7	27	3	7	—	33	18	2	—	90	—	2	1
Syyskuu	6	7	12	9	34	—	2	2	9	—	3	—	27	15	3	—	57	—	1	—
Lokakuu	2	10	20	10	42	—	3	3	45	1	4	—	51	11	—	—	112	—	2	1
Marraskuu	15	19	20	6	60	—	2	3	44	2	6	9	50	7	—	—	118	1	—	—
Joulukuu	7	15	23	15	60	—	—	—	22	1	2	8	28	13	—	—	74	—	—	—
Yhteensä	70	153	199	77	499	4	9	27	259	13	34	39	314	167	33	3	862	1	11	4

sen kansliain työhön vuonna 1918.

tetty sairaalaan. Silmätautien otastolle.	Korvatautien osastolle.	Dermatologiselle osastolle.	Lapsenpäästölaitokseen.	Lastenosastolle.	Yhteensä.	Yksit. sairaalaaloihin. Prof. Engströmin sairaal.	Diakonissalaitokseen.	Yhteensä.	Keuhkotautiparantolaan.	Lääkkeitä.	Sairasparseleja.	Maksutonta lääkärinhoitoa.	Hautauksia.	Varattomuuden todistuksia. Oikeusapua varten.	Verojen maksuun.	Passia varten.	Eläkettä varten.	Parantolaan pääsemiseksi.	Koulunkäyntiä varten.	Suoranaisia avustuksia.	Evättyjä hakemuksia.	Muita asioita.	Kaiken kaikkiaan.
1	—	—	1	—	6	2	—	2	2	131	4	12	9	16	81	5	4	4	5	1,069	12	973	2,454
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	—	5	4	6	3	3	1	—	—	742	5	296	1,151
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	3	41	—	8	24	1	5	2	1	—	—	681	6	1,699	2,510
1	—	—	—	—	3	—	—	—	2	102	1	5	40	6	8	1	3	1	—	2,376	11	2,945	5,586
—	2	—	1	3	7	4	—	4	1	97	—	8	21	7	3	12	1	—	—	2,748	7	1,406	4,405
2	—	1	1	2	8	1	—	1	2	181	1	9	93	2	—	4	—	—	—	2,399	7	474	3,296
—	—	—	1	1	5	—	—	—	4	96	—	5	69	8	—	13	1	2	2	2,142	4	510	2,959
1	—	—	2	—	4	—	—	—	1	98	1	4	43	5	3	2	5	3	6	1,849	3	517	2,636
2	2	—	1	2	10	—	—	—	2	153	—	7	35	9	—	6	—	—	3	1,822	6	490	2,693
3	—	—	1	1	7	1	—	1	3	147	1	11	23	9	—	—	4	1	4	1,828	11	1,629	3,861
—	—	—	—	3	7	—	—	—	3	204	2	10	22	12	3	2	3	5	2	1,761	5	1,918	4,069
10	4	1	8	12	57	9	—	9	23	1,303	10	84	383	81	106	50	23	16	22	19,417	77	12,857	35,620
1	—	1	—	—	3	—	—	—	1	207	3	23	4	7	124	—	1	2	2	1,347	—	1,797	3,655
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	1	5	2	—	—	—	—	—	—	540	—	923	1,615
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	85	—	9	6	—	—	—	—	—	—	1,072	—	1,440	2,670
—	—	—	1	—	3	—	—	—	1	154	2	26	14	13	4	—	—	3	—	4,142	—	5,183	9,681
3	—	—	—	1	6	—	—	—	—	177	3	45	9	7	8	1	—	—	—	3,978	11	2,531	6,900
3	—	—	—	—	6	1	—	1	1	247	2	86	15	1	7	—	—	1	—	3,259	195	3,249	7,249
2	1	—	—	—	6	—	—	—	1	225	4	129	31	—	1	2	1	2	—	2,620	119	1,526	4,807
1	—	—	—	2	4	—	—	—	—	235	1	77	9	1	—	—	1	2	—	1,958	83	1,489	3,955
—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	289	2	103	27	6	3	—	8	—	—	1,927	88	2,036	4,653
2	1	—	2	1	7	—	1	1	—	268	2	66	14	4	—	—	1	1	—	2,399	96	2,202	5,244
2	—	—	1	—	3	—	—	—	—	201	6	69	13	3	—	—	—	3	—	2,525	95	1,665	4,717
14	3	1	4	4	42	1	1	2	5	2,173	26	638	144	42	147	3	12	14	2	25,767	687	24,041	55,146

Taulu 2. Helsingin kaupungin työlaitoksen toiminta vuonna 1918.

	Tulot hoidokkien päivätöistä, tarveaineet lukuun otettuina, Smk.														Tehtyjä päivätöitä.	Päivätyön keski-arvo, Smk.		
	Vieraita töitä.		Työlaitokselle tehtyjä töitä.		Kunnallis-kodille tehtyjä töitä.		Oulunkylän lastenkodille tehtyjä töitä.		Kullan torpan lastenkodille tehtyjä töitä.		Yhteensä.							
Sepänpaja	840	—	200	50	3,215	31	778	90	72	—	5,106	71	858		5	95		
Suutarintyöpaja	19,416	38	11,150	75	17,417	80	2,568	50	3,672	—	54,225	43	2,531		21	42		
Räätälin- „	279	75	1,263	75	932	40	—	—	—	—	2,475	90	1,951		1	26		
Puusepän- „	18,002	40	645	25	11,683	87	436	80	2,435	72	33,204	04	1,943		17	08		
Maalarin- „	2,388	50	1,236	70	5,242	50	320	05	934	—	10,121	75	1,130		8	86		
Kirjansidontatyöt	272	95	—	—	349	14	—	—	—	—	622	09	363		1	71		
Sekalaiset työt	5	—	9,919	—	20,210	75	1,295	—	26	25	31,456	—	22,670		1	38		
Yhteensä	41,204	98	24,415	95	59,051	77	5,399	25	7,139	97	137,211	92	31,446		4	36		

Taulu 3. Työaineiden käyttö Helsingin kaupungin työlaitoksen työpajoissa vuonna 1918.

	Säästö vuodelta 1917.		Vuoden varrella ostettu.		Yhteensä.		Vuoden varrella käytetty.		Säästö vuoteen 1919.	
	Smk.		Smk.		Smk.		Smk.		Smk.	
Sepänpaja	3,114	01	2,752	68	5,866	69	3,611	84	2,254	85
Suutarintyöpaja	7,647	10	45,310	57	52,957	67	14,575	09	38,382	58
Räätälin „	172	72	—	—	172	72	69	57	103	15
Puusepän „	19,438	31	19,092	41	38,530	72	17,229	87	21,300	85
Maalarin „	2,520	84	11,567	55	14,088	39	4,644	12	9,444	27
Kirjansidontatyöt	169	76	326	50	496	26	98	34	397	92
Sekalaiset työt	62	02	701	—	763	02	505	33	257	69
Yhteensä Smk	33,124	76	79,750	71	112,875	47	40,734	16	72,141	31
Valmiita tuotteita varastossa	17,988	20	11,548	—	29,536	20	20,304	—	9,232	20
Kokonaistulos Smk	51,112	96	91,298	71	142,411	67	61,038	16	81,373	51

VI. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1918 [1]) oli seuraavaa sisällystä:

Hallituksen kokoonpano.

Kirjaston hallituksena olivat samoin kuin edellisenäkin vuonna varsinaiset jäsenet ent. päätirehtööri Richard Sievers puheenjohtajana, ylim. professori J. N. Reuter varapuheenjohtajana ja lehtori Hugo Bergroth sekä varajäsenet ylim. professori Kustavi Grotenfelt, professori Yrjö Hirn ja filosofiantohtori A. H. Bergholm.

Henkilökunta.

Kirjaston henkilökunnassa tapahtuivat kertomusvuonna seuraavat muutokset: Pääkirjaston ylimääräinen amanuenssi Karin Lesch sai pyynnöstään eron tammikuun 1 päivänä ja hänen sijaansa tuli harjoittelija Eevi Koponen, tammik. 24 päivänä nimitettiin Kallion haarakirjaston ylimääräinen amanuenssi Isa Blåfield saman kirjaston vakinaiseksi amanuenssiksi ja hänen sijaansa ylimääräiseksi amanuenssiksi otettiin harjoittelija Elsa Liljeström, huhtikuun 22 päivänä erotettiin pääkirjaston vahtimestari Väinö Louhi toimestaan kapinaliikkeeseen osanoton johdosta, toukokuun 1 päivänä otettiin Gunnar Nyström pääkirjaston vahtimestariksi, syyskuun 5 päivänä sai pääkirjaston amanuenssi Greta Andersin pyynnöstään virkaeron, syyskuun 25 päivänä otettiin ylimääräinen amanuenssi Ludvig Wennerström pääkirjaston vakinaiseksi amanuenssiksi, lokakuun 15 päivänä myönsi kaupunginvaltuusto avustavalle kirjastonhoitajalle Volter Kilvelle hänen anomansa virkaeron tammikuun 1 päivästä 1919 lukien ja marraskuun 12 päivänä 1919 otettiin harjoittelija Elin Kytömaa ylimääräiseksi amanuenssiksi pääkirjastoon.

Virkavapautta kuukauden tai sitä pitemmän ajan nauttivat: avustava kirjastonhoitaja Volter Kilpi, amanuenssi Greta Andersin, amanuenssi Saima Tukiainen ja amanuenssi Simo Pakarinen.

[1]) Kertomukseen liittyvät taulutiedot kirjalainoista sekä lukusalikäynneistä ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1920.

Vuonna 1918 vallinneiden poikkeuksellisten olojen johdosta ei mainittuna vuonna saavutettua kirjastotyön tulosta käy sinänsä vertaaminen edellisten vuosien tulokseen. Kapina keskeytti lainausliikkeen ja kirjastotyön kokonaan lähes kolmeksi kuukaudeksi sinä aikana vuodesta, jolloin liike tavallisesti on vilkkain. Myöskin kapinan edellisenä ja jälkeisenä aikana oli yhteiskunnassa vallitseva levottomuus huomattavana kirjastossa. Oletettavissa niinikään on, että olevat olot osassa yleisöä aikaansaivat opiskeluhalun vähenemistä ja harrastusta kiihoittavampaan lukemiseen. Edelleen häiritsivät kirjaston toimintaa vuoden varrella liikkuneet kulkutaudit, samaten kallis aika ja vaikeus hankkia kirjastotarvikkeita ja kirjallisuutta, varsinkin ulkomaista. Mahdollista ei myöskään ollut ehkäistä näitä olevista oloista johtuneita häiriöitä ja esteitä hankkimalla suurempaa hupaisuutta kirjaston käyttäjille. Kirjasto, etusijassa pääkirjasto, on tilanpuutteen johdosta joutunut miltei toivottomaan asemaan, joka tuskin on parannettavissa supistamalla sen toimintamuotoa taikka siirtämällä vanhempaa kirjallisuutta varastosuojiin. Kysymys pääkirjastossa vallitsevan tilanahtauden poistamisesta, joka kysymys on ollut päiväjärjestyksessä vuodesta 1911 lähtien, ei valitettavasti kertomusvuoden kuluessa edistynyt. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 uuden keskuskirjastotalon tonttipaikkaa osoittamaan asettamalla valiokunnalla ei ole ollut tilaisuutta antaa ehdotusta asiassa.

Yksi huoneistoihin nähden saavutettu etu kuitenkin on mainittava. Kallion haarakirjastorakennus voitiin nimittäin kapinan jälkeen jälleen kokonaan käyttää tämän kirjaston tarpeisiin maailmansodan alusta lähtien toimineiden kansakoululuokkain päästyä takaisin omiin huoneistoihinsa. Työväenopiston suomenkielinen osasto toimeenpani syyslukukaudella 1918 ainoastaan yhtenä iltana viikossa opintokursseja haarakirjaston yhdessä lukusalissa. Nämä kurssit eivät häirinneet kirjastotyötä, joka ei myöskään mainittavasti estynyt senkään johdosta, että kirjastotalosta on huoneisto luovutettu vaalitilaisuuksiin.

Lainausliike.

Paitsi niinä päivinä, joina kirjain lainaus tavallisuuden mukaan oli keskeytyneenä, toisin sanoin tärkeämpinä pyhäpäivinä ja kesäkuukausien sunnuntaisin sekä Töölön ja Hermannin haarakirjastoissa myös kolmena arkipäivänä viikossa kesän aikana, olivat kirjaston lainausosastot suljettuina tammikuun 27 päivästä huhtikuun 21 päivään kapinan johdosta sekä toukokuun 16 päivänä valkoisten joukkojen juhlallisen saapumisen johdosta Helsinkiin. Lainauspäiviä oli pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa 262 sekä Töölön ja Hermannin haarakirjastoissa 222.

Toiminnan jälleen alkaessa kapinan päätyttyä muutettiin lai-

nausaika pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa arkipäivin klo 12—2 ja 4—7 i. p. sekä Töölön ja Hermannin haarakirjastoissa klo 4—7 i. p. väliseksi ajaksi. Syyskuun 1 päivänä kuitenkin palautettiin entinen lainausaika (arkipäivin klo 1—3 ja 5—8 i. p. pääkirjaston aikuisten lainausosastoilla, klo 1—3 ja 4—7 i. p. pääkirjaston lastenosastolla, klo 12—2 ja 5—8 i. p. Kallion haarakirjastossa sekä klo 5—8 i. p. Töölön ja Hermannin haarakirjastoissa; sunnuntaisin ja pyhäpäivin kaikilla lainausosastoilla klo 4—7 i. p.).

Kirjalainojen määrä vuosina 1918 ja 1917 oli seuraava:

	1918.	1917.
Pääkirjastossa	183,954	281,289
Kallion haarakirjastossa	111,908	169,115
Töölön „	19,022	28,646
Hermannin „	10,468	18,112
Yhteensä	325,352	497,162

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 702, Kallion haarakirjastossa 427, Töölön haarakirjastossa 86 ja Hermannin haarakirjastossa 47 eli kaikkiaan 1,262.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Ruotsin- sekä tanskan- ja norjankielinen kirjallisuus.		Saksan-, ranskan-, ja englanninkiel. kirjallisuus.		Yhteensä.
	Absoluutt. luku.	0/0.	Absoluutt. luku.	0/0.	Absoluutt. luku.	0/0.	
Pääkirjasto	87,758	47.7	93,492	50.8	2,704	1.5	183,954
Kallion haarakirjasto	89,542	80.0	22,366	20.0	—	—	111,908
Töölön „	9,526	50.1	9,496	49.9	—	—	19,022
Hermannin „	5,732	54.8	4,736	45.2	—	—	10,468
Yhteensä	192,558	59.2	130,090	40.0	2,704	0.8	325,352

Aikuisille annettujen sekä lapsille ja 16 vuotta nuoremmille henkilöille annettujen kirjalainojen välinen suhde, joka kertomusvuonna muuttui nuorten eduksi, käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Absoluutt. luku.	0/0.	Absoluutt. luku.	0/0.	
Pääkirjasto	103,443	56.2	80,511	43.8	183,954
Kallion haarakirjasto	42,150	37.7	69,758	62.3	111,908
Töölön „	9,592	50.4	9,430	49.6	19,022
Hermannin haarakirjasto	3,170	30.3	7,298	69.7	10,468
Yhteensä	158,355	48.7	166,997	51.3	325,352

Seuraava taulu osoittaa, miten lainaus pääkirjastossa ja haarakirjastoissa jakautui kirjavaraston eri osastojen kesken:

		Luku.	%
I.	Uskontoa	1,397	0.4
II.	Historiaa ja elämäkertoja	26,053	8.0
III.	Maantietoa, kansatiedettä ja matkakuvauksia	16,038	4.9
IV.	Romaaneja, kertomuksia ja satuja	231,201	71.1
V.	Runoja, näytelmiä, kirjallisuuden-, tieteen- ja taiteenhistoriaa	22,036	6.8
VI.	Terveys- ja lääkintäoppia, luonnontiedettä, matematikkaa ja teknologiaa	11,164	3.4
VII.	Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	5,415	1.7
VIII.	Kielitiedettä	3,109	1.0
IX.	Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, urheilua ja sekalaisia aineita	8,939	2.7
	Yhteensä	325,352	100.0

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta selvittää seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjalainat.			
	Romaanikirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Pääkirjasto	67,171	64.9	36,272	35.1	59,172	73.5	21,339	26.5	126,343	68.7	57,611	31.3
Kallion haarakirjasto	26,487	62.8	15,663	37.2	55,197	79.1	14,561	20.9	81,684	73.0	30,224	27.0
Töölön haarakirjasto	7,232	75.4	2,360	24.6	7,543	80.0	1,887	20.0	14,775	77.7	4,247	22.3
Hermannin haarakirjasto	2,286	72.1	884	27.9	6,113	83.8	1,185	16.2	8,399	80.2	2,069	19.8
Yhteensä	103,176	65.2	55,179	34.8	128,025	76.7	38,972	23.3	231,201	71.1	94,151	28.9

Samoin kuin edellisenä vuonna lainattiin kirjastosta kirjakokoelmia Helsingin läheisyydessä sijaitseviin lasten kesäsiirtoloihin. Helsinkiin sijoitettu sotaväki ja eräät kunnan kasvatuslaitokset niinikään saivat lainaksi pienehköjä kirjakokoelmia.

Vuonna 1917 annetuista kirjalainoista oli vuoden päättyessä palauttamatta 703; näistä oli 491 annettu pääkirjastosta, 176 Kallion, 25 Töölön ja 11 Hermannin haarakirjastosta. Tämä palauttamattomain lainain lukuisuus johtui vuoden varrella vallinneista oloista.

Vuosina 1912—18 on 50,849 henkilöä kirjoittautunut lainaajaksi kirjastoon. Näistä on vuonna 1918 lainausoikeuttaan käyttänyt 19,111. Vuoden varrella kirjoittautuneiden uusien lainanottajain lukumäärä oli 4,705. Seuraava taulu esittää lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaikken kaikkiaan.
	Ruunmiillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruunmiillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruunmiillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	
Suomenkielisiä lainaajia.										
Pääkirjasto	1,008	940	1,948	801	845	1,646	1,334	695	2,029	5,623
Kallion haarakirjasto	797	215	1,012	616	352	968	1,289	1,008	2,297	4,277
Töölön „	79	25	104	124	40	164	196	114	310	578
Hermannin „	50	7	57	42	11	53	99	67	166	276
Yhteensä	1,934	1,187	3,121	1,583	1,248	2,831	2,918	1,884	4,802	10,754
Ruotsinkielisiä lainaajia.										
Pääkirjasto	1,010	1,257	2,267	775	1,748	2,523	1,096	667	1,763	6,553
Kallion haarakirjasto	170	95	265	129	150	279	322	268	590	1,134
Töölön „	80	31	111	49	47	96	130	107	237	444
Hermannin „	32	7	39	19	14	33	82	72	154	226
Yhteensä	1,292	1,390	2,682	972	1,959	2,931	1,630	1,114	2,744	8,357
Kaikkiaan lainaajia.										
Pääkirjasto	2,018	2,197	4,215	1,576	2,593	4,169	2,430	1,362	3,792	12,176
Kallion haarakirjasto	967	310	1,277	745	502	1,247	1,611	1,276	2,887	5,411
Töölön „	159	56	215	173	87	260	326	221	547	1,022
Hermannin	82	14	96	61	25	86	181	139	320	502
Yhteensä	3,226	2,577	5,803	2,555	3,207	5,762	4,548	2,998	7,546	19,111

Lukusalit.

Pääkirjaston opintosali oli avoinna 272, yleinen lukusali 273, lasten lukusali 262 ja sanomalehtihuoneet 345 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli avoinna 261, lasten lukusali 260 ja sanomalehtisali 340 päivää. Tehtaankadun lukuhuoneet olivat avoinna 325, Töölön ja Hermannin haarakirjastojen lukuhuoneet 275 päivää. Aukiolopäiväin vähälukuisuus johtui siitä, että lukusalit olivat kapinan aikana suljettuina.

Päivittäiseen aukioloaikaan tehtiin kirjastotoiminnan kapinan jälkeen jälleen alkaessa se muutos, että ne lukusalit, jotka aikaisemmin olivat tavallisesti olleet avoinna klo 9 asti i. p., suljettiin jo klo 8 i. p. Syyskuun 1 päivästä lähtien palautettiin entinen aukioloaika.

Käyntejä lukusaleissa oli vuonna 1918 seuraava määrä:

Pääkirjasto.		*Kallion haarakirjasto.*	
Opintosali	9,524	Aikuisten lukusali	10,050
Yleinen lukusali	26,277	Lasten lukusali	36,816
Lasten ja nuorison lukusali	12,471	Sanomalehtisali	45,937
Sanomalehtihuoneet	158,452	Yhteensä	92,803
Yhteensä	206,724		

Lukusalissa kävijöitä oli keskimäärin pääkirjastossa 638 ja Kallion haarakirjastossa 316 vastaavain määräin vuonna 1917 ollessa 1,063 ja 440.

Pääkirjastossa oli lukusaleissa ja sanomalehtihuoneissa yleisön käytettävänä 232 aikakauslehteä 296 kappalein ja 62 sanomalehteä 81 kappalein, Kallion haarakirjastossa 98 aikakauslehteä 121 kappalein ja 40 sanomalehteä 52 kappalein, Töölön haarakirjastossa 31 aikakauslehteä 33 kappalein ja 20 sanomalehteä 25 kappalein, Hermannin haarakirjastossa 28 aikakauslehteä kappale kutakin ja 17 sanomalehteä 22 kappalein sekä Tehtaankadun lukuhuoneessa 34 aikakauslehteä 35 kappalein ja 20 sanomalehteä 30 kappalein.

Kirjavarastot. Kirjavarastossa tapahtuneet muutokset käyvät selville seuraavasta taulusta:

Kirjallisuus-osastot [1]).	Tammik. 1 p. 1918.				Poistettu v. 1918.				Tullut lisää v. 1918.				Jouluk. 31 p. 1918.			
	Suomenkielistä kirjallisuutta.	Ruotsin- (sekä tansk. ja norj.) kielistä kirjallisuutta.	Saksan-, ranskan- ja engl. kiel. kirj.	Yhteensä.	Suomenkielistä kirjallisuutta.	Ruotsin- (sekä tansk. ja norj.) kiel. kirj.	Saksan-, ranskan- ja engl. kiel. kirj.	Yhteensä.	Suomenkielistä kirjallisuutta.	Ruotsin- (sekä tansk. ja norj.) kielistä kirjallisuutta.	Saksan-, ranskan- ja engl. kiel. kirj.	Yhteensä.	Suomenkielistä kirjallisuutta.	Ruotsin- (sekä tansk. ja norj.) kielistä kirjallisuutta.	Saksan-, ranskan- ja engl. kiel. kirj.	Yhteensä.
I	1,542	1,059	10	2,611	1	—	—	1	46	25	—	71	1,587	1,084	10	2,681
II	2,512	3,715	68	6,295	24	8	1	33	329	404	59	792	2,817	4,111	126	7,054
III	1,450	2,055	28	3,533	13	8	—	21	106	89	2	197	1,543	2,136	30	3,709
IV	17,343	21,961	440	39,744	265	228	—	493	1,257	1,267	51	2,575	18,335	23,000	491	41,826
V	4,895	4,034	402	9,331	9	6	—	15	270	251	32	553	5,156	4,279	434	9,869
VI	1,947	2,367	29	4,343	7	3	—	10	83	186	2	271	2,023	2,550	31	4,604
VII	2,042	1,709	14	3,765	2	2	—	4	163	169	4	336	2,203	1,876	18	4,097
VIII	492	580	—	1,072	2	1	—	3	53	81	—	134	543	660	—	1,203
IX	2,137	2,380	60	4,577	—	6	—	6	122	117	2	241	2,259	2,491	62	4,812
X	4,516	5,256	244	10,016	28	16	—	44	266	253	32	551	4,754	5,493	276	10,523
Yht.	38,876	45,116	1,295	85,287	351	278	1	630	2,695	2,842	184	5,721	41,220	47,680	1,478	90,378

[1]) I—IX osaston kirjallisuuden laatu on mainittu siv. 326; X osastoon on luettu hakemistot, käsikirjat, sidotut sanomalehti- ja aikakauskirjavuosikerrat, valikoima loisto- ja kuvateoksia y. m., joita ei lainata kotiin, vaan jotka ovat yleisön käytettävinä lukusaleissa.

Vuoden lopussa olevista kaikkiaan 90,378 kirjaniteestä oli 1,978 nidettä vanhempaa ja vähemmän kysyttyä kirjallisuutta sijoitettuina Kallion kirjastotalon varastohuoneeseen.

Samoin kuin edellisinä vuosina muistivat sekä yksityishenkilöt että eräät kirjastot, yhdistykset ja laitokset kirjastoa kirjalahjoilla.

Noin 45,000 korttia käsittävä, sanakirjan muotoon laadittu kirjaston ruotsin- ja vieraskielisen kirjavaraston korttiluettelo (tekijä-, kirjannimi- ja ainekortit) annettiin vuoden varrella yleisön käytettäväksi. Aikakauslehtien sisällyksen korttiluettelon laadintaa jatkettiin ja haarakirjastoihin annettujen kirjojen sisällysluettelon laadinta aloitettiin. Painosta julkaistiin kirjastoon vuonna 1917 hankitun ruotsin- ja vieraskielisen sekä suomenkielisen kirjallisuuden luettelot, samana vuonna hankitun suomen- ja ruotsinkielisen lasten- ja nuorisokirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1917.

Tulot.

13,884 tapauksessa velvoitettiin lainanottajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 4,858: 50 markkaa. 3,173 suomenkielistä kirjaluetteloa myytiin kaikkiaan 602: 70 markasta, 2,533 ruotsinkielistä luetteloa 699: 65 markasta ja 13 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa 1: 30 markasta. Vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 576: 45 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 6,738: 60 markkaa, ja käy näiden ryhmittyminen pääkirjaston ja haarakirjastojen sekä eri kuukausien kesken näkyviin seuraavasta taulusta:

	Pääkirjasto.		Kallion haarakirjasto.		Töölön haarakirjasto.		Hermannin haarakirjasto.		Yhteensä.	
	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.
Tammikuussa	565	57	177	45	17	70	17	20	777	92
Huhtikuussa	68	70	38	—	4	90	3	85	115	45
Toukokuussa	589	90	112	98	69	20	34	55	806	63
Kesäkuussa	444	80	225	80	25	60	14	65	710	85
Heinäkuussa	474	10	152	55	18	90	17	25	662	80
Elokuussa	410	40	122	20	12	20	9	80	554	60
Syyskuussa	506	40	155	20	15	55	11	10	688	25
Lokakuussa	551	75	178	70	17	35	6	05	753	85
Marraskuussa	563	95	228	40	8	80	16	30	817	45
Joulukuussa	578	60	222	75	40	40	9	05	850	80
Yhteensä	4,754	17	1,614	03	230	60	139	80	6,738	60

Kirjastolaitoksen menot [1]) näkyvät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjaston vuotuiset määrärahat:

[1]) Tähän laskelmaan eivät sisälly kulut kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutusmenoista eivätkä myöskään kirjaston vakinaisen henkilökunnan saamat kalliinajanlisäykset.

	Määrärahat [1]).	Menot.
Palkat ja palkkiot	Smk 110,756: —	106,784: 78
Kirjat, aikakaus- ja sanomalehdet ynnä sidonta	„ 65,000: —	64,998: 12
Haarakirjastojen vuokrat	„ 5,800: —	4,975: —
Painatuskulut	„ 7,200: —	7,193: 75
Kirjahyllyt ja luettelokaapit	„ 2,500: —	2,500: —
Polttoaineet	„ 30,000: —	29,499: 70
Valaistus	„ 8,500: —	6,682: 60
Irtaimiston palovakuutus	„ 250: —	243: 60
Lumenajo	„ 400: —	—
Vedenkulutus	„ 200: —	165: 81
Puhtaanapito	„ 1,170: —	860: —
Erinäisiä ja arvaamattomia menoja	„ 8,000: —	8,002: 05
Yhteensä	Smk 239,776: —	231,905: 41

[1]) Lukuun otettuina lisämäärärahat, kaikkiaan 20,463 markkaa.

VII. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1917 antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Hallituksen jäsenet.

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1918 kaupungininsinööri G. Idström puheenjohtajana, arkkitehti Y. Sadeniemi, insinööri E. von Frenckell, lakitieteentohtori K. Ignatius, johtaja F. von Wright sekä herrain Ignatiuksen ja Wrightin erottua arkkitehti A. Nyberg ja konsuli K. Stockmann jäseninä, arkkitehti A. Nyberg, johtaja I. Lindfors, konsuli K. Stockmann ja rakennusmestari K. J. Rousti varajäseninä. Hallitus kokoontui kaikkiaan 48 kertaa ja käsitteli silloin 753 asiaa sekä lähetti 314 kirjettä. Sihteerinä toimi varatuomari O. Möller.

Hallituksen käsittelemiin asioihin oli osaltaan painanut leimansa kapinan kukistamista seurannut taloudellinen levottomuus, sillä suurin osa niistä oli hätäaputöitä, kalliinajanlisäyksiä, lisämäärärahoja, 8 tunnin työaikaa y. m. taloudellisia seikkoja koskevia kysymyksiä, jota vastoin vuoden varrella varsin vähän esiintyi suurempia teknillisiä töitä tai selvityksiä.

Jälkimmäisistä on etusijassa mainittava Helsingin kaupungin ja Hangon—Hyvinkään radan välisen ratasuunnan tutkimus, joka oli toimitettava rakennuskonttorin toimesta ja jota varten kaupunginvaltuusto syyskuun 24 päivänä antoi [1]) hallituksen käytettäväksi 100,000 markkaa. Tutkimus aloitettiin kertomusvuoden kuluessa. Kaupungin kehitykselle erittäin tärkeä oli satamatoimikunnan asettaminen [2]) valmistelemaan kysymystä kaupungin satamaolojen järjestämisestä. Edelleen on mainittava kysymys satamaradan laajentamisesta [3]) kaksoisraiteiseksi rautatienaseman ja Santa- ja Bus-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 36. — [2]) S:n siv. 36 ja seur. — [3]) S:n siv. 40 ja seur.

holman sataman väliseltä osalta, joka asia oli jäänyt lepäämään uusia satamaehdotuksia odotellessa. Muista huomattavammista kysymyksistä mainittakoon kysymys Katajanokalla olevain valtion alueiden käytöstä, joita varten oli laadittu alustava kaupunginasemakaava. Tämän asian ratkaisu on sen varassa, voiko valtio luovuttaa eräitä alueita kaupungin tarpeisiin. Lopuksi mainittakoon, että rakennuskonttori sai oman huoneiston, kun 90,000 markan määräraha myönnettiin sen sisustamiseksi Kasarminkadun tontilla n:o 7 (osoitenumero 21) olevaan entiseen kansakoulutaloon.

Kaupungin yleisiin töihin olivat vuoden varrella käytettävinä seuraavat määrärahat:

Rakennuskonttorin työmäärärahoja 1918 vuoden budjetin mukaan	Smk	22,899,300: —
Kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnettyjä määrärahoja	„	1,285,502: 84
Määrärahoja erinäisiä 1919 vuoden budjetista kustannettavia töitä varten	„	226,342: 73
Rakennuskonttorin käyttämiä määrärahoja muiden laitosten 1918 vuoden budjetista	„	129,867: 94
Yhteensä	Smk	24,541,013: 51

Näistä varoista oli vuonna 1917 edeltäpäin käytetty 4,649,080: 77 markkaa, joten vuonna 1918 oli käytettävänä 19,891,932: 74 markkaa, josta määrästä mainitun vuoden menoina tilitettiin 10,889,381: 99 markkaa ja vuoteen 1919 siirtyi 9,002,550: 75 markkaa.

Eräistä työmäärärahoista säästyi kaikkiaan 808,992: 15 markkaa, jota vastoin toisia ylitettiin yhteensä 6,854: 02 markalla.

Rakennuskonttori.

Rakennuskonttorin järjestysmuoto oli vuoden varrella ennallaan, joten konttorissa kaupungininsinöörin johdossa työskenteli 7 osastoa, nimittäin: insinööriosasto, geodeettiosasto, huonerakennusosasto, kaupunginasemakaavaosasto, kaupunginistutusten osasto, puhtaanapito-osasto ja kamreeriosasto.

Punakapinan puhkeamisen johdosta lakkasi rakennuskonttori toimimasta helmikuun 5 päivänä, ja vasta huhtikuun 15 päivänä, saksalaisen sotaväen vapautettua kaupungin, voitiin työhön jälleen ryhtyä. Yksikään rakennuskonttorin virkamiehistä ei menettänyt henkeään konttoriin suhtautumisensa johdosta, mutta yksi heistä kuitenkin sai elinikäisen vamman punaisten ahdistelun johdosta.

Kapinan aikana toimi rakennuskonttoria koskevain asiain komisariuksena työmies Yrjö Oksanen ja rakennuspäällikkönä konttorin ent. piirustaja A. Ahrnberg. Mikäli on tietoon tullut, lienee edellä

mainittujen henkilöjen toimesta maksettu kaupungin varoja noin 5,750,000 markkaa.

Edellä kerrottujen valtiollisten tapahtumain johdosta muodostuivat rakennuskonttorin työolot vuonna 1918 erittäin vaihteleviksi. Tammikuussa täytyi uusi työ toisensa jälkeen suunnitella ja panna käyntiin työansion hankkimiseksi niille suurille työläislaumoille, joita, osittain hätäaputöissä maksettujen korkeiden palkkain houkuttelemina, tulvi kunnan työnvälitystoimiston välityksellä rakennuskonttorin työmaille, mutta kapinan kukistamisen jälkeen konttorin työt pääasiassa rajoittuivat kunnossapitotöihin sekä töiden järjestämiseen niillä paikoilla, missä hätäaputöitä oli suoritettu. Seuraavasta taulusta näkyy, minkä verran työläisiä oli rakennuskonttorin eri osastojen töissä vuoden eri kuukausina:

Työntekijämäärä.

Kuukausi.	Insinööriosasto.	Huonerakennusosasto.	Kaupunginistutusten osasto.	Puhtaanapito-osasto.	Yhteensä.
Tammikuu	6,456	79	35	511	7,081
Huhtikuu	404	202	143	393	1,142
Toukokuu	489	167	143	422	1,221
Kesäkuu	465	114	103	374	1,056
Heinäkuu	417	142	96	363	1,018
Elokuu	405	133	123	302	963
Syyskuu	403	160	108	324	995
Lokakuu	417	91	104	328	940
Marraskuu	373	125	46	319	863
Joulukuu	392	43	21	328	784

Työaika.

Rakennuskonttorin työmailla oli huhtikuun 23 päivänä 1917 saatettu käytäntöön 8 tunnin työpäivä, jota noudatettiin kapinan puhkeamiseen asti. Sittenkuin järjestyneisiin oloihin jälleen oli päästy ja 8 tunnin työaikalaki lakkautettu voimassa olemasta, otettiin rakennuskonttorin töissä käytäntöön 9 ½ tunnin työpäivä. Tämä oli käytännössä lokakuun 28 päivään, jolloin työaika konttorin kaikilla rakennusmailla jälleen lyhennettiin 8 tuntiin päivässä.

Työpalkat.

Tuntipalkka, joka pitennetyn työpäivän käytäntöön tullessa jäi ennalleen, korotettiin työpäivää lokakuussa lyhennettäessä niin, että viikkoansio pysyi ennallaan. Seuraavasta taulusta käyvät selville eri ammateissa toimineiden työntekijäin vuoden varrella nauttimat tuntipalkat ja kuukausitulot.

Ammatti.	Tammik. 1—tammik. 28		Huhtik. 13—lokak. 28		Lokak. 28—jouluk. 31		Lisäännys v. 1918, %
	Tunnissa.	Viikossa.	Tunnissa.	Viikossa.	Tunnissa.	Viikossa.	
Sukeltajat	3: 75	750: —	3: 75	880: —	4: 50	900: —	20
Koneenkäyttäjät	2: 50	500: —	2: 50	590: —	3: 10	620: —	24
Sepät	2: 35	470: —	2: 35	550: —	2: 95	590: —	25
Viilaajat	2: 25	450: —	2: 25	530: —	2: 85	570: —	27
Levysepät	2: 35	470: —	2: 35	550: —	2: 95	590: —	26
Kirvesmiehet	2: 30—2: 40	460: —480: —	2: 30—2: 40	540: —560: —	2: 90—3: —	580: —600: —	26—25
Puusepät	2: 50	500: —	2: 50	590: —	3: 10	620: —	24
Lataajat	2: 40—2: 60	480: —520: —	2: 40—2: 60	560: —610: —	3: —3: 10	600: —620: —	25—19
Kivenhakkaajat	2: 35	470: —	2: 35	550: —	2: 95	590: —	26
Porarit	2: 25—2: 35	450: —470: —	2: 25—2: 35	530: —550: —	2: 85—2: 95	570: —590: —	27—26
Muurarit	2: 30—2: 50	460: —500: —	2: 30—2: 50	540: —590: —	2: 90—3: 10	580: —620: —	26—24
Putkenlaskijat ja sementtityöläiset	2: 15—2: 30	430: —460: —	2: 15—2: 30	500: —540: —	2: 75—2: 90	550: —580: —	28—26
Irroittajat	2: 15—2: 30	430: —460: —	2: 15—2: 30	500: —540: —	2: 75—2: 90	550: —580: —	28—26
Apurit	2: 05—2: 15	410: —430: —	2: 05—2: 15	480: —500: —	2: 65—2: 75	530: —550: —	29—26
Puhtaanapitolaitoksen työläiset:							
miehet	2: 15	430: —	2: 15	500: —	2: 75	550: —	28
naiset	1: 90	380: —	1: 90	450: —	2: 50	500: —	32
Kaupunginistutusten työläiset:							
miehet	2: 05—2: 15	410: —430: —	2: 05—2: 15	430: —500: —	2: 65—2: 75	530: —550: —	29—28
naiset	1: 55—1: 60	310: —320: —	1: 55—1: 60	360: —380: —	2: 15—2: 20	430: —440: —	39—38
Vävartijat	1: 70	340: —	1: 70	400: —	2: 30	460: —	35
Ajomiehet	6: —	1,200: —	6: —	1,400: —	7: —	1,400: —	17

Edellä oleviin numerolukuihin eivät sisälly maksettut kalliinajanlisäykset. Näitä annettiin lokakuun 28 päivään asti 1: 60 markkaa päivässä lapsettomalle työläiselle ammattiin katsomatta, jota vastoin perheellinen työläinen sai lisäksi 65 penniä kutakin 15 vuotta nuorempaa lasta kohti. Lokakuun 28 päivästä lähtien korotettiin elatusapu 1: 60 markkaan lasta kohti päivässä, enintään kuitenkin 8 markkaan päivässä.

Työteho oli vuoden varrella erittäin vähäinen. Mieltenkuohu, joka 1917 vuoden marraskuunlakosta lähtien vain kasvoi, tukahutti kaiken työhalun ja saattoi työnjohdon tehtävän erittäin vaikeaksi. Kapinan kukistamisen jälkeisinä aikoina niukat leipäannokset ja muiden elintarpeiden puute saattoivat kaiken todella rasittavan työn mahdottomaksi. Työteho.

Vuonna 1918 sattui rakennuskonttorin työntekijäin keskuudessa 16 tapaturmaa, joista yksi aikaansai työkyvyttömyyden. Työntekijät olivat vakuutettuina Teollisuudenharjoittajain keskinäisessä tapaturmavakuutusyhdistyksessä. Kapinan aikana vahingoittui 6 työntekijää, joista 5 sai pysyväisiä vammoja. Tapaturmat.

Kesälomaa myönnettiin kaupunginvaltuuston kesäkuun 11 päivänä 1918 tekemän päätöksen mukaan niille kaupungin työntekijöille, jotka kohta järjestyksen palauduttua tulivat työhön ja jotka kaupunginvaltuuston kesäkuun 5 päivänä 1917 vahvistamain määräysten mukaan olivat siihen oikeutettuja. 465 työntekijää sai kahden ja 204 työntekijää yhden viikon loman. Kesälomat.

Insinööriosaston konttorissa palveli tammikuussa 1 työpäällikkö ja 3 avustavaa työpäällikköä sekä 7 ylimääräistä insinööriä, 3 piirustajaa ja 3 konttoriapulaista. Vuoden lopulla oli yksi avustavan työpäällikön virka avoinna, ja konttorin palveluksessa oli ainoastaan 4 ylimääräistä insinööriä ja 1 piirustaja. Insinööriosasto.

Töitä osaston alaisilla työmailla johti tammikuussa 40 rakennusmestaria ja 68 päällysmiestä. Vuoden jälkipuoliskolla oli työnjohtajia ainoastaan 21. Kuukausipalkkaa kaikkine kalliinajanlisäyksineen, mutta lukuun ottamatta perheenelatusapumaksua, oli vuoden alussa 700—900 markkaa rakennusmestareilla ja 550—700 markkaa päällysmiehillä sekä vuoden lopulla 950—1,100 ja 800—950 markkaa vastaavissa tapauksissa.

Kaupungin katuosain ja yleisten paikkain korjauksia suoritettiin vuoden varrella huomioon ottamalla maistraatin katselmusmiesten katselmustilaisuuksissa tekemät muistutukset. Paraslaatuisilla noppakivillä laskettiin 370 m², toislaatuisilla 1,230 m² ja ketokivillä 2,210 m² katua; 138 m² jalkakäytäviä päällystettiin asfaltilla ja 2,150 m² katuja vierrettiin. Sitä paitsi suoritettiin tasoitus- sekä erinäisiä pienempiä töitä. Kadut ja yleiset paikat.

Vuoden varrella suoritettiin kaikki budjettiin merkityt [1]) katujen ja yleisten paikkain uusintatyöt, lukuun ottamatta Rahapajanrannan uudesti päällystämistä, joka työ aloitettiin, mutta täytyi keskeyttää, sen johdosta että rantasilta oli sotilasviranomaisten käytettävänä. Kaikki budjettiin merkityt [1]) uutistyötkin suoritettiin,

[1]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 3. 1918 siv. 106 ja seur.

lukuun ottamatta Viidennen linjan päällystämistä ketokivillä, jota työtä ei voitu aloittaa kivien puutteessa, sekä Merisataman ja satamaradan välisen Kapteeninkadun jatkeen päällystämistä ketokivillä, joka työ ei valmistunut vuoden varrella.

Useimmat budjettiin kaduntasoitustöitä varten merkityt määrärahat oli jo vuonna 1917 myönnetty hätäaputöiden toimeenpanemiseen. Näitä töitä teetettiin tammikuulla ja niitä jatkui aluksi kapinan aikana, mutta vähitellen ne keskeytettiin, niin että kapinan päättyessä vain jokin ainoa työ oli tekeillä. Rakennuskonttorin jälleen ryhdyttyä toimimaan keskeytettiin kaikki tasoitustyöt, ja työkalut ja tarveaineet kuljetettiin kaupungin ainespihalle tai suurempiin varastopaikkoihin, joihin järjestettiin vartiointi.

Kanavat ja viemärit.

Kanavain ja viemärien kunnossapidosta oli kustannuksia 109,868: 14 markkaa. Viemäriverkkoa täydennettiin teettämällä uusia syöksy- ja tarkastuskaivoja eräisiin kadunristeyksiin. Savilan septic-tankin vedenlevitysvaunuihin asetettiin uudet pyörät, minkä ohessa näihin ostettiin varalle 16 S. K. F. tehtaan laakeria. Molemmilla lokavedenpuhdistusasemilla kulutettiin voimaa kaikkiaan 12,590 kilowattituntia, ja Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoorin veden laadusta säännöllisesti antamain tutkimusilmoitusten mukaan oli puhdistusteho tyydyttävä. Budjettiin merkityistä, paraikaa aukaistavina oleviin katuihin teetettävistä viemäreistä aloitettiin useimmat, mutta pääasiassa suoritettiin kanavankaivuuta ja louhintatöitä.

Tiet ja viertotiet.

Teiden ja viertoteiden korjausta toimitettiin budjetissa vahvistetun suunnitelman mukaisesti [1]).

Satamat.

Niinikään käytettiin satamain korjausta ja kunnossapitoa varten budjettiin merkityt määrärahat tarkoituksiinsa, lukuun ottamatta syvyysmittauksia ja pohjatutkimuksia varten olevaa määrärahaa, jota kapinan johdosta ei käytetty. Santa- ja Busholman satamarakennustöitä jatkui tammikuulla 374-miehisellä työvoimalla. Tällöin jatkettiin syksyllä 1917 aloitettuja hätäaputöitä, jotka käsittivät kallionlouhintaa eräissä kortteleissa sekä ruoppausta kiinteään pohjaan asti ja pollarien louhintaa kallioon Laivarannan perustusta varten. Kesällä jatkettiin Laivarannan töitä täydellä voimalla. Pursirannassa teetettiin ainoastaan vähäisiä täytetöitä, minkä ohessa laiturimuurin kiviä hakattiin Utterissa. Ruoholahdenrantaan alettiin talvella rakentaa kahta arkkua ja kesällä ruopattiin koko rantasillan ala kääntösiltaan asti. Hietalahden satama ruopattiin 7.5—8 metriä syväksi. Ajomieskatu tasoitettiin, minkä ohessa Vaihde- ja

[1]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 3. 1918 siv. 114 ja 115.

Mittarikadun pengermät täytettiin. Työvoima oli kesällä ja syksyllä 170—200 miestä.

Yksityisten tilauksesta suoritettiin erinäisiä kiveämistöitä kaikkiaan 82,862: 63 markan hinnasta. Töitä rahasäännön ulkopuolella.

Joulukuun 17 päivänä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) hallituksen ehdotuksen kaksoisraiteen teettämisestä satamaradalle Töölön tavara-aseman ja Santa- ja Busholman satama-alueen välille. Osa tätä työtä oli kuitenkin jo tammikuussa teetetty hätäaputyönä. Hätäaputöinä teetettiin [2]) niinikään kaduntasoituksia sekä Fjälldalissa että Pakaassa.

Venäjänkieliset katujen nimikilvet poistettiin vuoden varrella.

Malmin—Vanhankaupungin rautatien tutkimus aloitettiin ja Sockenbackan—Ojakkalan rautatien mittaustyöt suoritettiin. Åggelbyn aseman ja kunnalliskodin välinen kapearaiteinen rata palautettiin liikennekuntoon. Sitä paitsi teetettiin erinäisiä pienempiä töitä.

Rakennuskonttorin geodeettisten töiden osaston henkilökunta käsitti kaupungingeodeetin sekä 4 mittari- ja piirustaja-apulaista. Geodeettiosasto.

Kaupungingeodeetti suoritti vuoden varrella 33 tontinmittausta, 2 kivijalankatselmusta ja 61 katselmustoimitusta kaupungin maalla, useimmat rajanpaalutuksen tai muiden mittausten yhteydessä. Edelleen otti kaupungingeodeetti osaa 186 kolmivuotis- ja 20 lähtökatselmukseen, toimitti 82 tarkastuskatselmusta sekä antoi 57 eri lausuntoa ja muuta virkakirjelmää kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja 17 kirjelmää rahatoimikamariin. Sen lisäksi annettiin 8 mittauskirjan jäljennöstä ja 37 otetta kaupungin kartoista.

Kunnalliselta kansanravintohallitukselta saamansa tehtävän johdosta kaupungingeodeetti piti huolen kesäksi vuokrattujen viljelyspalstain jakamisesta kaupungin tilusalueilla. Kaikki yksityisten hallussa olevat, vielä kartalle panemattomat Oulunkylän sekä eräät Katajanokan maa-alueet pantiin kartalle ja niiden korkeus mitattiin.

Huonerakennusosaston henkilökuntana oli kertomusvuonna 1 kaupunginarkkitehti, 1 avustava kaupunginarkkitehti, 1 ylimääräinen arkkitehti, 4 konttoriapulaista, 3 piirustajaa sekä 7 työnjohtajaa. Huonerakennusosasto.

Kertomusvuoden aikainen toiminta käsitti pääasiassa kaupungin rakennusten korjaustöitä, jotka suoritettiin likimmittäin budjettiin merkityillä määrärahoilla. Kaikki budjetissa suunnitellut [3]) uutistyöt niinikään teetettiin. Edellä lueteltujen lisäksi suoritettiin kaupunginvaltuuston [4]) ja rahatoimikamarin erinäisten päätösten johdosta moniaita korjaus-, sisustus- y. m. töitä. Yksistään niiden

[1]) Ks. tätä kert. siv. 40 ja seur. — [2]) S:n siv. 47 ja seur. — [3]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 3. 1918 siv. 104 ja seur. — [4]) S:n siv. 157 ja seur.

rakennusten korjauksista, jotka olivat kärsineet vahinkoa majoituksesta, oli kustannuksia 441,444: 58 markkaa, josta määrästä suurin osa eli 424,253: 96 tuli kaupungin kansakoulurakennusten osalle. Vapaussodan aikaansaamain vahinkojen korjaamisesta oli kustannuksia 111,856: 39 markkaa, josta määrästä kansakoulujen osalle tuli 67,848:59 markkaa.

Huonerakennusosastolla laadittiin sitä paitsi moniaita uutis- ja muutosrakennusten y. m. piirustuksia ja ehdotuksia, joista mainittakoon Punavuorenkadun uuden kansakoulutalon pääpiirustukset, Vallilan ja Kammiokadun kansakoulutalojen muutos- ja lisärakennusten vaihtopuoliset ehdotukset, työväenopistotalon luonnospiirustukset, Nickbyn mielisairaalan muutos- ja lisärakennusten piirustukset, arkistopiirustukset y. m.

Kaupunginasemakaavaosasto.

Vuonna 1918 väheni kaupunginasemakaavaosaston toiminta tuntuvasti työvoimain puutteessa, sillä sekä avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti että ylimääräinen arkkitehti erosivat kaupungin palveluksesta eikä rakennuskonttorin onnistunut saada toisia päteviä henkilöjä heidän sijaansa. Kun piirustajahenkilökuntakin oli varsin vähälukuinen, täytyi toiminta pääasiassa keskittää juokseviin asioihin. Vuosi vuodelta lisääntyneen työn johdosta kaupunginvaltuusto kaupunginasemakaava-arkkitehdin ehdotuksesta päätti [1]) osastolle perustettavaksi kaupunginasemakaavainsinöörin viran. Tätä virkaa ei kuitenkaan vuoden varrella täytetty.

Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän johdosta laadittiin Merholman ja Lapinniemen eteläosan kaupunginasemakaava, joka käsitti noin 35 ha:n pinta-alan ja noin 6,000 m² katua. Asemakaavaa ei vahvistettu vuoden varrella, syystä että se likeltä liittyy satamakysymykseen, jota koko laajuudessaan kaupunginvaltuuston satamatoimikunta valmistelee.

Paitsi tätä laadittiin Hermannin uusi järjestelysuunnitelma, II kaupunginosan korttelin n:o 95 a, III kaupunginosan korttelin n:o 51 ja IV kaupunginosan korttelin n:o 81, XIII kaupunginosan korttelin n:o 448 sekä XIV kaupunginosan korttelien n:ojen 473, 503, 510, 511 ja 517 kaupunginasemakaavan muutosehdotukset.

Vuoden varrella vahvisti senaatti XIII kaupunginosan korttelien n:ojen 402 ja 403 kaupunginasemakaavan muutoksen.

Kaupunginistutusten osasto.

Rakennuskonttorin kaupunginistutusten osastolla toimivat kaupunginpuutarhuri apulaisineen, 2 työnjohtajaa ja 2 työesimiestä.

Vuonna 1918 supistettiin kaupungin istutuksia ja taimistoja mahdollisimman paljon. Kesän kuluessa oli hävitys suuremmilla istutusaloilla erittäin suuri, sillä suurinta osaa nurmialoja käytet-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 244.

tiin tänne sijoitetun sotaväen harjoituspaikkoina sekä sen hevosten laitumena.

Pienempiä istutuksia pidettiin kunnossa samaan tapaan kuin edellisenäkin vuonna, talvipuutarhan kasvihuoneen läntinen kylkirakennus suljettiin talvikuukausiksi ja siellä säilytetyt kasvit siirrettiin hyödytyshuoneiden halliin. Tästä muutoksesta johtui osin työhenkilökunnan supistumista ja osin polttoainekulutuksen vähenemistä. Sitä paitsi lakkautettiin yksi päällysmiehen toimi, ja säästöä syntyi kaikkiaan 4,500 markkaa.

Kukkivia kasveja, joita aikaisemmin oli käytetty talvipuutarhan koristamiseen, myytiin jälleenmyyjille kaikkiaan 28,946: 45 markasta; myydyistä hedelmistä saatiin 5,150 ja ankoista 930 markkaa.

Istutuksista ja taimistoista oli kustannuksia 293,779: 03 markkaa [1]).

Kaupunginistutusten pinta-ala oli kaikkiaan 756,921 m^2.

Uusista aloista tasoitettiin valmiiksi ainoastaan muuan kaupunginpuutarhan tie. Muut työt olivat valmistavaa laatua.

Puhtaanapito-osastolla toimi 1 johtaja, 4 kameraalista virkamiestä ja 18 kaitsijaa. Puhtaanapito-osasto.

Johtajan virka oli väliaikaisesti täytettynä lokakuun 1 päivään asti, jolloin insinööri Sjöholm jälleen tuli siihen [2]).

Vuosi 1918 oli puhtaanapitolaitokselle kohtalokas. Vuonna 1917 vallinneita lakkoja ja levottomuudentilaa jatkui tammikuun 28 päivään 1918, jolloin punainen kapina puhkesi ja punaiset ottivat hoitoonsa konttorin toiminnan.

Osaston työ käsitti samoin kuin ennenkin katujen puhtaanapitoa ja yleistä makkien puhtaanapitoa.

Vuonna 1918 hoiti osasto kaikkien kaupungin kunnossa pidettäväin katujen, yleisten paikkain, viertoteiden ja teiden, kirkkojen katuosuuksien, VI kaupungin huvila-alueella sijaitsevain 90 yksityistalon katuosuuksien, 35 Kaivopuiston huvilaan kuuluvain katuosain, 92 muissa osissa kaupunkia olevan yksityisen talon katuosuuksien, satamain ja jäiden sekä 27 käymälän ja 35 yleisen makin puhtaanapidon. Sitä paitsi suoritettiin yksityisille henkilöille laskua vastaan tilapäistyötä, niinkuin lumen ajoa ja sulatusta, jään hakkuuta y. m.

Osaston toimesta pidettiin puhtaana kaikkiaan 400,000 p. m. eli 1,652,000 m^2 katuja 71 pennistä m^2. Kasteluun käytettiin vettä 42,187 m^3, ja oli siitä kustannuksia 9 penniä m^2 kohti. Näihin töihin käytetyt konelaitteet käsittivät 2 lakaisukonetta, 22 kasteluvaunua,

[1]) Kustannusten jakautumisesta eri istutusten kesken ks. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja 1920 — [2]) Ks. tätä kert. siv. 252.

26 purgator-rattaat sekä 9 lumensulatuskojetta. Katujen puhtaanapito-osastolla oli toimessa keskimäärin 8 päällysmiestä ja 213 työntekijää.

Makit pidettiin puhtaina kaupungin omistamissa taloissa, kansakouluissa, kirjastoissa, kauppahalleissa ja majoitushuoneistoissa sekä 1,441 yksityisten henkilöjen tai yhtiöiden omistamassa talossa. Puhtaanapitomaksu oli kertomusvuonna keskimäärin 659 markkaa kutakin taloa kohti. Taloista noudetut jätteet kuormattiin pursiin ja proomuihin sekä lähetettiin joko välittömästi maaseudulla oleville kuluttajille tai Malmin kaatopaikalle multaan sekoitettaviksi. Kaikkiaan kerättiin 51,774 m³ tähteitä, jotka käsittivät 9,000 astiaa makkilantaa, 4,140 m³ hevoslantaa, 7,230 m³ käväistyksiä, 15,800 m³ tähteitä lantasekoitukseen sekä 24,154 m³ sekalantaa. Hinta kuutiometriltä oli 10 markkaa makki- ja 4 markkaa hevoslannasta, 3 markkaa palamattomasta sekalannasta sekä 1 markka käväistyksistä. Makkien puhtaanapidossa toimi keskimäärin 7 päällysmiestä ja 148 työntekijää.

Makkien puhtaanapidosta oli tuloja 1,160,830: 35 markkaa, josta määrästä 150,714: 05 markkaa saatiin myydystä lannasta. Yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta oli tuloja 225,285: 59 markkaa.

Kamreeriosasto.

Kamreeriosastolla toimi 1918 vuoden alussa 1 kamreeri ynnä 5 apulaista, mutta jo tammikuussa täytyi konttoriin asettaa ylimääräistä palveluskuntaa 8 henkilöä työlistoja tarkastamaan. Hätäaputöiden käyntiinpanon johdosta oli nimittäin työvoima lisääntynyt noin 7,000 mieheen, minkätähden palkat maksettiin kolmasti viikossa, noin 2,400 miehelle kunakin kertana. Kapinan kukistamisen jälkeen oli kamreeriosastolla jäljellä kamreeri ynnä 6 apulaista, joiden lukumäärä kuitenkin kesän kuluessa väheni viiteen. Osaston työtä rasitti kapinan päätyttyä punaisten tilaamista tavaroista saapuvien laskujen paljous. Ennen laskun hyväksymistä täytyi kussakin eri tapauksessa hankkia selvitys siitä, olivatko laskuun merkityt tavarat todella tulleet kaupungin hyväksi. Tältä ajalta on rakennuskonttorissa vielä muutama sata maksamatonta laskua.

Kaupungin metsäin hoito.

Apuharvennusta toimitettiin vuoden varrella Meilansin, Greijuksen ja Gumtähden metsäalueilla, jolloin etusijassa lehtipuita ja pensaita poistettiin kasvavasta, osin istutetusta havumetsästä. Niinikään poistettiin kaikkialta metsäpalon edellisenä vuonna vioittamat ja sittemmin kuivuneet puut. Meilansin vastaisilta katualoilta niinikään poistettiin kaikki puut. Tällöin saatiin kaikkiaan 53,5 metristä syltä halkoja, 58 pituusmetriä rakennuspuita ja 42 kallionlouhinnassa käytettävää peitehirttä. Näistä hävisivät kapinan aikana kaikki

hirret ja 22 metristä syltä halkoja, yhteensä 1,531: 80 markan arvosta; loput kuljetettiin sittemmin metsänvartijain asuntoihin.

Metsäpaloa tai oikeastaan sen alkua esiintyi ainoastaan kerran, nimittäin toukokuun 26 päivänä Meilansin metsässä. Vahinko oli vähäpätöinen.

Vahingontekoa harjoitettiin n. s. punaisena aikana miltei kaikkialla; suurinta vahinkoa kuitenkin tehtiin Meilansin metsässä 30-vuotiaille pichta-kuusille, joiden oksat karsittiin, luultavasti myytäviksi kaupungin toreilla. Rungot oli jätetty jäljelle ja niistä hakattiin sittemmin 13 m³ halkoja metsänvartijan asunnossa käytettäviksi. Vuoden lopulla asetettiin 18 henkilöä syytteeseen joulukuusien y. m. anastuksesta, mutta jutut lykkääntyivät seuraavaan vuoteen.

Kaupungin metsiä vartioimaan asetettiin ennen joulunpyhiä ylimääräistä miehistöä, joka oli liikkeellä öiseenkin aikaan estääkseen edellisinä vuosina lisääntynyttä joulukuusien kaatoa.

Metsänhoidosta johtuneet työkustannukset jakautuivat seuraavasti:

Metsänkaato, apuharvennus ja kuljetus	Smk	4,241: 90
Metsäpalon sammutus	„	13: 50
Ylimääräinen vartiointi	„	1,170: 16
Yhteensä	Smk	5,425: 56

Saadun puutavaran (poisviety ja hävinnyt lukuun otettuna) arvo oli 3,421: 80 markkaa, joten siis tappio vuonna 1918 oli 2,003: 76 markkaa.

VIII. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan kertomus vuodelta 1918 oli seuraava:

Lautakunnan jäsenet ja virkamiehet.

Majoituslautakuntaan kuuluivat vuonna 1918 eversti M. af Enehjelm puheenjohtajana sekä varatuomari A. Söderholm ja alikapteeni A. Lindberg jäseninä. Ratsumestari F. von Tobiesen ja luutnantti Leo Karsten toimivat varajäseninä, ensin mainittu kuitenkin ainoastaan lokakuun 15 päivään, jolloin hänet paikkakunnalta pois muuton johdosta vapautettiin tehtävästä ja ratsumestari Zachris Helsingius valittiin varajäseneksi hänen sijaansa.

Aikaisemmissa viroissaan lautakunnassa olivat edelleen sihteeri asessori Emil Lindroos ja majoitusmestari kenraaliluutnantti Carl af Forselles. Lautakunnan kielenkääntäjäntoimi, joka venäläisen sotaväen poistuttua paikkakunnalta ei enää ollut tarpeellinen, lakkautettiin kesäkuun lopusta lähtien.

Lautakunnan toiminta.

Tammikuun 21 päivänä sai majoituslautakunta armeijan, laivaston ja työväen Helsingissä olevan edustajaneuvoston toimeenpanevan komitean majoitustoimikunnalta tammikuun 4:ntenä päivätyn kirjelmän n:o 362, jossa toimikunta kansankomisariusten joulukuun 19 päivänä 1917 antaman käskykirjeen johdosta pyytää, ettei vuokrarahoja osoitettaisi upseereille tammikuun 1 päivästä 1918 lähtien. Tämän johdosta lautakunta kirjeessä tammikuun 24 päivältä n:o 29 ilmoitti kaupungin silloiselle komendantille, että vuokrankorvauksia maamme puolustukseksi kutsutulle sotaväelle maksettiin ainoastaan tammikuun 31 päivään 1918. Tästä ilmoitti lautakunta kirjeessä tammikuun 30 päivältä n:o 34 rahatoimikamarille, mutta huomautti samalla, että niiden joukko-osastojen ja sotilaallisten laitosten upseereille ja virkamiehille, jotka olivat olleet tänne sijoitettuina ennen maailmansodan puhkeamista ja joita sentähden ei voinut pitää kutsuttuina maan puolustukseksi ja joiden vuokrarahain korvaus oli maksettava Venäjän valtakunnanrahastosta, tuli Suomen senaatin päätöksen mukaan vuokrarahoja osoitettavaksi niinkuin tähänkin asti, jota vastoin tilapäistariffin mukaisia vuokrarahoja ei voitu venäläiselle sotaväelle osoittaa tammikuun lopusta 1918 lähtien.

Kapinan puhjettua viimeksi mainitun kuukauden 27 päivänä lautakunta päätti jatkaa toimintaansa toistaiseksi, syystä että useimmat tänne sijoitetun venäläisen sotaväen tammikuulta lautakunnalle lähettämät vuokrarahatilaukset oli palautettu oikaistaviksi, mutta eivät olleet saapuneet takaisin ennen kapinan puhkeamista. Lautakunta katsoi nimittäin olevan odottaminen näiden tilausten palautumista, jottei venäläisen sotaväen lähteminen täältä ainakaan lautakunnan toimesta viivästyisi. Useimpain näiden tilausten palattua ja lautakunnan osoitettua ne maksettaviksi keskeytti lautakunta toimintansa helmikuun 20 päivänä 1918, jolloin sen virkamiehet hajaantuivat, mutta lautakunnan vahtimestari pysyi toimessaan saman kuukauden loppuun, kunnes hänkin poistui. Kumousliikkeen kukistamisen jälkeen lautakunta jälleen ryhtyi toimeensa huhtikuun 16 päivänä. Silloin todettiin, että majoituslautakunnan 1918 vuoden kirjediarista oli repimällä poistettu sivut 7—10, että eräät lautakunnan pöytäkirjoihin liitetyt kirjeet oli poistettu sekä että eräitä avaimia ja muita pienempiä esineitä oli hävinnyt lautakunnan virkahuoneistosta, jota paitsi mainitun huoneiston ullakolta oli kumousaikana hävinnyt 1,600 patjanpäällistä, jonka omaisuuden häviämisestä lautakunta teki ilmoituksen sekä rahatoimikamarille että Uudenmaan läänin maaherralle ja Helsingin poliisimestarille, olematta tavaroista kuitenkaan mitään saatu takaisin. Samaten kävi selville, että niitä 500 markkaa, mitkä tammikuussa oli osoitettu maksettaviksi Helsingin komendantille virka-asioissa tilapäisesti Helsingissä käyväin upseerien ja virkamiesten vuokrarahain etuantina ja palautettu väliaikaiselle majoituslautakunnalle, tämä ei ollut toimittanut rahatoimikonttoriin.

Huhtikuun 18 päivänä lautakunta sai otteen rahatoimikamarin saman kuukauden 15 päivänä tehdystä pöytäkirjasta, jossa lautakunta valtuutettiin majoitusasioissa asettumaan maahamme saapuneen saksalaisen sotaväen käytettäväksi. Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto kesäkuun 4 päivänä päätti m. m. valtuuttaa rahatoimikamarin etuantina osoittamaan niistä huoneistoista maksettavan korvauksen, jotka osin oli osoitettu saksalaiselle sotaväelle, osin mainittu sotaväki oli viranomaisen osoittamatta ottanut haltuunsa, kunnes kysymys majoituskustannusten korvaamisesta oli lopullisesti ratkaistu. Niinikään päätti valtuusto marraskuun 26 päivänä, että Helsingin kaupunki majoituslautakunnan välityksellä ottaa toimekseen tänne sijoitetun saksalaisen sotaväen majoituksen elokuun 1 päivästä lukien samojen perusteiden mukaan, joita noudatetaan kotimaisen sotaväen majoituksessa, että korvaus niistäkin huoneistoista, jotka Helsingin komendanttihallitus oli touko—heinäkuulla vuokrannut ja saksalainen sotaväki ottanut haltuunsa, on saapu-

neita laskuja tutkittua edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta sekä että rahatoimikamarin on Suomen valtiolta vaadittava korvaus Helsingin kaupungille siten koituneista menoista. Sitä ennen oli kaupunginvaltuusto jo syyskuun 24 päivänä myöntänyt 6,900 markkaa saksalaisen sotaväen majoituksen johdosta lautakuntaan asetettujen työapulaisten kustantamiseksi. Tuollaisina apulaisina ovat elokuun 1 päivästä vuoden loppuun toimineet rouva Gerda Ehrstedt ja neiti Hedvig Frasetti, jälkimmäinen saksankielen kääntäjänä, jota paitsi arkkitehti Pehr Edvin af Enehjelm lyhyen aikaa toimi lautakunnan majoitusmestarin apulaisena.

Vuonna 1918 saapui lautakunnalle seuraava määrä kirjeitä ja lähetteitä, nimittäin Uudenmaan läänin kuvernööriltä 2, maistraatilta 12, kaupunginvaltuustolta 4, rahatoimikamarilta 33, venäläiseltä komendantilta 13, muilta viranomaisilta 173 ja eri henkilöiltä 13 eli kaikkiaan 250 vastaavan määrän vuonna 1917 ollessa 1,098. Vuonna 1918 lähetettiin lautakunnasta 224 kirjettä ja reversaalia, 49 vuokrarahain tilausta sekä 450 vuokrankorvauslaskua eli kaikkiaan 723 lähtevää toimituskirjaa.

Majoitus.

Seuraavat taulut osoittavat sekä niiden henkilöjen ja sotilaallisten laitosten lukumäärän, jotka vuonna 1918 täällä nauttivat majoitusetuja, että myös kaikki tästä johtuneet kustannukset.

A. Vuokrarahat.

Vuokrarahat.

Majoituslautakunta on alempana mainitulle, tänne sijoitettuun venäläiseen sotaväkeen kuuluvalle sotilashenkilöjen ja sotilaallisten laitosten lukumäärälle vuonna 1918 tilannut vuokrarahoja vahvistetun tariffin mukaan seuraavat määrät:

	Kenraaleja [1]).		Esikunta- ja yliupseereja.		Alipäällystöä ja miehistöä.		Virastoja.	Smk.	
	Naimisissa.	Naimattomia.	Naimisissa.	Naimattomia.	Naimisissa.	Naimattomia.			
1. Olomajoitus.									
a) Helsingin linnueväki.									
Tammikuu	—	—	—	230	1	82	—	24,118	56
Helmikuu	—	—	—	474	—	—	—	19,438	64
Yhteensä Smk	—	—	—	—	—	—	—	43,557	20
2. Tilapäisesti komennetut.									
a) Upseereja ja virkamiehiä.									
Tammikuu, 125 päivää	—	4	11	—	—	—	—	805	—
Yhteensä Smk	—	—	—	—	—	—	—	805	—

[1]) Tilapäisesti komennettujen kenraalien joukkoon on myös luettu rykmentinpäälliköt ja heidän vertaisensa, jotka ovat oikeutettuja samansuuruisiin vuokrarahoihin.

B. Luontoismajoitus.

1. Venäläisen sotaväen.

Luontois-majoitus.

Seuraavalle määrälle venäläiseen sotaväkeen kuuluvia henkilöitä osoitti lautakunta vuonna 1918 luontoismajoitusta voimassa olevan majoitusohjesäännön mukaan:

	Ylipäällystöä.		Alipäällystöä ja miehistöä.		Asuin- ja virkahuoneita.	Keittiöitä.
	Naimisissa.	Naimattomia.	Naimisissa.	Naimattomia.		
Olomajoitusta tammik. 1 p:stä kesäk. 1 p:ään Helsingin linnueväelle	—	—	—	42	4	2
Vartiohuon. tammik. 1 p:stä kesäk. 1 p:ään	—	—	—	12	1	—

2. Saksalaisen sotaväen.

650 miestä aikanaan tänne sijoitettuun saksalaiseen sotaväkeen kuuluvia upseereita, virkamiehiä ja alipäällystöä oli sijoitettuina Helsingin kaupungin kustantamiin majapaikkoihin seuraavin määrin ja vieressä mainittuina aikoina: touko—heinäkuussa 114, elokuussa 93, syyskuussa 88, lokakuussa 143, marraskuussa 112 ja joulukuussa 100. Touko—heinäkuussa välitti majoituksen Helsingin komendanttihallitus ja elo—joulukuussa majoituslautakunta.

Saksalaiselle sotaväelle osoitettiin kaikkiaan 199 huoneistoa, niistä 29 hotelleissa, matkustajakodeissa y. m., 143 yksityishenkilöjen luona, 4 upseerikasinoa, 19 kanslioita ja eri joukko-osia sekä 4 tallia varten.

Venäläisen sotaväen luontoismajoituksesta oli kustannuksia 1,846: 93 markkaa, siitä määrästä 1,780 markkaa asuinhuoneistojen vuokria ja 66: 93 markkaa menoja oljista, sekä saksalaisen sotaväen majoituksesta 391,196: 01 markkaa, josta määrästä 384,201: 01 markkaa tuli luovutettujen huoneistojen vuokrain, 6,985 markkaa ostettujen huonekalujen ja 10 markkaa olkien osalle.

Seuraavassa esitetään yhdistelmä venäläisen ja saksalaisen sotaväen majoituskustannuksista Helsingissä vuonna 1918:

Venäläinen sotaväki:

Vuokrarahoja luontoismajoituksen sijasta Helsingin linnueväelle (olomajoitus)	Smk	43,557: 20	
Vuokrarahoja luontoismajoituksen sijasta (tilapäisesti komennetuille) upseereille ja virkamiehille	„	805: —	
Helsingin linnueväen luontoismajoituksen vuokria	„	1,780: —	
Olkia	„	66: 93	46,209: 13

Saksalainen sotaväki:

Helsingin linnuevän luontoismajoituksen vuokria			Smk 384,201: 01	
Olkia			„ 10: —	
Huonekalujen ostoon	Smk 8,185: —			
Saatu myydyistä huonekaluista	„ 1,200: —		„ 6,985: —	391,196: 01
Tarverahoja y. m.				6,659: 60
			Yhteensä Smk	444,064: 74

Edellä mainituista kustannuksistaan tulee Helsingin kaupungin saada Venäjän valtakunnanrahastolta 6,441: 25 markan korvaus täkäläiselle venäläiselle linnueväelle annetuista vuokrarahoista, jota väkeä ei voi pitää tänne koottuna maan puolustukseksi, Suomen valtiolta Helsinkiin tilapäisesti komennetuille uppseereille ja virkamiehille annetuista vuokrarahoista 805 markkaa sekä niinikään Suomen valtiolta hallituksen Suomen kansalle huhtikuun 5 päivänä 1918 osoittaman kehoituksen perusteella saksalaisen sotaväen majoitusmenoista 391,196: 01 eli kaikkiaan 398,442: 26 markkaa.

Mitä tulee kysymykseen korvauksen saamisesta kaupungille niistä 37,115: 95 markasta, mitkä edellä mainittujen 6,441: 25 markan lisäksi on maksettu vuokrarahoina, ja niiden 1,846: 93 markan lisäksi, mitkä on maksettu huoneistojen vuokrina ja oljista, eli kaikkiaan 38,962: 88 markasta, katsoo lautakunta olevan huomauttaminen, että kaupunginvaltuusto on marraskuun 26 päivänä 1918 päättänyt Suomen valtiolta vaadittavaksi korvausta kaikesta joulukuun 6 päivän 1917 jälkeen venäläiselle sotaväelle annetusta majoituksesta.

Tämän yhteydessä arvelee lautakunta olevan huomauttaminen, ei ainoastaan että lautakunta, rahatoimikamarin huhtikuun 11 p:nä 1912 laaditun pöytäkirjan 19 §:n kohdalla tehdyn päätöksen mukaan, ei enää ole osoittanut maksettavaksi sotaväen majoitukseen käytettyihin taloihin kohdistuvia vesijohtolaitoksen ja sähkölaitoksen laskuja, vaan myös että lautakunnan maksettavaksi hyväksymäin määräin lisäksi Helsingin kaupungille on koitunut erinäisiä menoja edellä mainitusta majoituksesta sekä huoneistoista, joita rahatoimikamari osin on vuokrannut kansakouluille sotaväelle luovutettujen kansakoulutalojen sijaan, osin osoittanut sotaväen elin-y. m. tarpeiden varastopaikoiksi, ynnä niiden kaupungissa sijaitsevain kiinteistöjen hallinnosta, joihin sotaväkeä y. m. on ollut majoitettuna, jotka menot rahatoimikamari on välittömästi osoittanut maksettaviksi, samoin kuin kamari on asianomaisten kanssa tehnyt sopimukset eräiden sotaväelle luovutettujen vuokrahuoneistojen

vuokraamisesta. Kaiken vuotta 1918 rahatoimikonttori myös välittömästi osoitti maksettaviksi lautakunnan virka- ja palvelusmiehille tulevat palkkiot. Sotaväen käytettäviksi luovutettujen kansakoulutalojen isännöitsijänä toimi lautakunnan majoitusmestari kenraaliluutnantti Carl af Forselles edelleen vuonna 1918 rahatoimikamarin maaliskuun 23 päivänä 1916 antaman määräyksen johdosta.

IX. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan toimintakertomus vuodelta 1918 oli seuraava:

Lautakunnan jäsenet.

Holhouslautakunnan 1917 vuoden jäsenistä oli hallintoneuvos Axel Rikberg vuoden lopussa erovuoroinen, mutta pysyi kaupunginvaltuuston joulukuun 7 päivänä 1917 tekemän päätöksen [1]) johdosta toistaiseksi jäsenenä lautakunnassa, johon siten vuonna 1918 kuuluivat hän sekä ent. esittelijäsihteeri J. A. Nordman, lakitieteentohtori A. W. Gadolin ja lakitieteenkandidaatti varatuomari Gustaf Norrmén. Lautakunnan sihteerinä toimi edelleen ent. protokollasihteeri Ivar Groundstroem elokuun loppuun, jolloin sihteeriksi otettiin varatuomari Lennart Aspegren.

Kokoukset.

Holhouslautakunta kokoontui kerran viikossa, paitsi tammikuun 23 ja huhtikuun 17 päivän välisenä aikana, jolloin lautakunnan kokoukset olivat kapinan johdosta keskeytyneinä, huhtikuun 17 ja kesäkuun 14 päivän välisenä aikana, jolloin kokouksia pidettiin kahdesti viikossa, sekä elokuulla, jolloin lautakunta kokoontui ainoastaan kahdesti. Kokouksia oli kaikkiaan 47.

Holhoukset ja uskotunmiehentoimet.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleessa oli 1918 vuoden alussa mainittuina kaikkiaan 580 holhousta, joista 345 perustui määräykseen ja 235 oli laissa määrättyjä holhouksia, sekä 86 uskotunmiehentointa. Raastuvanoikeuden pitämästä holhouskirjasta on vuoden varrella lautakunnan holhouskirjaan kirjoitettu 1917 vuoden jälki- ja 1918 vuoden alkupuoliskolla lisäksi tulleet kaikkiaan 97 holhousta ja uskotunmiehentointa. Vuoden varrella holhouskirjassa siten mainituista 763 holhouksesta ja uskotunmiehentoimesta poistettiin kuitenkin erinäisistä syistä vuoden varrella 94. Tämän johdosta oli lautakunnan holhouskirjan kappaleessa 1918 vuoden päättyessä kaikkiaan 669 holhousta ja uskotunmiehentointa eli 581 holhousta, joista 336 perustui määräykseen ja 245 oli laissa määrättyjä, sekä 88 uskotunmiehentointa.

---

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 252.

Luettelot vainajista, joilta oli jälkeenjäänyt alaikäisiä lapsia.

Vuoden varrella sai lautakunta kaupungin ruotsalaisten, suomalaisten ja saksalaisen evankelisluterilaisten seurakuntien kirkkoherranvirastoilta vastaanottaa säädetyt luettelot niistä 1917 vuoden jälki- ja 1918 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain jäsenistä, joiden jälkeensäjättämille alaikäisille lapsille holhooja ehkä olisi määrättävä; ja katsoi lautakunta 56:lla mainituista kuolinpesistä olevan sellaisen varallisuuden, että tili alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava. Ruotsalaiselta ja suomalaiselta metodisti-episkopaaliselta sekä Helsingin baptisti- ja Bethelseurakunnalta saapui ilmoitus, ettei puheenalaisena aikana ollut kuollut ketään mainittujen seurakuntain jäsentä, joka olisi jättänyt jälkeensä alaikäisiä lapsia. Tuollaisia luetteloja ei sitä vastoin saapunut lautakunnalle roomalais-katoliselta eikä kreikkalais-katoliselta seurakunnalta.

Lautakunnan toiminta.

Vuoden varrella on lautakunnan pyynnöstä määrätty tai on lautakunnan mieltä kuultu määrättäessä holhoojia 62 ja uskottujamiehiä 51 tapauksessa sekä 15 täysi-ikäisen henkilön asettamisesta holhunalaiseksi ja 3 tuollaisen henkilön vapauttamisesta holhunalaisuudesta ynnä 1 kysymyksestä, joka koski äidin pysyttämistä lastensa holhoojana uusiin naimisiin mentyään.

Niinikään antoi lautakunta lausunnon 33 tapauksessa holhotin kiinteistön myyntiä ja 2 tapauksessa holhotin kiinteistön kiinnitystä koskevista asioista sekä käsitteli 16 kysymystä lainan ottamisesta alaikäisen puolesta ja 5 kysymystä, jotka koskivat oikeutta kantaa holhotille tulevia varoja.

Muistutukset tilityksen laiminlyönnistä.

Kaikkiaan 158 holhoojaa ja uskottuamiestä laiminlöi antaa holhouslain 51 §:ssä sekä kesäkuun 14 päivänä 1918 annetun, kukistetun kapinan johdosta pitennettyä puhevallan tai oikeuden säilymisaikaa koskevan lain 5 ja 6 §:ssä säädetyn ajan kuluessa tilin holhottiensa omaisuuden hoidosta, minkätähden lautakunta on holhouslain 53 §:n säännöksen mukaan siitä ilmoittanut raastuvanoikeudelle.

Niissä tapauksissa, jolloin lautakunta on velvoittanut asianomaiset holhoojat ja uskotutmiehet oikaisemaan antamiaan laskuja tai heiltä vaatinut tietoja ja todisteita, on lautakunnan osoituksia ja määräyksiä noudatettu muissa paitsi 7 tapauksessa, joista lautakunnan sentähden on täytynyt tehdä ilmoitus raastuvanoikeudelle.

7 holhouksesta on raastuvanoikeus lautakunnan esityksestä määrännyt, että vastaiset tilit holhousvarain hoitamisesta saavat käsittää vuotta pitemmän ajan.

X. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1918 oli seuraava:

Oikeusapulautakunnan jäsenet.

Oikeusapulautakunnan jäseneksi pyynnöstään siitä tehtävästä vapautetun [1]) ent. senaattorin Alexander Freyn sijaan valitsi [2]) kaupunginvaltuusto pankinjohtaja Arthur Söderholmin. Samalla valtuusto määräsi hänen tehtävänsä jatkuvaksi, kunnes uuden kunnallislain määräysten mukaiset uusintavaalit oli toimitettu. Samat määräykset annettiin niillekin oikeusapulautakunnan jäsenille, joiden toimikausi päättyisi 1917 vuoden lopussa.

Oikeusapulautakunta kokoontui vuonna 1918 kaikkiaan viidesti, jolloin oikeusaputoimiston juoksevia asioita käsiteltiin.

Ehdotus oikeusaputoimiston johtosäännön muutoksiksi.

Kaupunginvaltuustolle lähetti lautakunta ehdotuksen oikeusaputoimiston johtosäännön muuttamiseksi siihen suuntaan, että oikeusavustajalle ja oikeusavustajan apulaiselle 13 §:ssä säädetty kuuden kuukauden irtisanomisaika muutettaisiin kolmeksi kuukaudeksi sekä 2 § ja 4 §:n 2 mom., joissa säädetään työväenasiain lautakunnan sihteerin velvollisuudesta ottaa osaa toimiston töihin, poistettaisiin, sen johdosta että mainittu lautakunta oli lakkautettu. Kaupunginvaltuusto ei käsitellyt tätä ehdotusta kertomusvuoden varrella.

Oikeusavustajan apulaisen virkaero.

Oikeusavustajan apulaiselle varatuomari Mauno Wilskmanille, joka keväästä lähtien oli määrätty tutkintotuomariksi valtiorikosoikeuksiin, myönnettiin lokakuun 15 päivänä anomansa virkaero, ja hoiti virkaa sittemmin varatuomari Sakari Johannes Ilmanen.

Oikeusaputoimiston menosääntöehdotus.

Oikeusaputoimiston 1919 vuoden menosääntöehdotuksessa korotettiin toimiston määräraha 19,240 markkaan 1918 vuoden

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 250. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 256.

12,000 markasta. Oikeusavustajain virkaloman aikaisten viransijaisten palkkio korotettiin 600:sta 1,000 markkaan ja tarverahain y. m. määräraha 1,800:sta 3,000 markkaan, minkä ohessa oikeusavustajan vuosipalkka merkittiin 8,400 markaksi 840 markan korotuksin 5 vuoden palveluksesta ja oikeusavustajan apulaisen vuosipalkka 6,000 markaksi.

Kapinan aikainen toiminta.

Kapinan puhjetessa oikeusaputoimiston toiminta keskeytyi, ja toimisto pidettiin suljettuna tammikuun 29 päivästä huhtikuun 22 päivään. Toimiston virkamiehet enempää kuin sen palvelusmiehetkään eivät ottaneet osaa kapinaliikkeeseen eikä myöskään toimiston huoneistoa henkilökunnan tieten kukaan käyttänyt kumousaikana.

Toimiston yhteistyö samantapaisten ulkomaisten laitosten kanssa rajoittui vuoden varrella eräisiin tehtäviin, jotka suoritettiin Tukholman kaupungin oikeusapukonttorin toimenannosta. Kotimaisten köyhäinasianajajain kanssa sitä vastoin oltiin vilkkaassa vuorovaikutuksessa.

Muutoin jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1918 entiseen tapaan. Toimiston käyttäjäin luku väheni edelleenkin, etusijassa syystä että toimisto, niinkuin edellä mainittiin, oli suljettuna lähes kolme kuukautta, sekä siitäkin syystä, että työläisluokan taloudelliset olot olivat parantuneet.

Käyntejä oli kertomusvuonna ainoastaan 2,162 edellisen vuoden 3,956 sijasta, ja ryhmittyivät ne vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu (23 päivää)	252	Elokuu (27 päivää)	187
Huhtikuu (8 „)	55	Syyskuu (25 „)	209
Toukokuu (25 „)	212	Lokakuu (26 „)	302
Kesäkuu (26 „)	195	Marraskuu (26 „)	279
Heinäkuu (27 „)	168	Joulukuu (24 „)	303
		Yhteensä	2,162

Oikeusaputoimisto oli vuoden varrella avoinna 237 päivää, joten siis päivittäisiä käyntejä oli 9.12 edellisen vuoden 13.10 sijasta. Suurin päivittäinen käyntien luku oli 31 ja vähin 2.

Vuoden varrella käsiteltiin 412 eri asiaa, joista 384 oli saapunut vuonna 1918 ja 28 oli ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 536, niistä hakukirioja 127.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	M.	N.	Yht.
Työntekijöitä	52	55	107
Palkollisia	—	82	82
Käsityöläisiä	9	20	29
Liikeapulaisia	1	2	3
Parturiapulaisia	—	4	4
Avio- ja leskivaimoja	—	153	153
Konttoriapulaisia	—	5	5
Tarjoilijattaria	—	4	4
Sairaanhoitajatar	—	1	1
Koneenkäyttäjiä	2	—	2
Monttöörejä	3	—	3
Lämmittäjä	1	—	1
Raitiovaununkuljettaja	1	—	1
Raitiovaununkondukt.	2	—	2

	M.	N.	Yht.
Asemamies	1	—	1
Tullivahtimestari	1	—	1
Kirjuri	1	—	1
Kuorma-ajuri	1	—	1
Kauppiaita	2	—	2
Ylioppilas	—	1	1
Pianisteja	—	2	2
Maanmittarintytär	—	1	1
Neiti	—	1	1
Seminaarilainen	1	—	1
Kylvettäjätär	—	1	1
Kansakoulunopettajattaria	—	2	2
Yhteensä	78	334	412

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	
Vuokrasopimuksia	30
Työ- ja työehtosopimuksia	63
Muita saamisoikeuksia	90
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	23
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
Avioriitoja	6
Avioeroja	18
Kihlauksen purkaus	1
Perheen elatus	36
Aviottomain lasten elatus	47
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	11
Yleisiä veroja kosk. asioita	9
Tapaturmavakuutusta koskevia asioita	1
Vähäpätöisiä rikosasioita	20
Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	57
Yhteensä	412

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 378, niinkuin näkyy alempana olevasta taulusta:

Sopimalla ratkaistu	108
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	31
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	164
Annettu eri viranomaisille	63
Haasteet otettu ennen lokakuun 1 päivää	12
Yhteensä	378

Edellä mainitut, eri viranomaisille annetut 63 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	7	Helsingin tutkijalautakunta	19
Korkein oikeus	5	„ poliisimestari	1
Valtiovarainministeriö	1	Uudenmaan läänin kutsuntalautakunta	1
Vakuutusneuvosto	1	Uudenmaan läänin lääninlautakunta	1
Rautatiehallitus	4	Helsingin kaupunginvoudinkonttori	1
Maanmittaushallitus	1	Turun „	1
Uudenmaan läänin maaherra	4	Lahden „	1
Porvoon hiippakunnan tuomiokapituli	1	Käkisalmen „	1
Helsingin maistraatti	8	Kuopion kihlakunnan kruununvouti	1
Helsingin kaupunginvaltuusto	3	Yhteensä	63
Helsingin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja	1		

Se seikka että 164 asiaa jätettiin sillensä, johtui enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä sekä siitä, että hakijat joko eivät tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Haaste oli otettu 12 jutussa, mutta näitä juttuja ei oikeusaputoimisto sittemmin ajanut, osin syystä että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, osin syystä etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille täkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista jutuista voitettiin 25 ja hävittiin 6. Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 88 kertaa 60 päivänä.

Vuoden päättyessä oli 34 asiaa lopullisesti ratkaisematta. Näistä oli 4 oikeudenkäynnin ja 30 eri viranomaisten ratkaisun varassa.

XI. Sosialilautakunta.

Sosialilautakunnan kertomus vuodelta 1918 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano.

Sosialilautakuntaan kuuluivat vuonna 1918 seuraavat jäsenet: professori J. J. Sederholm, kunnallisneuvos V. von Wright, ent. senaattori Otto Stenroth, lehtori Onni Hallstén, ent. esittelijäsihteeri A. Listo, lääketieteen- ja kirurgiantohtori vapaaherra O. von Hellens ja isännöitsijä C. F. Fagerholm sekä seuraavat varajäsenet: filosofianmaisteri G. R. Snellman, lääketieteen- ja kirurgiantohtori W. Zilliacus, filosofianmaisteri Yrjö Harvia, liikemies P. Raittinen, professori A. L. Hjelmman, arkkitehti E. Fabritius ja kunnan työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen. Puheenjohtajana toimi herra von Wright ja varapuheenjohtajana herra Listo. Lautakunnan sihteerinä oli lakitieteenkandidaatti Einar Cavonius.

Toimenpiteitä kapinan aikaansaaman kurjuuden poistamiseksi.

Kapinan Helsingin kaupungin varattoman väestön keskuudessa aikaansaama suuri kurjuus saattoi suurisuuntaisen taloudellisen avustustoiminnan välttämättömäksi, ja kysymys tämän toiminnan järjestämisestä oli sosialilautakunnassa perinpohjaisesti käsiteltävänä huhtikuun 22, 24 ja 27 päivänä pidetyissä kokouksissa. Neuvottelut antoivat tulokseksi kaksi ehdotusta, jotka lähetettiin kaupunginvaltuustolle. Hädänalaisten ja työttömäin avustustyön järjestäminen annettaisiin tehtäväksi hätäapukomitealle, johon olisi väliaikaisesti valittava lisäksi 6 uutta jäsentä, joista yleinen apukomitea valitsisi 2, kaupunkilähetys 1, pelastusarmeija 1 ja naisjärjestöjen hätäapukomitea 1, minkä ohessa työläisten edustajaksi komiteaan valittaisiin puuseppätyöntekijä K. Heinonen. Huolenpidon sotapalveluksessa kaatuneiden henkilöjen perheistä taas lautakunta ehdotti annettavaksi komitealle, joka saisi tehtäväkseen laatia seikkaperäisen ehdotuksen tämän toiminnan järjestämiseksi. Kokouksessaan huhtikuun 25 päivänä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) ensinmainitun ehdotuksen semmoisin lisäyksin, että rahatoimikamarikin oikeutettiin valitsemaan 1 jäsen lisättyyn hätäapukomiteaan. Kesäkuun 4 päivänä kaupunginvaltuusto asetti jälkimmäisessä ehdotuksessa mainitun komitean.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 258.

Siirtolapuutarhat.

Kysymys siirtolapuutarhain laittamisesta, joka oli pantu vireille maaliskuun 17 päivänä 1915 ja sittemmin ollut jatkuvan seikkaperäisen käsittelyn alaisena, ratkaistiin lautakunnan kokouksessa toukokuun 7 päivänä. Lautakunta päätti kaupunginvaltuustolle esittää siirtolapuutarhoja laitettavaksi Greijuksen viljelyspalstoille n:oille 15 ja 16, rahatoimikamarin valtuutettavaksi sosialilautakunnan valmisteltua asiaa tekemään sopimukset siirtolapuutarhain luovuttamisesta ja viljelemisestä, sosialilautakunnalle annettavaksi toimeksi niiden silmälläpidon sekä puutarhain laittamiseen myönnettäväksi 28,000 markkaa, josta rahamäärästä vuokraajat maksaisivat vuokrakauden kuluessa puolet takaisin kuoletuksena. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän ehdotuksen kesäkuun 4 päivänä.

Kesäkuun 14 päivänä lautakunta vahvisti puutarhaneuvojan johtosäännön, kesäkuun 13 päivänä vahvistettiin siirtolapuutarhain yhteisvuokraajain kanssa tehdyt sopimukset ja marraskuun 4 päivänä rahatoimikamari hyväksyi lautakunnan ehdotuksen siirtolapuutarhain perustamiskustannusten kuoletusta koskevaksi sopimukseksi.

Sosialilautakunnan kokouksessa kesäkuun 8 päivänä herätettiin kysymys siirtolapuutarhain vuokraajain yhteisten etujen valvomisen antamisesta erityisen hallituksen toimeksi, ja syyskuun 6 päivänä mainittu hallitus asetettiin ja sen johtosääntö vahvistettiin. Johtosäännön mukaan on hallituksen velvollisuutena hoitaa siirtolapuutarhain vuokraajain yhteisiä asioita, tehdä aloitteita siirtolapuutarhatoiminnan kehittämistä tarkoittaviksi toimenpiteiksi, vahvistaa puutarha-alueen ositukseen vähäisiä muutoksia, tarkastaa ja oman lausuntonsa keralla rahatoimikamarin vahvistettaviksi lähettää puutarhapalstoille suunniteltujen majain piirustukset sekä ratkaista puutarhain vuokraajain väliset riidat. Hallitukseen kuuluu viisi varsinaista ja viisi varajäsentä, joista sosialilautakunta valitsee kaksi varsinaista ja kaksi varajäsentä sekä kukin yhteisvuokraaja yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen. Vaalit toimitetaan kerran vuodessa tammikuulla.

Korpaksen-Brunakärrin siirtolapuutarhain perustamiskustannukset nousivat sittemmin 34,000 markkaan laskettujen 28,000 markan sijasta, minkätähden sosialilautakunta kokouksessaan joulukuun 11 päivänä päätti anoa 1919 vuoden budjettiin merkittäväksi 6,000 markkaa siten syntyneen vajauksen korvaamiseksi sekä 1,600 markkaa kolmannen ojan teettämiseksi mainitulle alueelle.

Kokouksessaan joulukuun 30 päivänä lautakunta päätti kaupunginvaltuustolle esittää, että Nybondaksen talon viljelyspalstat

[1]) Ks. tätä kert. siv. 19 ja 159.

n:ot 11, 12 ja 24, Kottbyn viljelyspalsta n:o 49 sekä Åggelbyn viljelyspalstat n:ot 16—20 varattaisiin uusien siirtolapuutarhain paikoiksi.

Vallilan lainarahasto.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston ehdotuksesta otti sosialilautakunta lokakuun 16 päivänä käsiteltäväksi kysymyksen n. s. Vallilan lainarahaston yhdistämisestä ensiksi mainittuun lainarahastoon ja päätti kokouksessaan joulukuun 30 päivänä, mainitun hallintojaoston sekä tontinvuokrajaoston asiaa lähemmin valmisteltua, kaupunginvaltuustolle esittää, että puheena olevan, valtuuston syyskuun 19 päivänä 1911 perustaman n. s. Vallilan lainarahaston jäljellä olevat, lainoiksi antamattomat varat sekä rahastoon takaisin maksettavat lainavarat siirrettäisiin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastoon sittemmin annettaviksi lainoiksi viimeksi mainittuun rahastoon nähden voimassa olevin ehdoin. Vanhassa Vallilassa vielä käyttämättä olevain tonttien vuokrakausi vahvistettaisiin päättyväksi 1969 vuoden lopussa.

Kertomusvuoden varrella kokoontui lautakunta 17 kertaa.

Tontinvuokrajaosto.

Sosialilautakunnan tontinvuokrajaostoon kuuluivat vuonna 1918 varsinaisina jäseninä herrat Listo, von Wright ja Harvia sekä varajäseninä herrat Hjelmman ja Fabritius. Puheenjohtajana toimi herra Listo sosialilautakunnan sihteerin johtosääntönsä mukaisesti toimiessa jaostonkin sihteerinä. Kokouksia pidettiin 6. Vuosikertomusta ei jaosto ole antanut, syystä ettei se, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, ollut käsitellyt muita asioita kuin Vallilan vuokranluovutusten tarkastusta.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston puheenjohtajana toimi heinäkuun 4 päivään asti herra Stenroth ja mainitusta päivästä vuoden loppuun herra Hallstén. Jaoston varsinaisina jäseninä olivat herra Listo sekä edellä mainittuun päivään asti herra Hallstén ja siitä lähtien herra Harvia; varajäseninä olivat herra Harvia ja hänen tultuaan varsinaiseksi jäseneksi herra Fagerholm sekä herra Raittinen. Hallintojaosto kokoontui vuoden varrella neljästi ja käsitteli silloin ainoastaan kysymystä edellä kerrotusta Vallilan lainarahaston yhdistämisestä jaoston hoitamaan rahastoon. Kun muita asioita ei ollut käsiteltävänä, ei jaosto ole toiminnastaan antanut säädettyä vuosikertomusta.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston kertomus vuodelta 1918 oli seuraava:

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostoon kuuluivat vuonna 1918 puheenjohtajana herra von Wright, varsinaisina jäse-

ninä vphra von Hellens ja herra Fagerholm sekä varajäseninä herrat Sederholm ja Fabritius. Jaoston sihteerinä toimi johtosäännön mukaisesti sosialilautakunnan sihteeri. Asuntojen isännöitsijänä oli kamreeri G. Weckman.

Kapinan aikana tammikuun 28 päivästä huhtikuun 15 päivään jaosto ei hoitanut kunnallisia työväenasuntoja, vaan olivat kapinalliset ottaneet ne hoitoonsa. Mainittavaa taloudellista tappiota nämä eivät kuitenkaan saaneet aikaan; ainoastaan 125: 92 markan määräinen kassavajaus voitiin kapinan kukistamisen jälkeen todeta.

Taloudellinen tulos.

Seuraava taulu osoittaa kunnallisten työväenasuntojen menot vuonna 1918.

Menoerät.	Vakinaiset määrärahat.	Lisämääräraha t.	Menot.	Määrärahoja ylitetty.	Määrärahoja säästynyt.
	Markkaa ja penniä.				
Hietaniemenkatu 5—23.					
Palkat	3,240 —	337 50	3,577 50	— —	— —
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	5,640 —	9,000 —	14,346 78	— —	293 22
Valaistus	350 —	— —	474 12	124 12	— —
Polttoaineet	7,000 —	1,000 —	7,115 30	— —	884 70
Vedenkulutus	1,800 —	534 53	2,334 53	— —	— —
Istutusten kunnossapito	300 —	— —	300 —	— —	— —
Sähköjohdot	1,880 —	— —	1,879 60	— —	— 40
Korjaukset	6,000 —	— —	5,795 15	— —	204 85
Yhteensä	26,210 —	10,872 03	35,822 98	124 12	1,383 17
Kristiinankatu 16.					
Palkat	1,680 —	337 50	2,017 50	— —	— —
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	1,720 —	— —	1,553 90	— —	166 10
Valaistus	150 —	— —	186 25	36 25	— —
Vedenkulutus	625 —	— —	581 46	— —	43 54
Korjaukset	3,000 —	300 —	2,058 19	— —	1,241 81
Yhteensä	7,175 —	637 50	6,397 30	36 25	1,451 45
Vallila.					
Palkat	3,500 —	450 —	3,950 —	— —	— —
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	5,313 —	4,300 —	9,357 21	— —	255 79
Palovakuutus	2,037 —	— —	2,037 —	— —	— —
Valaistus	450 —	100 —	722 57	172 57	— —
Vedenkulutus	1,800 —	— —	1,196 93	— —	603 07
Korjaukset	3,000 —	18,500 —	21,409 85	— —	90 15
Yhteensä	16,100 —	23,350 —	38,673 56	172 57	949 01
Kaiken kaikkiaan	49,485 —	34,859 53	80,893 84	332 94	3,783 63

Edellä mainittuun menosummaan ei ole luettu 8,345: 05 markkaa, jonka rahamäärän rakennuskonttori käytti korjausten teettämiseen työväenasunnoissa, ei myöskään talonmiehille ja siivoojattarille maksettuja kalliinajanlisäyksiä, kaikkiaan 8,799: 30 markkaa. Kunnallisten työväenasuntojen kokonaismenot olivat siis 98,038: 19 markkaa.

1918 vuoden budjettiin oli työväenasuntojen tuloiksi merkitty 99,800 markkaa, mutta todellisia tuloja oli ainoastaan 81,336: 63 markkaa. Tämä laskettujen tulojen vajaus johtui siitä, että useat asuntojen vuokralaisista olivat sekä kapinan aikana että sen päätyttyä niin tukalissa taloudellisissa oloissa, etteivät kyenneet vuokraansa maksamaan. Viimeksi mainittua epäkohtaa hallintojaosto tosin koetti korjata häätämällä asunnoista ne vuokralaiset, jotka eivät olleet vuokriaan maksaneet, mutta jo syntyneet tappiot eivät tietenkään siten korvautuneet.

Kunnallisten työväenasuntojen 1918 vuoden tilit osoittivat menojen, lukuun ottamatta asuntoihin käytetyn pääoman korkoa, 16,701: 51 markalla ylittäneen saman vuoden tulot. Tämä huono taloudellinen tulos johtui, niinkuin edellä huomautettiin, vuoden varrella vallinneista tavattomista oloista.

Jaosto kokoontui hallintovuoden kuluessa 12 kertaa.

XII. Kunnan työnvälitystoimisto.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1918 [1]) antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Toimiston johto- ja henkilökunta.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1918 filosofiantohtori Santeri Ivalo puheenjohtajana, sosialihallituksen ylijohtaja Einar Böök varapuheenjohtajana sekä rakennusmestari Juho Ahde, uunitehtailija Aug. Malmi, työnjohtaja Th. Lillkvist ja muurari Emil Leino jäseninä. Varajäseniä olivat maalarimestari A. Haanoja, kirjansitojamestari O. J. Lilja, puuseppä V. Långholm ja taloudenhoitaja K. Heinonen.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat johtaja A. H. Karvonen, naisosaston apulaiset rouvat Ina Petelius ja Seidi Swendelin sekä neidit Elsa Sundström ja Helmi Järvinen, miesosaston apulaiset H. E. Blomqvist, Arvo A. Nygrén tammikuun 1 päivästä huhtikuun 16 päivään ja Urho Vinha joulukuun ajan sekä vahtimestarit Urho Vinha tammikuun 1 päivästä marraskuun 30 päivään ja Väinö Jyrkänne joulukuun.

Toimiston liike.

Vuonna 1918 oli toimiston liike tavattomista oloista huolimatta sangen suuri, suurempi kuin edellisinä vuosina. Aikaisemmin oli suuri osa toimiston miesosaston liikkeestä käsittänyt välityksiä Venäjän valtion linnoitustöihin ja lähinnä edellisenä vuonna kunnan hätäaputöihin. Vuonna 1918 ei ensiksi mainittuja töitä ollut olemassa, ja kunnan hätäaputöihin välitettiin miehiä mainittavin määrin ainoastaan tammi- ja helmikuulla sekä naisia vuoden loppupuoliskolla, niinkuin tuonnempana työoloista selkoa tehdessä tarkemmin mainitaan. Työläisiä välitettiin pääasiallisesti yksityisten sekä keväällä ja kesällä jonkin verran erinäisiin valtion töihin. Kesäkuun alussa voimaan tullut asetus työnvälityksestä, jolla yksi-

[1]) Osaa kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

tyinen, elinkeinona harjoitettu paikanvälitys kokonaan kiellettiin, lisäsi tuntuvasti naisosaston liikettä, vaikka moni välittäjä jatkoi liikettään lain säännöksistä huolimatta. Miesosaston liikkeeseen ei puheenalainen asetus mainittavasti vaikuttanut, sillä yksityiset paikanvälittäjät olivat sangen vähissä määrin välittäneet paikkoja miesten työaloilla.

Kapinan aikana oli toimisto samoin kuin muutkin kaupungin laitokset kapinallisten käsissä. Toimiston n. s. komisariuksena toimi siellä aikaisemmin ylimääräisenä apulaisena palvellut ent. kirjaltaja Oskar Rautjärvi. Useimmat muutkin kapinan aikana toimistossa työskentelevät henkilöt olivat aikaisemmin olleet sen palveluksessa ylimääräisinä apulaisina. Toimiston vakinaisten toimihenkilöjen kapinan päätyttyä jälleen ryhdyttyä toimiinsa erotettiin mainitut ylimääräiset apulaiset ja yhden toimiston vakinaisista apulaisista, joka koko kapinan ajan oli ollut toimessaan, pidätti johtokunta virantoimituksesta, ja toimikunta, joka oli asetettu tutkimaan kaupungin viranpitäjäin suhtautumista vallankumoukseen, julisti hänet kaupungin palvelukseen sopimattomaksi.

Yksityisten työnantajain töihin kapinan aikana tuskin ensinkään välitettiin työntekijöitä, minkätähden tuona aikana toimitetut välitykset miltei yksinomaan kohdistuivat kunnan hätäaputöihin. Erinäisistä toimistossa tavatuista papereista kävi selville, että toimisto oli kehoittanut työnhakijoita liittymään punakaartiin, vieläpä „venäläiseen punakaartiinkin“, mutta suoranaista välitystä näihin ei tiedetä toimitetun.

Mainittavia häiriöitä toimistolle ei kapinan aikainen toiminta tuottanut, syystä että useimmat sen aikaiset toimihenkilöt ja virkaansa jäänyt vakinainen apulainen olivat jossain määrin perehtyneitä toimiston tehtäviin ja työnvälitystilastoaineiston keräämiseen. Tästä syystä on toimiston työnvälitystilastossa otettu huomioon kapinan aikainenkin liike.

Toimiston liikkeen valaisemiseksi esitetään seuraavassa seikkaperäisempiä tietoja työnhakemuksista ja työnhakijoista sekä tarjotuista ja täytetyistä paikoista.

Työnhakemukset.

Työnhakemusten ja työnhakijain luku oli vuoden varrella erittäin suuri, suurempi kuin milloinkaan ennen toimiston olemassaolon aikana. Edellisiin vuosiin verraten lisääntyi työnhakemusten ja työnhakijain luku huomattavasti miesosastolla, mutta varsinkin naisosastolla. Tämän asianlaidan syihin on jo edellä viitattu.

Työnhakemusten luku, jaettuna työnhakijain sukupuolen mukaan, käy selville seuraavista numeroluvuista:

	1917.		1918.		Lisäännys vuonna 1918 verrattuna vuoteen 1917.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miehiä	13,738	57.4	15,381	47.3	1,643	12.0
Naisia	10,178	42.6	17,139	52.7	6,961	68.4
Yhteensä	23,916	100.0	32,520	100.0	8,604	36.0

Työnhakemuksia teki 18,567 eri henkilöä, joista 9,675 eli 52.1 % oli miehiä ja 8,892 eli 47.9 % naisia, ja jotka jouduttuaan uudelleen työttömiksi uudistivat työnhakemuksensa 13,953 tapauksessa.

Kirkonkirjoituspaikan mukaan jakaantuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.	%.	Naisia.	%.	Yhteensä.	%.
Helsinki	9,589	99.1	8,036	90.4	17,625	94.9
Muut paikkakunnat	86	0.9	856	9.6	942	5.1
Yhteensä	9,675	100.0	8,892	100.0	18,567	100.0

Muilta paikkakunnilta muutti Helsinkiin vuonna 1918 työläisiä sangen vähän, miespuolisia tuskin ensinkään. Päin vastoin muutti täältä tänä samoin kuin edellisenäkin vuonna pois melko paljon työläisiä osin työnpuutteen ja osin kapinan yhteydessä olevain tapahtumain johdosta. Muilla paikkakunnilla kirkonkirjoissa olevat naiset, joita oli verraten enemmän, olivat yksinomaan palvelijattaria, jotka eivät olleet tuoneet muuttokirjojaan tänne. Useat näistä olivat luultavasti Helsingin kaupungin henkikirjoissa, mutta kun eivät voineet tästä näyttää todistusta, luettiin heidät tilastossa toispaikkakuntalaisiksi.

Perheolojen mukaan ryhmitettyinä jakaantuivat toimistoon ilmoittautuneet työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.	%.	Naisia.	%.	Yhteensä.	%.
Perheellisiä [1]	4,312	44.6	3,247	36.5	7,559	40.7
Yksinäisiä	5,363	55.4	5,645	63.5	11,008	59.3
Yhteensä	9,675	100.0	8,892	100.0	18,567	100.0

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.	%.	Naisia.	%.	Yhteensä.	%.
Suomenkielisiä	8,598	88.9	7,877	88.6	16,475	88.7
Ruotsinkielisiä	1,070	11.0	1,013	11.4	2,083	11.2
Muunkielisiä	7	0.1	2	—	9	0.1
Yhteensä	9,675	100.0	8,892	100.0	18,567	100.0

[1]) Perheellisiin on tässä luettu, paitsi naimisissa olevia, myöskin yksinäiset naiset ja lesket, joillä on lapsia elätettävänä, ja yksinäisiin myöskin lapsettomat lesket, joten ryhmitystä ei ole tehty sivilisäädyn, vaan perheenelatusvelvollisuuden mukaan.

Ruotsin- ja suomenkielisten työnhakijain lukumäärän välinen suhde osoittaa ensinmainittujen luvun lisääntyneen edelliseen vuoteen verraten.

Tarjotut paikat.

Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 18,802, niistä 10,197 eli 54.2 % miehille ja 8,605 eli 45.8 % naisille. Edelliseen vuoteen verraten oli tarjottujen paikkain luku lisääntynyt miesosastolla 210:llä ja naisosastolla 1,102:lla eli kaikkiaan 1,312:lla.

Tarjotuista paikoista oli:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	9,849	96.6	7,830	91.0	17,679	94.0
Muualla	348	3.4	775	9.0	1,123	6.0
Yhteensä	10,197	100.0	8,605	100.0	18,802	100.0

Muilla paikkakunnilla tarjona olevain paikkain luku oli tuntuvasti vähempi kuin edellisenä vuonna, syystä ettei lähiseuduilla teetetty mainittavia rakennus- eikä metsätöitä, joihin työvoimaa tavallisesti oli välitetty. Muille paikkakunnille haettiin työvoimaa etusijassa maataloustöihin tai taloustehtäviin.

Täytetyt paikat.

Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	8,565	87.0	7,509	95.9	16,074	90.9
Muualla	265	76.1	646	83.4	911	81.1
Yhteensä	8,830	86.6	8,155	94.8	16,985	90.3

2,841 tapauksessa (32.2 %) oli miehille ja 3,730 tapauksessa (45.7 %) naisille välitetty työ tilapäistä ja kesti ainoastaan muutaman päivän.

Siitä huolimatta että kunnan hätäaputöihin vuonna 1918 välitettiin tuhatkunta miestä vähemmän kuin edellisenä vuonna, nousi miesosaston välitysten luku kutakuinkin edellisen vuoden määrään, mikä osoittaa työvoiman kysynnän yksityisten töihin huomattavasti lisääntyneen. Naispuolisen työvoiman välitykset lisääntyivät edelliseen vuoteen verraten lähes parilla tuhannella.

Täyttämättä jääneet paikat.

Toimistolle tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	1,284	13.0	321	4.1	1,605	9.1
Muualla	83	23.9	129	16.6	212	18.9
Yhteensä	1,367	13.4	450	5.2	1,817	9.7

Helsingissä miehille tarjotut, täyttämättä jääneet paikat käsittivät enimmältä osalta metalli- ja eräitä muita ammattityöaloja. Metallityöläisistä, puusepistä, kirjaltajista y. m. ammattityöläisistä oli kesällä suuri puute. Naisille tarjotut paikat toimisto yleensä voi täyttää, lukuun ottamatta eräitä perhepäivelijattarille ja maataloustyöläisille tarjottuja. Edellisenä vuonna jäi tarjotuista paikoista täyttämättä 1,285 eli 17.1 %.

Helsingin työolot vuonna 1918.

Vuonna 1918 vaihtelevat valtiolliset olot vaikuttivat suuressa määrin koko maamme työoloihin. Edellisen vuoden jälkipuoliskolla oli suuri joukko työväkeä jäänyt joutilaaksi Venäjän valtion sotavarustustöistä, jotka useana vuonna olivat olleet työmarkkinoita vallitsevana tekijänä. Yksityinen yritteliäisyys oli edelleen lamassa osin työläisten työmailla aikaansaamain lukuisain työriitain, osin taas maamme tuonti- ja vientiliikenteen miltei täydellisen tyrehtymisen johdosta. Työttömät olivat laajassa mitassa kuntain ja valtion hätäaputöiden varassa. 1917 vuoden jälkipuoliskolla välitti kunnan työnvälitystoimisto kaupungin hätäaputöihin kaikkiaan 3,764 miestä ja 461 naista. Tammikuussa 1918 otettiin näihin töihin lisäksi 1,228 miestä ja 84 naista ja helmikuussa, jolloin toimisto oli kapinallisten käsissä, 786 miestä ja 59 naista sekä maaliskuussa 245 miestä. Suurin osa kaupungin hätäaputöissä olevista miestyöläisistä liittyi kapinan aikana joko vapaaehtoisesti tai punaisen hallituksen pakottamana punakaartiin. Maaliskuun lopulla hätäaputyöt miltei kokonaan keskeytyivät. Kunnan muutkin työt, lukuun ottamatta kaupungin sähkö-, kaasu- ja vesijohtolaitosta, olivat kapinan aikana, varsinkin sen loppupuolella, keskeytyneinä.

Heti kapinan alussa liittyi suurin osa yksityisilläkin työmailla olevista työläisistä punakaartiin, minkätähden töiden jatkaminen jo työvoiman puutteessa kävi mahdottomaksi. Sanomalehtipainot suljettiin punaisen hallituksen toimesta heti kapinan alussa. Kun pankkilaitokset olivat kapinan aikana suljettuina, täytyi niidenkin työnantajain, jotka ehkä osittain olisivat voineet pitää yrityksiään käynnissä, lakkauttaa työt. Tästä joutui sekin työläisten osa, joka ei ottanut osaa kapinaan, vieläpä suoranaisesti vastustikin sitä, jo kapinan aikana kärsimään. Useat työnantajat kuitenkin tukivat niitä työntekijöitä, jotka eivät ottaneet osaa kapinaan.

Eräät liikkeet, niinkuin pari kirjapainoa, kolme metallitehdasta ja yhden tupakkatehtaan, kapinalliset ottivat haltuunsa ja pitivät niitä jonkin aikaa osittain käynnissä hallituksen hyväksi.

Kapinan kukistetuksi tultua alkoivat työolot vähitellen järjestyä. Useilla työaloilla alkoi vilkas toiminta. Näin oli laita varsinkin metalliteollisuudessa, sähköliikkeissä, kirjateollisuudessa,

puusepän-, räätälin- ja suutarinammateissa sekä useimmissa muissa käsiammateissa. Kun suurin osa kaupungissa asuvista työläisistä oli ottanut osaa kapinaan ja sentähden joko joutunut vankilaan, paennut maasta tai kaatunut taisteluissa, saattoi ainoastaan vähälukuinen määrä palata entisiin työpaikkoihinsa, minkätähden edellä mainituilla työaloilla oli suuri puute ammattityöläisistä.

Huonommat olivat työolot rakennusteollisuuden alalla. Ainoastaan harvalukuisia uutisrakennuksia oli tekeillä, mutta korjaustöitä oli runsaasti kaiken kesää sekä kaupungissa että sen ympäristössä, missä kirvesmiehet ja joukko muurareja saivat ammattityötä. Sahaliikkeet sekä rakennusaineita valmistavat puunjalostustehtaat työskentelivät tavallista vähemmällä työvoimalla. Sama oli laita leipurinammatissa (jossa elintarvesäännöstelyn johdosta eräät liikkeet olivat kokonaan suljettuina), tupakkateollisuudessa, kivennäisvesi- ja mallasjuomatehtaissa. Sokeri- ja karamellitehtaat olivat kaikki suljettuina. Meri- ja satamaliikenne oli edelleen seisauksissa, lukuun ottamatta paikallista rannikkoliikennettä, jota jatkui kaiken kesää, vaikka rajoitetussa mitassa osin alusten puutteen ja osin moottoriliikenteen täydellisen kiellon johdosta.

Niinkuin edellä mainittiin, vallitsi eräillä työaloilla suuri puute ammattityöläisistä. Niinpä olisi metalliteollisuuteen voitu kesällä sijoittaa toista tuhatta miestä. Syyskesällä ja vuoden lopulla päästettiin vankiloista suuret joukot kapinaan sekaantuneita työläisiä; näistä ammattityöläiset helposti pääsivät töihin (tavallisesti entisiin työpaikkoihinsa), mutta apurit kärsivät vuoden lopulla työnpuutetta.

Vuoden lopulla olot teollisuudenkin alalla huononivat, kun maailmansodassa tapahtuneen käänteen johdosta raaka-aineiden tuonti jälleen kävi mahdottomaksi, minkätähden tuotantoa täytyi supistaa.

Useimmilla naisten työaloilla vallitsi työnpuutetta kaiken vuotta. Kaatuneiden, vangittujen ja maasta karanneiden punakaartilaisten vaimojen, jotka aikaisemmin olivat työskennelleet ainoastaan kotitehtävissä, tuli kapinan päätyttyä pakko hakea ansiotyötä. Työttöminä oli eniten siivoojattaria ja pesijättäriä, rakennusapureja ja muita ulkotyöläisiä, tupakka- ja karamellitehtaalaisia, liinavaatteiden ompelijattaria, ravintola- ja ruokalapalvelijattaria, leipojattaria sekä vuoden lopulla tehdasapureja. Perhepalvelijattarille sitä vastoin oli miltei aina riittävästi paikkoja tarjona. Ruotsia puhuvista palvelijattarista ja maatalouspalvelijattarista oli kesällä ja syksyllä puute, minkätähden osa toimistolle tarjottuja paikkoja jäi täyttämättä.

Työnpuutteen poistamiseksi järjesti kaupungin hätäapukomitea vuoden varrella monenlaisia hätäaputöitä. Niinpä perustettiin useita

työtupia, joissa suoritettiin ompelutöitä ja valmistettiin tallukoita y. m. Sikäli kuin naiset oppivat näitä töitä tekemään, saivat he työskennellä kotonaan, joten uusia työnhakijoita voitiin ottaa työtupiin oppiin. Komitea vuokrasi kaksi isonlaista pesulaitosta, joissa toista sataa naista sai työtä. Kaupungin omistamalla Boxbackan maatilalla järjesti komitea maantasoitus- y. m. töitä, joihin voitiin sijoittaa lähes parisataa naista. Toimiston välityksellä sai vuoden varrella 1,222 naista työansiota edellä luetelluissa hätäaputöissä.

Työolojen valaisemiseksi esitettäköön tässä vielä työttömäin määrä kunkin kuukauden lopussa. Työttömiä kunkin kuukauden lopussa.

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu . .	779	750	1,529	Heinäkuu . .	138	617	755
Helmikuu . .	532	911	1,443	Elokuu	156	234	390
Maaliskuu . .	225	319	544	Syyskuu . . .	130	199	329
Huhtikuu . .	445	607	1,052	Lokakuu	106	247	353
Toukokuu . .	171	931	1,102	Marraskuu . .	243	219	462
Kesäkuu	71	917	988	Joulukuu . . .	420	403	823

Mainittavaa työnpuutetta oli miehillä ainoastaan tammi-, helmi- ja joulukuulla. Muina kuukausina esiintynyt työttömäin määrä on tavallinen hyvinäkin aikoina, sillä Helsingin kokoisessa yhteiskunnassa vaihtuvat työpaikkain työolot niin usein, että jokin määrä työttömiä aina on olemassa. Naisia sitä vastoin oli suurempi määrä työttöminä muina kuukausina, paitsi elo—marraskuussa, jolloin huomattavalla osalla näistä oli työtä maaseudulla.

XIII. Hätäapukomitea.

Helsingin kaupungin hätäapukomitean kevättalvelta 1918 antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Komitean jäsenistö.

Kokouksessaan syyskuun 18 päivänä 1917 päätti kaupunginvaltuusto asettaa semmoisen hätäapukomitean, josta tarkemmin mainitaan kaupunginvaltuuston helmikuun 25 päivänä 1913 tekemässä päätöksessä, ja valitsi sen puheenjohtajaksi everstiluutnantti O. Ehrströmin, jäseneksi pankinjohtaja F. Hallion sekä varajäseniksi lakitieteenkandidaatti E. Cavoniuksen ja filosofiantohtori J. af Forselleksen. Komitean muina jäseninä olivat: sosialilautakunnan valitsema jäsen neiti Eva Somersalo, varamiehenä prokuristi C. F. Fagerholm, vaivaishoitohallituksen valitsema jäsen rakennusmestari W. Ekman, varalla koulunjohtajatar Sofia Streng, kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan valitsema jäsen rouva Seidi Swendelin, varamiehenä johtaja A. H. Karvonen, Helsingin työväenyhdistyksen valitsema jäsen räätäli E. A. Peltonen, varamiehenä kivityöntekijä T. Pietikäinen, suomalaisen työväenliiton valitsema jäsen toimittaja Emil Forsgren, varamiehenä kivityöntekijä P. Kanerva, sekä ruotsinkielisen työväenyhdistyksen valitsema jäsen maalari Elis Ahlbom, varamiehenä työmies Viking Vallsten.

Kokouksessaan joulukuun 7 päivänä 1917 päätti kaupunginvaltuusto kehoittaa Helsingin työväenyhdistystä valitsemaan lisäksi kaksi varsinaista ja kaksi varajäsentä komiteaan, ja valitsi mainittu yhdistys jäseniksi herra Heikki Ruusurinteen ja rouva Ida Aalle-Teljon sekä varajäseniksi herra Ilmari Kotijärven ja neiti Olga Lagerstamin.

Lokakuun 18 päivänä 1917 hätäapukomitea perustautui, mutta komitean puheenjohtaja oli jo syyskuun 21 päivästä ottanut osaa väliaikaisen hätäapukomitean töihin.

Hätäapukomitean kokouksessa helmikuun 14 päivänä 1918 puheenjohtaja ilmoitti, ettei hän kapinan puhkeamisen ja sen yhteydessä olevain asianhaarain johdosta enää voinut pysyä toi-

messaan. Samalla kertaa erosivat muutkin komitean porvarilliset jäsenet.

Kapinan kukistamisen jälkeen olivat kaikki sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluvat hätäapukomitean jäsenet kaupungista hävinneet ja kaupunginvaltuusto päätti näiden sijaan asetettavaksi erinäisten armeliaisuustyötä harjoittavain liittymäin edustajia sekä siten uudesti muodostettuun komiteaan lisäksi valittavaksi yhden työväenedustajan. Paitsi edellä lueteltuja porvarillisia jäseniä tuli komitea siten käsittäneeksi seuraavat henkilöt: työväenedustajan puuseppä Kaarlo R. Heinosen, yleisen hätäapukomitean valitsemat professori M. Heikinheimon ja kirkkoherra K. V. Hurmerinnan, kaupunkilähetyksen valitsemat kirkkoherra H. Sjöblomin ja diakonissa E. Sohlmanin, rahatoimikamarin valitseman arkkitehti A. Nybergin, pelastusarmeijan valitseman herra R. A. Wahlströmin sekä naisjärjestöjen apukomitean valitseman kamreerinrouva E. Holmbergin.

Kesäkuun alusta tuli kirkkoherra H. Sjöblomin sijaan pastori K. Ilmonen.

Kesäkuukausina toimi arkkitehti A. Nyberg komitean puheenjohtajana.

Kokouksessaan heinäkuun 1 päivänä 1918 kaupunginvaltuusto päätti valtuuttaa hätäapukomitean palvelukseensa ottamaan sopivan henkilön järjestämään ja johtamaan hätäaputöitä, ja valitsi komitea täksi kokouksessaan elokuun 21 päivänä herra E. Kumeniuksen.

Työttömyyden syyt.

Venäjän vallankumouksen maaliskuussa 1917 puhjettua lakkasivat vähitellen Venäjän hallituksen Suomessa aloittamat linnoitustyöt sekä sotateollisuus. Tämän johdosta syntyi suurta työnpuutetta. Heinäkuun lopulla oli työttömäin luku Helsingissä niin suuri, että rahatoimikamari katsoi tarpeelliseksi asettaa väliaikaisen hätäapukomitean [1]). Tämä komitea piti perustavan kokouksensa elokuun 4 päivänä.

Väliaikaisen hätäapukomitean toiminta.

Miesten työnpuute saavutti kuitenkin jo heinäkuussa semmoisen laajuuden, että hätäaputöitä täytyi järjestää, ja valtuutti rahatoimikamari rakennuskonttorin panemaan käyntiin erinäisiä kadunaukaisutöitä [2]).

Naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden poistamiseksi väliaikainen hätäapukomitea kääntyi kaupunkilähetyksen, pelastusarmeijan sekä järjestyneen työväen työttömyyskomitean puoleen, jotka liittymät ottivatkin järjestääkseen erilaisia töitä. Lokakuun keskivaiheilla oli työttömyyskomitean järjestämissä töissä 44, kaupunkilähetyksen töissä noin 60 ja pelastusarmeijan töissä noin 20 naista.

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 140. — [2]) S:n siv. 64 ja seur.

Eri työpaikoissa suoritettiin pääasiassa ompelu- ja neulomatöitä sekä valmistettiin n. s. tallukoita, mutta kun useimmat työttömistä naisista olivat ulkotyöläisiä, pyrki komitea järjestämään tämmöisillekin henkilöille sopivia töitä. Sitä varten järjestettiin Boxbackassa hätäaputöiksi [1]) erään laskuojan oikomista ja kaivamista sekä ojitusta ja kyntöä y. m. Näissä töissä oli lokakuun alussa noin 90 henkilöä eli 48 miestä ja 42 naista. Kustannukset rautatiematkasta Boxbackan pysäkille ja sieltä takaisin suoritti ensin väliaikainen hätäapukomitea, mutta sittemmin hankittiin rautatiehallitukselta vapaaliput.

Henkilöitä hätäaputöihin otettaessa oli noudatettava siinä kohden aikaisemmin hyväksyttyjä sääntöjä, nimittäin: 1) että tällaisia töitä saivat ainoastaan Helsingin kaupunkikunnassa kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt; 2) että työtä ei annettu henkilöille, jotka olivat ainoastaan tilapäisesti työttöminä, vaan tuli työttömyyttä olla jatkunut ainakin 8 päivää; 3) ettei työtä annettu henkilöille, jotka ottivat osaa lakkoon tai olivat työkiellon alaisia; 4) että työhön otettiin ainoastaan kunnan työnvälitystoimiston osoittamia henkilöjä; sekä 5) että oli pidettävä työhön otettujen henkilöjen erityistä luetteloa.

Tästä oli kuitenkin komitean päätöksen mukaan tehtävä se poikkeus, että henkilöjä, jotka olivat työkiellon alaisia, mutta itse eivät olleet sitä aiheuttaneet, voitiin ottaa hätäaputöihin. Työhön otettaessa oli etusija annettava naimisissa oleville sekä perheellisille henkilöille.

Boxbackan töissä määrättiin miehille maksettavaksi sama palkka kuin kaupungin muille vähäpalkkaisimmille työntekijöille eli Smk 1: 55 tunnilta ja naisille 1 markka tunnilta, mihin sekä miehille että naisille tuli lisäksi kalliinajanlisäystä Smk 1: 60 kultakin työpäivältä sekä henkilöille, joilla oli lapsia elätettävänä, 65 penniä lasta ja työpäivää kohti.

Työnjohtaja oikeutettiin miehille järjestämään urakkatyötä, jos tämä osoittautui kaupungille edullisemmaksi, mutta siitä maksettu tuntipalkka ei saisi olla Smk 2: 20 suurempi.

Hätäaputyönä suoritetusta käsityöstä määrättiin maksettavaksi, mikäli mahdollista, kappalehinta, jolloin laskettiin, kuinka paljon kukin työläinen saattoi päivässä valmistaa. Palkan tarkoituksena oli taata vähin toimeentulo. Tunnilta maksettaisiin 1 markka. Sitä paitsi annettaisiin elatusapua 65 penniä päivässä kutakin lasta kohti, jota vastoin kalliinajanlisäyksiä ei maksettaisi. Edelleen määrättiin, ettei yksityisille henkilöille saanut antaa kappaletyötä

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 74.

rajattomin määrin, vaan ainoastaan sen verran, että he voivat elättää itsensä.

Kun työttömäin joukossa oli paljon henkilöjä, joilla ei ollut kotipaikkaoikeutta Helsingissä, päätti komitea hankkia näille vapaaliput rautateillä voidakseen heille tarjota tilaisuuden matkustaa kotipaikkoihinsa. Lähtijöille annettiin apurahaa enintään 6 markkaa kutakin matkapäivää ja henkilöä kohti, jotka varat maksettiin työväen työttömyyskomitean välityksellä, jonka myös tuli pitää huoli työttömäin lähettämisestä. Kaikkiaan lähetettiin kotipaikoilleen 294 henkilöä, jota paitsi maaseudulle siirtyi 92 henkilöä, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työttömyys kuitenkin laajenemistaan laajeni ja samaten siitä johtunut hätä. Tämän johdosta rahatoimikamari elokuun 9 päivänä päätti valtuuttaa Helsingin kaupungin kansanravintohallituksen asettaman kalliinajanavustuskomitean yksissä neuvoin väliaikaisen hätäapukomitean kanssa jakamaan suoranaisia avustuksia ei ainoastaan työttömille naisille, vaan työttömille miehillekin, siihen katsomatta oliko heillä kotipaikkaoikeus tässä kaupungissa vai ei [1].

Hätäapukomitean perustava kokous.

Lokakuun 18 päivänä 1917 piti kaupunginvaltuuston asettama hätäapukomitea perustavan kokouksensa ja samalla väliaikainen hätäapukomitea valtuuston päätöksen [2] mukaisesti lopetti toimintansa. Vaikka kaupunginvaltuuston hätäapukomitealle antama tehtävä lähinnä tarkoittaa työn hankkimista työttömille naisille, käsittää se kuitenkin myös velvollisuuden pitää silmällä miesten keskuudessa vallitsevaa työttömyyttä. Hätäapukomitea on sentähden ollut yhteistoiminnassa kaupungin rakennuskonttorin kanssa, joka rahatoimikamarin välityksellä on kaupunginvaltuustolle tehnyt ehdotuksia töiden järjestämisestä ja jonka käytettäväksi on annettu tarpeelliset määrärahat [3]. Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, minkä verran työntekijöitä heinäkuusta 1917 tammikuuhun 1918 oli rakennuskonttorin järjestämissä töissä:

heinäkuussa	1,396—1,480	lokakuussa	2,975—3,124
elokuussa	2,090—3,107	marraskuussa	2,415—3,397
syyskuussa	3,073—3,138	joulukuussa	3,299—4,400
		tammikuussa	4,770—7,081

Edellä mainitusta työntekijäluvusta on tuhatkunta katsottava vakinaisiksi, jota vastoin muut kuuluivat työttömäin luokkaan.

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 138. — [2]) S:n siv. 141 ja tätä kert. siv. 366. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 64 ja 74.

Kapinan päätyttyä oli rakennuskonttorin töissä huhtikuussa noin 1,300 miestä, joka määrä sitten vähitellen supistui ja oli lokakuussa 876 miestä.

Boxbackan työt.

Kapinan aikana oli Boxbackan töitä jatkettu noin 45 henkilöä käsittävällä työvoimalla, enimmäkseen naisilla, jotka saivat palkan kapinallisilta. Kapinan kukistamisen jälkeen ryhtyi laillinen hätäapukomitea valvomaan näitä töitä, joiden kaupunginvaltuuston päätöksen [1]) mukaan tuli käsittää, paitsi edellä mainitun viemärin kaivuun jatkamista, myös ampumahautain täyttämistä sekä väkäslanka-aitain poistamista. Osoittautui kuitenkin nyt paljon vaikeammaksi kuin aikaisemmin saada työttömiä naisia lähtemään näihin töihin, sillä suuri osa heistä oli perheenäitejä, joilla oli lapsia ja jotka eivät sentähden voineet koko päiväksi poistua kaupungista, varsinkin kun ravintoaineiden hankkiminen tuotti suuria vaikeuksia. Ainoa huojennus, mikä hätäapukomitean onnistui hankkia Boxbackassa työskenteleville, oli, että liemiruokaa kerran päivässä lähetettiin kansanravintohallituksen keittolasta maalle ja siellä myytiin työläisille. Syksyllä ja kesällä oli työläisiä noin 80.

Työtuvat.

Niinkuin edellä mainittiin [2]), oli väliaikaisen hätäapukomitean onnistunut saada pelastusarmeija, kaupunkilähetys ja järjestyneen työväen työttömyyskomitea järjestämään hätäaputöitä naisille. Sen johdosta että sopivain huoneistojen saanti kohtasi vaikeuksia, ei aluksi voitu järjestää suurisuuntaisempaa avustustoimintaa, mutta lokakuussa 1917 luovutti tehtailija A. K. Christides komitean käytettäväksi suurimman osan omistamaansa It. viertotien taloa n:o 7. Komitea päätti talon alakerrokseen laittaa pesulaitoksen, johon tarkoitukseen huoneistot hyvin soveltuivat. Nämä huoneistot täytyi kuitenkin varsin perinpohjaisesti korjauttaa ja sisustuttaa. Yläkerrokseen laittoi naisjärjestöjen hätäapukomitea naisten työtuvan.

Tammikuun alussa 1918 onnistui komitean vuokrata varsin iso sali Simon- ja Annankadun kulmauksessa sijaitsevasta Maanviljelijäin maitokeskusosakeyhtiön talosta. Sinne naisjärjestöjen hätäapukomitea laittoi toisen naisten työtuvan, jossa 200—250 naista suoritti erilaisia töitä, niinkuin alusvaatteiden, sukkain, käsineiden, pukujen, esiliinain y. m. valmistusta.

Kapinan päätyttyä teetettiin tässä työtuvassa laajassa mitassa töitä Suomen sotaväen intendenttiosastolle. Hätäapukomitea katsoo tässä olevan huomauttaminen näiden naisjärjestöjen työtupain suuresta merkityksestä, niissä kun tottuneet opettajattaret harjoit-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 155 ja seur. — [2]) S:n siv. 367.

tavat työttömiä naisia naisten käsitöihin ja siten lisäävät heidän ansiokykyään.

Kaupunkilähetyskin avusti sekä ennen että jälkeen kapinan hätäapukomiteaa järjestämällä työttömille töitä, joissa toimi 140 naista.

Niinikään jatkoi pelastusarmeija hätäaputöitään, etusijassa tallukkain valmistusta, kapinan puhkeamiseen asti. Näissä töissä oli noin 30 naista. Kapinan kukistamisen jälkeen täytyi nämä työt lopettaa työaineiden saantivaikeuden johdosta.

Myöskin järjestyneen työväen työttömyyskomitean naisille järjestämiä töitä jatkui hätäapukomitean valvonnan alaisina kapinan puhkeamiseen asti, ja toimi niissä satakunta naista.

Näitä naisten töitä ei teetetty ainoastaan asianomaisissa työhuoneistoissa, vaan saivat useat, varsinkin perheenäidit, niitä suorittaa kotonaan.

Valmiiden töiden myynti.

Hätäapukomitean Siltasaarenkadun talosta n:o 8—10 vuokraamassa huoneistossa säilytettiin komitean ostamat kankaat ja muut työaineet sekä valmiit vaatekappaleet. Varaston kirjanpitoa ja hoitoa toimittamaan asetettiin eräs komitean työläisedustajista, joka osoittautui siihen sangen sopivaksi. Rahatoimikamarin välityksellä onnistui komitean lokakuun lopulla 1917 saada käytettäväkseen eräs Kasarmintorin kauppahallin myymälä, missä hätäaputöinä teetettyjä vaatekappaleita pidettiin kaupan. Sitä paitsi avattiin toinen myyntihuoneisto It. viertotien talossa n:o 7. Myytäviksi annettuja tavaroita hinnoittelemaan sekä myyntiä valvomaan asetettiin jaosto.

Näistä valmiiden vaatteiden varaston rahaksimuuttoyrityksistä huolimatta varasto kuitenkin karttumistaan karttui. Syynä tähän oli ainakin osittain, että näiden vaatekappalten hinnat olivat verraten kalliit, mutta senkin jälkeen kuin hintoja oli tuntuvasti huojistettu, niin että niistä koitui voiton sijasta tappiota, oli menekki huono. Valmisteittensa menekin lisäämiseksi otti hätäapukomitea tammikuun alussa palvelukseensa erään rouvashenkilön, joka matkustelisi maaseudulla tarjoamassa näitä tuotteita kaupan. Kaikista edellä luetelluista toimenpiteistä huolimatta kuitenkin valmiiden vaatteiden varasto oli kapinan puhjetessa melko suuri. Sitä säilytettiin osin maitokeskuksen huoneistossa Annankadun 43:ssa, osin Siltasaarenkadun talossa n:o 8—10, ja kapinan aikana se joutui punaisten käsiin.

Maitokeskuksen talon ryösti heti kapinan puhjettua punakaarti, sillä tekosyyllä että siellä olisi valmistettu käsineitä y. m. suojeluskuntalaisille. Komitean puheenjohtaja pani jyrkän vastalauseen tätä ryöväystä vastaan, ja komitean työläisedustajat lupasivat

tehdä kaiken voitavansa varaston palauttamiseksi. Sitä ei kuitenkaan palautettu. Suuri osa ryöstetystä tavarasta, nimittäin kaikki työaineet, saatiin kuitenkin kapinan päätyttyä takaisin. Siltasaarenkadun varrella säilytetty varasto niinikään kärsi kapinan aikana suuria vaurioita, vaikka niitä nyttemmin on vaikea saada selville, kun kirjanpito tuohon ja lähinnä edelliseen aikaan oli epätäydellinen. Näyttää kuitenkin siltä, kuin olisivat asianomaiset koettaneet suojella varastoa sekä maksu olisi suoritettu ainakin jostakin anastetun tavaran osasta. Niinpä on työväen työttömyyskomitean kirjoissa 39,000 markan tuloerä varastosta myydyistä vaatekappaleista. Nämä varat kuitenkin talletettiin kapinan aikana juoksevalle tilille Suomen pankkiin, jonka johtokunta on kieltäytynyt niitä maksamasta, joten kaupunki on ne menettänyt.

Pesulaitosten haltuunotto.

Mitä tulee edellä mainittuun It. viertotien talossa n:o 7 sijaitsevaan pesulaitokseen, otti työväen työttömyyskomitea sen hoitaakseen, kuitenkaan täysin onnistumatta tehtävässään. Osin tuotti taloudenhoito vaikeuksia, osin osoittautui vaikeaksi pitää voimassa kuria laitoksessa, mistä vihdoin oli seurauksena, että työväen työttömyyskomitea tammikuun 24 päivänä 1918 luopui laitoksen johdosta. Kapinan päätyttyä naisjärjestöjen hätäapukomitea hoiti pesulaitoksen ylivalvontaa. Uuden johdon ei onnistunut saavuttaa mainittavasti parempaa taloudellista tulosta, mutta järjestys laitoksessa oli hyvä.

Vuoden 1917 lopulla hätäapukomitea otti hoitoonsa Sepänkadun talossa n:o 19 sijaitsevan suuren Puritas nimisen pesulaitoksen. Tämä laitos oli työläisten tekemän lakon johdosta seissyt keväästä 1917 lähtien, ja jottei tästä vastaisuudessa koituisi vaikeuksia eikä työnhäiriöitä, saivat komitean työläisedustajat toimekseen tiedustella, miten työläistaholla suhtauduttiin asiaan. Pitkien neuvottelujen jälkeen ja työläisedustajain taattua, ettei entisten työläisten taholta saattanut tulla kysymykseen työn häiritseminen, pantiin pesulaitos käyntiin, jolloin nelisenkymmentä naista sai siellä työtä. Kauan ei työ kuitenkaan ollut jatkunut, ennenkuin laitoksen entisten työläisten taholta toimeenpantiin kaikenmoisia rettelöitä, joita työläisedustajat hyvästä tahdostaan ja antamistaan lupauksista huolimatta eivät voineet torjua. Kapinan aikana oli laitos suljettuna.

Kohta kapinan päätyttyä aloitettiin laitoksen toiminta uudestaan, mutta osoittautui vaikeaksi saada riittävästi työtä, vaikka hinnat olivat mahdollisimman alhaiset. Vasta syyskuun alussa kuitenkin työtä alkoi runsaammin saapua ja silloin myös saatiin eräiden sotaväenosastojen ja sairaalain vaatteet pestäviksi. Laitoksessa voitiin antaa työtä noin 60 naiselle.

Pesulaitos tuotti tappiota 181,751: 75 markkaa.

Hätäaputöihin ottamisessa ja niiden palkanmaksussa noudatettavat säännöt.

Vakinainen hätäapukomitea hyväksyi edelleen noudatettaviksi samat säännöt[1]), mitkä väliaikainen hätäapukomitea oli vahvistanut hätäaputöiden antamiseen nähden; samaten maksettaisiin palkat aikaisemmin vahvistetuin määrin. Marraskuun lopussa ja joulukuun alussa 1917 palkkoja korotettiin niin, että naisten tuntipalkka Boxbackassa oli 1: 50, pesulaitoksissa 1: 25 sekä käsityöpajoissa 1: 15 markkaa. Nämä palkat jäivät sittemmin pysyväisiksi, vaikka niitä monasti, jopa uhkaavin sanoin, vaadittiin korotettaviksi.

Marraskuun suurlakon päätyttyä saivat hätäaputyöläiset palkkaa lakon ajalta kaupunginvaltuuston kaupungin muille työläisille vahvistamain sääntöjen mukaan.

Avustusten jakaminen.

Hätäapukomitea on toiminnassaan noudattanut sitä periaatetta, että työansiota on mikäli mahdollista hankittava työttömille sekä ettei minkäänlaista avustusta ole annettava henkilöille, joille voidaan hankkia semmoista työtä, että he sillä voivat välttävästi elättää itsensä ja omaisensa samoin kuin että avustusta on annettava vasta kussakin eri tapauksessa toimitetun tutkimuksen jälkeen. Nämä periaatteet, joista komitean työläisedustajatkin olivat täysin yhtä mieltä komitean muiden jäsenten kanssa, kaupunginvaltuusto hyväksyi myöntäessään määrärahoja komitean toimintaa varten.

Komitean oli kuitenkin mahdoton lisätä työtilaisuuksia samassa suhteessa kuin työttömäin luku kasvoi. Kallis aika ja elintarpeiden saantivaikeus lisäksi pahensivat tilannetta. Voidakseen kuitenkin viimeiseen asti olla jakamatta suoranaisia raha-avustuksia päätti komitea marraskuun 24 päivänä kunnan työnvälitystoimiston välityksellä jakaa ruokalippuja niille toimistoon ilmoittautuneille työttömille, joiden oli pitemmän aikaa täytynyt odottaa työtä. Joulu- ja tammikuulla jaettiin 21,350 ruokalippua.

Joulukuun 4 päivänä Helsingin työväenjärjestöjen eduskunta antoi kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa vaadittiin ryhdyttäväksi toimenpiteisiin työttömyyden ja hädän poistamiseksi[2]).

Kaupunginvaltuusto päätti tämän johdosta m. m.: hätäapukomitealle osoittaa 300,000 markkaa yksissä neuvoin kansanravintoja köyhäinhoitohallituksen kanssa käytettäväksi vaatteiden, jalkineiden y. m. hankkimiseen hädänalaisille työttömille sekä suoranaisten raha-avustusten antamiseen hellittävissä tapauksissa, hätäapukomiteaan valittavaksi lisäksi kaksi työläisedustajaa sekä senaatille tehdä alistuksen hätäaputöiden järjestämisestä kaupungin läheisyydessä.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 368. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 142 ja seur.

Tähän aikaan oli komitean toimeenpanemissa töissä 342 naista ja 130 miestä, kaupungin hätäaputöissä 3,350 miestä sekä kunnan työnvälitystoimistoon ilmoittautuneita työttömiä 400 miestä ja 360 naista, joista suurin osa oli pitemmän aikaa ollut työttömänä.

Kun hätä näiden keskuudessa oli suuri eikä ollut toiveita että kohdakkoin voitaisiin heille hankkia työtä tai antaa muuta apua, päätti komitea joulukuun 11 päivänä, äänestettyään, nyt poikkeuksellisesti jakaa raha-apuja työttömille, 40 markkaa naimattomille ja 60 markkaa perheellisille; tähän tarkoitukseen osoittaa kaupunginvaltuuston myöntämistä 300,000 markasta enintään 40,000 markkaa; antaa varain jakamisen tehtäväksi komitealle, johon hätäapukomitea, vaivaishoitohallitus ja kansanravintohallitus kukin valitsisivat yhden jäsenen sekä varat jaettaviksi työntekijäin työttömyyskomitean toimistossa sen työvoimia käyttämällä.

Apurahain jakamisessa oli noudatettava seuraavia ohjeita: apurahoja oli annettava perheellisille henkilöille, jotka olivat olleet työttöminä vähintään 5 päivää, ja naimattomille, jotka olivat olleet työttöminä vähintään 10 päivää; työhön kykenemätön henkilö ei saanut apurahaa näistä varoista; näitä apurahoja ei myöskään saanut kieltää työkiellon alaisilta eikä lakkoon osaa ottavilta henkilöiltä; apurahoja annettaisiin niillekin perheellisille henkilöille, jotka eivät olleet Helsingissä hengille kirjoitettuina, mutta olivat olleet täällä pitemmän aikaa töissä ja nyt olivat olleet työttöminä 5 päivää kauemmin; näille henkilöille annetuista avustuksista oli laadittava erityinen luettelo ja niistä koetettaisiin myöhemmin saada valtiolta korvaus.

Apurahoja jakamaan asetettiin avustuskomitea, johon valittiin filosofiantohtori J. af Forselles köyhäinhoitohallituksen, lääketieteen- ja kirurgiantohtori C. Tigerstedt kansanravintohallituksen sekä työmies T. Pietikäinen hätäapukomitean puolesta.

Edellä mainitusta kaupunginvaltuuston myöntämästä 300,000 markan määrärahasta maksettiin suoranaisia raha-apuja 75,030 markkaa 1,432 henkilölle. Näiden varain jako toimitettiin siten, että työntekijäin työttömyyskomitea kirjoitti ja leimallaan varusti asianmukaisen maksunosoituksen, jonka kaupungin rahatoimikonttori lunasti. Kaikkien avunsaajain luettelo laadittiin. Tammikuun 24 päivänä kaupunginvaltuusto myönsi [1]) edelleen 200,000 markan määrärahan hätäapukomitean yksissä neuvoin köyhäinhoito- ja kansanravintohallituksen kanssa tarkan tutkimuksen jälkeen kussakin eri tapauksessa jaettavaksi suoranaisina raha-apuina tästä kaupungista kotoisin oleville työttömille naisille.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 144.

Tammikuun alussa 1918 annettiin avustuskomitean käytettäväksi kaksi huonetta ynnä konttori vanhan seurahuoneen kolmannesta kerroksesta. Tämä huoneisto oli kuitenkin kaikkea muuta kuin sopiva; m. m. täytyi avunetsijäin, joiden luku usein oli sangen suuri, seisoa odottamassa vilkkaasti liikennöidyssä välikäytävässä. Työntekijäin työttömyyskomitea, jota hätäapukomitea oli päättänyt käyttää avustuskomitean apuna, sijoitettiin entiseen kenraalikuvernöörintaloon. Yritettiin aluksi tulla toimeen 5-henkisellä palveluskunnalla, josta 2 toimi konttorissa sekä 3 kävi avuntarvitsijain kotona. Tätä henkilökuntaa täytyi kuitenkin pian lisätä. Hätäapukomitean huoneisto.

Avunanojat ilmoittautuivat konttorissa, missä heidän nimensä kirjoitettiin korttiluetteloon, ja he saivat tulla noutamaan apua, sittenkuin tutkimus oli toimitettu. Avustusta annettiin joko elintarpeina kaupungin elintarvemyymälöistä, polttopuina, vaatteina tai jalkineina (Tampereen puukenkätehtaan valmistamia puukenkiä), vuokra-apuna tai pantattujen vaatteiden, työkalujen y. m. lunastuksena.

Elintarpeiden saamiseksi annettiin avunanojille konttorissa osoitus, jossa mainittiin, minkä laatuisia elintarpeita annettaisiin ja minkä verran. Tämän osoituksen kaupungin maitokorttikanslia vaihtoi vastaavan määräisiin hinnanalennuslippuihin, myöhemmin hätäapukomitean antamiin maksunosoituksiin, joilla elintarpeita saatiin ja jotka sitten koottiin ja luettiin sekä tarkastettiin maitokonttorin kansliassa, ennenkuin ne esitettiin hätäapukomitean toimiston lunastettaviksi.

Jonkin verran epäröiden olivat hätäapukomitean porvarilliset ainekset päättäneet antaa työttömäin olojen tutkimisen ja heidän avustamisensa työntekijäin työttömyyskomitean toimeksi. Tämä otti kuitenkin tehtävänsä täysin vakavalta kunnalta, mikä saattoi työttömät kaupunginvaltuustolle antamaan hätäapukomiteaan kohdistuvan kantelukirjelmän, jossa huomautettiin olevan sopimatonta toimittaa kotitutkimuksia, ennenkuin avustuksia jaettiin, sekä että jaettiin ainoastaan ruokatavaroita, vaatteita, puupohjaisia jalkineita, (jotka viimeksi mainitut varsinkin suututtivat kantelijoita) eikä rahaa. Tämä kantelu ei kuitenkaan aiheuttanut muuta kuin että komitea päätti työttömille antaa vähäisiä rahamääriä, 2 markkaa kullekin aikuiselle ja 50 penniä kullekin lapselle viikossa.

Kapinan päätyttyä täytyi tähän avustustoimintaan jälleen ryhtyä, kun, niinkuin tunnettu, oli olemassa joukottain elättäjää vailla olevia työttömiä naisia ja perheitä. Valitettavasti ei työtä voitu järjestää yhtä käytännöllisesti kuin aikaisemmin, syystä ettei komitealla tällöin ollut tilaisuutta toimittaa tutkimuksia. Elintarpeiden puutteen johdosta ei voitu niitäkään jakaa, vaan täytyi valitetta-

vasti antaa suoranaisia raha-apuja. Avustuskomitea koetti tässä kuitenkin, mikäli mahdollista, toimia yksissä neuvoin vaivaishoitohallituksen ja sen rekisteritoimiston kanssa. Kun kuitenkin tässä muodossa annettu avustus tietenkin mitä suurimmassa määrässä vaikutti rappeuttavasti asianomaisten avunsaajain siveellisyyteen, koetti komitea vähitellen supistaa raha-avustuksia ja sen sijaan lisätä työmahdollisuuksia taikka lähettää asianomaiset maaseudulle. Syyskuun alusta lähtien ei apurahoja enää annettu ja avustuskomitea lakkautettiin.

Muut toimenpiteet.

Helsingin kaupunkikuntaan kuulumattomain työttömäin avustamiseksi osoitti senaatti tammikuun 1918 alussa 15,000 markkaa sekä pyysi hätäapukomiteaa jakamaan nämä varat. Kun kuitenkin jo se työttömäin määrä, jolla oli kotipaikkaoikeus pääkaupungissa, tuotti komitealle työtä ja vaikeuksia enemmän kuin riittämään asti, ei komitea katsonut voivansa vastaanottaa tätä tehtävää.

Varain jakaminen puheenalaisille henkilöille toimitettiin sentähden lääninrahastossa. Senaatin myöntämästä määrärahasta jakamatta jääneet 7,098 markkaa luovutettiin hätäapukomitealle, joka vastaanotti ne sillä ehdolla, että rahat sai käyttää avustuksiksi henkilöille, jotka senaatin myöntämillä vapaalipuilla lähetettiin kaupungista. Näistä varoista jaettiin ennen kapinaa 4,000 markkaa 1,376 kaupungista lähetetylle henkilölle. Loput, 3,098 markkaa, käytti kapinan päätyttyä kaupunkilähetys, joka silloin otti hoitaakseen tämän osan hätäapukomitean tehtävää. Tähän toimintahaaraan, jota täytyy pitää erittäin tärkeänä, käytettiin 80,000 markkaa niistä 500,000 markasta, jotka hätäapukomitean oli kaupunginvaltuuston huhtikuun 25 päivänä 1918 tekemän päätöksen mukaan jaettava eräiden määrättyjen järjestöjen ja armeliaisuusseurain kesken. Rahamäärä oli melko suuri, mutta on muistettava, että heti kapinan kukistamisen jälkeen Helsingin työläisluokkain keskuudessa vallitsevan työttömyyden ja hädän lieventämiseksi oli tärkeää mikäli mahdollista vähentää apua tarvitsevain henkilöjen lukua. Kun kesti kuukauden verran toiminnan jälleen aloittamisesta lähtien, ennenkuin komitean onnistui senaatilta saada vapaalippuja, täytyi aluksi myöntää pois matkustaville ei ainoastaan avustusta, vaan ostaa heille matkaliputkin, minkä johdosta kustannukset nousivat näin suureen määrään. Helsingistä lähetettiin maaseudulle 6,962 aikuista ja 2,010 lasta.

Hätäapukomitean toimiston huoneisto.

Hätäapukomitealle, jonka täytyi toimintansa alussa kokoontua kaupunginvaltuuston kansliahuoneistossa ja joka sittemmin sai pienen, tarkoitukseen sangen sopimattoman huoneen rahatoimikamarin huoneistosta, luovutettiin kapinan päätyttyä osa vanhan kaasulaitoksen It. Heikinkadun 17:ssä olevaa konttorirakennusta, joka

huoneisto oli erittäin sopiva tähän tarkoitukseen. Sinne komitea järjesti kansliansa, joka oli avoinna kaikkina arkipäivinä klo 12—2 i. p. Tässä huoneistossa oli avustuskomiteallakin käytettävänä kaksi huonetta, joissa avuntarvitsijoita vastaanotettiin.

Kaupunginvaltuuston myöntämäin 500,000 markan jakaminen.

Elintarve- ja sosialilautakunta olivat kaupunginvaltuustolta anoneet arviolta 500,000 markan määrärahaa käteisvarain hankkimiseksi hädänalaisille henkilöille lunastamalla näiden hallussa olevia vääriä seteleitä, mutta kaupunginvaltuusto ei pitänyt tätä menettelyä sopivana, vaan päätti [1]) sen sijaan osoittaa 500,000 markkaa annettavaksi eräitten nimitettyjen järjestöjen ja armeliaisuusseurain sopivalla tavalla suoranaisina raha-avustuksina jaettavaksi kaupungin hädänalaiselle väestölle. Lisätty hätäapukomitea sai tehtäväkseen jakaa mainitun rahamäärän asianomaisten järjestöjen kesken sekä valvoa varain käyttöä ja määrätä jakelussa noudatettavat periaatteet.

Väliaikainen hätäapukomitea kokoontui toimikautensa kuluessa 12 kertaa ja vakinainen hätäapukomitea lokakuun 18 päivän 1917 ja helmikuun 14 päivän 1918 välisenä aikana 17 kertaa sekä huhtikuun 18 ja syyskuun 30 päivän välisenä aikana 16 kertaa.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 144 ja 376.

XIV. Huoneenvuokralautakunta.

Huoneenvuokralautakunnan vuodelta 1918 antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Vuoden 1918 alussa kuuluivat huoneenvuokralautakuntaan lakitieteenkandidaatti C. A. Öhman puheenjohtajana, lakitieteenkandidaatti H. Ritavuori varapuheenjohtajana, muurari E. Nyqvist ja rakennusmestari W. Ekman jäseninä sekä puuseppä J. W. Holm, maalari I. Manninen, rakennusmestari H. Kaartinen ja maalarimestari A. Haanoja varajäseninä.

Kapinan kukistamisen jälkeen havaittiin lautakunnan täydentäminen tarpeelliseksi, minkätähden kaupunginvaltuusto lautakunnan puheenjohtajan esityksestä päätti [1]) valita siihen eräitä uusia jäseniä sekä hyväksyä samalla kertaa annetun ehdotuksen lautakunnan toiminnan uudesti järjestämiseksi. Tämän mukaisesti lautakunta toukokuun 7 päivästä lähtien työskenteli kahtena osastona. Huoneenvuokralautakunnan ensimmäiseen osastoon kuuluivat lakitieteenkandidaatti C. A. Öhman puheenjohtajana, lakitieteenkandidaatti H. Ritavuori varapuheenjohtajana, rappaaja O. Lindholm ja rakennusmestari W. Ekman jäseninä sekä kauppias K. E. Österberg, kivityöntekijä Pekka Hakkarainen, rakennusmestari H. Kaartinen ja maalarimestari A. Haanoja varajäseninä. Toiseen osastoon kuuluivat varatuomari H. F. Lindeman puheenjohtajana, varatuomari Alfons Wikström varapuheenjohtajana, rakennusmestari K. V. Angervuori ja vahtimestari B. W. Björklund jäseninä sekä lääninlääkäri Allan Höijer, rautatienvirkamies K. E. Boijer, työnjohtaja A. Miettinen ja muurari E. Helenius varajäseninä. Herra Ritavuoren sijaan, joka sittemmin pyysi vapautusta lautakunnan jäsenyydestä, valittiin asessori U. J. Castrén.

Ensimmäisen osaston sihteerinä toimi varatuomari Lars Gestrin ja toisen osaston sihteerinä varatuomari Aarne Timgren.

[1]) Ks. tätä kert. siv. 259 ja seur.

Huoneenvuokralautakunnan käytettävänä oli huoneisto It. Heikinkadun talossa n:o 17 (vanhassa kaasulaitoksessa), missä se kokoontui 70 kertaa vuonna 1918. Eri kuukausien kesken jakautuivat kokoukset seuraavasti:

Tammikuussa	6	Syyskuussa	7
Toukokuussa	10	Lokakuussa	9
Kesäkuussa	9	Marraskuussa	9
Heinäkuussa	9	Joulukuussa	7
Elokuussa	4	Yhteensä	70

Helmi-, maalis- ja huhtikuun oli lautakunnan toiminta kapinan johdosta seisauksissa.

Huoneenvuokralautakunta käsitteli vuonna 1918 kaikkiaan 450 eri asiaa, jotka kaikki koskivat asuinhuoneistoista aiheutuneita riitoja ja joista 180 oli vuokrasopimuksen irtisanomisia, 250 vuokrankorotuksia ja 20 vuokranhuojennuksia.

Näistä asioista ratkaistiin ensimmäisessä käsittelyssä 374, kerran lykättyinä 44, kahdesti lykättyinä 24 ja kolmasti lykättyinä 8.

Yksinäisiä asianosaisia esiintyi 329 jutussa, 2—5 asianosaista 32 jutussa, 6—10 asianosaista 33 jutussa, 11—25 asianosaista 40 jutussa ja 26 tai useampia asianosaisia 16 jutussa.

Lautakunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 526.

Huoneenvuokralautakunnan kansliassa, jota pidettiin avoinna kaikkina arkipäivinä klo 6—7 i. p., palveli kanslisti ja vahtimestari, jotka vastaanottivat kirjoituksia ja antoivat haasteita sekä avustivat yleisöä antamalla neuvoja ja ohjeita huoneenvuokra-asioissa.

XV. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1918 antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Verotusvalmistelukuntaan kuuluivat vuonna 1918 kamreeri A. Rikberg puheenjohtajana elokuun 2 päivään, jolloin hän erosi virastaan, sekä protokollasihteeri B. Wasastjerna ja filosofianmaisteri A. Ekström jäseninä. Valmistelukunnan ensimmäisenä sihteerinä toimi varatuomari Oscar Wickström elokuun 3 päivään, mistä lähtien hän maistraatin määräyksestä hoiti puheenjohtajan tehtäviä syyskuun 9 päivään, jolloin hän erosi valmistelukunnasta. Sittemmin toimi puheenjohtajana vuoden loppuun kamreeri Emil E. Eneberg. Valmistelukunnan toisena sihteerinä oli varatuomari B. von Fieandt, joka varatuomari Wickströmin erottua hoiti myöskin ensimmäisen sihteerin tehtäviä.

Vuonna 1918 sattunut punainen kapina aikaansai suurta häiriötä verotusvalmistelukunnan työhön, minkä johdosta tämäkin kertomus, joka kohdistuu kalenterivuoteen 1918, mutta sen ohessa käsittää mainitun vuoden tulojen perusteella vuonna 1919 toimitetun kunnallisverotuksen, voitiin antaa vasta 1921 vuoden alussa.

Verotusvalmistelukunnalla on johtosääntönsä mukaan tehtävänä seikkaperäisesti valmistella kaupungin kunnallisverotus. Sitä varten valmistelukunta niinkuin ennenkin läpikävi ja tarkasti vuodekseen laaditun henkiluettelon sekä laati ehdotuksen kunkin verovelvollisen maksettavaksi veroäyrimääräksi. Tämän lisäksi antoi valmistelukunta lausunnon 74 verotusvalituksesta sekä teki rahatoimikamarille ja muille viranomaisille esityksiä 30 erilaatuisessa asiassa. Valmistelukunta piti vuoden varrella kaikkiaan 52 kokousta edellisen vuoden 115 kokouksen sijasta.

Verotuslautakunnan kokoukset alkoivat kesäkuun 6 päivänä 1919 ja päättyivät seuraavan lokakuun 9 päivänä. Lautakunta tarkasti 36 kokouksessa valmistelukunnan laatiman veroluettelo-

ehdotuksen sekä eri henkilöjen ja toiminimien lautakunnalle antamat tulotiedot, joita oli 2,388 edellisen vuoden 2,319 ilmoituksen sijasta, samoin kuin eri viranomaisten, yhtiöiden ja yksityishenkilöjen valmistelukunnalle antamat ensitiedot. Verotuslautakunnan toimittama verotus antoi tulokseksi, että maksavain veroäyrien luku, joka vuonna 1917 oli 1,239,385, vuodelta 1918 kohosi 1,546,945:een. Lisäännys oli siis 307,560 äyriä ja johtui osin verotusvuonna liikealalla vallinneesta korkeakonjunktuurista ja osin palkansaajille maksetuista korotetuista palkoista.

1918 vuoden tulojen verotuksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 12,950 valitusta edellisen vuoden 8,434 valituksen sijasta. Näitä valituksia käsitteli tutkijalautakunta 16 kokouksessa marraskuun 19 ja joulukuun 18 päivän välisenä aikana 1919, minkä jälkeen veroluettelot voitiin tammikuun 15 päivänä 1920 antaa kaupungin rahatoimikonttoriin. Edellä mainituista valituksista tutkijalautakunta hyväksyi kokonaan 5,372, jota vastoin 5,208 hyväksyttiin osittain ja loput eli 2,370 hyljättiin. Tutkijalautakunnan tekemäin oikaisujen johdosta maksavain veroäyrien luku väheni 263,062:lla, joten 1918 vuoden verotuksen perustuksena oli jäljellä 1,283,883 äyriä. Maksavain veroäyrien luvun lopullinen lisäännys oli 244,953.

Veroäyri, joka vuonnna 1917 oli 19 markkaa 65 penniä, kohosi vuodelta 1918 31 markkaan 50 penniin.

Kaupungin 1918 vuoden verotusoloja valaistaan tauluissa, jotka kaupungin tilastokonttori on laatinut verotusvalmistelukunnan kustannuksella ja jotka ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1921.

XVI. Museolautakunta.

Helsingin kaupungin museolautakunnan kertomus vuodelta 1918 oli seuraava:

Helsingin kaupugin museolautakuntana olivat vuonna 1918 valtionarkistonhoitaja filosofiantohtori Reinhold Hausen puheenjohtajana sekä arkkitehdit Magnus Schjerfbeck ja Bertel Jung jäseninä. Sihteerinä toimi museon hoitaja Nils Wasastjerna.

Kapinan aikana oli lautakunnan toiminta kokonaan seisauksissa mutta järjestyneiden olojen palauduttua jatkettiin työtä saman suunnitelman mukaan kuin edellisenäkin vuonna. Lautakunta koetti etusijassa hankkia kuvia kaupungissa sattuneista huomattavista tapauksista, ja kuvakokoelma karttuikin vuoden varrella sangen paljon. Kaikkiaan saatiin 800 uutta kuvaa. Vanhaa Helsinkiä valaisevista valokuvista, joita museon onnistui vuoden varrella hankkia, mainittakoon erittäin valokuvaaja Hofferin 1850—1860-luvulla kaupungin eri paikoista ja kaduista sekä sen lähimmästä ympäristöstä ottamat 92 valokuvaa.

Museon vuoden varrella saamista lahjoista mainittakoon erittäin mielenkiintoisena se pääasiallisesti seurahuoneelta 1850-, 1860- ja 1870-luvulta peräisin oleva suuri ruokalistain, juhla- ja konserttiohjelmain, juhlarunojen ja muiden tilapäispainotuotteiden kokoelma, jonka varikonhoitaja insinööri E. F. Holmberg lahjoitti museolle. Sitä paitsi sai museo lahjoja rautatienvirkamies K. E. Boijerilta, taiteilija Axel Gallénilta, valtionarkistonhoitaja Reinhold Hausenilta, arkkitehti Walter Jungilta ja museon hoitajalta intendentti Nils Wasastjernalta.

XVII. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan kertomus soitantokauden 1918—19 aikaisesta toiminnastaan oli seuraava:

Lautakunnan jäsenistö.

Kertomusvuoden alkupuoliskolla kuuluivat musiikkilautakuntaan arkkitehti Hugo Lindberg puheenjohtajana, toimittaja A. R. Frenckell varapuheenjohtajana, apteekkari Edw. Stigzelius, professori Axel Wallgren, vapaaherra Seb. Gripenberg, johtaja Erkki Melartin ja johtaja E. W. Walldén.

Helmikuun 4 päivänä valitsi kaupunginvaltuusto lautakunnan jäseniksi vuodeksi 1919 arkkitehti H. Lindbergin, kirjaltaja V. Mikkolan, johtaja Erkki Melartinin, maisteri V. Pesolan, johtaja A. Niklanderin, toimittaja R. Swentorzetskin ja filosofiantohtori H. Ramsayn. Kokouksessaan helmikuun 10 päivänä s. v. valitsi lautakunta puheenjohtajakseen arkkitehti Lindbergin ja varapuheenjohtajakseen johtaja Melartinin.

Kaupunginorkesterin toiminta.

Tänä soitantokautena jatkui kaupunginorkesterin toiminta pääasiassa saman työsuunnitelman mukaan kuin edellisenäkin. Orkesterin miesluku oli 55 edellisen työvuoden 54 sijasta. Katsoen niihin vaikeuksiin, jotka olevissa oloissa kohtasivat soittajain saantia orkesteriin, täytyy sen kokoonpanoa tänä soitantokautena pitää täysin tyydyttävänä ja nykyoloissa mahdollista taiteellista tasoa vastaavana.

Kaupunginorkesterin johtajana toimi professori Robert Kajanus. Soitantokauden kuluessa toimeenpannuista 15 vakinaisesta symfoniakonsertista johti professori Kajanus 10 ja kapellimestari Georg Schnéevoigt 5. Edelleen toimeenpantiin 9 ylimääräistä konserttia, joista professori Kajanus johti 5, kapellimestari Schnéevoigt 3 ja kapellimestari Fr. Schneidler-Petersen 1. Tilauksia ei tavattomain aikain johdosta voitu tarjota.

Vuoden varrella annettiin lisäksi 22 helppotajuista ja 16 kansansymfoniakonserttia. Helppotajuiset konsertit kärsivät tuntuvaa

haittaa epäsuotuisista huoneisto-oloista, minkätähden lautakunta oli ajatellut keskeyttää ne toistaiseksi. Lopullista päätöstä tästä ei kuitenkaan vuoden varrella tehty. Orkesteri avusti 66 oopperaja 131 teatterinäytännössä sekä erinäisissä muissa juhlatiloissa.

Edellä mainituissa konserteissa esiintyivät solisteina rouvat Anna Hagelstam (laulu) ja Elli Rängman-Björlin (piano), neiti Ingeborg Liljeblad (laulu), herrat Willy Burmeister (viulu), Ilmari Hannikainen (piano) ja William Beck (laulu) sekä herrat Carl Lindelöf ja Lepo Laurila (soolo-osa Mozartin „Symfonie concertantessa") ynnä neidit Erna Gräsbäck, Signe Liljeqvist ja Greta von Haartman sekä herrat Alexis af Enehjelm ja Thorild Bröderman (lauluosat Beethovenin symfoniassa n:o 9).

Symfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Beethoven: Symfoniat n:ot 1—9 (viimeksi mainittu neljästi), Altenberg: Symfonia n:o 2, Kajanus: Surusoitto ja sankarilaulu, Mendelsohn: Symfonia n:o 3, Konsertti C-moll viululle ja orkesterille, Madetoja: Symfonia n:o 2, Rachmaninoff: Konsertti n:o 2 C-moll, Halvorsen: Suite ancienne, Tschaikowsky: Symfoniat n:ot 4, 5 ja 6, Sibelius: Symfonia n:o 2, Furuhjelm: Romantisk uvertyr, Nielsen: Symfonia n:o 3, Raitio: Symfooninen ballaadi, Mozart: Symfonia n:o 39, Ess-dur, 41, Jupiter symfonie concertante, Elukhen: Poëme symphonique, Maasalo: Pianokonsertti, Dvòrak: Symfonia n:o 5, Schönberg: Die verklärte Nacht, Schubert: Symfonia n:o 2, Berlioz: Scherzo oopperasta Romeo ja Julia, Debussy: L'après midi d'un Faune, Weber: Alkusoitto Oberoniin, Wagner: Einzug der Götten in Walhall oopperasta Rheingold, aaria oopperasta Lentävä hollantilainen sekä Wotans Abschied ja Feuerzauber oopperasta Walküre.

Yleisön suhtautumisesta konsertteihin mainittakoon, että lippuja tänä soitantokautena myytiin symfoniakonsertteihin keskimäärin noin 560, helppotajuisiin konsertteihin noin 320 ja kansansymfoniakonsertteihin noin 500.

Taloudellinen tulos.

Kaupunginorkesterista oli kaupungilla menoja kalenterivuonna 1918 267,184: 63 ja vuonna 1919 404,994: 42 markkaa kirjaan pantujen tulojen mainittuina vuosina ollessa 146,546: 50 ja 298,460: 75 markkaa.

Tärkeimmät hallintotoimet.

Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulun. Kohta näiden asiakirjain saavuttua ovat musikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri ynnä vuorotellen yksi lautakunnan jäsen kunkin kuukauden alussa toimittaneet tilintarkastuksen, ja on näissä kuu-

Kuukausitilien tarkastus.

kausitarkastuksissa tilien aina havaittu olevan kunnossa ja kassan pitävän yhtä kirjain kanssa. Kuukausitilit todisteineen on heti toimitettu rahatoimikamariin edelleen tarkastettaviksi.

1919 vuoden budjettilaskelma.

Kirjelmässä lokakuun 16 päivältä 1918 lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin seuraavan vuoden budjettilaskelman. Budjettia järjestäessään hyväksyi kaupunginvaltuusto musiikkilautakunnan ehdotuksen.

Kannatusapua nauttivain sivistystarkoitusten valvonta.

Musiikkilautakunnan toimena olevan, kaupungin avustamain sivistystarkoitusten valvonnan on lautakunta järjestänyt ja jakanut jäsentensä kesken samalla tavoin kuin edellisenäkin soitantokautena.

Uusi vuokratariffi.

Orkesterin vuokrauksessa noudatettavaan tariffiin tehtiin syyskuun 3 ja joulukuun 13 päivänä 1918 sekä tammikuun 15 päivänä 1919 pidetyissä kokouksissa erinäisiä muutoksia tariffin korottamiseksi.

Virkaero taloudenhoitajalle.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi lautakunta kokouksessaan syyskuun 3 päivänä 1918 eron kaupunginorkesterin monivuotiselle taloudenhoitajalle A. Apostolille sekä valitsi hänen sijaansa taloudenhoitajaksi johtaja Helge Mörckin.

Esitys taideyritysten huviveron poistamisesta.

Kirkollis- ja opetusasiaintoimituskunnalle päätti musiikkilautakunta kokouksessaan syyskuun 26 päivänä 1918 tehdä alistuksen huviveron poistamisesta, mikäli koski yleissivistäviä taideyrityksiä. Alistus on kuitenkin jäänyt tuloksettomaksi.

Suomen laulun apuraha.

Huhtikuun 9 päivänä 1919 antoi musiikkilautakunta puoltavan lausunnon Suomen laulun anomuksesta saada kannatusapua kaupungin varoista.

Uudet sopimuskaavakkeet.

Kokouksessaan tammikuun 15 päivänä 1919 lautakunta päätti tehdä eräitä muutoksia sopimuskaavakkeihin sekä muutettujen kaavakkeiden mukaiset uudet sopimukset orkesterihenkilökunnan kanssa tehtäviksi 1919 vuoden alusta soitantokauden loppuun toukokuun 31 päivänä.

Konsertti palatsikysymys.

Vakuutusosakeyhtiö Kaleva, joka oli vuonna 1917 tarjoutunut eräin ehdoin rakennuttamaan ajanmukaisen konsertti- ja juhlahuoneiston Kaivokadun tontille n:o 10 sekä vuokraamaan sen kaupungille, ilmoitti, ettei se olevissa oloissa voinut toteuttaa tarjoustaan ja sentähden peruutti sen.

Pitemmän aikaa päiväjärjestyksessä ollut kysymys konserttipalatsin aikaansaamisesta paikkakunnalle kääntyi kuitenkin uuteen vaiheeseen, kun muuan yksityinen liittymä keväällä 1919 teki kaupunginvaltuustolle esityksen että valtion, Helsingin kaupungin ja esityksentekijäin yhteistoimin perustettaisiin osakeyhtiö, joka rakennuttaisi konserttitalon valtion omistamalle Kaivokadun tontille n:o 10, joka ehdollisesti maksutta luovutettaisiin osakeyhtiölle. Helsin-

gin kaupungin osuus tämän suunnitelman toteuttamisessa käsittäisi sen, että kaupunki möisi musiikkipalatsin paikaksi varatun korttelin n:o 198 ja luovuttaisi siitä saadun kauppahinnan yhtiölle. Kaupunginvaltuustolle kesäkuun 19 päivänä 1919 antamassaan lausunnossa musiikkilautakunta puolsi myöntymistä esitykseen. Asiaa ei saatettu kertomusvuoden kuluessa lopulliseen ratkaisuun.

Kaupunginorkesterin lopullinen ottaminen kaupungin haltuun.

Kaupunginorkesterin asemaan syvästi koskeva kysymys orkesterin lopullisesta ottamisesta kaupungin haltuun, joka kysymys oli vuosikausia ollut päiväjärjestyksessä, saatettiin kertomusvuoden kuluessa lopulliseen ratkaisuun. Musiikkilautakunnan esityksestä ja pääasiallisesti siinä olevan ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto nimittäin kokouksessaan toukokuun 20 päivänä 1919 päätti: Helsingin kaupunginorkesterin syyskuun 1 päivästä 1919 lukien olevaksi pysyväinen kunnallinen laitos; valtuuttaa musiikkilautakunnan mainitusta ajankohdasta lähtien orkesterin kantajoukkoon kuuluvain soittajain kanssa tekemään vuosisopimuksen heidän asettamisestaan kaupunginorkesterin palvelukseen varaamalla molemminpuolisen irtisanomisajan alkavaksi viimeistään huhtikuun 15 päivänä; sopimuksissa taata niille kaupunginorkesterin soittajille, jotka siten oli otettu vuosipalvelukseen, vähintään kuuden viikon kesäloman, kuiten oikeuttamalla musiikkilautakunnan toistaiseksi ja kunnes kysymys kaupunginorkesterin toiminnan ulottamisesta kesäkuukausiin on ratkaistu, harkinnan mukaan pitentämään lomaa; sekä suoda kaupunginorkesterin jäsenille eläke-edun kaupungin toimihenkilöihin nähden voimassa olevain yleisten perusteiden mukaan ja lukemalla virkavuodet kaupunginorkesterin palvelukseen tulosta lähtien, kuitenkin varaamalla valtuustolle oikeuden harkita, saivatko ja missä määrin kaupunginorkesterin palveluksessa olevat soittajat eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisemman palveluksensa kaupungin kannattamassa konserttiorkesteriyrityksessä; sekä kaupunginorkesterin soittajain palkan maksettavaksi kunnan vuosibudjettiin merkitystä yleismäärärahasta.

Kaupunginorkesterin tarjokasryhmä.

Näiden päätösten johdosta musiikkilautakunta ryhtyi valmistaviin toimenpiteisiin uusien sopimusten tekemiseksi syyskuun 1 päivästä 1919 lähtien siten kunnallistetun kaupunginorkesterin jäsenten kanssa, minkä ohessa lautakunta kokouksessaan toukokuun 27 päivänä 1919 päätti orkesteriin perustaa uuden palkkaryhmän, n. s. tarjokkaat, joina olisi semmoisia nuorempia soittajia, etusijassa Suomen kansalaisia, joiden nuoruutensa ja vähäisemmän kehityskantansa johdosta ei vielä katsottu voivan päästä kaupunginorkesterin vakinaiseen palvelukseen.

ASIALUETTELO.

Siv.

Ahlstedt, Th., avustava kaupunginkassanhoitaja, hänelle myönnetty virkaero 246
Ahlström, Rafael, johtaja, hänen kaupungille testamenttaamansa varat 163
Ainespiha, pistoraitcen rakentaminen satamaradalta sinne 41
Alemmat käsityöläiskoulut, oman talon rakentaminen niille 26
Alkoholipitoisten juomain kauppa 252
Alppi, lisämääräraha sen kunnossapitoon 31
Alppila, sen hiihtomäen korjausta varten myönnetty määräraha 52
Alueläkäri, Hermannin alueen, lääket. lis. G. A. Björkqvist valittu 248
Ammattikoulu, sen järjestäminen Ryttylän tilalle 22
„ tyttöjen, sen palkkasääntö 115
„ „ „ virkain yhdistäminen 115
„ „ „ huoneiston korjaukset 115
„ „ „ toiminnan keskeytys 234
Andersin, J. W., rahatoimikamarin apulaissihteeri, hänelle myönnetty virkaero 246
Andstén, O. W., merikapteeni, hänelle myönnetty virkaero 247
Apurahansaajain korotettu kalliinajanlisäys 143
Arbetets vänner yhdistykselle myönnetty määräraha 165
Arvonta, obligatioiden ..... 280—284
Asevelvollisuuskutsunnan kustannusten suoritus 96
Aspelund, A., hammaslääkäri, hänelle myönnetty lisämääräraha kansakoulu-hammaspoliklinikkaa varten 118
Asuinhuoneistoja Nickbyn mielisairaalan palveluskunnalle 7
Asuntotarkastuskonttori, sen määrärahan ylitys 98
„ „ palkkasääntö 98
Automobiilienkuljettajat, heidän tutkimisensa 144
Automobiilien uusi katsastus- ja autonkuljettajain tutkimistaksa 143
Avioliittoasiat, notaarin palkkaaminen niitä varten 67
Avustukset, eri hyväntekeväisyysyhdistyksille jaetut 314
„ erinäisille henkilöille 161, 286
„ hätäapukomitean jakamat 373
„ kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta 161
„ vaivaishoidon jakamat, korvaus niistä 306
„ „ „ suoranaiset koti- 305
„ vakinaisessa sotapalveluksessa olevain tai kaatuneiden sotilas-henkilöjen perheiden 88

Biologinen museo, sen perustaminen Korkeasaareen 54
Björk, P. J., isännöitsijä, valittu rahatoimikonttorin nuoremmaksi kaupungin-kirjuriksi 246

Boda ja Boda I, palstatilain osto 7
Boxbacka aktiebolag yhtiön huvilayhdyskunnan evätty anomus saada tienvalaistus 134
Boxbacka aktiebolag yhtiön lehmien osto 155
„ „ „ lisäluotto 285
Boxbackassa teetetyt hätäaputyöt 370
Brotherus, G., filosofianmaisteri, valittu rahatoimikamarin notaariksi 246
Brunakärrin anomus sähkövoiman antamisesta sinne 134
„ pakkolunastus 11
Bruun, O., ensimmäinen aktuaari, esitys henkilöllisestä palkanlisäyksestä hänelle 293
Brändön saaren ja Sörnäsin niemekkeen välinen siltalaite 42
„ raitiotien matkustajamaksujen korotus 43
Brändö spårvägsaktiebolag, muutettu toimilupakirja kaupungin ja sen välillä 43
Budjettivaliokunnan jäsenten vaali 261
Busholma, sähkövalaistuksen laittaminen sen laivarantaan 131
„ katso myös Santa- ja Busholma.
Böle, kauppahallin rakentaminen sinne 29

Castrén, U. J., lakit. kand., valittu rahatoimikamarin pöytäkirjuriksi 246
von Creutlein, H., kanslianjohtajatar, hänelle myönnetty viransijaisuusmääräraha 111
Cygnæuksen taidekokoeimaa varten myönnetty määräraha 168

Desinfioimismajala, sitä varten myönnetty lisämääräraha 101
Domarbyn kartanon korjauksiin myönnetty määräraha 31, 32
Drumsö, evätty tarjous erään sen osan luovuttamisesta 8
Duodecim-seura, tonttien luovuttaminen sille 17

Ebeneserkoti, sen yhteyteen perustettavaa lastenseimeä varten myönnetty määräraha 168
Ehrström, W., eläinlääkäri, valittu kaupungineläinlääkäriksi 248
Ekholma, evätty anomus sen vuokralle saamisesta 23
Ekshaustorien osto kaasulaitokseen 45
Elintarpeet, asiamiehen lähettäminen ulkomaille edistämään niiden tuontia .. 156
„ kansanravintohallituksen anomus saada vapaasti ostaa ja kuljettaa niitä 154
Elintarpeiden hinnanalennus vähävaraisille 158
„ puute kapinan päätyttyä, saksalaisten sotilasviranomaisten avustus sen lieventämiseksi 153
Elintarvehankinta kaupungin sairaaloihin 155
„ toimenpiteet sen parantamiseksi 156
Elintarvelautakunnan kokoonpano 257, 258
„ suhtautuminen rahatoimikamariin 157
„ tililaitos 157
Elintarveluotto kaupungin viranpitäjille 158
Elintarvepolitiikka, toimenpiteet sen vastustamiseksi 156
Elintarvetoimikunnan tehtävän laajennus 156
„ vaali 258
Eläintarha, likaviemärin muuttaminen siellä 278
Eläke-edut kaupunginorkesterin jäsenille 236
Eläkeohjesäännön muutokset 198
Eläkkeensaajat, kaupungin, heille myönnetty korotettu kalliinajanlisäys 143

Eläkkeet, evättyjä hakemuksia ... 160
„ ja apurahat, myönnetyt ... 159, 160
„ „ „ niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha ... 179
„ lakkautetut ... 160
Elätteelle vaivaishoidon toimesta annetut henkilöt ... 310, 311
Eneberg, E. E., nuorempi kaupunginkirjuri, hänelle myönnetty virkavapaus 250
Ervasti, A. R., yhteiskoulunopettaja, valittu rahatoimikamarin apulaissihteeriksi ... 246
Esitysehdotus suuremman yhdenmukaisuuden aikaansaamisesta satamahallintoon ... 233
Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa tehty sopimus sähkövoiman antamisesta 134

von **F**iandt, B., verotusvalmistelukunnan toinen sihteeri, hänelle myönnetty virkaero ... 247
Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförenings Helsingforskrets yhdistykselle lasten kesätyöskentelyä varten myönnetty määräraha 165
Fjälldalin kansakoulun sähkövalaistuksen täydentäminen ... 118
Furuhjelm, K. E., notaari, hänelle myönnetty virkavapaus ... 286
„ „ „ varatuomari, valittu kaupunginvaltuuston kanslian ensimmäiseksi sihteeriksi ... 246
Fylgia ungdomsförbundet yhdistykselle myönnetty määräraha ... 165

Geodeettinen osasto, rakennuskonttorin, sen toiminta ... 337
von der Goltz, R., kreivi, adressi hänelle ... 187
Gottleben, E., oikeusneuvosmies, korvausta hänelle menettämistään virkasivutuloista ... 67
Grankullan uutistila, sen osto ... 6
Grefbergin, Emma, rahasto, sen korkovarain käyttö ... 314
Greijus, viljelyspalstat n:ot 15 ja 16, siirtolapuutarhojen järjestäminen sinne 18
Grönberg, Ingrid, neiti, valittu työntarkastajaksi ... 243
Gumtähti, tonttien luovuttaminen teollisuustarpeisiin ... 18
Gustafsson, C., piirilääkäri, hänen hautansa hoitoa varten myönnetty lisämääräraha ... 163
Gustafsson, C., piirilääkäri, hänen kuolinpesänsä hoito ... 163

von **H**aartman, J., ent. pormestari, nimitetty kunnallispormestariksi ... 245
„ „ „ kunnallispormestari, hänen oikeutensa lukea virkavuosia .. 66
Hagan—Munkkiniemen raitioteiden, matkustajamaksujen korotus ... 43
Hakaniemen tori, lupa kalakaupan harjoittamiseen siellä ... 277
Halkotoimikunta, sen täydentäminen ... 258
Hallintojaosto, Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston ... 356
„ kunnallisten työväenasuntojen ... 356
Hallintosääntö, kaupungin sairaalain ... 230
Hallitus, kaupungin teknillisten laitosten, sen sihteerin palkankorotus ... 126
„ „ yleisten töiden, sen jäsenen ja varajäsenen vaali ... 257
„ „ „ „ „ sihteerin palkankorotus ... 139
„ „ „ „ „ vuosikertomus ... 331
Hangon—Hyvinkään ja Helsingin välisen radan rakentaminen ... 34
Haudanhoito, piirilääkäri C. Gustafssonin, määräraha sitä varten ... 163
Haudat, kaatuneiden punakaartilaisten, niiden poistaminen Mäntymäeltä ... 33

Haudat, kaatuneiden saksalaisten soturien, seppeleen laskeminen niille..... 187
„ „ suojeluskuntalaisten, niiden hoito..... 146
Hautapaikat Kaivopuiston valleilla, muistomerkin pystyttäminen sinne 33
Hedman, K. V., rakennusmestari, hänelle myönnetty matka-apuraha..... 161
Helenius, V., liikemies, hänen perheelleen myönnetty avustus 90
von Hellens, O., v. t. ensimmäinen kaupunginlääkäri, hänelle myönnetty kalliinajanlisäys..... 98
Hellstén, A., lääketieteenkandidaatti, valittu työtarkastajaksi 243
Helsingfors svenska folkhögskola, sille myönnetty määräraha..... 165
Helsingin anniskeluosakeyhtiö, sen johtokunnan ja jäsenten vaali 261
„ „ „ valvojan vaali 261
„ anniskeluosakeyhtiön hallinto vuonna 1917, evätty vastuunvapaus 163
„ „ tilintarkastajain vaalit..... 261
„ eläinsuojelusyhdistykselle myönnetty määräraha koirain ja kissain lopettamista varten 144
„ kauppakoulun iltakurssit, niille myönnetty määräraha..... 115
„ kauppiaitten yhdistyksen esitys teollisuustonttien luovuttamisesta 18
„ kaupungin historian julkaiseminen..... 240
„ kuuromykkäyhdistys, sille myönnetty määräraha 165
„ käsityökoulu, sille myönnetty vapaa huoneisto y. m. 26
„ makasiiniosakeyhtiö, sen osakkeiden merkintä 11
„ „ „ sääntöjen muutos 233
„ opettajaliitto, sille myönnetty lisämääräraha kansakouluoppilaiden puutarhatöitä varten 168
„ „ sille myönnetty määräraha..... 165
„ palvelijataryhdistys, sille myönnetty määräraha 166
„ ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistys, sille myönnetty määräraha 165
„ suojeluskunnan voimassapitoa varten myönnetty määräraha..... 169
„ suomenkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistys, sille myönnetty määräraha 165
„ suomenkielisten nuorten naisten kristillinen yhdistys, sille myönnetty määräraha..... 168
„ uimareille myönnetty oikeus Jätkäsaaren uimahuoneen käyttöön.. 30
„ „ „ „ käyttää Ursinin kallion uimalaitosta julkisten uimanäytäntöjen toimeenpanemista varten 30
„ uimaseura, sille myönnetty määräraha..... 31
„ „ „ „ oikeus maksutta käyttää Ursinin kallion uimahuonetta 30
Henkilökohtaisia palkanlisäyksiä erinäisille viranpitäjille..... 61
„ „ sähkölaitoksen käyttöinsinööreille 129
Henkilölliset vaivaismaksut, niiden korotus 57
„ „ „ poisto 285
Hermanninkaupungin alue, ero sen alueläkärille 248
Hertonäsin tilan osakeyhtiö, sen osakkeiden lunastus 279
Hesperian sairaala, sen määrärahain ylitys 110
Hietakannas, määräraha erään katoksen sisustustöihin..... 30
Hiihtomäki, Alppilan, sen korjaamista varten myönnetty määräraha..... 52
Hinnanalennus vähävaraisten ostamille ravintoaineille 158
Hisinger, F., lääket. lis., otettu terveydenhoidontarkastajaksi..... 248
Holhouslautakunta, määräraha sen apulaissihteerin palkkaamista varten.... 79
„ palkankorotus sen sihteerille..... 79

Holhouslautakunta, sen vuosikertomus 348
„ sille myönnetty lisämääräraha 79
Humaliston sairaala, sen sulkeminen 110
„ „ „ uusi palkkasääntö 110
„ „ sille myönnetty lisämääräraha 110
Huoneenvuokralautakunnan kokoonpano 259
„ toiminta 259
Huoneenvuokralautakunta, sen antama vuosikertomus 378
„ „ varoista kavalletun rahamäärän tileistä poistaminen 80
„ sille myönnetty määräraha 80
Huoneisto saksalaiselle kenttäintendenttivirastolle 91
Huonerakennusosasto, rakennuskonttorin, sen toiminta 337
Huutokaupalla luovutetut virvokejuomavaunujen ja myyntikojujen paikat .. 277
Huvivero, taideyritysten, musiikkilautakunnan esitys sen poistamisesta 385
Hyväksyttyjä takuusitoumuksia 286
Hätäapukomitea, sen antama kertomus 366
„ „ toimikauden pitentäminen 258
„ „ täydentäminen 258
Hätäaputyöt, kapinanaikaiset, niiden korvaus 152
„ niiden järjestäminen ..... 149—153
„ „ palkanmaksussa noudatettavat säännöt 373
„ työkalujen osto niitä varten 153
Högre svenska handelsläroverket, stipendirahaston perustaminen 161

Influensakulkutauti, toimenpiteet sen vastustamiseksi 110
Insinööriosasto, rakennuskonttorin, sen toiminta 335
Inventtaajat, kaupungin irtaimen omaisuuden, heidän johtosääntönsä 219
„ „ „ „ „ palkkionsa 207
„ ylimääräiset, kaupunginkassan 280
Istutuksia varten myönnetty määräraha 52

Johto- ja lautakuntain, kaupungin, jäsenten vaali 256
„ „ „ „ täydennys 256
Johtokunnan, Ukkokodin, täydentäminen 262
Johtokunnat, kaupungin kansakoulujen, niiden jäsenten vaali 257
Johtokunta, kansanlastentarhain, sen jäsenten vaali 257
„ „ „ palkkasääntö 122
„ K. H. Renlundin säätiön, uuden jäsenen vaali siihen 262
„ kirjaltajain yhdenpäivänkoulun, sen puheenjohtajan vaali 261
„ Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin, sen jäsenten vaali 262
„ Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin, vastuunvapaus sille 55
Johtosääntö, Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen 208
„ kasvatuslautakunnan, sen muutos 233
„ kaupunginasemakaavainsinöörin 244
„ kaupungin irtaimen omaisuuden iventtaajain 219
„ palkkalautakunnan 192
„ revisionikonttorin 220

Järjestysmiehet Ursinin kallion uimahuoneella 30
Järjestyssääntö, Oulunkylän yhdyskunnan 253

Kaasulaitoksen 1917 vuoden tappioiden korvaus 128
Kaasulaitos, ekshaustorien osto sinne 45
„ ent., isännöitsijän asettaminen sen taloa varten 280
„ insinööri K. Lappe valittu sen toimitusjohtajaksi 250
„ sen korjaus ja kunnossapito 45
„ „ määrärahain ylitys 129
„ „ palkkasääntö 128
„ „ toimitusjohtajalle myönnetty virkaero 249
„ sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha .. 45, 177
Kaasunhinta, sen korotus 129
Kaatuneiden saksalaisten sotilaiden perheiden avustaminen 90
„ sotilashenkilöiden perheiden avustaminen 88
Kadut ja yleiset paikat, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 48, 49, 178
Kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamisen toistaiseksi lykkääminen 239
Kahvikojut, oikeus niiden pitoon 277
Kaivopuisto, väliaikaisen vallihaudan teettäminen sinne 280
Kaivopuiston vallit, evätty anomus hautapaikan luovuttamisesta siellä 33
Kalakauppa, väliaikainen, Hakaniemen torilla 277
Kalapörssi, paikan osoittaminen sille 26
Kalliinajanlisäykset, evätty anomus niiden korottamisesta 68
„ kaupungin eläkkeen- ja apurahansaajille 143
„ „ työkunnan työntekijöille 75
„ „ viranpitäjille, niiden uudesti järjestely 63
„ „ „ „ korottaminen 63
„ „ „ niitä koskevat määräykset .. 64
„ „ „ palkkalautakunnan valtuuttaminen antamaan ylimääräisiä 65
„ niistä johtuvien maksujen suoritus 81
„ poliisilaitokselle 86
„ ruumiinvammasta korvausta saaneille työntekijöille 142
„ taideteollisuuskeskuskoulun opettajistolle ja palveluskunnalle 114
„ katso myös Palkanlisäykset.
Kalliinajanlisäys, oikeus vahtimestari P. J. Salakarille sen pitämiseen 117
„ v. t. ensimmäiselle kaupunginlääkärille 98
Kanavat ja viemärit, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 50
Kansakouluhuoneistot, niiden vapauttaminen majoituksesta 275
Kansakoulujen hammaspoliklinikka, sitä varten myönnetty lisämääräraha .. 118
„ kesäsiirtolain valtioapu 119
„ koulutarvikkeet, niiden hankkiminen 241
„ taloudenhoitajantointen uudestijärjestäminen 241
„ valtioapu 118
„ voimistelusalit, niiden luovuttaminen voimisteluharjoituksiin 27, 28
Kansakoulujohtokuntain jäsenten vaali 257
Kansakoululasten kesätyöskentely 165, 168
Kansakoulunopettajat, palkan maksaminen sotapalvelukseen kutsutuille 66
Kansakoulut, niiden määrärahain ylitys 118

Kansakoulut, niiden palkkasääntö 116
„ „ tuntipalkat 116
„ „ viransijaisuuspalkkiot 117
„ niille myönnetty lisämääräraha 118
„ niitä varten vuoden 1919 menosäätöön otetty määräraha 176
„ ruotsinkieliset, palkkioiden korottaminen niiden johtokunnan sihteerille ja taloudenhoitajalle 117
„ suomenkieliset, lahjapalkkio niiden siivoojattarille 118
„ voimisteluntarkastajien asettaminen niihin 243
Kansakoulutalo Fjälldalissa, sähkövalaistuksen täydentäminen siellä 118
„ Huopalahdessa, „ johtaminen sinne 27
„ Kasarminkadulla, sen sisustaminen rakennuskonttorin huoneistoksi 24, 25
„ Punavuorenkadulla, sen rakennustöiden toistaiseksi lykkääminen 27
Kansakoulutalot, korjaukset niissä 25
„ kysymys niiden luovuttamisesta valtiorikostuomioistuimille 275
„ sotaväen majoitus niihin 26
Kansalaisuushakemukset, Suomen 254
Kansanjuhlat y. m. lupa puistojen y. m. käyttämiseen niitä varten 278
Kansankeittiöt, niiden toimintaa varten myönnetty määräraha 159
Kansanlastentarha, Kotikallion, sitä kapinan aikana kohdanneiden vaurioiden korvaus 123
Kansanlastentarhain vastaista asemaa pohtiva komitea 28
„ huoneistot 28
Kansanlastentarhat, korotetut palkat niiden opettajattarille 122
„ korvaus niiden lukukausimaksujen palauttamisesta 123
„ määräraha elintarpeiden ostoa varten 158
„ „ lastenkamariosastojen perustamista varten niihin 123
„ niiden valtioapu 123
„ uusi palkkasääntö niiden johtokunnalle 122
Kansanravintohallitukselle elintarpeiden ostoa varten myönnetty lisämääräraha 159
Kansanravintohallituksen esitys kaupungin maan käytöstä ravintokasvien viljelykseen 31
„ kalliinajankurssit, niiden huoneisto 25
„ varasto, sen käyttäminen suojeluskuntain ja vankien hyväksi 153
Kapinan aikaisten asiakirjain talteenottaminen 186
„ „ hätäaputöiden korvaus 152, 153
„ „ pankkishekkien lunastus, hyväksytty 147
Kapinan aikana kaupungin kassoihin tulleet väärät setelit 148, 284
„ „ „ virka- ja palvelusmiesten esiintyminen 185
„ „ palkkain maksaminen virka- ja palvelusmiehille 65
„ „ vaivaishoidon hallussa olevat lapset 313
Karjanhoito kaupungin omistamilla maatiloilla 32
Karjanmyyntiosuuskuntain konttorilta evätty korvaus 159
Karjat, kaupungin, niiden ehdotettu myynti 32
Kassa- ja tililaitos, kaupungin, sen johtosääntö 208
„ „ „ „ „ uudestijärjestäminen 202
Kasvatuslaitokset, niiden palkkasääntö 120
„ „ tarkastus 286

Kasvatuslaitokset, niitä varten myönnetty lisämääräraha 122
„ „ „ „ valtioapu 118
Kasvatuslautakunnan virkailijoiden virkamatkojen päivärahain korotus 119
Kasvatuslautakunta, muutoksia sen johtosääntöön 232
„ sen palkkasääntö 119
„ „ v. t. ammattiholhoojalle myönnetty ero 249
„ „ „ „ „ täydet palkkaedut 119
„ sille myönnetty lisämääräraha 120
„ uusien virkojen perustaminen sinne 120
Katajanokan valtiolle luovutettujen alueiden vastainen käyttö 14
Katselmuksia, rahatoimikamarin toimittamia 275
Katujen nimikilvet, venäjänkielien poistaminen niistä 143
„ puhtaanapito 339
Katutasoitustyöt 39, 41, 46, 47
Katuvalaistus, sitä varten myönnetty lisämääräraha 135
„ „ „ vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 178
Kauppahallin rakentaminen Böleen 29
Kauppahallit, niiden korjaukset 25
„ „ palkkasääntö 125
„ Rantatorin, kaasun johtaminen sinne 277
„ vuokratulot niiden myymälöistä ja kellareista 277
Kauppahallit ja kauppatorit, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 177
Kauppakirjain, kiinteistöjen, kartoituksen kustantamiseen myönnetty määräraha 11
Kauppatori, rihkamakaupan harjoittaminen siellä 277
Kauppatorit, myyntipaikkain vuokrankorotus 276, 277
Kaupunginasemakaavainsinöörin johtosääntö 244
Kaupunginasemakaavan muuttaminen kortteleissa n:ot 436 ja 448 3
„ „ Töölön kaupunginosassa 3, 17
Kaupunginasemakaavaosasto, rakennuskonttorin, insinöörinviran perustaminen sinne 244
„ „ sen toiminta 338
Kaupunginistutusten osasto rakennuskonttorissa 338
Kaupungin kiinteä omaisuus, tulot siitä vuoden 1919 tulosäännön mukaan.. 181
„ museon palkkasääntö 125
„ velat, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 172
Kaupunginkirjaston apulaishoitajalle myönnetty ero 251
„ hallituksen antama vuosikertomus 323
„ kirjavarastot 328
„ lainausliike 324
„ määrärahain lisäys 124
„ „ ylitys 124
„ palkkasääntö 123
„ tulot ja menot 329, 330
„ vuosikertomusten painatus 234
Kaupunginkomendantin asettaminen 92
Kaupunginkätilön evätty palkankorotusanomus 97
Kaupunginorkesterin henkilökunnan uudet sopimuskaavakkeet 385
„ kunnallistuttaminen ..... 235—237, 386
„ soittajille myönnetty palkanlisäys 125
„ tarjokasryhmä 386
„ toiminta 383

* Kaupunginpuutarha, uusi vuokratariffi 385
„ määräraha sen rakennusten korjauksiin 25
„ „ tien teettämistä varten sinne 50
„ sen hedelmäpuiden tuotanto 252
„ sähkövalon laitattaminen sinne 131
Kaupunginpuutarhurin luontoisedut 251
Kaupunginvaltuuston alistus laillisuuden palauttamisesta 186
„ ensimmäiselle ja toiselle sihteerille myönnetty virkaero 245
„ jäsenten palkkio 72
„ jäsenyys, vapautus siitä 255
„ kanslian uusi palkkasääntö 72
„ kokoonpano 1
„ kokoukset 2
„ puheenjohtajan erojaispuhe 188
„ sihteerinvirkojen hoitaminen 245
„ valmisteluvaliokunta 2
„ v. t. sihteerin palkka 72
Kaupunginvaltuutettujen vaalia varten myönnetty määräraha 68
„ vaalipäivä 255
Kaupunkiliitto, Suomen, Helsingin kaupungin yhtyminen siihen 253
Kaupunkilähetykselle myönnetty apuraha 165
Keittiökasvien viljelys kaupungin maalla 31
Keittiötähteiden talteen ottaminen 137, 237
Kenraali Mannerheimin rahasto, sen hoito 162
Kenttäintendenttivirasto, saksalainen, huoneiston vuokraaminen sille 91
Kerjuu 307
Kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1917 55
„ „ tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1917 55
Keskuslämmityslaitos, kaupungin, sen valvontamäärärahaan myönnetty lisäys 139
Kesäkurssit kansakouluoppilaille, niiden järjestämistä varten myönnetty määräraha 163
Kesälastentarhoja varten myönnetty määräraha 123
Kesäloma, kaupungin orkesterin henkilökunnan 235
„ „ työntekijöiden 242
„ „ virka- ja palvelusmiesten 241
„ rakennuskonttorin työntekijäin 335
Kesäpäiväparantola, Oulunkylän, murtovarkaus siellä 99
„ „ sille myönnetty lisämääräraha 99
Kesätyöskentely, lasten, sitä varten myönnetty määräraha 165, 168
Kiertokirje kapinan aikaisten asiakirjain talteen ottamisesta 186
Kiitosadressi kreivi R. von der Goltzille 187
Kiitoskirjelmä Ruotsin lähetystölle 187
Kiitossähkösanoma Saksan valtakunnan hallitsijalle 186
Kilpailu Vanhan kirkon puiston sotilashautojen koristamisesta 145
Kirjahyllyt, tilastokonttorin hävinneet, vaatimus niiden korvaamisesta 293
Kirjapaino, sen ostaminen kaupungille 234
Kirjasto, katso Kaupunginkirjasto.
Kirkkorakennus Apollonkadun tontilla n:o 5 a 17
Kissat, niiden lopettamista varten myönnetty määräraha 144
Kivelän sairaala, hevosen ostoa varten myönnetty määräraha 107
„ „ kaluston „ „ „ „ 107
„ „ sen lisämääräraha 107

Kivelän sairaala, sen palkkasääntö 106
„ „ „ sisustustyöt 24
„ „ uusien osastojen sisustamista varten myönnetty määräraha 107
Koirat, määräraha niiden lopettamista varten 144
Koiravero, sen lyhentäminen 285
Koleraparakit, n. s., niiden sisustaminen influensasairaalaksi 110
Komitea invaliidirahaston hoitamista varten 262
„ kalliinajanlisäysten myöntämistä varten poliisilaitokselle 86
„ kansanlastentarhain vastaista asemaa koskevaa kysymystä varten 28
„ kaupungin sairaalain elintarvehankintaa varten 155
„ „ „ sääntöjen laatimista varten 230
„ „ vakinaisten tulojen lisäämistä varten 262
„ keittiötähteiden talteen ottamista varten 237
„ koulunuorison luistelu-urheilun edistämistä varten 144
„ maan tulevan kuninkaan vastaanottamista varten 188
„ muistomerkkien hankkimista varten Vanhankirkon puistikon sotilashaudoille 145
„ sotilashenkilöiden ravitsemista varten 91
„ suuremman yhtäläisyyden saavuttamista varten satamahallintoon .. 233
„ vakinaisessa sotapalveluksessa olevain tai kaatuneiden sotilashenkilöjen perheiden avustamista varten 88
„ katso myös Toimikunta ja Valiokunta.
Konserttipalatsin rakentaminen 385
Kontrahti sähkövoiman hankkimisesta sähkölaitoksen ja aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiön kesken 132
Konvalescenthem-Toipumakoti yhdistykselle myönnetty määräraha 166
Kordelinin, Alfred, avustusrahasto, sen vastaanottaminen 162, 307
Korjaukset, Aleksanterinkadun talon n:o 1 25
„ „ „ „ 22—24 30
„ Bodan tilan asuinrakennusten 8
„ Domarbyn kartanon 31
„ ent. seurahuoneen 25
„ kansakoulutalojen 25
„ kauppahallien 25
„ kaupunginpuutarhan rakennusten 25
„ Kullan torpan 24
„ kunnalliskodin 25
„ kunnan työväenasuntojen 25, 29
„ Oulunkylässä sijaitsevain rakennusten 25
„ palolaitoksen talojen 25
„ poliisilaitoksen rakennusten 25, 29
„ sairaalain 23, 24, 25
„ tavarakatosten 25
„ Toivoniemen kasvatuslaitoksen 28
„ tulli- ja pakkahuonerakennusten 25
„ ja kunnossapito, kaasulaitoksen 45
„ „ „ katujen ja yleisten paikkain 48
„ „ „ laiturien ja virutushuoneiden 50
„ „ „ Mynttirannan 50
„ „ „ sairaalarakennusten, niiden määrärahan ylitys 23
„ „ „ satamain 51
„ „ „ sähkölaitoksen 45

Korjaukset ja kunnossapito, vesijohtojen 44
Korkeajännitteiskaapelin teettämistä varten Katajanokan valtionkonepajoihin myönnetty määräraha 45
Korkeasaaren eläintarha, anomus sen lakkauttamisesta 54
Korkeasaari, vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha sen istutusten kunnossapitoa varten 54
Korkeusmääräykset, tonttirajain 189
Korpaksen talo, sen eräiden osien pakkolunastus 11
Kotikallion kansanlastentarha, kapinanaikana sitä kohdanneet vauriot 123
Kotikasvatusyhdistykselle myönnetty määräraha 166
Koululaisten maksuttomat merikylvyt 30
Kulkutaudit, niiden vastustamismäärärahan ylitys ja lisäys 101
Kulkutautisairaala, henkilökohtainen palkanlisäys sen koneenkäyttäjälle 105
„ määräraha metallisorvin hankkimista varten 105
„ sen palkkasääntö 104, 105
„ sille myönnetty määräraha kaluston ostoa varten 105
„ „ „ „ sairaalatarvikkeiden ostoa varten 105
„ sitä varten myönnetty määräraha 105
Kullan torppa, korjaukset siellä 24
„ „ lastenkodin perustaminen sinne 114
„ „ sen huvilatiluksen hankinta 8
„ „ „ lastenkodin budjetin vahvistaminen 114
„ „ „ „ toiminta 313
Kuningas, maan tuleva, toimenpiteet hänen vastaanottamisekseen 188
Kunnallisasetuskokoelman määrärahan ylitys 69
Kunnallisen yksipäiväisen kirjaltajakoulun johtokunnan puheenjohtajan vaali 261
„ „ „ perustaminen 230
„ „ „ säännöt 231
Kunnalliset työväenasunnot, korjaukset niissä 25, 29
„ „ lisämääräraha niitä varten 139
„ „ niiden hoito 356
„ „ „ määrärahain ylitys 139
„ „ „ sisustus- y. m. työt 28
Kunnallishallinto, sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 173
Kunnalliskoti, sen henkilökunta 304
„ „ korjauksia varten myönnetty määräraha 25
„ „ palkkasääntö 113
„ „ sikalaa varten myönnetty määräraha 137
„ „ „ „ myönnetyn määrärahan ylitys 24
„ „ sisustus 24
„ „ sisustustöitä varten myönnetty määräraha 24
„ „ uusien toimihenkilöiden palkkaamista varten myönnetty määräraha 114
„ „ vuosikertomus 315
„ „ väliaikaisen sairaalan lakkautus 24
„ „ „ „ palkkasääntö 110
„ siellä sattuneet väkivaltaisuudet 243
„ sinne johtavan raitiotieradan kuntoonpanettaminen 42
„ valitukset siellä esiintyneistä epäkohdista 243
„ vesijohto sen sikalaan 44

Kunnalliskoti, viransijaisuusmääräraha sen lääkärille 114
Kunnallispormestariksi nimitetty ent. pormestari J. von Haartman 245
Kunnan huoneenvuokralautakunta, sen varoista kavalletun rahamäärän tileistä poistaminen 80
„ „ sille myönnetty lisämääräraha 80
„ „ sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 173
„ työnvälitystoimisto, sen johtajan antama vuosikertomus 359
„ „ „ palkkasääntö 79
„ „ sille myönnetty lisämääräraha 79
„ työtarkastajat, niiden virkaanottaminen 243
„ viranpitäjät, heidän eläkeperusteensa 198
„ „ „ palvelusehtonsa 190, 194
Kutsuntalautakunnan jäsenille suoritettu palkkio 96
Kuuromykkäyhdistys Helsingissä, sille myönnetty määräraha 165
Kyydinpitoa varten myönnetty määräraha 169
Kårbölen kylä Helsingin pitäjää, erinäisten sen tilain osto 4
Käsityöläisopetuksen uudesti järjestäminen 234
Kätilöt, korotettu palkkio heille 97
Käyttö, valtiolle luovutettujen Katajanokalla olevien alueiden 14
Käyttöoikeus, n. s. sapöörikasarmin rakennusten 34

Lahjapalkkio, sen evätty anomus 160
„ suomenkielisten kansakoulujen siivoojattarille 118
Lahjoitus kaatuneiden soturien muistoksi 162
Lahjoitusrahastot, kaupungin, niiden hoitokertomus vuodelta 1917 55
Laiduntamisoikeudet 275
Lainat, tulot niistä vuoden 1919 tulosäännön mukaan 183, 184
„ kahta vuotta pitemmällä takaisinmaksuajalla 55
Lainavarain osoittaminen erinäisiin tarkoituksiin 55
„ „ „ „ siitä tehty lopullinen päätös 55
Laiturin korjaus 50
Lapinniemen hallintaoikeuden palauttaminen kaupungille 16
Lappe, K., insinööri, otettu kaasutehtaan johtajaksi 249
Lapset, avioliiton ulkopuolella syntyneet, toimenpiteitä heidän hyväkseen .. 120
Lastenhoidon edistämisyhdistys, sille myönnetty määräraha 166
Lastenhoidontarkastajan toiminta 309
Lastenkamariosastot, kansanlastentarhain, määräraha niiden perustamista varten 123
Lastenkodin perustaminen Kullan torppaan 8, 114
„ „ Ryttylän tilalle 166
Lastenkodit, lisämääräraha niille 21
„ vaivaishoidon 312
Lastenkotien tarkastus 286
„ ylläpitoa varten myönnetty määräraha 165
Lastenseimet, niille myönnetty määräraha 165
Laurell, Hulda, kaitsija, hänelle myönnetty oikeus virkavuosien lukemiseen 98
Lausunto elintarpeiden hankkimisesta kaupungin sairaaloihin 155
„ erään Drumsön osan luovuttamisesta kaupungille 8, 9
„ Helsingin ja Hangon—Hyvinkään radan välisen rautatielinjan rakentamisesta 34, 35
„ kalliinajanlisäyksestä poliisilaitokselle 86

Lausunto kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistuksesta 199, 208
„ „ satamaolojen järjestämisestä 36
„ „ viranpitäjäin palkanjärjestelystä 57, 58
„ „ virka- ja palvelusmiesten esiintymisestä kapinan aikana 185
„ keittiöjätteiden talteenottamisesta 237
„ Munkkiniemen yhdyskunnan erään osan rakennuskaavaehdotuksesta 3
„ poliisimenosäännön edelleen korottamisesta 83
„ Suomen kansalaisuushakemuksien tutkimisesta 253
„ Turun kasarmialueen omistus- ja käyttöoikeudesta 12
„ uuden obligatiolainan ottamisesta 56
„ vakinaisessa sotapalveluksessa olevain kaatuneiden sotilashenkilöjen perheiden avustamisesta 88, 89
Lausuntoja elinkeinohakemuksista 254
„ Suomen kansalaisuushakemuksista 254
Leikinjohtajatarten palkkaamista varten myönnetty määräraha 144
Leikkipaikka Pakaan alueella, sen aitaaminen 51
Leivinuunein teettäminen kunnallisiin työväenasuntoihin 28
Lihantarkastusasema, sen henkilökunnan vähentäminen 101
„ „ johtajanvirka 248
„ „ korotettu taksa 100
„ „ palkkasääntö 100
„ „ vanhemmaksi tarkastuseläinlääkäriksi otettu eläinlääkäri Å. W. Hällfors 248
Liikennekonttori, sen lisämääräraha 75
„ „ määrärahain ylitys 75
„ „ nuoremman konttorikirjurinviran täyttäminen 247
„ „ sen palkkasääntö 74
„ virkaero sen nuoremmalle konttorikirjurille 247
Liikennemaksujen korotus 75
„ poisto 285
Liitto ruumiillisen kasvatuksen edistämiseksi, sitä varten vuoden 1918 menosääntöön otetty määräraha 144
Lindberg, A. V., valtuuston ensimmäinen sihteeri, hänelle myönnetty virkaero 245
Lindfors, A. I., merikapteeni, valittu satamakapteeniksi 247
Lisätty kaupunginvaltuusto 11, 55
Lojander, J. F., lääket. lis., valittu terveystoimiston lääkäriksi 248
Luistelu-urheilun edistämistä varten myönnetty määräraha 144
Luontoismajoituksen osoittaminen 95
Lupa harjoittaa huutokauppaa 255
„ „ myrkyllisten aineiden kauppaa 255
„ „ rohdoskauppaa 255
„ hiilien korjaamiseen satamista 280
„ jäänottoon 278
„ kaislanottoon 278
„ n. s. kahvikojujen pitämiseen 277
„ sähköjohtojen asettamiseen 278
„ vallihaudan laittamiseen Kaivopuistoon 280
Lämmityslaitokset, kaupungin, lämpöteknikon asettaminen niitä varten 245
Länsiranta, erään katoksen teettäminen sinne 278
Lääkärien ja sairaanhoitohenkilökunnan, sairaaloista erillään olevien, palkkasääntö 96

Lääkärinapu äkillisissä taudintapauksissa, sitä varten myönnetty määräraha 97
Lääkäripäivystys sunnuntai- ja pyhäpäivinä, sitä varten myönnetty lisämääräraha ... 97
Lääninvankilan alueen Katajanokalla hankkiminen kaupungille ... 16
Lövkullan palstatilan osto ... 6

Maalaustyöt, kaupungin, Suomen maalarityönantajaliiton esitys niiden järjestämisestä ... 138
„ lisäkorvaus niistä ... 138
Maanostot ... 4—8
Maatilat, kaupungille kuuluvat, niiden hoidon uudesti järjestäminen ... 32
Maidonhankinta vähävaraisten kotien lapsille ... 158
Maidon kustantaminen saksalaiseen sotilassairaalaan ... 91
Maistraatti, avioliittoasiain notaarin palkkaaminen ... 67
„ „ notaarien kalliinajanlisäysten korottaminen ... 68
„ sen palkkasääntö ... 68
„ „ tarverahain lisämääräraha ... 68
„ „ viransijaisuusmäärärahat ... 67
„ „ virkamiesten menettämäin virkasivutulojen korvaus ... 67
„ sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha ... 173
Maitopisara yhdistykselle myönnetty apuraha ... 166
Majalarakennus, Hietaniemenkadun, määräraha ullakkokonttorien laittamiseksi sinne ... 29
Majoitus ... 26, 91—95, 275
Majoituslautakunta, palkanlisäyksiä sen henkilökunnalle ... 95
„ sen antama vuosikertomus ... 342
„ „ kaluston tileistä poisto ... 96
„ „ palkkasääntö ... 174
„ sille myönnetty lisämääräraha ... 95
„ „ „ määräraha ylimääräisten työvoimain hankkimista varten ... 95
Makkien puhtaanapitoa varten myönnetty määräraha ... 54
Malmbyn kylässä sijaitsevan palstatilan evätty ostotarjous ... 6
Malmin suojeluskunnan evätty avustusanomus ... 169
Mankala fors aktiebolag, sen osakkeiden osto ... 11
Mannerheim, G., kenraali, hänelle myönnetty määräraha avustusten jakamista varten ... 147
„ katso myös Kenraali Mannerheim.
Marian sairaala, virkaero sen ylilääkärille ... 249
„ „ sen korjaukset ... 23
„ „ „ määrärahat ... 104
„ „ „ palkkasääntö ... 102
„ „ sotilaiden ja punakaartilaisten sairasmaksujen tileistä poisto 102
Marraskuun lakko vuonna 1917, väkivaltaisuudet kunnalliskodissa sen aikana 243
Marsio, A., insinööri, evätty esitys ikäkorotusoikeuden suomisesta hänelle .. 130
Matka-apuraha rakennusmestari K. V. Hedmanille ... 161
Meno- ja tulosääntö vuodelta 1919 ... 171—172
Merholma, sen eräiden osain osto ... 10
„ „ erään osan vuokraoikeuden lunastaminen ... 11
Metodisti-episkopalinen seurakunta, ruotsalainen, tontin luovuttaminen sille 17
Metsäin, kaupungin, hoito ... 340
Miekkakalan kiinteimistö osakeyhtiön anomus tonttien yhdistämisestä ... 190

Mielisairaala, katso Nickbyn mielisairaala.
Mietintö, katso Lausunto.
Muistomerkin pystyttäminen kaatuneille ja murhatuille suojeluskuntalaisille 146
Muistomerkki kaatuneille sotureille, lahjoitus sitä varten 162
Munkkiniemen-Hagan raitiotien matkustajamaksujen korotus 43
Munkkiniemen yhdyskunnan erään osan rakennuskaavaehdotus 3
Munsterhjelm, A., eläinlääkäri, määrätty toistaiseksi hoitamaan kaupungin-
eläinlääkärinvirkaa 248
Muonitustoimikunnan kertomuksen laatimisesta myönnetty palkkio 159
Murtovarkaus Oulunkylän kesäpäiväparantolassa 99
Museo, biologinen, anomus sen perustamisestä 54
Museolautakunnan vuosikertomus 382
Musiikilautakunnan, palkkasääntö 125
„ vuosikertomus 383
Muuntajakoneiston osto raitiotiekäyttöä varten 130
Myynti, kaupungille kuuluvain rakennusten 280
„ tonttien, katso Tontit.
Myyntipaikat narinkassa, niiden vuokramaksujen korotus 277
Mäntymäelle laitetut hautauspaikat 33, 144
Mäntymäki, evätty anomus uusien tenniskenttäin järjestämisestä sinne 52

Narinkkapaikkain vuokrat 277
Nautaeläimet, niiden pitämistä koskevat määräykset 226
Navetta, Domarbyn kartanon, määräraha sen korjauksiin 31
Nickbyn mielisairaala, korvaus sen toimihenkilöille nauttimatta jääneestä va-
paasta ruuasta 109
„ „ lisäloman hankkiminen sen hoitohenkilökunnalle 108
„ „ lisäsairassijain laittaminen sinne 109
„ „ metallisorvin ja hevosen ostamista varten myönnetty
määräraha 109
„ „ navettarakennuksen teettäminen sinne 24
„ „ palstatilain ja rakennusten osto 7
„ „ rautasuodattimien hankkiminen sinne 24
„ „ sen korjaukset 7, 24
„ „ „ palkkasääntö 108
„ „ sitä varten myönnetty lisämääräraha 109
„ „ sähkövirran anto sen voimakeskuksesta 109
Nuorten miesten kristillinen yhdistys, sille myönnetty apuraha 165
Nyåker, sen pakkolunastus 11

Obligatioiden arvonta 280
Obligatiolainan, uuden, ottaminen 56
Oikeusapulautakunta, jäsenen vaali siihen 256
Oikeusaputoimisto, senaatinkanslisti S. Ilmanen määrätty sen v. t. oikeus-
avustajan apulaiseksi 247
„ sen palkkasääntö 80
„ „ vuosikertomus 350
Olsson, S., kaupunginpuutarhuri, kantelut häntä vastaan 251
Operettiseurue, saksalainen, sen evätty avustusanomus 169
Opetuslaitokset-nimistä julkaisua koskeva päätös 234
Opetuslaitoksia varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 176, 177
Oppikoulujen vanhempain neuvosto, sen jäsenten vaali 262
Osakeyhtiö Börs, vahingonkorvausta sille 171

Osakeyhtiö Gottfr. Strömbergin anomus sähköjohtojen asettamisesta 278
„ „ „ sähkölaitoksen kanssa tekemä sähkövirran hankintavälikirja 132
„ Hietalahden laivatokka ja konepaja, erään alueen vuokraaminen sille 19
„ M. G. Steniuksen ja kaupungin välinen muutettu toimilupakirja 43
„ nya varvet, sen anomus saada teettää asuinrakennuksia Sinivuorenmaalle 20
„ nya varvet, sen anomus saada vuokrata alue Sinivuorenmaalta 19
„ seurahuone, sen vahingonkorvausanomus 170
„ suomalainen luistinrata, sille myönnetty määräraha 144
„ Suomen teollisuuskonttori, erään Drumsön osan luovuttaminen sille 8
„ Tolvmans aktiebolag, sen osakkeiden osto 5
Osakkeiden, Helsingin makasiiniosakeyhtiön, merkitseminen 11
„ Hertonäsin maatilan, hankkiminen kaupungille 279
„ Mankala fors aktiebolag yhtiön, ostaminen 11
Osto, eräiden Merholman osain ynnä vesialueen 10
„ erään Drumsön osan, evätty tarjous ..... 8—10
„ exhaustorien, kaasulaitosta varten 45
„ maatilain ..... 4—8
„ Malminkadun talon n:o 36 12
„ Mankala fors aktiebolag yhtiön osakkeiden, sitä koskevan päätöksen vahvistus 11
„ muuntajakoneiston, sähkölaitokseen 130
„ Oulunkylän Kullan torpan huvilatiluksen 8
„ Tolvmans aktiebolag yhtiön osakkeiden 5
„ työkalujen, hätäaputöitä varten, siihen myönnetty määräraha 153
Oulunkylän ja kunnalliskodin välisen kapearaiteisen radan kuntoonpanettaminen 42
„ lastenkoti 312
„ taajaväkinen yhdyskunta, sen järjestyssäännöt 253
„ yhdyskunnan järjestyssääntöjä koskeva lausunto 253

Paikkavuokrat, narinkan 277
Painatustöiden, kaupungin, järjestäminen 234
Pakaan alue, erään sen osan aitaamista varten myönnetty määräraha 51
„ „ sen tasoitustyöt 46, 47
Pakinkylän huvilayhdyskunnan alueen korkeusmittaussuunnitelman laatiminen 4
„ „ rakennuskaavan laatiminen 4
Pakkahuone, Länsirannan, sähkövalaistus sen ympäristöön 131
Pakkolunastus, Brunakärrin ja Nyåkerin tiluslohkojen 11
Paldani, O., vanhempi kaupunginkirjuri, hänelle myönnetty virkavapaus 74
Palkanjärjestely, kaupungin viranpitäjäin 57
„ palolaitoksen 81
„ rakennustarkastuskonttorin 77
Palkankorotus holhouslautakunnan sihteerille 79
„ kansanlastentarhain opettajattarille 122
„ palomiehistölle 81
„ rakennuskonttorin viranpitäjille 139
„ sosialilautakunnan vahtimestarinapulaiselle 80
„ talojen isännöitsijöille 139

Palkankorotus, teknillisten laitosten hallituksen sihteerille 126
„ vaivaishoitohallituksen sihteerille 111
„ yleisten töiden hallituksen sihteerille 136
„ katso myös Palkanlisäys.
Palkanlisäys, henkilökohtainen, kulkutautisairaalan koneenkäyttäjälle 105
„ „ satamakonstaapeleille 77
„ „ tilastokonttorin johtajalle ja ensimmäiselle aktuaarille 77
„ „ vaivaishoitohallituksen kamreerille 111
„ kaupungin viranpitäjille 61
Palkka, valtion palvelukseen kutsuttujen kunnallisten toimihenkilöiden 66
Palkkalautakunta, sen asettaminen 190
„ „ johtosääntö 192
„ „ määrärahat 80
„ „ menosääntö 80
„ „ vaali 261
Palkkasääntö, asuntotarkastuksen 98
„ Humaliston sairaalan 110
„ kaasulaitoksen 128
„ kansanlastentarhain johtokunnan 122
„ kasvatuslaitosten 120
„ kasvatuslautakunnan 119
„ kauppahallien 125
„ kaupunginkirjaston 123
„ kaupunginmuseon 125
„ kaupungin sairaalaylihallituksen 101
„ kaupunginvaltuuston kanslian 72
„ Kivelän sairaalan 106
„ kulkutautisairaalan 104
„ kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevien laitosten 113
„ kunnalliskodin väliaikaisen sairaalan 110
„ kunnan työnvälitystoimiston 79
„ lihantarkastusaseman 100
„ liikennekonttorin 74
„ maistraatin 68
„ Marian sairaalan 102
„ musiikkilautakunnan 125
„ Nickbyn mielisairaalan 108
„ oikeusaputoimiston 80
„ palolaitoksen 82
„ poliisilaitoksen 82
„ raastuvanoikeuden 71
„ raatihuoneenarkiston 71
„ rahatoimikamarin 73
„ rahatoimikonttorin 74
„ rakennuskonttorin 136
„ revisionikonttorin 78
„ ruotsinkielisten kansakoulujen 116
„ sairaaloista erillään olevien kaupungin lääkärien ja sairaanhoitohenkilökunnan 97
„ satamakonttorin 76
„ sosialilautakunnan 80

Palkkasääntö, suomenkielisten kansakoulujen ... 116
„ sähkölaitoksen ... 129
„ terveydellisten tutkimusten laboratoorin ... 99
„ terveydenhoitolautakunnan ... 96
„ terveyspoliisin ... 98
„ tilastokonttorin ... 77
„ tyttöjen ammattikoulun ... 115
„ työväenopiston ... 124
„ ulosottolaitoksen ... 72
„ vaivaishoitohallituksen ... 111
„ valmistavan poikain ammattikoulun ... 115
„ veneeristen tautien vastustamista varten olevan terveystoimiston 99
„ verotusvalmistelukunnan ... 78
„ vesijohtolaitoksen ... 126
„ virallisten syyttäjäin ... 71
Palkkionkorotus kaupungin sairaalaylihallituksen toimihenkilöille ... 101
„ kätilöille ... 97
„ ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan sihteerille ... 117
„ „ „ „ taloudenhoitajalle ... 117
Palkkiota kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajille ... 207
„ kaupunginvaltuutetuille ... 72
„ muonituslautakunnan kertomuksen laadinnasta ... 159
Palokunta, vapaaehtoinen ... 299
Palolaitoksen avustusrahasto ... 299
„ kalusto ja välineet ... 299
„ menot vuonna 1918 ... 300
„ rakennuksissa toimitetut korjaukset ... 25
„ sairaankuljetusvaunujen käyttö ... 299
„ sairaiden kuljetus, sitä varten myönnetty määräraha ... 81
Palolaitos, sen palkkasääntö ... 82
„ sille myönnetty lisämääräraha ... 81
Palolaitosta varten 1919 vuoden menosääntöön otettu määräraha ... 174
Palomiehistölle myönnetyt maksuttomat kylvyt Ursinin uimahuoneella ... 30
Palomiehistön palkkaetujen muutokset ... 81
Palotoimikunnan laatima vuosikertomus ... 296
Palovahingonkorvaukset pilaantuneesta omaisuudesta ... 298
Palvelusehdot, kunnallisten viranpitäjäin ... 190—194
Pankkishekkien, kapinanaikaisten, lunastaminen ... 147
Paraati Senaatintorilla, ylimääräinen kestitys siihen osaaottaneille joukoille 147
Parantolayhdistys, risatautisten lasten, sille myönnetty määräraha ... 167
Pauligin, G., lahjoitusrahasto, siitä myönnetty matkastipendi ... 161
Pelastusarmeijan lasten päiväsiirtola ... 313
„ lastenseimi, sen voimassapitoa varten myönnetty määräraha 168
Perunajauhot, takavarikoidut, kysymys niiden luovutushinnasta ... 154
Perunanviljelykseen luovutettuja palstoja ... 274
Pesulaitoksella järjestetyt hätäaputyöt naisille ... 372
Petrolivalaistuksen vaihtaminen sähkövalaistukseen eräissä kaupunginosissa 131
Pikkukoulunopettajatarseminaari, ruotsalainen, sitä varten myönnetty lisämääräraha ... 118
Pitennys, rakennusajan ... 8
Poliisijärjestyksen eräiden pykälien muuttaminen ... 228

Poliisikoulun kustannukset 84
Poliisilaitoksen huoneisto Fredrikinkadulla, sähköjohtojen laittaminen sinne 29
„ kalliinajanlisäys 86
„ kaluston tileistä poisto 85
„ osoite- ja tiedonantotoimistojen huoneisto 25
„ palkkasääntö 82, 84
„ rakennusten korjaukset 25, 29
„ vuokramäärärahan lisäys 87
„ vuosirahasäännön edelleen korottamisesta annettu lausunto 83
„ „ vahvistamiseen liitetty varaus 84
Poliisilaitos, eräiden n. s. sapöörikasarmin rakennusten luovuttaminen sille 34
„ sitä varten myönnetyt määrärahat 85, 86, 174
Poliisimiehistön kirjastolle y. m. myönnetty määräraha 86
„ maksuttomat kylvyt Ursinin kallion uimahuoneella 30
„ palkka kapinan ajalta 85
„ varastetun omaisuuden korvaaminen 87
Poliisin koiratarhan korjauksiin myönnetty määräraha 30
Poliisivankilan laajentaminen 29
Poliklinikat, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otetty määräraha 174
Privata svenska flickskolan i Helsingfors, sille luovutettu tontti 17
Puhtaanapitolaitoksen ent. johtajan palauttaminen virkaansa 252
„ korjaukset ja kunnossapito 54
„ lisämääräraha 53
„ määrärahojen ylittäminen 53
„ tulot vuoden 1919 tulosäännön mukaan 182
„ työntekijöille korvausta lakon ajalta 138
„ v. t. johtajan palkkaus 138
Puhtaanapito-osaston, rakennuskonttorin, järjestäminen erilliseksi laitokseksi 237
„ „ „ toiminta 339
Pulakauden aikaisten toimikuntain tilien tarkastus 157
Puutarhatöitä lapsille, sitä varten myönnetty määräraha 165, 168
Päivystysapulaisen palkkaamista varten vaivaishoitohallituksen Sörnäsin kansliaan myönnetty määräraha 112
Päivähoito lastensiirtolassa 313

Raastuvanoikeus, korvaus menetetyistä virkasivutuloista 70
„ määrärahoja sen viransijaisia varten 69
„ „ „ väliaikaisia osastoja varten 69
„ sen palkkasääntö 71
„ „ puheenjohtajan palkkionkorotus 69
„ „ virkalomamäärärahain korottaminen 69
„ sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha .. 173
Raatihuoneen siivoamismäärärahan lisäys 139
Raatihuoneenarkiston palkkasääntö 71
Rahasto, Alex. Ärtin, siitä myönnetty määräraha kesäkurssien järjestämistä varten 163
„ Alfred Kordelinin avustus-, sen vastaanotto 162, 307
„ Emma Grefbergin, sen korkovarain käyttö 314
„ Gustav Pauligin lahjoitus-, siitä myönnetty matkastipendi 161
„ K. H. Renlundin lahjoitus-, sen korkovarain käyttö 285
„ kenraali Mannerheimin, sen muodostaminen 162

Rahasto, kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, apurahoja siitä 161
„ O. Rosenqvistin stipendi-, apumaksu siihen..... 161
Rahastot, vaivaishoidolle lahjoitetut, niiden korkovarain käyttö 306, 307
„ katso myös Lahjoitusrahastot.
Rahatoimikamari, lisämääräraha sen virkamiesten palkkaamista varten 73
„ sitä varten 1919 vuoden menosääntöön otettu määräraha 173
Rahatoimikamarin ensimmäisen sihteerin pohjapalkan korotus..... 73
„ jäsenet 264
„ kokoonpano 256
„ kokoukset 264
„ palkkasääntö 73
„ virkojen täyttäminen 246
Rahatoimikonttori, herra E. G. Hällström valittu v. t. avustavaksi kassanhoitajaksi 286
„ myönnettyjä viransijaisuusmäärärahoja sille 73
„ nuoremman kaupunginkirjurin virkaan asettaminen 246
„ sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 173
Rahatoimikonttorin huoneiston laajentaminen 25
„ lisätty henkilökunta 242
„ määrärahain ylitys 73
„ palkkasääntö 74
Raitiotie kunnalliskodin ja Oulunkylän välillä, sen kuntoonpanettaminen.... 42
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön anomus työpajahuoneistojen laajentamisesta 189
„ „ „ kaikkien osakkeiden lunastaminen 145
Raitiotiemaksujen korotus 43
Rakennusaika, tonttien, sen pitennys..... 8, 190
Rakennusjärjestys, evätty anomus poiketa siitä 189
„ sen täydentäminen..... 188
Rakennuskaava erästä Munkkiniemen huvilayhdyskunnan osaa varten..... 3
„ Pakinkylän huvilayhdyskuntaa varten..... 4
Rakennuskonttori, huoneisto sille 24
„ korvausta ylityöstä sen kamreerille..... 137
„ palkanlisäys sen virkailijoille..... 136
„ sille myönnetty lisämääräraha 139
Rakennuskonttorin geodeetti-osaston toiminta 337
„ huonerakennusosaston toiminta 337
„ insinööriosaston toiminta..... 335
„ kamreeriosaston toiminta 340
„ kaupunginasemakaavaosasto, insinöörinviran perustaminen sinne 244
„ „ sen toiminta 338
„ kaupunginistutusten osaston toiminta 338
„ määrärahain ylitys 139
„ palkkasääntö 136
„ puhtaanapito-osaston järjestäminen erilliseksi laitokseksi 237
„ „ toiminta 339
„ työteho 335
„ virkamiesten elintarpeiden ostoa varten myönnetty määräraha..... 158
Rakennuspiirustukset, rahatoimikamarin hyväksymät 275
Rakennusrajain muutos 189
Rakennustarkastuskonttori, sen palkkain järjestely..... 77

Rakennustarkastuskonttori, sille myönnetty lisämääräraha 78
Rakentaminen, sairashuoneen, Pitkänsillanrantaan 17
Ratkaisemattomat asiat, kaupunginvaltuuston diariin merkityt 188
Rautatielinja Helsingin ja Hangon—Hyvinkään radan välille 34
Rautatientori, rihkamakaupan siirtäminen sinne 277
Rein, K. A., rahatoimikamarin apulaissihteeri, hänelle myönnetty ero 246
Rekisteritoimisto, vaivaishoitohallituksen, sen toiminta 315
Renlundin, K. H., lahjoitusrahasto, sen korkovarain jako 285
„ „ säätiö, uuden jäsenen vaali sen toimikuntaan 262
Resvoyn rauhankappelin poistaminen 33
Revisionikonttori, määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi 78
„ sen johtosääntö 222
„ „ palkkasääntö 78
„ virkaero sen v. t. ylimäär. reviisorille 248
Revolveri, evätty anomus sen korvauksen saamisesta 87
Rihkamakauppa toreilla 277
Rohdoskaupan harjoittamiseen myönnetty lupa 255
Rosendahl, F., kamreeri, hänelle myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys.. 111
Rosenqvistin, O., stipendirahasto, apumaksu siihen 161
Rouvasväenyhdistys, sille myönnetty määräraha 165
Ruoholahden satama, sen laiturien korjaus 278
Ruokarahat palvelusloman aikana, sairaalahenkilökunnan oikeus niihin 102
Ruokatavarakellarien laittaminen kunnallisiin työväenasuntoihin 28
Ruotsalaiselle metodisti-episkopaaliselle seurakunnalle luovutettu tontti 17
Ruotsin lähetystölle Helsingissä lähetetty kiitoskirjelmä 187
Ruumiinvamma tapaturman kautta, korvausta siitä 142, 285, 286
Ruumiit, kapinan aikana murhattujen tai kaatuneiden henkilöjen, niiden säilytystä ja kuljetusta varten myönnetty määräraha 144
„ niiden esiinkaivaminen ja kuljetus 144
Ryttylän lastenkoti 312
„ tilaa varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 22
„ tilan käyttö 21, 22

Sairaalahoito, vaivaishoidon kustantama 306
Sairaalain, kaupungin, elintarvehankinta 155
„ „ hallintosäännön uudistus 230
„ „ henkilökunnan oikeus ruokarahaan palvelusloman aikana 102
„ „ korjaukset 23, 24
„ „ tarkastus 286
„ „ sairasmaksutaksan korotus 101
Sairaalamaksut, haavoittuneiden suojeluskuntalaisten, saksalaisten sotilaiden sekä punakaartilaisten 102
Sairaalan rakentaminen Pitkänsillanrantaan 17
Sairaalarakennusten määrärahan ylitys 23
Sairaalatarkastajan toimen hoitaminen 248
Sairasmaksut, kaupungin sairaalain, niiden korotus 101
Saksalaisen sotaväen majoitus 91, 94
„ „ „ ravitseminen y. m. 91
Saksalaisten haudat Vanhan kirkon puistossa, seppeleen laskeminen niille .. 187
„ sotalaivain maksuton vedenkulutus 127
„ sotilasviranomaisten avustus pääkaupungin muonittamisessa .. 153

Saksan hallitsijalle lähetetty kiitossähkösanoma 186
Salakari, P. J., kansakouluvahtimestari, hänelle myönnetty oikeus kalliinajanlisäyksen pitämiseen 117
Sandelin, E. K., Marian sairaalan ylilääkäri, hänelle myönnetty ero 249
Santa- ja Busholman ja Töölön tavarapihan välinen kaksoisraide 40
„ „ „ käyttö 274
„ „ „ satamalaitokset 36
Sapöörikasarmialueella, korttelissa n:o 217, olevien rakennusten luovuttaminen poliisilaitokselle 34
Satamahallinto, sen keskittäminen 233
Satamakapteeni, hänelle myönnetty viransijaisuusmääräraha 76
„ v. t., merikapteeni I. Jokinen määrätty siihen 286
Satamakassanhoitajalle myönnetty viransijaisuusmääräraha 76
Satamakonstaapeleille myönnetty palkanlisäys 77
Satamakonttori, erään sen määrärahan ylitys 76
„ sen kirjanpitäjälle myönnetty virkaero 247
„ „ palkkasääntö 76
„ sille myönnetty lisämääräraha 76
Satamamaksujen korotus 75
„ vuorolaivan, huojennus 75
Satamamestarinapulainen, v. t., merikapteeni C. Nygrén valittu 286
Satamaolot Helsingissä, niiden järjestäminen 36
Satamarata, kaksoisraiteinen Töölön tavarapihan sekä Santa- ja Busholman satama-alueen väliselle osalle 40
„ pistoraiteen teettäminen sieltä kaupungin ainespihan vierelle .. 41
Satamat, määrärahoja niiden uutistöitä varten 51, 336
„ niiden korjausta ja kunnossapitoa varten myönnetty määräraha 51, 336
Savilankadun aukaisutyöt 46
Schönberg, U. A., työmies, hänelle myönnetty apuraha 286
Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myönnetty vastuunvapaus 55
Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan jäsenen vaali 262
Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin tilintarkastajain vaali 262
Sekalaiset menot, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 179
„ tulot, vuoden 1919 tulosäännön mukaan 183
„ työt, niitä varten myönnetty määräraha 48
Setelit väärät, kaupungin kassoihin kapinan aikana tulleet 148, 284
Seurasaari, vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha siellä olevien laitosten kunnossapitoa varten 54
Siat, määräykset niiden pitämisestä 226
Siirtolapuutarhat, niiden järjestäminen 18, 159, 355
Sikala, kunnalliskodin, sen määrärahain ylitys 24
„ „ „ sikokarjan lisääminen 238
„ „ vesijohdon ulottaminen sinne 44
Sikalan perustaminen annettu toimeksi Boxbacka aktiebolag yhtiölle 238
Silta Brändön saaren ja Sörnäsin niemekkeen välillä, sen läpikulun väliaikainen järjestäminen 42
Sinivuorenmaa, evätty anomus saada teettää asuinrakennuksia sinne 20
Sinivuorenmaan erään alueen vuokraminen 19
„ käyttö 274

Sinivuorenmaan lastenpäiväsiirtola ... 313
Siviliavioliitot, notaarion palkkaaminen niitä koskevia asioita varten ... 67
Sivistyslaitokset, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 176
Sjöholmin, J., puhtaanapitolaitoksen johtaja, palauttaminen virkaansa ... 252
„ „ „ „ virkavuosien lukeminen ... 252
Sosialilautakunnan ehdotus siirtolapuutarhain järjestämisestä ... 18
„ palkkasääntö ... 80
„ tarverahain määrärahain ylitys ... 79
„ vahtimestariapulaisen palkan korotus ... 80
„ vuosikertomus ... 354
Sosialilautakunta, sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 173
„ vapautus sen jäsenyydestä ... 256
Sotapalvelukseen ruvenneille kunnan toimihenkilöille maksettu palkka ... 65
Sotapalveluksessa olevain henkilöiden perheiden avustus ... 88
Sotaväen, saksalaisen, majoitus ... 91, 92
Sotilashaudat Vanhan kirkon puistikossa ... 145
Sotilashenkilöiden ravitseminen, toimenpiteet sitä varten ... 91
Sotilasmajoitus kansakouluhuoneistoissa ... 26, 275
Sovintolautakunta kaupungin ja seurahuoneen osakeyhtiön välistä riitaa ratkaisemaan ... 170
„ takavarikoitujen perunajauhojen johdosta ... 154
Stenbäck, Hj. M., kunnalliskodin lääkäri, hänelle myönnetty viransijaisuusmääräraha ... 114
Suljetun vaivaishoidon lautakunta ... 304
Suojeluskunnan intendenttivirasto, edustajan vaali siihen ... 261
Suojeluskuntalaiset, kaatuneet, muistomerkin pystyttäminen heille ... 146
Suojeluskuntalaisten haudat, niiden hoito ... 146
Suojeluskuntia varten myönnetty määräraha ... 169
Suomen kansalaisuushakemuksia ... 253, 254
„ kaupunkiliitto, Helsingin kaupungin yhtyminen siihen ... 253
„ laululle myönnetty apuraha ... 169, 385
„ maalarityönantajaliiton Helsingin osaston kaupungin maalaustöiden jakoa koskeva esitys ... 138
„ taideteollisuusyhdistyksen esitys taideteollisuuskeskuskoulun uudestijärjestämiseksi ... 234
Sähkölaitos, Aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiön tekemä sähkövirran hankintavälikirja sen kanssa ... 132
„ henkilökohtaisia palkanlisäyksiä sen käyttöinsinööreille ... 129
„ määrärahoja sen korjaus- ja kunnossapitotöihin ... 45
„ sen määrärahain ylitys ... 130
„ sen palkkasääntö ... 129
„ virkaero sen toimitusjohtajalle ... 249
Sähkövalaistuksen johtaminen Boxbackan teille ... 134
„ „ Busholman laivarantaan ... 131
„ „ eräisiin kaupunginosiin ... 131
„ „ Huopalahden kansakouluun ... 27
„ „ kunnallisiin työväenasuntoihin ... 28
„ „ Länsirannan pakkahuoneen ympäristöön ... 131
„ „ Sörnäsin satamakonttoriin ... 30
Sähkövalo kaupunginpuutarhaan ... 131
Sähkövalojohto, sen teettämistä varten myönnetty määräraha ... 29
Sähkövirran antaminen Nickbyn mielisairaalan voimakeskuksesta ... 109

Sähkövirran hankintavälikirja sähkölaitoksen ja Aktiebolaget Gottfr. Strömberg Osakeyhtiön välillä 132
Sähkövoima, anomus sen antamisesta Brunakärriin ja Nyåkeriin 134
„ sen hinnankorotus 130
„ sopimus Eteläsuomen voimaosakeyhtiön ja sähkölaitoksen kesken sen antamisesta 134
„ sopimus sen antamisesta Pitäjänmäelle y. m. esikaupunkiyhdyskunnille 131
Säännöt, Helsingin kaupungin sairaalain 230
„ „ „ yksipäiväisen kirjaltajakoulun 231
„ Helsingin makasiiniosakeyhtiön 233
Sääntö koskeva Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtoja 194
Söderholm, A., satamakonstaapeli, hänelle myönnetty palkanlisäys 77
Sörnäsin satamakonttori, sähkövalon johtaminen sinne 30
„ satamalaitteet 36, 46

Taideteollisuuskeskuskoulu, esitys kalliinajanlisäyksestä sen opettajille 114
„ sen uudestijärjestäminen 234
Taksa, automobiilien katsastuksesta 143
„ autonkuljettajain tutkimisesta 143
„ lihantarkastusaseman 100
„ sairasmaksu-, kaupungin sairaalain 101
„ terveydellisten tutkimusten 100
Taksoituslautakunnan vaalia varten myönnetty määräraha 68
Takuusitoumukset, rahatoimikamarin hyväksymät 286
Talo n:o 1 Aleksanterinkadulla, sen korjaus 25
„ „ 36 Malminkadulla, kysymys sen ostosta 12
„ „ 5 Pengerkadulla, sen sisustustyöt 30
Talojen isännöitsijän palkankorotus 139
Tapaturmat, määräraha lääkärinavun hankkimista varten 97
„ vahingonkorvausta ruumiinvammasta 285
Tapaturmavakuutus, kunnan työntekijäin 141
Tarvikkeiden hankinta kaupungin virastoihin ja viranomaisille 241
Tasoitustyöt, Pakaan 46
„ Savilankadun, määräraha niitä varten 46
Taudintapauksissa, äkillisissä, annettavaa lääkärinapua varten myönnetty määräraha 97
Teatteriseurue, saksalainen, sille myönnettyjä etuja 169
Tehdastonttien luovuttaminen Vanhankaupunginlahden alueella 38
Tehtaanpuisto, sen vajan ja lauta-aidan korjaus 30
Teitä varten myönnettyjä määrärahoja 50
Teknilliset laitokset, kaupungin, luottoa niiden virkamiehille elintarpeiden ostoa varten 158
„ „ „ maksuttoman kaasu- tai sähkövalaistuksen antaminen niiden toimihenkilöille 126
„ „ „ niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 177
„ „ „ palkankorotus niiden hallituksen sihteerille 126
„ „ „ tulot niistä vuoden 1919 tulosäännön mukaan 182
„ „ „ katso myös Sähkölaitos, Kaasulaitos ja Vesijohtolaitos.

Tenniskentät, anomus niiden järjestämisestä 52
Teollisuuden tilantarvekysymyksen valmistelu 233
Teollisuustontit, alueen luovuttaminen niitä varten Drumsöstä 8
„ niiden järjestäminen Pakaan alueella 46
„ „ kuntoonpano Gumtähdessä 18
Teollisuustuotteet, niiden kaupan järjestäminen ja valvonta 156
Terveydellisten tutkimusten laboratoori, sen korotettu taksa 100
„ „ „ „ palkkasääntö 99
Terveydenhoidontarkastajan oikeus harjoittaa lääkärintointa 227
Terveydenhoitojärjestys, erään sen §:n sovelluttamisen lykkäys 226
„ kaupungin, vahvistettu uusi 226
Terveydenhoitolautakunnan lisämääräraha 96
„ määrärahan ylitys 101
„ palkkasääntö 96
Terveyden- ja sairaanhoitoa varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 174
Terveyspoliisin uusi palkkasääntö 98
Thorulf, H. G., kapteeni, häneltä pyydetty lausuntoa satamarakennus-suunnitelmista 38
Tilapäisavustukset 161
Tilastokonttori, henkilökohtaisia palkanlisäyksiä sen toimihenkilöille 77
„ sen anomus kirjapainon perustamisesta tai ostamisesta kaupungille 234
„ „ eräiden virkain hoidattaminen 286
„ „ lisämääräraha 77
„ „ palkkasääntö 77
„ „ viransijaisuusmääräraha 77
„ „ vuosikertomus 288
„ sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha .. 173
Tilastolliset julkaisut, kaupungin, niiden myöhästymisen syyt 234
Tileistä poisto, henkilökohtaisten vaivaismaksujen 285
„ „ koiraveron 285
„ „ liikennemaksujen 285
Tililaitoksen, kaupungin, uudistus 199
Tilinpäätös vuodelta 1917 55
Tilintarkastajain vaaleja varten myönnetty määräraha 68
„ 1917 vuoden tilien, vaali 256
Toimikunta, kaupungin virkamiesten ja palvelijain suhtautumista kapinan aikana pohtiva 185
„ laatimaan ohjelman kaupungin satama-alueiden ja meriliikennelaitosten kuntoonpanemiseksi 40
„ uuden obligatiolainan ottamista varten 56
Toivoniemen kasvatuslaitoksen korjaukset ja muutostyöt 28
Tokankadun viereisen alueen vuokraus 19
Tolvmans aktiebolag yhtiön osakkeiden osto 5
Tontinlunastukset, tulot niistä vuoden 1919 tulosäännön mukaan 181
Tontinrajain korkeusmääräykset 189
Tontinvuokrajaosto, sosialilautakunnan 356
Tontit, myydyt 265
„ myytävät, niiden alimman hinnan korotus 266
„ niiden rakennusajan pitentäminen 8
Tontti n:o 5 a Apollonkadulla, sen järjesteleminen ja myyminen 3, 17
„ „ 12 „ luovuttaminen 17

Tontti n:o 1 Bölenkadulla, sen pitennetty rakennusaika 190
„ „ 1 Etel. Makasiinikadulla, sen järjestäminen kalapörssin paikaksi 26
„ „ 14 Florantiellä, sen luovuttaminen 8
„ „ 15 L. viertotiellä „ „ 8
„ „ 56 Runebergkadulla, evätty anomus sen luovuttamisesta 18
„ „ 15 Tunturilaaksonkadulla, sen luovuttaminen 8
„ „ 6 Vuorimieskadulla, sen tasoitus ja istuttaminen 52
Tonttien n:ot 1 ja 3 Kivelänkadulla, myynti 16
„ „ 3, 5 ja 6 Ludviginkadulla yhdistäminen 190
„ „ 5, 7 „ 9 Pitkänsillanrannalla luovutus sairaalan paikaksi 17
Tonttikirja, sen laadintaa varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 178
Tuberkulosipoliklinikka, sen määrärahojen ylitys 98
„ sitä varten myönnetty lisämääräraha 98
Tukholman kaupunginvaltuuston lähettämä tervehdyssähkösanoma 187
Tulipalojen syyt Helsingissä vuonna 1918 297
Tulipalot ..... 296—298
Tulli- ja pakkahuonerakennusten korjaukset 25
Tullivapaus vesijohtotarvikkeille 127
Tuloa tuottavat oikeudet, tulot niistä vuoden 1919 tulosäännön mukaan 181
Tuomikoski, K. Y., v. t. ylim. reviisori, virkaero hänelle 248
Tuonti, elintarpeiden, toimenpiteet sen helpottamiseksi 156
Turun kasarmialueen hankkiminen kaupungille 12
Tuulaakimaksun laskemisen peruste 75
Työaika kaupungin töissä, sen pitentäminen 141
Työhakemukset kunnan työnvälitystoimiston kautta 360
Työkotiyhdistykselle, kyöhäin lasten, myönnetty määräraha 165, 168
Työkunta, kaupungin pakkahuoneen, sen toiminnan lakkauttaminen 234
„ „ „ „ työntekijäin tapaturmavakuutus .. 141
„ „ „ „ työntekijöille myönnetty kalliinajanlisäys 75
Työlaitos, kanteluja siellä vallitsevain epäkohtain johdosta 243
„ sen vuosikertomus 315
Työntekijät, kaupungin töissä olevat, heidän kesälomansa 242, 335
„ „ „ „ „ korotettu tuntipalkkansa 140
„ „ „ „ „ palkkausperusteensa 140
„ „ „ „ „ tapaturmavakuutuksensa 141
„ rakennuskonttorin töissä olevat 333
Työnvälitystoimisto, katso Kunnan työnvälitystoimisto.
Työolot Helsingissä vuonna 1918 363
Työpalkat, hätäaputöiden 368, 373
„ kunnallisten työntekijäin 140
„ rakennuskonttorin 333
Työt, yleiset, katso Yleiset työt.
Työtarkastajat, kunnalliset 243
Työteho, rakennuskonttorin 335
Työttömien avustaminen 149
„ luku 365
Työtuvat, lasten, niille myönnetty määräraha 165
Työväen järjestöpojat ja järjestötytöt, evätty anomus niiden avustamisesta 169
Työväenopisto, sen palkkasääntö 124
„ sille myönnetty lisämääräraha 125
Töölön rukoushuoneyhdistyksen anomus tonttipaikan luovuttamisesta sille.. 18

Uggla, J., kaupunginvaltuuston toinen sihteeri, virkaero hänelle 245
Uimahuoneet, kaupungin, niiden vuokraus 278
Uimalaitosten, kaupungin, käyttö 30
Uimaopetuksen, maksuttoman, järjestäminen Ursinin kallion uimalaitoksella 30
Ukkokoti, sen johtokunnan täydennys 262
Ulosottolaitos, sen palkkasääntö 72
„ sitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 173
Ungdomsförbundet Fylgia, sille myönnetty määräraha 165
Urakkajärjestelmän käyttäminen satamarataa rakennettaessa 42
Uskotunmiehen toimet, holhouskirjan mukaan 348
Uudistus, kaupungin kassa- ja tililaitoksen 199

Vaali, budjettivaliokunnan jäsenten 261
„ elintarvetoimikunnan jäsenten 258
„ Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan jäsenten 261
„ „ „ tilintarkastajain 261
„ „ „ valvojan 261
„ Hermannin alueläkärin 248
„ hätäapukomitean jäsenten 258
„ kaupungin eläinlääkärin 248
„ kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten 256, 260, 261, 262, 287
„ kaupunginvaltuutettujen sihteerin 245
„ „ sitä varten myönnetty määräraha 68
„ „ päivä sitä varten 255
„ kunnallispormestarin 245
„ kunnollisen palvelusväen palkitsemisvaliokunnan jäsenten 262
„ liikennekonttorin nuoremman konttorikirjurin 247
„ rahatoimikamarin apulaissihteerin 246
„ „ notaarin 246
„ „ pöytäkirjurin 246
„ rahatoimikonttorin avustavan kassanhoitajan 286
„ „ nuoremman kaupunginkirjurin 246
„ satamakapteenin 247
„ satamamestarinapulaisen 286
„ suojeluskunnan intendenttiviraston edustajan 261
„ taksoituslautakunnan, sitä varten myönnetty määräraha 68
„ terveydenhoidontarkastajan 248
„ terveystoimiston veneristen tautien vastustamiseksi lääkärin 248
„ v. t. satamakapteenin 286
„ vuoden 1917 tilinpäätösten tilintarkastajain 256
Vahingonkorvauksia tapaturmaisesta ruumiinvammasta, niiden korottaminen 142
„ „ „ niiden määrärahan ylitys 73
„ „ „ rahatoimikamarin jakamia 285, 286
Vahingonkorvaus Aktiebolaget Börs yhtiölle 171
„ Seurahuoneen osakeyhtiölle 170
Vaivaishoidon lastenkodit 312
„ tulot ja menot 308
Vaivaishoito, sitä varten myönnetty määräraha 112, 175
„ suljettu, sen lautakunta 304

Vaivaishoitohallituksen jäsenet 302, 303
„ keskushallitus 303
„ osastot 303
„ palkkasääntö 113
„ puheenjohtajan ja jäsenten vaali 256
„ Sörnäsin kanslia, päivystysapulaisen palkkaaminen sinne 112
„ „ „ sen huoneisto 112
„ tarkastuspiirit 303
„ virkamiehet ja henkilökunta 304
„ vuosikertomus 302
Vaivaishoitohallitus, elintarveluottoa sen toimihenkilöille 158
„ henkilökohtainen palkanlisäys sen kamreerille 111
„ kansliapäällikkö H. Myhrberg valittu sen v. t. toimitusjohtajaksi 249
„ määräraha uuden kaitsijan palkkaamista varten 112
„ „ ylimääräisten apulaisten palkkaamista varten 112
„ palkankorotus sen sihteerille 111
„ viransijaisuusmääräraha sen kanslianjohtajattarelle 111
Vaivaishoitokuluja, maksettuja 306
Vaivaismaksujen, henkilöllisten, korotus 57
Valiokunta, aviottomain lasten silmälläpitoa käsittelevä 120
„ kaatuneille sotureille muistomerkin pystyttämistä käsittelevä .. 162
„ kaupungin maanhankintapolitiikkaa ja teollisuuden tilantarvekysymyksen valmistelua käsittelevä 233
„ kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta annettavia apurahoja käsittelevä 262
„ poliisijärjestyksen muutosta käsittelevä 227
„ pulakauden aikaisten toimikuntain suhtautumista kaupungin vakinaiseen hallintoon käsittelevä 157
„ Ryttylän tilan käyttöoikeutta käsittelevä 21
„ sopimuksen tekemistä Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa käsittelevä 134
„ Suomen kansalaisuushakemuksien tutkimista käsittelevä 253
„ yleishyödyllisille yhdistyksille ja laitoksille jaettavia apurahoja käsittelevä 164
„ katso myös Toimikunta ja Komitea.
Valkonauha-yhdistystä varten myönnetty määräraha 165, 166
Vallankumous, katso Kapinan aika.
Vallihauta esteratsastusta varten, lupa sen laittamiseen Kaivopuistoon 280
Vallilan lainarahasto 356
Valmistava poikain ammattikoulu, oman talon rakennuttaminen sille 26
„ „ „ sen määrärahain ylitys 114
„ „ „ „ palkkasääntö 115
Valmisteluvaliokunnan valtuuttaminen päättämään kaupunginvaltuuston puolesta 184
Valtioapu, kansakoulujen 118
„ kansanlastentarhain 123
„ kasvatuslaitosten 118
„ suomenkielisten kansakoulujen kesäsiirtolain 119
Valtioavut, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 182

Valtionkonepajat Katajanokalla, määräraha korkeajännitteiskaapelin teettämistä varten ... 45
Valtiorikosoikeuksien jäseninä toimiville kunnan viranpitäjille maksettava palkka ... 66
Valtiorikostuomioistuimien sijoittaminen kansakouluihin ... 275
Valtuusmiestehtävästä vapautettuja ... 2
Vanhankaupunginlahti, satamaolojen järjestäminen siellä ... 36
Vanhankaupunginmylly, sen koneiston myynti ... 44
Vanhan kirkon puistikon sotilashautojen koristaminen ... 145
Vapaussodan invalidien hyväksi tehtyjen lahjoitusten hoito ... 262
Vapaustaistelu, sen muiston kunnioittaminen ... 147
„ siitä aiheutuvat menot ... 90
Varasairaalan määrärahan ylitys ... 111
Varastopaikat, niiden vuokramaksujen korotus ... 76
Vartiokoju, sen muuttaminen Katajanokalta Länsirantaan ... 30
Vastuunvapaus, evätty, Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1917 vuoden hallinnosta ... 163
„ kaupungin johto- ja lautakunnille vuodelta 1917 ... 55
„ Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle ... 55
Weckman, B., insinööri, hänelle tulojen vähenemisestä myönnetty korvaus.. 137
Velat, kaupungin, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 172
Veneristen tautien vastustamista varten olevan terveystoimiston lisämääräraha 99
„ „ „ „ „ „ lääkärinvirka 248
„ „ „ „ „ „ palkkasääntö 99
Venäjän valtio, siihen kohdistuvain saamisten ilmoitus ... 285
„ valtion kiinteistöjen hoito ... 34
Verotus kaupungin ulkopuolella asuvain kunnallisten virkailijain ... 199
Verotusvalmistelukunta, ero sen sihteereille ... 247
„ sen määrärahan ylitys ... 79
„ „ palkkasääntö ... 78
„ „ puheenjohtajantoimen täyttäminen ... 247
„ „ vuosikertomus ... 380
Veroäyrin määrä ... 184
„ suuruus ... 381
Veroäyrit, verotuslautakunnan määräämät ... 381
Vesijohdot, niiden korjaus ja kunnossapito ... 44
Vesijohtolaitoksen laajentaminen, lainavarojen käyttö sitä varten ... 55
„ määrärahain ylitys ... 128
„ palkkasääntö ... 126
„ uutistyöt, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha ... 44
„ vuoden 1917 tappioiden korvaus ... 128
Vesijohtotarvikkeet, anomus tullivapauden saamisesta niille ... 127
Vesijohtoveden maksujen korotus ... 127
„ maksuton kulutus, saksalaisten sotalaivain ... 127
Vesikauhu, toimenpiteet sen johdosta ... 144
Wickström, O., verotusvalmistelukunnan ensimmäinen sihteeri, hänelle myönnetty virkaero ... 247
Viemärit, niiden korjauksia ja kunnossapitoa varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha ... 50, 179, 336

Viemärit, niiden uutistöitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 50, 179, 336
Vientisataman rakennuttaminen Sörnäsiin 38, 48
Viertotiet, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha.... 48, 50
Viipurin valloitus, kenraali Mannerheimin sähkösanoma sen johdosta 188
Vikin kapteeninvirkatalo, sen hankkiminen kaupungille 279
Viljansännnöstelyn tuottaman vajauksen korvaaminen valtion varoista..... 154
Viljely, ravintokasvien, kaupungin maalla 31, 32
Wilskman, M., oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulainen, hänelle myönnetty virkaero 247
Viralliset syyttäjät, heidän palkkasääntönsä 71
Viranpitäjät, kunnalliset, heidän eläkeperusteensa 198
„ „ „ palkanjärjestelynsä ..... 57—62
Viransijaisuusmäärärahoja maistraatille 67
„ raastuvanoikeudelle 69
„ rahatoimikonttorille 73
„ satamakapteenille ja satamakassanhoitajalle..... 76
„ vaivaishoitohallituksen kanslianjohtajatar H. von Creutleinille 111
Viransijaisuuspalkkiot kaupungin kansakouluissa 117
Virastot, kaupungin, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otettu määräraha 173
Virkaero avustavalle kaupunginkassanhoitajalle 246
„ „ kirjastonhoitajalle 249
„ Hermannin alueläkärille..... 248
„ kaasulaitoksen toimitusjohtajalle 249
„ kasvatuslautakunnan v. t. ammattiholhoojalle..... 249
„ kaupunginvaltuuston sihteereille 245
„ liikennekonttorin nuoremmalle konttorikirjurille 247
„ Marian sairaalan ylilääkärille E. Sandelinille 249
„ nuoremmalle kaupunginkirjurille..... 246
„ oikeusavustajan apulaiselle 247
„ rahatoimikamarin apulaissihteerille..... 246
„ satamakapteenille..... 247
„ satamakonttorinkirjurille 247
„ sähkölaitoksen toimitusjohtajalle 249
„ terveystoimiston veneristen tautien vastustamista varten lääkärille 248
„ verotusvalmistelukunnan sihteereille 247
„ v. t. ylimääräiselle reviisorille K. Y. Tuomikoskelle 248
Virka- ja palvelusmiesten, kaupungin, kesälomat 241
Virkalomat, raastuvanoikeuden, niitä varten myönnetyt määrärahat 69
Virkasivutulot, menetetyt, niiden korvaaminen..... 67, 70
Virkavapauksia, kaupungin virkamiehille myönnettyjä 250
Virkavapautta vanhemmalle kaupunginkirjuri O. Paldanille 74
Virkavuosien lukeminen 66, 98
Virutushuoneen korjaus 50
Virvokejuomamyyntiluvat 277
Voimisteluhuoneistot, niiden lukumäärän lisääminen..... 27
Voimisteluntarkastajat, niiden asettaminen kansakouluihin 243
Voimistelutalo, tonttien varaus sitä varten 27
Vuokraaminen, erään alueen Sinivuorenmaalta..... 19, 20
„ „ Bölen alueen..... 21
„ „ Gumtähden alueen..... 21

Vuokraaminen, erään Tokankadun viereisen alueen 19
Vuokralle annettuja tiluksia 266
„ „ „ niiden myönnetty vapaampi käyttöoikeus 275
Vuokranhuojistus 21
Vuokraoikeuden, Merholman erään osan, lunastaminen 11
„ pitennyksiä 20, 267
„ siirtoja 268
Vuokrasopimuksia, rahatoimikamarin tekemiä, tilapäisiä 270
Vuokrat, kaupungin omistamista huoneistoista 276
„ kioskipaikkain 277
„ n. s. kahvikojujen 277
Vuokraus, kaupungin rakennusten 275
„ „ uimahuoneiden 278
Vähittäismyynti ja anniskelu, alkoholipitoisten juomain 252
Väliaikainen sairaala, kunnalliskodin, sen uusi palkkasääntö 110

Yhdistys Arbetets vänner, sille myönnetty määräraha 165
„ Föreningen privata svenska flickskolan i Helsingfors, Apollonkadun tontin n:o 12 luovutus sille 17
„ Helsingin palvelijatar-, sille myönnetty määräraha 166
„ Konvalescenthem-Toipumakoti-, sille myönnetty määräraha 166
„ Kotikasvatus-, sille myönnetty määräraha 166
„ köyhäin lasten työkoti-, sille myönnetty määräraha 168
„ lastenhoidon edistämiseksi, sille myönnetty määräraha 166
„ Maitopisara-, sille myönnetty määräraha 166
„ Nuorten miesten kristillinen, sille myönnetty määräraha 165
„ Risatautisten lasten parantola-, sille myönnetty määräraha 166
„ Töölön rukoushuone-, evätty anomus tontin luovuttamisesta sille 18
„ Valkonauha-, sille myönnetty määräraha 166
Yleiset rasitukset, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otetty määräraha 174
„ työt, kaupungin, niitä varten vuoden 1919 menosääntöön otetty määräraha 178
„ „ kaupungin, niiden hallituksen antama vuosikertomus 331
„ „ „ „ „ sihteerin palkankorotus 136
„ „ niitä varten myönnetty lisämääräraha 46
„ „ ylitetty määräraha niille 46
Yleishyödyllisten yritysten avustaminen 164
Ylihallitus, kaupungin sairaala-, sen palkkasääntö 101
„ „ „ „ toimihenkilöjen palkkioiden korotus 101
„ „ „ sille myönnetty määräraha 101
Ylitettyjä määrärahoja 23, 24, 46, 53, 68, 73, 75, 76, 79, 98, 101, 104, 105, 111, 112, 114, 118, 124, 129, 130, 139

Ärtin, A., rahasto, siitä myönnetty määräraha 163

Öster, A., satamakonstaapeli, hänelle myönnetty palkanlisäys 77